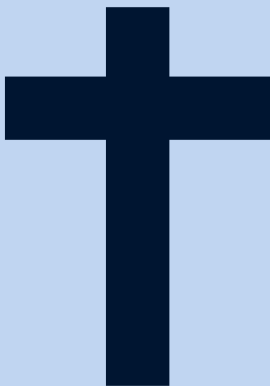

Ra 'da'yonhogui
nangue ma Hmuhꞥ ra
Jesucristo

New Testament in Otomi, Eastern Highland (MX:otm:Otomi,
Eastern Highland)

**Ra 'da'yonhogui nangue ma Hmuhꞥ ra
Jesucristo
New Testament in Otomi, Eastern Highland
(MX:otm:Otomi, Eastern Highland)**

copyright © 1974 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Otomi, Eastern Highland

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Otomí, Sierra [otm], Mexico

Copyright Information

© 1974, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Otomi, Eastern Highland

© 1974, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

eed5311a-6154-516f-aead-3829b2989366

Contents

SAN MATEO	1
SAN MARCOS . . .	77
SAN LUCAS	121
SAN JUAN	196
HECHOS	252
ROMANOS	322
1 CORINTIOS . . .	354
2 CORINTIOS . . .	386
GÁLATAS	406
EFESIOS	417
FILIPENSES	428
COLOSENSES . . .	436
1 TESALONICENSES	444
2 TESALONICENSES	450
1 TIMOTEO	454
2 TIMOTEO	463
TITO	469
FILEMÓN	473
HEBREOS	475
SANTIAGO	499
1 PEDRO	507
2 PEDRO	515
1 JUAN	520
2 JUAN	527
3 JUAN	529
JUDAS	530
APOCALIPSIS . . .	533

MATEO

Ran ho ma'da'yo bi 'yo't'a ra Mateo

Yám bombøta ra Jesucristo

1 Guehna n'da ra søcuã i ja ua im ma to'o yá ngarpa bøta ra Jesucristo. Nu'a n'da ra Abraham ne man'da ra David ne xøn ngu mi'da gátho yá ngarpa bombøta u.

2 Nu ra Abraham bim 'bũ a n'da rá ts'unt'ũ, ngue ra Isaac. Nu ra Isaac xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Jacob a. Ne nu ra Jacob xø bim 'bũh yá ts'unt'ũ. Nu'a n'da ra Judá a ne'ũ yán 'yohũ. Ne gue'ũ bi xãndgahe u dyũ ja' i israelgãhe, dyũ judíohe.

3 Ne nu ra Judá bim 'bũ i yoho yá ts'unt'ũ. N'dam'bũi thoho yoho. Nu'a n'da ra Fares. Nu'a man'da ra Zara. Ne nu'a rá mbe u rá thuhu ra Tamar a. Ne nu ra Fares bim 'bũ a n'da rá ts'unt'ũ ngue ra Esrom. Ne nu ra Esrom, xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Aram a.

4 Ne nu ra Aram bim 'bũ a n'da rá ts'unt'ũ ngue ra Aminadab. Ne nu ra Aminadab, xø bim 'bũ a n'da rá ts'unt'ũ, ra Naason a. Ne nu ra Naason, xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Salmón a.

5 Nu ra Salmón xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Booz a. Ne nu ra Booz, rá mbe a ra Rahab. Ne nu ra Booz xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Obed a. Ne nu rá mbe ra Obed, ra Rut a. Ne nu ra Obed xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Isaí a.

6 Ne nu ra Isaí xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra David a. Ne nu

ra David gue'a bin ts'ut'abi a. Ne nu ra David xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Salomón a. Ne nu rá mbe ra Salomón, gue'a xi du rá ndø rá thuhu Uriás.

7 Ne nu ra Salomón xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Roboam a. Ne nu ra Roboam xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Abías a. Ne nu ra Abías xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Asa a.

8 Ne nu ra Asa xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Josafat a. Ne nu ra Josafat xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Joram a. Ne nu ra Joram xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Uzías a.

9 Ne nu ra Uzías xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Jotam a. Ne nu ra Jotam xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Acáz a. Ne nu ra Acáz, xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Ezequías a.

10 Ne nu ra Ezequías xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Manasés a. Ne nu ra Manasés, xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Amón a. Ne nu ra Amón, xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Josías a.

11 Ne nu ra Josías, xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ ra Jeconías a, ne'ũ yán 'yohũ. Ne gue'ũ yũ pa bi ts'ix u ma mi israelhe dyũ judíohe bũ ja ra häi Babilonia. Bi zix yán sũihũ.

12 Ne nubũya nu ra Jeconías bin xãnd bũ ra häi Babilonia a, ne'a rá ts'unt'ũ ngue ra Salatiel. Nu ra Salatiel xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Zorobabel a.

13 Ne nu ra Zorobabel xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ ra Abiud a. Ne nu ra Abiud xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Eliaquim a. Ne nu ra Eliaquim xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Azor a.

14 Ne nu ra Azor xø bim 'bũh rá ts'unt'ũ, ra Sadoc a. Ne

nu ra Sadoc xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Aquim a. Ne nu ra Aquim xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Eliud a.

15 Ne nu ra Eliud xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Eleazar a. Ne nu ra Eleazar xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Matán a. Ne nu ra Matán xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra Jacob a.

16 Ne nu ra Jacob xø bim 'buh rá ts'unt'u, ra José a. Gue'a rá ndø ra María a. Ne gue'a rá mbe ra Jesús a, ngue ra Cristo a buya, rá thahni Oja.

17 Ne gue'u gátho yám bombøta ra Jesucristo u. Mbudi tho ra Abraham, ná 'de'magoho a ra David. Ne xø bim 'buh mi 'de'magoho yám bombøta ne gue'u yu pa bi ts'ix pu Babilonia. Ne xø bim 'buh mi 'de'magoho, ná 'de'magoho a ra Cristo buya.

Nu'a bin ja 'bu mim 'buh ra Jesucristo

18 Ne nu'bu mim 'buh ra Jesucristo, nu'a rá mbe ngue ra María bi 'yän'na ra José, ne ya in nde din that'ui, pe nu'bu hin ním 'buhmi, ya bi hnu ngue in hat'uhni ra María, pegue bi nequi zehé rá t'uhni nangue rá Hogandahi Oja.

19 Ne nu ra José buya bi beñi hanja bin hat'uhni a ra María. Pegue ra hocja'i a ra José ne him mi nde di yap'a ra María bu 'buh ra ze'mi pegue bi beñi da hyetho.

20 Ne nu ra José, nu'bu ngub u mim beñi, bi 'uj n'da ra t'i 'bu min apu rán ngunse, bi nu rá m 'behni Oja bi 'yembi:

—Nu'i, hague José, rá m bom'beto i ra David, xan ho 'bu gam 'buhmi a ra xisu, nguetho nu ra 'uere dim 'bui, dim 'bui nangue rá Hogandahi Oja a.

21 Ne dim 'bu a n'da rá ts'unt'u ra María, gui xip rá thuhu ra Jesús. Nu'a ra Jesús nam bøni ngue da yäni gátho yá mijudiohu, yu israel, nangue yá ts'oqui u, bi 'yemp'a rá m 'behni Oja a ra José 'bu min aha.

22 Nguetho maya'bu thoho bi zän Oja a ra María 'bu mi man'a ra pøngahya ngue bi 'yena:

23 N'da ra hmute ngue hin jam'bu n'dandí bi zo a n'da ran 'yohu, ne din hat'uhni.

Ne nu'a rá t'uhni dim 'bui da t'embi ra Emanuel, bi 'yén'a ra pøngahya maya'bu.

Ne nu'a ra Emanuel in nde da ma: "Dí 'buhmbu Oja."

24 Janangue'a nu'bu mi hyax buya a ra José, bi 'yøt'e 'be'a bi xi a rá m 'behni Oja, ne 'bex bi zin'a ra María.

25 Pe him 'bexque njuantho bim 'buhmi, ja gue'bu bim 'buh rá ts'unt'u ra María. Ne nu ra José buya bi xih rá thuhu ra Jesús a ra t'uhni bim 'bui.

2

Nu'u 'da yuñ 'yohu bi dande ra Jesús 'bu min 'uere

1 Ne nu ra Jesús bám 'buru ra hnini Belén gueru ra häi Judea. Ne min ts'ut'abi bu ja a ra xequi a ra Herodes, ne mí

zəm b_u ra dāhnini Jerusalén. Nε bi zəm b_u Jerusalén 'da y_un 'yoh_u ngue yú 'bεfi mí hand y_u sø. Nε nu'_u bí nεxp_u mbe ní bøx ra hyadi _u.

² Nε nu'_u mi zəm b_u Jerusalén bi 'yān'd_u 'b_up_u:

—Har_u i 'b_ucua a rá hmuts'ut'abi y_u judío ja bim 'b_ui, bi 'yεn'_u. Nguetho dán nuhe n'da ra sø njam'b_u dá nuhe n'dandj. Nε gue'a ra hmεpya bi 'yurcahe ngue ya bim 'b_ui, nε bá εhmbe ya ga thāndehe a, bi 'yεn'_u bi nu ra sø.

³ Nε nu ra ts'ut'abi Herodes, nu'_u mi sifi 'bε'a bi man'_u y_un 'yoh_u bi zəm b_u, bi hyonya thoho nangue a ram hma ngue bim 'b_uh man'da ra ts'ut'abi. Nε gātho 'b_up_u Jerusalén bin su nguetho im bεni: “Masque i ja 'bε'a din ja ya,” εn _u.

⁴ Nε nu'a ra ts'ut'abi Herodes b_uya bi zon'd_u y_u hmumbäjä nε'_u y_u xānbate nijā, bi 'yānni har_u im man yú sōcuā y_u pōngahyā dim 'b_u a rá hmuts'ut'abi y_u judío, ngue ra Cristo.

⁵ Nε nu'_u bi 'yεmbi:

—Guep_u Belén ra häi Judea dim 'b_ui, nguetho gue'a bi man ra pōngahyā 'b_u maya'b_u 'b_u mi hma ngue,

⁶ Nu ra hnini Belén b_u ra häi Judea,

ra t'ahnini a, pεgue din ja tengu n'da ra dāhnini nguetho guep_u dim 'b_up_u ra Hmu

di jamansu ma t'ahni y_u jā'i israel,

i εn Ojā, bi 'yεn'a ra pōngahyā maya'b_u, bi 'yεn _u y_u mbäjä.

⁷ Nu'_u mi mbenc'_u y_u mbäjä nε y_u xānbate nijā, nu ra Herodes bi zon'd_u bi nu ra sø, pε njon mi ndepe da nu 'b_u mam bá ts'i. Nε nu'_u mam bá ts'i b_u 'b_uh ra Herodes, bi 'yānni:

—Ma njām'b_u bi nεqui a ra sø, bi t'εmp'_u.

⁸ Nε nu'_u mi xifi, nu ra Herodes b_uya bi 'yεmp'_u bi nu ra sø:

—Ní mbähä b_u Belén, gui hyomhb_u har_u bim 'b_u a ra 'uere, nε nu'_u gá tīmhb_u har_u i 'b_ui, gua εhmb_u gui xij_u, nεcä ga mba ga thānde a, bi t'εmp'_u bi nu ra sø. Pε hinga gue'a mim bεn a.

⁹ Nε nu'_u y_un 'yoh_u b_uya bi mba da hyoni har_u bim 'b_u a ra 'uere, nε xø bi nεqui mahøn'a a ra sø xpí nu b_u yú häi. Nε i 'bεt'o a. Nε nu'_u mi zəm b_u Belén, bin säya a ra sø b_u din 'yε't'ui a ra ngu nub_u mí 'b_u a ra 'uere.

¹⁰ Nε nu'_u y_un 'yoh_u 'b_u mí nu bin säya a ra sø, bin johya yú mb_ui b_uya.

¹¹ Nε bi yat'ambo, bi nu a ra 'uere nε ra María rá mbe. Nε bin dānyahmu, bi dānde a ra 'uere. Nε 'bexque bi xo't' yú 'bεni bá tu, nε bi un y_un t'unni a ra 'uere ngue εmme x_un ngu di muui. Bi unna n'da ra oro, nε rá ndεga ra za bi unni, nε n'da ra 'yεthi y_uman'u.

¹² Nε nu'_u min ā _u y_un 'yoh_u ngue bi nu ra sø, Ojā bi 'yut'a n'da ra t'j ngue nu'_u bi mbengui hin dí mba b_u bí 'b_uh ra Herodes. Janangue'a n'danni n'da ra 'yu bi hyāx 'b_u mi mbeng b_u yú häi b_uya.

Ra Jesús bi ts'ix b_u Egipto

13 Nε nu'bu mí mba u yan 'yohu baya, n'da rám 'behni Oja bi xi a ra José 'bu min aha: —Dami ndants'i. Dami six'a ra 'uere ne a rá mbe. Gui' dahmbu, ni mbähä bu ra häi Egipto ne gam 'bahmbu bu 'da yu pa. Ne him 'bex gua pengüi, jague'bu dá xi'auí gua pengüi. Nguetho nu ra Herodes da hyon'a ra 'uere, ne nu'bu da dñi da hyo, bi 'yemp'a rám 'behni Oja a ra José.

14 Nε 'bex bi ndanc'a ra José a ra xui a. Bi zix a ra María ne rá t'uhni, ne bi mba bu ra häi Egipto. Him bi dø'mi 'be da hyats'i.

15 Nε bäm 'bu ru Egipto jague'bu mi du ra Herodes, ja bá penc'u baya. Ne bin ja 'be'a bi man Oja maya'bu, bi 'yena: "Gan zohn'na ma t'uhni bu Egipto," i en Oja, bi 'yén'a rá pøngahya.

Ra ts'ut'abi Herodes bi manda dí ho yu t'uhni

16 Nε nu ra Herodes emme bin cue ngue ya bi thät'i, nguetho nu'u yan 'yohu bi nu ra sø hin í mbeng bu 'bu mi dñ'a ra t'uhni. Janangue'a bi mben'ndu yá dofni ngue da hyo yu 'uere bu Belén ne yu hnini i hänbu. Ne gätho u yu t'uhni hinga na pe'ts'a nyojeya gätho bi hyo. Nguetho bi man u yan 'yohu, ya mbe má nyojeya ya bi nequi a ra sø.

17 Nε nu'a bin ja, maya'bu thoho bi man a ra pøngahya ra Jeremías ngue ngubu din ja 'bu mi 'yena:

18 Bin ja n'da ran ts'oni bu ra hnini Ramá,

nts'edi bi mbah yá xisu yu judío, bin zoni ne him bi 'yø a bi xi u bi hyurpa yá mbui, nguetho emme im ben'u yá t'uhni bi thopi, bi 'yén'a ra Jeremías 'bu maya'bu.

19 Nε nu'bu mi du ra Herodes baya bi 'uí man'da rám 'behni Oja a ra José 'bu min xui, bu ra häi Egipto.

20 —Dami ndants'i. Dami six a ra t'uhni ne a rá mbe. Dami penju bu ra häi Israel, nguetho ya bi du u mí nde xtá hyo a ra t'uhni, bi t'emp'a ra José.

21 Nε nu ra José baya bi hyax ra 'yu ní mba bu ra häi Israel 'bu mi hyats'i, ne bi zix a ra t'uhni ne'a rá mbe ra t'uhni bi zits'i, ena xtán zøm bu ra xequi Judea.

22 Pe nu'bu mí 'yø a ra José ngue in ts'ut'abi bu ra Arquelao, bi zu da zøm bu mahøn'a, nguetho nu ra Arquelao rá ts'unt'u ra Herodes a. Ne'a xí 'uí xø bi bëm baya, ngue'a hin da mba bu Judea. Janangue'a í mba bu ra xequi Galilea baya.

23 Nε bi mba dim 'bu ru ra hnini Nazaret. Janangue'a bin ja 'be'a xmán t'o't'i bu ja yá søcuá yá pøngahya Oja, gue nu ra Jesús da t'embu ra mengu Nazaret.

3

Bi man rám hma Oja bu ja ra dapo ra Xuua Nxixya

1-2 Nε nubaya nu ra Xuua Nxixya bi d'u mi bi xih yu ja'i ne bi 'yena:

—Dami päh nin 'yomfɛnihu nguetho ya mi ts'utho di manda ua rá ts'edi Oja, bi t'ɛmb yu ja'i.

Nε mí 'bupɛ ja ra dapo bu ra xequi Judea 'bu min yaɦu yu ja'i a ra Xuua.

³ Nε nu a ra Xuua gue'a bi man ra pɔngahya Isaiás maya'bu ngue bi ma ba ɛɦe, 'bu mi 'yɛna:

N'da ra ja'i din ya bu ja ra dapo ne da 'yɛna:

“Damin säh ga simhbɛ ra Hmu mi ts'utho da zɔcua,

dami hoc ni mbuihu ga tɔmhbu xɛn ho,” da 'yɛna, bi 'yɛn a ra Isaiás maya'bu.

⁴ Nu yú he ra Xuua ám 'be yú xingu yu camello, nε midín gat'ɛ yu xifani, nε mi sa yu t'axi nε mi si yu t'afi t'asa dapo.

⁵ Nε nu'bu mi du'mi bi man rá m hman a ra Xuua, bi mba ɛ yu mɛngu bu Jerusalén, bi zɔm bu 'buh ra Xuua, nε yu mɛngu bu ra xequi Judea, nɛ'ɛ mi 'bupɛ hãnbɛ ra dɛthe Jordán, ngue nde da 'yɔde 'bɛ'a da man'a ra Xuua.

⁶ Nε nu ra Xuua bi xixyaba ɛ to'o bi 'yɔmanho 'bɛ'a bi ma, nε bin juanni nangue yú ts'oqui. Nε xɛn ngu bi xixyaba bu ja ra dɛthe Jordán.

⁷ Nε xɛn ngu ma ngurpihe dyu israelhe, dyu judiohe, bi zɔm bu mí 'bäh ra Xuua ɛna din xixyá ɛ. Nu'ɛ 'da yu fariseo ɛ, nε ɛ 'da yu saduceo ɛ. Nε nu ra Xuua buya bi 'yɛmp'ɛ:

—Nu'ahɛ tengu'bu ni mɛnihɛ yu pozɛ nguetho gyɛ

tontohɛ. To'o bi xi ahɛ gua ɛhmbɛ ua ngue gua 'dahmbɛ bu ja ran unbi xɛn ɛ tho, bi 'yɛna.

⁸ Ha guím bɛmhbu da zä gan yamhbɛ 'bu hin gui 'yɔthɛ a rán säui ɛ to'o bi päh yú mbui, bi t'ɛmp'ɛ ma ngurpihe.

⁹ Pɛ hin din ja ran 'yɛts'i ni mbuihu ngue gui 'yɛmhbu: “Nugähe yú t'uhnigähe ra Abraham, ya hin gan nuhe ran unbi,” hingui sä gui 'yɛmhbu, nguetho nɛhya yu do i 'bongua da zä din ja'i ngue da 'yɛmbi yú t'uhnɛ ra Abraham 'bu gue'a da nde Oja da 'yɔt'e, bi 'yɛn'a ra Xuua.

¹⁰ Nε nu'a ra aza ya ma-hoqui xɛn ho ngue da 'yɛx ɛ yu za hingui ho yán dät'ä, nε da thɔspɛ ja ra sibi din zɔ. Nε nu'ahɛ tengu'bu gyɛ zahɛ ngue hingui ho yán dät'ä, bi t'ɛmp'ɛ yu fariseo nε yu saduceo.

¹¹ Nε xɔ bi xi ɛ mi'da:

—Nugä dí xixyá ahɛ nangue ra dehe 'bu ya gá päh ni mbuihu, pɛ nu'a man'da ba ɛɦe, di hoc'ahɛ nangue rá Hogandahi Oja tengu'bu n'da ra sibi. Nε nu'a, man'da i ja rá ts'edi xinda guecä. Hin dí sɛcä tengu a, i ɛn a ra Xuua.

¹² Nε da 'yɔt' ran juɛnbi, tengutho 'bu i pa ma hoqui yu ju, ngue n'danni i pa m'bɛ'ts'i ɛ yu ju nε n'danni da t'ɛn ɛ yú häi. Nε nu ɛ yú häi da t'upɛ ja ra sibi njam'bu i huɛt'i, bi 'yɛmb yu ja'i a ra Xuua.

Bin xixyá ra Jesús

¹³ Nε nubuya bi nɛxpɛ ra häi Galilea ra Jesús, bi zɔm bu ja

ra d̄athe Jordán guep̄a ja ra d̄apo bí 'b̄uh ra Xuua. Bi z̄om b̄a ngue bi nde din xixȳa a ra Jesús.

¹⁴ P̄e nu ra Xuua him mi ndehma di xixȳabi ra Jesús, ne bi 'ȳembi:

—P̄e nu'i guí ξna ga xixȳa i, p̄e go man s̄a'be go gui xixȳagui, bi 'ȳen'a ra Xuua.

¹⁵ —P̄e nuya x̄an ho 'b̄a gui xixȳagui, nguetho i jatho ga øth̄u 'be'a bi man Oj̄a, bi 'ȳen'a ra Jesús.

—Da nde 'b̄a, bi 'ȳen'a ra Xuua b̄uya.

¹⁶ N̄e nu'b̄a mi gua a bin xixȳa ra Jesús ne bi b̄ox b̄a ja ra dehe, 'bex bi nu ngue bi xoh mah̄ets'i, ne bi nu bá çah rá Hogand̄ahi Oj̄a tengu n'da ra t'az̄u, bi z̄op̄u mí 'b̄a a ra Jesús.

¹⁷ N̄e 'bex bi t'ø a n'da ra nde bí 'ȳeh mah̄ets'i, bi 'ȳena:

—Nuna guehna ma Ts'unt'uḡa na, ngue εmme dídi huçc̄a ne dí numanho, bi 'ȳen Oj̄a.

4

Bi mba nts'ä a ra Jesús nangué ra z̄ithu

¹ N̄e nu rá Hogand̄ahi Oj̄a b̄uya 'bex bi zixp̄u ja ra d̄apo, in ndepe da mba nts'ä a ra Jesús nangué ra z̄ithu.

² N̄e nyote pa ne nyote nxui bim 'b̄up̄u ja ra d̄apo, ne him bin sihm̄e, ne εmme bin tu-manthuhu maha.

³ N̄e nub̄uya, bi z̄om b̄a a ra z̄ithu ngue da z̄ap rá mb̄ai ra Jesús. N̄e bi 'ȳembi:

—Nu'b̄a majuañi rá Ts'unt'uh i Oj̄a, dami japi ðim hm̄e ȳu do

i 'bongua ne gui si, bi 'ȳen'a ra z̄ithu.

⁴ Nu ra Jesús bi d̄ati:

—Hin ga øt'ä a, bi 'ȳena. Nguetho mán t'o't'i b̄a ja rá m hman Oj̄a, hinga h̄ont'a ra hm̄e d̄ám 'b̄uh ȳu ja'i p̄e ne a ḡätho i ma Oj̄a, bi t'εmp'a ra z̄ithu.

⁵ Nu ra z̄ithu x̄ø bi zixp̄u Jerusalén a ra Jesús, ne bi 'ȳexp̄u magats'i rá 'bet'e ra d̄añija.

⁶ N̄e bi 'ȳembi:

—Nu'b̄a majuañi gue'e rá Ts'unt'uh i Oj̄a, damin säqui ne gui so n̄u häi,

N̄e Oj̄a ba p̄ehn ȳám 'behni mah̄ets'i ngue da mb̄äx'i'i ne da bent'i i,

ne hin hap̄u gui 'uaqui nangué ȳu do,

tengutho im mam b̄a ja rá m hman Oj̄a, bi 'ȳen'a ra z̄ithu, bi t'εmp'a ra Jesús b̄uya.

⁷ Nu ra Jesús bi 'ȳena:

—H̄aha, gue'a i hmam b̄u, p̄e ne a i hmam b̄u, ngue “Nu Oj̄a ma Hmuh̄u njongui sä da z̄ä a ngue da b̄a 'b̄u majuañi da 'ȳøt'a im man'a,” bi 'ȳen'a ra Jesús.

⁸ N̄e x̄ø man'dand̄i b̄uya, bi zix mah̄on'a ra z̄ithu a ra Jesús b̄u rá nȳa n'da ra t'øh̄ø x̄an h̄ets'i, ne bi 'yuti ḡätho na ndoho ra ximhäi ne ḡätho 'be'a x̄an ho i ja b̄u ja ȳu hnini.

⁹ N̄e bi 'ȳembi:

—Ḡätho ga 'da a ya 'be'a dá ut'i i 'b̄u gan d̄anyahmu gui th̄andegui, bi t'εmp'a ra Jesús, bi 'ȳen'a ra z̄ithu.

¹⁰ N̄e bi d̄ah mah̄on'a ra Jesús, bi 'ȳembi:

—Nu'i grá zĩthu, dami 'dagui nanguecä, nguetho nu rá m hman Ojã i ɛna: “Hønt'a Ojã ra Hmu ga thãndehũ ne ga ørpahũ rá 'bɛfi a,” bi 'yɛn'a ra Jesús.

11 Nɛ nubũya bi 'da'a ra zĩthu bũ 'bũh ra Jesús, nɛ bá ɛh yám 'bɛhni Ojã bi zøpũ mí 'bũ a ra Jesús bũ dãpo nɛ bi 'uĩn a.

Ra Jesús bi dũmp rá 'bɛfi bũ ra xɛqui Galilea

12 Nɛ bi bøm bũ ja ra dãpo a ra Jesús bũya. Nɛ nu'bũ mí bøm bũ, bi 'yøde ngue bi jot'a fãdi ra Xuua nxixyã. Janangue'a bi mbengda bũ ra hãi Galilea. Guerpũ ra hnini Nazaret bim 'bũpũ mahøn'a.

13 Pɛ hinga nya'a bim 'bũpũ nɛ bi mba bũ ra hnini Capernaum, nubũ ra ndendãdehe guerpũ ra xɛqui yá hãi mam bombøtahe ra Zabulón nɛ mam bombøtahe ra Neftalí.

14-15 Nu'bũ mí zøm bũ a ra Jesús bin ja 'bɛ'a bi 'yo't'a ra pøngahyã Isaiás maya'bũ ngue din ja bũ ra hãi Zabulón nɛ ra hãi Neftalí, i hãnbũ ra dãdehe, 'danguadi ra dãthe Jordán, ngue nɛ a i t'ɛmbi Galilea, guerpũ 'bũ ɛ i thãnde yú ojãzɛhɛ. Nɛ bi 'yɛn'a ra pøngahyã ngue:

16 Nu yũ jã'i mí 'bũpũ tengu'bũ i bũpũ ja ra 'bɛxui, nɛ i ja bũ ran dãte,

pɛ nuya bi nɛqui n'da ran nɛqui ngue di yot'i, bi 'yɛn'a ra Isaiás 'bũ maya'bũ. Nɛ gue'a bin ja 'bũ mí zøm bũ ra Jesús.

17 Nɛ nu ra Jesús bi dũ'mi bi mam bũ rá m hma nɛ bi 'yɛna:

—Dami pãh nin 'yomfɛnihũ nangue yũ ts'oqui, ngue da zã di manda ua rá ts'edi Ojã bi zøcua guí 'bũhmbũ, bi 'yɛmb yũ jã'i a ra Jesús 'bũ mim 'bũpũ.

Goho yũ mbahuq bi dɛn'na ra Jesús

18 Nɛ n'da ra pa mí 'yo bũ ja ra ndendãdehe a ra Jesús nubũ ra hãi Galilea, nɛ bi nu yoho yũn 'yohũ din 'yohũ zɛhɛ ɛ. Nu'a n'da ra Simón, gue'a ra Pedro a. Nɛ nu man'da ra Andrés. Nɛ nu'ũ yũ mbahuq ɛ, nɛ mí ɛnxit'ã bũ ja ra dãdehe.

19 Nɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'ũ:
—Ba tɛngau, guí xihmbũ yũ jã'i da 'yɛc'yɛigui, tengu thofo bũ gní thɛui yũ huq guí øt'ui, bi 'yɛmp'ũ.

20 Nɛ 'bɛx bi hyɛpũ yú xit'ã nɛ bi dɛn'na ra Jesús.

21 Nɛ bi thopũya bin 'yo mí ts'ũ a ra Jesús, nɛ bi nu mí yoho yũn 'yohũ din 'yohũ zɛhɛ ɛ, nɛ nu n'da ra Jacobo, nɛ nu man'da ra Xuua, gãtho yoho yú ts'unt'ũ ra Zebedeo ɛ. Nɛ mín 'yohũ a rá ta mí hu bũ 'bɛn yú mbosa, mí 'uɛt yú xit'ã. Nɛ xø bi xi ɛ da dɛnni mahøn'a.

22 Nɛ 'bɛx bi zopũ rá ta nɛ'ũ yú mbosa, 'bɛx bi dɛn'na ra Jesús bũya.

Ra Jesús bi xãnbi xũn ngu yũ jã'i

23 Nɛ nu ra Jesús mí 'yo gãtho ra hãi Galilea nɛ mí xãnba ɛ yũ jã'i bũ ja yũ niã nɛ bi ma 'bɛpũ dí manda ua rá ts'edi Ojã. Nɛ midí hoc yũ hyɛnni ngue 'bɛ'a gã ní gɛhɛ mí hɛmp'a n'da ngu n'da.

24 Nε gätho yu ja'i bu ra xequi Siria bi 'yøde 'be'a øt ra Jesús, nε bá thunba u yu hyenni ngue 'dahma 'dan'yo yu u mí hεmbi ne'u mín 'yohu yu zithu, ne'u zant'a mi sändate 'da yu ora, ne'u xi ts'a rá ja'i, nε gätho bi hoc'a ra Jesús.

25 Nε xun ngu yu ja'i bi den'na ra Jesús. Mín nu-manho da denho yu ja'i nangue 'be'a bi 'yøt'e. Nu'u 'da yu mengu bu ra xequi Galilea, nε u 'da yu mengu bu ra xequi Decápolis, ne'u 'da mí 'buru Judea, ne'u 'da mí 'buru 'danguadi ra dæthe Jordán, ne'u 'da mí 'buru ra hnini Jerusalén. Gätho bi zøm bu mi 'bu a ra Jesús.

5

Ra Jesús bi mba bu ja ra nyuni

1 Nε nu ra Jesús 'bu mi nu yu ja'i εmme xun ngu bi zøru, nε bi ndex bu ja ra nyuni nε mi huru. Nε'u yú xädi buya bi zøm bu mí hudi, 'daru mi huhmbu.

2 Nε bi xänba u.

Nu'u i han rán japi Oja

3 Nε bi 'yεmp'u yú xädi ra Jesús:

—Nu'u to'o pæε hingui ho yú mbai bu na nu Oja nε da hyon Oja di zedi, nu Oja da zimanho bu di manda rá ts'edi, janangue'a majari u buya.

4 Nε nu'u tu yú mbai, Oja da hurpa yú mbai, janangue'a majari u.

5 Nε nu'u im bæni i cose häi, da hyan a ra hogahäi bi

man Oja di unni, janangue'a majari u.

6 Nε nu'u i humbi da 'yøt' ran ho, Oja di japi da 'yøt'e xun ho, janangue'a majari u.

7 Nε nu'u di huεc yú mijai'ihu, xin di huεc Oja u, janangue'a majari u.

8 Nε nu'u n'dat'a im bæni, dim 'buhmbu Oja u, janangue'a majari u.

9 Nε nu'u øt' ran hocpate, nu Oja da 'yεmbi yú t'uhni u, janangue'a majari u.

10 Nε nu'u i nu ran unbi nangue ran ho i øt'e, da yaru di manda rá ts'edi Oja u, janangue'a majari u, i εn'a ra Jesús.

11 Nε gan johyahu 'bu i u'ts'ahu yu ja'i nε i then'nahu nε i xi ahu yu fehni 'bu gui tengahu, bi 'yεn'a ra Jesús.

12 Nε da hyu ni mbaihu, gan johyahu, guim bæmhbu ngue 'dat'a ran unbi guin nuhu u yu pøngahya mam 'bet'o, nε i ja 'be'a din 'da ahu ngue am 'be'ts'i mahets'i, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra u ja ra ximhäi

13 —Nu'ahu gyu uh haru 'buh yu ja'i, nguetho nu'a ra u di hoqui 'be'a i pa njapi, nε ngutho ahu guidi hoju yu ja'i, i εn a ra Jesús. Pε nu'bu bi 'beh rá ts'edi ra u, ya hin'yu 'be'a sä dí hoqui, janangue da mba ma bant'i thoho bu häi. Dami jamansuhu hin din ja bu gui 'yøthu tengu a, bi 'yεmp'u yú xädi ra Jesús.

Ran nequi ua ja ra ximhäi

14 Nε bi 'yεn'a ra Jesús:

—Nu ah_u gy_un ne_quih_u bu 'b_uh y_u ja' i, bi 'y_emp' u y_u x_udi. Dami jaf_u da hnu a ran ne_qui. Tengu n' da ra hnini i ja bu ja rá ny_u ra t'òhø, am 'batho x_un ho ngue hin' y_u 'be' a i juti.

15 Ngutho n' da ra sibi, hingui sä da mba ma cu' t' i bu ja ra huada 'bu da mba ma sòque, i jatho da t'èxp_u m' batho, janangue' a di yot' i gätho 'bu_u.

16 Ne ngutho gui 'yòth_u ngue tengu' bu gy_u sibi h_u èmm_e di hyä_urp_u i 'b_uh y_u ja' i. Janangue' a da hnut' ah_u x_un ho nin t'òt' eh_u, ne u da 'y_es_upa Oj_u ma Tah_u 'bu_u mah_ets' i u bu_uya, bi 'y_emp' u y_u x_udi ra Jesús.

Ra Jesús bi 'yurcah_u 'be' a nam bøn' u y_un t'èdi ra Moisés

17 Ne xø bi 'y_en' a ra Jesús:

—O guim b_emhb_u ngue ga 'be_eä y_un t'èdi bi man ra Moisés ne 'be' a bi_n xänb_ute u y_u pøngahy_u, p_e bá ècä ngue ga ut' ah_u 'be' a maju_uni nam bøn u.

18 Maju_uni dí xi ah_u, gätho 'be' a nt' o' t' i bu, ne xinga n' da u ngue hin din ja, 'bu guexta' a i jatho ra ximhäi ne mah_ets' i.

19 Janangue' a madí ts' u_utho maha a ram hma ngue hingui nde da 'y_urp_u ra güenda n' da, ne i xi u mi' da ngue din jab_u da 'yòt' e, p_e zi ts' u_utho rá ts' èdi di ne_qui bu bí ja rá ts' èdi Oj_u bu mah_ets' i 'bu. P_e nu' u di ja' ts' i gätho u mam bu ja rá m hma Oj_u, ne i xi u mi' da ngue din ja bu da 'yòt' e, ne man' da x_un ngu rá ts' èdi di ne_qui bu

bí ja rá ts' èdi Oj_u, bi 'y_en' a ra Jesús.

20 Ne gue' a dí xi ah_u a, nde' bu man' da x_un ho gui 'yòth_u xinda gue ma ng_urp_uih_u y_u fariseo ne y_u xänb_ute ni_u. Nguetho nu' bu hin gui 'yòth_u x_un ho, nj_um' bu da zä gui cu_uth_u hap_u di manda rá ts' èdi Oj_u, bi 'y_emp' u y_u x_udi ra Jesús.

Ra Jesús bi ma hingui ho ra cu_e

21 Ne man' da bi man ra Jesús, bi 'y_ena:

—Gue' bu go maya' bu bi sih mam bombøtah_u ran t'èdi ngue im ma: “O guí ha_ucpah_u rá te ni mi_uja' ih_u, ne nu to' o da hy_ucpa rá te rá mi_uja' iui, i jatho da ts' änba rá muui a bi 'yòt' e,” bi t' èmp' u.

22 P_e i jagä man' da ga xi ah_u, ngue nu' bu 'bo' o di cu_ep rá mi_uja' iui nangu_e' a bi 'yørpe, ngue im b_eni di co' ts' i, guehma da nu ran ts' embi. Ne nu' a to' o da xih ra ts' ore bu ja rá hmi rá mi_uja' iui, da ts' ixp_u 'b_uh y_u ng_urp_u i da ts' embi. Ne nu to' o èmm_e then rá mi_uja' iui dí mba bu ja ran ts' embi ngue ra sibi nj_um' bu i hu_et' i, bi 'y_en' a ra Jesús.

23 Janangue' a nu' bu gui pähä bu ja ra ni_uja ngue guí _ena gui th_undeh_u Oj_u, p_e nu' bu gá sømhb_u bu ne 'bex gá b_emhb_u 'be' a xquín xihmi ni mi_uja' ih_u,

24 gua peng thoh_u ne 'be gui mba bu i 'bu a ni mi_uja' iui gam punbau, ja da zä gui th_undeh_u Oj_u bu_uya, bi 'y_en' a ra Jesús.

25 Nε nu'bu guí p̄hmbu ja 'be'a guidín xihmbu n'da ni mijá'ihu, pε gan hocpa zεhεhu, nε hin guí t̄mhbu da ts'ix ahū bu 'buh yu ts'ut'abi. Nguetho nu'bu guí s̄mhbu bu,

26 guehma da jo ahū nε hin da hyc'a thohohū ra zε'mi jague'bu guí unhdū ra mbeti hangu da 'yā ahū, nε xinga n'da centavo da nde guí 'yεspahū, bi 'yεn a ra Jesús.

Ra Jesús bi 'yεna hingui ho ran 'yomt'εni

27 Nε man'da bi xih yá xādi ra Jesús:

—Nu man'da ran t'εdi maya'bu i εna: “O guí othū ran 'yomt'εni.”

28 Pε i jagā man'da ga xi ahū, ngue nu'bu n'da ran 'yohū da hyant'a n'da ra xisu, nε im bεn'a n'da ran 'yomfεni xūn ts'o nangue a, madague'bu bi bεntho, tengu'bu ya bi 'yot' ran 'yomt'εni bu rá mbūi a buya, bi 'yεn a ra Jesús.

29-30 Janangue nu'bu i ja a i ut'ahū ra ts'oqui, pε guí s̄mzεhe ni mbūihū madague'bu guím bεmhbu εmme xūn u 'bu guí 'yεshū. Tengu'bu xquí hyā'a n'da ni dāhū nε xquí 'yεmhbu bu ma'ueni nε xquí n'dadā thohohū, uague tengu'bu xquí hyc'a nin 'yεihū nε xquí 'yεmhbu bu ma'ueni nε xquí n'da'yε thohohū. Pε man'da xūn ho guin nuhū nangue gá 'bεhmbū yu ts'oqui, xinda gue'bu xquí 'yothū yu ts'oqui nε xquí 'bεhmbū ran ho mazāi bu ja ra sibi.

Ra Jesús bi 'yεna hin da hyeh rá xisu n'da ran 'yohū

31 Nε man'da bi man ra Jesús, bi 'yεna:

—Nε a bi mam 'bu maya'bu gue: “Nu'bu n'da ran 'yohū in nde da hyc rá xisu, i jatho da 'yot'a n'da ra s̄cuā din xummi.”

32 Pε i jagā man'da ga xi ahū, ngue hingui sā da hyc rá xisu n'da ran 'yohū gue'bu hingui ot' ran 'yomt'εni a ra xisu. Nguetho nu'bu bi hyc rá xisu n'da ran 'yohū, di japi da 'yot' ran 'yomt'εni a ra xisu 'bu bi hycgui nε dim 'būhmi man'da ran 'yohū. Nε 'bu n'da ran 'yohū dim 'būhmi n'da ra xisu bi thegui, ra 'yomt'εni a, bi 'yεn a ra Jesús.

Nte ga ndōnbahū rá thuhu, bi 'yεn'a ra Jesús

33 —Nε guí p̄hmbū ran t'εdi mí hmam 'bu maya'bu ngue i εna: “Pε nu'bu gá ndōnbahū rá thuhu Ojā, guehma guí jā'ts'a gá mamhbū.”

34 Pε nuya i jagā man'da ga xi ahū, bi 'yεn'a ra Jesús. Hin'yū 'be'a i sā guí ndōnbahū rá thuhu 'bu ja a guí xihmbū ni mijá'ihu ngue guín ndefū da 'yεc'yēi a guí xihmbū. Hingui sā guí ndōmhbu Ojā, pε ngutho hingui sā guí ndōmhbu mahεts'i, nguetho nu bu mahεts'i bí ja bu rá ts'edi Ojā.

35 Nε xingui sā guí ndōmhbu ra ximhāi, nguetho nεcua i ja ua rá ts'edi Ojā. Nε xingui sā guí ndōmhbu ra hnini Jerusalén, nguetho rá hnini rá Thahni Ojā a.

36 Ne xingui sä gui ndømhbu ni yahu, nguetho 'dat'a Oja bi zän'na, ne xinga n'da ni xtahu sä gui sänzehehu gue'bu xun t'axi o gue xam pothi da gohi.

37 Pe nu'bu ja a gui xihmbu ni mija'ihu, "da zä," ga emhbu 'bu da zä, "hin da zä," ga xnthohu 'bu hin da zä. Pe gätho mi'da yam hma bí nexpu ja rán 'yomfëni ra zithu, bi 'yën'a ra Jesús.

Bi 'yën'a ra Jesús hin ga cos'hü 'bu ja a da t'øcahu

38 Ne xø bi 'yën'a ra Jesús:

—Nu'ahu gá 'yøhmbu 'be'a bi sih mam bombøtahü ngue: "Nu'bu n'da ra ja'i di ts'onba rá dä rá mija'iuu, pe ne a da mba ma ts'onbi rá dä. Ne nu'bu rá ts'i da 'yøcpe, ngutho ne'a xin da t'øcpa rá ts'i."

39 Pe nuya i jagä man'da ga xi ahü ya, ngue nu'bu 'bu a n'da in nde di ün'nahü, pe o gui sühmbu a. Ne nu'bu 'bo'o da mbep'ahü 'danguadi ni hmihü, gui unhdü man'da nguadi da mbep'ahü.

40 Ne nu'bu 'bo'o da zix ahü bu 'büh ra ze'mi ngue da gän'na ni pahnihü, pe ne a ni cotohü gui unhdü.

41 Ne nu'bu i si ahü gui tuspahü rá 'beni n'da ra ja'i n'da ora, xun ho 'bu nyo ora gui tuxhü a rá 'beni.

42 Ne hønt'a go to'o da 'yä ahü 'be'a i honi, dami unhdü. Ne nu'bu 'bo'o da mip'ahü 'bu ja a gui pes'hü, pe xun ho 'bu gui unhdü, bi 'yën'a ra Jesús.

Ga huëc man sühü, bi 'yën'a ra Jesús

43 —Ne a n'da ram hma maya'bu i ëna: "Dami huëc ni amigohü ne gui ucpa nin sühü," mí t'ën'ahü.

44 Pe i ja man'da ga xi ahü, ngue gui huëc nin sühü, gan yamanhohü u man yu ts'ore nangue ahü, ne gui 'yørpahü ran ho to'o di uc'ahü. Ne dami 'yäfü rá mate Oja u to'o i numan'ü ahü ne u di ün'nahü, bi 'yën a ra Jesús.

45 Ne nu'bu ngubü gui 'yøthü, 'da'angu gá 'yøthü a ma Tahü 'bupü mahëts'i ngue bá penh ra 'ye ne ra hyadi. Pe hinga hønbu 'bu u yu hocja'i gue i so ra 'ye ne ra hyadi, pe nepü i 'büh yu ts'om'bäi, bi 'yëna.

46 Pe nu'bu hønt'ü to'o di huëc'ahü guidi huëju, 'be'a gue gá tühmbü 'bu ngubü gá 'yøthü. Pe ne n'dat'a gá 'yøthü u yu ziyate hyacahäi.

47 Pe ha gui emhbu xun ho gui øthü 'bu hønt'ü ni cuhü guidi zenguahü. Nu'bu guin jahü bu, 'da'angu gui øthü u i thande yä oja zehë.

48 Pe nde'bu xun hotho gui 'yøthü, nguetho xun hotho Oja ma Tahü bí 'bupü mahëts'i, bi 'yëmp'ü yä xädi ra Jesús.

6

Hin ga øthü ran 'yëts'i 'bu di øthü yun t'øt'e xun ho

1 Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yëmp'ü mi 'bupü:

—Pe nu'bu gui øthü rá 'befi Oja, hin gui 'yøthü da 'yës'a ni mija'ihu, nguetho hin te di 'da ahü ma Tahü 'bupü mahëts'i

'b_u din jab_u gui 'y_oth_u, bi 'y_en'a.

² N_e nu'b_u guín nde gui fãxh_u n'da ra hyoya, hin gui 'y_oth_u ngue da nu ah_u y_u jã'i, tengu øt'_u di yorpa a im b_eni 'b_u di un'na n'da ran t'unni y_u hyoya, ngue di um b_u ja y_u nijã o guerp_u ja y_u 'yu ngue in nde da 'y_es_pa y_u jã'i 'b_e'a i øt'e. Majuãni dí xi ah_u, ya hønt'a ran 'y_ets'i bi dãha 'b_u ngub_u i øt'e, bi 'y_ena.

³ P_e nu'b_u i ja a guí nde gui unhd_u n'da zi hyoya, nde'b_u hin gui xihmb_u u mi'da 'b_e'a gá 'y_oth_u.

⁴ N_e man'da x_un ho 'b_u hin njon da nu 'b_e'a guidí unhd_u, p_e go da nu Ojã ma Tah_u, n_e i ja 'b_e'a din 'da ah_u b_uya, bi 'y_en'a ra Jesús.

Hingui yoho guim b_emhb_u 'b_u guí yãh_u Ojã

⁵ N_e man'da dí xi ah_u:

—Nu'b_u guí yãh_u Ojã, o guí øth_u tengu i øt'_u di yorpa a im b_eni, bi 'y_en'a ra Jesús. Nu'_u, i 'bãp_u ja y_u nijã n_ep_u ja y_u xo'y_u, ãna i yãh_u Ojã p_e hønt'a ran 'y_ets'i im b_eni. Majuãni dí xi ah_u, hønt'a ran 'y_ets'i bi dãha nangue 'b_e'a i øt'e.

⁶ N_e nu'b_u guí yãh_u Ojã gui mbãhã b_u njon da nu ah_u, p_e Ojã ma Tah_u go i nu ah_u n_e di 'da ah_u 'b_e'a guí äf_u a, i ãna.

⁷ P_e hinga guexta'a ram hma gui mamhb_u ngue nte ní mba tho 'b_u guí yãh_u Ojã, tengu i øt'_u ten yã ojã zeh_e. N_e sä im b_eni i ø'a Ojã 'b_e'a im ma 'b_u x_un ngu i xifi.

⁸ N_e o guí øth_u tengu i øt'_u, nguetho nu Ojã ma Tah_u ya

i pãdi 'b_e'a gãtho guí homhb_u gue'b_u hinga ná äf_u, i ãna.

⁹ P_e guim b_emhb_u 'b_u guí yãh_u Ojã 'da yãm hma tengu dí xi ah_u ngue:

Nuya ma Ta ahe guí 'bãp_u mah_ets'i.

Da hnumansu ni thuhu.

¹⁰ N_e dín ndehe din ja ua n'dihi ni ts'edi ngue di manda ua.

N_e da t'øt' ua ni pãhã ua ja ra häi tengu tho i t'ørp_u mah_ets'i.

¹¹ N_e dami 'daje ran ts'ihm_e dí homhbe ra pa i jab_u ya.

¹² Dami punga ma ts'oquihe, tengu tho ho b_u na punbahe u i ørcahe ran ts'o.

¹³ N_e o guí h_egahe da daje ran ts'o, p_e dami yãnje nangue ran ts'o.

Nguetho nu'i gra hmuts'ut'abi, gã di manda ua ja ra häi ni ts'edi, n_e i ja ni ts'edi mixte njãm'b_u da guadi gãtho y_u pa mazãi.

N_e hønt'a dí xi'ahe ya.

¹⁴ Nguetho nu'b_u gadí punbah_u yã ts'oqui ni mijã'ih_u, ngutho da 'yøt'ah_u Ojã ma Tah_u 'bãp_u mah_ets'i, di pun'na ni ts'oqui_u.

¹⁵ P_e nu'b_u hin gadí punbah_u ni mijã'ih_u, n_e ah_u hin di pun'nah_u Ojã ma Tah_u 'bãp_u mah_ets'i 'b_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

Hin gui 'yuhmb_u 'b_u guí øt' yãn ts'ihm_e 'b_u guín yãh_u Ojã

¹⁶ —N_e nu'ah_u, nu'b_u guí nde gui 'y_et' nin sihm_eh_u n'da ora ngue guim b_emhb_u Ojã, o guí øth_u tengu øt'_u di yorpa a im b_eni. Nu'_u i ut y_u jã'i

'be'a øt'e, nde'a dí hnumanho, pε hønt'a ran 'yεts'i bi dāha nangue 'be'a bi 'yøzehε, bi 'yεn'a ra Jesús.

17 Pε nu ahε, 'bε guí εt' nin sihmεhε ngue guím bεmhε bε Ojā, pε gan 'yomanhohε tengu'bε ya gán sihmεhε.

18 N'dahma njon da bādi 'be'a gá 'yøthε gue gá 'yεt' nin sihmεhε, nε hønt'a Ojā ma Tahε i nu ahε 'be'a gá 'yøthε, nε i ja 'be'a di 'da ahε buya, bi 'yεn'a ra Jesús.

Gui hyomhε 'be'a dí nεcmanho bε mahεts'i

19 Nε man'da bi man ra Jesús, bi 'yεna:

—Hin gui muns'hε 'be'a gdám mεmbeti hε ua ja ra ximhāi, nguetho nuua i 'bεh yε zu'uε ngue di ts'oni 'be'a gātho guí pεs'hε, nε ja'bε da boxjua, nε ja'bε da bε ahε yε bε.

20 Pεgue gui hyoni gui xānthε 'be'a dí hnumanho ahε bε mahεts'i. Nguetho hin te dim 'bεpε, hin da yεrpε yε bε ngue da bε ahε 'be'a guí pεs'hε bε, nε hin da boxjua, nε njo'o bε yε zu'uε ngue di ts'oni.

21 Nguetho hønbε i ja ním pε'ts'i n'da im bεn rá mbεi n'da. Nu'bε guεcua ja ra ximhāi i ja 'be'a i pε'ts'a n'da, hønt'ua im bεn a n'da, nε nu'bε guεpε mahεts'i, guεpε im bεn a n'da 'bε, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran nεqui ní mbεi n'da

22 Nε xø bi 'yεna:

—Nε nu'bε hønt'a xεn ho guím bεmhε nε guí øthε, din

ja ahε tengutho 'bε n'da ra jā'i xεn ho rá dā, i handi xεn ho ran nεqui, din jabε ni mbεihε.

23 Pε nu'bε hinga gue'a guím bεmhε, sä guí εmhε i ja ahε ran nεqui, pεgue xεm 'bεxui thoho ni mbεihε, tengutho 'bε n'da ra jā'i ngue hingui ho rá dā, nε xεm 'bεxui thoho bε i handi, bi 'yεn'a ra Jesús.

Hin di yoho yá hmu n'da

24 Nε xø bi 'yεna:

—Nε hingui sä dim 'bε i yoho yá hmu n'da ra 'yεhε. Nguetho nu'bε yoho yá hmu i 'bε a n'da, nu'a n'da da numanho, nε nu'a man'da hin da numanho. Uague nu'a n'da da hyumbi dim pεhmi a, pε nu'a man'da da zocpa thoho rá 'bεfi a. Janangue'a hingui sä yoho yá hmu da dεn'na n'da. Hingui sä da 'yεmp Ojā rá Hmu 'bε i numanho ε yε mbeti, nguetho tengu'bε rá hmu a ra mbeti, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ojā di jamansu yá 'yεc'yεi

25 —Janangue'a dí xi ahε, hin go guim bεnse hε 'be'a gui si hε ngue gdám 'bεhmbε, nε xín guim bεmhε 'be'a gui hyehε. Pε guim bεmhε ngue man'da di muui ni tehε xinda gue ε nin ts'ihmεhε, nε man'da di muui ni jā'ihε xinda gue ε ni hehε, bi 'yεn'a ra Jesús.

26 Dami nuhε yε doja i 'yo hønbε go hapε, nε hin'yε yá huāhi, nε xín te i pε'ts'i, pε dí xi ahε, nu Ojā ma Tahε bí 'bεpε mahεts'i gātho i 'uīn ε. Nε nu ahε, man'da di mu ahε

xinda gue u yu doja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

27 Nɛ ha guím bɛmhbu man'da nya'a gam 'buhmbu ua ja ra ximhäi 'buhmmɛ guím bɛndumbuihu 'bɛ'a gätho guidí 'bɛhmbu.

28 Nɛ hanja ɛmmɛ go guím bɛnsɛhu nangue ni hehu. Xøgue ts'utho guí ɛc'yɛihu, bi 'yɛn'a ra Jesús. Pɛ dami nuhu yu døni i ja bu dapo, nɛ nu'u hingui dim pɛfi nɛ xíngui di hoc yá he.

29 Pɛ dí xi ahɛ, man'da mahotho yu døni xínda gue a rá he ra ts'ut'abi Salomón ngue mí he 'bu mi ja rá ts'edi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

30 Nɛ ngubu bi 'yøt'a Oja nangue yu døni, mahotho nám pa ya, nɛ nixudi da mba nts'ɛqui nɛ da t'udi. Janangue'a guim bɛmhbu, man'da xun ho da 'yøt'ahu Oja xinda gue u yu døni, bi 'yɛn'a.

31 Janangue o guí ɛmhbu: "Bɛ'a hmaha ga sihu." Uague: "Bɛ'a hmaha ga hehu."

32 Nguetho nu'u i thande yá oja zɛhɛ, gue'a zai i hon'u, pɛ nu'ahu i 'buru ni Tahu bu mahɛts'i, nɛ i paði 'bɛ'a gä guidí 'bɛhmbu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

33 Janague'a nu ahɛ, m'bet'o thoho gan umhbu di manda ahɛ rá ts'edi Oja, nɛ guí hyomhbu n'da ra hogambu nangue rá pähä Oja, nɛ nubuya di 'da ahɛ 'bɛ'a gätho guí hyomhbu.

34 O guím bɛndumbuihu, o guí ɛmhbu: "Bɛ'a da zä ga øthu 'bu nixudi." Pɛgue

guí tømhbɛ, 'bɛ nixudi ja guí pähmbɛ buya 'bɛ'a da zä guí 'yøthu. N'da pa ngu n'da pa i ja 'bɛ'a din ja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

7

Ra Jesús bi ma hingui ho ranyapi

1 —“Nuna bi 'yøt' yu ts'oqui,” hin guí 'yɛmhbu, n'dahma hinga gue'a dí ts'ɛp'ahu a, bi 'yɛngähe ra Jesús.

2 Pɛ nu'bu guidí yafu u mi'da ngue guím bɛmhbu hønse ahɛ xun ho ahɛ, pɛ Oja hin da numanho ahɛ 'bu. Nɛ 'da'ingu da 'yøt'ahu Oja tengu gá 'yørpahu u gá yafu, bi 'yɛna.

3 Hanja bi zä gä nurpahu ra zi häi i o rá dä ni mijá'ihu, nɛ hin go guí pähmbu i o ra xɛcza ni dāhu. In jabu ní nɛqui ni ts'oquihu.

4 Nɛ ha da zä guí xihmbu ni mijá'ihu: “Mba ga hap'a ra häi o ni dä,” sä guí 'yɛmfu, nɛ go man'da xun ndoho ra xɛcza i o ni dāhu.

5 ɛmmɛ guidí yorpahu a guí øthu. Pɛ nde'bu m'bet'o gan hoju nangue yu ts'oqui guidí hosehu, janangue'a da zä guí hyamp'ahu ra häi o rá dä ni mijá'ihu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

6 O guidí unhdɛ a xun ho u yu fo'yo, ndetho da za ahɛ. O gue'bu guidí unhdɛ a di muui u yu ts'udi, ndetho da nɛm bu häi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu'bu ja da t'äp'a Oja di uni

7 Nɛ xø bi 'yɛmp'u:

—Dami 'yafu Oja 'bɛ'a guí homhbu, nɛ nu'a di 'da ahɛ.

⁸ Nguetho nu'a to'o da 'yädi, Oja di un'na bi 'yäpi. Ne nu'a to'o ja a i honi, di und Oja a i honi. Ne nu'a to'o da hyoni da socpa n'da ra goxthi njut'i thoho, Oja da xocpa a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁹⁻¹¹ Pe nu'ah_u madague'bu gyú ts'om'bäih_u, xinga n'da ah_u guidí unhd_u ra do ni t'uhnih_u 'bu i ä'ah_u ra hme, ne xing ra c'ɛyá guidí unhd_u 'bu i ä'ah_u ra huá, pe hont'a xun ho guidí unhd_u ni t'uhnih_u. Ha maguet'a Oja ma Tah_u 'buru mahɛts'i ngue hin di 'da ah_u xun ho 'bu ja a gui äfu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹² Ne nu'bu gui nde da 'yot'ah_u ran ho ni mijá'ih_u, nde'bu gui 'yörpah_u ran ho. Gue'a nam bön'a rán t'ɛdi ra Moisés ne rám hma yu pŋgahya maya'bu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

N'da ran t'uti nangue ra goxthi ne yu yu

¹³⁻¹⁴ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu'a ní yut'a n'da bu ja ra te mazai, tengu'bu n'da ra goxthi xun ts'it'i, uague n'da ra t'u'yu, ne hingui ngu yu ja'i i numanho da thopu. Pe dami hyomhb_u gui cuth_u bu. Nguetho nu'a ra goxthi xun ndoho ne ra da'yu ní zix a n'da bu ja ran unbi mazai, ne xun ngu u yu ja'i i numanho da thopu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nda'a u yu hyäte pŋgahya

¹⁵ —Pe gam fähmb_u nangue yu hyäte pŋgahya. Nu'bu i som bu gui 'buhmb_u, sä ot'e tengu'bu yu de'yo ngue xun

ho, pe nu yú mbai tengu'bu n'da ra zate.

¹⁶ Ne da zä gui pähmb_u yu hyäte pŋgahya nangue yun t'ot'e i ot'e, tengu thoho yu za da ba a n'da nangue yun dat'ä i zuru. Nguetho hin din zuru ja n'da ra za n'da ran dat'ä 'bu hinga gue'a rá za a.

¹⁷ Pe nu ra za xun ho i zuh yun dat'ä xun ho, ne ngutho ra za hingui ho i zuh yun dat'ä hingui ho.

¹⁸ Nguetho nu'a ra za xun ho hin da zä din zuru yun dat'ä ngue hingui ho, ne ngutho a ra za hingui ho hin njam'bu da zä din zuru yun dat'ä xun ho.

¹⁹ Ne nu yu za hingui ho u yun dat'ä, da mba nt'ets'i ne da t'udi.

²⁰ Janangue'a da zä gui pähmb_u u yu hyäte pŋgahya nangue 'be'a da 'yot'e, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nda'a u di manda rá ts'edi Oja

²¹ Ne xö bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Ne sä ɛna yá hmuju u 'da, pe hin da yurpu di manda rá ts'edi Oja u. Pe hont'u majuani i ot' rá pähä ma Ta mahɛts'i da yurpu u.

²² Ne nu'bu bi zön ra pa ran juanbi 'bu rán zegui, xun ngu da mbarqui da 'yɛngui: “Ma Hmu, nugähe dá mamhbe a nim hma, ne nangue ni thuhu dá hømhb_e thi yu zithu, ne nangue ni thuhu xun ngu yun t'ot'e mixte dá othe,” da 'yɛngui.

²³ Pe nugä ga ɛmp'u: “Njam'bu dá pa ah_u. Dami 'uehmb_u ua ja ma hmigä,

gyu ts'om'bäihü," ga ɛmbi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Hønt'a go to'o in nde da 'yø a dím ma, bi 'yɛn'a ra Jesús

24 —Pɛ nu'a to'o i øh ma nde nɛ i øt'a ma pähägä, i øt'e tengu bi 'yøt'a n'da ran 'yohu ngue mí ja rán 'yomfɛni nɛ bi hyø a n'da rá ngu bu ja n'da ra dongu xun juani.

25 Nɛ bin ja n'da ra dɔ'ye, nɛ ɛmme xun ngu yu dehe bi 'yugui, nɛ bá ɛh ran dahi xun ndoho mí nde xti yøt'a ra ngu. Pɛ him bi yøt'a, nguetho nu'a ra ngu mí høpu ja ra dongu xun ho.

26 Pɛ nu'a to'o i ø'a dí ma nɛ hingui urpa ra güenda a, i øt'e tengu bi 'yøt'a n'da ran 'yohu ngue ra 'yambu, nɛ bi hyøh rá ngu bu mi ja n'da ra 'bomu.

27 Nɛ bin ja n'da ra dɔ'ye ngue bi 'yuh yu dehe, nɛ ran dahi xun ndoho, nɛ bi yøt'a rá ngu. Nɛ ɛmme nts'utho bin ja buya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu yu jɔ'i bi numanho rán xädi ra Jesús

28-29 Nɛ nu'bu mi gua a bi ma ra Jesús 'bu mí hyupu ja ra nyuni, nu yu jɔ'i mi huhmbu bu bi hyonya u.

—Haguen ja i xänbi xun ho, nɛ hinga ngubu i xängahu ma xänbätehu bu ja ra nijä, bi 'yɛn'u yu jɔ'i.

Nguetho nu'bu mi xänba ra Jesús, bi 'yuti ngue mi ja rá ts'edi xun ho a.

8

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yohu mi hɛmb ra t'axca'ya

1 Nɛ nu'bu mi gua a bi man ra Jesús, nɛ bi gapu ja ra nyuni buya, nɛ ɛmme xun ngu yu jɔ'i mí numanho da denthoho mahøn'a.

2 Nɛ bá ɛ'a n'da ran 'yohu ngue mi hɛmb ra t'axca'ya. Bin danyahmu bu mí 'bäh ra Jesús, nɛ bi 'yɛmbi:

—Gra Hmu, nu'bu ni pähä, da zä gui 'uec'i ts'u ran u dí hɛmbi.

3 Nɛ nu ra Jesús buya bi uat rá 'ye bi dädi nɛ bi 'yɛmbi:

—I jagä ra pähä ngue 'bex da zä i. Dami yäni.

Nɛ nu'bu mí 'yɛmbi, 'bexgue bi yan'a ran 'yohu.

4 Nɛ nu ra Jesús buya bi hɛcpa a ran 'yohu njon da xifi to'o a bi japi bi yäni, nɛ bi 'yɛmbi:

—Ní mba bu 'buh yu mbäjä da nu i ngue ya bi yan i, nɛ gui un'na n'da ra 'bøts'e tengu i man yän t'ɛdi ra Moisés, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nɛ ja bi thopu ra hnini Capernaum buya.

Ra Jesús bi hocpa rá 'yɛhe n'da ra hmudofui

5 Nɛ nu'bu mí zøm bu ra hnini Capernaum a ra Jesús, 'bex bá ɛ a n'da ra hmudofui ra mengu bu Roma, nɛ bin c'at'ui nɛ bi 'yäp ra mate,

6 bi 'yɛmbi:

—Nu'i grá Hmu, nu n'da ma 'yɛhe i 'bem bu ja ma ngu, i ts'a rá jɔ'i, hingui sä di 'yäni, ɛmme xun 'doni, bi 'yɛmbi.

7 Nɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Ga mba bu ga hoqui.

8-9 Pɛ nu ra hmudofui buya bi 'yɛmbi:

—Hingui jatho gui mba bu ja ma ngu, grá Hmu, nugä hin dí sũcä tengu e ne hin drá judiógä. Pe dí pađi ngue i ja ni ts'edi zehē, ngue nu'bu guim ma da yañi, ne 'bexgue da yañi, bi 'yēna. Tengu thohogä bin 'dac'i ts'u man t'ēdi, ne nu'bu i ja 'be'a dí xi u ma dofui ne'u ma 'yēhe, 'bexgue 'dahmantho in ja. Ne ngutho i, da zä guim mantho ua ne 'bexgue da yam buya, bi 'yēn'a ra hmudofui.

10 Nu'bu mí 'yøh ra Jesús 'be'a bi man a ra hmudofui, bi hyonya thoho ne bi xi u min 'yohu:

—Majuani dí xi ahū, njam'bu xtá tĩngä n'da ma mēnguhū yu ja'i israel dyu judíoħū ngue xtám bađi i ja ma ts'edi xun ho tengu na ran 'yohū, bi 'yēn'a ra Jesús.

11 Guim bēmhbū a dí xi ahū, xun ngu yu ja'i ngue gätho na ndoho ra ximhäi, ngue him ma mijudíoħū, da 'yēc'yēigui ne da yarpū di manda rá ts'edi Oja, 'darbu dim 'buhmbū ma ngarpa bombøtahū ra Abraham, ne ra Isaac ne ra Jacob.

12 Pe xun ngu ma mijudíoħū ngue yün sähū xtán yarpū, pe man'da go da t'entpū ja ra 'bexui u, ne din zom bu ne din guxpū yú ts'i, bi t'ēmp'u yu ja'i 'bu mi 'yēn'a ra Jesús.

13 Ne nubūya bi t'ēmp'a ra hmudofui:

—Ní mba ni ngu, ya bin ja a gám ma nguetho gá 'yēc'yēi i ja ma ts'edi, bi 'yēn'a ra Jesús.

Ne 'bexgue bi yañ a rá 'yēhe buya.

Ra Jesús bi hocpa rá suto ra Pedro

14 Ne nu'bu mí mbenc'a ra hmudofui buya, xø bi tho a ra Jesús, bi zøm bu rá ngu ra Pedro. Ne bi nu 'bem bu rá oi a rá suto ra Pedro, mi hēmb ra pa.

15 Ne nu ra Jesús buya bi bendba rá 'yē, ne 'bex bi bøn a ra pa mi hēmbi. Ne bi ndanc'a ra xisu buya, bi hyonba ra hme a ra Jesús ne u mín 'yohū, nguetho ya bi yañ'a ra xisu buya.

Xun ngu yu hyēnni bi hoc'a ra Jesús

16 Ne nu'bu min xui buya xun ngu yu ja'i bá ts'i bu mi 'buh ra Jesús ngue min 'yohū yu zĩthu. Ne hønt'a n'dare bi man ra Jesús, 'bexgue gätho bi hyøn a thi u yu zĩthu, ne bi hoc'u yu hyēnni.

17 Gätho bin ja 'be'a bi man a ra pøngahyā Isaías maya'bu ngue din ja 'bu mi 'yēna: “Da du zehē 'be'a gätho xun hēi dín nuhū, ne da nuse 'be'a gä man u dí hēmfū,” bi 'yēn'a ra Isaías 'bu maya'bu.

Yoho yun 'yohū ēna da den'na ra Jesús

18 Ne nu'bu mín nu ra Jesús ngue ēmme xun ngu yu ja'i mi 'bäpū, bi 'yēmp'u yú xädi:

—Masque xun ho 'bu ga thohmbū 'danguadi ra dađehe, bi 'yēna.

19 Ne nu n'da ra xänbate nijä bi 'yēmbi:

—Xänbate i, dín nde ga tēn'ni i hønbu go hapū gui mba, bi 'yēmp'a ra Jesús.

20 Nε bi dā a ra Jesús nε bi 'yεmbi:

—Pε nu y_u haho i ja y_u ngu nε y_u doja i ja hap_u da 'yoi. Pε nugā ngue dán ja'igā ua ja ra ximhäi, hin'y_u ma ngungā ua, bi 'yεmthoho ra Jesús.

21 Nε xø bi 'yεn'a man'da ra ja'i min 'yoh_u b_uya:

—Ma Hmu, dami tøcpi ts'ε, 'bε ga äcä ts'ε ma ta nε ga ten'na b_uya, bi 'yεmbi.

22 Bi dā'a ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Tεnga maha, nu'ε x_un du da 'yā ε 'b_upr_u, tengu'b_u nε ε x_un du ε, bi 'yεna.

Ra Jesús bi säyaba ran dāhi nε ra t'øthe

23 Nε nu'b_u mi gua'a man ra Jesús b_uya, 'bex bi hyu b_u ja ra mbosa nε bi mbähä y_u xädi, dí mba b_u 'danguadi ra dādehe.

24 Nε bi mb_u'a n'da ran dāhi ts'edi bi 'yεn ra dehe, nε εmme di thoni y_u t'øthe, bi dons i ts'ε ra dehe a ra mbosa. Pε nu ra Jesús mí äha, him bi 'y_urpa ra güenda 'bε'a midí ja ra dehe.

25 Nε bi 'yā ε y_u xädi nε bi 'yεmbi:

—Gra Hmu, dami nuhu, guin y_unje, nguetho ya in nde ga tonth_u mbo ra dehe, bi 'yεmbi.

26 Nε nu ra Jesús bi dādi:

—Hanja, ha εmme zi ts'εtho guí εc'yεigah_u ngue i ja ma ts'edi, nε guín suh_u.

Nε nub_uya bi ndanc'a ra Jesús nε bi xi a ran dāhi ngue din hε nε ra dehe, nε 'bexgue bin hε b_uya.

27 Nε nu'ε y_un 'yoh_u b_uya bi hyonya thoho 'bε'a bi 'yøt'a ra Jesús.

—'Bε'a di 'yεt'ui na ran 'yoh_u, nguetho nε ran dāhi i ø'a i xifi, nε ra dehe i ø'a i xifi, bin 'yεmzεhe ε.

Ra Jesús bi hoc'i yoho y_un 'yoh_u min 'yoh_u y_u zīthu

28 Nε nub_uya bi zøm b_u 'danguadi ra dādehe b_uya, nguεp_u ra xεqui Gadara. Nε 'bex bá εp_u yoho y_un 'yoh_u ngue min 'yoh_u y_u zīthu, nε mán ts'utho ε, tengutho ε y_u zate. Mí 'b_upr_u ja y_un 'yāgui ε, janangue'a nu y_u ja'i i su da thop_u hānb_u ja ran 'yāgui. Nε 'bex bá ε'ε y_un 'yoh_u bin c'ath_u a ra Jesús, nε bi mbafi:

29 —'Bε'a gní 'yεcua gra Jesús, rá Ts'ant'ε i Oja. Ha cpí 'yεhe gui ungahe, nε hinga na søn ra pa gui ungahe, bi 'yεn y_u zīthu min 'yoh_u ε y_un 'yoh_u.

30 Nε hinga yatho b_u mi 'b_u i 'da y_u ts'adi.

31 Nε nu'ε y_u zīthu b_uya bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Nu'b_u guín nde gui hyønje thi, dami 'daje ran t'edi ga c_uthe n_u 'yo y_u ts'adi, bi 'yεn'ε:

32 —Ni mbähä, dami c_uth_u n_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nε nu y_u zīthu b_uya bi bøm b_u ja rá mb_u ε y_un 'yoh_u, nε 'bexgue bi y_urpr_u 'b_uh y_u ts'adi. Nε nu y_u ts'adi b_uya bin tihi nε bi gap_u ja ra nguani, him bi zä bin säya, nin uεm b_u ja ra dehe, bim 'bεp_u.

33 Nε nu'ε mi fä ε y_u ts'adi b_uya, 'bexgue bi mba n'dihi b_u ja ra hnini, nε nu'b_u mi zøm b_u, bi mam b_uya ngue 'bε'a bin ja nangue ε y_un

'yoh_u min 'yoh_u y_u zĩthu, n_e nangue u y_u ts'edi.

³⁴ N_e bá ħh y_u m_engu b_u ra hnini b_uya, bi z_op_u 'bäh ra Jesús, n_e nts'edi bi 'yäp ra mate ngue da mbengui, nguetho him bi numanho 'b'e'a bi 'yøt'a.

9

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran yoh_u xí ts'a rá ja'i

¹ N_e nu ra Jesús b_uya, x_o bá hu mahøn'a ra mbosa, bá peng b_u 'danguadi ra dādehe. Bi z_om b_u ra hnini mi 'b_ui.

² N_e bá thunba b_u man'da ra hy_enni mahøn'a, ngue n'da ran 'yoh_u bá 'yox ra 'beza nguetho midí ts'a rá ja'i. N_e 'bexgue mí p_a a ra Jesús mí ěc'y_ei u ngue i jase rá ts'edi, janangue'a bi 'y_emp'a ra hy_enni:

—O te guím b_eni n'yø, nguetho ya dá pun'na ni ts'oqui, bi 'y_en'a ra Jesús.

³ N_e nu'u da y_u xānbate nija b_uya, nu'b_u mi 'yøde 'b'e'a bi man ra Jesús, 'bex bi b_en u:

—Nuna ran 'yoh_u hingui ho i øt' na, ha hinga hønt'a Oj_a sä di punba n'da, mi ěnse u.

⁴ P_e nu ra Jesús 'bex bi b_adi 'b'e'a mim b_en'u y_u xānbate nija, n_e bi 'y_emp'u:

—Hingui ho guím b_emhb_u mbo ni mb_uih_u, ngue guí ěmhb_u hingui ho 'b'e'a dá øt'ä, bi 'y_ena.

⁵⁻⁶ Ha guím b_emhb_u nte ní mbatho dá xicä ran 'yoh_u, ngue rá ts'oqui ya dá punbi. Ha guím b_emhb_u man'da xquí p_ahmb_u i ja ma ts'edi 'b_u

ga xifi da ndants'i, din 'yo. P_e nuya ga ut'ah_u ngue i ja man t'ēdigä ua ja ra häi ga punba y_u ts'oqui y_u ja'i, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'y_emp'u.

N_e x_o bi 'y_emp'a ran 'yoh_u i ts'a rá ja'i b_uya:

—Dami ndants'i, c_ax ni fidi, ní mba ni ngu, bi 'y_embi.

⁷ 'Bex bi ndanc'a ran 'yoh_u mi ts'a rá ja'i, bi mba rá ngu.

⁸ N_e nu'b_u mín nu y_u ja'i 'b'e'a bi 'yøt'a ra Jesús, bin su n_e bi 'y_espa Oj_a nangue a n'da ra ja'i bin t'un'na ran t'ēdi ngue di punba y_u ts'oqui y_u ja'i.

Ra Mateo bi den'na ra Jesús

⁹ N_e nu'b_u mi b_om b_u ra Jesús, bi thop_u mi hucä b_u dí h_acä ra renta, drá hy_acahäigä ngue drá Mateo, n_e bi 'y_engui:

—Dami t_engu.

N_e nub_uya dá ndangui n_e dá t_enni.

¹⁰ N_e nub_uya 'darb_u dán sihm_egähe ra Jesús y_u xädigähe a ya. N_e bi z_om b_u x_un ngu y_u ziyate hy_acahäi n_e y_u ts'om'bäi, 'darb_u dá huhmbe b_u dán sihm_ehe.

¹¹ N_e nu y_u fariseo b_uya, ngue im b_eni hønse x_un ho, 'b_u mi nu 'b'e'a bi 'yøt'a ra Jesús, bi 'yängähe ngue y_u xädigähe b_uya:

—Hanja in jab_u ni xānbateh_u 'darb_u i sihm_eh_u y_u ziyate hy_acahäi n_e y_u ts'om'bäi, bi 'y_en'u.

¹² Nu'b_u mí 'yø'a ra Jesús 'b'e'a bi man u, bi 'y_emp'u:

—Hingui honi to'o da mbäx u im b_ense x_un zaqui tengu ah_u, p_e hønt'u i p_ase x_um b_oca

i honi to'o da mbäx u tengu ya i nde da dengui, bi 'yemp'u.

13 Ní mbähä bán xähmbu bu ja ni söcuähu 'be'a nam bön'a räm hma Ojä ngue i ðna: "Pε nugä man'da dí numanho 'bu gui 'yøthü ran huçcate xinda gue u yu 'bøts'e guidí 'dajü," i ðn Ojä, i em bu ja yá söcuä Ojä, bi 'yæn'a ra Jesús. Ne nugä him bá ðcä gan zon'du im bεnse xun ho, pε bá ðcä gan zon'du i paði hingui ho, janangue da zä di päh yün 'yomfëni, bi 'yæn'a ra Jesús, bi 'yemp'u yu fariseo.

Ra Jesús bi ma nda'a ní pa da 'yε't' yün sihme yá xädi

14 Ne n'da ra pa buya bi zøm bu 'buh ra Jesús yá xädi ra Xuua Nxixyá, ne bi 'yänni:

—Hanja dí ε't'ähe man ts'ihme, ne yu fariseo, pε nu ni xädi hingui ε't' yün ts'ihme u, bi t'emp'a ra Jesús.

15 Ra Jesús bi man'a n'da ran t'uti 'bu mi daði, bi 'yεmbi:

—Pε nu'u i 'bu ru ja ran thaði hin da du yá mbüi, nguetho 'bu ru a ran 'yohü din thaði. Pε da zøn ra ora da ts'ispa a ran 'yohü, ne ja da 'yε't' yün ts'ihme buya, bi 'yæn'a ra Jesús.

16 Pε nu'a din xä u ma xädigä hin da bømanko 'bu ne'a ram hma maya'bu da ðen ya, bi 'yæna. Tengutho'bu n'da ra 'ya'bø't'e 'bu dí 'bø't'a ra 'bø't'e ma'da'yo, hin da bømanko, ne nu'a ra 'bø't'e ma'da'yo di ts'on a ra 'ya'bø't'e.

17 Ne tengutho i øt' yu ja'i 'bu da xit' ra gui'uva ma'da'yo bu ja ra 'yambot'asçi, da fø'a

ne dim fäni. Janangue i xit'a ra gui'uva ma'da'yo bu ja ra mbot'asçi ma'da'yo, ne hin da føgue ne hin dim fäni, bi 'yæn'a ra Jesús, bi 'yemp'u yá xädi ra Xuua.

Ra Jesús bi xoxa n'da ra hmute xí du, ne bi hoc'a n'da ra xisu mi hεmb ra mbäji

18 Ne nu'bu mí yähu u, 'bexgue bi zøm bu n'da ra ngurpi bu ja ra ni ja, ne bin ðanyahmu bu mí 'bäh ra Jesús ne bi 'yεmbi:

—Bi du n'da ma t'ixu, 'yørqui ts'u ra mate ga mbε gui cäx ni 'yε, ne da ðambëni.

19 'Bex bi mba a ra Jesús, bi ðen'na bi du rá t'uhni. Ne gätho dá mbäcähe dyu xädigähe.

20 Ne nu'bu má mbähmbe bu 'yu, hin da ná sømhbe bu ja rá ngu a ra ngurpi, bi züje n'da ra xisu ngue ná 'de'mayo njeya min 'youi ra mbäji. Bi hyän bu rá xütha ra Jesús ne bi ðärpa rá nyäni rá pahni.

21 Nguetho mí ðnse ra xisu: "Go høntho ga thärpa rá pahni, ya da yängui."

22 Ne nu'bu mi ðärpa rá pahni ra Jesús a ra xisu, 'bex bi nyε a ra Jesús, bi nu a ra xisu ne bi 'yεmbi:

—Damin johya gra xisu, ya bi yän i nguetho gá 'yεc'yεi i ja ma ts'edi, bi 'yεmbi. 'Bexgue gue'a ra ora bi yän'a ra xisu buya.

23 Ne bi tho a ra Jesús buya, dá søngähe bu rá ngun'a ra ngurpi, ne mí 'bu ru yu mbε'bida ne xun ngu yu ja'i

mi 'bɔpɛ ngue mí ɛna xtá 'yäh
ra hmute xí du.

²⁴ Nɛ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Dami pɔmhbu thi,
nguetho nuna ra hmute him
bi du, nɛ i ɔtho, bi 'yɛmbi.

Pɛ bin thetho ɛ yɛ jɔ'i 'bɛ mi
'yɔ a bi xifi, nguetho mi pɔ ɛ
ya xí du ra hmute.

²⁵ Nɛ nu'bu mi bɔn'ɛ yɛ jɔ'i
bɛya, bi thopɛ mbo mi 'bɛn
a ra hmute ra Jesús, nɛ bi
bɛndba rá 'yɛ 'bex bi ndanc'a
n'dihi ra hmute.

²⁶ Nɛ gátho na ndoho ra
xɛqui bu bi 'yɔ ɛ yɛ jɔ'i 'bɛ'a
bin ja.

*Yoho yɛ xädä bi hoc'a ra
Jesús*

²⁷ Nɛ bi bɔm bu rá ngu ra
ngɛrpi a ra Jesús. Nɛ bi dɛnni
yoho yɛ xädä, nɛ i mba't' bu ní
mba:

—Dami huɛgä'be, gram
bom'bɛto i ra David, bi
'yɛmbi.

²⁸ Nɛ bi zɔm bu ja ra ngu a ra
Jesús, bi dɛn'ndɛ yɛ xädä. Nu
ra Jesús bi 'yänni:

—Ha guí ɛc'yɛiui i ja ma
ts'ɛdigä ngue ga xoc'a ni däui,
bi 'yɛn a ra Jesús.

—Dí ɛc'yɛi'be ngue i ja ni
ts'ɛdi, gra Hmu, bi 'yɛn ɛ yɛ
xädä.

²⁹ Nu ra Jesús bɛya bi dárpa
yá dá nɛ bi 'yɛmbi:

—Din ja tengu a gá
'yɛc'yɛiui, bi 'yɛmbi.

³⁰ Nɛ 'bex bi xo ɛ yá dá. Nɛ
nu ra Jesús bɛya bi hɛcpa ɛ
yɛn 'yohɛ, bi 'yɛmbi:

—Njon gui xihmi 'bɛ'a dá
ɔt'au.

³¹ Pɛ hɔntho bi bɔm bu yɛ
xädä, 'bex bi xih yɛ jɔ'i 'bɛ'a bi
'yɔrpa ra Jesús.

*Ra Jesús bi xocpa rá nde
n'da ra gore*

³² Nu'bu mi bɔn ɛ yɛ xädä,
xɔ bá ts'inba man'da ran
'yohɛ a ra Jesús. Midí goreba
n'da ra zĩthu min 'youi.

³³ Nu ra Jesús bɛya bi
hyɔnba thi ra zĩthu min 'youi a
ra gore, 'bex bi nyɔ a bɛya. Nu
yɛ jɔ'i bɛya bi hyonya thoho
'bu mi nu a bin ja, nɛ bi 'yɛna:

—Hinɔam'bu xtá nuhɛ ua ja
ma häihɛ ra Israel tengu dí
nuhɛ ya, bi 'yɛn ɛ.

³⁴ Pɛ nu ɛ yɛ fariseo sä i ɛna:

—Nuna ran 'yohɛ i hɔn a
thi yɛ zĩthu nangue rán t'ɛdi bi
un'na rá hmu yɛ zĩthu, sä i ɛn
ɛ.

Bi huɛc yɛ jɔ'i ra Jesús

³⁵ Nɛ nu ra Jesús nzɔi mi pa
bu ja yɛ hnini nɛ min xänbate
bu ja yɛ niɔ, nɛ mim mam bu
ran ho ma'da'yo ngue 'bɛpɛ
ní manda rá ts'ɛdi Oɔ. Nɛ
midí hoqui hɔnt'a go man ɛ
mi hɛmb yɛ jɔ'i.

³⁶ Nɛ bi huɛc'ɛ yɛ jɔ'i a
ra Jesús nguetho mi 'bɛi
tengu'bu yɛ dɛ'yo 'bu njon
midí jamansu, i 'yodumbɛi
thoho.

³⁷⁻³⁸ Nɛ bi 'yɛngähe ngue yá
xädigähe:

—Majuɔni dí xi ahɛ, xɛn
ngu yɛ jɔ'i i 'bɛi ngue di dáp
rá mbɛi Oɔ 'bu 'bo'o da xifi
nangue'a, pɛ hingui ngu i 'bɛi
ngue da xifi. Nde'bu gui 'yäfɛ
Oɔ di un ra 'bɛfi mi'da da
mbäx'a rá 'bɛfi. Tengubɛi i
ja n'da ra huɔhi xɛ 'yot'i, nɛ

hingui ngu y_u mbe_{fi}, ne da 'yäp'a ra mehuahi mi'da y_u mbe_{fi} 'dahma da xoc'a n'dihi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

10

Nu ra Jesús bi zänni 'de'mayoho yá xädi

¹ Ne nu ra Jesús buya bi zängahe dí 'de'mayoho gähe yá xädigähe, ne bi 'daje rán t'ɛdi ga hómhbe thi y_u zīthu ne ga hoje 'be'a gä nín _u i hēmb y_u jā'i.

² Ne nugähe 'de'mayoho bi zängahe, m'bet'o ra Simón, gue'a ra Pedro, ne'a ra Andrés rán 'yoh_u a ra Pedro. Ne ra Jacobo ne a ra Xuua rán 'yoh_u a ra Jacobo, ngue gätho yoho yá ts'ant'_u ra Zebedeo _u.

³ Ne ra Felipe, ne ra Bartolomé, ne ra Tomás, necä dra Mateogä ngue min haçahäigä, ne ra Jacobo rá ts'ant'_u ra Alfeo, ne ra Lebeo ngue gue'a rá thuhu ra Tadeo;

⁴ Ne ra Simón t'ɛmbi ra cananista; ne ra Judas Iscariote, gue'a xí dä a ra Jesús. Ne guēcähe 'de'mayoho bi huangähe ra Jesús.

Bi mben'du yá xädi da mamp'a räm hma

⁵ Ne nu'bu mí zängahe dí 'de'ma yohogähe bi 'yɛnje:

—Nuya hin gui mbähä bu i 'bu _u him ma mijudíoh_u, dy_u israelhu. Xínga guer_u ra xequi Samaria gui mbähä.

⁶ Pe nuya gui mbähä bu 'bu _u ma menguh_u y_u israel. Nu'_u i 'bhi tengu y_u de'yo bi 'be_h ra 'yu in nde xtán donsp_u ja ran date.

⁷ Ne nub_u hap_u gui mbähä gui 'yɛmf_u: “Damin umhb_u ya ngue di manda ah_u rá ts'edi Oja,” bi 'yɛngähe ra Jesús.

⁸ Gui hoj_u _u i hēmp'a ra t'axca'ya, ne hōnt'a go man _u i hēmb y_u jā'i, ne gui xoxh_u _u xōn du, ne gui hyōmhbu thi y_u zīthu in 'yoh_u 'da y_u jā'i. Ne nu'bu gui 'yōth_u _u, hin gui 'yäh nin zäbih_u, nguetho hin dá pä ah_u a ma ts'edigä, bi 'yɛngähe ra Jesús.

⁹ Ne hin te ma mbeti gui hyaxh_u 'bu gá mbähä, bi 'yɛngähe.

¹⁰ Ne xín ni tu'doza gui tuxh_u, ne hōnt'a ni he gui heh_u ne hōnt'a ni thīxfani gui 'y_uth_u, ne hin'y_u 'be'a gui hyaxh_u, nguetho nub_u gui sōmhbu i ja nin t'ɛdi ngue da zimanho ah_u _u.

¹¹ Ne nu'bu gá sōmhbu bu ja yá hnini ma mi israelhu gui 'yänhd_u hap_u 'bu a n'da ran 'yoh_u ngue ra hocjā'i ne nu'a gätho y_u jā'i i numansu a. Ne guer_u gam 'buhmb_u bu, jague'bu gui thohmb_u bu man'da ra hnini mahōn'a, bi 'yɛngähe ra Jesús.

¹² Nu'bu gá sōmhbu bu ja rá ngu, gui zenguah_u, gui 'yäf_u rán jāpi Oja nangue'a.

¹³ Ne nu'bu rán säui a da 'yōt'ah_u _u y_u mengu bu hap_u gui sōmhbu, Oja di un rán jāpi gá 'yäf_u buya. Pe nu'bu hin'na, tengutho 'bu nte gamí 'yäf_u.

¹⁴ Ne nub_u hap_u gui sōmhbu, nu'bu hin da zimanho ah_u ne hingui nde da 'yōmanho a gui xihmb_u, dami pōmhbu bu ne gui huaj_u y_u bōhäi ni guah_u.

Nu'a nam bøn'a gui sohmbu bu u.

15 Ne majuani dí xi ah, nu yu mengu bu i ja n'da ra hnini hin da zimanho ah, pe nu'bu bin ja ra pa ran juanbi, man'da emme xun u tho da nu, xinda gue'u mí 'buru maya'bu bu ja ra hnini Sodoma ne ra hnini Gomorra, bi 'yenje a ra Jesús.

Yun unbi da nu yu xädi ra Jesús

16 Ne xø bi 'yena:

—Nuya hønbu go hapu ga pen'nah, emme di un'nah u 'buru, tenguthoho yu zate di unba yu de'yo. Damim fähmbu tengu yu c'eya ne gui 'yøthu tengu øt' yu t'azh, hønt'a ran ho gui 'yøthu.

17 Ne gam fähmbu, nguetho nu yu ja'i di dä ah bu 'buh yu ngurpi bu ja yu nija, ne da mber'ah.

18 Ne da zix'ah bu 'buh yu ze'mi ne yu ts'ut'abi, nguetho gui ec'yegah, pe hinga nde-tho da zix ah bu. Nguetho nu'bu da zix ah bu, da zä gui xihmbu yu ze'mi ne yu ts'ut'abi nanguie ma thuhugä, n'dahma ne u yu judío ne u i thande yu oja zeh da 'yøde nangueca.

19 Ne nu'bu da ts'ix ah bu 'buh yu ts'ut'abi, o gui hadumbuh 'be'a guim mamhu o gue'bu da zä gan yahu uague hin'na, nguetho Oja di 'da ah ran 'yomfeni 'be'a gui mamhu 'bu bi mba ma juan'ni ah.

20 Nguetho hinga guesu ah gan yahu 'bu bi mba

ma juan'ni ah, pe gue'a rá Hogandahi Oja ma Tahu din ya, bi 'yengähe ra Jesús.

21 Ne dim 'bu i 'da di däse yun 'yohu da mba ntho. Ne nu'bu 'da di däse yu ts'unt'bu 'buh ra ze'mi da tho. Ne dim 'bu i 'da yu ts'unt'bu di yap zeh yu ta ngue da tho. Ne din jabu da t'ørpa u i ec'yegui, bi 'yena ra Jesús.

22 Ne gätho na ndoho ra ximhäi da ts'an ah nanguie gui tengah, pe nu'bu gui hyäthu gue'bu go ran zegui, gui taha gan yamhu buya, bi 'yena ra Jesús.

23 Ne nu'bu n'da ra hnini di ec'ah, dami 'dahmbu bu, ne gui mbähä bu man'da ra hnini buya. Ne majuani dí xi ah, hin gni täthu gätho yu hnini Israel gui xihmbu ram hma Oja ne gui 'dahmbu, 'bu bá pengä.

24-25 Ne tengu thoho n'da ra xädi hin da t'embi xun ho 'bu him bi t'embi xun ho rá xänbate; ne hin da hnumanho n'da ra 'yeh 'bu him bi hnumanho rá hmu. Ne din jabu da 'yøt'ah, hin da numanho ah yu ja'i, tengu thohogui him bi hnumanhogui, ne i t'engui drä zithu, bi 'yena ra Jesús.

Ra Jesús bi ma hønt'a Oja da ts'u

26 —Jananguie'a hin gui suhu 'be'a da 'yøt'ah yu ja'i, guehma gui mamhu a dí xi ah. Hin gui cømhu a.

27 Nu'a dí xi ah ua njonguin nu, dami mamhu bu 'buh yu ja'i, ne nu'a dí xi ah njongui øde, dami

mbahmbu bu ja yu hnini, da t'orpu 'be'a gátho dá xi ahú ya, bi 'yengáhe ra Jesús.

28 Ne o guí suhu u in nde da hyo ahú, hin'yú yú ts'edi ne'a ni mbúihú di juat'ahú. Man'da xun ho 'bu gui suhu a Oja, ne hont'a i sä di un'na ni ja'ihu ne ni mbúihú bu ja ran unbi mazai, bi 'yengáhe ra Jesús.

29-31 Janangue 'yo guí hädumbúihú, guim bémhbú yu doja i 'bá bu ja yu tai, hingui ngu di muui, pe nu'u xinga n'da da du 'bu hin rá pähä Oja da du. Janangue'a guim bémhbú, hin'yú 'be'a din ja ahú 'bu hin rá pähä Oja din ja. Nguetho man'da di mu ahú bu na nu Oja xinda gue u yu doja, ne i pađi gátho nangue ahú. Janangue'a hin gan suhu, bi 'yengáhe ra Jesús.

Da ma to'o ten ra Jesús

32 —Ne gátho to'o da mam bu 'buh yu ja'i ngue i tengä, necä gam ma bu 'buh ma Ta nubú mahęts'i nangue u.

33 Pe nu'a to'o din cöm bu i 'buh yu ja'i nanguecä, necä xin ga cöm bu bí 'buh ma Ta bu mahęts'i, bi 'yengáhe ra Jesús.

Ra Jesús bi ma da ts'uu to'o da deni

34 —Ne hin guim bémhbú ngue bá ęcä da zeh yu sui, pe man'da din ja yu sui nanguecä.

35-36 Nu yu 'yęc'yei da ts'upu ja rá nguse, nu'bu hing yu 'yęc'yei 'bupu. Nu yun 'yohu din sühmbú yú ta, ne nu yu xisu búya din sühmbú yú mbe

ne u yú cä, nangue u hingui ęc'yęigui, bi 'yęna.

37 Pe nu'bu n'da ra ja'i man'da im bęn'a rá ta ne rá mbe xında guecä, hin ga ęmbi ngue rá hmugui. Ne nu'bu n'da ra ja'i man'da im bęn'a rá ts'unt'u ne rá t'ixu xında guecä, ngutho u hin da zä ga ęmbi ngue rá hmugui, bi 'yęn'a ra Jesús.

38 Pe nu'bu 'bo'o ęna i tengui ne hingui hăt' yun unbi da t'orpe, necä xin ga ęmbi rá hmugui.

39 Ne nu'a to'o da zu da thęcpa rá te nanguecä, da mba ma unbi bu ja ran dęte rá te a, pe nu to'o hin da zu da thęcpa rá te nanguecä, hin da mba ma unbi bu ja ran dęte a, bi 'yengáhe ra Jesús.

Ra Jesús i man yun t'unni

40 Ne xö bi 'yęn'a ra Jesús:

—Nu'a to'o da zimanho ahú, necä xin bi zimanhogui, ne'a bá pengä xim bi zimanho a.

41 Ne nu'a to'o da zimanho n'da rá pongahya Oja nangue a ra 'befi i ot'e, 'da'angu ran ho din t'unui a ra pongahya. Ne nu'bu 'bo'o da zimanho n'da ra hocja'i nangue a ran hocja'i i ot'e, 'da'angu ran ho din t'unui a.

42 Ne nu'bu n'da ra ja'i i ja 'be'a di un'na n'da ma xädigä ngue'a i tengui, madague'bu hont'i ts'u ra dehe di unni, pe ne a i ja 'be'a din t'unni ngue man'da xun ho, bi 'yęn'a ra Jesús.

11

Ra Xuua Nxixyaq bi manda dí anni to'o a ra Jesús

¹ Nu'b_u mi gua a man ra Jesús b_uya, bi mbengähe dí 'de'mayohogähe. Ne n'danni bi mbase ra Jesús b_uya. Bi mba bin xänbate b_u mi'da y_u hnini b_u ra häi Galilea.

² Ne mi ofädi ra Xuua Nxixyaq, ne bi sifi 'be'a gätho bi 'yot'a ra Cristo, janangue'a bi mben'nd_u yoho yá xädi a ra Xuua. Ne nu'b_u mi zom b_u 'b_uh ra Jesús,

³ bi 'yänni:

—Ha gue'e gra Cristo, gra Thahni i Oja, ngue mi hma ba x_ue, uague ga thoqui ga tømhb_u, bi 'y_en' u yá xädi ra Xuua.

⁴⁻⁵ Nu ra Jesús b_uya bi 'y_emp' u yá xädi ra Xuua:

—Ni mb_e b_u, gui xihmi a ra Xuua 'be'a gätho gui øhmi, bi 'y_embi. Dami xihmi 'be'a guín nuui, ngue nu y_u xädä bin zø yá dä ya, ne' u y_u dogua i 'yo, ne' u mi h_emb ra t'axca'ya ya bi ya_n u, ne' u y_u gogu ya i øhnahyaq ya, ne' u 'da xøn du i pa nsots'i, ne y_u hyoya i si a ram hma ngue 'be_ru dí m pø u.

⁶ Majäpi u to'o hin di 't' yá mb_ui nanguecä, bi 'y_en'a ra Jesús 'b_u mi 'y_emp' u yá xädi ra Xuua.

⁷ Ne nu'b_u mi mbenc' u yá xädi ra Xuua, nu ra Jesús bi xih y_u ja' i 'be'a øt' ra Xuua, ne bi 'y_embi:

—'Be'a gui mbähä guin nuh_u b_u ja ra dapo 'b_u mi 'b_ur_u ra Xuua. Ha gá mbähä gbá nuh_u n'da tengu ra xithi i en ran dahi.

⁸ Uague gá mbähä gbá nuh_u n'da ran 'yoh_u mahotho rá he mí he. Pe gui p_ahmb_u to'o mahotho yá he i 'b_ur_u ja y_u ngunts'ut'abi u.

⁹ Uague gá mbähä gbá nuh_u n'da rá pøngahyaq Oja. Majuani ngue gán nuh_u n'da rá pøngahyaq Oja, ne nu'a, man'da xøn h_ets'i rá ts'edi a xinda gue' u gá mi'da y_u pøngahyaq.

¹⁰ Nguetho gue'a ra Xuua a mí hmam b_u ja rá m hman Oja maya'b_u 'b_u mí 'y_ena:

M'bet'o ga p_ehna n'da ran 'yoh_u ngue mam 'behni da xih y_u ja' i ngue da døp'e'e xøn ho,

bi 'y_en Oja, bi 'y_en'a ra Jesús.

¹¹ Majuani dí xi ah_u, njon mí 'b_uh man'da ran 'yoh_u man'da xøn h_ets'i nangué a rá 'be'fi bin t'unni xinda gue a ra Xuua. Pe hønt'a go to'o din uni ngue di manda rá ts'edi Oja, madague'a hingui h_ets'i rá 'be'fi din t'unni, pe man'da xtán h_ets'i b_u dí nequi, xinda gue_ru ni nequi a ra Xuua ya, bi 'y_ena.

¹² Asta gue'b_u mi d_ump' rá 'be'fi ra Xuua ne guehya, i honi da y_ur_u di manda rá ts'edi Oja y_u ja' i. Ne nu' u i humbi i honi, da d_aha da y_ur_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

¹³ Ne gue'a bi man u y_u pøngahyaq maya'b_u u bin ja, ne mí _em b_u ja yán t'edi Oja, ne gue' u mí man u 'b_u hín nim 'b_uh ra Xuua.

¹⁴ Ne nu'b_u gui _ec'y_ei a dí xi ah_u, gui p_ahmb_u ngue tengu'b_u da gue a ra Elías a ra Xuua, ngue gue'a ra

Elías guí tømhbü ngue mí 'bäh maya'bü.

15 Nε nu'bü 'bo'o i ja rá zagu di jamansu a dí m mangä ya, bi 'yεn'a ra Jesús.

16 Ga xi ahü 'bε'a guí øthü ya, ngue nte guí ɱpahu ra güenda. Guí øthü tengu i øt' yu t'ähni 'bü in εni. Din suse u, nε i xih yú mit'ähni:

17 “Dá pixt' mam 'bixt'i pε hin gá 'yɱpahu ra güenda, nε hin gán nεhmbü,” i εn'ü 'da. “Pε nugähe dá pε'be n'da ra 'bei ngue tengu'bü xøn du n'da, pε nte gá bεmhü nε hin gán zomhbü,” i εn'ü mi'da yu t'ähni.

18 Nε ngutho guí øthü, hin gá 'yɱpahu ra güenda a ra Xuua, ngue him mi ho yán sihme nε him bi zi ra vino, pε gá 'yεmdahu in 'youi ra zïthu.

19 Pε nugä, dán ja'igä ua ja ra ximhäi, xøn ho man ts'ihme 'bü n'dandj nε ma ts'itgegä, pε xinga guécä guí ɱcahu ra güenda. Pε guí xijü yu fεhni, guí εnjü: “Nuna ran 'yohü ran zäthu nε ra mihni na, nε yú amigo yu ts'om'bäi nε yu ziyate hyacahäi,” guí εnjü. Pε Ojä i pädi 'bε'a xøn ho da 'yøt'e ngue bi zänga'be, bi 'yεn a ra Jesús.

N'da ram hma nangué ran ɱnbi da nu yu ja'ï him bi päh yú mbü

20 Nε man'da ram hma bi man ra Jesús nangué yu hnini bü bi 'yøt'e xøn ngu yán t'øt'e mixte. Nguetho nu yu ja'ï bü, njam'bü bi nde bi päh yú mbü, madague'a bi nu yán

t'øt'e mixte. Nε bi 'yεn'a ra Jesús:

21 —Huεhi maha ahü gyü mεnguhü bü ra hnini Corazín nε ra hnini Betsaida, nguetho nu'bü xcá øt'ä yün t'øt'e xcá ut'ahü bü ja ra hnini Tiro nε ra hnini Sidón, xtán du yú mbü nangué ran ts'o mí øt'ü nε xtí päh yú mbü ü.

22 Janangué'a nu'bü bi zøn ra pa din ja ran juanbi, man'da xøn ü tho ran ɱnbi guí nuhü xinda gue ü 'bɱpü Tiro nεpü Sidón, bi 'yεmbi.

23 Ngutho ahü gyü mεnguhü ra hnini Capernaum. Masque guí εmhü man'da xøn hεts'i rá ts'edi ni hninihü xinda gue ü mi'da. Pεgue hin'na, guehma da mba ma juadi ahü. Nguetho nu'bü xcá øt'ä yün t'øt'e mixte bü ra hnini Sodoma tengu dá ørpü ja ni hninihü, hin xtán guadi nangué ra sibi, nguetho xtím päh yün 'yomfεni yu mεngu bü, nε guexta'a di jat'a ra hnini ya.

24 Pε guehma majuani dí xi ahü, 'bü bin ja ran juanbi, man'da xøn ü tho ran ɱnbi guí nuhü, xinda gue a da nu yu mεngu bü ra hnini Sodoma, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús i hurpa rá mbü n'da

25 Nε nubüya nu ra Jesús bin yaui Ojä nε bi 'yεna:

—Ma Ta i, gra Hmu mahεts'i, nε gra Hmu ua ja ra häi, jamadi ya ngue gá japi him bi ba'a ram hma nangué ni ts'edi ü im bεnε ja yün 'yomfεnise, pε gá japi bi badi

nangue'e ɯ i hon'a'i, tengu yu t'uhni ngue hin te i paɖi.

²⁶ Ne gue'a gá 'yøt'e ma Ta i, ngue gue'a gá numanhosε guí øt'e, bi 'yɛn'a ra Jesús 'bɯ min yɔui Oja rá Ta.

²⁷ Ne xø bi 'yɛmp'ɯ yɯ ja'i buya:

—Gätho 'be'a i ja, bi 'dacä ma Ta. Ne njon da baqui xɯn ho, hinda hønt'a ma Ta i paqui. Ne njon da baɖi xɯn ho ma Ta, hinda høngdä ngue rá Ts'unt'ugui dí paçä a, ne ɯ ngue ma pähä ga japi da baɖi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁸⁻³⁰ Ne nu'bɯ gá yähmbɯ ne gán xømbɯihɯ nangue 'be'a gätho guí øthɯ, ba ɛhmbɯ guí tengahɯ, ne nugä ga hut'a ni mbɯihɯ. Ne nu'a ra 'befi dí 'da ahɯ hingui hɛi a, tengu'bɯ dí huthɯ ran thuyä dín hyanbahɯ ya. Ne nugä dí set ma mbɯi ne hin'yɯ ran 'yɛts'i ma mbɯi, ne ga xän'nahɯ ngue njabɯ guí 'yøthɯ, ne ga hut'a ni mbɯihɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

12

Ra Jesús bi 'yuti nda'a man'da xɯn ho xtá 'yøt'ɯ yɯ fariseo

¹ Ne nu'a n'da ra pa mi 'yo a ra Jesús bɯ ja yɯ huahi. Necähe dá mbähmbe yú xädigähe a, 'bɯ ra pa ran ts'äya. Dá ndehmεhe ne dá tɯje 'da yɯ trigo. Dá tɛnt' ma 'yɛhe ɯ yɯ trigo ne dá sahe.

² Nu yɯ fariseo bi nu 'be'a dá øthe ne bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Nu ni xädi bi 'yøt'a hin xtá 'yøt'e, nguetho bi 'yøt'a n'da

ra 'befi ra pa ran ts'äya, 'bɯ mi dɯc yɯ trigo.

³ Ne bi da'a ra Jesús, bi 'yɛmbi:

—Ha hin gán nuhɯ bɯ ja ni søcuahɯ, ngue ne a ra David bi mbesta a rán t'ɛdi Oja 'bɯ mi mbähä ɯ 'da, ne bin tumanthuhu, má hin'yɯ 'be'a da zi ɯ.

⁴ Janangue'a bi yɛrpɯ ja rá ngu Oja, bi zi ɯ yɯ 'bøxtuhme him mi sä da zi ɯ, pε hønt'ɯ yɯ mbäjä mi si ɯ. Pε hin guí ɛmhɯ bi 'yøt' ra ts'oqui ra David, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁵ Uague hin guím bεmhɯ 'be'a mam bɯ ja rán t'ɛdi ra Moisés nangue yɯ mbäjä 'bɯpɯ ja ra nijä, ngue ne'bɯ ra pa ran ts'äya i øt' yú 'befi. Pε hing ra ts'oqui a i øt'e, nguetho guerpɯ ja ra nijä dim pɛfi.

⁶ Ne nugä dí xi ahɯ, man'da xɯn hɛts'i ma ts'edigä xinda gue ra nijä, hanja guí ɛmhɯ bi 'yøt' ra ts'oqui ma xädigä, bi 'yɛmbi.

⁷ Pε nu ahɯ hin guí paħmbɯ 'be'a nam bøn'a im ma bɯ ja rá m hman Oja ngue i ɛna: “Nugä man'da dí nde din ja nin huɛcatehɯ, xinda gue guí hyohɯ yɯ zu'uɛ ngue guí pøscahɯ,” i ɛn Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús. Nu'bɯ xquí paħmbɯ 'be'a nam bøn'a, hin xcamí yafɯ ɯ hin'yɯ yú ts'oqui, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁸ Ne nugä guēcä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, drá hmu, ne i ja man t'ɛdi ga mangä 'be'a da 'yøt' yɯ ja'i ra pa ran ts'äya, bi 'yɛmbi.

*N'da ran'yoh_u ra mbedi rá
yε bi hoc'a ra Jesús*

9 Nε bi thoh p_uya nε bi
y_ur_u ja ra nijā.

10 Nε nu y_un s_uih_u a ra Jesús
mi nde xtán d_unba n'da ra
ts'oqui ngue mi sä xti y_upi, nε
bi t'εmp'a ra Jesús:

—Ha da zä da mba ma ho-
qui a ra pa ran ts'äya n'da
ra hy_unni, uague hin'na, bi
'y_un'na. Nguetho mí 'b_ur_u n'da
ran 'yoh_u ngue ra mbedi rá
'yε.

11 Nε bi dā'a ra Jesús:

—Ha i 'b_u a n'da ah_u ngue
nu 'b_u ni de'yoh_u da dāp_u ja ra
hyāhāi gue'b_u ra pa ran ts'äya,
ha hin gui j_uxh_u.

12 Ha má guet'a n'da ra jā'i
ngue hin da zä da t'ørpa ran
ho 'b_u ra pa ran ts'äya. Nε
nu'a, man'da di muu_u xinda
gue y_u de'yo, bi 'y_un'a ra Jesús.

13 Nε nub_uya, bi 'y_un'a ra
Jesús:

—Dami juān ni 'yε, bi
t'εmp'a ran 'yoh_u.

Nε bi juān b_uya. Nε 'bex bi
gohi x_un ho tengu man'da rá
'yε x_un ho.

14 Nε nu y_u fariseo εmmε
bin cue b_uya. Bi b_um b_u ja ra
nijā, bi nyāse _u 'be'a dí zä da
hyo ra Jesús.

*Maya'b_u bi hma 'be'a bi
yöt'a ra Jesús*

15 Nε nu 'b_u mi b_un'a ra Jesús
'be'a mi nde xtá 'yørpa _u y_u
fariseo, bi b_um b_u b_uya, bi
mba n'danni, nε εmmε x_un
ngu y_u jā'i bi numanho da
denthoho. Nε gätho midín
hy_unni bi hoc'a ra Jesús.

16 Nε bi xi _u njon da xifi to'o
a bi hoqui.

17 Nε nu'a bi 'yöt'a ra Jesús
ngue njon bi ndepe da xifi,
bin theui a mi hma maya'b_u
'b_u mi 'y_un'a ra pōngahyā
Isaías:

18 Nuna guehna ma 'yεhegä
dá huahni
ngue εmmε didi huεcä nε i
hurca ma mb_ui,
ga un ma Hogandāhi
ngue da xi _u i thānde y_u
o jā zεhe, nangue ran
juānbi ga øt'ä 'b_u ran
zεgui ra pa.

19 Nε hin din s_ute a nε x_un
dim mbatho, nε hin-
gan ts'edi din yā hap_u
din 'yo.

20 Nε nu' _u in ja tengu'b_u ra
xithi bi domp' ran dāhi,
da xots'i mahøn'a.

Ngutho _u in ja tengu n'da
ra sibi mi ts'utho da
huεzεhe, di japi ngue
da de x_un ho mahøn'a,
asta gue'b_u bi zøni dim
hmu x_un ho ua ja ra
ximhāi, nε din jab_u da
'yöt'e.

21 Nε gätho y_u jā'i 'dahma
'dan'yo b_u na yā da
dømp' ran ho da 'yørpa
_u, i εn O jā, bi 'y_un'a ra
Isaías maya'b_u.

Gue'a bi ma nangue ra Cristo
rá Thahni O jā.

*Bi t'εmbi n'youi rá ts'edi ra
zīthu a ra Jesús*

22 Nε n'da ran 'yoh_u min
'youi ra zīthu nε mi xädä nε mi
gore, bi ts'ixp_u 'b_u a ra Jesús,
ngue di hoqui. Nε 'bexgue bin
zø yä dä, nε bi nyā b_uya.

23 Nu'u gätho bi nu 'be'a bi 'yøt'e bi hyonya thoho u, ne bi 'yεna:

—Masque guehna mi man u yu pøngahya, ngue rá m bom'βeto ra David, ngue rá Thahni Oja, bi 'yεn'u yu ja'i.

24 Ne nu yu fariseo 'bu mi 'yøde 'be'a i man yu ja'i, bin cuε u, bi 'yεna:

—Nuna ran 'yohu na i høn a thi yu zithu nguetho in 'youi rá ts'edi a yá hmu, sä εn'u.

25-26 Ne 'bex bi ba'a ra Jesús 'be'a mim bεn'u yu fariseo ne bi 'yεmp'u:

—Pe him majuañi guí mamhu, nguetho nu ra zithu hin da zä din susehu yám fäts'ih. Nu'bu din suse din juase yá ts'edi u 'bu, tenguthoho 'bu n'da ra ts'ut'abi din heque ne din tunhd u yám fäts'ih, di 'bese yá ts'edi 'bu. Ne ngutho n'da ra hnini o gue n'da ra ngu 'bu din heque, pe gä dim 'be u.

27 Nu'ahu guí εmhu dín 'yo'be rá ts'edi ra zithu, janangue'a i sä dí høn a thi yu zithu, sä guí εmhu. Pe xi'bu da gue'a dí øt'ä, ha in jabu u guí xänbahu 'bu i høn a thi yu zithu u. Ne guese u i ut'ahu ngue him majuañi a guí mamhu, bi 'yεn'a ra Jesús.

28 Pegue rá Hogandahi Oja dá høn a thi yu zithu ne dá ut'ahu ngue ya di manda rá ts'edi Oja ua guí 'bahmbu, bi 'yεmp'u.

29 Ne tenguthoho n'da ran 'yohu 'bu i 'bupu ja rá ngu, hin njongui sä da yarpu 'bu hinga

m'bet'o da mba nthurpi yá 'ye, ne nuya sä da yarpu ne da hyaspi 'be'a gätho i ja bu. Dín jagä bu, him mí sä xcá mispa yu zithu 'bu hin xcá tapä u yá hmu, bi 'yεn'a ra Jesús.

30 Ne nu'a to'o hingui numansugui, man sui'be a. Ne nu'a to'o hingui øt' ma 'befi i di japi dim 'be u mi'da, bi 'yεn'a ra Jesús.

31 Janangue'a dí xi ah, hønt'a go má ts'oqui ne hønt'a go má ts'ore da man a n'da, i sä da mba ma punbi, pe nu'bu i man ra ts'ore nangue rá Hogandahi Oja n'da, ya hin da zä da mba ma punbi n'da 'bu.

32 Pe dí xi ah, nu'bu 'bo'o da man ra ts'ore nanguecä, dán ja'igä ua ja ra ximhäi, pe i sä da mba ma punbi a. Pe nu'a da man ra ts'ore nangue rá Hogandahi Oja, pe hin jam'bu da mba ma punbi a, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'da'anguui a rá mbu n'da a rán t'øt'e n'da

33 —Pe nu'bu xøn ho ran t'øt'e ngue dá høn a thi u yu zithu, nde'bu guí numanhoju 'bu, nguetho guí 'yεmfu xøn ho ra za gue'bu xøn ho rán dät'ä. Pe nu'bu hingui ho yán dät'ä guí 'yεmfu hingui ho ra za 'bu. Nguetho nu yán dät'ä i zupu da ba a n'da nda'a ní za a, bi 'yεn'a ra Jesús.

34 Nu ah, tengu'bu yá meni ah yu poz. Hage dán zä guí mamhu n'da ra nde xøn ho 'bu xøn ts'otho ah. Nguetho nu'a i yupu rá mbu n'da, gue'a i pøn rá nde n'da, bi t'εmp'u yu fariseo.

35 Nu'a ran 'yoh_u i yuh ran ho rá mb_{ui}, h_ont'a x_un ho im ma, p_e nu'a ran 'yoh_u x_un ts'o, h_ont'a im ma, nguetho x_un yuh ran ts'o rá mb_{ui}.

36 N_e dí xi ah_u ngue nu'a ra pa din ja ran ju_unbi, g_ätho y_u j_ä'i da mba ma ju_unbi nangue a him bin 'yomf_eni 'b_e'a í mba a bi man _u.

37 N_e nangue y_um hma g_ä mamhb_u dí ts'än'nah_u ran _unbi 'da ah_u n_e dí mba ma th_ogue 'da ah_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

Ra Jesús nte ma hm_epya bi 'yu 'b_u mi t'äp y_u hm_epya

38 N_e nub_uya, bi t'_emp'a ra Jesús, bi 'y_emp'_u 'da ma ng_uripihe y_u fariseo n_e y_u x_änbate nij_ä:

—Gra x_änbate, dami 'yurc-
ahe n'da ra hm_epya ngue'b_u
maju_uni Oj_ä bi 'da'a ni ts'edi.

39 Bi d_ä'a ra Jesús:

—Nu'_u x_o 'uegue nangue Oj_ä n_e x_un ts'o y_ä mb_{ui}, gue'_u i äh y_u hm_epya _u. P_e hin da t'ut y_u hm_epya _u, p_e h_ont'a n'da ra hm_epya da t'uti, tengu bi 'y_ot'a ra Jonás.

40 Ngue tengu thoho ra Jonás, hyu pa n_e hyu xui bi 'yo b_u mbo rá foho n'da ra d_ähu_ä, n_e ngutho d_in jac_ä guec_ä d_än j_ä'ig_ä ua ja ra ximh_äi, hyupa n_e hyu xui ga o b_u 'b_u _u x_un du, bi 'y_en'a ra Jesús 'b_u mi 'y_emp'_u.

41 N_e dí xi ah_u, nu'_u mí 'b_up_u ra d_ähnini Ní nive 'darb_u gam 'b_ähmb_u _u 'b_u bin ja ran ju_unbi 'b_u ran z_egui, n_e da 'yut'ah_u i ja ni ts'oquih_u. Nguetho nu'_u 'b_ex bi p_äh y_ä mb_{ui} 'b_u mí 'y_o a bi man a ra Jonás, p_e nu

ah_u x_o hin guín nde gui p_äh ni mb_{ui}h_u nangue'a dí mang_ä. N_e nug_ä, man'da x_un h_ets'i ma ts'edi xinda gue ra Jonás, bi 'y_en'a ra Jesús.

42 N_e'a ra xisu min ts'ut'abi b_u Sur, 'darb_u gam 'b_ähmb_u a 'b_u bin ja ran ju_unbi 'b_u ran z_egui. N_e da 'yut'ah_u ngue i ja ni ts'oquih_u. Nguetho nu'a yatho bá _ehe ngue mi nde da 'y_o a 'b_e'a bi man a ra ts'ut'abi Salomón nangue ran 'yomf_eni bi un Oj_ä, p_e nu'ah_u hin guí nde gui 'y_ohmb_u a dí m mang_ä. P_e nug_ä man'da i ja rá ts'edi mam hmang_ä xinda gue ra Salomón, bi 'y_emp'_u y_u fariseo a ra Jesús.

Nu rá mb_{ui} n'da da yut' ra z_ithu mah_on'a 'b_u hin da b_en Oj_ä

43 —P_e nu'a ran ts'o guidi hoh_u, din ja ah_u tengu bi 'y_ot'a n'da ra j_ä'i min 'youi n'da ra z_ithu. N_e bi b_on a ra z_ithu, bin 'yo b_u ja ra 'yonh_äi, mí honi hap_u d_in säya p_e him bi d_ini hap_u d_in säya. N_e bi mbeng b_u ja rá mb_{ui} ra j_ä'i b_u bá nets'i.

44 “Man'da x_un ho 'b_u ga peng b_u bá nets'i,” bi 'y_ense a ra z_ithu. N_e nu'b_u mi mbeng b_uya, bi z_om b_u ja rá mb_{ui} a ra j_ä'i mah_on'a, n_e bi nu tengu'b_u n'da ra ngu ngue mán joqui b_u rá mb_{ui}, n_e njom mí 'b_up_u nguetho him bin z_äm b_u r_äm hman Oj_ä.

45 N_e x_o bi mba b_uya bá si mí yoto y_ä minz_ithuh_u ngue man'da _emme x_un ts'o i _ot'e, n_e bi y_är_u, bin säya b_u rá mb_{ui} a ra j_ä'i. N_e man'da

εμμε xan ts'o bi 'yot'a ra ja'i baya. Ne gan jahu bu, bi 'yemp'u yu ja'i a ra Jesus.

Nda'a u i din cuhu ra Jesus

46 Ne nu ra Jesus mi yahu yu ja'i 'bu mi zom bu a ra mbe ne yun 'yohu. Bi zom bu ja ra ngu mi 'bai. Pe him bi yurpu, bim 'batho bu thi, mi nde xtun yai a ra ts'unt'u.

47 Ne nu'u 'da baya bi xi a ra Jesus:

—I 'bacua thi ni mbe ne nin 'yohu, ne in nde gan yahu 'na, bi t'emp'a ra Jesus.

48 Ne bi da a ra Jesus:

—Ga xi ahu to'o a ma mbe ne to'o u man 'yohu.

49 Ne bi 'yut'u yu xadi baya:

—I 'bcua ya ma mbe ne ma cu, bi 'yena.

50 Nguetho hont'a go to'o i ot' ra pahä ma Ta bi 'burpu mahets'i, gue u man 'yohu u, ne gue'u man ju u, ne gue'u ma mbe u, bi 'yena a ra Jesus.

13

Ran t'uti ra mbomhmudä

1 Ne nubaya bi bon'a ra Jesus bu ja ra ngu mi 'bai, ne bi mba nin hupu ja ra ndendeja.

2 Ne emme bim peti bu yu ja'i, janangue'a nu ra Jesus bi ndexpu ja n'da ra mbosa ne bi hyu bu. Pe hingui 'yo a ra mbosa, ba copu ndenthe.

3 Ne bi xanba u yu ja'i, bi xi i 'da yun t'uti. Ne nu'a n'da ran t'uti bi mam bu, bi 'yena:

—N'da ra mbomhmudä bi mba bu huahi.

4 Ne nu'bu mi mbon yu hmudä, nu'u 'da bi zo bu ja ra 'yu, ne ba eh yu doja bi za u.

5 Ne nu mi'da yu hmudä bi zo bu ja yu 'bodo, 'bexgue bi bots'e nguetho hingui pidi ra hai.

6 Pe nu'bu mamba pox ra hyadi 'bexgue bi 'yot'u nguetho him mi ja yu 'yu xan ho.

7 Ne nu mi'da yu hmudä baya bi zo bu ja yu 'bo'uini, ne bi box'u yu hmudä. Pe nu'bu min te yu 'uini baya bi go'mi, ne bim 'bedi.

8 Pe nu'u 'da bi zo bu ja ra hogahai, ne bin ja xan ho u. Nu 'da bi ndø'a n'da ciento, ne nu'u 'da bi ndø'i hyate, ne 'däte ma 'det'a bi ndø u 'da.

9 Pe nu'bu i ja ni zaguhu, dami jamansu 'be'a di xi ahü, bi 'yemp'u yu ja'i a ra Jesus.

I an'du yu xadi ra Jesus hanja i xih yun t'uti yu ja'i

10 Ne da xihmbe ra Jesus baya, da emfe:

—Hanja gni xanba yun t'uti yu ja'i, ne hingui pa u 'be'a nam bon u, da emfe.

11 Ne nu ra Jesus bi darcahe baya, ne bi 'yenje:

—Nu ahü bin ja ahü ga pahmbu a njom mi pah mam'bet'o 'beru ni manda ra ts'edi Oja, pe nu'u mi'da, him bin japi da badi, bi 'yengähe ra Jesus.

12 Ne tengu thoho a ram hma i ena: “Nu'a i ja, man'da xan ngu din t'unni, ne nu'a zi ts'utho i ja, ne'a i ja da thanba a,” gan jahu bu. Nu'u i honi da badi, man'da xan ngu da badi. Pe nangue u hingui honi da badi, ne a zi ts'u mi padi da thanba u.

13 Janangue'a yun t'uti thoho dí xi ɯ, nguetho i øde pe ɛna gue'bɯ him bi 'yøde, ne i nu pe tengutho 'bɯ hin te xtá nu; him bi yɯt' yá mbɯi a dá xifi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

14 Ne majuɯni i man'a ra pøngahya Isaiás nangue ɯ 'bɯ mi 'yɛn'a:

Gui 'yøhmbɯ pe hin gui pɯhmbɯ 'be'a gá 'yøhmbɯ.

Ne gui nuhɯ pe hin gui pɯhmbɯ 'be'a nám bøn'a guin nuhɯ.

15 Nguetho nu ni mbɯihɯ ɛmme xɯm mɛtho,

ne njɯm'bɯ gui 'yøhmbɯ, tengu'bɯ njot'i ni guhɯ,

ne njɯm'bɯ gui nuhɯ, tengu'bɯ guidí ts'ɛnt' ni dähɯ,

ne hin jam'bɯ i sä da bɛn ni mbɯihɯ ngue dim pädi nangue ran ts'o, ngue ga nyɯn ahɯ,

i ɛn Oja, bi 'yɛn'a ra pøngahya Isaiás 'bɯ maya'bɯ, bi 'yɛn a ra Jesús.

16 Pe nu'ahɯ majapi ahɯ nguetho i nu ni dähɯ ne i øh ni guhɯ, bi 'yɛngähe ra Jesús.

17 Majuɯni dí xi ahɯ ɛmme xɯn ngu yá pøngahya Oja ne xɯn ngu yɯ ja'i ngue 'dat' Oja mim bɛni, mí nde xtá nuna gätho gui nuhɯ ya, pe him bi zä bi nu; ne ɛmme mí nde xtá 'yøhna gui øhmbɯ ya, pe him bi zä bi 'yøde, nguetho him mí zøn ra ora xtám baði, bi 'yɛngähe dyɯ xädigähe ra Jesús.

'Be'a rán theui a ran t'uti ra mbomhmudä

18 —Ne nuya ga xi ahɯ 'be'a nam bøn'a rán t'uti a ra mbomhmudä, bi 'yɛngähe ra Jesús.

19 Ne nu'a to'o bi sih ram hma ngue di manda ua rá ts'edi Oja, ne him bi baði 'be'a nam bøn'a, in ja tengu ɯ yɯ hmudä bi zo bɯ ja ra 'yu, ne 'bex bá ɛ'a ra zithu bi hyɯx a ra hmudä bi thupɯ ja yá mbɯi ɯ.

20 Ne nu'ɯ yɯ hmudä bi zo bɯ ja yɯ do, tengu'bɯ n'da ra ja'i ɛmme di johya 'bɯ ja bi 'yø a ram hma, pe maxøts'e thoho.

21 Ne hinga gätho mbo yá mbɯi, nguetho hin'yɯ yá 'yɯ xɯn ho, ne go zi ts'ɯ din ɯnbi nangue a ram hma, 'bexgue da 'uegue.

22 Ne nu'a ra hmudä dá xi ahɯ bi zo bɯ ja yɯ 'uini, nam bøni tengu n'da ra ja'i bi 'yø a ram hma, pe hønt'a ɛmme im bɛn ra ximhäi ne ra mbeti ngue i hät'i, janangue'a bi japi bim 'be a ne hin te bin ja rá 'befi Oja nangue'a ra ja'i tengu a.

23 Pe nu'a ra hmudä dá ma ngue bi zo bɯ ja ra hogahäi, nam bøni tengu ɯ i ømanho a ram hma ne i pädi 'be'a yún thehɯ a, ne din te xɯn ho ɯ ne da ndøgue tengutho yɯ hmudä, ngue nu'ɯ 'da bi ndø'a n'da ciento, ne'ɯ 'da bi ndø a hyate, ne ɯ 'da bi ndø a 'däte ma 'det'a.

Rán t'uti ra hmudä xɯn ho ne a hingui ho

24 Ne nu ra Jesús bɯya bi xih mi'da yun t'uti ɯ yɯ ja'i, ne bi 'yɛmbi:

—Nu'bu bi 'yøt' ran ts'ut'abi Oja, in ja tengutho 'bu n'da ra ja'i bi du a n'da yu hmudä xun ho bu ja rá huahi.

²⁵ Ne nu'bu mín xui ne gätho bin aha, bi mba a rán suiui ne 'darbu bi duhmi a n'da yu hmudä hingui ho bu ja rá huahi, ne bi mba buya.

²⁶ Ne nu'bu mí bøx buya, bi bøx'u xun ho ne u hingui ho, 'darbu bi bøts'e.

²⁷ Ne nu'u yá 'yæhe buya bi mba bi xi u yá hmu: “Nu yu hmudä gá tupu ja ra huahi, xun ho 'bu gmi tuhu, haru bi nequi u yu hmudä hingui ho,” bi 'yæmbi.

²⁸ Ne nu u yá hmu buya bi 'yæmbi: “Ne masque n'da man sui'be bá æhe bi ts'onga ma huahi,” bi 'yæna. “Ha ga xathu u yu paxi hingui ho,” bi 'yæn'u yá 'yæhe buya.

²⁹ Ne nu yá hmu bi 'yæmbi: “Hin'na, hin da zä gui mbähä gui xathu u yu paxi hingui ho, nguetho xøhma ts'urpu thohe ne u xun ho gui xathu.

³⁰ Man'da xun ho gui hyethohu 'darpu din te, ja gue'bu bin ja ran sofo. Ne nubuya ga xi u yu mbeffi ngue nu'u hingui ho di peti ne da 'yudi, ne nu u xun ho buya da mbe'ts' bu ja ma ngu,” bi 'yæn u yá hmu, bi 'yæn'a ra Jesús.

Ne guehna man'da ran t'uti bi mam 'bu mi xi u yu ja'i.

Rán t'uti rá hmudä ra mostaza

³¹ Ne man'da ran t'uti bi man'a ra Jesús ne bi 'yæna:

—Ne tengu n'da rá hmudä ra mostaza bi dupu ja rá huahi n'da ra ja'i. Ne zi ts'utho

a, æmme man'da zi ts'u xinda gue u mi'da yu hmudä.

³² Ne nu'bu bin te ne man'da xun ndoho bu ni nequi, madague'bu ra c'ani thohe, pe i te tengu'bu n'da ra za gueru da zä da 'yøt' yá 'bafi yu doja bu ja yá 'ye. In jabu rá ts'edi Oja bu ni nequi ngue di manda ua, bi 'yæn'a ra Jesús.

Rán t'uti rá íxi ra hocjuni

³³ Ne man'da ran t'uti bi ma ra Jesús ne bi 'yæna:

—Ne tengu ra íxi 'bu din jap'a ra hocjuni, ne gätho bi nden a ra juni buya. In jabu rá ts'edi Oja bu ni nequi ngue di manda ua, bi 'yæna.

Maya'bu bi ts'änni da man yun t'uti a ra Jesús

³⁴ Ne ngubu bi 'yøt'a ra Jesús, hønt'u yun t'uti bi 'yut'u yu ja'i 'bu mi xänbi.

³⁵ Ne gue'a bi man'a ra pøngahya maya'bu ngue din ja 'bu mi 'yæna:

Ga utä yu ja'i yun t'uti,
Ga xänba a njon mi paði asta
gue'bu go mi mbuh ra
ximhäi,

i æn Oja, bi 'yæn'a ra Isaías 'bu mim pøngahya.

'Be'a rán theui a rán t'uti ra hmudä xun ho ne'a hingui ho

³⁶ Ne nubuya bi xi u yu ja'i a ra Jesús ngue da mbengui. Ne nu'bu gätho mí mba u, bi mba ra Jesús bu ja ra ngu. Ne dá tendähe buya. Ne nu'bu mí hyupu ja a ra ngu, dá änhde:

—Dami xije ts'u 'be'a nam bøn'a ran t'uti gá ma nangue ra hmudä hingui ho bi dupu rá huahi a ran 'yohu, dá æmfe.

37 Ne bi 'yɛngähe ra Jesús bɥa:

—Nu'a nam bɔni ngue yu hmudä xɛn ho ɥ dí tucä, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi.

38 Ne nu a ra huähi nam bɔni gue'a ra ximhäi. Ne nu'a ra hogahmudä nam bɔni gue'ɥ di manda rá ts'edi Oja ɥ. Ne nu'a ra hmudä hingui ho nam bɔni yu ja'i ngue rá mbeti ra zɪthu.

39 Ne nu a rán sɥiui a rá mbeti ra huähi ngue bi dupɥ yu hmudä hingui ho, gue'a ra zɪthu a. Ne nu'a ran sofo nam bɔni rán zegui ra pa. Ne nu'ɥ yu mbefi da xoqui nam bɔni ngue yám 'behni Oja mahɛts'i.

40 Ne tengu thoho ɥ yu hmudä bi bɔts'e ngue hingui ho ne bi mba ma munts'i ne bi mba nt'udi, din ja bu 'bu ran zegui ra pa.

41 Nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, 'bu rán zegui ra pa ga pen'dɥ mam 'behni di peti gätho nangu yu ja'i ra ximhäi. Ne gätho ɥ bi 'yɔt' ran ts'o da thɔn a thi, ne ɥ gätho midí parpa yú mija'ihɥ da 'yɔt' yu ts'oqui.

42 Ne da thɔspɥ ja ra sibi njam'bu i huɛt'i, guerpɥ din zoni ne din guxt' yú ts'i bu.

43 Ne nubɥa, nu'ɥ to'o i ɔt' rá pähä Oja, di nec thoho tengu ra hyadi bu di manda rá ts'edi ma Tahɥ mahɛts'i. To'o gätho ja yú zagu, di ja-mansu a dí m mangä ya, bi 'yɛngähe ra Jesús.

Rán t'uti a ra mbeti man t'agui

44 Ne man'da ran t'uti bi man'a ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu n'da ran 'yohɥ bi dɪn'a n'da ra mbeti bu mbo ra häi ngue ɛmmɛ di muui a. Ne bi gärpɥ mahɔn'a. Ne midí johya, ne bi mba bɥa da mbä 'be'a gätho mi pe'ts'i guerpɥ bi zä bi dán'a ra xɛqui a guerpɥ bi dɪn'a di muui, ngue mi paɪi man'da da ɪpi bu. Ne din jabɥ gui 'yɔthɥ ngue ɛmmɛ gui hyomhbɥ ngue di manda rá ts'edi Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Rán t'uti a ra do ɛmmɛ di muui xɛm hmadi

45 Ne xɔ bi 'yɛna:

—Nu n'da ra pɔhɔ ngue mi honi da dán yu do i thɪm bu mbo ra dehe xɛm hmadi di muui.

46 Ne nu'bu mí dɪn a n'da man'da mahotho xinda gue'ɥ gä min nu mam'bet'o, bi mbä 'be'a gätho mí pe'ts'i ne bi dán'a ɛmmɛ mahotho bɥa. Ne din jabɥ gui 'yɔthɥ ngue ɛmmɛ gui hyomhbɥ ngue di manda rá ts'edi Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Rán t'uti n'da ra xit'á án t'ei bu ja ra ɪɪɪdehe

47 Ne man'da bi man'a ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu'a ní 'yɔt' ran ts'ut'abi Oja, in ja tengu n'da ra xit'á ngue i pa nt'ei bu ja ra ɪɪɪdehe, ne i the hɔnt'a go ní huä i 'bɥpɥ mbo ra dehe.

48 Ne nu'bu ya bi yu'a yú xit'á yu mbahua, da gɥx bɥa, da mba nín hupɥ ja ra ndenthe ne da huan'dɥ yu huä xɛn ho da 'yɛrpɥ ja yú 'bɔts'e ne nu'ɥ hingui ho bɥa di bɛnt'i.

49-50 Ne din jabu 'bu rán zegui ra pa, 'darbu dim 'bähmbu u yu ts'om'bäi u xun ho bi 'yot'e. Ne nu yüm 'behni Oja mahets'i da huan'du yu ts'om'bäi ne da 'yentpu ja ra sibi njam'bu i huët'i, nguepu din zom bu u ne din guxt pu yu ts'i, bi 'yengähe ra Jesús.

Mahyoni a mi pezehē ne'a xø bi ðim ma'da'yo

51 Ne nu'a ra Jesús buya bi 'yengähe yu xädigähe:

—Ha gui pähmbu a dí xi ah u ya.

—Haha, ma Hmu, ya dí pähmbu a guim ma, dá embähe a.

52 Ne xø bi 'yengähe buya:

—Nu'u midin xäh ram hma maya'bu, ne a ram hma ma'da'yo da hyumbi din xädi, ngue 'beru ní manda rá ts'edi Oja, hin te di 'beh rán xädi u buya, ne da zä da xänba u mi'da. Din ja tengu'bu n'da ra ja'i i ja 'be'a i pe'tsi ngue gä mahyoni. Ne'a bi zocpa yüm bombøta ne'a bi ðinse. Janangue'a hin te di 'be u 'buru ja rá ngu, bi 'yengähe ra Jesús.

Yu mengu bu rá hnini zehē him bi 'yēc'yēi rá ts'edi ra Jesús

53 Ne nu'bu mi gua'a bi man ra Jesús buya bi bøm bu.

54 Ne bi mba bu rá hnini zehē ngue Nazaret. Ne bin xäpu ja ra nija, ne nu yu ja'i buya bi hyonya thoho 'be'a bi 'yot'a, ne bi 'yena:

—Hapu bí hyä rán 'yomfēni na, ngue da zä da 'yot'a i øt'e.

55 Ha hinga guehna rá ts'unt'u ra yaxi na, ngue i

'bucua rá mbe í María. Ne nu yün 'yohu ra Jacobo ne ra José ne ra Simón ne ra Judas.

56 Ne u yün ju dí 'bühmbu ua. Pe hapu bí hyä a ran 'yomfēni na, bi 'yēn u yü menguhu.

57 Ne him bi numanho a ra Jesús. Pe nu ra Jesús bi 'yēmp'u:

—Gätho yu ja'i in jahu. Nubu ja yu hnini zehē hin da hnumanho n'da rá pøngahyä Oja, xinga gue'u i 'buru rá ngu da numanho, bi 'yēn'a ra Jesús.

58 Janangue'a hingui ngu yun t'ot'e mixte bi 'yøru, ngue him bi 'yēc'yēi u 'buru.

14

Ra Xuua Nxixyā bi thecpa rá 'yuga

1 Ne min ts'ut'abi bu ra xequi Galilea a ra Herodes. Ne nu'bu mi sifi 'be'a gä bi 'yot'a ra Jesús 'bu min 'yo bu, bi 'yēn'a:

2 —Masque ra Xuua Nxixyā a, bi dambēni bu 'bu u xun du, janangue'a i ja rá ts'edi xun ho i øt' yun t'ot'e mixte, bi 'yēn buya.

3-5 Nguetho guesē a ra Herodes bi hyo a ra Xuua Nxixyā. Bin cue a ra Herodes 'bu mi sifi ngue hingui ho a bi 'yot'e ngue bi zinse a rá 'bepo, nu'a ra xisu mi 'bühmi a ra Felipe 'bu mi sin'a ra Herodes. Ne nu'a ra xisu, ra Herodías a. Ne bi 'yēn'a ra Xuua: “Hingui ho gä 'yot'e ngue gä sinba rá xisu a nin 'yohu,” bi t'ēmp'a ra Herodes. Bin cuetho ra Herodes buya bi got'a fädi a

ra Xuua ne bi manda dí tu'ti con yu cadena. Ne mim beni xta hyo a ra Xuua, pe him bi hyo nguetho mi su din cue yu ja'i, ngue nu yu ja'i mi pađi rá pøngahya Oja a ra Xuua.

6 Pe nu'bu mi zøn ra pa bin ja rá ngopa a ra Herodes 'bu mi dat ra jeya mahøn'a, bi 'yøt'a n'da ran ts'ihme ne bin ne a rá t'ixu a ra Herodías. Ne bi numanho a ra Herodes a ran hnei bi 'yøt' buya.

7 Ne bi 'yemp'a ra hmute: "Dami 'yädi 'be'a gätho gui nde gui 'yäqui. Majuani dí xi i, ga 'da i 'be'a gätho gui 'yäqui," bi 'yøn'a ra Herodes.

8 Ne nu'a ra hmute buya bi 'yä a rá ya ra Xuua Nxixya ngue di o ra mbohi, nguetho gue'a xí xi a rá mbe a da 'yap'a.

9 Ne bi du rá mbui a ra Herodes buya, him mi ndehma da hyo a ra Xuua, pe hin'yu 'be'a sä da 'yøt'e nguetho ya xí xifi di unni 'be'a gä da 'yäpi, ne ya xí 'yøh yu ja'i di unni 'be'a gätho da 'yäpi.

10 Ne bi manda buya ngue da mba ba thecpa rá ya ra Xuua Nxixya bu ja ra fädi, ne ba jät'a n'da ra mbohi din t'un'na ra hmute.

11 Ne nu'bu min t'unni bi den a ra mbohi bi un'na rá mbe buya.

12 Ne nu yu xädi ra Xuua buya, bá tunba a rá ngøc'yei bu ja ra fädi, bi 'yägüi. Ne bi mba buya bá xi a ra Jesús ngue ya bi du ra Xuua.

Bi 'uñ'i cät'a mahuqi yun yohu ra Jesús

13 Ne nu ra Jesús 'bu mí 'yøde bi du ra Xuua, 'bex dá mbähmbe dá huhe bu ja ra mbosa mí nde xcá sømhbe bu 'danguadi, mi ena xcám 'busehe n'da zi ora. Pe nu'bu mi pa u yu ja'i ngue dá mbähmbe bu a ra Jesús, ne u bá nexpu ja yu hnini bi dengähe, bin 'yogua thoho gätho bu ja rá nyani a ra dadehe.

14 Ne nu'bu má çahmbe bu ja ra mbosa a ra Jesús, xan ngu u yu ja'i xí zøm bu. Ne emme bi huç'u buya ne bi hoqui hønt'a go to'o mí u.

15 Ne nu'bu min de buya dá embähe a ra Hmu:

—Ya bin de ya, ne njongui 'bucua ja ra xequi ua, dami xih yu ja'i da mba bu ja yu hnini ne da däm bu 'be'a da zi, dá embähe a.

16 Ne bi 'yøn'a ra Jesús:

—Pe hingui jatho da mba, pe guese ahü dami 'uimhbü, bi 'yengähe.

17 Ne dá thähmbe buya:

—Pe hin'yu 'be'a da zi, ne hønt'i cät'a yu hme i ja ua ne yoho yu huä, dá emfe buya.

18 —Bá çahu ua, bi 'yøn'a ra Jesús.

19 Ne bi xih yu ja'i ngue din säya bu ja yu t'ei, ne bi hyan u cät'a yu hme ne yoho yu huä. Bi ndøs' mahçts'i ne bi 'yap rán japi Oja, ne bi xem buya ne bi 'dacähe dá darpähe yu ja'i.

20 Gätho bin sihme u yu ja'i ne bin niya ne bi bong mi'da yu xequi bi yu'i 'de'ma yoho yu 'bøts'e.

21 Ne nu'u gätho bin sihme í jua'i cät'a mahuqi u yun

'yoh_u, nε hin njon bi mbeh yu xisu xinga gue yu t'ahni.

Bin 'yo maxøts'e ra dādehe a ra Jesús

22 Nε nub_uya, bi xije ga mbähmbe ngue ga 'daxhe ra dādehe mahøn'a. Dá huhe a ra mbosa dá mbähmbe b_uya. Go bi gosε b_u a ra Jesús, bin 'yεhm_u yu ja'i.

23 Nε nu'b_u mi mba u yu ja'i bi ndezεhε b_u ja ra nyuni nε bi nyau_i b_u Oja. Bá hazεhε b_u a.

24 Nε nu'b_u má mbähmbe ngue dá huhe ra mbosa, 'b_u mi zøm made ra dehe, bi zεh ran dāhi nε εmme bin ja yu t'øthe, nε ts'edi midí cos'a ra mbosa.

25 Nε nu'b_u ya mbe mí ts'atho da hyats'i, nε 'yo a ra Jesús b_u maxøts'e ra dehe ngue da z_u'a ra mbosa.

26 Nε nu'b_u mambá εp_u ra Jesús, nε i 'yo b_u maxøts'e ra dehe dá handähe b_uya, ba εp_u nε hin dí pähmbe ngue gue'a. εmme dán suhe nε dá mbahmbe:

—Ba εhn_u n'da ra ánima, dá εmhbe.

27 Nε bi dārcähe a ra Jesús:

—Dami hyuth_u nzamb_ui, o guín suh_u, guecä, bi 'yεngähe.

28 Nε bi dät'a ra Pedro b_uya:

—Nu'b_u gue'e ma Hmu i, dami jaqui necä dan 'yo maxøts'e ra dehe nε ga søm b_u guí 'bäi, bi 'yεn'a.

29 —Ba εcua, bi 'yεn'a ra Jesús, bi t'εmp'a ra Pedro b_uya.

Nε nu'a ra Pedro b_uya bi gap_u ja ra mbosa nε bi d_u'mi bin 'yo maxøts'e ra dehe ngue

in nde da zøm b_u bí 'bä a ra Jesús.

30 Pε bi nu ngue εmme nts'edi ran dāhi nε 'bex bin su b_uya, nε bi d_u'mi bi dont'a mbonthe. Nε nts'edi bi mbah p_uya:

—Ma Hmu, dami yängui, bi 'yεna.

31 Nε 'bex bi bεndba rá 'yε a ra Jesús b_uya.

—Hanja ts'atho guí εc'yεi ngue i ja ma ts'edi nε 'bexgue gá su 'be'a gán nu, bi 'yεmp'a rá hmu.

32 Nε nu'b_u mi hyu ra mbosa a ra Pedro nε ra Jesús b_uya, 'bex bin hε a ran dāhi.

33 Nε nugähe mí huhmbe b_u mbo ra mbosa dán dānyahmuhe b_u mí 'bä a ra Jesús nε dá εmfe:

—Majuani maha, gue'e rá Ts'ant'u i Oja, dá εmfe.

Bi hoc'u yu hyenni b_u ra hnini Genesaret a ra Jesús

34 Nε dá thohmbe b_uya dá sømhbε b_u 'danguadi ra dehe b_u mi ja ra xεqui Genesaret.

35 Nε nu'u yu ja'i mi 'b_up_u, 'b_u mi nu bi zøm b_u ra Jesús, 'bexgue bi mbεnh ra nde høn_u go hap_u ja yu hnini ngue ya mí 'b_up_u ra Jesús. Nε bá ts'inbi gätho yu hyenni b_u mi 'b_ucähe a ra Jesús.

36 Nε bi 'yäh ra mate u ngue bi dārpa rá nyani rá pahni ra Jesús, nε 'bex bi yän u b_uya.

15

Ra Jesús bi ma 'be'a di ts'onba rá mb_ui n'da

1 Nε nub_uya bá ε i 'da ma ngärpihe ngue yu fariseo nε yu xänbate nijä. Bá nεxp_u

Jerusalén ɯ, nɛ bi 'yän'na ra Jesús:

2 —Hanja ɯ ni xädi hingui tɛn yün t'ɔt'e mam bombɔtahɯ nɛ him 'bɛ i xɛt'yɛ 'bɯ i sihmɛ, bi 'yɛn'ɯ.

3 Bi dɔ a ra Jesús nɛ bi 'yɛmbi:

—Pɛ nɛ ahɯ guí festhohohɯ rán t'ɛdi Ojɔ 'bɯ guí homhbɯ guí 'yɔt' nin t'ɔt'e zɛhɛhɯ, bi t'ɛmp'ɯ yɯ fariseo.

4 Nguetho i mam bɯ ja rá m hman Ojɔ: “Gui numansu ni ta nɛ ni mbe.” Nɛ a i mam bɯ ngue: “Nu'a to'o san rá ta nɛ rá mbe i jatho da tho,” bi 'yɛn'a ra Jesús.

5 Pɛ nu ahɯ, 'dan'yo thoho guí mamhbɯ, ngue guí ɛmhɯ xɛn ho 'bɯ di yɔrpa Ojɔ a mi ja ngue xtá mbáx'a rá mbe o gue rá ta n'da ran 'yohɯ. Nɛ hin gá xihmbɯ ngue him bi numansu rá ta 'bɯ ngubɯ bi 'yɔt'e.

6 Gá 'yɛmhɯ nte ní mba tho yün t'ɛdi Ojɔ 'bɯ guím bɛnse nin t'ɛdihɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús, bi t'ɛmp'ɯ yɯ fariseo.

7 Pɛ ɛmmɛ guidí yorpahɯ a guím bɛmhɯ, bi 'yɛmp'a ra Jesús. Majuɔni bi man Ojɔ bɯ ja rá sɔcuɔ ra Isaías 'bɛ'a guí ɔthɯ ngue bi 'yɛna:

8 Nuya yɯ ja'i ya i ɛsqui nangue yú nde, pɛ maxɔts'e thoho nɛ hinga gátho yú mbɯi.

9 Nɛ sáti thoho 'bɯ i thɔndegui, nguetho hɔnt'ɯ yün t'ɛdi zɛhɛ i xänba ɯ mi'da, i ɛn Ojɔ, bi 'yɛn'a ra Isaías 'bɯ maya'bɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

10 Nɛ nubɯya, nu ra Jesús bi zon'dɯ yɯ ja'i:

—Dami 'yɔhmbɯ 'bɛ'a dí xi ahɯ janangue'a guí pɔhmbɯ 'bɛ'a nam bɔn'a.

11 Hinga gue'a i ts'i di ts'onba rá mbɯi n'da, pɛ gue'a ní bɔm bɯ rá nde n'da, bi 'yɛn'a ra Jesús.

12 Nɛ dá mbähmbe bɯ mi 'bäh ra Jesús.

—Nu'ɯ yɯ fariseo bi bɛman'ɯ a gám ma, dá ɛmfe.

13 Nɛ bi dɔh ra Jesús, bi 'yɛna:

—Hɔnt'a go 'bɛ'a ma paxi him bi 'yɛzɛhɛ ma Ta, i jatho da mba nsat'i.

14 Nte guim bɛmhɯ nangue ɯ nguetho tengu'bɯ i xädä ɯ, nɛ ɛna da 'yut' ra 'yu yú mixädähɯ. Nɛ nu'bɯ n'da ra xädä i six'a rá mixädäui, thɔmbɛni tho gátho yoho da zo bɯ ja n'da ra hyähäi, bi 'yɛngähe ra Jesús 'bɯ má ɛmfe.

15 Nu ra Pedro bɯya bi xi a ra Jesús:

—Dami xije nangue a ran t'uti gá ma mahɛ'bɯ, 'bɛ'a nam bɔn'a, bi 'yɛmbi.

16 Nɛ bi dɔ'a ra Jesús:

—Ha nɛ ahɯ xíngui ts'ɯ guí pɔhmbɯ 'bɛ'a nam bɔn'a dí xi ahɯ, bi 'yɛna.

17 Ha hin guí pɔhmbɯ nu 'bɛ'a da zi n'da, da yɔrpa ja rá nde nɛ da mba bɯ ja rá foho, nɛ hingui zɔm bɯ, bi 'yɛngähe.

18 Pɛ nu 'bɛ'a gátho da bɔn bɯ ja rá nde n'da í nɛxpɯ rá mbɯi nɛ gue'a di ts'on'a n'da.

19 Nguetho guerpɯ mbo rá mbɯi n'da ni nɛx'ɯ yɯ ts'on'yomfɛni, ran thodu, ran 'yomt'ɛni madague'bɯ bin

that'a n'da o hin gana din thati, ne yam fe, ne yu fehni, ne yun ts'ante, ne gue'u gätho ní nexpu rá mbui n'da u.

20 Ne gätho u gue'u ní ts'om'bäi n'da ra ja'i u. Pe nu'bü bin sihme ne him bi 'yøt'a ran t'øt'e ngue din xat'yε, hinga gue'a dán ts'on'a, bi 'yεngähe ra Jesús.

N'da ra xisu hin rá mēnguhü a ra Jesús bi 'yεc'yεi a rá ts'edi ne bi yān'a rá t'ixu

21 Ne nubüya dá pømhbe bü a ra Jesús dá mbähmbe bü ja rá xequi ra hnini Tiro ne ra hnini Sidón.

22 Ne dán c'athe n'da ra xisu ra mēngu Canaan, hing ra israel a. Ne ts'edi bi mbafi, bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Gra Hmu, rám bom'βeto i ra David, din ja nin huεcate nangue ma t'ixu in 'youi n'da ra zithu ngue εmme di ümbi.

23 Nu ra Jesús bi thotho, tengu'bü him bi 'yø a bi xifi. Nugähe büya dá xihmbe ra Jesús:

—Dami 'yørpa ra mate a ra xisu, janangue'a da mbengui, ne i mbafi i tengahü.

24 Nu ra Jesús büya bi 'yεna:

—Nu Oja bá pengui ga ørpa rá 'βefi ngue hønt'ü ma mēnguhü yu israel ga jamansu, nguetho i 'büi tengu yu de'yo bi 'βeh ra 'yu, bi 'yεna.

25 Pe nu ra xisu bi zøm bü 'bäh ra Jesús bin danyahmu ne bi 'yεmbi:

—Gra Hmu, dami zεqui.

26 Pe nu ra Jesús bi 'yεmbi:

—Hingui ho 'bü n'da ran 'yohü da hyānba rá hme yú

t'ühni, go di un'dü yu t'ü'yo, bi 'yεmbi.

Ngubü bi xifi nguetho hing ra israel a ra xisu.

27 Bi 'yεn'a ra xisu büya:

—Majuāni guim ma gra Hmu, pe ne'ü yu t'ü'yo i si yu xεca hme 'bom bü ja ra 'bimεxa ngue i he ü yú hmu.

28 Ra Jesús büya bi 'yεmp'a ra xisu:

—Gra xisu, εmme gui εc'yεi xün ho a ma mate. Janangue'a din ja a gá 'yädi, bi 'yεmbi.

Ne 'bexgue gue'a ra ora bi yān'a rá t'ixu.

Bi hoc mi'da yu hyēnni a ra Jesús

29 Ne nubüya nu ra Jesús bi bøm bü. Dá mbähmbe bü ja ra ndendādehe bü Galilea ne dá texhe bü ja ra nyuni, ne bi hyupü a ra Jesús.

30 Ne xün ngu yu ja'i bi zøm bü mi hudi, ne bá ts'inba yu dogua, ne yu xädä, ne yu gore, ne yu do'yε, ne xün ngu mi'da yu mbedi ne yu hyēnni bá ts'inba bü mi hu'a ra Jesús. Ne nu ra Jesús büya gätho bi hoc'ü.

31 Ne nu yu ja'i bi hyonya thoho 'bü mi nu bin ya yu gore ne bin 'yo ü mí dogua ne bi yān'ü mi do'yε, ne bin zø yú dä ü mi xädä. Ne nu'bü mi nu 'βe'a bi 'yøt'a ra Jesús, bi 'yεspa Oja, ngue ma Ojāhe dyü israelhe. Ne hyu pa dán degähe bü yu ja'i.

Bi 'uñ'i goho mahuāhi yun 'yohü ra Jesús

32 Ne nu ra Jesús bi zongahe bi 'yεngähe:

—ᚱmmε dím bεngä yu ja'i i 'bucua nguetho ya ná hyupa i 'bucua ne hin'yu 'be'a da zi yu. Ne nu'bu ga xifi da mba bu yú ngu, masque hin da hyät'i da zom bu ja yú ngu, bi 'yεn'a ra Jesús.

³³ Ne dá εmhbe buya:

—Pe hin hapu ga timhbu ra hme ga unhdū yu ja'i, nguetho εmmε xun ngu i 'bucua, ne njongui 'bucua ngue ga tämfu ra hme, dá εmfe.

³⁴ —Hangu guí hahu ra hme tha, bi 'yεn'a ra Jesús.

—Yoto thoho yu hme ne zi yoho yu t'uhua, dá εmfe.

³⁵ Ne nu ra Jesús bi xih yu ja'i din säya bu häi.

³⁶ Ne bi hyan'u yu hme a ra Jesús ne yu hua, ne bi 'yap rán japi Oja nangue u bi hyani. Nubaya, nu ra Jesús bi xen yu hme ne yu hua ne bi dargähe ngue ga unhde yu ja'i bu mí hudi.

³⁷ Ne gätho u mí 'buru bin sihme u ne bin niya, ne bi bongui yoto yu 'bøts'e 'bu mi niya.

³⁸ Ne goho mahuahi u yun 'yohu bin sihme, ne njom bi mbeh yu xisu ne yu t'uhni.

³⁹ Ne nu ra Jesús buya bi xih yu ja'i da mbeng yu ngu. Ne nu'bu mi mbeng yu ja'i buya dá mbähmbe mahøn'a a ra Jesús, dá huhe ra mbose mahøn'a ngue ga sømhbe bu ra xequi Magdala.

16

Yú ngurpi yu judío bi 'yäh mi'da yu hmeɸya

¹ Ne nu'bu ma sømhbe bu, bi zom bu 'da ma ngurpihe ngue yu fariseo ne yu saduceo, in nde da zäp rá mbai a ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Yurcahe n'da ra hmeɸya ngue ga pähmbe majuani Oja bá pen'ni i, bi 'yεn'u.

² —Pe nu'ehu, bi 'yεn'a ra Jesús, guí nuhu xun theni yu güi 'bu xøn de ne guí εmhbu buya ngue din hyadi 'bu bi hyats'i.

³ Ne nu'bu guí nuhu ts'atho xun theni yu güi 'bu xudi, guí εmhbu din da'ye buya. ᚱmmε guidí yorpahu a guím bεmhbu. Hanja ngue guí pähmbu 'be'a nam bøn'u yu güi guí nuhu ne hin go guí pähmbu 'be'a nam bøn yu hmeɸya guí nuhu ya, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁴ Nu ahū guí 'buhmbu ya, gue ahū gyu ts'om'bäihū, xcá 'uehmbu bu rá 'yu Oja, ne sä guí ähmbu ra hmeɸya ya pe hin da t'ut'ahu ra hmeɸya. Pe hont'a ra hmeɸya da t'ut'ahu tengu bi 'yøt'a ra Jonás maya'bu, bi 'yεn'a ra Jesús bi 'yεmp'u yu fariseo. Ne xø dá mbäcähe a ra Jesús buya.

Ra Jesús bi xih yu xädi di jamansu nangue rá íxi yu fariseo

⁵ Ne nubaya dá penje mahøn'a 'danguadi ra dadehe a ra Jesús. Ne dá pumbenihe a ra hme nzaí mí sihe ngue min 'youi ra íxi.

⁶ Nu ra Jesús buya bi 'yεngähe:

—Damim fähmbu nangue yú íxi yu fariseo ne yu saduceo, bi 'yεna.

⁷ Nε dá εnsεhe:

—I man na ya ngue him bá hah_u ra hmε.

⁸ Nε nu ra Jesús bi bādi 'be'a dá bεmhbe nε bi 'yεnje:

—Hanja guí εmh_u: “Hin'y_u ra hmε ga sih_u.” Pε ts'atho guí εc'yεih_u.

⁹ Ha gá pumbεnih_u 'b_u má 'uĩngā goho mahuāhi yān 'yoh_u ngue hōnt'i yoto y_u hmε nε yoho y_u t'uhua, nε bi bong thoho yoto y_u 'bōts'e y_u hmε.

¹⁰ Nε'b_u má 'uĩn'i cāt'a mahuāhi yān 'yoh_u ngue hōnt'i cāt'a y_u hmε mi ja, nε xān ngu y_u 'bōts'e bi yu 'b_u mi bongui.

¹¹ Hanja hin gá pāhmb_u 'b_u má xi ah_u nangue yú íxi y_u fariseo nε y_u saduceo, pε hin nangue _u y_u hmε dá xi ah_u, bi 'yεngāhe.

¹² Ja dá pāhmb_e b_uya 'be'a nam bōn'a bi xije ra Jesús. Dá pāhmb_e ngue gue'a yān xādi y_u fariseo nε y_u saduceo, nε hinga gue'a njuāntho ra íxi bi ma.

Ra Pedro bi ma to'o a ra Jesús

¹³ Nε nub_uya dá mbāhmbe ra Jesús b_u ra xεqui Cesarea, guerp_u min ts'at'abi ra Felipe. Nε bi 'yāngahe dy_u xādigāhe ra Jesús:

—'Be'a im bεn' _u y_u jā'i ngue to'ogā, ngue guecā dán jā'igā ua ja ra ximhāi, bi 'yεna.

¹⁴ Dá thāthe b_uya:

—Nu' _u 'da y_u jā'i im bεni gue'e gra Xuua Nxixya, nε nu' _u 'da im bεni ngue gue'e gra Elías mi 'b_uh maya'b_u. Nε nu' _u 'da im bεni gue'e

grá Jeremías ngue maya'b_u xōn du, uague man'da rá pōngahya Ojā, i εn' _u, dá εmfe b_uya.

¹⁵ Nu ra Jesús b_uya bi 'yāngāhe:

—Xi'ah_u, 'be'a guím bεmh_u ngue to'ogā.

¹⁶ Ra Simón Pedro b_uya bi dāti:

—Gue'e rá thahni i Ojā ngue ra Cristo, rá Ts'ant' _u i Ojā i 'b_ui.

¹⁷ Ra Jesús bi 'yεmbi:

—Majāpi i gra Simón, rá ts'ant' _u i ra Jonás, nguetho nu'a gá ma hinga n'da ra jā'i bi bεn'ni i, pεgue Ojā ma Ta bi 'b_uh mahεts'i bi bεn'ni i.

¹⁸ Pε nε'a dí xi i, nu'i gra Pedro, nu'a ni thuhu nam bōni gue ra do. Nguetho tengu 'b_u da gue'e gra dongu guerp_u dí mb_uh rán ngu Ojā, nangue'e ga d_umā ga pēt' _u da 'yεc'yεigui. Nε hin'y_u 'be'a da zā di jua _u, xíng ran dāte, bi 'yεn'a ra Jesús.

¹⁹ Nε ga 'da a n'da nin t'εdi ngue gui xih y_u jā'i 'bεp_u dí yāt'a n'da b_u di manda Ojā. Tengu'b_u ga 'da a n'da ran sogui ngue gui xocp_u di manda rá ts'εdi Ojā. Nε nu'a gui 'yεmbi hingui ho ua ja ra ximhāi, nerp_u mahεts'i da t'εmbi hingui ho a. Nε nguetho a gui 'yεmbi xān ho, nerp_u mahεts'i da t'εmbi xān ho a, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁰ Pε nub_uya, nu ra Jesús bi hεgāhe hin ga mamhbe b_u 'b_uh y_u jā'i ngue gueε a rá Thahni Ojā, ngue ra Cristo.

Ra Jesús bi ma da tho ne da dambëni

21 Nε nu'a ra pa a, bi dɛ'mi bi xije jatho da mba bɛ Jerusalén di ɛnba bɛ ɛ ma ngɛrpihe, ngue yɛ dɛɔ'yɛi ne yɛ mbäjä ne yɛ xänbate nijä. Nε bi xije da tho ne da dambëni 'bɛ ná hyupa.

22 Nε nubɛya bi zixpɛ ma'ueni a ra Pedro ne bi zɛi, bi 'yɛmbi:

—O guidí japi da bɛnt'i i, damin yɛni, bi t'ɛmp'a ra Jesús, bi 'yɛn'a ra Pedro.

23 Nε bi dɛ'a ra Jesús:

—Dami pɔni gra zithu. Ní mba, nguetho guí ɛngui hin ga ɔt'ä a bi zän Ojä. Hin'yɛ nin 'yomfɛni tengu im bɛn Ojä, pɛ hɔnt'a im bɛn yɛ jä'i guim bɛni, bi 'yɛn'a ra Jesús, bi t'ɛmp'a ra Pedro.

24 Nε nubɛya, bi 'yɛngähe:

—Pɛ to'o gätho in nde da dengui i jatho hin da bɛn'a rá pähä zɛhe ne da hyät yɛn ɛnbi madague'bɛ da tho.

25 Nguetho nu'a to'o di huɛczɛhe rá te, da mba ma ɛnbi rá te bɛ ja ran dɛte, pɛ nu'a to'o hingui su da thɛcpa rá te nanguecä, da dɛn'a ra te mazai a.

26 Pɛ nu'bɛ n'da ra jä'i, madague da 'yɔt'e rá mbɛti 'bɛ'a gätho i ja ua ja ra ximhäi, pɛ nte ní mbatho 'bɛ him bi pøh rá te. Nguetho njo'o n'da ra jä'i da zä da guzɛhe rá te, bi 'yɛn'a ra Jesús.

27 Nguetho nugä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhäi, ne din jagä rá ts'edi ma Ta bɛ mahɛts'i 'bɛ bá pengä

mahɔn'a, ne gätho yám 'bɛhni ban 'yohe 'bɛ bá ɛcä. Nε i ja 'bɛ'a ga undä nangue 'bɛ'a bi 'yɔt'a n'da ngu n'da yɛ jä'i.

28 Majuɛni dí xi ahɛ, hinga gä gní tuhɛ 'bɛ bi dɛ'mi di manda ma ts'edi ua, guecä dán jä'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yɛngähe ra Jesús.

17

N'da ran t'uti bi 'yɔt' ra Jesús

1 Nε nu'bɛ mi tho i 'dato pa nu ra Jesús bi zix ra Pedro ne ra Jacobo ne ra Xuua, rán 'yohɛ ra Jacobo, ne bi mbähä bɛ ja ra t'øhø.

2 Nε nu'bɛ mí zøm bɛ, bim pä'a ra Jesús. Nu rá hmi bi hyät'i tengu'bɛ ra hyadi, ne nu rá he bi t'axqui tengu'bɛ ran nequi.

3 Nε nu'ɛ ma mixädihe min 'yohɛ, bi nu bi zøm bɛ ra Elías ne ra Moisés, bin yɛhɛ ra Jesús.

4 Nε nu ra Pedro bɛya bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Gra Hmu, xɛn ho ngue dí 'bɛhmbe ua, ne ga hɔcähe hyu yɛ t'angu. Nu n'da gam 'bɛɛ, nu n'da dim 'bɛh ra Moisés, ne nu'a man'da dim 'bɛh ra Elías, bi 'yɛn'a ra Pedro.

5 Pɛ nu'bɛ mí yä ra Pedro, bi nequi n'da ra güi di fɛxni, ngue bi go'bɛ, ne bi 'yø'a n'da ra nde bin yä bɛ ja ra güi: “Guehna ma Ts'ɛnt'ugä na, ɛmme dídí huɛcä na ne dí numanho. Dami 'yøhmbɛ 'bɛ'a i xi ahɛ.” Gue'a bi man'a ra nde bi 'yøpɛ.

6 Nε nu'bɛ mí 'yø a ra nde ɛ ma mixädihe 'bɛx bin

danyahmu b_u häi n_e bi nyetho nguetho bin su _u.

⁷ N_e nu ra Jesús b_uya bi mba b_u mín danyahmu _u n_e bi 'y_em_bi:

—Dami ndanj_u, o guín suh_u.

⁸ N_e nu'b_u mi ndøx'_u b_uya njom bi nu, p_e hønt'a ra Jesús mí 'b_ap_u.

⁹ N_e nu'b_u mam bá εp_u 'yu b_uja ra t'øhø b_uya, bi 'y_en'a ra Jesús:

—Nuya njon gui xihmb_u 'b_e'a gá nuh_u b_u, jague'b_u dá thamb_enigä b_u 'b_u _u xøn du, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi t'εmp'_u.

¹⁰ N_e nu ma mixädihe b_uya bi 'yänni:

—Hanja i εn'_u y_u xänbate nijä ngue m'bet'o thoho ba penc'a ra Elías, n_e ja ba ε'a rá Thahni Ojä ngue ra Cristo b_uya, bi 'y_en'_u.

¹¹ —Majuäni im ma ngue m'bet'o ba εh ra Elías di hoqui gätho.

¹² P_e dí xi ah_u, ya bi zøh ra Elías n_e njon bi b_adi ngue gue'a. P_egue bi mba ma _unbi n_e bi mba ma _ucpi, n_e ngutho da t'ørcä ya, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'y_en'a ra Jesús.

¹³ Ja bi b_a _u ma mixädihe b_uya gue tengu'b_u ra Elías a ra Xuua Nxixy_a.

Nu ra Jesús bi hoc'a n'da ra sändate

¹⁴ N_e nu'b_u mi zøm b_u 'b_uh y_u ja'i, bi zøm b_u n'da ran 'yoh_u b_u mí 'b_ah ra Jesús, n_e bi 'y_em_bi:

¹⁵ —Gra Hmu, dami 'yørqui ts'_u ran huçcate a ma ts'_unt'_u, jant'a thoho i sändate n_e høn_bu go i so 'b_u xø 'yagui. Ja'b_u i so b_u ja ra sibi, n_e ja'b_u i so b_u ja ra dehe, høn_bu go hap_u 'yo 'b_u xøn zändate.

¹⁶ N_e bá sigä b_u mi 'b_u _u ni xädi, p_e him bi zä bi hyaçpa a ran _u in 'youi, bi 'y_en'a ran 'yoh_u.

¹⁷ N_e bi 'y_en'a ra Jesús:

—Gy_u ts'om'bäih_u, hin gui εc'y_ei_hu Ojä x_un ho. Hangu y_u pa ga tøp'a thoho ah_u ngue gui 'y_ec'y_eigah_u, bi 'y_en'a ra Jesús. Bá si ni ts'_unt'_u guím ma, bi t'εmp'a ran 'yoh_u.

¹⁸ Nu'b_u mi zøp_u b_uya, nu'a ra Jesús bi z_u a ra zıthu min 'youi, n_e bi xifi da bøni. 'Bex bi ya_n'a ra ts'_unt'_u b_uya.

¹⁹ M'b_ejua b_uya bin ya_hu _u ma mixädihe a ra Jesús nub_u däm 'b_us_ehe.

—Hanja him bi zä dá høngähe thi a ra zıthu min 'youi a ra ts'_unt'_u, bi 'y_en'_u.

²⁰ Bi d_a a ra Jesús n_e bi 'y_ena:

—Him bi zä gá hyømhb_u thi ra zıthu, nguetho ts'_utho gui εc'y_ei_hu. Man'da zi ts'_utho ni t'εc'y_ei_hu xinda gue n'da rá hmudä ra c'u ngue εmme zicue. N_e nu'b_u da zøni gui 'y_ec'y_ei_hu tengu n'da rá hmudä ra c'u, da zä gui xihmb_u n'da ra t'øhø: “Dami 'uegue gui th_an n_u n'danni,” gui 'y_em_fu, n_e da 'uegue. Hin te gui hy_em_fu 'b_u majuäni gui 'y_ec'y_ei_hu. Gätho x_un h_ei i sä gui 'yøth_u, bi 'y_enje.

²¹ P_e nu'_u 'da'_u y_u zıthu tengu min 'youi a ra ts'_unt'_u,

xən həi da hyøn a thi ɤ, pɛ hɔnt'bu ɛmmɛ hah rá mbɛi din yəui Oja nɛ da 'yɛ't' ran ts'ihmɛ n'da, da zä da hyøn a thi ɤ, bi 'yɛngähe ra Jesús.

Ra Jesús bi ma mahøn'a da tho nɛ da dɔmbɛni

22-23 Nɛ nu'bu män 'yohe bu ra häi Galilea, bi 'yɛnje mahøn'a a ra Jesús:

—Nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, dan dägä bu'buhi yu ja'i ngue da thogä. Pɛ ga thɔmbɛni 'bu ná hyu pa, bi 'yɛn'a ra Jesús. Nɛ ɛmmɛ bi du ma mbɛigähe buya.

N'da ran t'änni to'o i jut ra mbɛti nanguɛ ra nijä

24 Nɛ nu'bu má sɔmhbe bu ra hnini Capernaum a ra Jesús, bi t'ɛmp'a ra Pedro:

—Xi ni xänbatehu, ha hingui jut'a ra mbɛti dí haxähe nanguɛ ra nijä, bi t'ɛmbi.

25 Bi dɔ a ra Pedro buya:

—Hahä i jut'i, bi 'yɛmp'u.

Nɛ nubuya nu'bu mi yarpu ja ra ngu xín säya a ra Jesús, 'bex bi t'än'na ra Pedro:

—'Bɛ'a guím bɛni gra Simón, ha nɛ'u yú t'uhni yu ts'ut'abi i jut'a ra mbɛti ua ja ma häihɤ, uague hɔnt'u yu ja'i thoho, bi 'yɛn'a ra Jesús.

26 Bi dɔ a ra Pedro:

—Nu'u yu ja'i thoho.

—Jananguɛ'a hin män zähma'be ga jut'a 'bu hingui jut'u yú t'uhni yu ts'ut'abi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

27 —Pɛ ni mba bu ja ra dɔdehe, gui hyu'ts'a n'da ra huä, nɛ gui xembra rá nde. Gui tɔm bu n'da ra mbɛti, ngue'a xɔt'a ga jut'ui a ra cota a ra

nijä, n'dahma hin da bɛman'u ɤ i hax ra mbɛti, bi 'yɛn'a ra Jesús.

18

Ra Jesús bi ma to'o xtán hɛts'i bu dán nu Oja

1 Nɛ xɔ dá änhde a ra Jesús:

—Xiya, to'o man'da xən hɛts'i rán t'ɛdi bu na hnu bu di manda rá ts'ɛdi Oja, dá ɛmfɛ.

2 Nu ra Jesús buya bi zohna n'da ra t'uhni nɛ bi gats'i bi mbämp'u made,

3 nɛ bi 'yɛnje:

—Majuani dí xi ahɤ, nde'bu gui päh ni mbɛihɤ gui cohmbɤ tengu'bu gyu t'uhnihɤ, nu'bu hin'na hin gui sä gui cuthɤ bu di manda rá ts'ɛdi Oja 'bu, bi 'yɛnje.

4 Nɛ nu'a to'o da gohi tengu'bu ra t'uhni nɛ da 'yɔt'e ngue hin'yɤ rá ts'ɛdi, gue'a xtán hɛts'i rán t'ɛdi bu na hnu bu di manda rá ts'ɛdi Oja.

5 Nɛ nu'a to'o da numanho n'da ra t'uhni nanguɛ ma thuhugä, nam bɔni bi zingä buya, bi 'yɛngähe ra Jesús.

Yun t'u't'ate i ja ua

6 —Pɛ nu'bu 'bo'o di japi da 'ue a n'da ra t'uhni ngue i ɛc'yɛigui, xən utho ran unbi da nu. Man'da xən ɤ xinda gue'bu da t'ɛrpa ra dojuni rá 'yuga nɛ da thɔrpu ja ra dɔdehe, bi 'yɛn'a ra Jesús.

7 —Nhuɛcate ahɤ nanguɛ yum 'bɛpate xən ngu da t'ɔt'ahɤ. Guehma gui nuhu ɤ, pɛ í huɛhi maha to'o di 'bɛp'ahɤ, bi 'yɛna.

8 Pɛ nu'bu gui ɛmhbu gue'a ni 'yɛhu o gue ni guahu di

'bep'ah_u gui 'yøth_u ra ts'oqui, pε x_un ho 'b_u gui hyej_u gui 'yεmh_u b_u yatho. Nguetho man'da x_un ho 'b_u dan 'datho ni guah_u o gue dan 'datho ni 'yεh_u 'b_u gá mba b_u ja ra te mazai, xinda gue'b_u di yoho ni 'yε o gue di yoho ni gua nε gui mba b_u ja ra sibi njam'b_u da huεt'i.

9 Nε ngutho 'b_u gui εmh_u b_u gue'a n'da ni dāh_u di 'bep'ah_u gui 'yøth_u ra ts'oqui, pε x_un ho 'b_u gui hyahmb_u gui 'yεmh_u b_u yatho. Nguetho man'da x_un ho 'b_u dan 'datho ni dāh_u 'b_u gui cūth_u b_u ja ra te mazai xinda gue'b_u di yoho ni dāh_u nε gui mba b_u ja ra sibi njam'b_u da huεt'i, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'uti nanguε ra dε'yo bim 'bedi

10 —Dami jamansuh_u a gui øth_u. Hin gui 'yøth_u tengu'b_u nte di muui _u zicue, nguetho dí xi ah_u nu yám 'behni Oja di jamansu _u, nε zai i 'bep_u ja rá hmi ma Ta b_u mahεtsi _u yám 'behni.

11 Nguetho nugä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bá εcä ngue ga nyanba yú te _u xøm 'bedi nanguε y_u ts'oqui, bi 'yεn'a ra Jesús.

12-13 —'Bε'a guím bεmh_u bi 'yøt'a n'da ran 'yoh_u ngue mí si n'da ciento yá dε'yo. Nε bim 'bε a n'da. Ha him bi hyon'a bim 'bedi. Pε bi zop_u _u goho 'däte ma 'dε'ma guto b_u mi sapaxi _u, bi mba bi hyon'a bim 'bedi. Nε nu'b_u mi dīni, man'da bin johya nanguε'a, xinda gue'ε mi'da ngue him bim 'bedi.

14 In jab_u ma Tah_u bí 'bep_u mahεts'i, in ndepe xinga n'da dim 'bedi, madague'a hin te di muui b_u na hnu, bi 'yεn'a ra Jesús.

N'da ran hocpi nanguε y_u 'yεc'yεi

15 Nε man'da ram hma bi man ra Jesús, bi 'yεngähe:

—Nu'b_u n'da ni cuh_u b_u ja ram peti, 'b_u hinga gue'a da 'yøt'e e, gui xi 'b_u gui 'b_uεui, jananguε'a da bađi hingui ho a bi 'yøt'e e, bi 'yεngähe ra Jesús. Nε nu'b_u bi 'yømanho a gui xifi, ya gá taha gá hocpa rá mbui a ni cu.

16 Pε nu'b_u hingui εrpa ra güenda a gá xifi, gui six man'da o gue mí yoho y_u cu din testigo nanguε'a guí mammi.

17 Pε nu'b_u guexta'a him bi 'yεrpathoho ra güenda a guí mammi mahø'n'a, gui mam b_u ja ram peti b_uya. Nε nu'b_u him bi 'yεrpa ra güenda a 'bε'a gá xihmb_u b_u, pεgue gui 'yøth_u tengu'b_u hin ni cuh_u a b_uya, bi 'yεngähe ra Jesús.

18 —Majuani dí xi ah_u, nu 'bε'a guí εmh_u hingui ho ua ja ra ximhäi, nep_u mahεts'i i t'εmbi hingui ho a. Nε ngutho a guí εmf_u x_un ho, nep_u mahεts'i i t'εmbi x_un ho a, bi 'yεngähe ra Jesús.

19 —Nε nu'b_u guí yohmi 'b_u n'dat'a guím bεm_umi 'b_u ja a guí ähui ma Tah_u 'bep_u mahεts'i, nu'a di 'da aui a gá 'yähui.

20 Nguetho nu'b_u dim peti nanguε ma thuhugä 'da, madague'b_u yoho o gue hyu,

pegue dí 'bä i nde b_u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

21 Nε bi 'yän'na ra Pedro:

—Gra Hmu, xi'b_u ja 'bε'a da 'yørca n'da ra ja'i, hangu y_u nidi ga punbi. Ha xət'a yoto nidi, bi 'yɛn'a ra Pedro.

22 Bi da a ra Jesús:

—Hinga hōnt'i yoto nidi, pε nde'b_u thocpa tho gui punbah_u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

N'da ran t'uti a him bi punba rá mimbɛfiui

23 —Janangue'a dí xi ah_u, nu'a nán ts'ut'abi Oja, i øt'e tengu bi 'yət'a n'da ra ts'ut'abi 'b_u mi 'yərpa ra güenda hangu in dupate yám fäts'ih_u.

24 Nε nu'b_u mi nu rá søcuä, 'bexgue bi manda ba ts'i a n'da ngue min dupate y_u millone thoho.

25 Pε nu'a ra ja'i, hin'y_u 'bε'a mi ja ngue xtán zä xtán gut'a min dupate. Nε nu ra ts'ut'abi b_uya, mi nde xtá mbä a, nε yá t'uhni, nε rá xisu mí 'b_up_u ja rá ngu, nε 'bε'a Gä mi pε'ts'i, ngue da gut'a ndupate.

26 Nε nu'a ran 'yoh_u b_uya bin danyahmu nε nts'edi bi 'yäp ra mate a rá hmu: “Gra hmu, tōcpi ts'ü, jante tho ga jut'i i.”

27 Nu rá hmu b_uya bi huɛc'a, nε bi punba a rán dupate nε bi thōh p_uya.

28 Pε nu'b_u mi nεxp_u, bin c'at'ui n'da rá mimbɛfiui xí hmit'i ts'ü ra mbeti. Nu'a xí mba ma thøgue b_uya, 'bexgue bim bent'äte, bi bεndba rá 'yuga a bin c'at'ui, nε bi 'yɛmbi: “Curca a ma mbeti guí tuc ya,” bi 'yɛmbi.

29 Nε nu'a rá mimbɛfiui b_uya bin danyahmu nε nts'edi bi 'yäp rá mate, bi 'yɛmbi: “Tōcpi ts'ü, jante tho ga jut'i i,” bi 'yɛmbi.

30 Pε nu'a xí mba ma punbi him bi dø'mi, bi got'a fädi, ɛmbi din ofädi jague'b_u da gut'a in dupate.

31 Nε nu yá mimbɛfiui b_uya ɛmme bi bεndumb_u 'bε'a bi 'yət'a xí mba ma punbi, nε bi mba bi xi a rá hmu 'bε'a bi 'yət'a.

32 Nu yá hmu b_uya bi manda bá ts'i a ran 'yoh_u mahøn'a nε bi 'yɛmbi: “Gra ts'om'bäi, nugä dá pun'ni i 'b_u gmí 'yäc ra mate, madague'a x_un ngu guí tuqui.

33 Nde'b_u nε'e xquí huɛc'a ni mimbɛfiui,” bi 'yɛn'a rá hmu.

34 ɛmme bin cue a rá hmu, bi manda da jot'i gue'b_u go bi gut'a gätho y_u millone min dupatesε, bi 'yɛn'a ra Jesús, 'b_u mi man a ran t'uti.

35 Din jab_u da 'yət'ah_u ma Tah_u 'b_up_u mahɛts'i 'b_u hin gui punbah_u ni mijä'ih_u ngue gätho ni mb_uih_u, bi 'yɛngähe ra Jesús.

19

Man'da ram hma nangue ran hyɛgui

1 Nε nu'b_u mi gua'a man ra Jesús, bi bøm b_u Galilea, bi hyäx ra 'yu ni mba b_u ra xεqui Judea, 'danguadi ra dätthe Jordán.

2 Nε x_un ngu y_u ja'i bi denthoho nε bi hoqui x_un ngu y_u hyɛnni.

3 Nε nubaya, bi zom bu'da ma ngurpihe ngue yu fariseo, bu mi 'bah ra Jesus. Mi honi 'be'a di yapi, ne bi 'yembi:

—Ha sa da hych ra xisu n'da 'bu madit'utho 'be'a da 'yot'e, bi 'yem'u.

4 Nu ra Jesus bi dati:

—Ha hin ga nuhu bu ja ram hman Oja, ngue'bu ra mbadi thoho ra ximhai bi zan Oja n'da ran 'yohu ne n'da ra xisu.

5 Ne i mam bu: “Nu n'da ran 'yohu him man da den'na ra ta o ra mbe 'bu dim 'buhmi ra xisu, pe dim 'buhmi da gohi tengu'bu n'dan jat'itho,” i em bu ja ram hma Oja.

6 Janangue'a nu'bu n'da ran 'yohu i 'buhmi ra xisu, pe hingui yonja'i bu na hnu, n'datho. Ne nu'a bi zan Oja, dim 'bui tengu'bu n'dan jat'itho, pe hin njon da beni din hyegui, bi 'yem'a ra Jesus, bi t'em'u yu fariseo.

7 —Hanja gni 'yemje, ne nu ra Moises bi ma da t'ot'a n'da ra socua ran xuni 'bu da hych ra xisu n'da ran 'yohu, bi 'yem'u yu fariseo.

8 Xo bi 'yem'a ra Jesus buya:

—Gue'a bi 'yo't'a ra Moises, nguetho emme xum me ni mbuihu. Pe nu'bu ra mbadi ra ximhai him min jabu.

9 Ne di xi ahu, nu'bu n'da ran 'yohu bi hych ra xisu ne him mi 'yomt'eni a ra xisu, pe nu'bu bin that'ui man'da ra xisu a ran 'yohu, ya i 'yomt'eni a buya. Ne nguetho 'bu n'da ran 'yohu din that'ui n'da ra xisu bi thegui, ne a ra 'yomt'eni a buya, bi 'yem'a ra Jesus.

10 Ne nubaya, da embähe ra Jesus:

—Nu'bu hingui sa da hych ra xisu n'da, man'da xun ho 'bu hin din that'a n'da 'bu.

11 Ra Jesus bi 'yem'a:

—Pe hinga gätho da za din jabu, pe hont'u bi zan Oja din jabu.

12 Nguetho i 'bu i 'da ngue him bim 'buh ra xisu nguetho yu mbadi gue'bu go mim 'bui. Ne nu'u mi'da yun 'yohu him bim 'buh yu xisu nguetho bi mbocpa u yu hmu. Ne nu'u mi'da, yu pahä zehi him bim 'buh ra xisu nguetho gue'a i ts'anni ngue hin dim 'buh ra xisu, ngue nte di heni nangue ra 'befi Oja mahets'i da 'yot'e. Nu'a to'o da ben'na ram hma na, gue'a da ba a, bi 'yem'a ra Jesus.

Ra Jesus bi 'yap ran japi Oja nangue'u yu t'uhni

13 Ne nubaya ba ts'inba 'da yu t'uhni bu mi 'bah ra Jesus, ngue'a mi hndepe da dospa yu ya yu t'uhni, ne da 'yap ran japi Oja nangue u yu t'uhni. Nugähe buya, da hecpähe u yu ta u yu t'uhni ngue hin da thopu 'ba a ra Jesus.

14 Pe nu ra Jesus bi 'yemje:

—O gui hecpahu yu t'uhni ngue him ba thocua, pe dami jafu ba thocua, nguetho nu'u to'o di manda ra ts'edi Oja, tengu'bu yu t'uhni u, bi 'yem'a.

15 Ne bi dospa yu ya yu t'uhni buya ne bi 'yap ra mfats'i Oja. Ne nu'bu mi jua a bi 'yot'a ra Jesus, da pongähe bu buya.

N'da ra mɛmbɛti bi nyqui ra Jesús

¹⁶ Nɛ man'da ra ts'unt'u bi mba bu 'bä a ra Jesús nɛ bi 'yɛna:

—Hoga xänbate i, 'bɛ'a nin ho da zä ga øt'ä ngue ga tɪngä ra te, bi 'yɛna.

¹⁷ Ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Ha guím bɛni 'bɛ'a guí ma ngue guí ɛngui xən hogui, nguetho hønt'a xən ho a Ojå. Pɛ nu'bu guín nde gui tɪn ra te, dami jå'ts'u yən t'ɛdi.

¹⁸ —Nda'a nín t'ɛdi, bi 'yɛn'a ra ts'unt'u.

¹⁹ Bi da'a ra Jesús:

—O guí haçpa rá te ni mijå'iui, o guí 'yomt'ɛni, nɛ o guím pɛ, nɛ o guí man yə fɛhni, nɛ guí numansu ni ta nɛ ni mbe, nɛ guí huɛc ni mijå'iui tengu'bu da guesɛ i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

²⁰ —Gätho xta jå'ts'i gue'bu go mán t'uhnɪ, 'bɛ'a man'da di 'bɛdi ga øt'e, bi 'yɛn'a ra ts'unt'u.

²¹ Nu ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Nu'bu guí nde gui tɪn ra te, ní mba bá pä 'bɛ'a gätho i ja i, nɛ guí darpa yə hyoya a rá muui 'bɛ'a gätho gá pä, nɛ din ja'a man'da di muui bu mahɛts'i buya, nɛ nubaya ba ɛɛ guí tɛngui.

²² Pɛ nu ra ts'unt'u 'bu mí 'yø a bi xifi, ɛmmɛ bi du rá mbui, nguetho ɛmmɛ xən ngu 'bɛ'a gä mi ja, nɛ bi mbeng thoho buya.

²³ Nɛ nu a ra Jesús buya:

—Majuani dí xi ahɛ, bi 'yɛna, xən hɛi da yɛrpu di manda rá ts'ɛdi Ojå n'da ra mɛmbɛti.

²⁴ Dami 'yøhmbu mahøn'a. Man'da hingui hɛi da yɛt'a ra camello bu ja rá gu ra 'yofani, xinda gue'a n'da ra mɛmbɛti da yɛrpu di manda rá ts'ɛdi Ojå, bi 'yɛnje.

²⁵ Nɛ dá hyonya thohohe 'bu má øhmbe bi ma ra Jesús. “To'o maha da zä din yaɲi,” dán 'yɛm zɛhɛhe buya.

²⁶ Bi hyɛrcähe ra Jesús nɛ bi 'yɛnje:

—Hin da zä da 'yøzɛhɛ yə jå'i, pɛ nu'a Ojå hingui hɛmp'a da 'yørpa yə jå'i.

²⁷ Nu ra Pedro buya bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Gra Hmu, nugähe dá socähe gätho 'bɛ'a mí pɛts'ähe nɛ dá tɛn'nahe, 'bɛ'a maha ga tɪmhbe ya.

²⁸ Ra Jesús buya bi 'yɛnje:

—Majuani dí xi ahɛ, 'bu bin ja ma'da'yo mahɛts'i nɛ ma'da'yo ra ximhäi, din ja ma ts'ɛdi mixte, ga hupu ja ma mɛxa ga øt' ran ts'ut'abi, nugä ngue dán jå'igä ua ja ra ximhäi. Nɛ ahɛ guí 'dɛ'mayoho ahɛ, 'darbu ga huhmbu, ga comhbu ma ts'ɛdigä, nɛ'ahɛ ga juənbahɛ ma mi israelhu dyə judíoɦɛ, bi 'yɛngähe ra Jesús.

²⁹ Nɛ man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu'a to'o bi zoh rá ngu, o gue rán 'yohɛ o gue rán ju, o gue rá ta o gue rá mbe, o gue rá xisu o gue yá t'uhnɪ bi zogui ngue bi dɛngui, o gue rá huəhi, da daħa man'da xən ngu xinda guet'a n'da ciento nidi, nɛ a ra te mazaɲi da hyəni, bi 'yɛngähe ra Jesús.

³⁰ Pɛgue nu'ʉ im bɛni i 'bet'o dim 'bɛjua ʉ. Pɛ nu'ʉ t'ɛmbi i 'bɛjua, dim 'bet'o ʉ, bi 'yɛngähe ra Jesús.

20

N'da ran t'uti bi 'yøt'a n'da ra mɛ'befi

¹ Nɛ man'da ran t'uti bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu'bʉ bi 'yøt' ran ts'ʉt'abi Ojå, din ja tengu bi 'yøt'a n'da ran 'yohʉ mí ja ra dɔhuɔhi. Midi 'yonba yʉ mbɛfi 'bʉ xudi thoh.

² Nɛ 'bex bi xifi hangu da gu't'i, nɛ bi mba bʉ ja rá huɔhi ʉ bʉya.

³ Nu'bʉ mbɛ gʉto xudi, xø i 'yo bʉ hnini a ra mɛ'befi mahø'n'a, nɛ bi nu 'da yʉn 'yohʉ mí 'yotho bʉ nɛ bi mbɛn bʉ ja rá huɔhi.

⁴ “Ní mbähä, gam pɛhmbʉ, ga jut'ahʉ hangu dí nde ahʉ guí tɔhmbʉ,” bi 'yɛmbi. Nɛ bi mba ʉ bʉya.

⁵ Nɛ nu'bʉ mi hyuxyadi, xø 'yo bʉ ja ra hnini mahø'n'a ra mɛ'befi nɛ bi mbɛnh mí'da bʉ rá huɔhi. Nɛ'bʉ mi zøn'a hyu nde, xø bi mbɛnh mí'da.

⁶ Nɛ'bʉ mi zøn a cʉt'a nde, xø 'yo bʉ mahø'n'a nɛ bi nu bʉ mí'da yʉ jå'i: “Hanja ngue xcán dethohʉ,” bi 'yɛmbi.

⁷ “Nguetho njon bi xije ra ' bɛfi,” bi 'yɛn'ʉ. Nɛ bi 'yɛmp'ʉ: “Ní mbähä bʉ ja ma 'bɛfigä gam pɛhmbʉ bʉ, ga jut'ahʉ hangu dín ndegä ga jut'ahʉ,” bi 'yɛmbi.

⁸ Nu'bʉ min de bʉya nu ra mɛ'befi bi xi a rá ngurpa mbɛfi: “Dami zon'dʉ

yʉ mbɛfi, m'bet'o gui jut'ʉ m'bɛjua bi zøni,” bi 'yɛmp'a.

⁹ Nɛ nu'bʉ mi mba nju't'i ʉ xi zøm bʉ ja ra huɔhi 'bʉ cʉt'a nde, bin ju't'i tengu'bʉ gä ra pa xtím pɛfi.

¹⁰ Nɛ nu'bʉ min ju't'ʉ bi mbʉmxudi ra 'bɛfi, bi bɛni ngue man'da xtán dɔha xʉn ho xinda gue'ʉ n'da ora tho bim pɛfi. Pɛgue 'da'angu bi dɔha.

¹¹ Janangu'e'a bin cʉɛ ʉ 'da
¹² nɛ bi 'yɛmp'a ra mɛ'befi: “Hanja ngue 'da angu gá jurcahe ʉ m'bɛjua bi zøhø, nɛ ts'ʉtho bim pɛ ʉ. Pɛ nugähe, gätho ra pa dám pɛhmbɛ, madague'a xʉm pa ra hyadi,” bi 'yɛmbi.

¹³ Pɛ bi dɔti, bi 'yɛmp'a n'da mí 'bäpɔ: “Xi'e n'yø, nte man ts'o dá øt'e e. Ha hinga gue'a dá xi i dá jut'i i.

¹⁴ Dami hyɔn'a nin zäbi, ní mba. Nugä, i ja ma pähä 'da angu ga jut'ahʉ ʉ rán zɛgui bi zøhø.

¹⁵ Ha hin'yʉ man t'ɛdi ga øt'ä a dín nde ga øt'ä nangue ma mbɛti, uague guí sɛya nguetho dá ørpa ran hocjå'i n'da,” bi 'yɛn'a ra mɛ'befi bʉya, bi 'yɛn'a ra Jesús 'bʉ mi man a ran t'uti.

¹⁶ Nɛ ngubʉ din ja 'bʉ bin ts'ʉt'abi Ojå. Nu'ʉ m'bɛjua dim 'bet'o ʉ, nɛ nu'ʉ 'bet'o dim 'bɛjua ʉ. Xʉn ngu bi zonhd Ojå, pɛ hinga gätho bi huahni, bi 'yɛngähe ra Jesús.

Xø bi ma mahø'n'a ngue da du nɛ da dɔmbɛni ra Jesús

¹⁷ Nɛ nu'bʉ mi ts'ʉtho ga sømhbe bʉ Jerusalén, dí 'yohe

b_u ja ra nguani. Ne bi g_ugähe b_u ma'ueni ts'_u a ra Jesús, dí 'de'mayohohe, ne bi 'y_enje:

18 —Nuya ga mbähä b_u Jerusalén. Nu'b_u dá s_omhb_u b_u, da mba ma dägä b_u 'b_uh y_u hmumbäjä ne y_u xänbate nija, ngue da hyogä, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi.

19 Ne di dägä b_u 'b_u u him ma mijudíoh_u, ne din then-gui ne da thexcä ne di cuarcä b_u ja ra za, ga tu b_u, ne da t'ägui. Pe nu'b_u ná hyupa ga thambenigä, bi 'y_engähe ra Jesús.

Rá mbe ra Jacobo ne ra Xuua bi 'yäp rá mate ra Jesús nangué yá ts'unt'u

20 Ne nu'a rá mbe ra Jacobo ne ra Xuua, ngue yá ts'unt'u ra Zebedeo u, bin danyahmu b_u ja a rá gua ra Jesús, in nde 'be'a da 'yäpi.

21 Ne nu ra Jesús bi 'y_embi: —'Be'a guí nde ga ot'e e, bi 'y_embi.

—Dami 'y_orca ra mate ngue nu'b_u guí 'y_ot' ran ts'ut'abi, 'da xtí hyut'u ma t'uhni, bi 'y_en'a ra xisu.

22 Bi dā a ra Jesús:

—Pe hin guí pādi 'be'a nam b_on'a gá 'yāqui.

Ne bi 'yän'na ra Jacobo ne ra Xuua:

—Ha guí ξna ne'aui guí hyät'ui guí nuui ran unbi tengu gan nugä, bi 'y_en'a ra Jesús.

Ne bi dā u b_uya:

—Hāha, ga hāt'be.

23 —Majuāni maha, ne'aui guí nuui ran unbi tengu gan nugä, pe hingui sä ga 'da'a

ran t'ēdi guí ähmi. Pe gue'a ma Ta di un rán t'ēdi to'o in ndepe 'da xtí hyutho 'b_u dán ts'ut'abigä, bi 'y_en'a ra Jesús.

24 Ne nugähe dí 'de't'agähe b_uya dán cue 'b_u má øhmbe a 'be'a bi man u yoho.

25 Ne gä bi zongahe ra Jesús dí 'de'mayohohe, ne bi 'y_enje:

—Nu'u y_u ts'ut'abi ua ja ra ximhäi i ot' yá 'y_ehe to'o gätho di manda, ne tengu'b_u magese yá ts'edi u.

26 Pe nu'ah_u hinga gue'a guí 'y_oth_u a. Pegue gan 'y_ehe thohoh_u nangue u mi'da 'b_u guí nde din ja ni ts'edih_u.

27-28 Ne nu'ah_u 'b_u guín nde gam 'bet'oh_u, guí 'y_oth_u ngue hin'y_u ni ts'edih_u ne gan 'y_ehe thohoh_u, tengu thohogä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, him bá ξcä dam hmugä, pe bá ξcä dan 'y_ehegä ne ga dā ma te gan yānba yá te y_u ja'i, bi 'y_enje ra Jesús.

Yoho y_u xädä bi hoc'a ra Jesús

29 Ne nu'b_u x_o má nexhe b_u ra hnini Jericó, x_un ngu y_u ja'i bi denthon na ra Jesús.

30 Ne mí hup_u yoho y_u xädä b_u ja ra nden'y_u. Nu'b_u mí 'y_ode mba b_u ra Jesús, bi mbafi:

—Grá Hmu, rá m bom'βeto i ra David, dami huξgä'be, bi 'y_en'u y_u xädä.

31 Ne nu y_u ja'i min 'yoh_u ra Jesús bi hecra u y_u xädä. Pe man'da bi mba u, bi 'y_em mah_on'a:

—Grá Hmu, rá m bom'βeto i ra David, dami huξgä'be, bi 'y_en'u.

32 Nu ra Jesús b̄ya 'b̄a mí 'yø a man ɯ ȳa xädä, bi 'yänni:
—'Be'a guín nde ga øt'auí, bi 'ȳemp'ɯ.

33 Nu'ɯ bi d̄ati:

—Grá Hmu, xoga ma dä'be, bi 'ȳɛn'ɯ.

34 ɛmmɛ bi huɛc'a ra Jesús ɯ, bi d̄arpa thoho yá dä, 'bex bi xoh yá dä nɛ bi dɛn'na ra Jesús b̄ya.

21

Ȳaj̄'i bi 'ȳɛspa a ra Jesús 'b̄a mí ȳarp̄a Jerusalén

1 Nɛ bi zøm b̄a ja ra ndehnini Betfagé, nub̄a ja ra nyuni Olivos, nɛ him ma yab̄a ra hnini Jerusalén. Nu ra Jesús b̄ya bi mbɛn'nd̄a yoho ma mixädihe,

2 nɛ bi 'ȳɛmbi:

—Ní mbɛ n̄a ja ra t'ɯhnini, guehn̄a gua t̄immi n'da ra buru in 'youi rá b̄asi. Bá xocui, nɛ bá siui ua ɯ.

3 Nu'b̄a da t'ɛn'auí 'be'a gui jahui, “Nu'a ra hmu da hyon'i ts'ɯ nɛ 'bexgue ba sin'a thoho'be,” gui 'ȳɛm thohoui, bi 'ȳɛn'a ra Jesús.

4 Nɛ guehna bi man ra pøngahȳa maya'b̄a ngue din ja 'b̄a mí 'ȳɛna:

5 Gui 'ȳɛmf̄a ȳa mɛngu b̄a Jerusalén:

“Dami nuh̄a ya ba ɛcua ni hmuts'ɯt'abih̄a,

nɛ hin din 'ȳɛts'i, ba hyux'a n'da zi buru thoho

bán 'youi rá b̄asi,” gui 'ȳɛmf̄a, bi 'ȳɛn'a ra pøngahȳa maya'b̄a.

6 Nu ma mixädihe b̄ya bi mba nɛ bi 'yøt'a bi xih ra Jesús.

7 Nɛ bá si ra buru nɛ'a rá b̄asi, nɛ bi ḡaspa yá coto nɛ bi hyux'a ra Jesús b̄ya.

8 Nɛ nu ȳaj̄'i ɛmmɛ x̄an ngu ɯ bi dɛnni nɛ bi mbøh yá coto b̄a ja ra 'yu nɛ yá pahni, nɛ yá paxi ȳa za bi mbøcpa b̄a ngue da thop̄a ra Jesús. Nɛ bi 'ȳɛt'inde ra Jesús.

9 Nɛ nu'ɯ i 'bet'o nɛ'ɯ bim 'bejua bi mb̄uh na thuhu b̄ya, bi 'ȳɛna:

—Mixte thoho rá ts'ɛdi rá m bom'beto ra David. Nɛ x̄an ngu rán j̄api in 'youi, nguetho bá ɛɛ nangue rá thuhu Oj̄a, ra Hmu. Mixte thoho Oj̄a mahɛts'i, bi 'ȳɛn'ɯ ȳa j̄a' i b̄a ní mba.

10 Nɛ nu'b̄a bi ȳarp̄a Jerusalén ra Jesús, ḡätho mi 'b̄arp̄a ja ra hnini bi hyonya thoho, nɛ bi 'ȳän'nd̄a mín 'yoh̄a ra Jesús:

—To'o nín 'yoh̄a na, bi 'ȳɛn'ɯ.

11 —Guehna ra pøngahȳa, ra Jesús, ra mɛngu Nazaret b̄a ra häi Galilea, bi 'ȳɛn'ɯ bi t'änni.

Bi hyøn a thi ɯ mim pä b̄a ja ra nij̄a ra Jesús

12 Nɛ nu'b̄a mí zøm b̄a Jerusalén a ra Jesús bi ȳarp̄a ja rá d̄anij̄a Oj̄a, bi hyøn a thi ḡätho ɯ mím pä b̄a nɛ'ɯ mín tai b̄a. Nɛ bi ndønpa yá mɛxa ɯ midí päh ȳa mbeti, nɛ bi b̄n̄tpa yún thuts'i ɯ mi pä ȳa ts'äha, nɛ bi 'ȳɛmp'ɯ:

13 “I thø a ma ngu ngue da mba nth̄andegä b̄a,” i ɛn Oj̄a, i ɛm b̄a ja rá m hma. Pɛ nu'ah̄a gá 'yørpadah̄a tengu'b̄a ra hyädo guep̄a nín 'ȳän'ɯ ȳa bɛ, bi 'ȳɛn'a ra Jesús.

14 Nε nu'bu mí 'bupa ja ra danija, xø bi zøm bu mi'da yu xadã, ne'u mi dogua. Nu ra Jesús bi hoc'u buya.

15 Pε nu yu hmumbäjä ne yu xänbate nija him bi numanho yün t'øt'e bi 'yøt'a ra Jesús bu. Nε bin cue 'bu mí 'yø a bi man'u yu t'uhni 'bu mí 'yena: “Majapi rãm bom'бето ra David,” bi t'emp'a ra Jesús:

16 —Ha hin guí ø'a 'be'a man yu t'uhni ngue i ε'ts'i i, bi t'emp'a ra Jesús.

—Dí øcã a i man'u, bi 'yen'a. Pε xi ahu ha hin guím bεmhbu a i mam bu ja rãm hma Oja ngue i εna:

Gá japi bi bømanko a i man u yu t'uhni 'bu i ε'ts'i i, bi t'emp'a Oja 'bu mi t'εmbi, bi 'yen'a ra Jesús.

17 Nε bi zotpu u yu hmumbäjä ne yu xänbate, dá mbäcãhe a ra Jesús, bán oxãhe bu ja ra hnini Betania.

Ra Jesús bi japi da 'yot'a n'da ra za

18 Nε nu'bu mí hyax buya, xø dá pengãhe a ra Jesús bu Jerusalén. Nε bin tumanthuhu bu 'yu.

19 Nε bi nu n'da ra za bu ja ra nden'yu, bi mba εna da dæcpa n'da rán dät'ä. Pε hønt'u yu paxi mi ja. Nε bi 'yen'a ra Jesús:

—Nuya, njam'bu din zuh nin dät'ä ya.

Nε 'bexgue bi 'yot'a ra za buya.

20 Nu'bu mán nuhe bi 'yot'a ra za, dá hyonya thohohe ne dá anhde ra Jesús:

—Hanja í 'yot'a n'dihi ra za, dá εmfε.

21 Bi dã'a ra Jesús:

—Majuani dí xi ahu, nu'bu gui 'yεc'yεigahu xun ho, ne n'dat'a guím bεmhbu a rá ts'edi Oja, hinga hønt'a dá øt'ä sä gui 'yøthu, pε sä gui 'yøthu man'da xun hεi. Sä gui xihmbu nu ra t'øhø: “Dami 'uegue guin hyøzche bu ja ra dejã,” gui 'yεmfu, ne da 'ueh puya.

22 Nε nu Oja di 'da ahu 'be'a gä guí äfu 'bu n'dat'a guím bεmhbu a rá ts'edi Oja, bi 'yεngãhe ra Jesús.

Bi t'an'na ra Jesús to'o bi un rán t'ēdi

23 Nε nu'bu má sømhbe bu Jerusalén, xø bin xänbate bu ja ra danija a ra Jesús. Nε xø bi mba bu yu hmumbäjä ne mi'da ma ngurpihe, ne bi 'yän mahøn'a:

—Hanja gní 'yøt'a njabu. To'o bi 'da'a nin t'ēdi, bi 'yεn'u.

24-25 Bi 'yεn'a ra Jesús buya:

—Necã ga än'nahu to'o bi un rán t'ēdi ra Xuua ngue bi 'yøt' ran xixya. Hague Oja uague yu jã'i. Nu'bu gui xijh, necã ga xi ahu to'o bi 'dacã man t'ēdi buya, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nε bin 'yεmzεhe u yu hmumbäjä ne yu xänbate nija:

—“Be'a gue ga xihmbu, nguetho nu'bu ga εmfu, “Oja bi un rán t'ēdi a ra Xuua,” ne da 'yεna: “Hanja hin gá 'yεc'yεihh thã.”

26 Nε nu'bu ga εmfu, “yu jã'i thoho bi un rán t'ēdi ra Xuua,” pε da zuh yu jã'i 'bu, nguetho

im bɛn ɯ ngue rá pɔngahyá Ojã a ra Xuua, bin 'yɛmzɛhɛ ɯ.

27 Janangue'a bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Hin dí pãhmbɛ, bi 'yɛntho ɯ.

Nu ra Jesús bɯya bi 'yɛna:

—Xinga guecã ga xi ahɯ to'o bi 'dacã man t'ɛdi ga øt'ã a dí øt'ã, bi t'ɛmp'ɯ.

Ran t'uti a yoho yɯ ts'unt'ɯ bi sih ra 'bɛfi

28 Nɛ man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu n'da ran 'yohɯ mí 'bɯ i yoho yá ts'unt'ɯ. Nɛ bi 'yɛmp'a n'da rá ts'unt'ɯ: “Ní mba bɯ huãhi, bãm pɛfi,” bi 'yɛmbi.

29 Nɛ bi dã'a rá ts'unt'ɯ: “Hin'na, hin ga mba,” bi 'yɛntho. Pɛ m'bejua bin 'yomfɛni ts'ɯ nɛ bi mba bim pɛfi.

30 Nɛ'a man'da rá ts'unt'ɯ bi xifi da mba mahøn'a. “Hãha, ga mba,” bi 'yɛna. Pɛ him bi mba, bi 'yɛn'a ra Jesús.

31 Nɛ xø bi 'yãn'ndɯ yɯ xãnbate nijã:

—Nuya, dami xiqui nangue ran t'uti dá xi ahɯ, nda'a ní ts'unt'ɯ ngue njuãntho bi 'yøt'a rá pãhã rá ta, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu'ɯ bi dãti:

—Masque nu'a ra ts'unt'ɯ him mi nde da mba 'bɯ ra mbãdi, gue'a njuãntho bi 'yøt'a rá pãhã rá ta, bi 'yɛn'ɯ.

Nɛ nubɯya bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Guehma majuãni dí xi ahɯ, nu yɯ ziyate hyãcahãi nɛ yɯ xisu 'yomt'ɛni, man'da da yɯrɯ di manda rá ts'edi Ojã, pɛ nu ahɯ hin gui cãthɯ bɯ.

32 Nguetho nu'bɯ mi xi'ahɯ a ra Xuua Nxixyã, bi xãn'nahɯ a ra 'yu xɯn ho, nɛ nu ahɯ hin gá 'yɛc'yɛihɯ. Pɛ nu yɯ hyãcahãi nɛ yɯ xisu i 'yomt'ɛni, man'da go bi 'yɛc'yɛi ɯ nɛ bi pãh yá mbɯi. Nɛ nu'bɯ gmí nuhɯ ɯ, nɛ guexta'a hin gá nde gá pãh ni mbɯihɯ, bi t'ɛmp'ɯ yɯ hmumbãjã nɛ yɯ xãnbate nijã.

Rán t'uti yɯ ts'om'bãi mbɛfi

33 Nɛ bi 'yɛm mahøn'a ra Jesús:

—Yøhmbɯ ts'ɯ man'da ran t'uti ga xi ahɯ. Mí 'bɯ a n'da ran 'yohɯ mi ja rán uãndãt'ã, nɛ bi føt'e, nɛ bi hyø a n'da ra ngu guepɯ da thɛmp' yɯ guindãt'ã. Nɛ bi mbã'ma n'da ra jãdo xɯn hɛts'i, da ndex'ɯ da nu rá hãi.

Nɛ nubɯya bi hmit yá hãi ɯ 'da yɯ mbɛfi, nɛ bi nde bi mba n'danni a ran 'yohɯ bɯya.

34 Nɛ nu'bɯ mi ts'utho din ja yɯn dãt'ã, bá pɛhn'i 'da yá 'yɛhɛ da duspa ɯ yán dãt'ã, nguetho gue'a án yãhɯ a, ngue di un'ni ts'ɯ 'bɛ'a da bøm bɯ.

35 Pɛ nu'ɯ yɯ mbɛfi bi bent'ɯ yám 'bɛhni a ra hmu. Nu'a n'da bi mbɛmthoho. Nu'a man'da bi hyotho. Nɛ nu'a man'da, bi hyøta dotho a.

36 Nɛ xø mahøn'a, bá pɛhn mi'da xɯn ngu yá 'yɛhɛ ngue xtan duspa yán dãt'ã a rá mbɛti ran uãndãt'ã. Pɛ nu'ɯ yɯ mbɛfi xø bi bent mahøn'a 'bɯ mi zøpɯ ɯ, nɛ 'da'angu bi t'ørpe tengu bi t'ørpa ɯ mbãdi bi zøpɯ.

37 Nɛ nubɯya bá pɛn'na rá ts'unt'ɯ zɛhɛ a rá mbɛti ra

huąhi. Bi bęni: “Masque da numansu na ma ts'unt'ụ.”

³⁸ Pε nu'bụ mí nu ba ępụ rá ts'unt'ụ, nu yụ mbefi xø bi bęn'ụ: “Nuna, rá ts'unt'ụ zehε, da gohmi ra häi na 'bụ bi du rá ta. Pε mbähä ga hohụ, janangue ga cosehụ ra häi bụya.”

³⁹ Nε bi bent bụya, bi zixpụ ma'ueni nε bi hyo, bi 'yęn'a ra Jesús.

⁴⁰ Nu ra Jesús bi 'yän'ndụ mí 'bäpụ:

—Xi'bụ da mbase na ra hmu, 'be'a da jap'ụ yú mbefi 'bụ, bi 'yęmp'ụ.

⁴¹ Bi dą ụ bụya:

—Masque da hyo ụ yú mbefi, nguetho ęmme yụ ts'om'bäi ụ, nε nu rá häi bụya di hmit'ụ i pądi da gu't'a ra renta 'bụ bi zøn ra pa da gu't'i, bi 'yęn'ụ.

⁴² Nε xø bi 'yęm bụya:

—Ha njam'bụ gá nuhụ bụ ja rá m hma Ojạ a ram hma i ęna: Nu'a ra do bi bunt'ụ yụ gądo 'bụ mi hyøh ra ngu, gue'a ra do man'da mahyoni, tengu thoho yụ guangu.

Gue'a bi zän Ojạ a, nε gui hyonya thohohụ, i ęm bụ rá m hma Ojạ, bi 'yęn'a ra Jesús.

Nε gue'a i mam bụ nangue a rá Thahni Ojạ ngue ra Cristo.

⁴³ Janangue'a dí xi ahụ, Ojạ him bi numanho a gá 'yøthụ nε da thạn'nahụ a ra 'befi bụ di manda rá ts'edi Ojạ, din t'un'dụ mí'da ngue da 'yøt'manho a ra 'befi gmí øthụ.

⁴⁴ Nε nu'a ra do bi mba ma bunt'i, tengu'bụ n'da ra xįndo i

ti bụ ja ra 'yu. Nε hønt'a go to'o da dąng bụ ja ra do, din tani, nε hønt'a go to'o da ze'ma ra do, 'bexgue da 'yęt'i, bi 'yęn'a ra Jesús.

⁴⁵ Nu'bụ mí 'yø'a bi man a ra Jesús, bi bą ụ yụ fariseo nε yụ hmumbäjạ, gue guesε ụ bi 'yøt'ụ bi sifi.

⁴⁶ Nε mí nde 'bexgue xtám bent'a ra Jesús, pε him bi bent'i, nguetho mi su ụ yụ jạ'i, ngue mí ęn'ụ, rá pøngahyạ Ojạ a ra Jesús.

22

N'da ran t'uti ngue ran thąti

¹ Nε xø bi thoqui bi xänba yụ jạ'i nangue yän t'uti thoho bi man a ra Jesús, nε bi 'yęmp'ụ:

² —Nu'a ní manda rá ts'edi Ojạ, i t'øt'e tengu bi 'yøt'a n'da ra ts'ut'abi. Nu'a ra ts'ut'abi bi zän'na n'da ra ngo 'bụ min thąta n'da rá ts'unt'ụ.

³ Nε bi mben'dụ yám 'behni ngue ba sinba yú amigo, pε him bi nde bá ęhe.

⁴ Nε xø bi mbehn mí'da, bi 'yęmbi: “Dami xihmbụ ma amigo ba ęhe, nguetho ya dá hoc ran ts'ihmε. Dá manda bi tho 'da man dani xän zaqui nε ya gátho mahoqui, i ęn'a ra hmu, gui 'yęmfụ.” Nε gue'a bi man ụ yám 'behni.

⁵ Pε him bi 'yարpatho ra güenda ụ yú amigo, nε bi mba da huąhi a n'da, nu man'da bi mba bám pätho,

⁶ nε nu'ụ mí'da bi bent thoho yám 'behni nε i then-thoho nε bi hyo ụ.

⁷ Nu'bụ mí 'yø a bin ja, ęmme bin cue ra ts'ut'abi

bɥaya, bi mbɛnh yú dofɥi bá ho ɥ ɥ hyote nɛ bi 'yump'a yú hnini.

8 Nɛ bi xih mahø'n'a ɥ yúm 'bɛhni: “Nuya him bá ɛ'ɥ ma amigo nguetho hing yún sähɥ ba ɛɛ.

9 Ní mbähä bɥ ja ɥ 'yu nɛ gbá sihɥ ua hønt'a go má ja'i gba tɥmhɥ bɥ, nguetho ya ma hoqui 'bɛ'a da zi ua ja ran thɛti.”

10 Nu yúm 'bɛhni bɥaya bi mba bɥ ja ɥ 'yu nɛ bá pɛn bɥ ja ran thɛti to'o gätho bin c'athɥ bɥ, pɛ hinga mfädi 'bɥ ɥ ts'om'bäi o gue ɥ hocjä'i 'da. Nɛ bi yurɥ ja rá ngu ra ts'ut'abi ɥ ja'i.

11 Nɛ nu ra ts'ut'abi bɥaya bi yurɥ mbo da nu ɥ ɥ ja'i bi zøm bɥ. Nɛ bi nu n'da ran 'yohɥ ngue him mi he ɥ yú he i the 'bɥ in ja n'da ran thɛti.

12 Nɛ bi 'yɛn'a ra ts'ut'abi bɥaya: “Xi'i grán 'yohɥ, hanja gá cat'ua nɛ hin guí he yún säui da the ua ja ran thɛti,” bi 'yɛmbi. Pɛ nu ran 'yohɥ him bi zä bi dɛti.

13 Nɛ bi 'yɛmp'ɥ yú 'yɛɛ ra ts'ut'abi: “Dami turpahɥ yú gua na ran 'yohɥ nɛ yú 'yɛ, nɛ guí 'yenthɥ bɥ ja ra 'bɛxui. Din zom bɥ nɛ din guxrɥ yú ts'i ɥ,” bi 'yɛn'a ra ts'ut'abi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

14 Nguetho xɥn ngu i ts'ohni pɛ hinga gä yún sähɥ ngue da yurɥ, bi 'yɛna.

N'da ran t'änni nangue ra renta bi t'an'na ra Jesús

15 Nɛ nubɥaya bi mba ɥ ɥ fariseo. N'danni bá nyäɛ ɥ,

bi hyoni 'bɛ'a dí ɥcpa ra Jesús ngue di yäpi.

16 Janangue bi 'bɛhn pɥ 'bɥh ra Jesús ɥ mi'da yú mifariseohɥ, nɛ mi'da ma ngɥrpihe mi tɛn'na ra ts'ut'abi Herodes. Nu'bɥ mi zøm bɥ, bi 'yɛn'ɥ:

—Grá xänbate, dí pähmbe gätho majuäni guím ma, bi 'yɛmp'a ra Jesús ɥ. Nɛ guí u a majuäni rá 'yu Ojä, nɛ hin guí su 'bɥ da hnumanho i ogue hin'na, bi 'yɛn'ɥ.

17 Pɛ dín ndehe gui xije ts'ɥ 'bɛ'a guím bɛni. Ha din theui yún t'ɛdi Ojä ngue dí juthe ra renta a ra ts'ut'abi Roma in ts'ut'abi ua, uague hin'na.

18 Pɛ nu ra Jesús bi badi 'bɛ'a mim bɛn'ɥ ngue in nde da dɛni 'bɛ'a dí yäpi. Janangue'a bi 'yɛmbi:

—ɛmme guidí yorpahɥ a guím bɛmhɥ. Høntho guí nde gui sägdahɥ.

19 Xi ni mbɛti gní jut ni rentahɥ, ga nugä, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bi un'na ra mbɛti bɥaya.

20 Nɛ nu'bɥ mi nu a ra mbɛti, bi 'yɛn'a ra Jesús:

—To'o rá hmi na i cuat na ra mbɛti, nɛ to'o rá thuhu mán t'o't'i ua, bi 'yɛn'a ra Jesús.

21 —Rá hmi ra ts'ut'abi Roma nɛ rá thuhu a, bi 'yɛn'ɥ.

Nu ra Jesús bɥaya bi 'yɛmp'ɥ:

—Nu'a rá mbɛti ra ts'ut'abi gui unhdɥ a. Nu'a xin rá mbɛti Ojä, gui unhdɥ Ojä a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

22 Nɛ nu'bɥ mí 'yø a bi man ra Jesús, bi hyonya thoho ɥ ngue mi nde xtí yäpi. Nɛ xø bi mbatho ɥ.

N'da ran t'änni gue'bu bi dambëni u xøn du

23 Nε m'bejua buya xø bi zøm bu 'da ma ngurpihe ngue yu saduceo. Nu'u him mi εc'yεi ngue da dambëni u xøn du, nguetho mi εn'u, nu rá mbui n'da, ma zä dim 'be 'bu bi du. Nε nu'u bi 'yän'na ra Jesús, bi 'yεmbi:

24 —Xänbate i, dímbenthoho ran t'εdi bi man ra Moisés, ngue nu'bu da du n'da ran 'yohu, 'bu 'buh rá xisu, nε hin ním 'bu a n'da rá t'uhni 'bu mi du, nu'a rán 'yohu din thätui a rá xisu a ra du, nε nu'bu dim 'buh rá mbudi t'uhni, da t'εmbi rá t'uhni a xí du.

25 Pε mí 'bucua yoto yan 'yohu midín 'yohuzεhe u. Nu'a ra mbudi n'yohu bin thätui n'da ra xisu, pεgue bi du n'dihi a ran 'yohu. Nε hin ním 'buh yú t'uhni 'bu mi du, janangue'a bi zinba rá xisu a rán 'yohuzεhe.

26 Pε nε'a guexta'a bi du n'dihi, nε hin ní díntho rá t'uhni a ra xisu 'bu mi du. Janangue'a xø bim 'buhmi a man'da rá mbegue. Nε bin ja gue'bu go mi dät'i bim 'buhmi gätho u yú mbegue a ra xisu.

27 M'bejua buya nεεε ra xisu bi du, bi 'yεn'u.

28 Nuya, dami xije 'be'a din ja 'bu majuañi da dambëni u xøn du, ngue guí mamhbü. Nda'a nín 'yohu da 'yεmbi rá xisu a ra xisu, nguetho gätho yoto bim 'buhmi, bi 'yεmp'a ra Jesús 'bu mi denthoho u.

29 Bi dät'a ra Jesús:

—Nu ahü guídí 'bethohü, nguetho hin guím bεmhü

'be'a mam bu ja rá t'ohni Ojä, nε xín guí pähmbü rá ts'edi Ojä.

30 Nu'bu bi dambëni u xøn du, ya him man ja ran thäti, pεgue dim 'batho tengu yám 'behni Ojä mahεts'i, bi 'yεn'a ra Jesús.

31-32 Nε nangue'a ram hma ngue da dambëni u xøn du. Ha hin gá nuhu bu ja rá t'ohni Ojä 'be'a bi ma nangue u ma ndu mbombøtahü 'bu mi 'yεna: “Nugä drá Ojägä, nu ra Abraham nε ra Isaac nε ra Jacob, i εc'yεigui,” bi 'yεn Ojä. Ngubu im ma nguetho guexta'a i 'buh yú mbui u, bi 'yεn'a ra Jesús.

33 Nε nu'u yu jä'i 'bu mí 'yø a bi man ra Jesús, bi hyonya thoho a bi xifi 'bu mi xänbi.

Ra Jesús bi ma nda'a nín t'εdi man'da mahyoni

34 Nε nu mi'da ma ngurpihe ngue yu fariseo, 'bu mi nu hin'yü man'da sä da man'u yu saduceo, bin 'yänzεhe 'be'a mí sä ngue dí yäp'a ra Jesús.

35 Nu'a n'da ra xänbate nangue u yu fariseo buya, bi 'yän'na ra Jesús:

36 —Xänbate i, bi 'yεna, nda'a rán t'εdi Ojä hñchi thoho ga øt'ähe.

37 Bi dä a ra Jesús buya:

—Nu'a ran t'εdi i εna: “Gam bεmhü Ojä ngue gätho ma mbuihu, nε gätho ma jä'ihu, nε gätho man 'yomfënihu.”

38 Guehna ran t'εdi i 'bet'o na, nangue u gä mi'da yan t'εdi.

39 Nε'a εna: “Dami huεc ni mijä'ihu tengu bu gní

23

huεczεhe ni ja'ihε.” Guehna ná yoho ran t'εdi guexta'a mahyoni na.

40 Ne nu'bu gá 'yøthε ya yoho yεn t'εdi, tengu'bu gá jashε gátho yán t'εdi ra Moisés ne yúm hman yá pøngahya Oja, bi 'yεn'a ra Jesús.

To'o rá 'yε a ra Cristo

41 Ne guexta'a mi 'bäpε yε fariseo,

42 ne bi t'εmp'ε buya:

—'Be'a guím bεmhε, to'o rá 'yε a ra Cristo, rá Thahni Oja, bi 'yεmp'ε, bi 'yεn'a ra Jesús.

Bi da ε yε fariseo buya:

—Nu rá Thahni Oja, rám bom'βεto ra David a, bi 'yεn'ε.

43 Ne xø bi 'yεn'a ra Jesús:

—Pe ne guesε ra David bi 'yεmbi rá hmu a ra Cristo 'bε hin ním 'bεi, nguetho bi 'yεna:

44 Nu Oja bi 'yεmp'a ma Hmu:

“Hyucua ja man 'yεi ga conhui ma ts'edi gue'bu go dá tapä gátho ε man sεihε ngue gui manda ε buya,” bi t'εmp'a ma Hmu, bi 'yεn'a ra David, 'bε mi bεnba rá Hogandahi Oja 'be'a bi ma.

45 Hanja i εmbi rá hmu ne xin rám bom'βεto a rá Thahni Oja, ngue ra Cristo, bi 'yεn'a ra Jesús, bi 'yεmp'ε.

46 Ne hin'yε 'be'a bi zä dí dāti, janangue'a him man'dandj bi zä da 'yän'ndε yε fariseo buya.

Bi man ra Jesús 'be'a nam bøn'a øt'ε yε fariseo ne yε xänbate nijä

1 Ne nu ra Jesús bi xi ε yε ja'i, necähe buya:

2 —I ja yán t'εdi da xän'nahε ε yán t'εdi ra Moisés ε yε xänbate nijä ne yε fariseo.

3 Damí 'yøhmbε 'bε i xän'nahε ε, pe hin gui 'yøthε tengu yán t'øt'e i sänzehe, nguetho 'dan'yo thoho gä mi'da i øt'e.

4 Ne xεn hεi i xi ahε gui 'yøthε, tengu'bu n'da ra 'bεni xεn hyε i xi ahε gui tuxhε, pe nuse'ε xingui ts'ε in nde da 'yøt'a i sän zεhe.

5 Ne hønt'a i honi da hnu-manho yán t'øt'e i ørpε 'bεh yε ja'i. Janangue'a di cuat yá dε yán t'εdi Oja ngue xεn ndoho ne i pät' yá 'yε, ne εmme di ho di hoc yán zädi yá nyampahni.

6 Ne εmme di ho rá mbädi din sihme bε i t'øt' yεn ts'ihme; ne di ho da mipε ja ran thuts'i mahoqui bε ja ra nijä.

7 Ne εmme di ho da t'εspa 'bε din zεnguate. Ne i honi da t'εmbi yá xänbate ε. Høntho in nde da hnumansu.

8 Pe nu ahε o guí ndehε da t'εn ahε gyε xänbatehε, nguetho høngdä ni Xänbatejε ngue drá Thahnigä, ne nu'ahε guidín cuhε, bi 'yεngähe ra Jesús.

9 Ne hin gui 'yεmfε ni tahε 'da ε i 'bεcua ja ra häi, nguetho nu'a ni Tahε bí 'bεpε mahεts'i a.

10 Ne xín gui ndeh_u ngue da t'ɛn ah_u gy_u hmuh_u, nguetho guecä drá Thahni Ojå ngue ra Cristo, ni Hmuj_u.

11 Nu'a to'o din 'yɛhɛ thoho nangue yá mijå'ih_u, pɛ gue'a man'da xtán hɛts'i b_u dá nu Ojå a.

12 Nguetho nu'a i øt'e ngue x_un hɛts'i, man'da zi cuɛ b_u dá nu Ojå a, pɛ nu'a i øt'e ngue hingui hɛts'i, pɛ man'da xtán hɛts'i b_u dá nu Ojå a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

13 Ne nub_uya bi 'yɛmp'_u y_u xänbate nijå ne y_u fariseo:

—Huɛhi maha ah_u, gy_u xänbateh_u b_u ja ra nijå, ne gy_u fariseoh_u, ɛmme guidí yorpah_u a guím bɛmh_u, nguetho gá xihmb_u ɛ mín nde xtán y_urp_u di manda rá ts'ɛdi Ojå, ngue xquí 'yuth_u ra 'yu, pɛ ne tengu'b_u gá corpa zeh_u ra goxthi, nguetho 'dan'yo thoho gá xänbah_u. Neɛɛ ah_u hin da zä gui cuth_u b_u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

14 Huɛhi maha ah_u, gy_u xänbateh_u ne gy_u fariseoh_u, ɛmme guidí yorpah_u a guí øth_u. Sä nya'a guí yåh_u Ojå b_u ja yá ngun y_u xisu xøn du yá ndø, ngue guí ɛmh_u guí äf_u rá m fäts'i Ojå ɛ, pɛ ne guí hæspah_u 'be'a bi zopa yá ndø. Janangue'a man'da x_un utho ran ɛnbi gui nuh_u.

15 Huɛhi maha ah_u, gy_u xänbateh_u ne gy_u fariseoh_u, ɛmme guidí yorpah_u a guí øth_u. Säti thoho gán 'yoh_u høn_u go hap_u ne yatho gá mbähä, ngue gá sømh_u b_u 'b_u ɛ i thånde yá ojå zehɛ,

ngue gá xihmb_u da den'na nin xädi_u. Pɛ nu'a to'o bi den'nah_u man'da gá jaf_u bim 'bedi, ne 'da gdí mbähä b_u ja ran ɛnbi mazåi, bi 'yɛmp'_u.

16 Huɛhi maha ah_u, gy_u ng_urp_uih_u, pɛgue tengu'b_u gy_u xädäh_u ne guí xihmb_u ɛ guí xänbah_u: “Nu'b_u ja 'be'a bi ma n'da ra jå'i, ne bi ndønba rá thuhu ra nijå, hingui jatho di jå'ts'a,” guí ɛmf_u. “Pɛ nu'b_u bi ndønba a rá oro i ja b_u ja ra nijå, i jatho di jå'ts'a bi ma,” guí ɛmh_u.

17 Gy_u 'yåmbåih_u ne gy_u xädäh_u. Guí ɛmh_u man'da di muui ra oro xinda gue ra nijå, pɛgue hin'na maha nguetho gue'a ra nijå ní t'ɛmbi x_un ho a ra oro i ja b_u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

18 Ne guí ɛmh_u: “Nu'b_u ja 'be'a bi man a n'da ra jå'i, ne bi ndønba rá thuhu ran ts'äya b_u ja ra nijå, guí ɛmh_u hingui jatho di jå'ts'i. Pɛ nu'b_u bi ndønba rá thuhu ran t'unni i høxp_u ja ran ts'äya, ya ra ts'oqui a b_uya 'b_u him bi jå'ts'i,” guí ɛmh_u.

19 Gy_u 'yåmbåih_u, tengu'b_u gy_u xädäh_u. Guí ɛmh_u man'da di muui ɛ y_u 'bøts'e i ja b_u xinda gue ran ts'äya. Pɛgue hin'na maha, gue'a ran ts'äya ní t'ɛmbi x_un ho ɛ y_u 'bøts'e bí ja b_u.

20 Nguetho nu'a bi ndønba rá thuhu ran ts'äya b_u ja ra nijå, hinga hønt'a ran ts'äya, pɛ gätho í ndønba rá thuhu 'be'a gätho høxp_u.

21 Ne nu'a to'o bi ndønba rá thuhu ra nijå, hinga hønt'a ra nijå bi ndønba rá thuhu, pɛ

ne a rá thuhu Ojã bi ndønbí, nguetho rá ngu Ojã a ra nijã.

22 Nε'bu n'da bi ndønbã rá thuhu mahęts'i, pε hinga høn bu mahęts'i bi ndøni, pε ne a rá thuhu Ojã bi ndønbí, nguetho bí 'bu pε Ojã bu mahęts'i.

23 Huęhi maha ahę gyę xänbategę ne gyę fariseohę, emme guidí yorpahę a guí øthę. Hin njãm'bu gá pumbęnihę gá hyaxhę bu ja ra nijã a ná 'det'a yú 'yęthi yę tuhę bi bøxpę ja ni huęhihę, tengu bi man ra Moisés, pε gá pumbęnihę ę yęn t'ędi man'da mahyoni, ngue i ęna: “Da gdí numanhohę ni mijã'ihę, ne din ja nin huęcategę, ne gui 'yęc'yęihę Ojã.” Guehya nde'bu man'da gan ęhya gui 'yøthę, madague'bu gui thoqui gui 'yøthę ę mi'da.

24 Pε gá 'yøthę tengu'bu gám fähmbę ngue xinga n'da ra 'uę i sä di uąshę 'bu ja a guí sihę, pε nu'a go ra fani ne man'da go hin gá nuhę 'bu gmí tuthę a, nguetho hin guí pąhmbę nda'a nín t'ędi man'da xęn ndoho.

25 Huęhi maha ahę gyę xänbategę ne gyę fariseohę, emme guidí yorpahę a guím bęmhbu. Gá 'yęmhbu xęn hotho ahę, pε gá 'yøthę tengu'bu n'da ra baso bi mba m'berpe bu maxøts'e, pε hinga nępę mbo. Ne tengu'bu n'da ra mbohi høn bu ní ndi a häi bi 'berpe, ne guín jahę bu nguetho emme i yuh ni mbühę nangue ram fę ne ran ts'iyate.

26 Gyę xädähę, nde'bu gui 'yøthę tengu'bu nępę mbo bin sät'i n'da ra mbohi, ne majuani xtán ho ahę buya, bi 'yęn'a ra Jesús.

27 Huęhi maha ahę gyę xänbategę ne gyę fariseohę, emme guidí yorpahę a guím bęmhbu. Ne guín jahę tengu'bu ra jãdo bu ja ran 'yãgui ngue xęn t'axi maxøts'e, ne mahotho, pε nubę mbo, yupę yę do'yodu ne gá mi'da xęn xątho.

28 Guín jahę bu. Nubę na nu ahę yę jã'i, ęna xęn ho ahę. Emme guidí yorpahę a guím bęmhbu ne emme yuh ran ts'ø ni mbühę, bi 'yęn'a ra Jesús.

29 Pε i huęhi maha ahę gyę xänbategę ne gyę fariseohę. Guidí yorpahę a guí øthę. Gá hocpahę yú jãdon'yãgui ę yú pøngahyã Ojã maya'bu bi hyo nim bombøtahę, ne'ę yú jãdon'yãgui ę guí emfę yę hocjã'i gá hocpahę.

30 Ne sä guí emhbę: “Nu'bu di 'bühmbę ę 'bu mi hyo yú pøngahyã Ojã ę mam bombøtahę, ne xcá uthę ngue hingui ho a bi 'yøt'e, ne xcá 'uethohę,” guidín 'yęmfę.

31 Janangue'a gadín juąnzehęhę ya ngue yú 'yę ahę yę hyote.

32 Dami juahmbę a ra 'bęfi bi 'yut'ahę nim bombøtahę, bi 'yęn'a ra Jesús.

33 Tengu'bu gyę pozähę. Hin da zã gui 'dahmbę bu ja ra sibi njãm'bu i huęt'i.

34 Nguetho, nu'bu ba pęn'nahę ma pøngahyã ne ma xänbate, hin gui simanhohę ę,

gui hyoh_u u 'da, ne gui cuath_u b_u ja ra za u 'da, ne gui fehmb_u u 'da b_u ja ni nijah_u. Ne emme gui upadah_u u 'da 'b_u i 'yo b_u ja ni hninih_u.

³⁵ Ne nangué a gui 'yoth_u, tengu'b_u gá hyoseh_u u gá y_un hocj_u'i bi tho gue'b_u go rá mb_udi ra ximhäi, 'b_u mí tho ra Abel ngue man ra hocj_u'i ne asta gue'b_u mi tho a ra Zacarías, rá ts'ant'_u ra Berequías, gá hyoh_u b_u ja rá goxthi ra nijä.

³⁶ Majuani dí xi ah_u, tengu'b_u ni ts'oqui zeh_uh_u u gá y_un thote i jatho ya, ne da ts'an'nah_u ran unbi nangué u, bi 'y_un'a ra Jesús, bi t'emp'_u y_u xänbate nijä ne y_u fariseo.

Bi huç' u y_u mengu Jerusalén ra Jesús

³⁷ Ne nub_uya bi xi a n'da ram hma u y_u mengu b_u Jerusalén, bi 'y_umbi:

—Emme dí m b_uen ah_u gy_u menguh_u Jerusalén. Nzäi guí hoh_u y_u p_ungahy_u, ne guidí bat'adoh_u u mi'da ba p_un'nah_u Oj_u. Ne x_un ngu y_u nidi dí m b_ungä xcá p_ut'ah_u xcá jamansu ah_u, tengu'b_u n'da ra sumf_u di p_ut y_u 'ahni ne i comp' rá hua, p_u nu'ah_u, hin gá ndeh_u xcá ja ah_u b_u, bi 'y_un'a ra Jesús.

³⁸ Dami nuh_u ya, nu ni hninih_u tengu'b_u ya njongui 'b_up_u ya,

³⁹ nguetho hin gui nuj_u mah_un'a jaque'b_u bi z_un ra ora ba pengä ua ne gui 'y_uscah_u. “Majäpi a ba _uh_u nangué rá thuhu ma Hmu_u

Oj_u,” gui 'y_un_u, bi 'y_un'a ra Jesús.

24

Bi ma ra Jesús da guah ra danija

¹ Ne nub_uya, nu ra Jesús 'b_u mi b_um b_u ja ra danija, dá utähe 'b_ue'a gá mí ja b_u ja ra ngu.

—Mahotho ua, dá emfe.

² P_ue nu ra Jesús bi 'y_unje:

—Guí nuh_u ngue mahotho i ja ua, p_u gätho da mba nso't'i, ne xínga n'da ra do din t_ucua ngue hin da mba ma juadi, bi 'y_un'a ra Jesús.

M'bet'o din ja y_u hm_upya 'b_u ran zegui

³ Ne dá ne_uxähe dá mbähmbe b_u ja ra nyuni Olivos. Ne ní mip_u ra Jesús dá ändähe 'b_u njom mí øde, y_u xädigähe:

—Dín ndehe gui xije nda'a ní pa din ja a gäm mam b_u ja ra nijä. 'B_ue'a ní hm_upya din ja 'b_u guá pengui mah_un'a ne'b_u ran zegui ra pa, dá emfe b_uya.

⁴ Ne bi 'y_ungähe ra Jesús:

—Damim fähmb_u 'dahma njon da hyä ah_u.

⁵ Nguetho x_un ngu y_u hyäte ba _uh_u da 'y_una: “Nugä, guecä, rá thahnigä Oj_u, drá Cristogä,” da 'y_un ah_u. Ne x_un ngu da hyät'_u nangué ra fehni da man u.

⁶ Ne nu'b_u gui 'y_uhmb_u ngue din ja y_u sai, o gue'b_u gui 'y_uhmb_u i ja b_u ja 'da y_u hnini ya, p_u o guín suh_u, nguetho jatho din ja u. Ne nu'b_u bin ja u, xínga gue'b_u rán zegui'b_u.

⁷ Nguetho da ndants'_u 'da y_u ts'ut'abi din s_uhmb_u u y_u

mi ts'ut'abih_u, nε da ndanc'_u 'da y_u hnini din s_uhmb_u mi'da y_u hnini. Nε x_un ngu y_u nidj_i din ja ra thuhu, nε ra d_ugεhε, nε din ja y_u 'y_uamh_ui b_u ja y_u xεqui ua ja ra ximh_ui.

8 Pε nu'_u, y_u mb_udi thoho y_un _unbi din ja _u.

9 Nε da mba ma d_u ah_u nε da ts'ix ah_u ngue din _un'nah_u, nε da tho ah_u 'da ah_u. Nε g_utho y_u j_u'i da zan ah_u nguetho guí tengah_u.

10 Nε nu'_u 'da mí εc'yεigui, m'bεjua da 'uesε. Nε guesε _u di d_u _u ma 'yεc'yεi da mba ma _unbi.

11 Nε dim 'b_ui x_un ngu y_u hy_ute p_ungahy_u nε x_un ngu y_u j_u'i da hyät'_u.

12 Nε nangue a ran ts'o xtá ngu, him ma din ja y_un huεcate _u 'da.

13 Pε nu'a da hyät'i gue'b_u go ran zεgui, da d_uha dim p_u a.

14 Nε g_utho na ndoho ra ximh_ui da hma 'be'a da z_u dí y_urp_u di manda rá ts'edi Oj_u n'da. Nε g_utho y_u j_u'i 'dahma 'dan'yo b_u na y_u da sifi, nε nub_uya, gue'a ra pa ran zεgui a b_uya, bi 'yεn'a ra Jesús.

15-16 Nu ra p_ungahy_u Daniel mayab_u bi ma ngue din ja n'da ran ts'o di ts'oni g_utho. Janangue'a nu'b_u g_u nuh_u da mb_udi din ja b_u ja ra d_unij_u a, dami 'dahmb_u b_u ra xεqui Judea, ní mbähä b_u ja y_u d_upo. Nguetho nts'utho ran _unbi din jab_u.

17 'Bex gui mbähä. Nu'b_u gdi t_uhmb_u b_u max_uts'e ra t_ucangu, hin gui c_uth_u mbo ra

ngu ngue gui hy_uxh_u 'be'a di ja b_u. Dami 'dathoh_u.

18 Nε nu'b_u gdi 'bähmb_u b_u ja ni hu_uh_uh_u, hin 'be gui mbähä b_u ni ngumhb_u ngue gba c_u ni xi'yoh_u. Dami 'dathoh_u.

19 Huεcate _u y_u xisu in h_ut'_uhni _u y_u pa _u, nε'_u i 'b_uh y_u 'uere, nguetho x_un hεi thoho da 'da _u.

20 'Yäf_u rá mate Oj_u hinga gue'_u y_u pa xtan sε din ja ah_u ran 'dagui, nε xinga gue'b_u ra pa ran ts'äya, nguetho i man _u y_un t'εdi hinga yatho gan 'yoh_u a ra pa ran ts'äya.

21 Dami 'yäf_u rá mate Oj_u, nguetho nu'a ran _unbi din ja, hin j_um'b_u n'dandj_i x_un ja gue'b_u go rá mb_udi ra ximh_ui. Nε nu'b_u ya bin ja, hin man'dandj_i din ja a ran _unbi tengu a.

22 Nε nu Oj_u da zänba thoho _u y_un _unbi din ja nangue a di huεc'_u xí huahni. Nu'b_u hin'na, njon da bongui.

23 Nu'_u y_u pa _u, "Dami nuh_u ua, i 'bäcua ra Cristo," da 'yεn ah_u. Nε nu'_u mi'da da 'yεn ah_u: "Dami nuh_u i 'bäh_u ra Cristo." Pε o guí εc'yεih_u _u.

24 Nguetho x_un ngu y_u hy_ute dim 'b_ui, sä da 'yεn'_u: "Guecä, rá thahni Oj_u, drá Cristogä," sä da 'yεn'_u. Nε x_un ngu da 'yεna ngue dim p_ungahy_u nangue Oj_u, nε da 'y_ut' y_u hyonya nt'_ut'e nε y_u hmεpya ngue da nde da hyät y_u j_u'i. Nε da hyoni 'be'a da z_u dí hyät'_u xí huahn Oj_u.

25 Nuya g_utho dá xi ah_u guep_u da z_u gui p_uhmb_u 'be'a din ja.

26 Janangue nu'b_u da 'yɛn ah_u: “Ní mbähä, bí 'bäp_u ma'ueni a ra Cristo,” da 'yɛn'ah_u, pɛ o guí pähä. O gue da 'yɛn'ah_u: “Bá cuth_u ua, i 'bäcua ra Cristo,” da 'yɛn'ah_u, pɛ o guí cuth_u b_u.

27 Nguetho nu'b_u bá pengä ua mahøn'a, nugä ngue dán jã'igä ua ja ra ximhäi, dan jagä tengu rán nɛqui ra huɛi ngue dam 'bathogä gätho ra ximhäi.

28 Nɛ tengu i øt' y_u pada, ɛmmɛ di peti b_u 'bɛn_u x_un du, din jab_u a ran ts'ɛmbi din ja b_u 'b_u y_u ts'om'bäi.

'B_u bá peng ra Jesús

29 Nɛ xø bi thoqui bi man ra Jesús nɛ bi 'yɛna:

—Nu'b_u bin ja a ran ɛnbi b_uya, him man di nɛc ra hyadi nɛ ra zãna, nu'ɛ y_u sø 'bäp_u mahɛts'i da dägui. Gätho bí ja b_u mahɛts'i gä di 'bɛh yú ts'edi_u.

30 Nɛ nub_uya di nɛqui b_u mahɛts'i ra hmɛpya nanguecä ngue dán jã'igä ua ja ra ximhäi, nɛ gätho y_u hnini ua ja ra ximhäi din su. Nɛ da nugui ba ɛcä b_u ja y_u güi, dan 'yo'be ma ts'edi tãte thoho, mixte thoho, bi 'yɛn'a ra Jesús.

31 Nɛ nts'edi din yã ra thuxi. Nɛ ba pɛnhdä yám 'bɛhni Ojã di peti gätho ɛ bi huahn Ojã, gä na ndoho ra ximhäi.

32 Guim bɛmh_u 'bɛ'a dí øth_u ua ma häih_u dy_u israelh_u, ngue nu'b_u dí nuh_u bi mbudi dim pɛh yú mbui 'da y_u za, ya dí pähmb_u mi ts'utho ba ɛp_u yú pa ra pa'ye.

33 Nɛ ngutho 'b_u guín nuh_u bin ja gätho ya y_un ɛnbi dí xi ah_u, gui pähmb_u b_uya ngue mbɛ rán zɛgui.

34 Nɛ majuani dí xi ah_u, di 'batho ua 'da ah_u 'b_u bi mbudi din ja.

35 Nu ra ximhäi nɛ mahɛts'i da zøni da gua ɛ, pɛ nu'a mam hmangä njãm'b_u da gua a.

36 Pɛ njongui pädi nda'a ní pa din ja a dí m mangä ya, xínga gue'ɛ yám 'bɛhni Ojã mahɛts'i nɛ xínga guengä rá Ts'unt'ugä Ojã dí pädi, pɛ hønt'a Ojã ma Ta i pä a ra ora din ja.

37 Nɛ tengu thoho bin ja 'b_u mí 'b_uh ra Noé, ngutho din ja 'b_u bá pengä mahøn'a, nugä ngue dán jã'igä ua ja ra ximhäi.

38 Nu y_u pa ɛ ngue'b_u mi ts'utho din ja ra dãmɛnt'i, nu y_u jã'i mi 'bähmb_u ra Noé hønt'a ran ts'ihmɛ mim bɛni nɛ hønt'a ran thãti mí honi, gue'b_u go mí yãrp_u ja ra mbosa ra Noé.

39 Nɛ him bi 'yãrpa ra güenda a bi sifi ngue din ja ra 'ye, jague'b_u mi mbah ra 'ye, nɛ bi yuh ra dehe ua ja ra häi nɛ gätho bi gua ɛ. Nɛ din jab_u 'b_u bá pengä mahøn'a, guecä dán jã'igä ua ja ra ximhäi.

40 Nɛ dim 'b_u i yoho y_un 'yoh_u b_u ja a ra huãhi, nu'a n'da da mba nts'its'i nɛ man'da da ts'op_u.

41 Nɛ'b_u di cãm b_u ja n'da ra ngu yoho y_u xisu, nu'a n'da da mba nts'its'i nɛ nu man'da da ts'op_u.

42 Janangue'a dí xi ah_u, o guí tonspah_u ra t'ãha,

nguetho hin guí p̄hmb̄u 'be'a ní ora ba ε a ní hmuh̄u.

43 Nu'b̄u n'da ran 'yoh̄u xtám b̄adi nda'a ní xui xtán ȳarp̄u ȳu b̄ε b̄u ja rá ngu, xtín äth̄a, xtán d̄o'mi, ne hin xtá japi xtá nȳarp̄u ja rá ngu ngue da b̄εpi 'be'a i ja b̄u. P̄ε hingui p̄adi 'be'a ní pa, janangue'a i t̄o'mi ḡätho ȳu pa.

44 Janangue'a dí xi ah̄u, damin sähu nguetho ts'arp̄u thoho ga s̄ocä, guēcä dán j̄ä'igä ua ja ra ximhäi, ngue ra ora njongui t̄ocp̄a ga s̄ocä, bi 'ȳen'a ra Jesús.

Rán t'uti ra hogamb̄efi ne ra ts'om'b̄äi mb̄efi

45-46 N̄ε x̄o bi 'ȳena:

—Dami 'ȳoth̄u tengu'b̄u gȳu hogamb̄efih̄u. Nu'a ra nḡarp̄amb̄efi 'b̄u x̄un ho i øt'e, ne nu'b̄u da m̄ba n'danni rá hmu da zop̄u ja rá ngu, da 'ȳot'e tengu'b̄u i 'b̄uε b̄u rá hmu. N̄ε nu'b̄u bá penc'a rá hmu, bi nu bi jamansu rá 'b̄efi, ne x̄un ngu ran j̄api da nu a b̄ya.

47 Majūani dí xi ah̄u, nu'a ra nḡarp̄amb̄efi, man'da din t'un ra ts'edi, ne 'be'a ḡätho i p̄e'ts'a rá hmu di jamansu a.

48 P̄ε nu'b̄u ra ts'om'b̄äi a ra nḡarp̄amb̄efi, ne im b̄eni ngue him 'be ba penc'a rá hmu,

49 ne di unba ȳu 'ȳεhe ne i tenthoho ȳu mihni,

50 ts'arp̄u thoho ba penc'a rá hmu n'da ra pa ngue hingui p̄a a ra nḡarp̄amb̄efi.

51 N̄ε nub̄aya din t'un'na n'da ran unbi x̄un utho, ne n'dat'a ran unbi da nuh̄u u di yorpa a im b̄eni. N̄ε din zom

b̄aya ne din guxt̄p̄u ȳu ts'i b̄u ja ran unbi maz̄ai, bi 'ȳen'a ra Jesús.

25

N'da ran t'uti nangue ȳu hmute x̄ti hȳun ȳun th̄ati

1 N̄ε x̄o bi 'ȳena:

—Nu'b̄u bi 'ȳot' ran ts'ut'abi Oj̄a, din ja tengu bin ja 'b̄u min ja n'da ran th̄ati. Nu'a to'o ḡä bin sä, bi thop̄u mbo, p̄ε nu'x̄u him bin sä, bi gop̄u thi u. Nu'b̄u min ja ran th̄ati, 'det'a ȳu hmute bi mba, εna xtín hȳumhb̄u u din th̄ati. N̄ε bá the ȳu bombilla mi t̄om'ma ran 'yoh̄u din th̄ati.

2 P̄ε nu'x̄u cut'a ȳu hmute ȳu 'ȳamb̄ui u, ne nu'x̄u mi cut'a bin 'yomf̄eni u.

3 N̄ε nu'x̄u ȳu 'ȳamb̄ui him bi dux man'da ra sibi ngue xta xirpa ȳu bombilla 'b̄u bin the a po b̄u.

4 P̄ε nu'x̄u bin 'yomf̄eni, bi dux ȳu sibi ngue da xirba rá bombilla 'b̄u bin the a po b̄u.

5 N̄ε nu'a ran 'yoh̄u him 'be bi z̄om b̄u. N̄ε nu ȳu d̄o'mate bi z̄uh ra t'āha u.

6 Nu'b̄u made ra xui bi 'ȳo a n'da ra nde bi 'ȳena: “Ya ba εcua ran 'yoh̄u, ndansh̄u, ba th̄ahmb̄u,” bi 'ȳena.

7 Ḡätho bi ndang b̄aya ne bi hoc ȳu sibi u.

8 P̄ε nu'x̄u ȳu 'ȳamb̄ui, bi 'ȳεmp̄u bin 'yomf̄eni: “Daje ts'x̄u ni sibih̄u nguetho i nde da hūet ma bombillahe,” bi 'ȳen'u.

9 P̄ε bi d̄a u bi dux ȳu sibi: “Hin da z̄ä, nguetho nu'b̄u ga 'da ahe go da hūet' ma sibih̄u

'b_u. P_e x_un ho 'b_u gui mbähä gba tämh_u.”

10 P_e nu'b_u mi mba ba tän ra sibi, 'bexgue bi zøm b_u a ran 'yoh_u din thät_i. N_e nu'u y_u hmute bi dux yú sibi bi yarp_u mbo ngue da nu ra ngo ran thät_i, n_e 'bex bi mba njut'i ra goxthi b_uya.

11 N_e nu'b_u mi zøm b_u u xí mba bá tän ra sibi, bi nu ngue njut'i tho ra goxthi, n_e bi mba u, bi 'y_en'u: “Gra hmu, grá hmu, dami xoqui,” bi 'y_en'u.

12 P_e nu'a ra hmu bi dät'u: “Hin dí padi to'o ah_u,” bi 'y_embi, n_e him bi xocpi, bi 'y_en'a ra Jesús.

13 N_e bi 'y_enje ra Jesús b_uya:

—Gue'a dí xi ah_u, nde'b_u gan äthah_u nguetho hin guí pähmb_u a ra pa ba pengä ua, gucä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'y_en'a ra Jesús 'b_u mí 'y_engähe.

N'da rán t'uti y_u 'y_ehe bi ts'ocpa ra mbeti

14 N_e man'da ran t'uti bi man ra Jesús, n_e bi 'y_ena:

—Nu'b_u bi 'y_ot' ran ts'ut'abi Oja, da 'y_ot'e tengu bi 'y_ot'a n'da ran 'yoh_u 'b_u mi zon'nd_u yú 'y_ehe, bi 'yän'na rá mbeti xí zocpi. Nguetho nu'b_u mí mba n'danni n'da ra häi, bi zon'nd_u yú 'y_ehe da zocpa rá mbeti.

15 Nu n'da rá 'y_ehe bi zocpa cat'a mahuähi ngue di pepi; n_e nu man'da, yo mahuähi bi zocpa a; n_e nu man'da bi zocpa n'da mahuähi. Bi unni hangu xöt'a di pepi n'da ngu n'da. N_e bi mba b_uya.

16 N_e nu'a bi unni cat'a mahuähi, bi pepi n_e bi däh mi cat'a mahuähi.

17 N_e'a bi unni yomahuähi, yomahuähi xø bi dapi.

18 P_e nu'a bi un'na n'da mahuähi, bi mba bá cat'a häi a rá mbeti xi un'na rá hmu.

19 N_e him 'be bá penc rá hmu. P_e nu'b_u mi zøhø bi zon'nd_u yú 'y_ehe mahøn'a ngue da nu 'be'a xí 'y_ot'u.

20 M'bet'o bi zøn'a xín t'unni cat'a mahuähi, n_e bi dáp'a rá hmu cat'a mahuähi ngue rá mbeti zeh_e rá hmu. N_e xø bi un'na xí däh_a ngue mi cat'a mahuähi, n_e bi 'y_embi: “Grá hmu, i ja ua ni mbeti, nehna cat'a mahuähi dá taha,” bi 'y_embi.

21 “X_un ho,” bi 'y_en'a rá hmu. “Nu'i grá hogamb_efi,” bi t'ém b_uya. “X_un ho gá 'y_orpa a ts'utho dá 'da i, janangue'a ga 'da i man'da x_un ngu ya. Bá thocua mbo 'dat'ua dan johyau,” bi 'y_en'a rá hmu.

22 N_e xø bi zøm b_u man'da xí unni yo mahuähi, n_e bi 'y_ena: “Grá hmu, i ja ua ra mbeti gá 'daqui, nehna mi yomahuähi dá taha i ja ua,” bi 'y_emp'a rá hmu.

23 N_e nu'a rá hmu b_uya bi 'y_embi: “X_un ho, grá hogamb_efi, x_un ho gá 'y_ot'e, madague'b_u hingui ngu dá 'da i, nuya man'da x_un ngu ga 'da i. Bá thocua mbo 'dat'ua dan johyau,” bi 'y_embi.

24 P_e nu'b_u mí zøm b_u a xí hyän'a n'da mahuähi, bi 'y_emp'a rá hmu: “Grá hmu, mí pácä ngue hin'y_u nin huécate n_e nzäi guí honi 'b_ep_u

gdí hyānba rá mbeti yu ja'i ne
gui hyānba yu huāhi u 'da.

²⁵ Janangue'a dá pēs' thoho
a gá 'daqui, dí su gui sūqui 'bu
xcá 'betho, ne i ja ua ni mbeti
gá 'dac ya," bi 'yēna.

²⁶ Ne nu'a rá hmu buya bi
'yēmbi: "Gra ndōdānhyēi, hin-
gui ho gá 'yōt'e ngue hin gá
pēp'a ra mbeti.

²⁷ Nu'bu guí pādi ngue dí
numanhogā ga tācā, sā xquí
hmi a ra mbeti ne xtán dāh rān
zābi, ne hin xtím 'beh pūya," bi
'yēn'a rá hmu.

²⁸ Ne bi 'yēmp'u mi'da yu
'yēhe mí 'bāpū: "Hyānba na ra
mbeti, dami un'na bin t'unni
'dēt'a mahuāhi.

²⁹ Nguetho nu'a bim pēfi
xūn ho, man'da xūn ngu din
t'unni. Pē nu'a him bim pēfi,
pē da thānba a zi ts'ū mí pē'ts'ī.

³⁰ Ne nuna ra ts'om'bāi
mbēfi na, bā hōthū bu ja ra
'bēxui guēpū din zom bu ne
din guxtpū yu ts'ī," bi 'yēn'a ra
hmu buya, bi 'yēn'a ra Jesús
'bu mi man na ran t'uti. Ne
njabū din ja 'bu bi 'yōt'a ran
ts'ūt'abi Ojā.

*Ran t'uti nangue ran
ts'ēmbi da t'ōrpa yu ja'i*

³¹ Ne bi 'yēm mahōn'a ra
Jesús:

—Nu'bu bá pengā, nugā
ngue dán ja'igā ua ja ra
ximhāi, dam mixtegā, dan
ts'ūt'abigā; dan 'yohe yūm
'bēhni Ojā ne ga hupū ja ma
mēxa ngue din ja ma ts'ēdi
xūn ho.

³² Ne dim pēti gātho yu ja'i
gā na ndoho ra ximhāi bu ga
hucā. Ne gātho ga huan'du

tengu ōt'a n'da ra mbāndē'yo,
ngue n'danni ga fā'bu yu dē'yo
ne n'danni ga fā'bu yu dēnzū.

³³ Ne nu yu dē'yo ga fāmp'u
ja man 'yēi ne nu yu dēnzū ga
fāmp'u ja ma gāha.

³⁴ Ne ga ēmp'u dim 'bāpū
man 'yēi: "Ba ēhmbū ua,
bi jap'ahū Ojā. Ga 'da ahū
ra ts'ēdi án ts'ānni ngue gui
hyāmhbū gue'bu go rá mbūdi
ra ximhāi," ga ēmp'u.

³⁵ "Nguetho gá 'dajū ra hme
'bu mán tumanthuhu; ne gá
'dajū ra dehe 'bu mán tuthe;
ne gá sāyagahū 'da ahū 'bu mán
'yo bu n'danni ni hninihū.

³⁶ Ne gá 'dajū ma he 'bu gmí
nuhū hin'yū ma hegā; ne gá
nuc 'bu mán hyēnni, ne gá
zēnguagahū 'bu mán ofādi," ga
ēmp'u, bi 'yēn'a ra Jesús.

³⁷ Ne da 'yēnc'ū: "Grá Hmu,
'bē'a ní pa dá ōt'ahe a guím ma.
Hin dí m bēmhbe ngue gán tu-
manthuhu n'dandī ne gamá
'uīn ahe. Ne hin dí m bēmhbe
ngue gán tuthe ne xcá 'da ahe
ra dehe.

³⁸ Ne hin dí m bēmhbe 'bu
xcamá sāya ahe, ne xcá 'da
ahe ni he.

³⁹ Ne hin dí m bēmhbe 'bu
gamán hyēnni o gue gamán
ofādi ngue xcá nu ahe," da
'yēngui.

⁴⁰ Ne nugā drá hmuts'ūt'abigā,
ga ēmbā u buya: "Majuāni dí
xi ahū, nu'a ran ho gá 'yōrpahū
n'da ma cuhū, madague'a nte
di muui bu na hnu, pē guēcā
gá 'yōrcā a," ga ēmp'u buya, bi
'yēn'a ra Jesús.

⁴¹ —Ne nubūya, nugā drá
hmuts'ūt'abigā, ga ēmp'u

'bäp_u ja ma gāha: “Dami 'uehmb_u ua ja ma hmi, ní mbähä b_u ja ra sibi njam'b_u da huēt'i, nguēp_u dá sänni din zø a ra zīthu nē u yá mizīthuh_u.

42 Nguetho dán tumanthuhu nē hin gá 'uīnj_u, nē dán tuthe, nē hin gá sithegah_u,

43 nē hin gá säyagah_u 'b_u mán 'yo b_u n'danni, nē hin te má he gá 'daj_u 'b_u gmín nuh_u hin'y_u ma hegä; nē hin gá nugui 'b_u mán hyēnni, nē hin gbán nuj_u 'b_u mán ofädi,” ga ēmp'ū.

44 Nē nu'ū da 'yēngui: “Grá hmu, 'bē'a ní pa dá nu ahe nguē gán tumanthuhu o gue gán tuthe o gue gán 'yo b_u n'danni ra hnini. Nē 'bē'a ní pa dá nuhe hin mí he ní he; o gue xquín hyēnni o gue xcamín ofädi,” da 'yēn'ū.

45 Pē nugä drá hmuts'ūt'abigä, ga ēmp'ū b_uya: “Majuāni dí xi ah_u, n'da ma cu madague'a nte di muui b_u na hnu, 'b_u hin gá 'yōrpah_u ran ho, nēcä hin gá 'yōrcah_u ran ho,” ga ēmp'ū.

46 Nē nu u b_uya da nu ran unbi mazāi. Pē nu'ū bi 'yōt' ran ho din ja ra te mazāi u, bi 'yēn'a ra Jesús.

26

Nu y_u ngurpi bi ma da bent' ra Jesús

1 Nē nu'b_u mi gua a bi man ra Jesús, bi 'yēngāhe:

2 —Nuya man yopa thoho di 'bēdi nguē din ja ra dāmpeti a ran dābaxjua, nē nub_uya da mba ma dägä nguē da mba ma cuatigä b_u ja ra za, guēcä

dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yēngāhe ra Jesús.

3 Pē nu'ū ma ngurpihe nguē y_u hmumbäjä, nē y_u xānbate nijā, nē y_u dāc'yēi, bim pēti b_u mbo rá mbät't'i rá ngu ra Caifás, nu'a mi hmumbäjä a ra jēya a.

4 Nē bi nyāse u, bi ma nda'a ní fēhni da xi a ra Jesús nguē da bent'i da hyo.

5 Nē bi ma, 'bē da gua a ra dāmpeti, ja da tho a. Nguetho bi zu din junth_u y_u ja'i mi 'yo b_u ja ram pēti.

N'da ra xisu bi hocpa rá ngōc'yēi ra Jesús

6 Nē nu'b_u mi mbeng b_u ra hnini Betania a ra Jesús, bi zøm b_u ja rá ngu a ra Simón mí hēmb ra t'axca'ya mam'bet'o.

7 Nē bi hyup_u mi ja a rá mēxa a, ēna din sihme. Bi zøm b_u n'da ra xisu mí tu n'da ra xaro xum hmadi, án t'ōt'e ra do ra alabastro. Nē mi po b_u ra 'yēthi yuman'u, nē'a ēmme di muui a. Nē nu'b_u mi zøm b_u a ra xisu b_u i hudi, bi xo'ts'a rá 'yēthi bi xispa rá yā ra Jesús.

8 Nē dán cuēhe 'b_u mán nuhe 'bē'a bi t'ōrpa ra Jesús, nē dá ēmhbe:

—Ndetho bi xispa ra 'yēthi,

9 xun ho 'b_u xta 'bä, xtá mba ma darpi y_u hyoya a ra mbēti, dá ēmhbe b_uya.

10 Nē bi bā'a ra Jesús 'bē'a dá bēmhbe, nē bi 'yēnje:

—Hanja gní unbah_u rá mbūi na ra xisu, nē xun ho 'bē'a bi 'yōrque.

11 Nu y_u hyoya nzāi gam'būhmb_u ua u, nē hōnt'a go má pa da zā gui fāxh_u u.

Pe nugä hin dan zangä ua, bi 'yengähe ra Jesús.

12 Nuna ra xisu bi hoga ma ngøc'yei 'b_u mi xiscä ra 'yēthi, ngue da mba nt'äguigä b_u ja ran 'yägüi.

13 Ne majuani dí xi ah_u, høn_{b_u} go hap_u da hman a rán ho ma'da'yo Ojä, nehna da hman na bi 'yørcä na ra xisu, n'dahma høn_{b_u} go hap_u da fēn'a, bi 'yēn'a ra Jesús.

Nu ra Judas bi ma di dä ra Jesús

14 Ne nub_uya, nu'a ma mixädihe ra Judas Iscariote, bi mba bi nyāh_u y_u hmumbäjä

15 ne bi 'yēmbi:

—Hangu gui 'daj_u ngue ga dä ah_u ra Jesús, bi 'yēmp'ä.

Ne 'bexgue bi unni 'däte ma 'det'a y_u mbeti ngue ra t'axi b_uya. Ne xø bi mbeng b_u 'b_u a ra Jesús b_uya.

16 Pe εmme mí honi 'be'a ní ora da zä dí dä a ra Jesús.

Rán ts'ihme ra Hmu

17 Ne nu'a rá mb_udi pa ra dāmpeti nangue ran dābaxjua 'b_u zäi dí sihe a ra hme hinguin 'youi ra íxi, ngue dy_u judíohe, dy_u israelhe, dá änhde ra Jesús yä xädigähe:

—Hap_u guín nde ga hoje a rán ts'ihme ram baxjua ga sih_u ya, dá εmfe.

18 Ne bi xi _u yoho ma mixädihe a ra Jesús, ne bi 'yēmp'ä:

—Ní mbe b_u ja ra hnini Jerusalén ne gui xihmi a ran 'yoh_u, gui 'yēnui: “Nugä, ya mi ts'utho da zøn ma ora, ne dí nde ga si rán sihme ram

baxjua b_u ja ni ngu, ne _u ma xädigä, i ēn'a bá pengähe,” gui 'yēnui.

19 Ne bi 'yøt'a bi xi _u b_uya, ne bi hoc'a rán zibde a ram baxjua _u b_uya.

20-21 Nu'b_u mín de b_uya, dá sømhbe b_u Jerusalén, 'darp_u dán sihmehe b_u ja ra mēxa ra Jesús, ne bi 'yēnje:

—Majuani dí xi ah_u, i 'b_u a n'da ah_u ngue gui dāj_u, bi 'yēnje.

22 Ne εmme bi du ma mb_uihe, ne n'da ngu n'dagähe dá εmfe:

—Grä hmu, ha guengä ga dä i, dá εmfe n'da ngu n'daje.

23 Ne bi dā a ra Jesús:

—Gue'a dí com'be ma mboh_i ua dí sihme_u, gue'a di dägä a, bi 'yēm b_uya.

24 Guecä ngue dán jā'igä ua ja ra ximhäi, da t'ørcä 'be'a gätho i mam b_u ja rám hma Ojä ya, pe í huēhi maha a ran 'yoh_u ngue nu'a di dägä. Man'da x_un ho 'b_u hin xtīm 'b_u a, bi 'yēn'a ra Jesús.

25 Ne bi dā'a ra Judas b_uya:

—Xänbate i, ha guecä.

—Hāha, gue'e, bi 'yēmp'a ra Jesús.

26 Ne nub_uya bi hyac'a ra hme ra Jesús ne bi 'yāp rán jāpi Ojä, bi xēm b_uya, bi darcähe a.

—Dami sih_u na, guehna nim bøni ma ngøc'yei na, bi 'yēnje.

27 Ne bi dec'a ra vaso mi po rán gui ra uva b_uya, bi un ra jamadi Ojä mahøn'a, ne bi 'daje a ra vaso, bi 'yēnje:

—Gätho dami sih_u,

28 guehna nam bøni, ma jigä ngue bi hoc'a ra 'da'yo 'yu

bi 'yøt'ah_u Oj_a na. Ne dim fäni dí punba yú ts'oqui y_u j_a'i.

29 Ne dí xi ah_u, him man'dand_i ga sigä ra guindät'ä jague'b_u bi zøn ra pa ga sih_u ma'da'yo b_u di manda rá ts'edi ma Ta, bi 'yęngähe ra Jesús.

Ra Jesús bi b_adi din cøn'a ra Pedro

30 Ne dán tuhmbe a ra thuhu ne dá mbähmbe b_u ja ra nyuni Olivos b_uya.

31 Ne bi 'yęngähe ra Jesús mahøn'a:

—Dí p_adi, nu'b_u ni xui, gätho gui sogä thohoh_u, bi 'yęngähe ra Jesús. Ne gue'a nt'o't'i b_u ja rá m hman Oj_a, i ęna: “Ga ho ra mbände'yo ne din 'uęxt'ü yú de'yo b_uya,” i ęn Oj_a, bi 'yęn'a ra Jesús.

32 Pe nu'b_u dá th_ambęnigä, ga mbagä b_u Galilea ní t_in ah_u b_u, bi 'yęngähe ngue yú xädigähe.

33 Ne bi 'yęn'a ra Pedro:

—Madague'b_u gätho da 'uegue pe nugä, hin'nagä, bi 'yęn'a.

34 Bi d_a a ra Jesús:

—Maju_ani dí xi i, guet'a ra xui i jab_uya ná hyund_i xquí cøn_c'b_u bi mbah ra øni.

35 Nu ra Pedro bi d_ati mahøn'a:

—Madague'b_u 'darp_u ga tuui, pe nj_am'b_u ga cøn'i, bi 'yęna.

Ne n'dat'a gätho dá mamhbe ngue hin ga 'uehmbe _u ma mixädihe.

Ra Jesús bi du rá mb_ui b_u ja ra nu_andät'ä Getsemaní

36 Ne nu'b_u má sømhb_e b_u ra nyuni Olivos, dá c_uthe a

ra Jesús b_u ja ra nu_andät'ä mí ęmbi Getsemaní.

—Dami huhmb_u ua ya, ga mbagä ua njongua ts'ü, da ny_a'be Oj_a ma Ta, bi 'yęnje.

37 Ne hyu _u ma mixädihe bi zits'i, bi zix'a ra Pedro ne'ü yoho yú ts'unt'ü ra Zebedeo. Ne ęmm_e man'da bi du rá mb_ui a ra Jesús.

38 Ne bi 'yęmp'ü ma mixädihe min 'yoh_u:

—Ęna da føh ma mb_ui a ra dumb_ui, ęna ga tugä. Dami tøcpah_u, 'dat'a dan äth_ah_u, bi 'yęmp'ü.

39 Ne xø bi d_am mi ts'ü ra Jesús b_u mi huhmb_u _u, ne bin d_anyahmu b_u, bi nye'ma häi, bi ny_aui Oj_a, bi 'yęmbi:

—Ma Ta i, nu'b_u da zä, dami japi hin gan nugä a ra mbohi xcá sänni; pe hin dín nde ma pähä zeh_e pe hønt'a go ni pähä zeh_e gui 'yøt'e, bi 'yęmp'a Oj_a.

40 Ne bá peng b_u mí hu _u xí zop_u b_uya, ne mí _a _u. Ne bi 'yęmp'a ra Pedro:

—Ha xínga n'da zi ora xquí seth_u a ra t'äha, ngue 'be xcán hy_umhb_u ts'ü.

41 Damin äth_ah_u ne gui ny_ah_u Oj_a, guerp_u da zä hin hap_u gui t_an_jü 'b_u bi ts'ä ah_u ya, nguetho nu ní mb_ui n'da i ja ra pähä nangue Oj_a, pe nu ní ngøc'y_ei n'da x_un güent'i thoho.

42 Ne ná yond_i b_uya bi mba bi ny_aui Oj_a mahøn'a:

—Ma Ta i, nu'b_u ya hin da zä ga socä a xcá sänni, pe hønt'a ni pähä zeh_e gui 'yøt'e, bi 'yęn'a ra Jesús.

43 Ne xø bi mbeng b_u mi 'b_u _u ma mixädihe. Xø mí _atho

'b_u xø mi zøm b_u mahø'n'a, nguetho εmmε mí nde t'áha u.

44 Nε xø bi zop_u u mahø'n'a, ya ná hyundj b_uya bi mben-gui di nyáui Ojå, nε guexta'a bi ma.

45 Nε xø bi mbeng b_u mí 'b_uh ma mixádihe mahø'n'a, nε bi 'yεmbi:

—Nuya, 'da'angutho 'b_u gán áhmb_u ya o hin'na, nguetho ya bi zøn ra ora da mba ma dägä b_u 'b_uh y_u ts'om'bäi, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi.

46 Dami ndansh_u, ga mbähä ba nuh_u ya ba εcua ngue di dägä, bi 'yεmp'u.

Bi fent'a ra Jesús

47 Nε guexta'a mí yáhu u ma mixádihe 'b_u mi zøm b_u a ra Judas, n'da ma mixádihe dí 'de'mayoho gähe. Nε bán 'yoh_u xøn ngu y_u ja'i ba hyä yú juai nε y_u ts'áza. Nε gue'u yám 'behni y_u hmumbäjä nε y_u dác'yéi, ma ngarpa judíohe.

48 Nε nu'a di dä ra Jesús bi xi a n'da ran t'uti da 'yøt' 'b_u bi zøm b_u: “Nu'a ga səs 'b_u dán zengua'be, gue'a guim benth_u a,” bi 'yεn'a ra Judas.

49 Janangue'a nu'b_u mí zøm b_u 'bä a ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Xude ya 'b_u, grá xänbate, bi 'yεmbi.

Nε bi z_us pa rá 'yogu b_uya.

50 Nε bi dā'a ra Jesús b_uya:

—Xi'e n'yø, ha gue'a gní 'yε a.

Nε nu'u mí'da b_uya bi hyäm b_u 'bä a ra Jesús nε bi bent'i.

51 Nε nu'a n'da ma mixádihe min 'yoh_u ra Jesús, bi c'os' rá juai nε bi zεcpa rá gu a rá 'yεhe ra hmumbäjä.

52 Nε bi 'yεn'a ra Jesús b_uya:

—Dami pε'ts'a ni juai b_u ja rán t'o. Nu'u din tuhni nangue ra juai, nε'u dí du ra juai u, bi 'yεmp'a.

53 Ha guí εna hin xtan zä ga äp'a rá m fäts'i Ojå ma Ta nε ba penhua 'de'mayo munts'i yám 'behni da yängui, bi 'yεmp'a n'da ma mixádihe.

54 Pε nu'b_u da gue'a xcá mangä a, hague dán zä ga ja'ts'ä a bi man rá t'ohni Ojå, ngue 'be'a i jatho din ja, bi 'yεn'a ra Jesús.

55 Nε bi 'yεmp'u y_u ja'i b_uya:

—'Be'a guí homhb_u ua ngue guí h_u ni juaihu nε ni zah_u. Ha guí εmh_u drá bεgä, nε nya'a thoho dá xän'nah_u b_u ja ra dänijå nε njam'b_u gá bendgah_u b_u, bi 'yεmp'u.

56 Pε gue'a din ja a tengu bi man'u yú pøngahyå Ojå 'b_u maya'b_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nε nugähe b_uya dy_u xädigähe, 'bexgue dá 'dahmbe, dá sohmbe b_u ra Hmu.

Bi juqnba a ra Jesús u yú ngurpi y_u judío

57 Nε bi bent'a ra Jesús, bá si b_u 'b_uh ra Caifás, ngue ra ngarpa mbäjä. Nε ya xím peti gätho ma xänbate nijähe nε y_u dác'yéi, ma ngurpihe dy_u judíohe.

58 Nε bi den'na ra Pedro b_uya pegue a ná 'bejua thoho, bi zøm b_u ja rá ngun'y_u a ra hmumbäjä b_u hap_u xí zøn'a ra Jesús. Nε 'darb_u bi hyuhmb_u y_u asmayo, ngue in nde da nu a da t'ørpa a ra Jesús.

59 Nε nu'η yη hmumbäjä ne yη dāc'yei ne gä mi'da ma ngurpihe dyη judíohe, dyη israelhe, mi hon'a n'da ra fehni ngue da zä dí yāp'a ne da hyo.

60 Pε guehma nte bi dīnbi, madague'bη xηn ngu η bin juāni, bi 'yēmbi majuāni η yū fehni. Nε m'bejua bηya, bi zōm bη yoho yηn 'yohη din testigo,

61 ne bi 'yēn'η:

—Nuna ran 'yohη na bi 'yēna: “Nugä da zä ga xo't'ra dānijā ne man hyupa thoho da zä ga hōe mahōn'a,” bi 'yēna, bi 'yēn'η bin juān bη.

62 Nε bi ndanc'a ra hmumbäjä bηya bim 'bäi, bi t'ēmp'a ra Jesús:

—Hanja hin guí thāti 'be'a i man ya yηn 'yohη.

63 Pε nu ra Jesús bin hētho. Nε bi 'yēn'a ra hmumbäjä bηya:

—Nangue rá thuhu Ojā mahēts'i, dami xije 'bη majuāni gue'e grā Thahni, grā Cristo, rá Ts'ant'η i Ojā, bi t'ēmp'a ra Jesús.

64 Bi dā a ra Jesús bηya:

—Gue'a gām ma. Nε dí xi ahη, guin nujη, guēcä dán jā'igä ua ja ra ximhäi, dam mixtegä ga com'be rá ts'edi Ojā tāte thoho rá ts'edi. Nε guin nujη 'bη bá çäçä mahēts'i mahōn'a, ba ēçä bη ja yη güi, bi t'ēmp'a ra hmumbäjä.

65 Nε nu ra hmumbäjä bηya, bi dānse rá pahni. Nam bōni ēmbi hingui ēspa Ojā ra Jesús nangue'a bi ma. Nε bi 'yēna:

—Nuna ran 'yohη na, bi man ra ts'ore nangue Ojā. Him man ga homhbη yη testigo. Nε gātho gahη dá øhmbη a bi ma.

66 'Be'a guí ndehη ga øthη ya, bi t'ēmp'η yū mingurpihη.

Bi dā η:

—Nuna i ja rá ts'oqui, i jatho da du, bi 'yēn'η.

67 Nε nubηya, 'dahma 'dan'yo bi t'ørpa ra Jesús. Bi zox η 'da, bi mbe'mi η mi'da, bi mbenpa rá hmi η mi'da,

68 bi 'yēmbi:

—Nu'bη majuāni grā Thahni i Ojā, ngue ra Cristo, dami xije to'o bi mbep'i i.

Nε εmmε bi dentho.

Ra Pedro bi gōn'a ra Jesús

69 Nε nu ra Pedro mi hupη thi bη ja ra ngun'yu, ne nu n'da ra xisu rá 'yēhe ra hmumbäjä, bi mba bη hu a ra Pedro, bi 'yēmbi:

—ēna ne'e gmín 'yohη na ra Jesús ra mēngu Galilea, bi 'yēmp'a ra Pedro.

70 Nε bi dā'a ra Pedro, bin cōni:

—Hin dí pađi, bi 'yēn'a.

Nε gātho η mi 'bηpη bi 'yø a bi man ra Pedro.

71 Nε nu'bη mi nde da bōn'a ra Pedro, bi nu man'da ra xisu bηya ne bi 'yēmp'η mí 'bηpη:

—Nuna ran 'yohη na min 'youi ra Jesús, ra mēngu bη Nazaret, bi 'yēn'a ra xisu.

72 Nε xø bin cōn'a ra Pedro:

—Majuāni dí m mangä ngue hin dí paçä a ran 'yohη guím ma, bi 'yēmp'a ra xisu.

⁷³ M'bejua bəya nu ɯ 'da mi 'yo bɯ, bi mba bɯ 'bäh ra Pedro, ne bi 'yɛmbi:

—Majuəni maha, ne'e gmín 'yohɯ a, mɤadi thoho ni ndehɯ ne 'da'angu bɯ gna yəhɯ a, bi 'yɛmp'a.

⁷⁴ Ne nts'edi bi mam bəya ne bin juənni, bi 'yɛna:

—Ojə i pədi majuəni hin dí pəcä a ran 'yohɯ guí mamhbɯ, bi 'yɛn'a ra Pedro.

Ne 'bexgue bi mbah ra tamfə bəya.

⁷⁵ Ne nu ra Pedro bəya, ja bi bɛn'a xí man a ra Jesús 'bɯ mi 'yɛmbi: “Dí pədi hin ní mbah ra tamfə 'bɯ na hyundi xquí cəngui.” Ne bi nexpɯ bəya ne ɛmmɛ bin zoni, xɯn ɯ bi bɛni nangue a bi 'yət'e.

27

Ra Jesús bi mba ma dä bɯ 'bɯh ra ts'ut'abi Pilato

¹ Ne nu'bɯ mi hyax bəya, gətho yɯ hmumbäjä ne yɯ dəc'yɛi, ma ngəripihe dyɯ judíohe, dyɯ israelhe, 'da'angu bi bɛni ngue di dä ra Jesús bɯ 'bɯ a ra ts'ut'abi, ngue da hyo.

² Ne án thu't'i 'bɯ mi mba ma dä bɯ 'bɯ a ra Poncio Pilato, ra ts'ut'abi bɯ a.

Bi zut rá 'yuga ra Judas

³ Ne nu'a ra Judas xí dä a ra Jesús, 'bɯ mi 'yode 'be'a bi man ɯ ma ngəripihe ngue da hyo a ra Jesús, bi mba bəya bi cospa a 'däte ma 'det'a yɯ mbeti ngue ra t'axi xí un'ndɯ yɯ hmumbäjä, bi bɛni 'be'a bi 'yət'e.

⁴ Ne bi 'yɛn'a ra Judas:

—Hingui ho hma a dá ət'e. Dä fänba rá ji n'da ran 'yohɯ hin'yɯ rá ts'oqui, bi 'yɛmp'ɯ yɯ hmumbäjä.

Pe nu'ɯ bi dəti:

—Him ma güendagähe 'be'a gá 'yət'e. Ya guí pə'a guím bɛnse bɯ, bi 'yɛn'ɯ yɯ hmumbäjä.

⁵ Bá ɛn bɯ ra mbeti bɯ ja ra nijə a ra Judas bəya, ne bi mba bá sət rá 'yuga bɯ ja ra ndehnini.

⁶ Ne nu'ɯ yɯ hmumbäjä bi hyəx'a ra mbeti ne bi 'yɛna:

—Hingui sä ga pɛs'hɯ ua na ra mbeti ngue dim pɛcua mahən'a, nguetho rán jut'iuí ra ji na, bi 'yɛn'ɯ, ne gue'a i mam bɯ ja man t'ɛdihɯ.

⁷ Ne bin 'yänni 'be'a di jap'a ra mbeti. Ne bi bɛni da dämba n'da xequi rá häi a ra 'yət'ats'əe, guerpɯ da t'äh yɯ 'damhnini 'bɯ da du bɯ.

⁸ Ne asta guetya ní huti “rá häi ra ji” a ra xequi bɯ.

⁹ Ne nu'a bin ja, maya'bɯ bi man'a ra pəngahyə Jeremías ngue din ja 'bɯ mí 'yɛna ngue: “Da thəx i 'däte ma 'det'a yɯ mbeti ngue ra t'axi, rá muui a ra jə'i. Gue'a bi man ɯ yɯ mɛngu israel ngue di muui.

¹⁰ Ne bi dänba rá häi a ra 'yət'ats'əe, ngubɯ bi xicä ra Hmu,” bi 'yɛn'a ra Jeremías 'bɯ maya'bɯ 'bɯ mí ma.

Ra Pilato bi juənbə a ra Jesús

¹¹ Nu'bɯ mim 'bäpɯ ja rá hmi ra ts'ut'abi Pilato, bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Ha gue'e grá hmuts'ut'abi yɯ judío, bi t'ɛmbi.

Bi dą a ra Jesús:

—Gue'a guím ma.

12 Nε nu'bu mi yąp'u yu hmumbąja ne mi'da ma ngurpihe a ra Jesús, pe hin te i tątho a ra Jesús.

13 Nu ra Pilato bi 'yemp'a ra Jesús:

—Ha hin guí 0'a i man'u di yąp'i i, ne hin guí thąti.

14 Pe nu ra Jesús guexta'a hin te bi ma. Ne emme bi hyonya thoho ra ts'ut'abi, him mi pądi 'be'a sä da bęni.

Bi hma da mba ma cuati bu ja ra pont'i ra Jesús

15 Ne nu ra ts'ut'abi nzai midi th0 a n'da ra ofądi 'bu ra pa ra dąmpeti ran dąbaxjua. Midi th0'a to'o bi huan'ndu yu ją'i.

16 Ne mi o bu n'da ran 'yohu í Barrabás, gątho mi fąpu 'be'a mí 0't'a.

17 Nu ra Pilato buya bi 'yąn'ndu bim peti bu:

—To'o guí ndehu ga xoc-pahu ya. Ha gue ra Barrabás uague ra Jesús ngue nu'a ęmbi ra Cristo, bi 'yemp'u.

18 Ngubu bi ma nguetho mi pądi yu zeya u yu yąpate.

19 Ne nu'bu mi hupu ja ran ts'embate ra Pilato, bi mbenpa ra nde a rá xisu bi 'yęmbi: “Hin te gui 'y0rpa a ra hogan'yohu, nguetho má xui dá 'uį n'da ra t'į nts'utho nangue a,” bi 'yemp'a ra nde bi mbenbi.

20 Pe nu yu hmumbąja ne u yu dąc'yęi, bi 'ber'u yu ją'i da 'yąpi go da mba ma th0gue a ra Barrabás, ne go da mba ntho a ra Jesús.

21 Ne bi 'yąn mah0n'a a ra ts'ut'abi:

—Nda'a guín ndehu ga th0cą, bi 'yemp'u yu ją'i.

Ne bi dą u buya:

—Gue'a ra Barrabás gui th0gue, bi 'yęn'u.

22 Ne bi dą a ra Pilato buya:

—Xi'a ra Jesús ęmbi ra Cristo, 'be'a ga 0rpą a thą.

Gątho bi 'yęn'u 'buru:

—Dami cuatpu ja ra pont'i a.

23 —Pe hin te mán ts'o dá tįnba na, bi 'yęn'a ra Pilato.

Pe nts'ędi bi dą u:

—Dami cuatpu ja ra pont'i.

24 Min nu ra Pilato buya ngue hingui sä dim pąh yu mbui yu ją'i, pe man'da bin junthu u. Janangue'a bi manda bá thunba ra dehe buya, bin xut'yę bu yu hmi yu ją'i, ne bi 'yęm buya:

—Ne nugą hin ma ts'oquigą rán dąte da nu na ran 'yohu hin te in dupate, pe go ni ts'oqui zehęhu, bi 'tęmp'u yu ją'i.

25 Ne bi dą u yu ją'i buya:

—Hąha, madague'a i 'yose ma güendahe a rán dąte na ran 'yohu, necąhe ne mam bom'betohę dim 'bu 'bu niya'bu, bi 'yęn'u.

26 Nu ra Pilato buya bi xocpa a ra Barrabás, ne bi manda dí fei a ra Jesús buya. Ne bi manda da mba ma cuati bu ja ra pont'i.

27 Ne nu yu dofui buya bi zix'a ra Jesús bu mí ja yu ngun'u yu dofui bu ja ra ngunts'ut'abi. Ne gątho yu dofui mí 'buru bim peti, midi fąts'a ra Jesús.

28 Nε bi mbøcpa rá he býa nε bi het'a n'da ra he xən jəpoi tengu mi he yu ts'ut'abi.

29 Nε nts'edi bi huspa n'da ra corona tengu mí hu'ts' yu ts'ut'abi, pεgue ran thenni thoho bi 'yørpe, janangue'a ám 'be ra 'yu'uini a ra corona. Nε bi un'na n'da ra tōhø rán 'yei tengu mí hā yu ts'ut'abi. Nε bin danyahmu bu ja rá hmi nε bi 'yεmbi: “Grá hmuts'ut'abi yu judío.” Nε bi 'yens' yu biba, pεgue ran thenni thoho bi 'yørpe.

30 Nε bi ts'ots'i, nε bi hyanba a rá tōhø nε bi mbärpa rá yā.

31 Nε nu'bu mi gua'a bi 'yuspi bi mbøcpa a ra he xí het pəya, bi het'u yú hese mahøn'a. Nε bi zix býa ngue di cuatpu ja ra pont'i bu ndehni.

Bi cuatpu ja ra pont'i ra Jesús

32 Nε nu'bu mi ts'utho da bøm bu ja ra hnini, bin c'athu bu n'da ran 'yohu ra mεngu bu Cirene, í Simón a. Nε bi t'ørpa ra ts'edi da duspa rá pont'i ra Jesús.

33 Nε bi zøm bu ja ra nyuni εmbi Gólgota býa. Nu'a ra Gólgota in nde da ma “ra t'øhø nyaxmu” a.

34 Nε nubya bi un'na n'da ra vino mauşpi ra 'yεthi xən ju. Nu'bu ya mí zā a ra Jesús, him bi nde bi zi.

35 Nε nu'bu mi jua a bi cuatpu ja ra pont'i býa, nu'u yu dofai bi 'yøt'a n'da ran taha nangue rá he ra Jesús. Gue'a bi man'a ra pøngahya maya'bu ngue din ja 'bu mi 'yεna: “Da mba ma dat'i a ma

he nangue n'da ran taha da 'yøt'e.”

36 Nε mi hupu yu dofai mi fädi.

37 Nε nubu rá yā a ra pont'i bi mba nt'o't'i bu ram hma bi ma 'be'a í ts'emba a ra Jesús, bi 'yεn'a ra t'ohni: “Nuna ra Jesús na, rá hmuts'ut'abi yu judío na.”

38 Nε bi mba ma cuatihu ra Jesús yoho yu bε, 'da a n'da yú pont'i. Nε bi 'bämp'u ja rán 'yei a n'da nε bi 'bämp'u ja rá gaha a man'da.

39 Nε nu yu jā'i mi thopu, bi zani,

40 nε bi 'yεmbi:

—Nu'i guí εna gui xo't' ra danija nε xø man hyupa thoho gui hyøh mahøn'a, 'be'a guí øt' ya taha. Nu'bu majuani gue'e rá Ts'unt'u i Oja, dami capu ja ra pont'i, gan yanse, bi 'yεn'u.

41 Nε'u yu hmumbäjä bi 'yuspi nε yu xänbate nija, nε yu fariseo, nε yu dəc'yεi, gätho ma ngarpihe, din 'yεmp'u:

42 —Bi yanba yú te u 'da, pε hingui sä din yanse ya. Pε nu'bu majuani da guehna ma hmuts'ut'abihu, dyu israhelhu, sä xtán gase bu ja ra pont'i nε xcá εc'yεihu býa.

43 Bi ma, i εna i tøp'ma rámfäts'i Oja, da zä da yan a Oja ya 'bu, nguetho ya bi ma, guese rá ts'unt'u Oja na, bi 'yεn'u 'bu mi 'yuspi.

44 Nε'u yu bε 'darbu bi guat'u bi zan a ra Jesús.

Bi du ra Jesús

45 Nε nu'bu mi hyuxadi býa bim 'bexui ra häi, nε

jague'b_u hyunde bi nequi mahøn'a.

⁴⁶ Nu'b_u mi ts'utho da zøn a hyunde, nts'edi bi mbah ra Jesús, bi 'yɛna:

—Elí, Elí, lama sabactani, bi 'yɛna ngue ra nde ra arameo.

Nu'a nam bøni: “Ma Ojå i, ma Ojå i, hanja gá hyega thoho,” bi 'yɛna.

⁴⁷ Nu'b_u mi 'yø'a bi man ra Jesús 'da y_u ja'i mi 'bäp_u, bi 'yɛna:

—Nuna ran 'yoh_u na, i mba't'a ra pøngahyå Elías, mí 'b_u 'b_u maya'b_u.

⁴⁸ Nε nu'a n'da mí 'bäp_u 'bex bi mba bá hå n'da ɛna ra fønjo, bi dærp_u ja ra vino nε bi ndøcta n'da ra xithi, nε bi 'uåspa a ra Jesús, ɛmbi da zi.

⁴⁹ Nε bi 'yɛn'ɛ mi'da mí 'bäp_u:

—Dami hyehmb_u. O te guidí unhd_u. 'Bε gan nuh_u 'b_u ba ɛh ra Elías da yåni, bi 'yɛn'ɛ.

⁵⁰ Nε xø bi mbafi nts'edi mahøn'a ra Jesús, nε 'bex bi du baya.

⁵¹ Nε nu'a ra ora a baya, nu'a ra 'bø't'e mi ndam b_u man'da mbo ra dånijå bá fæp_u magats'i bi xet'i nε 'bexgue bi zøt'a häi. Nε bi 'yån ra häi baya, nε bi fø'i 'da y_u do høn_u go hap_u.

⁵² Nεp_u ja yøn 'yågui bi føn y_u jådo. Nε nu'b_u mi dæmbɛni ra Jesús, bi bøx_u 'da y_u 'yɛc'yɛi xi du, bi dæmbɛni b_u ja yån 'yågui ɛ,

⁵³ bi mba b_u ra hnini Jerusalén ɛ nε bi nu ɛ 'da y_u ja'i ɛ xi du. Pε hinga gätho y_u pa.

⁵⁴ Nε nu'b_u mi du ra Jesús, nε nu'a ra hmudofæi mí fä a ra Jesús, nε'ɛ mi'da min 'yoh_u, 'b_u mi nu di 'yån ra häi, nε'ɛ gä mi'da bin ja, ɛmmε bin su ɛ, nε bi 'yɛn'ɛ:

—Majuåni maha, rá Ts'ant'ɛ Ojå na ran 'yoh_u.

⁵⁵ Nε mí 'bäp_u njomb_u ts'ɛ 'da y_u xisu ngue man yám fäts'ih_u a ra Jesús 'b_u mán 'yohe b_u ja ra 'yu, 'b_u mambá nexhe b_u Galilea. Mi 'bäp_u ɛ, nguetho mi nde da nu 'bε'a da t'ørpa ra Jesús. Nε nu'ɛ bi nu 'bε'a gä bin ja.

⁵⁶ Nε nu'a n'da mi 'bäp_u, ra María Magdalena a; nε'a man'da ra María mi 'bäp_u, ngue rá mbe ra Jacobo nε ra José; nε nu man'da ra xisu mi 'bäp_u, gue'a rá mbe ra Jacobo nε ra Xuua, yú ts'ant'ɛ ra Zebedeo ɛ; nε'ɛ mi'da y_u xisu mi 'bäp_u.

Bi mba nt'ågui a ra Jesús

⁵⁷⁻⁵⁸ Nε nu'a ra José, n'da ra mæmbeti b_u ra hnini Arimatea, bi mba b_u 'b_uh ra Pilato 'b_u mi ts'utho da y_uh ra hyadi. Bi 'yådi da 'yåcpa rá ngøc'yɛi ra Jesús, nguetho mi ɛc'yɛi a. Nε bi manda ra Pilato baya din t'unni.

⁵⁹ Nu ra José baya bi duspa rá ngøc'yɛi a ra Jesús nε bi mbärpa n'da ra 'bø't'e xøn ho.

⁶⁰ Nε bi gärp_u ja rán 'yågui zehε a ra José. N'da ra hyådo xí manda xí mba nthɛqui. Nu'b_u mi gua'a bi gärp_u, bi juasp_u n'da ra xindo xøn hy_u b_u ja rá goxthi ra hyådo, nε bi mba baya.

61 Nε mi hup_u ra María Magdalena, nε man'da ra María mi hup_u ja rá goxthi ra hya_o.

Y_u dof_ui bi mbäh ran 'yägui

62 Nε nu'b_u mi hyax a ra pa ran ts'äya b_uya, xudi thoho bi mba _u y_u hmumbäjä nε y_u fariseo, bá nu ra Pilato,

63 nε sä bi 'yεmbi:

—Ma ts'ut'abi ahe, dá bεmhbe man'da bi man'a ra hyäte 'b_u him maní du, bi 'yεna: “Nu'b_u ná hyupa ga thambēni b_u 'b_u _u xøn du,” bi 'yεna.

64 Janangue'a x_un ho 'b_u gui pēhni to'o da mbäh ran 'yägui an hyupa, xøhma ba ε _u yú xädi 'b_u bin xui da g_ucpa a rá ngøc'yēi, nε da 'yεna bi dambēni b_uya. Man'da x_un ts'o ra fēhni teng_u a, xinda gue a bi manse 'b_u mi 'b_ui, sä bi 'yεn' _u y_u hmumbäjä nε y_u fariseo.

65 Bi dā a ra Pilato b_uya, bi 'yεmbi:

—Sixh_u _u n'dan nε'ts'i ni dof_ui dá 'da'ah_u. Dami coth_u x_un ho b_u ja rá goxthi a ra hya_o, nε njon da zä da xo't'i.

66 Nε bi mbähä _u y_u mbäjä nε y_u fariseo, bi got'i x_un ho a ra hya_o nε bi mεpya, nε bá peng b_uya, bá cop_u _u y_u dof_ui ngue da mbädi.

28

Bi dambēni ra Jesús

1 Nε nu'b_u _u mi thoh ra pa ran ts'äya, xø rá mbädi ra semana, bi mba mxudi thoho _u yoho y_u xisu. Nu'a n'da ra María Magdalena nε'a man'da ra María. Nu'b_u mí

nets'i ní mba b_u bí ja a ra hya_o.

2 Nε nu'b_u mí mba _u, 'bexgue nts'edi bi 'yān ra häi mahøn'a. Nguetho bi 'yøt'a rá m 'bēhni Ojä xí zøp_u 'b_u mí 'uec'a ra do mi juaxp_u ja rá goxthi ra hya_o.

3-5 Nε nu'a rá m 'bēhni Ojä di fεxni teng_u n'da ra huēi. Nε nu rá he b_uya, x_un t'axi teng_u n'da ran nεqui. Nε nu' _u y_u dof_ui 'b_u mín nu a rá m 'bēhni Ojä εmmε bin su, bi fet'i, nε nte sä da 'yøt'e, teng_u'b_u xi du. Nu'a rá m 'bēhni Ojä, mi hup_u ja a ra do xí 'ueque, nε bi 'yεmp' _u y_u xisu 'b_u mi zøm b_u:

—O guín suui. Dí pa_ui ngue guí hommi a ra Jesús xí cu-atp_u ja ra pont'i _u.

6 Pε njo'o ua, bi mba nsots'i teng_u mi ma. Ba thohmi gui nuui ua mí 'bēni, bi 'yεn'a rá m 'bēhni Ojä 'b_u mi 'yεmp' _u y_u xisu.

7 Nuya, ní mbε 'dahmantho, gui xihmi yú xädi: “Bi dambēni b_u 'b_u _u xøn du ya,” gui 'yεnui. Nε nde'b_u gätho ah_u gui mbähä b_u Galilea nε guerp_u guin c'ath_u b_u. Nε gue'a bá εcä ua ngue ga xi aui, bi 'yεmp'a rá m 'bēhni Ojä mahεts'i.

8 Nε bi bøm b_u ja ra hya_o _u y_u xisu, bin su nε xim midi johya. Bin tih_u, bi mba bá xi _u yú xädi ra Jesús 'bε'a bi sifi.

9 Nε bi zerp_u 'yu a ra Jesús _u y_u xisu.

—Xíhats'i, bi 'yεmp' _u.

Nu y_u xisu b_uya bin dānyahmu nε bi hyap' _u yú gua, bi dānde b_uya.

10 Nε bi 'yɛn'a ra Jesús:

—O guín suui, ni mbε ba xihmi ɯ ma cuhɯ, ní mbähä bɯ Galilea, ja nín tɪmhɯ bɯ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra fehni bi man yɯ dofɯi

11 Nε nu'bɯ mí mbenc'ɯ yɯ xisu, nε'ɯ yɯ dofɯi mí fäh ran 'yägüi bi mba bá xi ɯ yɯ hmumbäjä 'bε'a gätho bin ja.

12 Bim pɛti yɯ hmumbäjä bɯya, nε yɯ dɔc'yɛi. Bi ma 'bε'a da zä da 'yøt'e. Nε nubɯya xɯn ngu ra mbeti bi un'ndɯ yɯ dofɯi

13 nε bi 'yɛmp'ɯ:

—Gui 'yɛmhɯ: “Bá ε ɯ yú xädi 'bɯ min xui 'bɯ män ähmbe, bi bɛp'a rá ngøc'yɛi,” gui 'yɛmhɯ, bi 'yɛmp'ɯ.

14 Nε nu'bɯ da 'yø'a ra ts'ɯt'abi ngue gán ähmɯ, nε da 'yɛna da zɯ ahɯ, nugähe dan yähe ga fäx ahe, bi 'yɛn yɯ hmumbäjä 'bɯ mi 'yɛmp'ɯ yɯ dofɯi.

15 Nε bi hyän a ra mbeti ɯ yɯ dofɯi bɯya. Bi mba da 'yøt'a bi sifi. Nε nu'a ra fehni bi man ɯ, xɯn ngu bi 'yɛc'yɛi ɯ ma mijudíohe dyɯ israelhe. Nε guexta'a ra fehni i man ɯ.

Yú xädi ra Jesús bi un yün t'ɛdi da mamp'a rá m hma

16 Nε dá mbähmbe bɯ ra häi Galilea bɯya, dí 'dε'ma'da gähe, yú xädigähe ra Jesús. Nε dá sømhbe bɯ ja ra nyuni xí xije ra Jesús dan c'athe bɯ.

17 Nε nu'bɯ má nuhe, dá εspahe a, pε nu'ɯ 'da him mi εc'yɛi gue'a.

18 Nε bi hyäm bɯ dí 'bähmbe a ra Jesús nε bi 'yɛnje:

—Gätho ra ts'ɛdi bin 'dacä ga manda gätho ra ximhäi nε mahɛts'i, bi 'yɛnje.

19 Janangue'a ní mbähä ya hønɯ go hapɯ 'bɯh yɯ jä'i gä na ndoho ra ximhäi, gui xihmbɯ da 'yɛc'yɛigui. Nε nu'ɯ to'o di dácä yú mbɯi, gui xixyābahɯ nangue rá thuhu ma Ta, nε nangue rá thuhu rá Ts'ɯnt'ɯ, nε rá thuhu rá Hogandähi Ojä.

20 Nε gui xänbahɯ da 'yøt'e 'bε'a gätho dá xi ahɯ. Nε guim bɛmhɯ dín 'yohɯ gätho yɯ pa asta gue'bɯ da guah ra ximhäi, bi 'yɛngähe ra Jesús bɯya.

MARCOS

Ran ho ma'da'yo bi 'yo't' ra Marcos

Nu ra Xuua Nxixyaq bi ma mi ts'utho da zoh ra Hmu

¹ Ja ua rá mbudi ran ho ma'da'yo nangue'a ra Jesu-cristo, rá Ts'unt'u Oja.

² Bin ja a mán t'o't'i 'bu maya'bu bu ja rá sɔcuq Oja 'bu mí 'yɛna:

Nugä ga pehn'na n'da mam 'behni dim 'bet'o bu gni mba.

Nu'a da xih yu ja'i da dɔp'e'e, bi 'yɛmp'a rá Ts'unt'u.

³ Ne'a ra pɔngahyaq Isaías bi ma nghehna rám 'behni 'bu mi 'yɛna ngue:

N'da ra ja'i din yaq nts'edi bu ja ra dɔpo ngue da 'yɛna:

“Damin säh ga simhbu ra hmu mi ts'utho da zɔcuq,

Dami hoc ni mbuihu ga tɔmhbu xun ho,” da 'yɛn a mam 'behni, i ɛn Oja, bi 'yɛn'a ra Isaías.

⁴ Ne gue'a ra Xuua bi 'yɔt' ran xixyaq bu ja ra dɔpo bi man Oja maya'bu. Nu ra Xuua bi xih yu ja'i din xixyaq to'o di päh yün 'yomfɛni ne da mba ma punbi yá ts'oqui buya.

⁵ Gätho yu ja'i mi 'buru ra xequi Judea, ne ru ra dahnihni Jerusalén, bi zɔm bu i ɔt' ran xixyaq ra Xuua. Ne nu'u 'da bi päh yün 'yomfɛni ne bi mam buya ngue hingui ho 'be'a xí 'yɔt'e. Ne bi mba ma xixyaq bu ja ra dɔthe Jordán bu buya.

⁶ Nu ra Xuua mí he n'da ra mbapahni án t'ɔt'e ngue yú xingu yu camello ne mi ja rán güt'i ra xifani. Ne hɔnt'u yu t'axi nán sihme ne ra t'afi t'asa dɔpo.

⁷ Ne bi 'yɛna:

—Ba eru n'da man'da ja rá ts'edi xinda guecä, hin dí sɔcä tengu a.

⁸ Nugä xtá xixyaq ahu nangue ra dehe thoho, pe nu'a di 'da'ahu rá Hogandahi Oja, bi 'yɛmb yu ja'i a ra Xuua.

Bi mba ma xixyaq bi ra Jesús

⁹ Ne nu yu pa bi 'yɔt' ran xixyaq ra Xuua, bi nexru ra hnini Nazaret ra Jesús, ngue ra xequi Galilea. Ne bi zɔm bu ra Jesús bin xixyaq'a buya bu ja ra dɔthe Jordán. Gue'a ra Xuua bi 'yɔt' ran xixyaq.

¹⁰ Ne nu'bu mí bɔxru ja ra dehe buya 'bex bi nu bi xoh mahɛts'i ne bá çah rá Hogandahi Oja, tengu n'da ra t'azu, bi zɔpu 'bäh ra Jesús.

¹¹ Ne bi t'ɔ a n'da ra nde mahɛts'i bi 'yɛna:

—Ma Ts'unt'u i, dadí huɛc'i i ne dín numanho i, bi 'yɛn a ra nde.

Nu ra Jesús bi ts'äp rá mbui bu ma'ueni

¹² Ne nubuya nu rá Hogandahi Oja 'bex bi benbi da mba bu ma'ueni a ra Jesús.

¹³ Ne nyote pa bim 'buru ne nyote xui. Ne nu ra zithu ra Satanás bi zäp rá mbui a ra Jesús gätho yu pa bim 'buru, ne mí 'buhmbu bu yu zate. Pe bi mbäx'u yám 'behni Oja mahɛts'i a ra Jesús 'be'a gä bi nu bu.

Nu ra Jesús bi dɔ'mi bi man a rá m hma bɔ ja yɔ hnini

14 Ya xí jot'a fádi ra Xuua Nxixya 'bɔ mi bɔm bɔ ra Jesús bɔ ra xɛqui Judea, bi mba bɔ Galilea. Nɛ bi mam bɔ ran ho ma'da'yo ngue 'bɛpɔ dí manda rá ts'edi Ojɔ n'da.

15 Nɛ bi 'yɛmb yɔ jɔ'i:

—Mi ts'ɔtho da zɔn ra pa di manda ua rá ts'edi Ojɔ, dami pɔh nin 'yomfɛnihɔ, damin unsehɔ di manda ahɔ Ojɔ 'dahma dín ja ahɔ ra te ma'da'yo. Gue'a bi man a ra Jesús 'bɔ mí 'yɛmp'ɔ yɔ jɔ'i.

Ra Jesús bi zohni goho yɔ mbahuɔ

16 N'da ra pa mi 'yo bɔ a ra Jesús bɔ ndendɔdehe t'ɛmbi Galilea. Nɛ nubɔya bi nu a ra Simón n'youi rán 'yohɔ i Andrés a, mi ɛnxit'ɔ bɔ ja ra dɔdehe ɔ, ngue yá 'bɛfi yɔ mbahuɔ ɔ.

17 Ra Jesús bi 'yɛmp'ɔ:

—Ba tengauí ga ja aui guí xihmi yɔ jɔ'i da 'yɛc'yɛigui tengu thoho bɔ gní theui yɔ huɔ ngubɔ guí ɔt'ui, bi 'yɛmp'ɔ.

18 'Bex bi hyɛpɔ yá xit'ɔ bɔya nɛ bi dɛnni.

19 Nɛ xɔ bi thogui bin 'yo mi ts'ɔ nɛ bi nu a ra Jacobo n'youi rán 'yohɔ i Xuua a, gátho ɔ yoho yá ts'ɔnt'ɔ ra Zebedeo ɔ. Mi hubɔ ja yá mbosa ɔ, midí hoc yá xit'ɔ.

20 Nɛ xɔ bi xifi da dɛn'dɔ. 'Bex bi dɛn'dɔ bɔya bi zopɔ rá ta bɔ ja ra mbosa ɔ bɔya nɛ yá mbɛfi.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yohɔ mín 'youi ra zɔthu

21 Nɛ nubɔya nu ra Jesús bi yɔthɔ bɔ ja ra hnini Capernaum ɔ xí tɛnni. Nu ra pa ran sáya mí cɔrpɔ ja ra nijɔ nɛ mi xánba bɔ yɔ jɔ'i.

22 Nɛ nu'ɔ bɔya, ɛmmɛ bi hyonya thoho 'bɔ mí 'yɔ a bi man ra Jesús, nguetho bi xánbi xɔn ho nɛ hinga ngubɔ mí man ɔ ma xánbate sehɛ ngue dyɔ israelhe, dyá judíohe. 'Bex gue bi bɔdi ja rán t'ɛdi ra Jesús.

23 Nɛ mi 'bɔpɔ n'da ran 'yohɔ n'youi ra zɔthu nɛ nts'edi bi mbah pɔya, bi 'yɛna:

24 —'Bɛ'a guí nde guí 'yɔrcahe grá Jesús, grá mɛngu Nazaret. Ha guí juaje ya. Dí pɔdi gue'e rá Thahni i Ojɔ gue xɔn hotho, bi 'yɛna.

25 Pɛ nu ra Jesús bi dɔmhyɔ ra zɔthu, bi 'yɛmbi:

—Daman hɛ, dami pɔm bɔ ja rá mbɔi na ran 'yohɔ, bi 'yɛmbi.

26 Nu ra zɔthu bɔya nts'edi bi huɔ'ts'a ran 'yohɔ, nts'edi bi mbafi, nɛ bi bɔm bɔya.

27 Gátho bi hyonya thoho ɔ 'bɔpɔ nɛ bin 'yɛmzɛhe ɔ:

—'Bɛ'a nam bɔn'a dí nuhɔ ya. 'Bɛ'a ni 'da'yonxádi na, nguetho i ja rán t'ɛdi na i sah yɔ zɔthu nɛ i su ɔ, bin 'yɛmzɛhe ɔ.

28 Nɛ 'bexque 'dahmantho bi hmam bɔ gátho ra hái Galilea 'bɛ'a bi 'yɔt'a ra Jesús.

Bi hoc'a rá suto ra Simón a ra Jesús

29 Nu'bɔ mi bɔm bɔ ja ra nijɔ a ra Jesús bi mbähá ra Simón, nɛ ra Andrés, nɛ ra Jacobo, nɛ ra Xuua. Bi zɔmhɔ bɔ rá ngu ra Simón.

30 Nε nu'a rá suto ra Simón 'bεm bη rá oi, i hεmb ra pa. Nε bi si a ra Jesús.

31 Nε bi nu bη i 'ben'a ra xisu bηya, bi benba rá 'ye nε bi xots'i. 'Bex bi bøn a ra pa, hin hapη xηn'η, nε 'bex bi zä bi hoc yän sihme bηya.

Ra Jesús bi hoqui xηn ngu yη hyenni

32 Nε nu'bη mí yηh ra hyadi gätho η mi η bá ts'inba a ra Jesús bη mi 'bηi, nε η min 'yohη ra zīthu bá ts'inbi.

33 Bim pεti bη ja ra goxthi gätho yη ja'i 'bηpη ja ra hnini.

34 Gätho na ngu yη hyenni bi hoqui, nε bi hyønba thi yη zīthu min 'yohη η 'da. Nε nu yη zīthu, εmme mi ndehma da ma to'o a ra Jesús, pε nu ra Jesús him bi japi din yä η.

Nu ra Jesús bi xänba yη ja'i bη ra xεqui Galilea

35 Nε nu'bη mi ts'utho da hyax bηya, bi ndants'a ra Jesús bi bøm bη ja ra hnini, bi mba bη ma'ueni bin yaui Oja.

36 Nε nu'bη mi hyats'i xηn ho bηya, bi mba ra Simón da hyoni, nε'η mi'da mi 'bηhmbη bi mbähä da hyomhbη ra Jesús.

37 Pε nu'bη mí dīm bηya, bi 'yεmbi:

—Mbähä bη ja ra ngu nguetho gätho yη ja'i hon'a bη mahøn'a, bi 'yεmbi.

38 —Hin'na, pε man'da xηn ho 'bη ga mbähä bη ja mi'da yη hnini, nεpη ga mangä bη mam hmam bη, nguetho gue'a bá εcä ua a, bi 'yεn'a ra Jesús.

39 'Bex bi mbähä bηya, bin 'yo gätho ra häi Galilea, bi man rá m hman Oja bη ja yη nijä nε bi hyøn'a thi yη zīthu mín 'yohη 'da yη ja'i bη bi thogui.

Bi hoc'a n'da ran 'yohη mi hεmb ra t'axca'ya

40 Nε bi zøm bη n'da ran 'yohη bη 'bäh ra Jesús, i hεmb ra t'axca'ya. Bin danyahmu, bi 'yäp ra mate, bi 'yεna:

—Nu'bη ni pähä da zä gui hogui ts'η, bi 'yεmbi.

41 Bin yeh rá mbηi ra Jesús, bi dä'a ra hyenni, nε bi 'yεmb bηya:

—I jagä ra pähä da yän'a ya, bi 'yεmbi.

42 'Bex bim 'be'η yη 'ya mi hεmbi.

43-44 Nu ra Jesús bηya, nts'edi bi hεcpi nε bi 'yεmbi:

—Nuya, njon gui xifi 'be'a dá øt'e'e. Ni mba, bán 'yupη 'bηh ra mbäja, gui un bη n'da ra 'bøts'e i man rán t'εdi ra Moisés da hyaxpη n'da 'bη ya bi yän ra t'axca'ya, nε da fah bηya ngue bi zä i, bi 'yεmbi.

Nε bi xifi da mba bηya.

45 Pε nu ran 'yohη 'bη mi bøm bη bi mbüdi εmme mma. Nε bi xih yη ja'i 'be'a xí t'ørpe. Jannangue'a nu ra Jesús ya him bi zä da yεpη ja yη hnini nε 'yotho bη ma'ueni nguetho εmme bi muns yη ja'i 'bη i cεpη ja ra hnini. Pε guehma xηn ngu yη ja'i mi zøm bη hapη mi 'yo ngue høn bη go hapη ní nets'i.

2

Bi hoc'a n'da ra ja'i mi ts'a rá ja'i

1 Nu'b_u mi tho i ts'u 'da y_u pa bi y_ut mahø'n'a b_u Capernaum ra Jesús. Nu'b_u mí 'yøh y_u ja'i ngue 'b_up_u ja ra ngu,

2 'bexque x_un ngu bi zøm b_u y_u ja'i gue'b_u go mi yup_u mbo ra ngu n_ep_u thi. Nu ra Jesús b_uya, bi xih rá m hman Oja _u y_u ja'i.

3 N_e nub_uya, bi zøm b_u 'da y_un 'yoh_u i tu n'da ra hy_enni ngue mí ts'a rá ja'i. Goho ma 'yoh_u _u y_un dute.

4 N_e hingui sä da thop_u 'b_uh ra Jesús nguetho mi d_u b_u y_u ja'i. Janangue'a bi xø'ts'a n'da x_equi ra 'bet'e, bi çamp'_u a ra hy_enni con rá 'beza.

5 'Bex bi ba_h ra Jesús ngue mi p_u _u ngue i jase rá ts'edi, n_e bi 'y_emp'a ra hy_enni b_uya:

—Nu'i, n'yø, ni ts'oqui ya x_um pun'ni i, bi 'y_em_u.

6 N_e nu'u 'da y_u xänbate ni ja, mi hup_u. N_e nu'b_u mí 'yø'a 'be'a i man ra Jesús,

7 bi 'y_ense mbo yá mb_ui n'da ngu n'da: “Xina, hanja ni man na tengu na. P_e hingui numansu Oja na, njo'o n'da ra ja'i da zä di punba yá ts'oqui n'da, hinda hønt'a Oja,” bi 'y_ense yá mb_ui _u.

8 P_e nu ra Jesús 'bexque bi ba_ho 'be'a mb_en _u, n_e bi 'y_emp'_u:

—Hanja ngub_u guím b_emhb_u mbo ni mb_uih_u.

9 Ha guím b_emhb_u ngue nte ni mba tho a dá xicä na ran 'yoh_u ngue rá ts'oqui ya x_um punbi. Ha guím b_emhb_u

man'da xquí p_uhmb_u ngue i ja ma ts'edi 'b_u ga xifi da ndants'i, da ga_x rá fi_u di din 'yo.

10 P_e nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ga ut'ah_u ya i ja man t'edi ua ja ra häi ngue ga punba yá ts'oqui n'da ra ja'i, jannangue'a ga japi din 'yo na ran 'yoh_u ya, bi 'y_en a ra Jesús.

N_e nub_uya, bi 'y_emp'a mí ts'a rá ja'i:

11 —Nu'i, dí xi i, ndants'i, ç_x ni fi_u, ni mba ni ngu, bi 'y_em_u.

12 Nub_uya, 'bex bi ndants'i, bi ga_x rá fi_u, bi bøm b_u i ja ra ngu. N_e bi nu _u gätho mi 'b_up_u. N_e bi hyonya thoho _u. Jannangue a bi 'y_espa Oja _u b_uya n_e bi 'y_en _u:

—Njam'b_u xtá nuh_u tengu a bin ja ya, bi 'y_en _u.

Nu ra Leví 'bex bi den'na ra Jesús

13 M'bejua b_uya xø bi mba mahø'n'a b_u ja ra ndenda_ehe a ra Jesús. N_e mi søm b_u y_u ja'i n_e mi xänba b_u _u.

14 Nu'b_u mi thop_u 'b_u a ra Leví, i hup_u ja rá m_ex_a gue'a ra hyaçahäi a. Nu'a ra Leví rá ts'unt'_u ra Alfeo a. Nu ra Jesús b_uya bi 'y_em_u:

—Ba tengui.

'Bex bi ndants'a ra Leví b_uya, bi d_enni.

Jesús bin sihm_eh_u y_u ts'om'bäi

15 N_e bin sihm_eh_u ra Jesús n_e yá xädi b_u ja rá ngu a ra Leví. 'Darp_u bin sihm_eh_u 'da y_u ziyate hyaçahäi n_e mi'da y_u ts'om'bäi. X_un ngu mi

'bupɸ nguetho xɸn ngu ɸ ya xɪ 'yɛc'yɛi a.

16 Nɛ nu'ɸ 'da ma xɸnbatehe bɸ nija, yɸ fariseo ɸ, nɛ nu'bɸ mi nu ra Jesús nɛ yú xádi sihmɛɸ ɸ yɸ ziyate hyaçahäi nɛ yɸ ts'om'bäi nɛ bi 'yɛmp'ɸ yú xádi ra Jesús:

—Hanja ngubɸ øt' ni Hmuhɸ. Hingui ho øt'a ngue i sihmɛɸ yɸ ziyate hyaçahäi nɛ yɸ ts'om'bäi, bi 'yɛn ɸ.

17 Nu'bɸ mí 'yøh ra Jesús 'bɛ'a bi man ɸ, bi 'yɛmp'ɸ:

—Nu'ɸ im bɛnɛ xɸn zaqui hingui honi to'o da mbäts'i, hinda hønt'ɸ i pɸsɛ in zäman'ɸ i honi to'o da mbäx ɸ. Nɛ nugä bá ɛcä ga fäx ɸ i pɸdi ja yú ts'oqui, him bá ɛcä ga fäx ɸ im bɛnɛ yɸ hocja'i, bi 'yɛn a ra Jesús.

Ran t'änni nangue ɸ ɛ't' yún sihmɛ

18 Nu'ɸ yú xádi ra Xuua Nxixya nɛ yú xádi yɸ fariseo mí ɛ't' yún sihmɛ ɸ. Nɛ bi zøm bɸ ɸ 'da bɸ mí 'bɸh ra Jesús ngue bi 'yänni nɛ bi 'yɛmbi:

—Hanja hingui ɛ't' yún sihmɛ ɸ ni xádi nɛ i ɛ't' yún sihmɛ ɸ yú xádi ra Xuua nɛ yú xádi yɸ fariseo, bi 'yɛn ɸ.

19 Ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti ngue ran thɸti 'bɸ mi dɸt'ɸ, bi 'yɛmbi:

—Pɛ nu'ɸ i 'bupɸ ja ran thɸti hin da du yú mbɸi nguetho 'bupɸ a ran 'yohɸ din thɸti. Hin da 'yɛna ngue hin din sihmɛ ɸ.

20 Pɛ da zøn ra ora da ts'ispa a ran 'yohɸ nɛ ja da 'yɛ't' yún sihmɛ bɸya, bi 'yɛn a ra Jesús.

21 Nɛ nu'a din xä ɸ ma xädigä hin da bømanho 'bɸ

nɛ'a ra nyomhma da dɛn ya, tengu tho ho ra naxca 'bø't'e hin da zä di 'bø't'a ra 'ya'bø't'e nguetho da xɛ tho ho mahøn'a.

22 Nɛ ngutho a ra vino ma'da'yo hin da zä da sirpɸ ja ra 'yambot'asɛi nguetho nu'a ra vino ma'da'yo da dɸn 'bɸ da sirpɸ nɛ dim fän a ra vino bɸya, gätho 'da dín ts'ontho bɸya. Nu'a ra vino ma'da'yo i pa nsi't'i bɸ ja yɸ mbot'asɛi ma'da'yo, pi 'yɛn'a ra Jesús 'bɸ mí dɸdi.

Bi t'ɛmbi i øt' ra 'bɛfi ɸ yú xádi ra Jesús a ra pa ran ts'äya

23 Nɛ nu'a ra pa ran ts'äya bi mbähä yú xádi ra Jesús, bi thopɸ ja n'da rá huɸhi yɸ trigo. Nu yú xádi bɸya i toc yɸ trigo bɸ bi thogui.

24 Nu yɸ fariseo bi nu 'bɛ'a bi 'yøt'ɸ yú xádi ra Jesús nɛ bi t'ɛmp'a ra Jesús bɸya:

—Hanja ngubɸ i øt'ɸ ni xädihɸ ya nɛ i ma man t'ɛdihɸ hin dam pɛhmbɸ a ra pa ran ts'äya, bi 'yɛn'ɸ yɸ fariseo.

25 Pɛ nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɸ:

—Ha hin guí nu bɸ ni søcuɸhɸ ngue nɛ ra David bi mbɛsta rán t'ɛdi Oja 'bɸ n'dandɪ 'bɸ min tumanthuhu bɸ bin 'yo nɛ ɸ min 'yohɸ.

26 Janangue'a bi yɸrpɸ ja rá ngu Oja nɛ bi zihɸ bɸ yɸ 'bøxthuhmɛ. Pɛ him mi sä xtán zi ɸ nɛ hønt'ɸ yɸ mbäjä i sä da zi ɸ. Nɛ nu ra Abiatar, ra hmumbäjä bɸ a, bi 'yɛmp'ɸ.

27 Nɛ xø bi 'yɛna:

—Í ts'än'na ra pa ran ts'äya nguetho bi ndep yɸ ja'i hin ɛ

din ʼnbi, hin í ts'änni ngue da mba nts'upi.

²⁸ Nε nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, drá hmugä nε i ja man t'ɛdi gam mangä 'be'a da 'yøt' yu ja'i ra pa ran ts'äya, bi 'yɛn a ra Jesús.

3

Bi hoc'a n'da ran 'yohu him mi sä di juan rá 'yε

¹ Nε nu ra Jesús buya bi yurpu ja ra nijä mahøn'a. Nε mí 'buru n'da ran 'yohu him mi sä di juan rá 'yε.

² Nε mi 'buru 'da di axtho ra Jesús 'bu di hocpa rá 'yε ran 'yohu. Nε nu 'bu da nu di hocpi di yap ruya nguetho ra pa ran ts'äya a.

³ Pε nu ra Jesús bi 'yεmp'a ran 'yohu:

—Ndants'i, gam 'bähnu made i 'buh yu ja'i, bi 'yεmbi.

⁴ Nε nubuya, bi 'yän'du 'buru nε bi 'yεmp'u:

—Dami xijü ya 'be'a xun ho da t'øt' 'bu ra pa ran ts'äya. Ha da t'øt'a n'da ran ho uague da t'øt'a n'da ran ts'o. Ha xun ho 'bu da yanba rá te rá mijä'iui n'da, uague xun ho 'bu da hyacpa rá te rá mijä'iui n'da.

Pε nu'u hin'yü 'be'a sä dí ðati.

⁵ Nu ra Jesús bi hyanman'u yu ja'i buya nε bi zøt rá mbui nguetho hin'yü ran hocja'i u. Nubuya bi 'yεmp'a mi u rá 'yε:

—Dami juan ni 'yε.

Nε 'bex bi juan rá 'yε buya, bi gomanho.

⁶ Bi bøn yu fariseo buya nε in cuε. Bin yahu mahøn'a u yän

suihu ngue mi ten ra Herodes, nε mí hon u 'beru dí hyo a ra Jesús.

Xun ngu yu ja'ibim peti bu ja ra dadehe mahøn'a

⁷ Nu ra Jesús bi 'uegue bi mbähä yü xädi bu ja ra dadehe nε xun ngu yu ja'i mi 'buru ra häi Galilea bi denthoho.

⁸ Nε u yu mengu bu ja ra häi Judea, nεru ra hnini Jerusalén, nεru ra häi Idumea, nεru 'danguadi ra Jordán, nεru ra xequi Tiro nε Sidón, bi 'yø u 'be'a gätho bi 'yøt'a ra Jesús. Janangue a gätho bi zøm bu mi 'bu a.

⁹ Nε nu ra Jesús bi 'yεmp'u yü xädi:

—Damin sähu, gui jomhu n'da ra t'umbosa nu ja ra dehe, bi 'yεmp'u.

Ngubu bi xifi nguetho i nu man'da man'da ní zøntho yu ja'i nε nu 'bu bin du bu yu ja'i da hyuxru ja ra mbosa ra Jesús buya.

¹⁰ Nguetho ya xí hoqui xun ngu yu hyenni, janangue a din tønthoho u yan zäman'u in nde da benba rá pahni ra Jesús ngue mi pa u, høntho ga thärpa thoho rá pahni 'bex gue da yangui, mi εn'u.

¹¹ Nε nu'u min 'yohu ra zithu bin danyahmu bu 'buh ra Jesús nε mbafi, εn u:

—Nu'i gue'e rá Ts'ant'u i Oja, bi 'yεn u.

¹² Pε nu ra Jesús nts'edi bi hecra u nguetho hingui ndepe gue'u yu zithu dí ba u yu ja'i gue gue'a rá Ts'ant'u Oja a.

Ra Jesús bi huahni 'de'mayoho yü xädi

13 M'bejua bəya bi guam bu ja ra nyuni a ra Jesús. Nubəya bi zohn'də 'da yá xádi ne nu'ə bi mba bu 'buh ra Jesús ə bəya.

14 Ne nubəya bi huahn'də 'de'mayoho, bi zänni din 'yohə ngue da zä da mbəhni da xih yə ja'i rá m hman Oja.

15 Ne bi un yá ts'edi di hoc yə hyənni ne da hyən a thi yə zı̄thu n'yohə 'da yə ja'i.

16 Bi zänna ra Simón, ne bi zänbi dí huti ra Pedro a.

17 Ne ra Jacobo ne'a ra Xuua rán 'yohə na ra Jacobo. Gätho yoho yá ts'unt'ə ra Zebedeo ya. Ne bi zänba yán sopathuhu Boanerges, i nde da ma tengu n'da ra ngáni.

18 Ne'a ra Andrés bi zänni, ne ra Felipe, ne ra Bartolomé, ne ra Mateo, ne ra Tomás, ne man'da ra Jacobo ngue rá ts'unt'ə ra Alfeo, ne ra Tadeo, ne man'da ra Simón, t'əmbi ra cananista.

19 Ne ra Judas Iscariote gue'a di dä a ra Jesús. Ne nu'ə mí gua'a bi un yá ts'edi ə, bá ɛ h yə ngu.

Bi t'əmbi in 'youi rá ts'edi ra zı̄thu a ra Jesús

20 Ne xø bi zøm bu xən ngu yə ja'i mahøn'a xø him mi pongui din sihmə ts'ə ra Jesús ne yá xádi.

21 Nu'ə mí 'yø ə yá mənɪ ra Jesús 'be'a gätho i øt'a, ɛmbi in gət'i, ne bá ɛ ə bi zøm bu 'buh ra Jesús i nde da zits'i.

22 Ne nu yə xänbate ni ja xpí 'yɛ a Jerusalén, sä ɛn ə n'youi ra zı̄thu ra Jesús, ne ɛn ə nangué rá ts'edi yá hmu ra zı̄thu gue'a ní zä i høn a thi yə

zı̄thu ra Jesús, sä bi 'yɛn ə yə xänbate ni ja.

23 Nu'ə mí bəh ra Jesús 'be'a bi man ə, bi zon'də bəya ne bi xih yən t'uti da bədi hinga gue'a man ə. Bi 'yɛmp'ə:

—Hin da zä a ra zı̄thu din səsəhə yá minzı̄thuhə, ne xtí 'betho rá ts'edi.

24 Tengu n'da ra ts'ut'abi bu ja ra hnini hingui sä da hyə rá ts'edi 'bə din səsəhə ə yá ja'i.

25 Ne ngutho n'da ra ngu 'darpə 'buhmbə yá ts'unt'ə n'da ran 'yohə da guasə ə 'bu hinga 'dat'a im bəni.

26 Ngutho ə yə zı̄thu 'bə xtín səsəhə yá hmu, xtan guasə ə 'bə hinga 'dat'a im bən'ə, bi 'yɛn'a ra Jesús.

27 Ne xø bi xih man'da ran t'uti nangué 'be'a bi 'yørpa ra zı̄thu, bi 'yɛmbi:

—Njon da zä da yərpə ja rá ngu n'da ran 'yohə i ja rá ts'edi gue'bə hinga m'bet'o da thu't'i. Pə nu'ə ya bi thu't'i, hingui hɛi da thəspi 'be'a gätho i pəs' pəya, bi 'yɛn a ra Jesús.

28 Pə majuañi dí xi ahə hønt'a go ma ts'oqui bi 'yøt' yə ja'i da mba ma punbi 'bə da hyon ra punbi, ne hønt'a go ma ts'ore bi ma.

29 Pə nu'ə to'o im man ra ts'ore nangué rá Hogandəhi Oja njəm'bə da zä da mba ma punbi ə, da nu ran ənbi gätho yə pa mazəi, bi 'yɛn a ra Jesús.

30 Ngubə bi xih yə xänbate ni ja ra Jesús nguetho bi 'yɛn'ə hinga gue'a rá ts'edi rá Hogandəhi Oja in 'youi ra Jesús, ngue mi høn a thi yə zı̄thu.

Ra Jesús i ɛmbi rá mbe ne yún 'yohu i ɔt' rá pähä Ojā

³¹ Nε nubuya bá ɛse rá mbe ra Jesús ne yún 'yohu. Pε mí 'bätho bu thi nguetho him bi zä bi yut'a mbo. Nε bi xi u 'bäpü mbo:

—Xihmi ts'u ra Jesús ngue dín zohndähe ua thi, bi 'yεmp'u.

³² Nε nu'u 'darpü mí huhmbu ra Jesús bi 'yεmp'u büya:

—'Bäpü thi ni mbe ne nin 'yohu, i hon a i 'na.

³³ Nu ra Jesús büya bi dat'u:

—Ga xi ahü te'o a ma mbe ne man 'yohu.

³⁴⁻³⁵ Nε bi hyant'u 'darpü huhmbu büya, ne bi 'yεna:

—'Bücuä ya ma mbe, ne man 'yohu, nguetho hont'a go te'o da 'yörpa rá pähä Ojā, gue'a man 'yohu a, ne gue'a man ju a, ne gue a ma mbe a, bi 'yεmp' bu mi dādi.

4

Ran t'uti ra mbomhmudä

¹ Nε xø bi xänba yu jā'i mahøn'a bu ja ra ndendädehe a ra Jesús. Nε ɛmme xün ngu yu jā'i bim petihü bu. Janangue'a bi yurbu ja ra t'ambosa bi dän i ts'u bu ja ra ndenthe. Nu yu jā'i bi gorü ndenthe büya.

² Nu ra Jesús büya xün ngu yün t'uti bi xih yu jā'i 'bu mí xänbi, ne bi 'yεna:

³ —'Yøhmbu ts'u ran t'uti ga xi ahü ya. Nu'a n'da ra uähi bi mba bá pon yu hmudä.

⁴ Nε bi zo 'da bu 'yu. Nubuya bá ɛh yu doja bi jua'a nts'a yu hmudä xí zo bu.

⁵ Nu'u mi'da yu hmudä bi zo bu ja yu ndaxnado ne ts'utho ra häi bu. Janangue'a 'bex bi bøxa n'dihi.

⁶ Pε nu'bu mam bá pøx ra hyadi 'bex bi 'yot'u nguetho hin hapü sä da mba yú 'yu.

⁷ Nu'u mi'da bi zo bu ja yu dāpo, bi bøts'e pεgue bi gom' yu dāpo, ne nte bi ndø'u.

⁸ Pε nu'u mi'da büya bi zo bu ja ra häi xün ho. Bi bøts'e ne bin te, ne bi ndøgue. Nu'u 'da 'däte ma'det'a bi ndøgue, nu'u 'da hyäte, nu'u 'da n'da ciento bi ndøgue ngue n'da 'bäi, bi 'yεn a ra Jesús.

⁹ Nε xø bi 'yεmp'u yu jā'i:

—Hønt'a go to'o ja yú zagu bi 'yø a dá ma, bi 'yεmbi.

Hanja i xih yün t'uti yu jā'i a ra Jesús

¹⁰ Nu'bu mi 'büschü 'de'ma yoho yú xädi ra Jesús ne'u mi'da yú 'yεc'yεi, bi xifi da xi u 'be'a na mbøn a ran t'uti bi ma.

¹¹ Nu ra Jesús bi 'yεmp'u büya:

—Gue'ahü bi ja ahü gui pähmbu a him mam fādi mam 'bet'o ngue 'bepü ní manda rá ts'edi Ojā. Pε nu'u yu jā'i thoho gue'u da sänba yün t'uti,

¹² madague da nu pε hin da 'yörpa masu 'be'a da nu, ne madague da 'yøde pε hin da bādi 'be'a ní mba a, ne hin da bēni di päh yú mbüi ngue da hyon ra punbi, bi 'yεn'a ra Jesús.

Rän theui a ran t'uti a ra mbomhmudä

¹³ Nε xø bi 'yεmp'u mahøn'a:

—Nu'b_u hin guí p_hmb_u 'b_e'a na mb_on'a ran t'uti dá mangä, ha da zä gui p_hmb_u gätho mi'da ga xi ah_u 'b_u.

¹⁴ Nu'a na mb_on'a dá mangä, nu'a ra u_hi que'a bá man rá_m hman Oj_ä h_onb_u go hap_u.

¹⁵ Guehya bi zo b_u ja ra 'yu na mb_oni bi 'y_omanho rá_m hman Oj_ä ya. P_e nu ra z_ith_u 'b_ex bi japi bi pumb_eni a ram hma bi sifi.

¹⁶ Ximangutya bi zo b_u ja y_undaxnado na mb_oni bi 'y_oh ram hma n_e bin johya.

¹⁷ P_egue hinga gätho rá mb_ui bi b_eni. Janangue'a nu'b_u bi nu y_un u_cpi n_e y_un u_nbi nangue rá_m hman Oj_ä him bi hyät'i, 'b_ex gue bi zu n_e bi 'uegue.

¹⁸ N_e nuya bi zo b_u ja ra d_apo na mb_oni bi 'y_omanho ram hma

¹⁹ p_eε_{mme} di ho ra ximhäi n_e ra mb_eti i hä_t'i, n_e di ho da 'y_ot' y_u pähä z_eh_e. Tengu'b_u bi gomba ram hma, n_e hin di japi din te y_u mb_ui.

²⁰ P_e nuya bi zo b_u ja ra häi x_un ho, na mb_oni bi 'y_omanho rá_m hman Oj_ä, bi hy_ani, n_e bin te y_u mb_ui x_un ho, n_e bi x_ant'a ram hma x_un ho, tengutho y_u hmudä, gue bi nd_o'a 'däte ma'det'a u 'da, n_e hy_ate u 'da, n_e n'da ciento u 'da, bi 'y_emp' u y_u xädi 'b_u mi xifi 'b_e'a na mb_on'a ran t'uti bi ma.

Gätho him mam f_adi da z_oni da f_adi

²¹ N_e x_o bi 'y_en'a ra Jesús:

—Nu'a mam hmangä nts'änni gätho y_u j_a'i da 'y_ode,

tengu n'da ra nyot'i nts'änni di yot'i gätho b_u mbo ra ngu, hingan ts'änni da mba ma c_u'ti b_u ja ra 'bihuanza o ra 'bit'ots'i.

²² Nguetho gätho 'b_e'a him mam f_adi da z_oni da f_adi, n_e gätho 'b_e'a him midí n_equi da z_oni da hnu.

²³ H_ont'a go to'o ja y_u zagu bi 'y_o a dá ma.

²⁴ N_e nu'a di jamansu a i øde da b_adi x_un ho n_e Oj_ä di japi man'da x_un ngu da z_oni da b_adi. P_e nu'a hin ε di jamansu a i øde, p_e n_e'a zi ts'_u mi p_adi dim 'b_edi, n_e tengu ni t'_eni gnán εmh_b gue'a dí t'_en'nah_u, n_e man'da mbongui thoho din 'da ah_u.

²⁵ Din ja ah_u tengu ram hma i ε_{na}: “Nu'a x_un ngu i ja man'da x_un ngu din t'unni p_e nu'a ts'utho i ja man'da da th_anba a.”

Rán t'uti ra hmudä i te

²⁶⁻²⁷ Nu ra Jesús bi 'y_emp' u mah_on'a:

—Nuya di manda ua rá ts'_edi Oj_ä madague'b_u hin di n_equi, tengu thoho n'da ra hmudä 'b_u bi du a n'da ran 'yoh_u, madague'b_u hingui nu hague ám b_ots'e p_egue i p_adi da b_ots'e, nte im b_entho.

²⁸ Nguetho nu'a ra häi dí t_ese y_u thuhu a. Nu'b_u bi mb_udi bi b_ots'e, y_u paxi thoho, m'bejua b_uya da nd_oh y_u d_axi, n_e nub_uya din th_a u.

²⁹ N_e nu ran 'yoh_u b_uya da xoqui nguetho bi z_on ra ora da 'b_e'ts'i, bi 'y_en a ra Jesús. In jab_u rá ts'_edi Oj_ä ngue di manda ua n_e njongui nu hague na te.

Ran t'uti rá hmudä ra mostaza

³⁰ Nε man'da ran t'uti bi xih yú xädi ra Jesús mahøn'a, nε bi 'yεmp'ε:

—'Bεpε dá bεmhβε hague di manda ua rá ts'edi Oja. Ga xi ahε n'da ran t'uti nanguε'a.

³¹⁻³² In ja tengu n'da rá hmudä ra mostaza i pa m'boni, nε εmμε zicue tho, εmμε man'da zicue xinda gue mi'da yε hmudä, pε man'da i te xεn ngu yú 'yε, xinda gue gä mi'da yε paxi nε xøgue sä da 'yøt' yú 'bafi yε doja βε ja yú xaha. Njabε rá ts'edi Oja βε ni nεqui ngue di manda ua, bi 'yεn'a ra Jesús.

Hanja bi xih yεn t'uti ε yε jǰ'i

³³ Nε xεn ngu mi'da yεn t'uti bi xänba yε jǰ'i a ra Jesús 'βε mi xänbi tengu ya i hman-gua, pε hønt'ε hingui hεi βε dá fǰadi bi xifi.

³⁴ Nε nte bi xih mi'da yεm hma, hønt'ε yεn t'uti bi xifi. Pε nu'βε mi 'bεsεhε yú xädi bi xih pεya 'bε'a na mbøn'ε yεn t'uti bi mam βε 'bεh yε jǰ'i.

Bi xifi din hε ran dǰhi ra Jesús

³⁵ Nu'βε mín de βεya nu ra Jesús bi 'yεmp'ε yú xädi:

—Nuya ga thohmβε nε 'danguadi ra dǰdehe, bi 'yεmp'ε.

³⁶ Nε nubεya bi xih yε jǰ'i da mbeng βε yú ngu. Nu yú xädi βεya bi 'yon a ra mbosa mi huhε ra Jesús, bi mbähä βεya. Nε xεn ngu mi'da yε jǰ'i bi denni ngue bi hyuse yú mbosa ε.

³⁷ Nε nu'βε ya i 'yo βε ja ra dehe nε nts'εdi ran dǰhi bin ja, nε bi donts' ra dehe ra mbosa nε mi ts'εtho xtán yudi.

³⁸ Pε nu ra Jesús mi hunh ra huhni, nε mi apε ja ra mbosa. Nu yú xädi bi 'yä ra Jesús nε bi 'yεmbi:

—Xänbate i, ha nte guím bεni nε nde ga tuhε, bi 'yεmp'ε.

³⁹ Bi ndants'a ra Jesús βεya nε bi 'yεmp'a ran dǰhi nε a ra dehe:

—Daman hε, bi 'yεmbi.

'Bex gue bin hε ran dǰhi nε ra dehe βεya him mam bi 'yǰni.

⁴⁰ Nubεya, bi 'yεmp'ε yú xädi:

—Guín suhε nguetho ts'εtho guí εc'yεigahε.

⁴¹ Nu yú xädi βεya bi zu a ra hmu, nε bi hyonya thoho a bin ja. Bin 'yεmzεhε n'da ngu n'da ε:

—'Bε'a di 'yεt'ui na ran 'yohε, nε ya 'bex gue in hε a ran dǰhi nε ra dehe di hεcpi.

5

Ra Jesús bi hyønba thi yε zǰthu a ra mεngu βε Gadara

¹ Nubεya nu ra Jesús nε yú xädi bi zøm βε 'danguadi ra dǰdehe nubε ja ra häi Gadara.

²⁻⁶ Nε mi 'bεpε n'da ran 'yohε min 'youi yε zǰthu. Nu'a mi zǰm βε ja ran 'yǰgui, nε njo'o to'o mi sä da zǰmmi nguetho gä i xεthoho yε cadena mi pa nthǰt'i. Xεn ngu yε nǰdi bi thurpa yú 'yε nε yú gua nanguε yε cadena, pε gǰtho i xεthoho. Njon mi sä di hεcpi. Gǰtho ra pa nε ra

xui mi mbap_u ja ra dapo o guerp_u ja ran 'yäg_ui, nε midi unba zεhe nguetho mi hεzεhe rá ja'i nangue y_u do. Nu'b_u mí bøm b_u ja ra mbosa a ra Jesús nε yú xädi, 'bex bá ε a ran 'yoh_u bin c'ath_u, bí 'yεp_u ja ran 'yäg_ui, bin danyahmu b_u 'bäh ra Jesús, bi dande,

7 nε nts'edi mbafi, bi 'yεna:

—'Be'a guí nde gui 'yorcahe grá Jesús, rá Ts'ant'_u i Oja mahεts'i. Nuya dí ä a ra mate hin gui ungahe,

8 bi 'yεn'_u y_u zı̄thu 'b_u mi sifi da bøm b_u rá mbai ran 'yoh_u.

9 Nε nub_uya nu ra Jesús bi 'yän'n_u y_u zı̄thu:

—'Be'a ní thuhu, bi 'yεmbi.

—Ma thuhu “N'dan nets'igähe” nε εmme x_un ngu gähe, bi 'yεna.

10-12 Nε nts'edi dí ä a ra mate gue'b_u ga pømhbε hin gui pεngahe b_u n'danni i ja y_u häi, dami 'yorcahe ra mate gui pεngahe n_u 'b_uh y_u ts'adi ga cathe n_u, bi 'yεn'_u. Nguetho hinga yatho mí 'yo _u y_u ts'adi x_un ngu, mi sapaxi b_u.

13 Nu ra Jesús ya bi un ran t'εdi da yεrp_u 'b_uh y_u ts'adi. Nu'b_u mí yεrp_u ya 'bex bán tih y_u ts'adi bá çap_u ja ra nguani _u 'bex bi yεrp_u ja ra dehe _u, nε gä bi du b_u _u b_uya. Mbε yo mahuahi i jua _u.

14 Nu _u y_un 'yoh_u midi ja-mansu y_u ts'adi, 'bex bi 'da 'b_u min nu 'be'a bi 'yøt'_u y_u ts'adi. Bi mba bá mam b_u ja ra hnini nεp_u huahi a bin ja. 'Bex bi mba y_u ja'i b_uya da nuse _u 'be'a bi man _u yú mbädi y_u ts'adi.

15 Nu'b_u mí zøm b_u, bi nu i hup_u a ran 'yoh_u madí unba ra zı̄thu, ya xí zä nε i he rá zi pahni. εmme bi mbidi y_u ja'i b_uya.

16 Nu'_u xí nu y_u ts'adi, xø bi xifi x_un ho y_u ja'i mahøn'a 'be'a xın ja.

17 Nε nub_uya, nu y_u mεngu b_u εmme bi 'yäp ra mate ngue 'bex gue da bøn a ra Jesús b_u ja yú häi _u.

18 Bi mba da ndex ra mbosa a ra Jesús b_uya. Nε nu'a ran 'yoh_u xí unba ra zı̄thu εmme i nde da den'na ra Jesús gue 'darp_u din 'yoh_u.

19 Pε nu ra Jesús him bi un ran t'εdi nε bi hεcpı.

—Ni mba b_u ni ngu, nε gui xi _u nim 'buih_u ran ho bi 'yøt'a Oja ra Hmu ngue bi huεc'a i, bi 'yεmp'a ran 'yoh_u.

20 Nu'a min 'youi ra zı̄thu b_uya, bi mba rá ngu. Bi d_u'mi bi mam b_u gätho ra xεqui Decápolis 'be'a xí 'yøp_u ra Jesús. Nε gätho _u bi xifi bi hyonya thoho _u.

Ra Jesús bi 'yä'a rá t'ı̄xu ra Jairo nε bi hoc'a n'da ra xisu mi hεmb ra mbeji

21 Nε nu'b_u ya mi zøn ra Jesús b_u ná 'danguadi ra dādehe, εmme x_un ngu y_u ja'i bim peti b_u ndenthe mahøn'a guerp_u bin säya ra mbosa.

22 Bi zø'a n'da rá ngarbi ra nijä i Jairo a, bin danyahmu b_u ja rá gua ra Jesús.

23 Nε εmme bi 'yäp ra mate, bi 'yεmbi:

—'Yørqı ts'_u ra mate ga mbähä ba cäx ni 'yε ma t'ı̄xu nguetho εmmei, jananguε'a

da yāni nε hin da du, bi 'yεmbi.

24 Nu ra Jesús bi mβε baya, nε xən ngu yə jā'i bi dεn'ndə, xogue bin də bə ni mba ə.

25 Nε bi zəpə 'yu n'da ra xisu nā 'dε'mayon jεya mi hεmb ra mbeji.

26 εmme xī nu ran ənbi nangue xən ngu yə 'yøthebate xī 'yøthe. Xi juadi gätho rá mbeti mi ja, nε xingui ts'ə bi dīts'i, xogue man'da εmmei.

27 Pε nuya i hon a ra Jesús nguetho xī 'yø'am man yə jā'i ngue di hoqui hønt'a go 'bε'a man ə. Janangue nu'bə mi zədi 'bex bi yət'i nde bə ní mba ə, bi dārpa rá xəthapahni ra Jesús baya.

28 Nguetho mí εnse ra xisu, "Høntho ga thārpa rá pahni, ya da yāngui," mí εna.

29 Nε nu'bə mi dārpa rá pahni ra Jesús 'bex bin hε a rá mbeji mí hεmb baya. 'Bex bi bə a ra xisu ngue ya bi zä xən ho.

30 'Bex bi bəh ra Jesús ngue bi hoc'a n'da ra jā'i rá ts'edi 'bə mí dārpa rá pahni. Janangue bi nyε'a ra Jesús, bi hyεt'ə yə jā'i min 'yohə nε bi 'yεna:

—To'o bi dārca ma pahni, bi 'yεna.

31 Nu yú xädi baya bi 'yεmbi:

—Guín nuhma εmme də ua yə jā'i, "To'o bi dārca ma pahni," nε guí εna.

32 Nu ra Jesús i tø'mi da manse to'o xī dārpa rá pahni.

33 Nε nu ra xisu baya, bin su nε di fet'i nguetho pə a xī t'ørpe. Nε bi mba bə 'bäh ra

Jesús bin danyahmu bə ja rá hmi nε bi xifi gätho 'bε'a xī 'yøt'e.

34 Nu ra Jesús baya bi 'yεmbi:

—Nu'i grá zi xisu, bi zä i nguetho gá 'yεc'yεigui. Ni mba da hyu ni mbəi, him man di ən'a a gmi hεmbi.

35 Gätho na yāui a ra xisu 'bex bi zəpə mi'da yə jā'i bí 'yεpə ja rá ngu a ra Jairo, bi t'εmp'a ra Jairo:

—Nu'a ni t'ixu ya bi du. Säti thofo man'da gadi pah na ra xänbate.

36 Pε nu ra Jesús 'bə mí 'yø a bi man'ə, bi 'yεmp'a ra Jairo baya:

—O di tu ni mbəi, høntho gui 'yεc'yεi ngue majuāni i ja ma ts'edi, bi 'yεmp'a.

37 Guehma bi thoh pəya nε njom bi japi da denni. Hønt'a ra Pedro, nε ra Jacobo nε ra Xuua rán 'yohə ra Jacobo, bi xifi da mbähä bə rá ngu ra Jairo.

38 Nu'bə mi zəpə bə ja rá ngun a ra Jairo baya, bi nu ngue i zon'ə yə jā'i 'bəpə, nε εmme di mbahni na ts'oni.

39 Bi yərpə mbo ra Jesús baya, bi 'yεmp'ə 'bəpə:

—Hanja εmme gadi hīhə na ts'oni. Nuna ra hmute hingui tu pεgue i əha.

40 Nu'bə mi 'yøh yə jā'i 'bε'a bi man a, bi den thofo baya. Nu ra Jesús baya, bi 'yεmp'ə yə jā'i:

—Dami pəmhə thi, bi 'yεmbi.

Hønt'a rá ta nε'a rá mbe ra hmute xī du nε yú xädi, bi

yutha ra Jesús bə 'ben a ra hmute.

⁴¹ Nu'a ra Jesús bəya bi benba rá 'ye a ra hmute ne bi 'yɛmbi:

—Talita cumi, bi 'yɛmbi. I nde da ma: “Nu'i grá hmute dí xi i, dami ndants'i.”

⁴² Nu'a ra hmute bəya 'bex bi ndants'i ne bin 'yo. 'De'mayon jeya mi pɛ'ts'a. Nu'u bi yutha mbo bi hyonya thoho.

⁴³ Nu'a ra Jesús bəya nts'edi bi 'yɛmp'u:

—Njon gui xihmbə 'be'a dá øt'ä, bi 'yɛmp'u. Ne nubəya bi 'yɛmp'a ra Jairo:

—Dami 'uɪn na ni t'ixu ya, bi 'yɛmbi.

6

Ra Jesús bi zəm bə rá hninizɛhe

¹ Bi bəm bə ra Jesús bəya, bi mba bə ja rá hnini zɛhe Nazaret. Bi mbähä yá xädi.

² Ne nu'a ra pa ran ts'äya, bi mbähä yá xädi bə ja ra ni ja. Nu ra Jesús bəya bi xänba bə yə ja'i. Nu'bə mi 'yøh yə ja'i a bi man'a ra Jesús, bi hyonya thoho ne din 'yɛmzɛhe u:

—'Be'a nin xädi im man na. 'Be'a ni ts'edi i ja na, ngue i sä i øt' yən t'øt'e mixte na.

³ Ha hinga guehna ra yaxi na, rá ts'unt'u ra María. Ne yún 'yohə ra Jacobo, ne ra José, ne ra Judas, ne ra Simón, ne u yún ju dí 'bəhmbə ua, bi 'yɛn u.

Ne bi u't' yá mbəi zɛhe u.

⁴ Janangue'a nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'u:

—Gätho yá pøngahya Oja i hnumansu, pɛ hønəbə ja rá häizehe nɛpə 'bəh yá mení, nɛpə ja rá nguse hingui hnumansu bə, bi 'yɛn'a.

⁵ Ne hingui ngu yən t'øt'e bi 'yørpə ngue xtá 'yut rá ts'edi. Hønt'u zi yoho yən zäman'u bi gäx rá 'ye bi japi bi yən'u.

⁶ Ne bi hyonya thoho a ra Jesús nguetho him bi 'yɛc'yei u ngue i ja rá ts'edi u yá mɛnguhə. Ne nubəya bi mba bə ja yə t'əhnihi jombə Nazaret, ne bi xänba bə u yə ja'i.

Bi mbəhn'də 'de'mayoho da mamp'a rá m hma

⁷ M'bejua bəya bi xi u 'de'mayoho yá xädi ngue da mba bə ja yə hnini. Ne 'da i yoho bi zänni, ne bi un yá ts'edi da hyøn'a thi yə zithu in 'yohə u 'da yə ja'i.

⁸⁻⁹ Ne bi xi u nte da hyəx 'bə bi mba u. Hønt'a n'da ra tøhø da hyəts'i n'da ngu n'da u. Ne hønt'u yə thixfani da 'yut'i. Xing yən ju'dəzə, xing yən zedi da hyəts'i, xing ra mbeti, ne xín da gəx u yojo'ts'i yá pahni.

¹⁰ Ne man'da bi 'yɛmp'u:

—Hønəbə go hapə da mba ma säya ahə 'bə gá sømhbə bə ja yə hnini, gam 'bəhmbə bə gue'bə go gá nɛxhə bə.

¹¹ Ne nubə hapə gui sømhbə ngue hin da zin ahə ne hin da 'yømanho a guí mamhbə, dami pømhbə bə, dami huajə ra häi ja ni xinguhə, ra hmɛpya ngue gui sohmbə bə u. Ne majuəni dí xi ahə, nu'a ra hnini hin da zin ahə,

man'da xən ngu ran ənbi da nu a 'bɛ bi zɔn ra pa ran juənbi, xinda gue'a ra hnini Sodoma nɛ ra hnini Gomorra, bi 'yɛmp'ɛ yá xädi.

12 Nɛ bi bɔm bɛ 'dɛ'mayoho bɛya, bi mba. Hɔnbɛ go hapɛ bin 'yo bi xih yɛ jã'i di pãh yán 'yomfɛni nanguɛ yɛ ts'oqui bi 'yɔt'e.

13 Nɛ bi hyɔn a thi xən ngu yɛ zĩthu mín 'yohɛ 'da yɛ jã'i nɛ xən ngu yɛn zãman'ɛ bi gox ra aceite nɛ bi japi bi zã ɛ.

Rán dɔte ra Xuua Nxixyã

14 Mí ø a ra ts'ut'abi Herodes ngue mí man yɛ jã'i 'bɛ'a mí øt'a ra Jesús bɛ mí 'yo, nɛ bi 'yɛmb bɛya:

—Masque gue'a ra Xuua Nxixyã a bi dãmbɛni, jananguɛ'a i øt yɛn t'øt'e ngue i uh rá ts'ɛdi, bi 'yɛna.

15 Pɛ nu'ɛ 'da yɛ jã'i, mi ɛna:

—Ra Elías a ra Jesús.

Nɛ nu'ɛ 'da i ɛna:

—Ra pɔngahyã tengu mi 'bɛh maya'bɛ.

16 Pɛ nu ra Herodes 'dat'a im ma, bi 'yɛna:

—Gue'a ra Xuua Nxixyã a ngue dá manda da ts'ɛcpa rá 'yɛga, masque bi dãmbɛni, bi 'yɛn a ra Herodes.

17-18 Nguetho guesɛ ra Herodes bi mbɛnh'dɛ bá bɛnt ra Xuua, bi du't'i nɛ bi got'a fãdi. Nguetho in cue ra Herodes 'bɛ mí t'ɛmbi hingui ho a bi 'yɔt'e ngue xí zin a rá 'bɛpo. Nɛ nu'bɛ mí zin'a ra xisu, mi 'bɛhmi a ra Felipe. Nɛ nu'a ra Felipe, rán 'yohɛ zɛhɛ a ra Herodes. Nɛ nu ra xisu i Herodías a. Nɛ gue'a ra Xuua Nxixyã bin yãui ra Herodes,

bi xifi hingui ho a bi 'yɔt'e. Him bi 'yɔmanho ra Herodes bɛya, jananguɛ bi manda dí cot'a fãdi ra Xuua Nxixyã.

19 Nɛ a ra Herodías bin cue nɛ ɛmmɛ honi 'bɛpɛ dí hyo a ra Xuua. Pɛ him 'bɛx bi zã bi hyo.

20 Nguetho nu ra Herodes mi pãdi ra hocjã'i a ra Xuua, nɛ bi xi ɛ yɛ mbãngoxthi njon da japi da yɛrpɛ ngue di ənba ra Xuua. Nɛ nu ra Herodes, ja'bɛ di manda bá ts'inba ra Xuua ngue i nde da 'yø i ts'ɛ rá m hman ra Xuua. Nɛ bi 'yɔmanho tho madague'bɛ hinga gãtho i pãdi 'bɛ'a nam bɔn'a i man ra Xuua.

21 Nu'bɛ mí zɔn ra pa rá ngopa ra Herodes, nu ra Herodías bɛya bi dĩni 'bɛpɛ dí hyo ra Xuua bɛya. Bi 'yɔt'a n'da ra dãnsihmɛ ra Herodes bá si yám fãts'ihɛ, nɛ yá hmudofɛi nɛ'ɛ yɛ ngarpi bɛ ja ra häi Galilea.

22 Nu'bɛ min sihmɛ ɛ bi yɛrpɛ rá t'ixu ra Herodías, bin nɛsɛ a ra hmute. Nu ra Herodes nɛ ɛ gã mi huhmbɛ bɛ ɛmmɛ bi numanhop rán hnɛi ra hmute.

—Nuya gui 'yãqui 'bɛ'a gui nde gui 'yãqui, nugã ga 'da i, bi 'yɛmbi.

23 Nɛ xø bi 'yɛmbi:

—Yɛc'yɛi Ojã majuãni ga 'da i 'bɛ'a gui 'yãqui madague a gui 'yãc made gãtho 'bɛ'a dí pɛ'ts'ã, bi 'yɛmbi.

24 Nu'a ra hmute bɛya bi bɔni nɛ bi 'yãn'na rá mbe ngue ra Herodías, bi 'yɛmbi:

—'Bɛ'a sä ga äpi, mbe.

Nu'a rá mbe bɛya bi 'yɛmbi:

—'Yäp'a rá yá ra Xuua Nxixya.

²⁵ Bi mbenga n'dihi ra hmute baya bi 'yemp'a ra Herodes:

—Dí nde 'bexque guehya gui 'dac'a rá yá ra Xuua Nxixya, gui cärca ra mbohi, bi 'yembi.

²⁶ Nu ra Herodes baya bi du rá mbai 'bu mi 'yø a bi man a ra hmute, pε hingui sä 'be'a da mam baya nguetho hup ja ran sihme u xi 'yøde 'be'a bim ma ngue ya xi ma majuani di unni 'be'a da t'äpi.

²⁷ Janangue a guehma bi mbenhna n'da ra dofai bá hanba rá yá ra Xuua.

²⁸ Nu'a ra dofai baya bi mba bá scpa rá yá ra Xuua nub ja ra fädi ne bá cät'a n'da ra mbohi, bi unna ra hmute baya. Nu ra hmute baya, bi unna rá mbe a rá yá ra Xuua. Ne gue'a bin ja 'bu mi du ra Xuua Nxixya.

²⁹ Nu'bu mí 'yøh yú xädi ra Xuua ngue bi ts'εcpa rá yá, bá ε u, bi duspa rá ngøc'yei ne bi mba bi 'yäp ja ran 'yägüi baya.

Bi un ran ts'ihme cät'a mahuaqi a ra Jesús

³⁰ Nu'bu jam bá penc u yú xädi a ra Jesús, bi xifi 'be'a gätho xi 'yørp bin 'yo, ne bi ma 'be'a gätho bi mam bu 'buh yu ja'i 'bu mi xih rá m hman Oja u.

³¹ Nu ra Jesús bi 'yemp'u:

—Ga mbähä ts'u nu n'danni ngue dan säyah ts'u nu, xøhma guí yähmbu, bi 'yemp'u.

Nguetho xun ngu yu ja'i i søm bu, ní mba ne ní 'yøhe,

ne xingui ts'u im bongui din sihme u.

³² Janangue a bi hyu ra mbosa u im be ni da zøm bu ma'ueni u guerp da zä dim 'buse u.

³³ Pe xun ngu mi'da yu ja'i bi hyant'a ra mbosa bu ni mba ne bi badi i hu bu ra Jesús. Ne bá nexp ja yú hnini u, ne εmme bin ti u ne 'yogua thoho ne m'bet'o bi zøm bu da zøn'a ra mbosa.

³⁴ Nu'bu mi gah ra mbosa ra Jesús ne yú xädi, bi nu xun ngu yu ja'i ya xi zøm bu, ne bi huεc'u ngue in ja tengu yu de'yo njo'o di jamansu. Ne 'bex bi du'mi bi xih yu ja'i rá m hman ra Jesús mahøn'a asta gue'bu go mín de.

³⁵⁻³⁶ Nu'bu mín de baya bi t'emp'a ra Jesús:

—εmme bin de ya, ne hinga nan sihme yu ja'i, dami penp ja yu t'uhnini ya da dän yu hme bu nguetho ma'ueni ua ne hin'yü 'be'a da zi, bi 'yøn'u yú xädi.

³⁷ Pe nu'a ra Jesús bi 'yena:

—Gue'ahu gui 'uimhu yu ja'i, bi 'yembi.

Ne bi 'yøn'u yú xädi:

—Pe ha guí εnje gua tämhbe yociento ra hme ngue ga un hde yu ja'i da zi, bi 'yøn'u.

³⁸ Nu ra Jesús baya bi 'yemp'u:

—Bá nuhu bu hangu yu hme ja bu.

Nu'bu mí badi, bi 'yembi:

—Cät'a mhme ne yoho yu huä ja ua, bi 'yøn'u.

³⁹ Ne bi xih paya:

—Dami xihmbu yu ja'i din säya nu i ja yu 'bot'ei.

40 Nε 'darpu bi hyu u n'da ciento, nε 'darpu bi hyu u mi yote ma 'dεt'a, nε njabu bi 'yot'e gätho u mi'da.

41 Nu'bu mi gñn'u cat'a yu hme nε u yoho yu huq ra Jesús, bi ndøs mahεts'i, bi 'yap rän japi Oja nε bi xεn'u yu hme. Nε u yu huq buya. Nubu ya bi un'du yu xädi di darpa yu ja'i.

42 Gätho bin sihme u 'bapu nε bin niya xñn ho u.

43 Nε nu'bu mi jua'a bi pεt'u bi bongui, 'dε'mayo 'bøts'e bi yudi.

44 Nε nu'u bin sihme cat'a mahuahi ma 'yohu u.

Ra Jesús bin 'yo maxøts'e bu ja ra dadehe

45-46 Nu ra Jesús buya bi xih yu xädi m'bet'o da mba u da zøm bu ra hnini Betsaida, nε bi yut'a n'dihi bu ja ra mbosa u buya. Nu ra Jesús him 'bex gue bi mba nε nu'bu min 'yεhmbu gätho yu ja'i, bi ndexpu ja ra nyuni bin yaui Oja bu.

47 Nu'bu min xui, ya i 'yo bu ra mbosa bu made ra dehe. Nu ra Jesús mi 'butho bu bán ts'ogui.

48 Nε nu'bu mí hyant'u 'be'a øt'u yu xädi, bi nu ngue xñn hεi bu ni 'yon yu mbosa nguetho di costa'a ran dahi a ra mbosa. Nε nu'bu maguembu da hyax pu ya bá εh ra Jesús bu ní mba yu xädi, ba 'yo maxøts'e ra dehe. Nε nu'bu mi zadi εna da mi'ts'a ra mbosa.

49-50 Nu'u yu xädi 'bu mi nu bi bεn u: "N'da ra du i mba bu," εn'u. Nε εmme bi mba u

nguetho bin su. Nu'a ra Jesús bi 'yεmp'u:

—Guecä o te guím bεmhbu. Damin johyah, bi 'yεmp'u.

51 Nε bi ndexpu ja ra mbosa buya. 'Bex bin hε ran dahi, nε εmme bi hyonya thoho yu xädi 'bu mi nu 'yo maxøts'e ra dehe ra Jesús, nε bin hε n'dihi ran dahi.

52 Bi hyonya thoho nguetho him bi bεni 'be'a bi nu 'bu mi 'uñn'i cat'a mahuahi yuñ 'yohu bu ndenthe, nguetho hingana pa di xñn ho u.

Ra Jesús bi hoc'u yuñ zäman'u bu ja ra xεqui Genesaret

53 Nε bi zøm bu 'danguadi ra dadehe buya, nubu ra häi Genesaret, bi zopu yu mbosa.

54 Nu'bu mi gapu ja ra mbosa, gätho yu ja'i bi ba di gue gue'a ra Jesús.

55 Nε nu yu ja'i buya 'bex bi mba bá si yu hyenni, bi zixpu da thoh ra Jesús. Mi oxpu ja yu 'beza 'da, hønbu go hapu ní nets'i. Nε nu'bu mi thopu ra Jesús bu ja yu häi u,

56 hønbu go hapu bi thogui, o gue yu t'ahnini o gue yu dahnini, o guεpu ma'ueni yu hnini, ya xí 'bom bu yuñ zäman'u. Nε gätho bu bi thogui bi si a ra Jesús: "Mada hønt'a ni pahni ga thät'i i," bi t'εmbi. Nε hønt'a go to'o bi darpa rá nyampahni 'bex bi zä buya.

7

Ra Jesús bi ma nda'a di ts'onba rá mbu i n'da ra ja'i

1 Nε bi nεxpυ Jerusalén 'da yυ fariseo nε yυ xānbate nijā, bi zōm bυ mi 'bυh ra Jesús.

2 Nε bi nu υ 'da yá xādi ra Jesús i sihmε nε hin nin xυ'yε tengu rán sυ'yε bi zānzεhε yán t'εtizεhε υ. Nε bi 'yεmbi øt ra ts'oqui υ.

3 Nguetho nu'υ yυ fariseo nε gātho mi'da ma mijudíohe εmme i tenda'υ yán t'εdi yυ dāc'yεi. Nε nu'bυ hin nin xυ'yε tengu man yán t'εdi, ya hin din sihmε 'bυ.

4 Nε ngutho 'bυ xpá mbenga tāi, him 'bex gue i sihmε, 'be din xυ'yε xυn ho tengu yán t'εdizεhε i ten'dυ. Nε man'da xυn ngu yυn sυt'i i ten'dυ, tengu yán t'εdi yυ dāc'yεi. Yán sυt'i ngue yυ tasa, nε yυ xaro, nε yυ t'εgui, nε yám 'be't'e yυ t'ots'i.

5 Janangue nu yυ fariseo nε yυ xānbate nijā bi 'yānna ra Jesús:

—Hanja υ ni xādi hingui ten yán t'εdi yυ dāc'yεi nε i sihmε nε hin nin xυ'yε, bi 'yεmp'υ.

6 Bi dāh ra Jesús, bi 'yεmp'υ:

—Nu'ahυ yoho nin 'yomfεnihυ, bi 'yεmp'υ. Nε majuāni bi man ra Isaías nangueehυ 'bυ mim pōngahyā, bi 'yεna:

Nuya yυ jā'i nangue yá nde i εscagui,

pε maxøts'e thoho, hinga gātho mbo yá mbυi im bεngui.

7 Sāti thoho i εscagui nguetho hønt'υ

yán t'εdi zεhε i xānba υ mi'da, i εn Ojā, bi 'yεn a ra Isaías, bi 'yεn a ra Jesús.

8 Gue'a gá 'yøthυ a nguetho gá hyehmbυ yán t'εdi Ojā nε gá tenhdυ yán nt'εdi zεhε yυ jā'i nangue yán sυt'i yυ xaro, nε yυ tasa nε xυn ngu mi'da guí øthυ, bi 'yεmp'υ.

9 Nε man'da bi xi υ, bi 'yεmp'υ:

—Nε hønt'a ram fε'ts'i guí øthυ nangue yán t'εdi Ojā, tengu 'bυ nte di muui, nguetho hønt'υ nin t'εdi zεhεhυ guí nde guí tenhdυ.

10 Gue'a gní festahυ rán t'εdi Ojā bi xi a ra Moisés a guí øthυ, nguetho nu a ra Moisés bi 'yεna: “Guí numansu ni tahυ nε ni mbehυ” Nε man'da ram hma bi ma: “Nu'a to'o da zan rá ta o gue rá mbe, jatho da tho a.”

11-12 Pε nu'ahυ 'dan'yo thoho guí mamhbυ ngue guí εmhbυ hing ra ts'oqui 'bυ bi yārba Ojā a mi ja ngue xtá mbāx a rá mbe o gue rá ta n'da ran 'yohυ. Nε hin gá xihmbυ ngue him bi numansu yá ta 'bυ ngubυ bi 'yøt'e.

13 Gue'a gní combahυ rām hman Ojā a, nangue ni t'εc'yεi zεhεhυ guí xānbahυ mi'da yυ jā'i. Nε xυn ngu mi'da guí øthυ, bi 'yεmp'υ yυ fariseo a ra Jesús.

14 Nε nubuya bi zohni gātho yυ jā'i bi 'yεmp'υ:

—Dami 'yøhmbυ, gātho ahυ, nε dami pāhmbυ na ga xi ahυ ya.

15 Hin'yυ 'bε'a da yυrpυ mbo rá mbυi n'da, gue di ts'onba bυ, pεgue nu'a ní bøm bυ ja rá mbυi n'da gue a dí ts'onba rá jā'i n'da a.

16 Hønt'a go to'o ja yú zagu bi 'yø a dí m angä, bi 'yεmp'u yú ja'i a ra Jesús.

17 Ne bi 'uepü 'büh yü ja'i a ra Jesús, bi mbähä yú xädi bü ja ra ngu. Ne nubüya bi 'yän'dü yú xädi:

—'Bε'a gue na mbøn'a ran t'uti gá ma.

18 Ne bi 'yεmp'u yú xädi büya:

—Ha ne ahü hin guí pähmbü a dá mangä. Ha hin guí pähmbü hin'yü 'bε'a da yurpü mbo rá mbüi n'da, gue hinga gue'a dí ts'onba bü a.

19 Nguetho nu'a 'bε'a gätho i si n'da, hin din zäm bü rá mbüi n'da, pε da mba bü rá foho n'da ne da thotho a, bi 'yεn a ra Jesús.

Ngubü bi man ra Jesús i ndepe da fädi ngue xün ho 'bε'a gätho i ja ua ngue da zi n'da.

20 Ne mi εn'a ra Jesús:

—Nu'a ní bøm bü rá mbüi n'da ra ja'i, gue a dí ts'on'a n'da a.

21 Nguetho nubü ja yú mbüi yü ja'i ní bøm bü gätho yü ts'on'yomfëni, ne'bü i 'yomt'ëni thoho n'da, ne'bü di 'yomt'ëniiba n'da ra xisu ne i 'büh rá xisu, ne'bü i hācpa rá te rá mijä'iu.

22 Ne'bü øt' ram fε, ne'bü øt' ran ts'iyate, ne'bü nzäi øt ran ts'o, ne'bü i häte, ne'bü ra 'yäsä o gue ran ts'eya, o gue yän c'äte, o gue yän 'yεts'i, o gue'bü i øt'e tengu 'bü hin'yü rán 'yomfëni n'da.

23 Gue'ü gätho ní bøm bü yú mbüi yü ja'i ne gue'ü ní ts'onba

yú mbüi yü ja'i ü, bi 'yεmp'u yú xädi ra Jesús.

N'da ra xisu ngue hing yü judío bi 'yεc'yεi ra Jesús

24 Nu'bü mi jua a bin yähu yú xädi a ra Jesús, bi mbähä bü ra xεqui yü hnini Tiro ne Sidón. Ne nu'bü mi dñi hapü din säya bi nde ngue njon da bādi, pε njām'bü bi zä bin 'yāgu.

25-26 Nguetho 'bex bi zøm bü n'da ra xisu mi 'bü a n'da rá t'ixu min 'youi ra zithu. Bi zøm bü ngue ya xí 'yøde nangue rá ts'edi ra Jesús. Nu ra xisu, hin ma mijudíohe a, ra mēngu bü ra xεqui Sirofenicia. Bin dānyahmu bü ja rá gua ra Jesús ne nts'edi bi 'yāp ra mate ngue da hyønba thi a ra zithu in 'youi a rá t'ixu.

27 Nu'a ra Jesús bi 'yεmbi:

—Hin nin säui ga øt'a a guím ma nguetho him ma mēnguhü. Tenguthoho bü ja n'da ra ngu hin rán sähu rá mbüdi da t'in ü yü t'ü'yo, yú mbüdi ü go yü t'ähni, bi 'yεmbi.

28 Bi dā a ra xisu büya:

—Majuāni guím ma, gra Hmu, pε ne'ü yü t'ü'yo i sip yú xeni yü ts'ant'ü i hepü 'bimεxa.

29 Nu'a ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Xün ho ngue ngubü gá bēni, janangue nu ra zithu min 'youi ni t'ixu ya bi bøn. Ni mba ya.

30 Nu'bü mi zøm bü rá ngu bi nu a rá t'ixu 'bem bü ja rá oi, ya xí 'ue a ra zithu büya.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yohü i gogu ne i 'bare

³¹ Nε bi bøm bu ra häi Tiro a ra Jesús bi thotho bu ra hnini Sidón, nεpu yu hnini ra häi Decápolis, nε bi zøm bu ja ra dadehe Galilea mahøn'a.

³² Bá ts'inba n'da ra gogu nε i 'bare, bi t'äp ra mate ra Jesús da dospa rá yá a.

³³ Nu'a ra Jesús bi zixa ra gogu bu ma'ueni ts'u nguεpu njongui 'buh yu ja'i, nε bi dïmba rá saha bu ja yú zagu, nε nu rá jïni bi gospa rá jañi.

³⁴ Nε nubuya, bi ndøts' mahçts'i a ra Jesús nε bin gä'ts'i nε bi 'yεna:

—Efata, bi 'yεn a ra Jesús.

Nu'a i nde da ma: “Dami xo-qui.”

³⁵ Nε 'bex bi xoh yú zagu, nε bi xoh rá nde nε bin yá xøn ho buya.

³⁶ Nu ra Jesús buya nts'edi bi xifi njon da xifi 'be'a bi 'yørpe. Pε nu'bu mi sifi hin da ma pε man'da bi ma.

³⁷ Nε gätho u bi xifi εmme bi hyonya thoho u, nε bi 'yεn'u:

—Xøgue xøn ho tho gätho i øt'a ra Jesús. Di jap yu gogu da 'yøhnahyá nε di japi din yá yu gore, bi 'yεn u.

8

Ra Jesús bi un ran ts'ihme u goho mahuçi

¹ Nu'u yu pa u, xøn ngu yu ja'i bim pεti mahøn'a bu ma'ueni mi 'buh ra Jesús, nε nte mi ja bu 'be'a da zi, nguetho ma'ueni bu. Janangue a bi zohn'du yú xädi ra Jesús nε bi 'yεmp'u:

² —Nhuçcate tho yu ja'i nguetho ná hyupa dí

'buhmbu ua ya, nε hin'yu da zi.

³ Nε nu'bu ga pεnpu yú ngu yu ja'i ngue ban sihme bu masque da güent ra thuhu bu 'yu nguetho nu'u 'da yabu bá nets'i, bi 'yεn a ra Jesús.

⁴ Bi dā u yú xädi buya:

—Ma'ueni ua, hapu da zä da thïn a da zi ya 'bucua.

⁵ Nu ra Jesús bi 'yän'da:

—Hangu yu hme guí cuhu, bi 'yεmp'u.

—Yotomhme, bi 'yεn u.

⁶ Nu ra Jesús buya bi xifi da hyupu häi yu ja'i. Nε bi hyan u yotomhme bi 'yäp ra jamadi Oja nε bi xem buya, bi un'du yú xädi di darpa u yu ja'i i hupu.

⁷ Nε yu t'huuá mi cu u, bi japi nε bi un'du yú xädi buya bi darpa yu ja'i hupu.

⁸ Gätho bin sihme u nε bin niyá xøn ho. Nε nu'bu mi mba ma pεti u bi bongui, bin ja yoto 'bøts'e.

⁹ Nε nu'u bin sihme mi jua'i goho mahuçi. Nε nubuya, bi xih yu ja'i da mba yú ngu.

¹⁰ Nε bi yurpu ja ra mbosa ra Jesús buya nε yú xädi, bi zøm bu ra häi Dalmanuta.

Yu fariseo i äp ra hmεpya a ra Jesús

¹¹ 'Bex bi zøm bu yu fariseo buya bi zä ra Jesús 'bu majuani Oja bi un rá ts'edi nε bi 'yäp yu hmεpya mahçts'i.

¹² Pε nu ra Jesús bin gä'ts'i, bi du rá mbui nguetho guexta'a hingui εç'yεi gue ja rá ts'edi, nε bi 'yεmp'u:

—Hanja ngue guexta'a guí äju yu hmεpya. Majuani dí

xi ah_u hin te ma hmεpya ga ut'ah_u ya.

13 Nε bi zop_u u b_uya, bi mba bi y_ur_u ja ra mbosa mahøn'a u, bi mba b_u 'danguadi.

Y_u xädi ra Jesús bi xifi di jamansu nangue y_un xädi y_u fariseo

14 Pε nu y_u xädi ra Jesús bi pumbɛni him bi hyax ra hmε. Nε høn't'a zi n'dam hmε mi o b_u ja ra mbosa.

15 N'da ran t'uti bi xih y_u xädi ra Jesús nε bi 'yεmbi:

—Dami jamansuh_u nangue rá íxi y_u fariseo nε rá íxi ra Herodes, bi 'yεmp'u.

16 Pε y_u xädi b_uya sä bin 'yεmzεhε n'da ngu n'da u:

—Masque i xij_u nguetho him bá h_uh_u ra hmε.

17 Pε nu ra Jesús 'bex bi b_udi ngue him mi p_u u ngue gue'u y_un t'öt'e y_u fariseo nε'u mi tεn ra Herodes bi xifi, nε bi 'yεmp'u:

—Ha gue'a gnín 'yänhd_u a, ngue nte bá h_uh_u ra hmε. Hin gadin 'yomfɛnih_u, x_um mε tho ni mb_uih_u.

18 Ja ni d_uh_u nε hin guím bεmh_u 'bε'a gá nuh_u, ja ni zaguh_u nε hin guím bεmh_u a gá 'yøhb_u.

19 Nε nu'b_u má xεngä cat'a y_u hmε dá japi bin x_undi janague bin niy_u x_un ho cat'a mahu_uhi dá 'u_ungä, ha'mi 'bøts'e y_u xεqui gá peth_u th_u.

Nε bi 'yεn u:

—'Dε'mayo 'bøts'e.

20 Nε nu'b_u má xεngä yoto y_u hmε dá japi bin x_undi janague a bin niy_u x_un ho goho mahu_uhi dá 'u_ungä,

ha'mi 'bøts'e gá peth_u y_u xεqui th_u.

Nε bi 'yεn'u:

—Yoto 'bøts'e.

21 —Ha guexta'a hin gui p_uhmb_u a dí m mangä, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ra xädä b_u ra hnini Betsaida

22 Nu'b_u mi zøm b_u ra hnini Betsaida ra Jesús nε y_u xädi, 'bex bá ts'inba n'da ra xädä, nε bi t'äp ra mate da dädi.

23 Nu ra Jesús b_uya bi bεnba rá 'yε ra xädä nε bi zix b_u ma'ueni ts'u ra hnini. Bi zorpa y_u dá nε bi dārpa y_u xidä, nε nub_uya bi 'yän 'b_u in nu ts'u ran nεqui.

24 Nε nu'b_u min hannu ra xädä bi 'yεna:

—Dín nugä y_u j_u'i ya, εna y_u za, pε i 'yo, bi 'yεna.

25 Nε bi dārpa y_u dá mahøn'a nε bi japi bi nu x_un ho ran nεqui b_uya.

26 Nε nu ra Jesús b_uya bi mbεn_u rá ngu bi 'yεmbi:

—Hin gui mba b_u hnini nε njo'o to gui xifi nangue a dá øt'e'e, bi 'yεmp'a mí xädä.

Ra Pedro bi ma gue gue'a rá Thahni Oj_u a ra Jesús

27 Nε nu'b_u mi bøm b_u ra hnini Betsaida a ra Jesús nε y_u xädi, bi mbähä b_u ja y_u hnini ra xεqui Cesarea Filipo. Nu'b_u mi mba b_u 'yu bi 'yän'nd_u y_u xädi nε bi 'yεmp'u:

—'Bε'a i man y_u j_u'i nanguecä, bi 'yεn'a ra Jesús.

28 Nε nu'u bi d_uti:

—εn u 'da y_u j_u'i gue'e grá Xuua Nxixy_u. Nε nu'u mi'da i εn u gue'e grá Elías. Nε mi'da i εn u, gue'e 'da u y_u pøngahy_u

mi 'bäh maya'ba, bi 'yɛn ɯ yú xädi.

²⁹ Nu ra Jesús bi 'yänzɛɛ yú xädi mahøn'a:

—Xi ahɯ, 'be'a guí mamhbɯ nanguecä.

'Bex bi dɔ a ra Pedro, bi 'yɛmbi:

—Nu'i gue'e grá Cristo, rá Thahni i Ojɔ, bi 'yɛn'a.

³⁰ Nɛ nu'a ra Jesús bi hɛcua yú xädi ngue hin da ma to'o a.

Bi man ra Jesús nangue rán dɔtezeɛ

³¹ Nu ra Jesús bi dɯ'mi bi xi ɯ yú xädi 'be'a da t'ørpe ngue gue'a bin jɔ'i ua ja ra ximhäi a, nɛ bi xi'ɯ ngue hin da numanho ma ngurbihe yɯ dɔc'yɛi, nɛ yɯ ngurba mbäjä nɛ yɯ xänbate nija, nɛ bi xi ɯ jatho da nu xɯn ngu ran ɯnbi nɛ da tho, nɛ da dɔmbɛni 'bɯ ná hyupa.

³² Nɛ bi xifi xɯn ho 'be'a da t'ørpe, hin'yɯ 'be'a bi gøn'dɯ. Pɛ nu ra Pedro bi zixmanhɛ nɛ bi hɛcpi, bi 'yɛmbi:

—Njon gui japi da bent'i i, damin yɔni, bi 'yɛmbi.

³³ Nu ra Jesús bi hyand bɯ mi 'bäh mi'da yú xädi 'bɯ mi 'yɛmp'a ra Pedro:

—Dami 'uegue nangue ma hmigä grá zɪthu Satanás. Nu'i hingui sä guim bɛni tengu im bɛn Ojɔ, hɔnt'a guím bɛn a guín nu ua ja ra ximhäi, bi 'yɛmbi.

³⁴ Nu'a ra Jesús bɯya bi zohn'dɯ yɯ jɔ'i nɛ yú xädi nɛ bi 'yɛmp'ɯ:

Hɔnt'a go to'o i nde da dɛngui, hin da zän zeɛ 'be'a da 'yɔt'e nɛ da hyät yɯn ɯnbi

madague da tho, nɛ da bɛni tengu dímbɛngä.

³⁵ Nguetho nu'ɯ to'o i su da du nanguecä, pɛ gätho yɯ pa da nu ran ɯnbi mazɔi ɯ, pɛ nu'ɯ hingui su da du nanguecä nɛ nangue mam hmangä, gätho yɯ pa mazɔi dim 'bɯ ɯ.

³⁶ Hin'yɯ 'be'a xɯn ho da nu ɯ yɯ jɔ'i 'bɯ xtí peti gätho 'be'a i ja ua ja ra ximhäi, nɛ hɔnt'a ran ɯnbi mazɔi da nu ɯ.

³⁷ Hin'yɯ 'be'a sä da 'yɔt'a n'da ra jɔ'i ngue da 'yɛna di pøse rá te, bi 'yɛn a ra Jesús.

³⁸ Nɛ xø bi 'yɛna:

—Nɛ nu'a to'o i pe'ts' rá sä nanguecä nɛ nangue mam hmangä bɯ 'bɯ ɯ hingui ɛc'yɛi Ojɔ, nɛcä ngue dán jɔ'igä ua ja ra ximhäi, xín ga ɛmbi ma t'ɯhni 'bɯ rán zɛgui ra pa a, 'bɯ bá pengä mahøn'a. Nɛ din jagä rá ts'edi ma Ta bɯ mahɛts'i nɛ gätho yám 'behni ban 'yohe 'bɯ bá ɛcä mahøn'a, bi 'yɛn a ra Jesús.

9

Ra Jesús bim pä a n'da ora bɯja ra nyuni

¹ Nɛ man'da bi xi ɯ, bi 'yɛmbi:

—Majuɔni dí xi ahɯ, 'bɯ i'da ahɯ ngue hin gni tuhɯ 'bɯ bi dɯ'mi di manda ua rá ts'edi Ojɔ.

² Nu'bɯ mi tho'a n'dato pa xím man ra Jesús na, bi zixa ra Pedro nɛ'a ra Jacobo nɛ ra Xuua bɯ ma'ueni bɯ bí ja n'da ra t'øhø xɯn hɛts'i. Nu'bɯ mí zøm bɯ, bi nu yú xädi bim pä'a ra Jesús.

3 Ne rá pahni bim pädi bi fexni, ne emme bi t'axqui xinda gue'ü gätho mi'da t'ëmbi xän t'axi.

4 Ne bi nequi b_u ra Elías n'youi ra Moisés, bin yä_h ra Jesús, mi 'b_uh maya'b_u ü.

5 Nu ra Pedro büya bi xih ra Jesús:

—Ma xänbate i, xän ho ngue gätho dí 'b_uhmb_u ua ya, bi 'yëna. Ga hõhmbe hyu y_u t'angu. N'da'e ne n'da Moisés, ne n'da Elías, bi 'yëna.

6 Ngub_u bi ma nguetho him mi pädi 'be'a bi ma nguetho emme bi mbidi.

7 Ne nubüya, bá ëh y_u güi bi gomp'ü mi 'bä ü ne bi 'yø a n'da ra nde ü ngue bin yä b_u ja y_u güi, bi 'yëna:

—Guehna ma Ts'ünt'ü emme dadí huëqui, dami 'yømanhoh_u 'be'a da man na, bi 'yëna ra nde bin yä.

8 Ne nu'b_u min hann_i ü y_u xädi ra Jesús, njon mam bi nu, hõnt'a ra Jesús bi nu i 'bäp_u.

9 Ne nu'b_u mi gäp_u ja ra t'øhø, bi 'yëmp'ü y_u xädi ngue njo'o to da xifi 'be'a xi nu b_u, jague'b_u bi dämbënisë a ra Jesús gue nu'a bin jä'i ua ja ra ximhäi a.

10 Janangue a bi benth_o a ram hma bi sifi ne him bi ma. Ne bin 'yänzëhe ne bin 'yëmp'ü:

—Be'a ní mba a ram hma bi ma ra Jesús ngue da dämbëni.

11 Ne bi 'yän'na ra Jesús ü büya:

—'Be'a ní mba a i man y_u xänbate nijä ngue jatho duam 'bet'o ra Elías ne m'bejua ra Cristo, bi 'yëmbi.

12 Mi dä a ra Jesús, bi 'yëmp'ü:

—Majuäni im man ü, bam 'bet'o ra Elías di hoqui gätho 'be'a ja ua. Ne ha guím bëmhb_u 'be'a man rám hman Ojä ngue din ja büya, ngue da zøh man'da din jä'i ua ja ra ximhäi, da nu xän ngu ran ünbi ne da t'ëmbi nte di muui.

13 Pe dí xi ah_u ngue bi zøcua a gue bi thocpa rá 'befi ra Elías, ne bi 'yørpe gätho mí ndese y_u jä'i da 'yørpe, tengu nt'o't'i nangue a, bi 'yëna.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ra t'uhni min 'youi ra zïthu

14 Ne nu'b_u mi zøp_u 'b_uh mi'da y_u xädi bi nu n'da munts'i y_u jä'i ngue madi thë'ts'ü. Ne nu'ü 'da y_u xänbate nijä ngue madin junth_u y_u xädizëhe ra Jesús.

15 Gätho y_u jä'i mi 'bäp_u bi hyonya thoho 'b_u min nu ba ëp_u ra Jesús ne bin 'yëmp'ü: "Be'a din ja ya." Ne 'bex bin tihi bi mba bí zengua.

16 Ne nu ra Jesús bi 'yän'd_u ne bi 'yëmp'ü:

—'Be'a gue gnín junth_u, bi 'yëmp'ü.

17 'Bex bi dä a n'da ran 'yoh_u mín 'yoh_u y_u jä'i:

—Xänbate i, nugä bá sigä ua n'da ma ts'ünt'ü ngue in 'youi ra zïthu di japi i gore.

18 Ne hõnb_u go hap_u i sits'i, ne i huä'ts'i, ne i pøn y_u fëgui rá nde büya. Ne di cuxt' y_u ts'i ne di bøcabi. Ne dá xi ü ni xädi büya gue da hyønba thi ra zïthu pe him bi zä, bi 'yëna.

19 Nu'a ra Jesús bi 'yëmp'ü:

—Nu'eh_u guex_ta a hin guí
 εc'y_ei_hu 'be'a dí xi ah_u. Ha'mi
 pa ngue ga t_op'a thoho ah_u
 ngue gui 'yεc'y_ei_gah_u. Nu'a ni
 ts'ant'_u ba singa ya, bi 'yεn'a
 ra Jesús.

20 Bá ts'i b_uya. Nu'a ra z_ith_u
 'b_u mi nu ra Jesús 'bex bi d_exa
 häi ra ts'ant'_u min 'youi. Nε
 nu'b_u mi zo b_u häi din d_an
 b_uya, nε i p_on y_u f_ugui rá nde.

21 Nu ra Jesús bi 'yän'na rá ta
 ra ts'ant'_u:

—Man j_am'b_u bi mb_udi.

Bi d_a a rá ta ra ts'ant'_u b_uya:

—Bi mb_u 'b_u min t'_uhni.

22 Nε x_un ngu y_u n_idi di japi
 i ap_u ja ra sibi nεp_u po ra dehe
 'b_u i 'yo b_u, i nde dí du a.
 Nu'b_u da z_a, dami zεc'be gui
 huεga'be, bi 'yεmbi.

23 Nu ra Jesús bi d_adi:

—H_ah_a, nu'b_u guí εc'y_ei gue
 i ja ma ts'edi. Gätho din ja a da
 nde n'da ra j_a'i 'b_u i εc'y_ei i ja
 rá ts'edi Oj_a, bi 'yεmbi.

24 Nu'a rá ta ra t'_uhni 'bex bi
 d_ati nts'edi:

—Maju_ani dí εc'y_ei pε dami
 jaqui man'da ga εc'y_ei x_un ho,
 bi 'yεna.

25 Nε min nu ra Jesús,
 man'da ni z_otho y_u j_a'i,
 janangue a 'bex bi hy_on a thi
 ra z_ith_u min 'youi ra ts'ant'_u,
 bi 'yεmbi:

—Grá gore z_ith_u nε grá
 gogu, dami p_om b_u nε him
 man gui c_ar_pu rá mb_ui na ra
 ts'ant'_u, bi 'yεmbi.

26 Nε nu'a ra z_ith_u bi mbafi
 nε nts'edi bi hu_as_pa rá j_a'i ra
 t'_uhni, nε bi b_om b_uya. Nu'a
 ra t'_uhni bi gohi tengu 'b_u xi
 du. Nε x_un ngu _u εna: “Bi du.”

27 Pε nu'a ra Jesús bi b_enba
 rá 'yε, nε bi xots'i, nε bim 'bäh
 ra t'_uhni b_uya.

28 Nε bi mbähä y_u xädi ra
 Jesús b_u ja ra ngu b_uya. Nu'b_u
 mi z_om b_u bi 'yän b_u ma'ueni
 ts'_u:

—Hanja him bi z_a dá
 h_om_hbe thi ra z_ith_u min 'youi
 ra t'_uhni, bi 'yεn'_u y_u xädi.

29 Nε nu ra Jesús bi 'yεmp'_u:

—Nuna ra z_ith_u tengu na,
 hin da z_a gui hy_om_hb_u thi
 'b_u hinga m'bet'o gui 'yε't' nin
 sihme_h nε εmme gan y_ah_u
 Oj_a, bi 'yεmp'_u y_u xädi ra
 Jesús.

*Ra Jesús im ma mah_on'ar_an
 d_ate*

30 Nu'b_u mi b_om b_u ra
 Jesús nε y_u xädi, bi mbähä b_u
 Galilea, nε nu ra Jesús njom bi
 ndepe da b_adi ngue i 'yo b_u.

31 Nguetho mí xänba y_u xädi
 nε mí εmbi:

—Nugä nque dán j_a'igä ua
 ja ra ximhäi, da mba ma dägä
 b_u ja y_u 'yε y_un 'yoh_u nε da
 thogä. Nε nu'b_u dá tu, ga
 th_am_bεnigä 'b_u na hyupa.

32 Pε nu y_u xädi him bi b_adi
 'be'a nam b_on'a bi ma nε mí su
 da 'yänni.

*Nu'a i nde dim 'bet'o din
 'yεhe thoho a*

33 Nε bi z_om b_u Capernaum
 b_uya. Nε nu'b_u mi z_om b_u ja
 y_u ngu, nu ra Jesús bi 'yän 'd_u
 y_u xädi:

—'Be'a gn_in junth_u b_u 'yu.

34 Nε him bi d_a _u nguetho
 xin junt p_u 'yu, xin 'yänni
 nangue'a to'o dim 'bet'o.

35 Nu'b_u min säya ra Jesús,

—Bá thámhba ua, bi 'yemp'u 'de'mayoho yá xádi. Ne nubaya bi 'yemp'u:

—To'o nde di ngurbi da 'yot'e ngue dim 'bejua thoho ne din 'yehē nanguē gátho u mi'da, bi 'yēn'a ra Jesús.

³⁶ Ne nubaya bi japi dim 'bā inde n'da ra t'uhni, ne bi dospa rá xixi ne bi 'yemp'u:

³⁷ —Nu'a te'o i simanho n'da ra t'uhni nanguē ma thuhugä, necä i simanhogui. Ne nu'a to'o i simanhogui, hinga hōngdä i simanhogä a pē ne'a Ojā bá pēngä ua i simanho a, bi 'yēn'a ra Jesús.

Nu'a i ten rá ts'edi ra Jesús rām fäts'iui a

³⁸ Nu ra Xuua bi 'yemp'a ra Jesús:

—Xänbate i, xtán nuhe n'da ran 'yohu i ndøn'na ni thuhu 'bu i hōn a thi yu zīthu in 'youi 'da yu jā'i, ne dá hecpahe, nguetho hin dín 'yohu.

³⁹ Pē nu ra Jesús bi 'yemp'u:

—Nde'bu hin xqui hecpahu nguetho hin di c'aman'ugä to'o ot' yuñ t'ot'e mixte nanguē ma ts'etigä.

⁴⁰ Ne nu'u to'o i 'bui ngue him man sūihu, gue'u mam fäts'ihu u.

⁴¹ Hōnt'a go te'o di 'da ahū ts'u ra dehe ngue i pādi guí tēngahu, majuañi dí xi ahū i ja 'be'a di un Ojā a nanguē ran ho bi 'yot'ahu, bi 'yēn'a ra Jesús.

Nu'a da 'yot' ran ts'o xun ngu ran unbi da nu a

⁴² Ne xō bi 'yēn'a ra Jesús:

—Hōnt'a te'o di 'bēpi da 'yot' ran ts'o n'da ra t'uhni i

ēc'yēigui, xun u tho ran ts'ēmbi da nu a. Man'da xun u xinda gue'bu da thurpi rá 'yuga bu ja ra do ngue ra jāni xun hu, ne da t'ēn bu mbonthe ja ra de jā.

⁴³ Nu'bu ni 'yēhu di ja ahū gui 'yōthu ran ts'o, xun ho 'bu gui 'yōthu tengu 'bu gui hyēju. Madague gan do'yēhu pēgue gui tīmhu ra te mazāi, xinda gue'bu di ja yoho ni 'yēhu ne gui nuhu ran unbi mazāi guēpu ja ra sibi njām'bu i huēt'i.

⁴⁴ Xun u tho guin nuhu bu 'bu, tengu tho 'bu i sa a ni ngōhu yu zu'uē, ne njām'bu din hē a dí zapi gátho yu pa, ne tengu 'bu n'da ra sibi njām'bu da huēt'i.

⁴⁵ O nu'bu ni guahu di ja ahū gui 'yōthu ran ts'o, xun ho 'bu gui 'yōthu tengu 'bu gui hyēju. Madague gan doguahu pēgue gui tīmhu ra te mazāi xinda gue'bu di ja yoho ni guahu ne gui nuhu ran unbi mazāi.

⁴⁶ Xun u tho guin nuhu bu 'bu, tengu tho n'da ra du ngue 'buh yá zu'uē sap yá ngō ne njām'bu din hē a ni zapi gátho yu pa, ne tengu 'bu n'da ra sibi njām'bu da huēt'i.

⁴⁷ O nu'bu ni dāhu di ja ahū gui 'yōthu ran ts'o, xun ho 'bu gui 'yōthu tengu 'bu gui hyāhmbu. Madague gan 'dadā thohohu, pēgue gui cūthu bu di manda rá ts'edi Ojā, xinda gue'bu di ja yoho ni dāhu ne gui nuhu ran unbi mazāi.

⁴⁸ Xun u tho guin nuhu bu 'bu, tengu tho n'da ra du ngue 'buh yá zu'uē sap yá ngō ne njām'bu din hē a ni zapi gátho

y_u pa, n_e tengu 'b_u n'da ra sibi njam'b_u da huɛt'i.

⁴⁹ Gätho ah_u din ja ah_u y_un ʌnbi 'dahma gui p_omanhoh_u, tengu tho _u y_u 'b_ots'e din t'un Oj_a i pa ma japi ra ʉ ngue da b_omanho.

⁵⁰ Nu ra ʉ x_un ho. P_e nu'b_u bi 'b_eh rá ts'edi ya hin'y_u 'b_e'a s_a dín hoqui. N_e ngutho ah_u o guidi jaf_u gui 'b_ehmb_u ran ho i ja ah_u. P_e guim 'b_umanhoh_u ni mija'ih_u.

10

Ra Jesús bi ma njon da hyeh rá xisu

¹ Nu'b_u mam bá ɛp_u Capernaum ra Jesús bi z_om b_u ra x_equi Judea, n_e bin 'yo b_u rá ny_ani ra häi Judea n_ep_u 'danguadi ra d_athe Jordán. Bi mb_uh y_u j_a'i bim peti mah_on'a b_u mi 'b_ah ra Jesús, n_e bi x_anbi mah_on'a tengu nz_ai mi ɔt'e.

² N_e nu'b_u mi z_om b_u y_u fariseo, bi 'y_an 'b_u da z_a da hyeh rá xisu n'da ran'yoh_u, nguetho i nde da d_inbi 'b_e'a dí yap'a ra Jesús.

³ Nu'b_u mi d_a a ra Jesús:

—'B_e'a mam b_u ja rán t'ɛdi ra Moisés nangue ran hy_egui.

⁴ Bi d_a'u y_u fariseo b_uya:

—Nu ra Moisés bi ma ngue nu'b_u n'da ran 'yoh_u in nde da hyeh rá xisu, da t'ɔrpa ra s_ocu_a ngue ran xuni.

⁵ Nu'b_u mi d_a a ra Jesús bi 'y_emp'u:

—Nangue'a x_um m_e ni mb_uih_u janangue a gue a ran t'ɛdi bi man ra Moisés a.

⁶ P_e nu'b_u rá mb_udi ra ximhäi, Oj_a bi z_anna n'da ran 'yoh_u n_e rá xisu.

⁷ Janangue a nu'b_u n'da ran 'yoh_u da zin a n'da ra xisu him man i 'yo rá güenda rá ta o gue rá mbe,

⁸ p_egue dim 'b_uhmi rá xisu n_e din ja tengu 'b_u n'dan j_a'itho. Nu mam 'b_et'o mí yonj_a'i, p_e nu'b_u bi zini din ja tengu 'b_u n'dan j_a'itho.

⁹ N_e nu'u di p_enba Oj_a _u, njon da z_a di xunba _u, bi 'y_en a ra Jesús.

¹⁰ M'b_ejua bi z_om b_u ja n'da ra ngu n_e bi 'y_an'd_u y_u x_adi:

—'B_e'a nam b_on a g_am ma, bi 'y_en _u.

¹¹ Nu ra Jesús bi 'y_emp'u:

—Gätho te'o da hyeh rá xisu n_e da zim man'da, nu'a ɔt' ra 'yomt'ɛni a.

¹² N_e ngutho n'da ra xisu 'b_u da hyeh rá nd_o n_e da zim man'da ran 'yoh_u n_e'a ɔt' ra 'yomt'ɛni a, bi 'y_en a ra Jesús.

Nu ra Jesús i numanho y_u t'uhni

¹³ Nu'u 'da y_u j_a'i bi zix y_u t'uhni b_u 'b_uh ra Jesús, i ndepe da dospa y_u y_a. P_e nu y_u x_adi bi h_ecpa _u ngue hin da zix y_u t'uhni b_u 'b_uh ra Jesús.

¹⁴ Nu'b_u mi nu ra Jesús 'b_e'a bi 'y_ot' y_u x_adi bin cue b_uya, n_e bi 'y_ena:

—Dami jaf_u y_u t'uhni ba thocua, 'yo gui corpah_u b_u, nguetho h_ont'u to'o da gohi tengu n'da ra t'uhni ngue din un_e di manda rá ts'edi Oj_a, da y_erp_u di manda rá ts'edi Oj_a _u.

¹⁵ Maju_ani dí xi ah_u, nu'b_u hin gui cohmb_u tengu n'da ra t'uhni hin da z_a gui c_uth_u b_u

di manda rá ts'edi Ojã 'bũ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

16 Nɛ nubũya i thɛx'ũ yũ t'ũhni nɛ bi dospa yú yã nɛ bi 'yãp rá m fáts'i Ojã nangue ɱ.

Ra mɛmbeti ts'ũnt'ũ bi si a ra te mazã

17 Nu'bũ mi bøn'a ra Jesús bũ mí 'bũi, 'bex bá ɛ a n'dihi n'da ra ts'ũnt'ũ. Bi zũpũ 'yu, bin danyahmu bũ ja rá gua ra Jesús nɛ bi 'yɛmbi:

—Hoga xãnbate i, 'bɛ'a ga øt'ã ngue din jagã ra te mazã, bi 'yɛn a.

18 —Ha guím bɛni 'bɛ'a guím ma ngue guí ɛngui xũn hogui. Nguetho hønt'a Ojã xũn ho.

19 Ha guí pã ɱ yũn t'ɛdi Ojã ngue i ɛna: “O guí 'yomt'ɛni, o guí hãcpa rá te ni mijã'iuui, o guím pɛ, o guí man yũ fɛhni, hin gan siyate, nɛ gui numansu ni ta nɛ ni mbe, nɛ gue'a man yũn t'ɛdi a,” bi 'yɛn a ra Jesús.

20 Nɛ bi dã a ra ts'ũnt'ũ bũya:

—Xãnbate i, gãtho yũn t'ɛdi dá øt'ã gue'bũ go man t'ũhni gã.

21 Nu ra Jesús ɛmmɛ bi huɛc 'bũ min hyɛtui nɛ bi 'yɛmbi:

—I ja a man'da di 'bɛdi gui 'yøt'e. Ni mba, bá pã 'bɛ'a gãtho i ja i, nɛ gui darpa yũ hyoya ni mbeti bũya. Nɛ din ja a 'bɛ'a m'bɛ'ts'i bũ mahɛts'i gue di muui. Nɛ nubũya ba ɛhɛ gui tɛngui, nɛ gui hyät' yũn ɱnbi madague gui tu, bi 'yɛmbi.

22 Pɛ nu ra ts'ũnt'ũ bi du rá mbũi 'bũ mi 'yø a bi man a ra Jesús nguetho ɛmmɛ ra

mɛmbeti a. Janangue a bi 'uetho.

23 Nu ra Jesús bi hyant'ũ gãtho mi 'bãpũ nɛ bi xih yú xãdi bũya:

—ɛmmɛ xũn hɛi n'da ra mɛmbeti da yũrpũ di manda rá ts'edi Ojã, bi 'yɛna.

24 Nɛ nu yú xãdi bi hyonya tho ho a bi man ra Jesús. Pɛ nu ra Jesús xø bi 'yɛmp'ũ yú xãdi mahønt'a:

—Ma zũ t'ũhni ahũ, xũn hɛi da yũrpũ di manda rá ts'edi Ojã n'da 'bũ i hu rá mbũi nangue ra mbeti.

25 Man'da hingui hɛi ra camello da yũrpũ ja rá zagu ra 'yofani, xinda gue n'da ra mɛmbeti da yũrpũ di manda rá ts'edi Ojã, bi 'yɛmp'ũ.

26 Nɛ xø man'da bi hyonya tho ɱ yú xãdi nɛ bin 'yɛmzɛhɛ ɱ:

—To'o maha da zã da dɪn a ra te mazã 'bũ, bi 'yɛn ɱ.

27 Nu ra Jesús bin hyɛthũ yú xãdi nɛ bi 'yɛmp'ũ:

—Hingui sã da dɪnɛ ra te mazã n'da ra jã'i pɛ nu Ojã gãtho da zã da 'yøt'e, bi 'yɛn'a ra Jesús.

28 Nu ra Pedro bũya bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Nugãhe, gãtho 'bɛ'a mi jaje xtã sohmbe nɛ dá tɛn'nahe.

29-30 —Majuãni, ɛn a ra Jesús, nɛ dí xi ahũ ya, hønt'a go to'o bi zoh rá ngu, o gue yú cu, o gue rá ta, o gue rá mbe, o gue rá xisu, o gue yú t'ũhni, o gue yú hãi, ngue da dɛngui, pɛ ɛmmɛ man'da xũn ngu din ja ngue yú ngu, o gue yũn 'yohũ, o gue yũn ju, o gue yú mbe,

o gue yú t'uhni, o gue yú häi, xinda gue ɥ gätho mi ja mam 'bet'o, pe ne'ɥ ɥn ɥnbi da nu, ne da nu ran ho gätho ɥ pa mazai 'bɥ rán zegui ra pa.

31 Ne xɥn ngu ɥ mi 'bet'o dim 'bejua ne nu'ɥ mi 'bejua dim 'bet'o ɥ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma mahøn'a rán dɔte

32 Nu'bɥ mi mba bɥ 'yu Jerusalén ra Jesús, xɥn ngu ɥ ja'i bi dɛnni. Nu ra Jesús mi 'bet'o, min 'yohɥ yú xädi, ne mí 'bejua ɥ ja'i. Ne min su ɥ yú xädi, midi hyonya thoho ɥ ngue nde da mba bɥ Jerusalén ra Jesús. Ne nu ra Jesús bi zix bɥ ma'ueni ts'ɥ yú xädi nde da xifi 'be'a da t'ørpe.

33 Ne bi 'yɛmp'ɥ:

—Nuya ná mbähä bɥ Jerusalén. Ne nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, da mba ma dägä bɥ 'bɥh ɥ ngarpa mbäjä ne'ɥ ɥ xänbate nija, ne da 'yørcä ran juɥnbi ɥ ngue ga tu, ne di dägä bɥ 'bɥ ɥ him ma mijudíohɥ.

34 Ne da mba nthengui ne da mba m'be'migui, ne da mba nts'ots'igä, ne da thogui. Pe nu'bɥ ná hyupa ga thɥmbɛnigä, bi 'yɛmp'ɥ yú xädi.

Äh ra mate ra Jacobo ne ra Xuua

35 Nu ra Jacobo ne ra Xuua, yú ts'ɥnt'ɥ ra Zebedeo, man'da bi hyäm bɥ mí 'bäh ra Jesús ne bi 'yɛmbi:

—N'da ra mate dí nde ga ä'a'be.

36 Ne nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ:

—'Be'a guí nde ga øt'au.

37 Ne bi 'yɛmp'ɥ buya:

—Dí nde'be 'darpɥ ga huhmbɥ ngue 'da xtá hutho'be bɥ ja ni mɛxa 'bɥ gán ts'ɥt'abi, bi 'yɛmbi.

38 Ne nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ:

—Nu'au, hin guí pɥhmi 'be'a nam bøn'a guí ähmi. Ha da zä ne'au guí säui ran ɥnbi ga sägä. Ha da zä ne au guí hyät'ui ra dumbɥi ga hät'ä.

39 —Da zä, bi 'yɛn ɥ.

Ne nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ:

—Majuɥni, nu ran ɥnbi ga sägä guí säui a, ne nu a ra dumbɥi ga hät'ä ne au guí hyät'ui a.

40 Pe hinga gue'a man t'ɛdigä gam mangä to'o dan hyuhmbe bɥ ja ma mɛxa. Pɛgue gue'a Oja di un ran t'ɛdi to'o xan zänni, bi 'yɛn a ra Jesús.

41 Nu'bɥ mi 'yø ɥ yú mixädiɥ 'be'a bi man ra Jacobo ne ra Xuua, bi mbädi bin cuɥ ɥ.

42 Janangue'a nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ gätho 'de'mayoho yú xädi buya:

—Nu'ɥ i ja yú ts'ɛdi ua ja ra häi ɛmme xɥn he i ørpa ɥ to'o di manda ɥ, ne ɛmme din 'yɛx'ɥ.

43 Pe nu'ahɥ hinga ngubɥ guí 'yøthɥ. Pe høn't'a go to'o da nde din ja rán t'ɛdi xɥn ho, pɛgue jatho din 'yɛhe ngue gätho mi'da.

44 Ne nu'bɥ 'bɥ a n'da ahɥ ngue i nde dim 'bet'o, pɛgue din 'yɛhe thoho ngue gätho mi'da.

45 Tengu thohogä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, him bá ɛcä ngue dam hmugä, pe bá

εcä ngue dan 'yεhe thohogä, ne ga dä ma te gan yänba yá te yu ja'í, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hoc'a ra xädä i Bartimeo a

46 Ne mi thopu ja ra hnini Jericó ra Jesús ne yá xädi, n'yohu xun ngu yu ja'í. Ne mi hupu nden'yu n'da ra xädä rá thuhu ra Bartimeo, rá ts'unt'u ra Timeo. Mí äh ra mbeti a.

47 Ne nu'bu mi 'yode ngue gue'a ra Jesús ra mangu Nazaret ní mba bu, bi mba't'i, bi 'yεmbi:

—Hague Jesús, rám bom'βeto i ra David, dami huεgui, bi 'yεna.

48 Pe nu yu ja'í bi hecpi, bi xifi din he. Pe nu'a ra xädä man'da nts'edi mbafi:

—Rám bom'βeto i ra David, dín ja a nin huεcate nanguecä, bi 'yεna.

49 Nu ra Jesús bim 'bäh puaya, bi zohna ra xädä. Nu yu ja'í mí 'bejua bi xi a ra xädä:

—Dami ndants'i, gan johya, nguetho in zon'na i ra Jesús, bi 'yεmp'u.

50 Bi tonts'a rá coto ra xädä buaya, bi ndants'i ne bi mba bu mí 'bäh ra Jesús.

51 Nu'a ra Jesús bi 'yεmp'a:

—'Be'a guí nde ga øt'a i.

Ne nu ra xädä bi 'yεmbi:

—Xänbate i, dí nde gui xoga ma dä.

52 Ne nu ra Jesús bi 'yεmbi:

—Ni mba, bi zä i nguetho gá 'yεc'yεigui, bi 'yεna.

Ne 'bex bin zø yá dä ne 'bex bi den bu ni mba ra Jesús.

11

Bi hyux ra buru a ra Jesús ne bi t'εspi

1 Ne mi ts'utho da zøm bu Jerusalén ra Jesús ne u mín 'yohu. Bin 'yo bu hämbu ra hnini Betfagé ne ra hnini Betania, hepau ja ra nyuni Olivos. Ne nubuya bi mbehn'du yoho yá xädi ra Jesús.

2 —Ni mbe nu njon nu bí ja ra hnini ne nu'bu gá sømmi, gui tømmi bu n'da ra buru nthat'i ngue njo'o to xí hyux'a n'dandj, ne gua xoc puaya ne gua siui ua.

3 Ne nu'bu da t'εn'au: “Hanja ngubu guí øt'ui,” bu da t'εn'au, gui 'yεnui: “Nu'a ra Hmu i honi ne xø ba si'be ua mahøn'a,” gui 'yεnui, bi 'yεn'a ra Jesús.

4 Ne bi mba buaya, ne bi djm bu a ra buru, nthat'i bu ja ra goxthi nguepu i thoh ra 'yu. Ne bi xoc'u buaya.

5 Nu'u mi 'bupu bi 'yεn'u:

—'Be'a guí øt'ui bu, hanja guí xocui ra buru.

6 Nu'u yu xädi bi dat'u ne bi xifi tengu xi xih ra Jesús.

—Dami sixui 'bu, bi t'εmp'u yu xädi buaya.

7 Bá ts'inba a ra buru a ra Jesús buaya ne bi mbøh yá coto u bá si ra buru, ngue bi gæspi ne bi hyuxa ra Jesús buaya.

8 Ne'u yu ja'í bi mbøh yám 'bexøts'e pahni bi ximba bu 'yu, ne nu'u mi'da yu ja'í bi xec yu paxi ne bi mbøcpa bu ja ra 'yu.

9 Nu'u mi 'bet'o bu ní mba a ra Jesús, ne u mi 'bejua, gätho i mba u bi 'yεn'u:

—Majarı a bá penhd Oja, bi 'yɛn ɤ.

¹⁰ Din ts'ət'abi a tengu tho ma mbombøtahe ra David. Mixte rá ts'edi Oja, bi 'yɛm bɤ ní mba ɤ.

¹¹ Bi yɤthɤ bɤ Jerusalén ra Jesús bɤya. Nɛ bi yɤrpɤ ja ra dɔnija, nɛ bi nu 'be'a gátho i t'ørpɤ nɛ bi bøm bɤya nguetho ya bin de. Bi mba bɤ ra hnini Betania nɛ ɤ 'de'mayoho yú xädi bi mbähä.

Ra Jesús him bi numanho ra za him mi zɤh yú ndät'ä

¹² Nu'bɤ mi hyax bɤya bi bøm bɤ Betania ra Jesús, bi mbeng bɤ Jerusalén. Nɛ bin tumanthuhu bɤ 'yu a.

¹³ Nɛ mi hant'a n'da ra za ja yú paxi, bi mba da nu 'bɤ i zɤpɤ yú ndät'o. Pɛ nu'bɤ mi zøm bɤ, nte bi dɔm bɤ, hønt'ɤ yú xi nguetho hinga gue'ɤ yɤ pa i zɤh yú ndät'o, nɛ säti tho ja yú xi.

¹⁴ Nu ra Jesús bɤya bi 'yɛmp'a ra za:

—Njɤm'bɤ to da zi mahøn'a ɤ ni ndät'o, bi 'yɛmbi.

Nɛ bi 'yøh yú xädi a bi man ra Jesús.

Ra Jesús bi hyøn a thi ɤ yɤ mbä nɛ ɤ yɤ däi bɤ ja ra dɔnija

¹⁵ Nɛ bi thopɤ Jerusalén ra Jesús nɛ yú xädi. Nɛ bi yɤrpɤ ja ra dɔnija mahøn'a. Nɛ bi hyøn a thi gátho yɤ mbä nɛ yɤ däi mi 'bɤpɤ. Nɛ bi ndønba yú mɛxa yɤm pämbeti nɛ yún thuts'i yɤ mbät'azɤ.

¹⁶ Nɛ njon di japi da thopɤ nija 'bɤ i tu yú 'beni.

¹⁷ Nɛ bi 'yɛmp'ɤ yɤ ja'i bɤya:

—Ha hinga nt'o't'i bɤ ja rá søcuɔ Oja ngue bi 'yɛna: “I thø a ma ngu nguɛpɤ da dɔndegui gátho yɤ ja'i 'bɤcuja ja ra ximhäi,” i ɛn Oja, bi 'yɛn a ra Jesús. Pɛ nu'ahɤ, xcá 'yørpahɤ tengu 'bɤ rá hyɔdo nguɛpɤ nin yɔn ɤ yɤ bɛ, bi 'yɛmp'ɤ bɤya.

¹⁸ Bi 'yø ɤ yɤ xänbate nija nɛ yɤ ngɤrpa mbäja 'be'a xí man'a ra Jesús, nɛ i honi hague dán zä da hyo, nguetho bin su 'bɤ mi nu gátho yɤ ja'i madi hyonya thoho nanguɛ a 'be'a bi xänba ra Jesús.

¹⁹ Nu'bɤ mín de bi bøm bɤ a ra Jesús bɤ ja ra dɔhnihi Jerusalén nɛ yú xädi. Bi mbähä bɤ ra hnini Betania mahøn'a.

Bi 'yot'a ra za

²⁰ Nu'bɤ mi hyax bɤya bi thoh mahøn'a bɤ 'bä a ra za ngue mi ɛna xtán zip yún dät'o ra Jesús. Nu'bɤ mi nu'ɤ, ya xí 'yot'i gátho yú 'yɤ.

²¹ Nu ra Pedro bɤya bi bɛn a xí man ra Jesús nɛ bi 'yɛmbi:

—Xänbate i, nɛ nunɤ ra za gá 'yɛmbi him man'dandɔ da ts'ip yún dät'o nɛ ya xø 'yot' ya, bi 'yɛn a ra Pedro.

²² Nɛ nu'bɤ mi dɔh ra Jesús, bi 'yɛmp'ɤ:

—Dami 'yɛc'yɛihɤ ngue gátho da zä da 'yøt' Oja a xɤn hɛi.

²³ Jananguɛ'a nu'bɤ ya gá xihmbɤ n'da ra t'øhø da 'uegue din hyøzɛhɛ bɤ ja ra dejä, din ja a gá mamhbɤ 'bɤ hingui yoho guím bɛmhɤ, nɛ guí pɔhmbɤ majuani gátho sä da 'yøt' Oja a xɤn hɛi.

24 Janangue'a dí xi ah_u ngue nu'b_u ja a guí äf_u Oj_a, dami 'yεc'yεih_u ngue di 'da ah_u a guí äf_u ne din ja a b_uya.

25 Ne nu'b_u guí y_hh_u Oj_a him man guim bεmh_u a bi 'yøt'ah_u ni mij_a'ih_u, gam punbah_u u ne'a Oj_a di pun'nah_u b_uya.

26 Nguetho nu'b_u hin gadim punbah_u ni mij_a'ih_u xinga gue'a ni Tah_u bí 'b_upu mahεts'i di pun'nah_u, bi 'yεmp'u y_u xädi ra Jesús.

Ran t'änni nangué rán t'εdi ra Jesús

27 Bi zø_m b_u Jerusalén ra Jesús ne y_u xädi, ne xø bi zø_m b_u ja ra danij_a. Ne nu y_u ngurpa mbäjä bi zø_m b_u mi 'bäh ra Jesús, n'yoh_u y_u xänbate nij_a ne y_u d_ac'yei.

28 Nu'u bi 'yän'na ra Jesús:

—To'o bi 'da a ran t'εdi gui 'yøt'a guí øt'e.

29-30 Ne nu ra Jesús 'b_u mi d_adi bi 'yεna:

—Necä ga än'nah_u to'o bi un rán t'εdi ra Xuua Nxixy_a, hague Oj_a uague y_u j_a'ithoho. Ne nu'b_u gá xij_u, necä ga xi ah_u to'o bi 'dacä man t'εdi b_uya.

31 Nu'u bin 'yεmzεhε u b_uya:

—Xi'b_u ga xihmb_u ngue gue'a Oj_a bi un rán t'εdi, ne da 'yεnj_u: “Hanja hin gá 'yεc'yεih_u th_a,” da 'yεnj_u b_uya.

32 Ne nu'b_u ga εmh_u y_u j_a'i thoho bi un ran t'εdi ra Xuua, pε hingui sä ga xihmb_u tengu a, bi 'yεn u, nguetho gätho y_u j_a'i mi εspa ra Xuua ne bi 'yεc'yεi ngue rá pøngahy_a Oj_a a.

33 Ne nu'b_u mi d_a u y_u xänbate nij_a ne u gätho min 'yoh_u,

—Hin dí p_hh_umb_e, bi 'yεntho u.

Nu ra Jesús bi 'yεmp'u:

—Xinga guecä ga xi ah_u to'o bi 'dacä man t'εdi, bi 'yεn'a.

12

Rán t'uti y_un ts'ombefi

1 Nu ra Jesús 'bex bi d_u'mi bi xi a n'da ran t'uti ne bi 'yεmp'u:

—Nu n'da ran 'yoh_u bi 'yøt'a n'da ra nu_andät'o, ne bi føt't'e ne bi 'ya'ma n'da ra hy_ah_ai guerp_u da 'yøt'a n'da ran thε'ma guindät'o, ne bi hyø a n'da ra j_ado x_un hεts'i da ndex u da nu rá häi.

Ne bi hmit'u y_u mbefi a rá häi ngue dim pεp_u, ne bi mba n'danni a ran 'yoh_u.

2 Nu'b_u bi zø_n ra pa din ja u y_un dät'o, bá pεhna n'da rá 'yεhε ba tu a xí mamhb_u di unni.

3 Pε nu'u y_u mbefi bi bent'a ra 'yεhε, ne bi mbε'mi ne bi mbenthoho b_uya ne nte bi unni.

4 Nu rá mbeti ra nu_andät'ä bá pεhn man'da rá 'yεhε b_uya. Pε ne'a bi mba ma bat'a do a, ne bi mba ma unba rá y_a, ne bi zantho, ne xø bi mbenthoho b_uya.

5 Ne bá pεhn man'da, ne xø bá tho a. Ne x_un ngu mi'da bi 'behni. Nu'u 'da bi unba thoho ne nu mi'da bi hyo.

6 Mi 'b_u a n'da rá ts'unt'u a rá mbeti ra nu_andät'o ne εmme di huεc'a. “Nu y_u mbefi masque da numansu

ma ts'unt'a," bi 'yense, ne bá pen'na baya.

⁷ Pe nu u yu mbe fi 'bu mi nurpa a rá ts'unt'a, bin 'yemzehe u: "Nuna, guehna da gohmi ra häi 'bu bi du rá ta. Mbähä ga hohu ne nubaya ma mbeti zehhu ra nuandät'o," bin 'yemzehe u.

⁸ Ne bi bent'i ne bi hyo ne bi 'yem bu ma'ueni bu ja ra nuandät'o, bi 'yena ra Jesús 'bu mi man a ran t'uti.

⁹ —Nuya guim bembhu 'be'a da 'yot'a rá mbeti ra nuandät'o, bi 'yemp'u. Guehna ba ese ne da hyo u xí hmit'a rá nuandät'o ne di un ra nuandät'o u mi'da, bi 'yena ra Jesús.

¹⁰ Ha hin gán xähmbu rá t'ohni Oja ngue i ena: Nu'a ra do bi bant'u yu gado, gue'a man'da mahyoni tengutho bu ná thon yu guangu.

¹¹ Gue'a bi zänd Oja, hanja gní hyonya thohohu, em bu rá m hman Oja, bi 'yena ra Jesús.

¹² Nu yu ngurba mbäjä ne'u min 'yohu, bi nde da bent'a ra Jesús nguetho bi badi ngue go yán t'uti u nangue a bi man ra Jesús, pegue bi zutho din cue yu ja'i, janangue him bi bent'i. Bi mbatho u baya.

Ran t'änni nangue ra renta im man ra ts'ut'abi Roma

¹³ Ne bi 'benpu 'buh ra Jesús u mi'da yu fariseo ne u 'da ma ngurpihe mi ten'na ra ts'ut'abi Herodes. Bi 'behni ngue da 'yän'na n'da ran t'änni ne nu'bu hinga gue a da ma, 'bex gue di yapi.

¹⁴ Nu'bu mi zom bu bi 'yenu:

—Xänbate i, dí pahmbe gätho majuani guim ma ne njon guí su, nguetho hin guí orpa masu a man yu ja'i ne guí xänba a majuani rá m hman Oja u yu ja'i. Dín nde gui xije, ha din theui yán t'edi Oja 'bu dí othangué dí juthu ra renta im man ra ts'ut'abi bu Roma in ts'ut'abi ua, uague hin'na. Ha xun ho 'bu ga thoqui ga juthu uague hin'na, bi 'yenu.

¹⁵ Pe nu'a ra Jesús mi padi hontho i nde da dñibi 'be'a dí yap'a, janangue a bi 'yemp'u:

—Hanja gní 'yänghu, xi'a ni mbeti gní juthu ra renta im man ra ts'ut'abi, gan nugä.

¹⁶ Ne bi un baya.

—To'o rá pöte ne rá thuhu i cuat na ra mbeti, bi 'yena ra Jesús.

Ne nu'u bi 'yenu:

—Rá pöte ne rá thuhu ra ts'ut'abi Roma i cuat na.

¹⁷ Mí dah ra Jesús ne bi 'yemp'u:

—Nu'a rá mbeti ra ts'ut'abi Roma, gui un'na. Nu'a xin rá mbeti Oja gui un'na Oja a, bi 'yemp'u.

Ne nu'u bi hyonya thoho nangue a bi man'a ra Jesús.

Ran t'änni nangue u da dambeni

¹⁸ Ne bá ξ u 'da yu saduceo baya ngue mi en u njo'o to da dambeni. Ne bi 'yän'na ra Jesús, bi 'yembi:

¹⁹ —Xänbate i, nu'a n'da ran t'edi bi man'a ra Moisés i ena, ngue nu'bu da du n'da ran 'yohu ne njo'o rá t'ähni 'bu bi du, ne nu'a rán 'yohu zehhe da

zinba a rá xisu a rán 'yoh_u bi du. Ne nu'a rá t'uhni dim 'bui da t'ẽmbi rá t'uhni a xí du.

²⁰ Ne mi 'bui yoto y_un 'yoh_u i din 'yoh_u zeh_e u. Ne nu'a ra 'bet'o n'yoh_u bi zin'a n'da ra xisu, ne nu'b_u mi du njo'o yá t'uhni.

²¹ Janangue'a nu a rán 'yoh_u a bi du bi zin a ra xisu mahøn'a. Ne'a bi du a, ne xinga gue a bim 'bah yá t'uhni a. Ne ná hyu nguetho.

²² Ne gátho u yoto ma 'yoh_u ne 'dat'a ra xisu bi zini, ne xinga n'da mím 'bah yá t'uhni 'b_u bi du u. Ne nze_gui ne_{se} ra xisu bi du.

²³ Nuya dami xije nu'b_u majuani da dambeni y_u ja'i, nda'a nin 'yoh_u dim 'buhmi ra xisu, nguetho gátho yoto bim 'buhmi, bi 'y_en u y_u saduceo.

²⁴ Mi dah ra Jesús ne bi 'yemp'u:

—Nu'ah_u 'dan'yo tho ho guí mamhb_u nguetho hin guím bẽmh_u 'be'a mam b_u ja rá t'ohni Oj_a xín rá ts'edi Oj_a guí pahmb_u.

²⁵ Nu'b_u bi dambeni u x_un du him man ja ran sini b_u pegue dim 'batho y_u ja'i tengu yám 'behni Oj_a 'bup_u mahets'i.

²⁶ Ne nu'a ram hma gue da dambeni u x_un du, majuani a ne guín nuh_u b_u ja rá m hman Oj_a gue nu'b_u min yaui Oj_a ra Moisés b_u ja ra t'za bi 'yẽmbi: “Nugä drá Oj_agä, nu ra Abraham ne ra Isaac ne ra Jacob gue nim bombøtah_u, i ẽc'yẽigui,” bi 'y_en Oj_a.

²⁷ Ngub_u bi ma nguetho guexta'a i 'bah yá mbui u. Pe

hin guím bẽmh_u, nguetho 'dan'yo tho ho guí mamhb_u, bi 'y_en a ra Jesús.

Rán t'ẽdi Oj_a man'da ja ts'editho

²⁸ Nu'b_u min ya_uh_u y_u saduceo ra Jesús, mi 'bup_u n'da ra xãnbate nij_a bi 'yøde 'be'a bi man ra Jesús ne bi badi gue x_un ho a bi ma. Janangue'a bi 'yãnni:

—Nda'a rán t'ẽdi Oj_a gue man'da ja ts'editho ga øth_u, bi 'y_en'a.

²⁹⁻³⁰ Bi d_a'a ra Jesús:

—Nu'a rán t'ẽdi Oj_a man'da jats'editho ga øth_u, gue'a ran t'ẽdi gue i ẽna: “Dami 'yøhmb_u gyá ja'i israelh_u, nu'a Oj_a ra Hmu, n'datho a. Ne guim bẽmh_u a nangue gátho ni mbuih_u, ne gátho ni teh_u, ne gátho nin 'yomfẽnih_u, ne gátho ni ts'edih_u,” i ẽn rá t'ohni Oj_a. Pe guehna ran t'ẽdi man'da ja ts'edi tho ga øth_u, bi 'y_en'a ra Jesús.

³¹ Ne 'da'angutho ui ná yoho ran t'ẽdi ga øth_u i ẽna: “Gui huẽc ni mija'ih_u tengu b_u gnin huẽc zehẽh_u,” i ẽn rá t'ohni Oj_a. Guehya y_un t'ẽdi man'da ja ts'editho ga øth_u xinda gue u mi'da, bi 'y_en a ra Jesús.

³² Ne nu'a ra xãnbate nij_a, bi 'yẽm buya:

—Xãnbate i, majuani x_un ho guím ma, gue hønt'a n'da Oj_a i 'bui ne njo'o man'da tengu a. Ne ja ts'edi tho da bẽn Oj_a n'da gue gátho rá mbui, ne gátho rá te, ne gátho rán 'yomfẽni, ne gátho rá ts'edi,

33 nε di huεc rá mijá'iuí tengu b_u nin huεczεhε n'da. Man'da ja ts'edithe da 'yot'a n'da u xinda gue u gátho y_u 'bøts'e nε y_un t'unni dí mbøspa Oj_á n'da, bi 'yεn a ra xānbate nij_á.

34 Nε nu ra Jesús 'b_u mí 'yø a bi man ra xānbate nij_á bi b_ádi ngue n'dat'a Oj_á im bēni janangue a bi 'yεmbi:

—Nu'i ts'atho di 'bε i ngue da zā gui c_urp_u di manda rá ts'edi Oj_á, bi 'yεmp'a.

Nε nub_uya njom man'da bi zāpi da 'yān mi'da y_un t'ānni.

To'o gue rá Ts'unt'u a ra Cristo

35-36 Nε mí xānba y_u ja'í a ra Jesús b_u ja ra dānija, nε bi 'yεmp'u:

—Hanja εn u y_u xānbate nij_á ngue nu ra Cristo rām bom'beto ra David a, nε xim mi εmbi rá Hmu 'b_u hin ním 'b_ui, nguetho mi εn'a ra David:

Nu'a Oj_á bi 'yεmp'a ma Hmu: “Dat'ua ga huhmi ga conhui

ma ts'edi
gue'b_u go dá tapā nin s_ui_h u a
ja ra ximhāi

nε gui manda u b_uya,”
bi t'εmp'a ma Hmu, bi 'yεn a ra David 'b_u mí bēnba rá Hogandāhi Oj_á nangue 'bε'a da 'yot' ra Cristo.

37 Guesε ra David bi 'yεmbi rá Hmu a ra Cristo. Hague nja pε nε rām bom'beto a, bi 'yεn a ra Jesús.

Pε nu y_u ja'í, bi 'yømanho gátho a bi man ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'bε'a i øt'u y_u xānbate nij_á

38 Nε bi thoqui bi xānba y_u ja'í a ra Jesús bi 'yεmp'u:

—Gam fāhmb_u nangue a i xi ah_u y_u xānbate nij_á, nguetho hønt'a ran 'yεts'i i øt'u nε di ho da hye y_u pahni x_u mba guerp_u i 'yo, nε di ho da mba ma zengua b_u ja y_u tāi,

39 nε di ho da hyux b_u ja y_un thuts'i x_un ho b_u ja y_u nij_á, nε di ho y_u mb_udi din sihmε b_u ja y_un sihmε u,

40 nε i hāspi 'bε'a gátho bi ts'ocpa u y_u xisu xøn du y_u ndø, nε s_u nya'a thoho in yāh_u Oj_á ngue i nde da t'εmbi x_un ho tho y_u mb_ui. Man'da x_un ngu ran _unbi da nu ya, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'unni man'da di muui b_u na nu Oj_á

41 Nε mi hup_u ra Jesús b_u mí ja ra huada guerp_u i pa njät'i ra mbeti rán t'unni Oj_á. Nε in nu b_u i cāt' ra mbeti u y_u ja'í b_u ja ra huada. Nε bi nu x_un ngu y_u mεmbeti bi thop_u ngue x_un ngu ra mbeti bi gār_u ja ra huada n'da ngu n'da u.

42 Nε bi zøm b_u n'da ra hyoya xisu xi du rá ndø, nε bi gät'i yocentavo thoho.

43 Nε nu'b_u mi nu a bi 'yot'a ra xisu b_uya nε bi 'yεmp'u:

—Majuāni dí xi ah_u nuna z_u hyoya xisu man'da x_un ngu di muui a bi gār_u ja ra huada xinda gue'u gátho mi'da.

44 Nguetho gátho u mi'da bi gät'a i pongui, pε nuna ra xisu madague i hyoya na, pε bi gät'i gátho mi pε'ts'i, bi 'yεmp'u y_u xādi a ra Jesús.

13

Ra Jesús bi mangue da mba nso't'i ra danija

1 Nu'bu mi bøm bu ja ra danija ra Jesús ne yú xädi, nu'a n'da bi 'yɛn'a:

—Xänbate i, hyandi ts'u nu ra ni ja, ɛmmɛ xɛ ndoho yu do n'yohu ne ɛmmɛ mahotho.

2 Mi dāh ra Jesús ne bi 'yɛmp'u:

—Guin nuhu ngue mahotho ne ɛmmɛ ndoho yu do, pɛgue da zøn ra pa da so't'i, bi 'yɛmp'u.

Yú hmɛpya ngue rán zegui

3 Ne nu'bu mi zøm bu ja ra nyuni Olivos, bi hyupu ra Jesús, hɛ't ra danija. Ne hont'u yú xädi mi 'buhmbu bu. Ne nubuya ra Pedro ne ra Jacobo ne ra Xuua ne ra Andrés:

4 —Nda'a ní pa da mba nso't'i ra ni ja gá xije, bi 'yɛn u. Nda'a ni hmɛpya da hnu 'bu din ja a guim ma, t'ɛmp'a ra Jesús.

5 Mi dā a ra Jesús ne bi 'yɛmp'u:

—Gam fähmbu njon da hyä ahü,

6 nguetho xɛn ngu ba ɛhe ngue sä da 'yɛna: “Nugä, guecä drá Cristogä,” da 'yɛn'u. Ne xɛn ngu u da hyät'i.

7 Ne nu'bu gui 'yøhmbu yu sai ne'bu da hma ngue din ja yu sai, o guin suhu nguetho jatho din ja u. Pɛ nu'bu din ja u xinga gue'bu ran zegui 'bu.

8 Nguetho nu yu ja'i bu 'da yu häi din sahmi yú mija'ihu. Ne nu 'da yu ts'ut'abi din sahmbu yú mits'ut'abihu, ne din ja yu 'yañhäi, ne xɛn ngu

yu ni di din ja ra thuhu ne yuñ 'yo'ts'i. Ne guehya yú mbudi yuñ unbi ya, bi 'yɛmp'u.

9 Ne xø bi 'yɛn'a:

—Ne gam fähmbu njon di 'uec'ahu bu ja rá 'yu Oja, nguetho da mba ma dä ahü bu ja ran juñbate, nɛpu ja yú ni ja ma mijudíohu da 'bɛp'ahu, ne nangue gui ɛc'yɛigahu da ts'on'nahü bu 'buh yu ts'ut'abi, nɛpu 'buh yu dats'ut'abi ngue da ts'ɛp'ahu. Ne xɛn ho 'bu din jabu ne gue'a dí zä gui xihmbu mam hmangä u.

10 Pɛ m'bet'o thoho da mba nsifi gätho yu ja'i 'bucua ja ra ximhäi ran ho ma'da'yo dí pø u.

11 Ne nu'bu da zix ahü di dä ahü bu 'buh ra ts'ut'abi, pɛ him 'bɛ gui hyonsehu 'bɛ'a gui mamhu 'bu da mba ma juñ'ni ahü, nguetho nu'bu bi zøn ra ora da t'än'nahü, hont'a rá Hogandähi Oja da zä di bɛn'nahü 'bɛ'a gui mamhu.

12 Ne nu n'da ran 'yohu di manda da tho rán 'yohu, ne nu'a rá ta di manda da tho rá ts'unt'u. Ne da ndants'u yú ts'unt'u din tunhdu u yú ta ne yú mbe ne di manda da tho rá ta ne rá mbe 'da yu ts'unt'u.

13 Ne gätho yu ja'i da zan ahü nangue a gui ɛc'yɛigahu. Ne nu'u to'o gätho da hyät yuñ unbi gue'bu go rán zegui, gue u dim pø u, bi 'yɛmp'u.

14 Ne bi thoqui bi xi u:

—Ba ɛ a n'da ra ts'edi xɛn ts'o ngue di ts'oni gätho. Ngubu bi man ra Daniel gue rá pøngahya Oja. Ne nu'bu gá nuhu dim 'bäpu guɛpu hin rán säui dim 'bäi, dami 'dahmbu

gyá mænguhə bə Judea, gui mbähä bə ja yə t'øhø guin 'yąmhbə bə. Nu a to'o da nu ra sɔcuą i ja ua, da 'yɛ't'ambəi na.

15 Nɛ nu'bə bin ja a, to'o i 'bäpə goxthi hin da yərpə mbo rá ngu, hin da bɛni ja 'bɛ'a 'bɛ da hyąts'i, 'bex gue da 'dagui.

16 Nɛ nu'a to'o 'bäpə ja yú huąhi hin da mbeng bə ja yú ngu ngue ba cą yú coto, 'bex gue da 'datho bə.

17 Huɛcate ɛ yə xisu in hąt'uhni nɛ ɛ 'bəh yú 'uere yə pā ɛ.

18 'Yäfə rá mate Ojə ngue hin din ja ahə ran 'dagui 'bə yə pa xən sɛ xøhma hin da zä gui 'dahmbə.

19 Nɛ nu'ɛ yə pa ɛ, din ja xən ngu yən ɛnbi hin jam'bə n'dandj xøn ja gue'bə go rá mbədi ra ximhäi. Nɛ nu'bə ya bin ja, him man'dandj din ja yən ɛnbi tengu ɛ.

20 Pɛ nangue ɛ yú 'yɛc'yɛi, Ojə di japi hingui ngu yə pa din ja yən ɛnbi, nu'bə hin'na njon xtam bongui, bi 'yɛn a ra Jesús.

21 Nɛ bi thoqui bi ma, bi 'yɛna:

—Nɛ nu'bə da si ahə: “Dami hyanthə, 'bɛcua ra Cristo ya, rá Thahni Ojə,” da t'ɛn ahə. O gue da t'ɛn'ahə: “Ba nuhə 'bəpə ra Cristo ya, rá Thahni Ojə,” da t'ɛn ahə, pɛ o gui ɛc'yɛihə.

22 Nguetho xən ngu dim 'bə ɛ yə hyäte Cristo nɛ yə hyäte pøngahyą da 'yøt' yə hyonya nt'øt'e nguetho i nde da hyät

yə 'yɛc'yɛi gue bi huanh Oja, 'bə da zä da hyät'ɛ.

23 Pɛ nde'bə gam fäsəhə nguetho ya dá xi ahə 'bɛ'a gätho din ja m'bɛjua, bi 'yɛn a ra Jesús.

Nu'a din ja 'bə bi zɔcua mahøn'a ra Jesús

24 Nɛ xø bi 'yɛmp'ɛ yú xädi a ra Jesús:

—Nɛ nu'bə ya bi guah yən ɛnbi, nu a ra hyadi di 'bɛh rá ts'edi nɛ ra ząna him man ja rán nɛqui.

25 Nɛ nu yə sø da dągui. Nɛ gätho mi'da di 'bɛh yú ts'edi ɛ gä bí ja bə mahɛts'i, di 'yąni.

26 Nɛ nubəya da hnugui ba ɛcä ua ngue dán jə'igä ua ja ra ximhäi, ba ogä bə ja yə güi, dan 'yo'be xən ngu ma ts'edi nɛ dam mixte xən ho.

27 Ga pɛn'də yám 'bɛhni Ojə mahɛts'i bəya, di pɛt'ɛ gätho xtá huahni guécua gätho na ngəni ra ximhäi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

28 Nuya da zä gui pąhmbə 'bɛ'a gue nin t'uti i ut'ahə 'da yə za. Nu'bə bi bøx yú 'dogui ɛ yú 'yɛ gui pąhmbə mi ts'atho din ja ra hyethe bəya.

29 Ngutho 'bə ya bin ja gätho ɛ dá xi ahə, gui pąhmbə ngue mi ts'atho ba pengä ua mahøn'a bəya, bi 'yɛna.

30 Majuąni dí xi ahə di 'bətho ua 'da ahə 'bə bi mbədi din ja a dí xi ahə.

31 Mahɛts'i da guadi, nɛcua ja ra häi, pɛ nu'a mam hmangä hin jam'bə da gua a.

32 Pɛ nu'a ra pa a, njongui pądi 'bɛ'a ní ora din ja a dí mangä, xinga gue ɛ yám

'bɛhni Ojā 'bɔpɔ mahɛts'i, xinga guecā ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi dí pādi. Hønt'a Ojā ma Ta i pādi, bi 'yɛn a ra Jesús.

³³ Nɛ xø bi 'yɛna:

—Thocpa thoho gan nuhmbɔ tengu'bɔ hin gui tonspahɔ ra t'āha. Nɛ xinga n'da zi ora gui pumbɛnihɔ Ojā nɛ thocpa thoho gan yāhɔ a, nguetho hin guí pāhmbɔ nda'a ni pa ba pengä mahø'n'a.

³⁴ Tengu n'da ran 'yohɔ bi mba yatho bi zoh rá ngu, bi un yún t'ɛdi yá 'yɛhɛ ngue di jamansu bɔ, n'da ngu n'da bi xi a da 'yøt'e. Nɛ bi xi a ra mbāngoxthi ngue hin di ton-spa ra t'āha.

³⁵ Nɛ ngutho dí xi ahɔ, dami tømhbɔ tengu 'bɔ gan āthahɔ nguetho hin guí pāhmbɔ 'bɛ'a ní pa ba pengä ua, o gue'bɔ bin de, o gue'bɔ made ra xui, o gue'bɔ bi mbah yɔ øni, o gue'bɔ bi hyats'i.

³⁶ Nguetho hin guí pāhmbɔ nda'a ni ora ba ɛcä, xi'bɔ ba ɛcä nɛ ga tɪn ahɔ bɔ gdi āhmbɔ.

³⁷ Nɛ nu'a dí xi ahɔ, ngutho dí xicä gātho mi'da: “Dami tømhbɔ,” bi 'yɛmp'ɔ yá xādi a ra Jesús.

14

Yá ngɔrbi yɔ judío i nde 'bex gue da bɛnt'a ra Jesús

¹ Nɛ man yopa da dāt ra pa 'bɔ mi bɛn a xí 'yøt' ma mbombøtahe bɔ Egipto dyɔ judíohe. Nu yɔ ngɔrpa mbāja bɔya nɛ yɔ xānbate nijā bi bɛni 'bɛ'a ni fɛhni da xi a ra Jesús

guepɔ da zä da bɛnt'i ngue da hyo.

² Nɛ bin 'yɛmzɛhɛ ɔ:

—Hinga gue a ra pa ra dāmpɛti gam bɛnthɔ nɛ xøhma din cɛ yɔ ja'i, bi 'yɛn ɔ.

N'da ra xisu bi naspa ra yɛthi rá yq ra Jesús

³ Nɛ mi 'bɔpɔ ra Jesús bɔ ja rá ngu ra Simón bɔ ja ra hnini Betania. Gue'a ra Simón mi hɛmb ra t'axca'ya 'bɔ mam 'bɛt'o. Nɛ nu'bɔ mi sihmɛ bɔ ra Jesús bi zøpɔ n'da ra xisu i tu n'da ra xito nt'øt'e ngue ra do'yaxi, mi po ra 'yɛthi ɛmmɛ yɔman'u a, nɛ xɔn ngu di muui a. Bi xɛcpa rá nde bɔya nɛ bi naspa rá yq ra Jesús.

⁴ Nu'ɔ da mí 'bɔpɔ, bin cɛ ɔ bɔya nɛ bi 'yɛn ɔ:

—Hanja bim 'bɛtho ra 'yɛthi nɛ xɔm hmadi di muui.

⁵ Mi sä xtá 'bä xtɪn t'un yɔ hyoya a hyu cɛnto rá muui a ra 'yɛthi, bi 'yɛn ɔ.

Nɛ bi numan'ɔ ra xisu ɔ.

⁶ Nɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɔ:

—Hanja guín jahɔ bɔ, o guidi pahmbɔ ra xisu nguetho xɔn ho bi 'yørcä na.

⁷ Nu'ahɔ thocpa thoho gam 'bɔhmbɔ yɔ hyoya nɛ hønt'a go ma pa da zä gui fāxhɔ ɔ. Pɛ nugä hinga thocpa thoho dam 'bɔhmbɔ.

⁸ Bi 'yørcä ra xisu a mi sä da 'yøt'e, bi hoga ma ngøc'yɛi ngue da t'ägä bɔ ja ran 'yägüi.

⁹ Majuāni dí xi ahɔ gue hønbɔ go hapɔ da hman ran ho ma'da'yo gātho na ndoho ra ximhäi, nɛhna bi 'yørcä ra xisu da hman na, 'dahma nɛ'a da fɛn a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Judas im ma di dä a ra Jesús

10 Nu'a ra Judas Iscariote baya, ngue'a n'da yú xädi ra Jesús, bi mba bu 'buh yu ngurpa mbäjä bi xifi di dáp'a ra Jesús.

11 Ne bi hyu yú mbui u yu ngurpa mbäjä ne bi xifi di un ra mbeti. Ne bi mbenc'a ra Judas baya mi honi jam'bu di dä a ra Jesús.

Bin sihmeu ra Hmu u yú xädi

12 Nu rá mbudi ra pa ra dämpeti ngue ran dqbaxjua i ts'i ra thuhme hin'yü rá xixi, ne i ho ra t'ude'yo. Ne nu yú xädi ra Jesús bi 'yemp'u:

—Hapü guí ndeje ga hoje ran ts'ihme ra mbaxjua ga sihu, bi 'yén u.

13 Ne nubaya bi xi u yoho yú xädi:

—Ni mbe bu ja ra dahnihni Jerusalén, ne nu'bu gá nuubi bu n'da ran 'yohu i tu n'daxaro ra dehe gui tenui bu da zöni.

14 Ne nu'bu gá somhbu gui 'yénui a ra mengu bu: “Nu'a ra Hmu bá pengähe ngue ga än'nahe hapü i ja a ra cuarto ngue ga sihe ran ts'ihme ra mbaxjua,” gui 'yénui.

15 Ne nu'a baya da 'yut'au i n'da ra cuarto i ja bu magats'i xun ndoho ne mahoqui. Guerü ja gui hocui bu a ran sihme ga sihu, bi 'yén'a ra Jesús.

16 Bi mba yú xädi baya ne bi zöm bu ja ra dahnihni Jerusalén ne bi dim bu gätho 'be'a xi sifi. Gätho bi hocpu

'be'a da zi bu 'bu bin de, ne bi mbeng bu 'buh ra Jesús baya.

17 Nu'bu min de ts'u, bi mbähä ra Jesús 'de'mayoho yú xädi baya.

18 Gätho bin sihme u. Ne nu ra Jesús bi 'yemp'u:

—Majuani dí xi ahü, dí sihmeu ua n'da gue di dägä, bi 'yemp'u.

19 Nu yú xädi baya bi du yú mbui, n'da ngu n'da bi 'yänni:

—Ha guecä, bi 'yén'u.

20 Ne nu'a ra Jesús bi dät'u:

—Go gue'a n'da gue gue'ahü guí 'de'mayoho ahü gue dí comh ma mbohi'be.

21 Majuani nugä ngue dán jä'igä ua ja ra ximhäi, ga tugä tengu nt'o't'i nanguecä. Pe í huçi maha a ran 'yohu ngue di dägä. Man'da xun ho 'bu hin xtim 'bu a, bi 'yén a ra Jesús.

22 Gätho na sihme u bi hyac man'da ra hme ra Jesús, bi un ra jamadi Ojä, bi xeni ne bi darpa yú xädi baya.

—Dami sihu na. Guehna nam bön'a ma ngoc'yéigä na, bi 'yemp'u.

23 Ne bi dec'a ra vaso mi po a nzai mi si u. Bi un ra jamadi Ojä ne bi un'da baya, bi zi n'da ngu n'da u.

24 —Guehna tengu 'bu ma jigä na, i ot' ra 'da'yo nhogui, dim fäni dí yanba yú te yu jä'i 'bucua ja ra ximhäi.

25 Majuani dí xi ahü, hin ga si man'da ra gui uva ja gue'bu bi zön ra pa ga si ma'da'yo bu di manda rá ts'edi Ojä, bi 'yén a ra Jesús.

Jesús bi bədi gue a ra Pedro da gə'n'a

26 Nε bin tu a n'da rá thuhu Oja ɯ bɯya. Bi bəm bɯ mi sihme ɯ nε bi mba bɯ ja ra nyuni Olivos.

27 Nε nu ra Jesús bi 'yεmp'ɯ yú xädi:

—Nu'ahɯ dí pačä ngue gui 'dahmbɯ, gui sogahɯ nán xui ya, tengu nt'o't'i bɯ ja rám hman Oja i εna: “Ga ho ra mbändε'yo nε din 'uεxt'ɯ yú dε'yo,” i εm bɯ ja rá t'ohni, bi 'yεna.

28 Pε nu'bɯ dá thəmbɛnigä dan tɪmhɯ bɯ Galilea, bi 'yεmp'ɯ yú xädi a ra Jesús.

29 Nu'a ra Pedro bi 'yεn'a:

—Madague a gätho da 'dah ya 'da, pε nugä hin ga soc'i'i.

30 Nu ra Jesús bi də'a bɯya:

—Həha, dí pacä 'bε'a gui 'yət'a ra xui jabɯya, ná hyundj xqui cəngä 'bɯ bi mbah ná yondj ra øni, bi 'yεn a.

31 Pε nu'a ra Pedro man'da nts'edi bi 'yεn'a:

—Nugä hin ga cən'a i madague'bɯ 'darɯ ga tuui, bi 'yεmbi.

Nε 'da'angu bi ma gätho ɯ mi'da yú xädi bɯya.

Ra Jesús i tu rá mbɯi nε gue'a ra ora da nu yən ɯnbi a

32 Nε bi yarpɯ ja ra nuəðəni Getsemaní guerpɯ ja ra nyuni Olivos. Nu ra Jesús bɯya bi 'yεmp'ɯ yú xädi:

—Hyuhmbɯ ua gätho ahɯ, 'bε dán yağä'be Oja ua nan jongua ts'ɯ, bi 'yεn'a.

33 Nε nubɯya bi zixa ra Pedro, nε ra Jacobo, nε ra Xuua.

Nε nu ra Jesús εmme bi hyundmbɯi nε bin su.

34 Nε bi 'yεmp'ɯ:

—εmme tu ma mbɯi, εna da hyog ra dumbɯi. Gui cohmbɯ ua nε gan äthəhɯ, bi 'yεmp'ɯ.

35 Nε bi mba bɯ njom bɯ ts'ɯ. Bin dənyahmu bɯ ja ra häi bin yaui Oja, gue'bɯ da zä hin da nu ran ɯnbi a da nu.

36 Nε bi 'yεna:

—Ma Ta i, hin te guí hεmbi, gätho da zä gui 'yət'e. Dami 'uegä a ran ɯnbi. Pε hin dín nde gue gue'a ma pähä zεhε ga øt'ä pε gue'a go guí nde da t'øt'e, bi 'yεna.

37 Nε bi mbeng bɯ xi go ɯ hyu nε bi 'yεmp'a ra Pedro:

—Hague grá Simón, ha guí əha. Ha hingui sä xquin äthə n'da ora.

38 Damin äthəhɯ nε gui 'yäfɯ Oja ngue gui sərbahɯ 'bε'a di bεn'nahɯ ra zithu. Nu rá mbɯi n'da ja ra pähä nangue ran ho, pε nu rá ngəc'yεi n'da xən güent'i a, bi 'yεn a ra Jesús.

39 Nε bi mbeng mahən'a ra Jesús bin yaui Oja nε guexta'a bi xifi.

40 Nε nubɯya bi mbeng bɯ bá co ɯ hyu nε bi dɪm bɯ i əha nguetho εmme mí ndet'əha ɯ. Janangue nu'bɯ mi zo ɯ hingui pađi 'bε'a dí də ɯ.

41 Ná hyundj bán yaui Oja, 'bɯ mam bá pengbɯ bá co ɯ hyu, nε bi 'yεmp'ɯ:

—Ahmahɯ ya, damin säyahɯ ya, bi 'yεn'a. Nuya bi zən ra ora ngue da mba ma dägä bɯ 'bɯh yɯ ts'om'bäi, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi.

42 Dami ndanshɯ, ga mbähä dan c'athɯ a di dägä, ya

hántua, bi 'yɛmp'u yú xádi a ra Jesús.

Ra Jesús bi bent'u yún suihu

43 Gátho ná yáhu yú xádi 'bex bi zøm bu ra Judas, gue'a n'da rá xádi. Ne xun ngu yu ja'i bi zix'a, mi ha yú juai ne yu ts'at'egui. Ne gue'u yám 'behni yu ngurpa mbäjä ne yu xänbate nija ne yu dác'yei.

44 Ne nu'a ra Judas ya xi xi u: "Nu'a ga səspa rá 'yogu gue a ra Jesús a, 'bex guim benthü büya ne gui sixhü, ne hin gui thøhmbü," xi 'yɛmp'u min 'yohü.

45 Janangue a nu'bu mi zøpü mi 'bäh ra Jesús:

—Xänbate i, xänbate i, bi 'yɛmbi.

Ne bi zəspa rá 'yogu.

46 'Bex bi bent püya.

47 Ne 'bex bi c'o'ts' rá juai a n'da min 'yohü ra Jesús ne bi zεcpa rá zagu rá 'yɛhe ra dambäjä.

48 Ne nu ra Jesús bi 'yɛmp'u bi bent'i:

—Ha guí εmhü drá begä ngue guá hähü ni juaihü ne ni zahü ngue gui bentcahü.

49 Gátho yu pa däm 'bühmbü, dá xän'nahü bu ja ra dänija ne hin gá bentcahü bu. Pe ja xi jabü thofo, ngue din ja a nt'o't'i bü ja rá m hman Ojä ngue mi hma din ja, bi t'ɛmp'u yám 'behni yu mbäjä.

50 Pe nu'u yú xádi büya gátho bi 'dagui, bi zøpü a ra Jesús.

Ra ts'unt'u ngue bi 'dagui

51 Hønt'a n'da ra ts'unt'u bi den'na 'bu mi ts'ix a ra Jesús, dim pät'a ra the'bø't'e, ne mí ɛn u ne'a xtám bent'a.

52 Pe nu'a hønt'a ra the'bø't'e bi bentpa a, ne bi 'dah püya ne bin 'yo mánxü bu ní mba.

Ra Jesús bi mba ma dä bu 'büh yu mbäjä

53 Nu'bu mi mba ma dä bu 'büh ra dambäjä, bim peti u ma ngurbihe ngue yu ngurpambäjä ne yu dác'yei ne yu xänbate nija.

54 Ne nu ra Pedro bin tet'i, i 'bejua thofo bu ni mba, gue'bu go mi zøm bu mbo rá mbä't'i rá ngu ra dambäjä, ne bi hyuhmbü bu u yu asmayo nija, bin taspühü u.

55 Nu yu ngurba mbäjä ne gátho u mi'da i øt' ran juänbate, mi honi to'o da ma xun ho 'berü dí yap'a ra Jesús ngue da hyo, ne madague'a xun ngu u bin ya pe xinga n'da u bi ma njuäntho.

56 Xun ngu bi man yu fehni pe him bin tün yám hma.

57 Xø bi ndants'u 'da mahøn'a bi zänba man'da ra fehni u, ne bi 'yɛn u:

58 —Nuna ran 'yohü bi ma ne bi 'yɛna, "Nugä ga yø't' ra nija ua, nt'øt'e yú 'ye yu ja'i, ne nu'bu ná hyupa ga høcä n'da ngue hinga nt'øt'e yú 'ye yu ja'i," bi 'yɛnna ran 'yohü, ne nugähe dá øhmbe 'bu mí 'yɛnna, bi 'yɛm büya.

59 Pe xinga gue'u bin tün u yám hman u.

60 Pe nu ra Jesús bin hɛtho. Njo'o to bi dätü.

61 Nu'a ra ngurpa mbäjä bi 'yän mahøn'a:

—Ha gue'e grá Cristo. Ha gue'e rá Ts'unt'u i Ojä nuixte rá ts'edi.

62 Nu ra Jesús bi dąti:

—Guecä, ne guin nuju, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ga com'be rá ts'edi Oja madą rá ts'edi. Ne guin nuju 'bu bá pengä, ba xcä bu ja yu güi, bi 'yxn'a ra Jesús.

63 Pe nu'a ra dąmbäjä bi dąnse rá pahni, xmbi hingui xspa Oja ra Jesús nangu e bi ma. Ne bi 'yem buya:

—Ya hin ga hombu mi'da yu testigo,

64 ne dá ohmbu ya ngue hingui xspa Oja na ran 'yohu. 'Be'a guí mamhu ga orpahü ya, bi 'yxn a ra dąmbäjä.

Ne gátho 'da'angu bi man u ngue di un ran ts'embi ngue da hyo.

65 Nu'u 'da buya bi zox'a ra Jesús, ne bi gorpa rá dä, ne bi mbe'mi ne bi 'yembi, “Grá pongahya, man ya, to'o bi mber'a'i,” bi 'yxn u. Ne nu yu asmayo bu nijä xmm e bi mberp'a rá hmi.

Ra Pedro bi gón a ra Jesús

66 Nu'bu mim 'bäpu ra Pedro bu mbo ra mbä't'i, bi thopu n'da ra xisu ngue rá 'yexe ra dąmbäjä.

67 Ne bi nu'a ra Pedro din tąspi, bi hye't'i ne bi 'yembi:

—Xna ne'e gmín 'yohu ra Jesús ra mengu bu Nazaret, bi 'yemp'a ra Pedro.

68 Pe nu'a ra Pedro bin cöni.

—Hin dí pađi 'be'a nam bön'a guím ma, bi 'yxn a ra Pedro.

Ne bi 'uegue bi mba bu hänt ra goxthi. Ne bi mbah ra tamfö buya.

69 Ná ya'a ts'u buya xö bi thopu ra 'yexixisu bu 'bäh ra Pedro, ne bi 'yemp'u 'bupu:

—Nuna ran 'yohu, min 'yohu u mi ten'na ra Jesús.

70 Pe nu'a ra Pedro bin cöni mahön'a. Ná ya'a ts'u buya, guesu u mí 'bupu mi 'bäh ra Pedro bi 'yxn u:

—Majuani guín 'yohu u nguetho grá mengu Galilea ne 'da igu bu gná yahu u, bi t'emp'a ra Pedro.

71 Nu'a ra Pedro buya bi 'yemp'u:

—Nu'bu him majuani dí xi ahü, Oja da zegbä, janangue dí xi ahü, hin dí pađä a ran 'yohu guí mamhu, bi 'yxn a.

72 'Bex bi mbah ná yondı ra tamfö buya. 'Bex bi ben a ra Pedro 'be'a xí xih ra Jesús ngue xí 'yembi: “Dí pađä ngue ná hyundı xqui cöngä 'bu bi mbah ná yondı ra öni,” xí 'yemp'a ra Jesús. Ne nu'bu mi ben a xí 'yöt'e, bi du rá mbu ra Pedro ne 'bex bin zoni.

15

Ra Jesús bi mba ma dä bu buh ra ts'ut'abi ra Pilato

1 Nu'bu t'uxudi tho, nu yu ngurba mbäjä ne yu dąc'yei ne yu xänbate nijä ne gátho u mi'da ma ngurbihe dyú judíohe, bin yase u. Ne nubuya bi zix a ra Jesús ngue di dáp'a ra Pilato. Bin thąt' 'bu mi zits'i.

2 Ne nu ra Pilato bi 'yän'na ra Jesús:

—Ha gue e grá hmuts'ut'abi yu judío, bi 'yemp'a.

Bi dą a ra Jesús:

—Gue'a guím ma, bi 'yxnä.

3 Ne nu yu ngurpa mbäjä emme bi yapi.

4 Janangue a nu ra Pilato bi 'yän'na ra Jesús mahøn'a, bi 'yëmbi:

—Hanja hin ni thätya i di yapi'i. Ne xun ngu 'be'a gätho i xi'i, bi 'yëmbi.

5 Pe nu ra Jesús guexta'a him bi dat'a ra Pilato. Janangue'a nu ra Pilato bi hyonya thoho.

Ra Jesús bin t'un ran ts'embi ngue da du

6 Nu'a ra pa ram peti ra mbaxjua, zai di thø a n'da ra ofädi ra Pilato hønt'a go nda'a da man yu jä'i.

7 Ne min ofädi n'da ran 'yohu i Barrabás, 'darpu mi ofädihu u 'da'ingu bi 'yøthu ngue bin hote u, bi dam'ma n'da ra sai.

8 Nu'bu mi zøh yu jä'i xun ngu bu mi 'buh ra Pilato, nu'u bi xih ra Pilato di thøcpa n'da ra ofädi tengu nzai bi 'yøt' bu ra pa ram peti.

9 Janangue a nu ra Pilato bi 'yëmp'u:

—Ha gue'a ni hmuts'ut'abihu gyú israelhu, gyú judío hu, ga thøc'ahu, bi 'yëmp'u.

10 Nguetho mi pah ra Pilato di seya thohoba ra Jesús yu ngurpa mbäjä 'bu mi döp'a.

11 Pe nu yu ngurpa mbäjä bi parpa yu jä'i gue'a ra Barrabás da 'yäh yu jä'i.

12 Nu ra Pilato xø bi 'yëmp'u mahøn'a:

—Xina ni hmuts'ut'abihu, gyú israelhu, gyú judío hu, 'be'a ga ørpä na buya, bi 'yën'a.

13 Nu yu jä'i buya nts'edi bi 'yën u:

—Go gui cuarpu ja ra pont'i na ra Jesús.

14 Pe nu ra Pilato bi 'yëmp'u: —'Be'a gue man ts'o xu 'yøt'na, bi 'yëmp'u.

Ne nu'u yu jä'i man'da nts'edi bi 'yën u:

—Go cuarpu ja ra pont'i na, bi 'yën u.

15 Nu ra Pilato bi nde da 'yørpa rá pähä yu jä'i, janangue guehma go bi thøcpa a ra Barrabás. Ne bi manda da mba m'bei a ra Jesús ne da mba ma cuati bu ja ra pont'i.

16 Nu yu dofai buya, bi zixa ra Jesús bu mbo gueru ja yün säya yu dofai, ne bi zo u gätho yú mindofaihu 'buru.

17 Ne bi mba ma hete n'da ra pahni xun jüpoi a ra Jesús ngue tengu he yu ts'ut'abi, ne nts'edi bi mba ma huspi n'da ra corona á m'be yu 'yu'üni nguetho bi den thoho.

18 Ne bi zengua u ne bi 'yenspa yú biba u: “Damim 'bushmanho gra hmuts'ut'abi yu judío,” bi 'yëmp' bu mi den-thoho.

19 Ne bi despa rá ya yu za ne bi zots'i, ne bin danyahmu, éna i thande pegue bi den-thoho.

20 Nu'bu mi jua'a bi denni bi tonspa a ra pahni xun jüpoi ne bi het'a rá pahni zehé. Bi guc puaya ngue bi zits'i da 'døm'pu ja ra pont'i.

Ra Jesús bi mba ma cuati bu ja ra pont'i ne bi du

21 Ne nu'bu mi mba bu 'yu, bin c'athu ra Simón, ra mengu bu Cirene, rá ta ra Alejandro

ne ra Rufo, bí 'yε a huāhi a. Ne nu y_u dofui b_uya bi 'yōrpa ra ts'edi a ra Simón da duspa rá pont'i a ra Jesús.

22 Ne guerp_u ja ra nyuni Gólgota ní ts'ixa ra Jesús. Nu'a Gólgota in nde da ma “ra Nyuni Yaxmu.”

23 Ne nu'b_u mi zōm b_u, bin t'un ra vino ngue ma uants'i n'da ra 'yεthi x_un ju a ra Jesús. Pε nu'a him bi zi a.

24 Ne nu'b_u mi 'dōm'p_u ja ra pont'i b_uya, nu y_u dofui bi 'yōt'a n'da ran taha u nangue yú he ra Jesús ngue i nde da badi nda'a ní 'bōt'e da gaxa n'da ngu n'da.

25 G_uto xudi 'b_u mi mba n'dō'mi b_u ja ra pont'i a ra Jesús.

26 Ne mán t'o'ti b_u ja ra pont'i a í yap'a bi 'yεna, “Rá hmuts'ut'abi y_u judío na,” εm b_u.

27 Ne bi mba ma cuatih_u ra Jesús yoho y_u bε. 'Da a n'da y_u pont'i. Ne bi 'bām'p_u ja rán 'yεi a n'da ne bi 'bām'p_u ja rá gaha a man'da.

28 Ne nuna bin ja, mi mam b_u ja rá t'ohni Ojā maya'b_u, bi 'yεna: “Da t'εmbi ngue 'da'anguui u y_u dādits'oqui a.”

29 Ne nu y_u jā'i bi thop_u, bi ucpi ne bi denthoho, bi 'yεmbi:

—Ha hinga gue e gá ma ngue gui xo't' ma nijah_u ne hyupa tho gui hyōh mahōn'a.

30 Sā gui cap_u ja ra pont'i ya 'b_u, ne gan yānse, bi 'yεmbi.

31 Ne ximangutho bi man u y_u ngurba mbājā bin 'yεmp'u:

—Nuna, bi yānba yú te u 'da, pε hingui sā din yānse ya.

32 Gan nuh_u ra Cristo, rá hmuts'ut'abi y_u judío 'b_u ba cap_u ja ra pont'i, gan nugāh_u, ne ga εc'yεih_u b_uya, bi 'yεm 'b_u mi denthoho. Ne u mi cuath_u b_u, bi ucpa ra Jesús.

Bi du ra Jesús

33 Nu'b_u mi zōn a huxhyadi b_uya bim 'bexui gātho ra hāi, ja gue'b_u mi zōn a hyunde bin nequi mahōn'a.

34 Ne nu'a ra ora a ε xō i huxhyadi, nts'edi bi mbah ra Jesús, bi 'yεna:

—Eloi, Eloi, lama sabac-tani, bi 'yεna. Nde da ma: “Ma Ojā i, ma Ojā i, hanja xcá hyεga thoho.”

35 Nu'b_u mi 'yō u 'da 'b_up_u, bin 'yεmp'u:

—Nuna, nzo a ra Elías, bin 'yεmp'u.

36 Ne bán ti a n'da mí hā n'da tengu ra fūnjo xí 'yot'i, bi fosp_u ja ra vino x_un ju, ne bi ndōct'a n'da ra xithi. Pi uaspa ra Jesús εmbi da zi, ne bi 'yεmp'u min 'yoh_u:

—Pε 'be ga undā na, ga nuh_u 'b_u da zōh ra Elías di tongui, bi 'yεmp'u.

37 Pε nu'a ra Jesús nts'edi bi mbafi ne 'bex bi du.

38 Ne nub_u mbo ra dānija 'bex gue bin xεngui nde ra 'bōt'e mi ndam b_u. Bá fūh magats'i ne bi zōtahāi a bin xēni.

39 Ne nu'a rá hmu y_u dofui, mi hεt'a ra Jesús bi mba 'b_u mi du, ne bi 'yεna:

—Majuāni nuna ran 'yoh_u na, rá Ts'ant'u Ojā na, bi 'yεn a ra hmudofui.

40 Ne mi 'b_up_u 'da y_u xisu b_u ma'ueni ts'u, mi hant'a ra Jesús. Nu'a n'da ra Salomé

a, nε nu'a man'da ra María, ra mεngu Magdala, nε nu'a man'da ra María, rá mbe ra Jacobo nε ra José.

⁴¹ Guehya y_H xisu mi tεn ra Jesús 'b_H mi 'b_Hp_H Galilea nε mi fáts'i. Nε _H mi'da y_H xisu bi dεn 'b_H mi mba b_H Jerusalén, mi 'bāp_H.

Jesús bi mba nt'ägui

⁴²⁻⁴³ Nε ya bin de, nε mim bεni da 'yācpa n'dihi rá ngøc'yεi ra Jesús nguetho mi ts'εtho da d_H'ma ra pa ran ts'äya, nε nu ra pa ran ts'äya njongui sä da t'ä a. Janangue a nu ra José ra mεngu Arimatea, bi hyut'anzamb_Hi bi mba bán yaui ra Pilato, bi 'yāp a rá ngøc'yεi ra Jesús. Nu ra José n'da rá ngərbi y_H ja'i israel, pε gue'a n'da majuāni mi εc'yεi Oja nε mi tøm'ma ra pa di manda ua rá ts'edi Oja.

⁴⁴ Nu ra Pilato bi hyonya thoho 'b_H mi sifi bi du ra Jesús. Nε nub_Hya bi mbehna n'da ba si a rá hmu y_H dof_Hi ngue da 'yän 'b_H majuāni ya bi du.

⁴⁵ Nε nu'b_H mi man a rá hmu y_H dof_Hi gue bi du, nu ra Pilato bi 'yεmp'a ra José:

—Da zä gui tuxa rá ngøc'yεi ra Jesús 'b_H.

⁴⁶ Nu a ra José b_Hya, bi dän a n'da ra 'bø't'e nε bi mba bi tongba rá ngøc'yεi ra Jesús, nε bi mbant'a ra 'bø't'e xi dāi nε bi cā't' p_H ja n'da ra hyādo gue ran 'yāgui xí mba nthεqui b_H ja n'da ra t'amba'ye. Nε bi juaspa n'da ra xīndo x_Hn ndoho b_H ja rá goxthi ran 'yāgui.

⁴⁷ Nε nu'a ra María, ra mεngu b_H Magdala, nε

man'da ra María ngue rá mbe a man'da ra José, bi nu hap_H bi jāt'i.

16

Bi dāmbεni ra Jesús

¹ Nu'b_H mi thoh ra pa ran ts'äya, nu'a ra María ra mεngu b_H Magdala, nε ra María rá mbe a man'da ra José, nε man'da ra xisu ngue ra Salomé, bi dän y_H 'yεthi ngue y_Hman'u ngue da mba b_H ja ran 'yāgui da gōspa rá ngøc'yεi ra Jesús, tengu man t'øt'ehe dyá judiohe.

² Nε nt'εxudi dā ndomingo 'b_H mi bøx ra hyadi bi mba b_H ja ran 'yāgui _H b_Hya.

³ Nε bin 'yεmzεhe _H:
—To'o da zä di 'uec'a ra do bí juaxp_H ja ra hyādo, bi 'yεn _H.

⁴ Nε nu'b_H mi zøm b_H bi nu b_Hya, ya ma 'ueque a ra do, ngue x_Hn ndoho.

⁵ Nε nu'b_H mi y_Hrp_H ja ra hyādo b_Hya, bi nu n'da ran 'yoh_H mi hup_H rá hyo ngue rán 'yεi ra hyādo, mi he n'da ra pahni x_Hn t'axi. Nε nu'_H y_H xisu bin su 'b_H mi nu.

⁶ Pε nu'a, bi 'yεmp'_H:
—O guín suh_H. Dí paçä guí homhb_H ra Jesús ra mεngu Nazaret, ngue bi 'døm'p_H ja ra pont'i, pε bi dāmbεni a, njo'o ua ya. Dami nuh_H ua mí 'bεni, bi t'εmp'_H y_H xisu.

⁷ Nε xø bi 'yεna:
—Pε nuya ni mbähä gui xihmb_H ra Pedro nε'_H mi'da yú xādi nε gui 'yεmf_H gui tīmhb_H b_H Galilea, a ra Jesús tengu tho bi xi ah_H,” bi t'εmp'_H y_H xisu.

8 Nε nu'η yη xisu baya 'bex bi bøn'a n'dihi bη ja ran 'yāgui ne bá ε η, εmme di fet'η nguetho bin su, ne njo'o to min nde din yāhη ngue bin su.

Ra Jesús bin t̄immi ra María Magdalena

9 Nu'a ra Jesús bi dambɛni 'bη xudi thoho ndomingo. M'bet'o thoho bin t̄immi ra María ra mɛngu bη Magdala, ngue gue'a xī hyønba thi yoto yη z̄ithu.

10 Nε nubaya bi mba a ra María, bá xip'η yú xādi ngue bi dambɛni a ra Jesús, ne mí zon'η ngue tu yú mb̄i, ngue bi du ra Jesús.

11 Nε nu'bη mi 'yøde ngue bi dambɛni ne bi man a ra María ngue bi nuse, pe him bi 'yεc'yεi η.

Ra Jesús bin t̄imhbη yoho yú xādi

12 Nubaya bin t̄imhbη mi yoho yú xādi a ra Jesús bη 'yu, 'dan'yo ts'η bη án nu η.

13 Nε nu'η, bi mba η baya, bá xi η mi'da ngue xø bi nu mahøn'a, pe ngutho him bi 'yεc'yεi a bi man η.

Ra Jesús bi xi η yú xādi da mamp'a rām hma 'bη mí ndex mahɛts'i

14 Rán zεgui thoho bin t̄imhbη gātho 'de'ma'da yú xādi ra Jesús. Mi hupη ja ra mεxa η. Nε bi zη η nguetho him bi 'yεc'yεi a xi sifi ngue bi dambɛni a.

15 Nε nubaya bi 'yεmp'η:

—Ni mbähä gātho na ngūni ra ximhäi, gui mamhbη ran

ho ma'da'yo. Hønba go hapη i 'bηh yη jā'i gui xihmbη.

16 Nu'a to'o da 'yεc'yεi ne din xixya, gan yānba rá te a. Pe nu'a hin da 'yεc'yεi, da nu ran unbi gātho yη pa mazai a.

17 Nε nu'η to'o da 'yεc'yεigui xηn ngu yη hmεpya ga japi da 'yøt'η. Nangue ma ts'εdigā da hyøn a thi yη z̄ithu in 'yohη 'da yη jā'i, ne din yā 'dahma 'dan'yo yη nde,

18 ne nu'bη da bent'η yη pozη nte da ja η, ngutho 'bη da zi ra 'yεthi ngue ran dāte, nte da ja η. Nε di japi da yān η yān zāman'η 'bη da gāspa yú 'yε, bi 'yεmp'η yú xādi a ra Jesús.

Bi ndex mahɛts'i a ra Jesús

19 Nε nu'bη mi gua a bi xih yú xādi, bi ts'ix bη mahɛts'i a ra Hmu, ne 'darpη ní conhui rá ts'edi Ojā.

20 Nu'η yú xādi bi mba baya bi man rām hman Ojā hønba go hapη bi mba. Nε nu ra Hmu bi japi da zā da ma xηn ho ne bi japi da 'yøt' yη hmεpya 'dahma da 'yεc'yεi yη jā'i yūm hman η. Nε hønt'a dí xi ahη ya.

LUCAS

Ran ho Ma'da'yo bi 'Yo't'a ra Lucas

'Be'a í 'yo't' rá sœcuq ra Lucas

¹ Dí paçä xun ngu yu ja'i bi 'yo't' yu sœcuq ngue i man'a bin ja 'bu mím 'bucua ja ra ximhäi ra Cristo.

² Nu'u bi 'yo't'u, tengu thoho bi xängahu u bi nuse 'bu mi 'yøt' rá 'befi ra Cristo, ne tengu thoho bi man'u hõnbu go hapu.

³ Necä dra Lucasgä dí o't'na ra sœcuq ngue im man'a bin ja, ne dí pen'na i, hague Teófilo, ma amigo i xun ho. Ne dá änzehē yu ja'i to'o bi nu 'be'a gä bin ja. Ne emme dá hongä 'be'a nt'o't'i gä mi'da yu sœcuq, janangue'a da bõmanho 'be'a dí o't'ä.

⁴ Nguetho dín nde gui paði xun ho ngue majuqani a bi sän'na i.

Rám 'behni Oja bi ma dim 'buh ra Xuua

⁵ Nu'u yu pa min ts'ut'abi ra Herodes bu ja ra xequi Judea, mi 'buru n'da rá mbäjä yu judío, ra Zacarías a. Madim pexmbu n'dan nets'i yu mbäjä bi dam'ma ra mbäjä Abías. Nu'a ra Elisabet, rá xisu ra Zacarías, gue'a n'da rá bom'beto ra Aarón a, ngue ra hmumbäjä maya'bu.

⁶ Nu'a ra Zacarías ne ra Elisabet, gätho yonja'i, Oja bi nu-manho u, nguetho xun ho yu mbui, ne mi øt'e gätho yán t'edi Oja.

⁷ Nu ra Elisabet ne ra Zacarías, xun daç'yēi u ne xinga n'dandī mi 'buh rá t'uhni a ra Elisabet.

⁸⁻⁹ Ne nu'bu xõn zõn ra pa dim pexu ja ra danija u n'dan nets'i yu mbäjä bi du'ma ra Abías, janangue'a madim pexu ra Zacarías. Ne zai mi thahna n'da ra mbäjä, ngue da yaru man'da mbo ra danija da 'yuh yu xiza yumanho. Ne gue'a ra Zacarías bi mba nthahni ngue da yaru mbo.

¹⁰ Ne xun ngu yu ja'i mi 'bäru thi mi yahu Oja 'bu ra ora bi 'yuh ra xiza ra Zacarías.

¹¹ Ne 'bex bi zø a n'da rá m 'behni Oja bu mi 'bäh ra Zacarías. Ne mi 'bäru rá hyo rán 'yēi ra mexa gueru mí uh yu xiza.

¹² Nu'bu mi nu a buya, emme bin su ne hingui paði 'be'a da beñi.

¹³ Ne nu'a rá m 'behni Oja bi 'yēmbi:

—O guín su Zacarías, nguetho bi 'yø Oja 'be'a guí äpi, nangue ni xisu ra Elisabet dín hat'uhni ne dim 'bu a n'da rá ts'unt'u, ne gui xip rá thuhu dí Xuua.

¹⁴ Ne gan johya ne emme da hyu ni mbui, ne xun ngu yu ja'i din johya 'bu bim 'bui.

¹⁵ Nguetho Oja di un ra 'befi nuixte a. Ne nu'a, hin da zi ra vino xinga gue'a ra seï, ne din 'youi rá Hogandahi Oja gue'bu go bim 'bui.

¹⁶ Ne nu'a rá 'befi da 'yøt'e, gue'a dí japi xun ngu yu ja'i israel di päh yán 'yomfēni ne da 'yēç'yēi Oja ra Hmu.

17 Nε nu'a ni t'ahni bam 'bet'o a 'b_u bá ɛh ra Hmu mahɛts'i, nε din ja rá ts'edi tenguthoho ra pøngahya Elías, nε di japi din hocpah_u yú t'ahni _u y_u ja'i. Nε nu'_u nzai hingui øde 'be'a pa nsifi, di japi da 'yøde. Nε nangue rám hman ra Xuua di päh yán 'yomfɛni y_u ja'i n'dahma da zä da zimanho ra Hmu 'b_u bá ɛhε, bi t'ɛmp'a ra Zacarías 'b_u min yaui rám 'behni Oja.

18 Nu ra Zacarías buya:

—Hague dán zä ga paçä a guí xiqui nguetho xtán dác'yeigä ne'a ma xisu, bi 'yɛna.

19 Nu rám 'behni Oja bi 'yɛmp'a buya:

—Nugä dí Gabriel nε dí 'bäcä b_u ja rá hmi Oja, nε Oja bá pɛngä gue ga xi a ran ho din ja ah_u.

20 Pε nuya, gan gore ya, nguetho hin guí ɛc'yei a dí xi i. Nuya hin da zä gan ya astague'b_u go bin ja a dá xi a i, nguetho gätho din ja a dá xi a i, bi 'yɛn'a rám 'behni Oja.

21 Nu y_u ja'i mi 'bäp_u thi, mi tø'ma ra Zacarías, nε him mi pa'p_u hanja him 'bexque pøni.

22 Nε nu'b_u mi bøm b_u ra Zacarías hingui sä din ya, hønt'a bi uānda rá 'yε. Nu y_u ja'i bi bah pəya ngue bi nu n'da ran t'uti b_u mbo.

23 Nε nu'b_u mi guah y_u pa dim pəp_u ra Zacarías bi mba rá ngu buya.

24 Nε bin hæ't'ahni ra Elisa-bet, nε nubəya hin hap_u í mba an cət'a zəna, bim 'butho b_u rá ngu. Nε bi 'yɛna:

25 “X_un ngu rá mate bi 'yørcä Oja, nuya him man da zangä y_u ja'i nguetho dim 'b_u'a n'da ma t'ahni ya,” bi 'yɛnε.

Rám 'behni Oja mahɛts'i bi ma dim 'b_uh ra Jesús

26 Nu'b_u mi tho i cət'a zəna, nu'a Oja bi mbəhn mahøn'a a rám 'behni ngue í Gabriel. Bi mbəhn pə ra hnini Nazaret b_u ra xεqui Galilea.

27 Nu'a, bi zøm b_u mi 'b_u a ra María. Nu ra María xinga n'dandj bin yaui n'da ran 'yoh_u, pε ya mi än'na ra José, n'da rám bom 'beto ra ts'ət'abi David a.

28 Nu rám 'behni Oja bi zengua, bi 'yɛmbi:

—Nu'i María ya bi 'yøt'a n'da rá mate Oja nε guín 'youi a. Pε man'da bi jap'a Oja xinda gue'u gätho mi'da y_u xisu, bi 'yɛmbi.

29 Nu'a ra María 'b_u mi nu rám 'behni Oja, bin su nε bin 'yomfɛni 'be'a ním bøn'a bi sifi.

30 Nu rám 'behni Oja bi 'yɛmp'a buya:

—O guín su María nguetho guín 'youi rá mate Oja,

31 nε dim 'b_u'a n'da ni Ts'ənt'ə nε gui xip rá thuhu ra Jesús.

32 Nε nu'a, din ja rá ts'edi nε da fädi ngue rá Ts'ənt'ə Oja tətə tho ho rá ts'edi. Nε nu'a Oja di japi din ts'ət'abi tengu rám bombøta ngue ra David.

33 Nε di manda y_u ja'i israel gätho y_u pa nε hin jam'b_u da guah rá ts'edi a, bi 'yɛn'a rám 'behni Oja.

34 Nu ra María bi 'yɛn'a:

—Hague dán ză din jabu ne hin jam'bu dán ya'be n'da ran 'yohu, bi 'yena.

35 Pe nu râm 'behni Oja bi 'yemp'a:

—Nu rá ts'edi rá Hogandahi Oja di ja i gui tin ni t'uhni, ne nu'a dim 'bui, rá Ts'unt'u Oja a.

36 Ne'a ni meni ra Elisabet xun dac'yei a, pe dim 'bu a n'da rá ts'unt'u. N'dato zana ya i ha'a rá t'uhni ne mi en ya ja'i ngue hin jam'bu da din rá t'uhni.

37 Nu Oja gätho sä da 'yot'a, hin'yu 'be'a gue hingui sä da 'yot'e, bi 'yena râm 'behni Oja.

38 Nu'a ra María bi 'yena:

—Nugä rá 'yehögä Oja, nu'bu gue'a in nde Oja, da 'yorque gätho guim ma, bi 'yena.

'Bex bi mbeng mahets'i râm 'behni Oja buya.

Ra María bi mba bí zengua ra Elisabet

39-40 Nu'a ra María buya, 'bex bi mba bí zengua yú meni mí 'buru ja yu nyuni bu ra xequi Judea, gue'a ra Zacarías ne rá xisu ra Elisabet.

41 Ne nu'bu mi mba ma zengua ra Elisabet, 'bexque bi 'yan'a rá t'uhni mí o rá mbui. 'Bex bin 'youi rá Hogandahi Oja ra Elisabet buya,

42 ne bi 'yena:

—Oja man'da bi jap'i i María, xinda gue'u mi'da yu xisu. Ne nu'a ni ts'unt'u dim 'bui, majapi a.

43 Pe xun ngu ra mate gá 'yorque ngue gá zenguagui, nguetho gue'e rá mbe a ma Hmu.

44 Ne dí pađi gue'e rá mbe a ma Hmu nguetho nu'bu má ocă nin zengua, 'bex bin johya a ra t'uhni o ma mbui ne bi 'yani.

45 Bi jap'a Oja nguetho gá 'yec'yei a bi xi i, ne majuanı da 'yot' Oja a bi xi i, bi 'yena ra Elisabet, bi 'yemp'a ra María.

46 Nu ra María buya bi 'yepa Oja ne bi 'yena:

Emme dí epa Oja ma Hmu,

47 ne din johya ma mbui nangue Oja mam porpate.

48 Nguetho Oja bi bengä ngue dra hyoya 'yehögä, ne gätho yu ja'i da 'yengui dá tingä rá mate Oja.

49 Xun ngu ran ho bi 'yorca Oja madä rá ts'edi, ne xun hotho a.

50 Ne da nu rá yembui to'o gätho da numansu a.

51 Nu Oja nuixte tho yan t'ot'e, bi 'berpa yú ts'edi u din yezehē ngue im beni jase yú ts'edi.

52 Ne bi 'berba yú ts'edi yu ts'ut'abi,

ne go bi un yú ts'edi yu ja'i thoho.

53 Ne bi japi da ba u to'o i honi da bađi,

pe nu'u to'o him bi hyoni da bađi bi japi di 'be'u.

54 Ne nu Oja bi mbäxcahu ya ngue dyu ja'i israelgäh,

ngue bi 'yenjū yú t'ahnigahu a, ne him bi pumbeni a ran ho bi ma da 'yorcahu.

55 Pe bi 'yot'e tenguthoho bi si a ra Abraham ta t'orcahu,

yám bom'betoj_u, gátho y_u
pa mazai, bi 'yɛn'a ra
María 'b_u mi 'yɛspa Oj_a.

56 N_ε nu'a ra María hyuzna
bi gop_u rá ngu ra Elisabet,
m'bɛjua bi mbeng b_u rá
ngusɛ.

Bim 'b_uh ra Xuua Nxixyq

57 N_ε bi z_on ra pa dim 'b_u a
rá ts'unt'_u ra Elisabet.

58 N_ε gátho yá meni ne yá
mɛnguh_u bin johya 'bɛ'a bi
'y_orpa Oj_a a ra Elisabet, ne bi
z_om b_u rá ngu bi zɛngua a.

59 Nu 'b_u mi gua'an hyáto pa
xím 'b_u a ra t'uhni, bi mba
nts'its'i da thecua rá xifani.
N_ε gátho _u mi 'b_ur_u, bi ma da
hy_unba rá thuhu rá ta ngue dí
Zacariás.

60 P_ε nu rá mbe bi ma ngue
hin da z_a, pɛgue jatho da
hyux rá thuhu ngue dí Xuua.

61 N_ε gátho mi 'b_ur_u bi
'yɛna:

—P_ε njo'o n'da ni mɛnih_u í
Xuua, bi 'yɛmbi.

62 N_ε nu'_u, bi u_un yá 'yɛ, bi
'yán'na rá ta: “Bɛ'a rá thuhu a
ni t'uhni,” bi 'yɛmbi.

63 Nu rá ta b_uya bi 'yäh ra
s_ocu_u ne bi 'yo't'a n'da ram
hma ngue bi 'yɛna: “Dí Xuua
a ma t'uhni.”

64 Bex bi z_a bin y_u mah_on'a
ra Zacariás b_uya, ne bi 'yɛspa
Oj_a a.

65 N_ε bi hyonya thoho gátho
mi 'b_ur_u. N_ε gátho y_u j_a'i mi
'b_ur_u ja y_u nyuni a ra xɛqui
Judea bi 'y_o a bin ja.

66 N_ε gátho bin 'yomfɛnisɛ
'bɛ'a da 'y_ot'a ra t'uhni,
nguetho Oj_a bi j_api.

*Bi 'yɛspa Oj_a ra Zacariás 'b_u
mim 'b_uh rá t'uhni*

67 N_ε bin 'youi rá
Hogand_uhi Oj_a ra Zacariás, ne
bim p_ongahy_u a, bi 'yɛna:

68 ɛmmɛ dí ɛspa Oj_a ra Hmu
nguetho bi bɛnj_u

dy_u j_a'i israelgäh_u, dy_u
judi_oh_u, ngue da y_unj_u.

69 N_ε nanguéhna ma t'uhni
bim 'b_ui, janangue'a dí
p_adi him ma ya'a ba
pɛnga mam p_orpatɛh_u i
ja rá ts'ɛdi,

rám bom'beto ra ts'ut'abi
David a.

70 Gue'a bi bɛnba Oj_a _u yá
p_ongahy_u maya'b_u
thoho,

71 ngue bi ma da y_unj_u
nangue man s_uih_u,

ne nangue gátho _u i nu-
man'uj_u.

72 P_ε nu Oj_a bi huɛc'_u mam
bomb_otah_u,

ne him bi pumbɛni ran ho mi
ɛna da 'y_orcah_u.

73 N_ε maju_uni da 'y_ot' Oj_a a bi
xih mam bomb_otah_u ra
Abraham,

74 ngue bi xifi da y_unj_u
nangue _u man s_uih_u,

ne hin ga su ga th_undeh_u a Oj_a
b_uya.

75 Janangue da gohi x_un ho
ma mb_uih_u b_u dá nu
a Oj_a, ne ga ɔth_u ra
hogam'b_ui b_u ja rá
hmi.

76 N_ε nuna ma t'uhni,
da 'yɛmb y_u j_a'i rá
p_ongahy_u Oj_a mahɛts'i,
ne da xih y_u j_a'i di päh yán
'yomfɛni, da d_o'ma ra
Hmu.

77 N_ε da xi _u da mba ma punbi
yá ts'oqui,

ne da mba nhyani.

78 Gätho da 'yõt' Ojã nguetho di huɛgahɛ

ne ba pengahɛ ra Hmu ngue guesɛ rãn nequi ma mbɛihɛ.

79 Nɛ gue'a di yorpa yá mbɛi ɛ i 'bɛrɛ ja ra 'bɛxui

ne i 'yo bɛ ja rá 'yu ran dɛte, ne da zixrɛ ja ran nequi, bi 'yɛn'a ra Zacariás 'bɛ mim pɔngahyã.

80 Nɛ nu rá t'ɛhni, ngue ra Xuua, bin te mán zaqui ne bin te rá mbɛi nangue Ojã. Nɛ nu'bɛ min te, bim 'bɛrɛ ja ra dɛpo asta gue'bɛ go bi zɔn ra pa bi dɛmp' rá 'bɛfi bi xi Ojã, guerɛ 'bɛh yá mi'israelhɛ.

2

Bim 'bɛ'a ra Jesús

1 Nu'bɛ mím 'bɛh ra Jesús, gue'ɛ yɛ pa bin ja ra dɛpede bi 'yõt'a ra hmuts'ɛt'abi ngue ra Augusto César.

2 Nɛ gue'ɛ yɛ pa bin ts'ɛt'abi ra Cirenio bɛ ja ra xɛqui Siria, ne gue'ɛ yɛ pa ja bi dɛ'mi bi 'yõt' ra pede ɛ.

3 Gätho yɛ ja'i bi mba bɛ ja rá hnini zɛhɛ yám bombɔta ngue da thuspa bɛ yá thuhu.

4 Janangue nu ra José bi nɛxpɛ ja ra hnini Nazaret ngue ra xɛqui Galilea, ne bi mba bɛ ja ra hnini Belén ngue ra xɛqui Judea, nguetho guerɛ rá hnini a rãm bombɔta a ra José, ngue ra David.

5 Nɛ bi mba da thuspa bɛ rá thuhu. Bi mbɛ a ra María rá xisu. Pɛ nu'a ra María ya min hɛt'ɛhni a.

6 Nɛ nu'bɛ mi zɔm bɛ ja ra hnini Belén, bi zɔn ra pa dim 'bɛh rá t'ɛhni bɛya.

7 Nɛ bim 'bɛ a rá mbɛdi ts'ɛnt'ɛ a ra María ngue ra Jesús. Nɛ bi mbant yɛ bazu, ne bi cãrɛ ja rãn ts'adɛthã yɛ fani bɛ ja ra ngumfani, nguetho hin'yɛ bɛ din säya bɛ ja n'da ra ngu.

Yám 'bɛhni Ojã bi xih yɛ mbãnde'yo ngue bim 'bɛh ra Jesús

8 Nu'a ra xui a bɛya, mi 'bɛrɛ hãntho ra hnini Belén 'da yɛ mbãnde'yo, madí ja-mansu yá dɛ'yo ɛ.

9 'Bɛx bi nu n'da rãm 'bɛhni Ojã ɛ, ne bi yorɛ rãn nequi Ojã bɛ 'bɛi, ne ɛmmɛ bin su'ɛ.

10 Pɛ nu'a rãm 'bɛhni Ojã bi 'yɛmp'ɛ:

—O guín suhɛ, nguetho bá ɛcã ga xi ahɛ n'da ram hma gue di ja ahɛ gan johyahɛ gyú ja'ihɛ ua ja ra ximhäi.

11 Nu bɛ ra hnini Belén, ngue rá hnini ra David, ja bim 'bɛ'a nim pɔrpatehɛ, gue'a ra Cristo ra Hmu bi ma ba pɛn'nahɛ Ojã.

12 Nɛ nu'bɛ gá tĩmhɛ n'da ra 'uere xí jãrɛ ja rá yãza yɛ fani m'bant'i yɛm 'bahni, gue'a gdí pãhmbɛ a bɛya, bi 'yɛn'a rãm 'bɛhni Ojã 'bɛ mi 'yɛmp'ɛ yɛ mbãnde'yo.

13 'Bɛx bi nequi n'dan nets'i yám 'bɛhni Ojã, bi 'yɛspa Ojã ngue bin tuhu, ne bi 'yɛn'ɛ:

14 Nuixte rá ts'ɛdi Ojã mahɛts'i.

Ojã da hyurpa yá mbɛi gãtho ɛ i 'bɛcua ja ra häi, hɔnt'a go to'o da hyãn'a rá

mate, bi 'yɛm 'bɯ min
tuhu.

15 Nɛ bi mbeng mahɛts'i yúm
'bɛhni Ojɔ bɯya. Nɛ nu'ɯ yɯ
mbändɛ'yo bin 'yɛmp'ɯ bɯya:

—Ga mbähä bɯ ja ra hnini
Belén, ga nuhɯ a bin ja ngue
bi jajɯ ra Hmu ga pɔhmbɯ.

16 Bi mba n'dihi ɯ bɯya, nɛ
bi dɪm bɯ a ra María nɛ ra José
nɛ ra 'uere. Nɛ nu'a ra uere mi
o bɯ ja rá yänza ra fani.

17 Nɛ nu'bɯ mi nu'ɯ yɯ
mbändɛ'yo bɯya, bi mam bɯ a
xí xih rá m 'bɛhni Ojɔ nangue
ra t'ɯhni bim 'bɯi.

18 Nɛ gätho ɯ bi 'yø'a bi
man'ɯ yɯ mbändɛ'yo, bi hy-
onya thoho ɯ.

19 Pɛ nu'a ra María, bi bɛm
bɯ mbo rá mbɯi 'bɛ'a gätho
bin ja.

20 Nɛ nu yɯ mbändɛ'yo bi
mbeng bɯya, nɛ bi 'yɛspa Ojɔ,
ngue gätho bin ja'ɯ 'bɛ'a gätho
bi sifi, nɛ xí nu.

*Bi mba ma däpi Ojɔ a ra
'uere Jesús bɯ ja ra dɔnɪjɔ*

21 Nu'bɯ mi gua'an hyɔto pa
xím 'bɯi, bi thɛcua rá xifani ra
'uere, nɛ bi thuspa rá thuhu
dí Jesús, nɛ ngue'a xí xih rá m
'bɛhni Ojɔ a ra María 'bɯ hin ní
hyɔ rá t'ɯhni.

22 Nɛ nu'bɯ mí gua'a ra pa
nts'änni da dø'ma ra María,
tengu bi man yán t'ɛdi ra
Moisés, ya i sä da mba bɯ ja ra
dɔnɪjɔ bɯ Jerusalén. Nɛ bi zixa
rá t'ɯhni ɯ ngue di dɔp Ojɔ.

23 In ja bɯ bi 'yøt'e nguetho
nɛ'a i mam bɯ ja rán t'ɛdi
ra Moisés, ngue: “Gätho yɯ
mbɯdi ts'ant'ɯ da mba ma
däpi Ojɔ,” i ɛm bɯ ja yɯn t'ɛdi.

24 Nɛ bi hyɔxa n'da ra 'bøts'e
bɯ ja ra dɔnɪjɔ tengu bi mam
bɯ ja rán t'ɛdi ra Moisés ngue
i ɛna: “Yoho yɯ t'azɯ uague
yoho yɯ ts'ɔha ngue da hyo bɯ
ja nɪjɔ to'o im 'bɯh yú t'ɯhni.”

*Nu ra Simeón i thɛx ra 'uere
Jesús*

25 Nɛ mi 'bɯpɯ Jerusalén
n'da ran 'yohɯ i Simeón, ra
hocjɔ'i a, mi numansu Ojɔ nɛ
mi tø'ma ra pa ngue da mba
nhyɔni ɯ yɯ jɔ'i israel, nɛ min
'youi rá Hogandɔhi Ojɔ a.

26 Nu rá Hogandɔhi Ojɔ bi
bɛnba ra Simeón gue hin da
du asta gue'bɯ go da nu'a rá
Thahni Ojɔ ba pɛhni ngue ra
Cristo a.

27 Nɛ nu'a rá Hogandɔhi
Ojɔ bi bɛnbi da zøm bɯ a ra
Simeón bɯ ja ra dɔnɪjɔ 'bɯ mi
zøm bɯ rá ta nɛ rá mbe di dä'a
ra Jesús.

28 Nu ra Simeón bi dɛxa ra
'uere nɛ bi 'yɛspa Ojɔ bɯya, bi
'yɛna:

29 Ma Hmu i, pɛ hin te dím
bɛngä 'bɯ ga tugä ya,
nguetho dá nugä na gá
xiqúi ngue ga nugä, ni
'yɛhɛgä.

30 Nuya dá nusegä mam
pørpatehe,

31 ngue gá sänni ngue da
yänba yú te ɯ to'o da bɔh
nä.

32 Nuna di japi da nu ran
nɛqui ɯ hing yɯ judío,
nɛ gue'a dí t'ɛscahe dyɯ jɔ'i
israelgähe, dyɯ judíohe,
bi 'yɛn'a ra Simeón 'bɯ
mi dɛxa ra 'uere Jesús.

*Bim pøngahyɔ ra Simeón 'bɯ
mi nu ra Jesús*

33 Nu ra José ne rá mbe ra Jesús bi hyonya thoho 'be'a bi man ra Simeón nangu'e'a ra 'uere.

34-35 Nu ra Simeón buya, bi 'yãp Ojã da 'yenspa rán jãpi ra José ne ra María, ne bi 'yena:

—Nuna ra t'uhni 'bu din ðan'yohu nts'änni xun ngu u yú mi'israelhu dim 'bedi 'bu hin da numanho. Pe nu'u to'o da numanho da yãn'a. Guehna dí fãdi 'be'a im bẽm bu mbo yú mbui n'da ngu n'da yu jã'i. Ne nu'i María, gui nu ra dumbui xun u tho ngue 'be'a da t'õrpa na ni ts'ant'u, bi 'yẽn'a ra Simeón.

*Ne'a ra Ana bim pøngahya
'bu mi nu ra Jesús*

36 Ne'a n'da ra ðac'yeyi xisu ngue í Ana mi 'bupũ ja ra ðanjã, ne'a xin rá pøngahya Ojã a. Nu'a, rá t'ixu ra Fanuel a, rá bom'betõ ra Aser ngue n'da rá ts'ant'u ra Israel. Nu ra Ana, nu'a nyoto jeya bim 'buhmi rá ndõ ne 'bex bi du.

37 Ne bim 'buse goho 'dãte ma goho njeya, ya xun ðac'yeyi a. Ne nu ra Ana, mi zãm bu ja ra ðanjã a. Min yãui Ojã ra pa ne ra xui, ne ja yu pa him mi sihme 'bu i thãnde Ojã.

38 Nu'bu min yãhu ra Simeón ra María ne ra José, bi zøm bu ra Ana, ne 'bex bi xi Ojã jamadi 'bu mi nu'a ra 'uere, nguetho bi bãdi gue yú yãnte u. Janangue'a bi 'yẽmp'u to'o mi tøm'p' yú yãnte ngue ya bi zõh ya.

*Bi mbenc'a ra José bu ra
hnini Nazaret ne rá xisu*

39 Nu'bu mi 'yõt'u gãtho mi man rán t'ẽdi Ojã ngue da

'yõt'e, nu ra José ne ra María bi mbeng bu ja ra hnini Nazaret bu ja ra xequi Galilea.

40 Ne nu'a ra t'uhni bin te mán zaqui a, ne mi ja rán 'yomfẽnĩ xun ho. Ne ẽmme bi jãp Ojã a.

*De'mayon jeya pe'ts'a ra
Jesús 'bu mi mba bu ja ra ðanjã*

41 Nu ra José ne ra María zã n'dandĩ n'da jeya i pa bu ja ra hnini Jerusalén da nu ra ðãmpeti ngue ran ðãbaxjua.

42 Ne nu'bu mi mbe'ts'a 'de'mayon jeya ra Jesús, bi mbãhã bu ja ra hnini Jerusalén ngue da nu ra ðãmpeti bu.

43 Nu'bu mi gua'a ram peti, bi mbeng bu yú ngu yu jã'i. Ne nu'bu mi mba bu 'yu ra José ne ra María, him mi pã'u ngue bá copu a ra Jesús.

44 Pe mim bẽnĩ min 'yohu yú amigo. Ne n'dapa bin 'yo bu ja ra 'yu. Ne nu'bu mín de bin sãya buya, ne njo'o bu ra Jesús. Ne nu rá mbe ne rá ta bi 'yãn'du yú amigo: "Ha gbán 'yohu a ra Jesús," ne'u yú menĩ bi 'yãnni.

45 Pe him bi ðĩni, janangue'a bi mbeng bu Jerusalén, bi hyom bu.

46 Ne ná hyupa buya ja bi ðim bu ja ra ðanjã. Mi 'buhmbu bu yu xãnbate niã. Ne nu'a ra Jesús mi øde 'be'a mi man'u ne bi 'yãn yun t'änni 'be'a bi 'yõde.

47 Nu yu xãnbate niã buya bi hyonya thoho nangu gãtho 'be'a mi pã'a ra Jesús.

48 Ne nu'a rá mbe ne ra José, bi hyonya thoho 'bu mi nu i

yǎhɥ yɥ xǎnbate. Nu'a rá mbe bi 'yɛmbi:

—Ts'unt 'ɥ, hanja in jabɥ gá 'yørca'be, nguetho nu'a ni ta nɛcǎ ɛmmɛ dá hon'a'be nɛ mi tu ma mbɥi'be.

⁴⁹ Nu ra Jesús bi dǎdi:

—Pɛ nde'bɥ hin xquí hy-ongüi, nguetho guí pǎhmi ngue jatho ga øt'ǎ rá 'bɛfi ma Ta.

⁵⁰ Pɛ nu'ɥ, him bi bǎdi 'bɛ'a nam bøn'a bi man'a.

⁵¹ Pɛ nu'a ra Jesús 'bex bi mbähǎ bɥ ja rá ngu bɥ ra hnini Nazaret, nɛ nzǎi mi øt'a i pa nsifi. Pɛ nu'a rá mbe mim bɛntho bɥ ja rá mbɥi 'bɛ'a gǎtho bin ja.

⁵² Nu ra Jesús, in te rá jǎ'i nɛ in te rán 'yomfɛni. Nɛ gǎtho yɥ jǎ'i mi numanho a nɛ'a Oǎ mi numanho a.

3

Xuua Nxixyǎ bi dɥ'mi bi man rǎm hma Oǎ bɥ ma'ueni

¹⁻² Nu'bɥ ná 'dɛ'ma cǎt'a nǎya in ts'ut'abi ra hmuts'ut'abi Tiberio, nɛ bin yǎui Oǎ ra Xuua bɥ ja ra dǎpo mi 'bɥi, bi xifi di dǎmp'a rá 'bɛfi. Nɛ gue'a ra Xuua rá ts'unt'ɥ ra Zacarías a. Nɛ guet'a ra jɛya bin ts'ut'abi ra Poncio Pilato bɥ ja ra xɛqui Galilea, nɛ n'dat'a ra jɛya bin ts'ut'abi a ra Felipe bɥ ja ra xɛqui Iturea nɛ ra xɛqui Traconite. Nu'a ra Felipe ngue rǎn 'yohɥ ra Poncio Pilato. Nɛ guet'a ra jɛya a bin ts'ut'abi ra Lisantias bɥ ja ra xɛqui Abilinia. Nɛ 'dat'a ra jɛya mi ngǎrpa mbǎjǎ ra Anás nɛ ra Caifás bɥ Jerusalén.

³ Nɛ nubɥya, bi dǎmp' rá 'bɛfi ra Xuua Nxixyǎ, bin 'yo bɥ n'danguadi ra dǎthe Jordán nɛ bi xih yɥ jǎ'i di pǎh yǎn 'yomfɛni nanguue yǎ ts'oqui, n'dahma da mba ma punbi. Nɛ bi xifi din xixyǎ bɥya.

⁴ Nɛ guehna ra Xuua bi man'a ra Isaías 'bɥ mi 'yɛna: N'da ra jǎ'i din yǎ bɥ ja ra dǎpo nɛ da 'yɛna:

“Dami pǎh nin 'yomfɛnihɥ, ga simhbɥ ra Hmu mi ts'ut'ho da zøcua.

Dami hoc ni mbɥihɥ, ga tømhbɥ xɥn ho.

⁵ Tengu yɥ mbothǎi nɛ yɥ t'øhø din juǎni

tengu n'da ra 'yu i pa ma hoqui, hingui ndaxni, i uɛntho, din ja bɥ ni mbɥihɥ.

⁶ Nɛ gǎtho yɥ jǎ'i da nu'a ram pørpate ba pɛnd Oǎ,” da 'yɛna, bi 'yɛn'a ra Isaías.

⁷ Nɛ bi zøm bɥ yɥ jǎ'i bɥ 'bɥh ra Xuua ngue in nde din xixyǎ ɥ. Nɛ nu ra Xuua bi 'yɛmp'ɥ:

—Nu'ahɥ tengu thoho 'bɥ gyú pozǎhɥ, nɛ guí ɛnsɛhɥ hin guin nuhɥ rá muui ni ts'oquihɥ 'bɥ gan xixyǎhɥ, nɛ hin gui hoc ni mbɥihɥ.

⁸ Pɛ nte di muui 'bɥ guí ɛmhɥ gǎn yǎmhɥ ngue ya nim bombøtahɥ ra Abraham. Pɛ nɛhya yɥ do i 'bongua mi sä xtǎ 'yɛna yǎ t'ǎhni ra Abraham gue'bɥ gue'a xtǎn nde Oǎ a.

⁹ Nɛ nu'a to'o gǎtho him bi pǎh yǎn 'yomfɛni nanguue yǎ ts'oqui, tengu'bɥ yɥ za ngue

hingui ho yán dät'o. Ne nu rán ts'onza Oja ya mahoqui xən ho ngue da 'yex'ə yə za hingui ho yán dät'o, ne da thøspə ja ra sibi din zø, bi 'yən a ra Xuua.

10 Nu yə jə'i bəya, bi 'yən'ə:

—'Bə'a sä ga øt'ähe 'bə, bi 'yemp'a ra Xuua.

11 Nu ra Xuua bi dät:

—Nu'a to'o i ja yoho yá pahni, di un'na n'da to'o hin'yə rá pahni. Ne nu'a to'o i ja 'bə'a da zi, di unni ts'ə a to'o hin'yə da zi, bi 'yən'a.

12 Ne'ə 'da yə hyaçahäi xí zøm bə ngue in nde da mba ma xixyəbi, bi 'yän'də:

—Xänbate i, 'bə'a sä ga øt'ähe.

13 Nu ra Xuua bi dät:

—'Yo guí huspahə man'da ra renta, pə hønt'a i man rán t'ədi ra häi gui hyajə.

14 Ne'ə 'da yə dofəi bi 'yänni:

—Necähe, 'bə'a sä ga øt'ähe, bi 'yən'ə.

Nu ra Xuua bi dät:

—O guí haçuahə ra mbeti yə jə'i nangué ni ts'ədizəhəhə. Ne o gadí yəfə n'da ra jə'i 'bə guí pəhmbə him majuañi a guí mamhbə. Ne hin guim bəmhə ngue man'da əmmə xən ngu gui təhmbə, pə hønt'a nin zäbi gui təhmbə, bi 'yən'a ra Xuua.

15 Ne xən ngu ə ngue mi tø'ma ra Cristo mim bənsə ə ngue əmbi ra Cristo a ra Xuua.

16 Pə nu'a ra Xuua bi 'yemp'ə:

—Nugä dí xixyə ahə ngue ra dehe thoho, pə ba ə'a n'da ja rá ts'edi xinda guēcä, hin dí səcä tengu a. Nu'a di hoc'ahə

nangué rá Hogandəhi Oja tengu'bə xtí hoc'ahə ra sibi.

17 Ne da huahn'də yə jə'i tengu 'bə i pa nt'ei yə trigo. Nu rá xi di 'uec ran dəhi, ne nu yə trigo da mba m'bə'ts'i, pə nu yá xi da t'upə ja ra sibi njəm'bə i huət'i, in jabə da 'yøt' 'bə bi huahn yə jə'i a ra Cristo, bi 'yən a ra Xuua.

18 Ne xən ngu mi'da yəm hma bi xi ə yə jə'i nangué ran ho ma'da'yo.

19 Pə nu ra Xuua bi dəmhyaə ra ts'ət'abi Herodes nguetho nu ra Herodes bi zin'a rá 'bəpozəhə, ngue rá xisu ra Felipe, í Herodías a ra xisu. Ne hinga hønt'a pə xən ngu mi'da yən ts'o bi 'yøt'a, janangué bi dəmhyaə.

20 Pə nu ra Herodes man'da xən ngu rá ts'oqui bi 'yøt'e nguetho bi got'a fädi a ra Xuua.

Ra Jesús bin xixyə

21 Nu'bə mi xixyəba yə jə'i a ra Xuua, ne'a ra Jesús bi mba bə, bin xixyə.

22 Ne nu ra Jesús 'bə mi yəi Oja, 'bex bá xoh mahəts'i ne bá çə a rá Hogandəhi Oja tengu n'da ra t'azə, ne bi zoxpə ja rá jə'i ra Jesús. Ne bi t'ø'a n'da ra nde mahəts'i bi 'yən'a:

—Nu'i ma Ts'ənt'ə i, əmmə dadí huəc'i i, ne dí numanho i, bi 'yən Oja.

Nu'ə yəm bombøta ra Jesús

23 Nu ra Jesús mi pə'ts'a n'däte ma'det'a njəya 'bə mi dəmp' rá 'bəfi ua ja ra häi. Nu yə jə'i mim bəni rá ts'ənt'ə ra

José a ra Jesús. Ne nu ra José rá ts'unt'ra ra Elí a.

²⁴ Nu ra Elí, nu'a rá ta, gue'a ra Matat a. Nu ra Matat, nu'a rá ta gue'a ra Leví a. Nu ra Leví, nu'a rá ta gue'a ra Melqui a. Nu ra Melqui, nu'a rá ta gue'a ra Jana a. Nu ra Jana, nu'a rá ta gue'a ra José a.

²⁵ Nu ra José, nu'a rá ta ra Matatías a. Nu ra Matatías, nu'a rá ta ra Amós a. Nu ra Amós, nu'a rá ta ra Nahum a. Nu ra Nahum, nu'a rá ta ra Esli a. Nu ra Esli, nu'a rá ta ra Nagai a.

²⁶ Nu ra Nagai, nu'a rá ta ra Maat a. Nu ra Maat, nu'a rá ta, ra Matatías a. Nu ra Matatías, nu'a rá ta ra Semei a. Nu ra Semei, nu'a rá ta ra José a. Nu ra José, nu'a rá ta ra Judá a.

²⁷ Nu ra Judá, nu'a rá ta ra Joana a. Nu ra Joana, nu'a rá ta ra Resa a. Nu ra Resa, nu'a rá ta ra Zorobabel a. Nu ra Zorobabel, nu'a rá ta ra Salatiel a. Nu'a ra Salatiel, nu'a rá ta ra Neri a.

²⁸ Nu ra Neri, nu'a rá ta ra Melqui a. Nu ra Melqui, nu'a rá ta ra Adi a. Nu ra Adi, nu'a rá ta ra Cosam a. Nu ra Cosam, nu'a rá ta ra Elmodam a. Nu ra Elmodam, nu'a rá ta, ra Er a.

²⁹ Nu ra Er nu'a rá ta ra Josué a. Nu ra Josué, nu'a rá ta ra Eliezer a. Nu ra Eliezer, nu'a rá ta ra Jorim a. Nu ra Jorim, nu'a rá ta ra Matat a.

³⁰ Nu ra Matat, nu'a rá ta ra Leví a. Nu ra Leví, nu'a rá ta ra Simeón a. Nu ra Simeón, nu'a rá ta ra Judá a. Nu ra Judá, nu'a rá ta ra José a. Nu ra José, nu'a rá ta ra Jonán

a. Nu ra Jonán, nu'a rá ta ra Eliaquim a.

³¹ Nu ra Eliaquim, nu'a rá ta, ra Melea a. Nu ra Melea, nu'a rá ta, ra Mainán a. Nu ra Mainán, nu'a rá ta ra Matata a. Nu ra Matata, nu'a rá ta, ra Natán a.

³² Nu ra Natán, nu'a rá ta, ra David a. Nu ra David, nu'a rá ta, ra Isaí a. Nu ra Isaí, nu'a rá ta, ra Obed a. Nu ra Obed, nu'a rá ta, ra Booz a. Nu ra Booz, nu'a rá ta ra Salmón a. Nu ra Salmón, nu'a rá ta, ra Naasón a.

³³ Nu ra Naasón, nu'a rá ta ra Aminadab a. Nu ra Aminadab, nu'a rá ta ra Aram a. Nu ra Aram, nu'a rá ta ra Esrom a. Nu ra Esrom, nu'a rá ta ra Fares a. Nu ra Fares, nu'a rá ta ra Judá a.

³⁴ Nu ra Judá, nu'a rá ta ra Jacob a. Nu ra Jacob, nu'a rá ta ra Isaac a. Nu ra Isaac, nu'a rá ta ra Abraham a. Nu ra Abraham, nu'a rá ta, ra Taré a. Nu ra Taré, nu'a rá ta ra Nacor a.

³⁵ Nu ra Nacor, nu'a rá ta ra Serug a. Nu ra Serug, nu'a rá ta ra Ragau a. Nu ra Ragau, nu'a rá ta, ra Peleg a. Nu ra Peleg, nu'a rá ta, ra Heber a. Nu ra Heber, nu'a rá ta, ra Sala a.

³⁶ Nu ra Sala, nu'a rá ta, ra Cainán a. Nu ra Cainán, nu'a rá ta ra Arfaxad a. Nu ra Arfaxad, nu'a rá ta, ra Sem a. Nu ra Sem, nu'a rá ta, ra Noé a. Nu ra Noé, nu'a rá ta, ra Lamec a.

³⁷ Nu ra Lamec, nu'a rá ta, ra Matusalén a. Nu ra Matusalén, nu'a rá ta, ra Enoc a. Nu ra Enoc, nu'a rá ta, ra Jared a. Nu ra Jared, nu'a rá ta, ra Mahalaleel a. Nu

ra Mahalaleel, nu'a rá ta ra Cainán a.

³⁸ Nu ra Cainán, nu'a rá ta ra Enós a. Nu ra Enós, nu'a rá ta ra Set a. Nu ra Set, nu'a rá ta ra Adán a. Ne nu ra Adán, bi zänd Oja a.

4

Ra Jesús bi nu rán ts'äte ra zïthu

¹ Nu ra Jesús bi nexpu ja ra dæthe Jordán ne min 'youi rá Hogandahi Oja. Ne nu'a rá Hogandahi Oja bi bænbi da mba bu ma'ueni bu ja ra dapo.

² Ne nyote pa ne nyote xui bim 'bupu ja ra dapo ra Jesús. Ne bi ts'ap rá mbui, bi zä'a ra zïthu. Ne xingui ts'u bin sihme gätho yu pa bim 'bupu, ne bin tumanthuhu buya.

³ Ne bi 'yæn'a ra zïthu:

—Nu'bu majuani gue'e rá ts'unt'u Oja, dami japi dim hme ra do 'bengua, bi t'emp'a ra Jesús.

⁴ Nu ra Jesús bi dæti:

—Nt'o't'i bu ja rá m hman Oja: “Hinga hønt'a ra hme dí m 'buh yu ja'i pe ne'a gätho i man Oja,” bi t'emp'a ra zïthu. Ne him bi 'yøt'a bi sifi.

⁵ Pe nubuya, nu ra zïthu bi zix a ra Jesús bu ja n'da ra t'øhø xæn hets'i, ne bi 'yuti hapu gätho 'bu'u ja yá ts'edi yu ts'ut'abi ua ja ra häi,

⁶ ne bi 'yæmbi:

—Gätho guí nu ya ga 'da'a'i, nguetho ma mbetigä. Ya bin'daqui ne sä ga unni to'o gätho dí nde ga unni.

⁷ Ne nu'bu gan danyahmu bu ja ma gua ne gui thandegui, ga

'da a i gätho guín nu ya, i æn'a ra zïthu.

⁸ Nu ra Jesús bi dæti:

—“Hønt'a Oja, ra Hmu, ga thandehu ne ga ørpahu rá 'befi a,” i æm bu ja rá m hman Oja, bi 'yæn'a ra Jesús.

⁹ Nubuya, nu ra zïthu bi zix mahøn'a a ra Jesús bu ra hnini Jerusalén, ne bin tøpu magats'i thoho ra danija. Ne bi 'yæmbi:

—Nu'bu majuani gue'e rá ts'unt'u i Oja, damin säqui, gui sonu häi, ne hin hapu gui 'uaqui,

¹⁰ nguetho nt'o't'i bu ja rá m hman Oja:

Nu'a Oja ba pen'du yäm 'behni da mbäx'i i.

¹¹ Ne da bent'i i ne hin hapu gui 'uaqui, i æm bu ja rá t'ohni Oja, bi 'yæn'a ra zïthu.

¹² Nu ra Jesús bi dæti:

—Pe ne'a i mam bu ngue: “Nu Oja ma Hmuhu njongui sä da zä'a ngue da ba 'bu majuani da 'yøt'a im man'a,” i æm bu ja rá t'ohni Oja, bi 'yæn'a ra Jesús.

¹³ Nu'bu mi gua'a bi man yün ts'äte ra zïthu, bi 'uepuya, bi zo'a ra Jesús 'da yu pa.

Ra Jesús bi dæmp' rá 'befi bu ja ra xequi Galilea

¹⁴ Nu ra Jesús bi mbeng bu ja ra häi Galilea, min 'youi rá Hogandahi Oja. Ne gätho yu ja'i mi 'bupu bi 'yø'a i øt' ra Jesús.

¹⁵ Ne bi xänba yu ja'i bu ja yu nija, ne gätho bi numanho a.

Nu ra Jesús bi mba bu ja ra hnini Nazaret gueru bin te

16 Nu ra Jesús baya bi mba bu ja ra hnini Nazaret, gueru bin te. Nu ra pa ran säya bi mba bu ja ra nijä tengu zai mi orpu hapu mi 'yo. Ne bim 'bäi ngue da neh ram hman Ojä.

17 Ne bin t'un'na rá søcuä bi 'yo't'a ra pøngahya Isaiäs, ne bi tants'a ra søcuä gueru i ena:

18 Nu'a Ojä bi 'yenscä rá Hogandähi

nguetho bi huangä ne bá pengä ga xih ya hyoya ran ho ma'da'yo.

Bá pengä ngue ga hurpa yä mbui to'o i ja yä dumbui.

Ne ga xocua u to'o xí bent'a ra zithu tengu'bu i ofädi u.

Ga xocpa yän 'yomfëni ya jä'i ne da bā'a majuani rá 'yu Ojä u.

Ne ga japi him man zä ran u u di anba yä hmu.

19 Ne ga xih ya jä'i ngue bi zøn ra ora da 'yörpa rá mate Ojä u, i em bu ja rá søcuä ra Isaiäs gueru bi neh ra Jesús.

20 Nu ra Jesús 'bu mi gua'a bi neh ra søcuä, bi mbants'i, bi uni da 'bes' mahøn'a ra søcuä. Ne bi hyuh pu ya ngue da xi u 'be'a mí mam bu. Ne gätho ya jä'i mi 'buru ja ra nijä bi hyët'a ra Jesús.

21 Nu'a bi 'yëna:

—Nu'a dá necä ya, mi mam bu ja rá søcuä ra Isaiäs ngue mi ma din ja, ne bin ja a ya, nguetho dí 'bucä ua, bi 'yëna.

22 Ne gätho ya jä'i bin yamanho nangué ra Jesús ne bi hyonya thoho nguetho

mahotho a bi man ra Jesús bu ja ra nijä. Ne en'u:

—Hanja ngubu i øt'e, en'u nguetho im bëni gue ra Jesús rá ts'ant'u ra José.

23 Nu ra Jesús baya bi 'yemp'u:

—Masque guí nde gui xijä a ram hma i ena: “Grä 'yøthebate, damin hoczehé,” masque guí nde gui xijä a, nguetho guím bensehu, hin dí øt'ua ja ma hnini zehé u yan t'øt'e nuixte tengu dá øt'ä bu ja ra hnini Capernaum, bi 'yëna.

24 Majuani dí xi ahä, n'da rá pøngahya Ojä hingui hnu-mansu bu ja rá häizehé.

25 Njabu bi 'yøt' ra pøngahya Elías 'bu maya'bu. Xän ngu ya xisu xí du yä ndø mi 'bui ngue yä mijudíohu, gue'bu him bin 'ye hyu jeyä made, ne bin ja ra thuhu bu.

26 Pe him bi mbäx'a n'da ra xisu xí du rá ndø bu ja rá häizehé, pegue bi 'ben bu ra hnini Sarepta gueru ra häi Sidón, da mbäx a n'da ra xisu mi 'buru, bi 'yëna.

27 Ne nguetho bi 'yøt' ra pøngahya Eliseo, guexta'a xän ngu yä mijudíohu mi hëmb ra t'axca'ya, pe xinga n'da bi hoc'a ra pøngahya ngue yä menguzehéhu, hønt'a ra hmudofui Naamán, ra mengu bu ra häi Siria, bi hoqui, bi 'yën'a ra Jesús.

28 Ne nu'bu mi man'a ra Jesús a bi ma, nu ya jä'i mi 'buru ja ra nijä emme bin cue baya.

29 Ne bi ndants'u bi bent'a ra Jesús ne bi zixpu mayä ra

nyuni, im bēni da hyøm b_u ja ra mba'ye.

30 P_E nu'a ra Jesús bi tho in de b_u 'b_uh y_u j_a'i, n_E bi zop_u _u, n_E hin te bin jap'a.

Bi hoc'a n'da ran 'yoh_u min 'youi ra zithu a ra Jesús b_u ja ra nij_a

31 N_E nu'a ra Jesús bi mbeng b_u ja ra hnini Capernaum b_u ja ra häi Galilea, n_E i xänba y_u j_a'i 'b_u ra pa ran säya.

32 N_E gätho y_u j_a'i bi hyonya thoho nangue rán xädi a, nguetho ra Jesús bi 'yuti x_un ho ngue mi ja rán t'ēdi gue'b_u mi xänbi.

33 Nu n'da ra pa mi 'b_up_u ra Jesús b_u ja ra d_anij_a n_E mi 'b_up_u n'da ran 'yoh_u min 'youi ra zithu, n_E ξ mm_E nts'edi bi mbafi, n_E bi 'yēna:

34 —Gra Jesús, ra m_ungu Nazaret, 'be'a guí nde gui 'yørcahe, ha gui juaje ya. Nugä dí p_açä to'o i, rá Hogam 'behni Oj_a i.

35 N_E nu ra Jesús bi 'yēmbi:

—Damin h_E n_E gui p_um b_u ja rá mb_ui na ran 'yoh_u.

N_E nu'a ra zithu nts'edi bi hyøm_u häi ran 'yoh_u b_u 'b_uh y_u j_a'i n_E bi bøm b_u rá mb_ui ran 'yoh_u b_uya, p_E hin hap_u bi anba ran 'yoh_u.

36 N_E bi hyonya thoho y_u j_a'i 'be'a bin ja na ran 'yoh_u. N_E bin 'y ξ mz ξ h ξ n'da ngu n'da: “'Be'a ní ts'edi i ja na ran 'yoh_u n_E i sä i høn'a thi y_u zithu,” bin 'y ξ mz ξ h ξ _u.

37 N_E bi t'øde gätho ra x ξ qui b_u 'be'a bi 'yøt'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hocpa rá suto ra Simón Pedro

38 Nu ra Jesús b_uya bi bøm b_u ja ra nij_a, bi mba b_u ja rá ngu ra Simón Pedro. N_E nu'a rá suto ra Simón Pedro, x_un _u, nts'edi ra pa mi ja. N_E bi si a ra Jesús ngue x_un _u a ra xisu.

39 Nu ra Jesús bim 'b_up_u mi 'b_un'a ra hy ξ nni, n_E bi ma ngue da bøn'a ra pa. 'Bex bi bøn'a ra pa, hin hap_u x_un _u b_uya. 'Bex bi ndants'a ra xisu n_E bi hoc ran sih μ ϵ , bi 'u ι n'_u.

Nu ra Jesús bi hoqui x_un ngu y_u j_a'i

40 N_E nu 'b_u mí y_uh ra hyadi, gätho y_u hy ξ nni bi ts'ixp_u 'b_uh ra Jesús. N_E 'bex bi y α n'_u y_u hy ξ nni 'b_u mi mba nthädi n'da ngu n'da _u, bi d_a'a ra Jesús.

41 N_E y_u zithu min 'yoh_u 'da y_u j_a'i bi japi da bøn'_u. N_E nts'edi i mba'_u, i ξ n'_u:

—Nu'i, rá Ts'ant'_u i Oj_a, bi t' ξ mp'a ra Jesús.

P_E nu ra Jesús him bi japi din y_a nguetho mi p_a'_u gue ra Cristo a ra Jesús.

Nu ra Jesús bi man r_am hma b_u ra x ξ qui Galilea

42 N_E nu 'b_u mi hyax b_uya, t' μ xuditho bi mbase b_u ma'ueni ra Jesús. Nu y_u j_a'i bi hyoni gue'b_u go mi d ι ni, n_E him min nde'_u da mba ra Jesús.

43 P_E nu'a ra Jesús bi 'y ξ mp'_u:

—Nugä jatho ga mbagä mi'da y_u hnini, ga mam b_u ran ho ma'da'yo, ga xih y_u j_a'i 'b_up_u ní manda rá ts'edi Oj_a

ua, jananjabu bá pengä Ojä, bi 'yɛna.

⁴⁴ Nɛ bi thopu ja mi'da yu hnini ja ra xequi Galilea buya, nɛ bi mam bu rá m hma bu ja yu nija.

5

'Da yu mbahuq bi jap'a ra Jesús xun ngu bi de yu huq

¹ Nɛ man'da ra pa, ra Jesús mi 'bäru ja ndendädehe Gene-saret. Nɛ emme mi du bu yu ja'i in nde da 'yoh rá m hman Ojä, nɛ hingui sä bu dim 'bä'a ra Jesús.

² Nɛ bi nu, i hørpu yoho yu mbosa hin te i ja bu mbo. Nɛ bi zo'u yá mbeti bu ndenthe gue'bu mi mben yá xit'a.

³ Nu'a n'da, rá mbeti ra Simón Pedro, nɛ bi hyu'a ra Jesús. Nɛ bi xi'a ra Simón da gon'i ts'u ra mbosa. Nɛ nu yu ja'i bim 'bäru ndenthe u. Nu ra Jesús bi xänba u yu ja'i buya.

⁴ Nɛ nu'bu mi gua'a bi man ra Jesús bi 'yemp'a ra Simón:

—Dami thəm bu xun hɛ ra dehe, nɛ gui 'yem bu ni xit'a. Guepu da zä gui the yu huq.

⁵ Pɛ bi 'yɛn'a ra Simón:

—Xänbate, gätho ra xui däm pɛhmbe nɛ hin te dá thehe yu huq, pɛ nu'bu guím ma, ga emhbe mahøn'a, bi 'yɛna.

⁶ Nɛ bi 'yem buya, nɛ xun ngu bi de yu huq gue'bu go mi mbudi bin tun yá xit'a.

⁷ Nɛ bi xi'u yá mimbahuqu di zɛ'i ts'u. Nɛ bi yuts'i gätho yoho yá mbosa, nɛ in nde da dom bu mbo ra dehe yu mbosa nangué nán hu yu huq.

⁸ Nɛ nu'bu mi nu ra Simón Pedro 'bɛ'a bin ja, bin danyahmu bu ja rá gua ra Jesús, nɛ bi 'yɛmbi:

—Dami 'ue'i ts'u nanguécä nguetho nugä drä dädits'oquigä, bi 'yɛn'a ra Pedro.

⁹ Ngubu bi ma nguetho bi hyonya thohe ngue xun ngu yu huq bi de.

¹⁰ Nɛ'a ra Jacobo nɛ ra Xuua ngue yá ts'unt'u ra Zebedeo, bi hyonya thohe u. Nɛ nu'u mi comhu rá 'bɛfi a ra Pedro. Pɛ nu ra Jesús bi 'yemp'a ra Simón:

—O guín su nɛ nuya gui du'mi gui hyon yu ja'i to'o da 'yɛc'yɛigui, bi 'yɛmbi.

¹¹ Nɛ nu'bu mí zòm bu ndenthe u yá mbosa buya, bi den'na ra Jesús.

Nu ra Jesús bi hoc'a n'da mí hɛmb ra t'axca'ya

¹² Nu n'da ra pa mi 'bäru ja n'da ra hnini ra Jesús. Nɛ'a n'da ran 'yohu mi 'bäru, mi hɛmb ra t'axca'ya gätho rá ja'i. Nɛ nu'a ran 'yohu 'bu mi nu a ra Jesús, 'bex bim 'bemfo bu ja rá gua ra Jesús, nɛ bi 'yär ra mate ran 'yohu ngue in nde da yäni, bi 'yɛmbi:

—Ma Hmu i nu'bu guín nde, da zä gui jaqui da yängä.

¹³ Nu ra Jesús bi dät i nɛ bi 'yɛmbi:

—Nugä, dín nde ngue 'bex da zä i. Nuya bi yän'a ya, bi 'yɛmbi.

'Bex bi zä'a ran 'yohu buya.

¹⁴ Nɛ nu ra Jesús bi hɛcua a ran 'yohu gue hin da mam bu 'buh yu ja'i, pɛ da mam bu 'buh yu mbäjä. Nɛ bi 'yɛmbi:

—Ní mba b_u 'b_uh y_u mbäjä, gui 'y_ot'a rán t'ëdi ra Moisés ngue da 'y_ot'a n'da 'b_u bi y_un'a ra t'axca'ya, n'dahma da b_uh y_u jä'i ngue maju_uni bi y_un'i, bi 'y_un'a ra Jesús.

15 P_e nu'ü y_u jä'i guemhma mi ma h_onb_u go hap_u ja y_u hnini 'be'a gätho øt'a ra Jesús, n_e man'da x_un ngu bi mba b_u mi 'b_ui ngue da 'y_os_e ü 'be'a i man'a, ngue in nde din hocpa y_un ü i h_emp'i 'da'ü. N_e x_un ngu bi hoc'a ra Jesús, madague'a h_ont'a go mán ü mi h_emp'ü.

16 Nu'a ra Jesús b_uya mi pa b_u ma'ueni guerp_u hingui 'b_uh y_u jä'i, din y_uqui Ojä.

Nu ra Jesús bi hoc'a n'da mi ts'a rá jä'i

17 Nu n'da ra pa bi xänba y_u jä'i ra Jesús. N_e mi 'b_urp_u 'da y_u fariseo n_e 'da y_u xänbate nijä, xpí 'y_e'ü h_onb_u go hap_u i ja y_u hnini b_u ra x_equi Galilea n_e ra x_equi Judea, n_erp_u ra d_uhnini Jerusalén. N_e nu'a ra Jesús bi 'yut'ü ngue min 'youi x_un ngu rá ts'edi Ojä 'b_u mi hoc y_un zäman'ü.

18 N_e bi z_om b_u 'da y_un 'yoh_u, bá tu n'da ran 'yoh_u x_un ü, mi ts'a rá jä'i a, ox ra 'beza. N_e min nde xtán y_urp_u mbo 'b_uh ra Jesús.

19 P_e ãmme d_u y_u jä'i b_u ja ra goxthi, n_e hin hap_u sä dí y_ut'i. Janangue'a bi zix ra d_urg_ehe b_u maxøts'e ra ngu, n_e bi xospa rá 'bet'e n_e bi ç_u'ma ran 'yoh_u b_u made i 'bä'a ra Jesús. N_e ox ra 'beza 'b_u mi ç_ump'ü.

20 Bi b_uh ra Jesús b_uya gue i ç_e'y_ei x_un ho ü y_un 'yoh_u gue i ja rá ts'edi a, 'b_u mi nu'a bi 'y_ot'ü. Janangue'a bi 'y_emp'a ra d_urg_ehe:

—Amigo, ya ma punbi ni ts'oqui, bi 'y_em_ubi.

21 P_e nu'ü y_u fariseo n_e y_u xänbate nijä bin 'y_emz_ehe ü: “Hanja na ran 'yoh_u ngue ãna da 'y_ot'a i øt' Ojä, n_e ya ãna sä di punba rá ts'oqui n'da ra jä'i. Hingui numansu Ojä na,” bi 'y_emp'ü y_u xänbate n_e y_u fariseo.

22 P_e nu'a ra Jesús i p_uädi 'be'a im b_en'ü, n_e bi 'y_emp'ü:

—Hanja in jab_u guím b_emhb_u.

23 Ha guím b_emhb_u ngue nte ní mbatho dá xicä ran 'yoh_u, ngue rá ts'oqui ya x_um punbi. Ha guím b_emhb_u man'da x_uquí p_uhmb_u ngue i ja ma ts'edi 'b_u ga xifi da ndants'i, din 'yo.

24 P_e ga ut'ah_u ngue i ja man t'ëdi ua ja ra häi ga punba y_u ts'oqui n'da ra jä'i, ngue ga japi din 'yo na ran 'yoh_u, guecä gue dán jä'igä ua ja ra ximhäi, bi 'y_en'a ra Jesús.

N_e nub_uya bi 'y_emp'a mí ts'a rá jä'i:

—Dami ndants'i, gui ç_ux ni fidi n_e gui mba ni ngu, bi t'ëmbi.

25 'Bex bi ndants'a ran 'yoh_u bi ç_ux rá fidi n_e bi mba rá ngu, n_e bi 'y_es_upa Ojä b_u ní mba. N_e gätho y_u jä'i mi 'b_urp_u bi nu 'be'a bin ja.

26 N_e gätho bi hyonya thoho ü, n_e bin su, bi 'y_es_upa Ojä n_e bi 'y_en'ü:

—N'da ran t'øt'e nuixte dá nuh_u ra pa jab_u ya, bi 'yɛn'u yu ja'i.

Ra Jesús bi xih ra Leví da denni

²⁷ M'bejua b_uya, bi bøm b_u ja ra ngu ra Jesús, nɛ bi thop_u mi hu'a ra Leví, guerp_u mí hác rán ju't'i ra häi, nguetho ra hyaçahäi a. Nɛ nu'a ra Jesús bi 'yɛna:

—Dami tengui, bi t'ɛmp'a ra Leví.

²⁸ Nu ra Leví b_uya, 'bex bi ndants'a, bi zop_u gätho mi ja nɛ bi dɛn'na ra Jesús.

²⁹ Nɛ nu'a ra Leví b_uya, bi 'yøt'a n'da ran sihmɛ x_un ndoho b_u ja rá ngu, ngue bin sihmɛ b_u ra Jesús. Nɛ bi zøm b_u ja ran sihmɛ x_un ngu y_u hyaçahäi nɛ x_un ngu mi'da y_u ja'i, 'darp_u bin sihmɛh_u ra Jesús.

³⁰ Pɛ nu'u y_u fariseo nɛ y_u xänbate nijä bi 'yɛna:

—Hanja gní sihmɛh_u y_u dädits'oqui nɛ y_u ziyate hyaçahäi, bi t'ɛmp'u yú xädi ra Jesús.

³¹ Nu ra Jesús bi xi a n'da ran t'uti 'b_u mi dät'u:

—To'o i 'b_uh mán zaqui hingui hon'a to'o da 'yøthe, pɛ hønt'a to'o x_un u i hon'a da 'yøthe.

³² Nugä ma 'bɛfigä ngue ga xih y_u dädits'oqui di päh yän 'yomfɛni. Pɛ nu'u to'o ɛnɛ mahoqui yú mb_ui, nɛ hingui sä ga zɛ'u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bi t'än'na ra Jesús hanja him bi 'yɛ't' yän sihmɛ yú xädi

³³ Nɛ bi t'ɛmp'a ra Jesús:

—Nu yú xädi ra Xuua Nxixya nzäi ɛ't' yän sihmɛ 'b_u i yaui Oja, nɛ'u yú xädi y_u fariseo, pɛ nu ni xädi hin jam'b_u ɛ't' yän sihmɛ. Hanja ngue in jab_u, bi 'yɛmbi.

³⁴ Nu ra Jesús bi dät'i:

—Pɛ nu'u i 'b_urp_u ja ran thaçi, hin da du yú mb_ui nguetho 'b_urp_u a ran 'yoh_u din thaçi. Hin da 'yɛna ngue hin din sihmɛ u.

³⁵ Pɛ da zøn ra ora da ts'ispa a ran 'yoh_u, nɛ ja da 'yɛ't' yän sihmɛ b_uya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

³⁶ Nɛ xø bi xih man'da ran t'uti, ngue da 'yuti hingui sä yú xädizɛhɛ ra Jesús da dɛn'na ran yonxädi, nɛ bi 'yɛmp'u:

—Njo'o n'da ra ja'i da xɛn ma'da'yo rá pahni ngue da mbørba rá 'yapahni, nguetho nu'b_u da mbørba a, hin da bømanko nɛ di ts'ontho a ma'da'yo.

³⁷ Nɛ njo'o to da xirp_u ra 'yaxfani mbot'asɛi ra vino ma'da'yo, nguetho nu'b_u bin hogui, da føh ra 'yaxfani b_uya. Nɛ dim fän ra vino nɛ di ts'on'a ra 'yaxfani, gätho dim 'bedi.

³⁸ Nu'a ra vino ma'da'yo da sirp_u ma'da'yo ra xifani, ngue hin dim 'bɛh ra vino, nɛ xín din ts'on'a ra xifani.

³⁹ Nɛ to'o in zäi i si ra nyomvino, pɛ hingui nde a ra vino ma'da'yo, nguetho man'da x_u c_uhi ra nyomvino, ɛn'u. Guín jah_u b_u ngue hin guí numanhoh_u man xädigä, bi 'yɛn'a ra Jesús.

6

Nu ra Jesús bi ma 'be'a da t'ot' ra pa ran säya

1 Nu n'da ra pa ran säya, nu ra Jesús ne yá xädi bi thopu ja n'da ran uatrigo. Nu u yá xädi bi duc'i 'da yu trigo. Bi dent yá 'ye'u yu trigo, bi za buya.

2 Ne nu'u 'da yu fariseo bi 'yemp'u:

—Hanja in jabu gui othu, nguetho i mam bu ja man t'edihu hingui sä gui 'yothu ra 'befi a ra pa ran säya, bi 'yenu.

3 Nu ra Jesús bi d'ati:

—Ha hin gui pahmbu 'be'a mam bu ja rá s'ocua Oja ngue ne'a ra David bi mbesta man'da rán t'edi Oja, ne'u min 'yohu, nu'bu mi tumanthuhu.

4 Nu'a ra David bi yurpu ja rá ngu Oja ne bi zi yu thuhme rán t'unni Oja oxpu ja ra mexa, ne bi un'du min 'yohu. Ne honse yu mbäjä i sä da zi u. Pe hin guim b'embu ra ts'oqui bi 'yot'a ra David ne yun 'yohu nguetho xun ho bi 'yot'u, bi 'yenu.

5 Ne man'da bi man'a ra Jesús, bi 'yena:

—Ne nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, dra Hmugä, ne ja man t'edi ga mangä 'be'a da 'yot' yu ja'i ra pa ran säya.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yohu mi mbedi rá 'ye

6 Ne xö man'da ra pa ran säya, nu ra Jesús bi xänba yu ja'i bu ja ra nijä. Ne mi 'burpu n'da ran 'yohu ra mbedi rán 'yei.

7 Ne'u 'da yu xänbate nijä ne 'da yu fariseo mi 'burpu, mi t'omthoho, in nde da nu 'be'a

da 'yot'a ra Jesús ra pa ran säya, nguetho in nde di yap'a.

8 Pe nu ra Jesús i pa'di 'be'a im ben'u. Ne bi xi'a ran 'yohu mi ja rá mbedi 'ye:

—Ba x'cua, damim 'bäcua da nu'a yu ja'i, bi 'y'embu.

Ne 'bex bi mba bu ran 'yohu.

9 Nu ra Jesús bi 'yemp'u buya:

—'Be'a i mam bu ja man t'edihu, nda'a xun ho ga othu. Ha i mam bu ga othu ran ho uague ran ts'o ga othu ra pa ran säya. Uague i man bu gan yanbahu rá te n'da uague i mam bu ga jafu da du n'da a ra pa ran säya, bi 'yenu ra Jesús.

10 Nubuya, nu ra Jesús bi hyet'u yu ja'i, ne bi 'yemp'a ran 'yohu:

—Dami juan ni 'ye.

Nu'a ran 'yohu bi juan rá 'ye, ne bin hogui xun ho.

11 Pe nu yu fariseo ne yu xänbate nijä emme bin cue'u ne bi hyoni 'be'a sä da 'yörpa ra Jesús.

Ra Jesús bi huahn'du 'de'mayoho yá xädi

12 M'bejua buya bi mba bu ja n'da ra nyuni ra Jesús, haxa in y'ui Oja.

13 Nu'bu mi hyats'i bi zohn'du yá xädi ngue i ja a da xifi mahon'a. Ne bi huahni 'de'mayoho din 'yohu ngue yá 'bäihu.

14 Ne nu'u bi huahni, gue'a ra Simón t'embu ra Pedro, gue'a rá thuhu bi xih ra Jesús a. Ne'a ra Andrés, rán 'yohu a ra Simón, ne ra Jacobo, ne ra Xuua, ne ra Felipe, ne ra Bartolomé.

15 Nε ra Mateo, nε ra Tomás, nε man'da ra Jacobo rá ts'ant'ε ra Alfeo, nε ra Simón Zelotes,

16 nε ra Judas rán 'yohε ra Jacobo, nε ra Judas Iscariote, gue'a xí dá'a ra Jesús 'bε m'bejua. Nε gue'ε bi huan'na ra Jesús ε ngue yú 'bäihε.

Xεn ngu yε jǎ'i bi xänba a ra Jesús

17 Nubεya, nu ra Jesús nε yú xädi bi gǎpε ja ra nyuni nε bin theεε xεn ngu yε jǎ'i bε xεn juǎni, bí nεxpε yε hnini ra xεqui Judea, nεpε ra dǎhnini Jerusalén, nεpε ndendǎdehe, guerpε i ja ra hnini Tiro nε ra hnini Sidón. Nε nu'ε, bi zøm bε ngue in nde da 'yøde 'be'a man ra Jesús, nε nu'ε mi'da bεya, in nde da mba ma hoqui ε. Nε nu ra Jesús bi hoc'ε.

18 Nε xεn ngu ε min 'yohε ra zǐthu bi zøm bε, nε nu'a ra Jesús bi hyøn'a thi ε.

19 Nε gǎtho ε min nde da dǎrpa rá jǎ'i ra Jesús, nguetho gǎtho yε hyεnni bi hoc'a nangue rá ts'edi.

Ra Jesús bi ma to'o din johya nε to'o da nu ra dumbεi

20 Nε nubεya, nu ra Jesús bi hyεt'ε yú xädi nε bi 'yεmp'ε:

—Guí hyoyahε, pε ya gá cǎthε bε di manda rá ts'edi Oǎ janangue'a majǎpi ahε.

21 Nε guí tumanthuhε, pε Oǎ di ja ahε guí tǐmhε a guí homhbε, janangue'a majǎpi ahε.

Nε guí sähε ra dumbεi ya, pε Oǎ da hyut'a ni mbεihε, janangue'a majǎpi ahε.

22 Nε ngutho 'bε i san ahε yε jǎ'i, nε' bε i 'uegue nangue ahε, nε' bε di c'ǎman'ε ahε, nε' bε da ndøm mants'o ni thuhuhε ngue guí tεngahε, guecǎ ngue dán jǎ'igǎ ua ja ra ximhäi, guemhma majǎpi ahε.

23 Gan johyahε, da hyu ni mbεihε 'bε din jabε da 'yøt'ahε yε jǎ'i, nguetho ngutho bi t'ørpa ε yε pøngahyǎ mam'bet'o, nε i ja 'be'a din 'da ahε ngue am 'be'ts'i mahεts'i, bi 'yεn'a ra Jesús.

24 Nε xø bi 'yεmp'ε:

—Pε í huεhi maha ahε gyε mεmbεtihε ngue hønt'a ni mbεti guím bεmhε, nguetho ya hin guin nuhε man'da ran johya njǎm'bε da guadi.

25 Nε í huεhi maha ahε, ngue guí εmhε hin te gadi 'behmbε, pεgue gan tumanthuhuhε.

Í huεhi maha ahε, ngue ja nin johya zεchε, nguetho m'bejua da du ni mbεihε.

26 Í huεhi maha ahε ngue gǎtho i mamanho nangue ahε yε jǎ'i. Bin jabε yε hyäte pøngahyǎ bi numanho gǎtho yε jǎ'i, bi 'yεn'a ra Jesús.

Dami huεc nin säihε, bi 'yεn'a ra Jesús

27 Pε dami 'yøhmbε na ga xi ahε ya, bi 'yεn'a ra Jesús:

—Gui huεc nin säihε nε guí 'yørpa ran ho ε to'o i numan'ε ahε.

28 Nε dami 'yǎp Oǎ da mbǎx'ε di c'ǎman'ε ahε, nε guí 'yǎp Oǎ da 'yεnsra rán jǎpi ε di εn'nahε.

29 Nε nu'bu n'da da mbεp'a ni 'yoguhε, gui 'bāt ni hmihε da mbεp'a man'da nguadi ni 'yoguhε. Nε nu'bu n'da da gān'na ni cotohε, nε'a ni pahni gui unhdε.

30 Dami unhdε 'be'a gātho da 'yā ahε, nε nu'a da thān'nahε hingui 'yāhmbε.

31 Nu'bu gui ndehε da 'yōt'ahε ran ho ni mijā'ihε nde'bu gui 'yōrpahε ran ho.

32 Pε nu'bu hōnt'ε di huεc'ahε gui huεja, hin te di muui a 'bu, 'da'angu gá 'yōthε ε him mahoqui yá mbui.

33 Nε nu'bu hōnt'ε bi 'yōt'ahε ran ho gui ørpahε ran ho, hin te di muui 'bu, nguetho in jabε øt'ε him mahoqui yá mbui.

34 Nε nu'bu hōnt'ε gui pāhmbε i jut'i gui hmit ni mbεtihε, hin te di muui 'bu, nguetho gue'a i øt' yε ts'om'bāi, di hmit yá mits'om'bāihε ngue im bēni da mba ma cospi rá mbeti.

35 Pε dí xi ahε, dami huεc nin sūihε, nε gui 'yōrpahε ran ho ε, nε gui hmithε madague'a gui pādi hin di cos'ahε. Nu'bu ngubε gui 'yōthε, gue'a nám fādi gue yá t'uhni ahε Ojā. Nε i ja 'be'a di 'da ahε Ojā baya. Nguetho gue'a i øt' Ojā, gātho i ørpa ran ho madague'a hin da 'yēn'ε: "Jamadi Ojā." Nε gātho i ørpa ran ho madague yε ts'om'bāi ε.

36 Dami huεc ni mijā'ihε tengutho bu í huεc'ahε Ojā ma Tahε, bi 'yēn'a ra Jesús.

Hin gui 'yεmhbu bi 'yōt' yε ts'oqui ε mi'da yε jq'i

37 Nε man'da bi man'a ra Jesús, bi 'yēna:

—“Nuna bi 'yōt' yε ts'oqui,” hin gui 'yεmhbu, nε hin da t'ēn'ahε gá 'yōthε yε ts'oqui 'bu. Nε 'yo gadí yāfε ni mijā'ihε nε hin da zεp'ahε Ojā, pε gam punbahε nε Ojā di pun'nahε baya.

38 Dami un'dε 'be'a i hon ni mijā'ihε, nε Ojā man'da xān ngu di co'ts'ahε nε dim fons thoho a di 'da ahε xinda gue'a gadí un ni mijā'ihε. Nguetho da 'yōt'ahε Ojā tengu gui ørpahε ni mijā'ihε, bi 'yēn'a ra Jesús.

39 Nε xø bi xi'a n'da ran t'uti, bi 'yēna:

—Hingui sā n'da ra xādā da 'yut ra 'yu rá mixādāui, ts'εrpε thoho da dāpε ja ra hyε ε. Nε ngutho n'da ra jā'i hingui sā da 'yut ran ho rá mijā'ui 'bu hingui pāse ran ho.

40 Nε ngutho n'da ra xādi, man'da hingui ngu pādi xinda gue'a rá xānbate, nε nu'bu bi juah rán xādi, 'da'ingu i pāhmi a. Nu'bu ts'εtho i pā'a ra xānbate nε ts'εtho i pā'a rá xādi.

41 Nε hingui sā gui mamhbε nangue to'o i ja zε ts'ε ran ts'o 'bu xān ts'o ni mbūihε.

42 Hanja gní 'yεmhbu gui zεhmbε ε mi'da yε jā'i di hoc yá mbui, nε εmme go xān ts'o ni mbūizehεhε. Jatho 'be gui hoczεhε ni mbūihε, ja da zā gui zεhmbε ε mi'da, bi 'yēn'a ra Jesús.

Nangue rán dāt'o dí fq'a ra za

43 Nε man'da bi man'a ra Jesús ngue bi 'yēna:

—Nu n'da ra hogaza hingui sä din z_h y_n dät'o ngue hingui ho. Ne ngutho a n'da ra za hingui ho, hingui sä din z_h y_n dät'o x_n ho.

⁴⁴ Nu y_n dät'o i z_h p_h, gue'a ctí p_hmb_h 'be'a ní za a ra za, nguetho hingui sä din z_h y_n dät'o ngue y_h higo b_h ja ra 'u_inza. Ne x_n din z_h y_n dät'o ngue y_h uva b_h ja y_h t'ax'u_ini.

⁴⁵ Ngutho n'da ra ja' i x_n ho rá mb_hi, i øt' ran ho tengu i ja b_h mbo rá mb_hi. Ne ngutho n'da ra ts'om'bäi i øt' ran ts'o tengu i ja b_h mbo rá mb_hi, nguetho gätho a i ja b_h mbo rá mb_hi n'da, gue'a ní b_øn rá nde n'da a, bi 'y_εn'a ra Jesús.

Rán t'uti ɥ i øt'a man ra Jesús ne'ɥ hingui øt'e

⁴⁶ Ne x_ø bi 'y_εn'a ra Jesús:

—Hanja gní 'y_εn_h ni hmu_j ne hin guí øth_h 'be'a dí xi ah_h.

⁴⁷ Ga xi ah_h rán t'uti ɥ i øt'a dí mangä.

⁴⁸ Nu'ɥ, i øt'e tengu bi 'yøt'a n'da ran 'yoh_h bi hyø'a n'da rá ngu, ne x_n h_ε bi 'yamp' ra häi ngue da mbämp'ɥ y_h j_ädo. Ne nu'b_h mam bá ε_h ra mboxthe, nte bi jap'a ra ngu, nguetho mbo bim foxa ra j_ädo.

⁴⁹ P_ε nu'ɥ i øh ma nde ne hingui øt'a dí mangä, rán t'uti ɥ tengu n'da ran 'yoh_h bi hyøh rá ngu ne bi 'y_εx maxøts'e y_h j_ädo, ne nu'b_h mambá ε'a n'da ra mboxthe, 'bex bi yøt rán ngu b_hya, bi 'y_εn'a ra Jesús.

7

Ra Jesús bi hocpa rá 'y_εh_ε n'da ra hmudof_hi

¹ Ne nu'b_h mi gua'a man'a ra Jesús, bi mba mahø'n'a b_h ja ra hnini Capernaum.

² Ne mi 'b_hp_h n'da ra hmudof_hi, ra m_εngu b_h Roma a. Ne x_nn'ɥ n'da rá 'y_εh_ε, nde da du. Ne nu'a ra hmudof_hi ε_mm_ε madi hu_εc'a rá 'y_εh_ε.

³ Ne nu'b_h mi 'yøde 'b_hp_h ra Jesús bá p_εhni 'da y_h ng_harbi b_h ja ra hnini ngue da zix'a ra Jesús di hocpa rá 'y_εh_ε.

⁴ Ne nu'b_h mi zøm b_h 'b_hh ra Jesús, bi 'yäp ra mate da mba, ne bi 'y_εm_hi:

—Dín nde gui 'yørc_he ra mate gui mba, nguetho nu'a ra hmudof_hi ra hocj_ä'i a,

⁵ ne ε_mm_ε di hu_εg_hh ngue dy_h judío_h. Ne nu'a bi guz_εh_ε a í thøh ma nij_hh, madague hing ra judío a, bi 'y_εm_hi.

⁶ Nu ra Jesús bi mbähä, ne nu'b_h mi ts'utho da zøm b_h ja rá ngu a ra hmudof_hi, p_ε nu'a ra hmudof_hi bá p_εhni 'da y_h amigo mahø'n'a, din c'ath_h a ra Jesús, da 'y_εm_hi:

—Hingui jatho gui søm b_h ja ma ngu, nguetho nugä hin dí sucä tengu i,

⁷ x_ingui sä ga ε_na ga mba gan y_äui, ne hin drá judío_g. P_ε dí p_ädi ngue i ja ni ts'ediz_εh_ε, ngue nu'b_h guim ma da y_äni, ne 'bex gue da y_äni.

⁸ Teng_h thohogä bin 'dac'i ts'ɥ man t'εdi, ne nu'b_h i ja 'be'a dí xi ɥ ma dof_hi, ne'ɥ ma 'y_εh_ε, 'bexgue 'dahmantho in ja. Ne ngutho i, sä guim mantho b_h guí 'bäi ne 'bexgue da y_än b_hya, bi 'y_εn'a ra nde bá p_εhna ra hmudof_hi ngue bi man'ɥ y_h amigo.

9 Nu ra Jesús bi hyonya thoho 'b_u mi 'yø'a bi man'ü y_un 'yoh_u ngue bá p_ehna ra hmudof_ui, n_e bin y_egui bi xi'ü mí tenni, n_e bi 'y_ena:

—Xínga n'da ma mijudíoh_u dá t_ingä ngue i ϵ c'y_ei i ja ma ts'edi tengu a ran 'yoh_u, bi 'y_en'a ra Jesús. Nuya bin ja a bi 'y_aqui, bi 'y_ena.

10 N_e bi mbeng b_u ja ra ngu _u y_u amigo a ra hmudof_ui b_uya, n_e bi nu'a rá 'y_eh_e ra hmudof_ui ngue ya xí zä.

Nu ra Jesús bi xox rá ts'unt'ü n'da ra xisu xí du rá ndø

11 Man'da ra pa b_uya, ra Jesús bi mbähä y_u xädi b_u ja ra hnini Naín. N_e x_un ngu y_u ja'i mi tenni.

12 N_e nu'b_u mi zø_m b_u ndehnini, ba ϵ p_u y_u 'y_agui, ba tu rá ts'unt'ü n'da ra xisu xí du rá ndø. N_e njo'o man'da rá ts'unt'ü. N_e x_un ngu y_u ja'i min 'yoh_u y_u 'y_agui.

13 N_e nu ra Jesús 'b_u mi nu a ra xisu b_uya, bi hu ϵ c'a n_e bi 'y_em_bi:

—O guí zoni, ϵ n'a.

14 N_e nub_uya, bi d_a'a ra huada mi o ra du a ra Jesús n_e bim 'b_a'ü y_un dute. Nu ra Jesús bi 'y_emp'a ra du b_uya:

—Grá ts'unt'ü, dami ndants'i, bi 'y_em_bi.

15 N_e nu'a xí du 'b_ex bi ndants p_u ja rá huada n_e bin y_a. Nu ra Jesús b_uya, bi xi'a rá mbe da zits'i.

16 N_e gätho y_u ja'i mi 'b_ap_u bin su, n_e bi 'y_es_pa Oj_a _u.

—Nuya, n'da ra pøngahy_a nuixte dí 'b_uhmb_u ua, n_e Oj_a

da y_an_u ya, y_u ja'igäh_u Oj_a ya, bi 'y_en'ü.

17 N_e gätho y_u ja'i mi 'b_up_u, n_ep_u ra x ϵ qui Judea, bi ma 'b_e'a bi 'yøt'a ra Jesús.

Ra Xuua Nxixy_a bi mb_ehni 'da da 'yänni to'o a ra Cristo

18 N_e bi si'a ra Xuua Nxixy_a 'b_e'a bi 'yøt'a ra Jesús, bi man _u y_u xädi.

19 Janangue'a nu ra Xuua bi zon'd_u yoho y_u xädi ngue da mb_en b_u 'b_uh ra Jesús n_e da 'yänni: “Ha gue'e ra Cristo mi hma ba ϵ h_e, uague ga thoqui ga tøm_hbe,” gui 'y_enui, bi 'y_en'a ra Xuua.

20 N_e nu'b_u mi d_in'a ra Jesús _u y_um 'b_ehni ra Xuua, bi 'y_em_bi:

—Nu'a ra Xuua Nxixy_a bá p_engä'be nguetho in nde da b_ad_i gue'b_u gue'e ra Cristo i hma ba ϵ h_e, uague ga thoqui ga tøm_hbe, bi 'y_en'ü.

21 N_e 'b_ex bi hoc'ü 'da y_u hy ϵ nni a ra Jesús b_uya, n_e bi hyø'n'a thi y_u z_ith_u ngue mín 'yoh_u 'da y_u ja'i, n_e bi xoc_pa y_u d_a y_u xädä.

22 N_e nub_uya, bi 'y_emp'ü y_u xädi ra Xuua:

—Ní mb_e ya, gui xihmi ra Xuua 'b_e'a gá nuui ua, n_e 'b_e'a gá 'yøhmi ya. Gui 'y_enui: “Nu y_u xädä i nu ran n ϵ qui ya, n_e y_u dogua i sä i 'yo ya, n_e nu'ü mi h ϵ m_b ra t'axca'ya bi y_an'ü ya, n_e y_u gogu i øh_nahy_a ya, n_e'ü xí du bi ndants'i, n_e y_u hyoya i ø'a ran ho ma'da'yo ya.

23 Din johya _u to'o i ϵ c'y_ei x_un ho, n_e hin di ϵ t' y_u mb_ui

u,” gui 'yɛnui, bi 'yɛn'a ra Jesús.

24 Nɛ nu'bu mi mbenc'u yám 'bɛhni ra Xuua buya, nu ra Jesús bi ma 'bɛ'a ɔt' ra Xuua, nɛ bi 'yɛmp'u yu ja'i:

—Nu'bu gá mbähä bu ma'ueni ngue gá nuh bu ra Xuua, 'bɛ'a gá bɛmhbu ngue gua nuh bu. Ha guá nuh n'da ran 'yohu xun güent'i tengu n'da ra xithi i ɛn ran dahi.

25 Uague gá nuh n'da ran 'yohu mi he ra pahni xum hmadi. Pɛ nu'u, 'bu pu ja ra ngunts'ut'abi u.

26 Uague guá nuh n'da rá pɔngahya Oja. Majuani a gá nuh, nɛ hinga hɔnt'a n'da rá pɔngahya Oja, pɛ nu'a, xun hɛts'i rá ts'edi xinda gue'u mi'da yu pɔngahya.

27 Gue'a ra Xuua i hmam bu ja rá sɔcuá Oja, gue i ɛna:

Nugä, ga pɛhn'na n'da mam 'bɛhni dim 'bet'o bu gní mba, da xih yu ja'i da dɔp'e xun ho, i ɛm bu ja rá m hman Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

28 Xínga n'da ra ja'i mi 'bui ngue nuixte rá 'bɛfi tengu ra Xuua. Pɛ nu'a to'o dim 'bu pu di manda rá ts'edi Oja, nu rá 'bɛfi da 'yɔrpɛ madague'a ts'atho, pɛ man'da nuixte a xinda gue'a ra 'bɛfi i ɔt' ra Xuua ya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

29 Nɛ nu yu hyaçahäi nɛ mi'da yu ja'i xí xixyaba ra Xuua Nxixya, 'bu mi 'yɔ a bi man ra Jesús, bi ba'u xun ho i ɔt' Oja.

30 Pɛ nu yu fariseo nɛ yu xänbate nijä, ngue him bi nde'a ran xixya bi 'yɔt' ra Xuua, him bi numanho'a bi nde Oja da 'yɔrpa'u.

31 Nɛ xɔ bi 'yɛn'a ra Jesús:

—'Bɛ'a nín t'uti ga xi ahɛ ngue gui pɔhmbu 'bɛ'a gui ɔthɛ.

32 Guí ɔthɛ tengu ɔt' yu t'uhni 'bu in ɛni nɛ i ɛmp'u yú mit'uhnihɛ: “Nugähe, dá pɛhmbe ra 'bida pɛ nu'ahu hin gán nɛhmbu,” ɛn'u 'da. Nɛ xɔ ɛn'u mi'da buya: “Pɛ nugähe, dá pɛhmbe yu thuhu tengu'bu xun du n'da, nɛ nu ahɛ hin gán zomhbɛ,” ɛn'u mi'da.

33 Nɛ ngutho guí ɔthɛ tengu ɔt' yu t'uhni, ngue nu ra Xuua Nxixya bi zɔcua, nɛ him bin sihme bu ja'i nɛ xím bi zi ra vino. Pɛ nu ahɛ gá 'yɛmdahɛ in 'youi ra zithu.

34 Pɛ nugä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, nɛ bá ɛcä nɛ dí sihme yu ja'i, nɛ nu ahɛ sä guí ɛnju drá hyugugä nɛ drá mihniägä, nɛ guí ɛnju dín amigogähe yu ziyate hyaçahäi nɛ yu ts'om'bäi.

35 Pɛ nu'bu majuani i ja rán 'yomfɛni n'da, da baði to'o u ngue majuani bi un rán 'yomfɛni Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu ra Jesús bin sihme bu ja rá ngu n'da ra fariseo i Simón

36 Nɛ n'da ran 'yohu mí tɛn rán xädi yu fariseo, bi xi'a ra Jesús din sihme bu ja rá ngu. Nɛ bi mbähä ra Jesús buya, din sihme bu.

37 Nɛ nu'a n'da ra xisu ra 'yomt'ɛni a, nɛ nu'bu mi 'yɔde

'bɥpɥ ra Jesús, bi yɥrɥ mi hu a ra Jesús, i tu n'da ra xito án t'òt'e ra do alabastro, mi po ra 'yɛthi yɥmanho, xɥm hmadi di muui.

³⁸ Nɛ nu'a ra xisu mi hupɥ ja rá gua ra Jesús, nɛ mi zoni. Janangue bi mboxpɥ ja rá gua ra Jesús a rá guidä, nɛ bi ducua rá gua yɥ xtä, nɛ ɛmmɛ zɥspa rá gua ra Jesús, nɛ bi xispa rá gua ra 'yɛthi yɥmanho.

³⁹ Nɛ nu'a ra mɛngu bɥ, 'bɥ mi nu 'bɛ'a i ɔt'a ra xisu, bi bɛnse: "Him majuañi rá pɔngahyä Ojä a ra Jesús," nguetho ɛmbi hingui paði ra 'yomt'ɛni a ra xisu.

⁴⁰ Nu ra Jesús bɥya, bi 'yɛmp'a:

—Nu'i grá Simón i ja'a ga xi'i.

Nu ra Simón bi 'yɛna:

—Gra xänbate, dami xic 'bɥ.

⁴¹ Nu ra Jesús bɥya, bi xih ra Simón n'da ran t'uti, nɛ bi 'yɛmbi:

—Mi 'bɥ a n'da ran 'yohɥ zäi di hmih ra mbeti. Nɛ mi 'bɥ'a n'da ran 'yohɥ bi hmiti cɥt'a ciento, nɛ man'da bɥya bi hmiti yote ma'det'a thoho.

⁴² Nɛ nu'ɥ gätho yoho hin'yɥ 'bɛ'a dí co'ts'a ra mbeti xí mba ma hmiti. Janangue nu'a xí hmih ra mbeti bɥya, bi punba thoho ɥ. Dami xic ya, Simón, nda'a man'da da bɛn'a ra mate bi t'ørpe, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴³ Nu ra Simón bi dah pɥya, nɛ bi 'yɛna:

—Masque gue'a ran 'yohɥ min dupate xɥn ngu, man'da

da bɛn'a ra mate bi t'ørpe, bi 'yɛna.

—Majuañi a guím bɛni, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴⁴ Nu ra Jesús bɥya, bi hyɛt'a ra xisu nɛ bi 'yɛmp'a ra Simón:

—Guí nu na ra xisu 'bɥcua, nu'bɥ má cɥt'ua ja ni ngu xíngui ts'ɥ gá 'dac ra dehe gue xcá pe't'ä ma gua, pɛ nu ra xisu i hucua, rá guidä í mbercä ma gua nɛ yɥ xtä í dugä ma gua.

⁴⁵ Pɛ nu'i, hin gá sɥsca ma 'yogu ngue xqui zɛnguagui, pɛ nuna ra xisu him bin hɛ a ní zɥsca ma gua.

⁴⁶ Nɛ nu'i, hin gá cosca ma yä ra aceite, pɛ nuna ra xisu i hucua, bi xisca ma gua ra 'yɛthi yɥman'u.

⁴⁷ Guehna dí xi a i na, xɥn ngu rá ts'oqui na ra xisu nɛ xɥn ngu rá punbi ya, janangue ɛmmɛ im bɛngä na. Pɛ nu'ɥ im bɛnse ts'ɥtho ra punbi i honi, man'da ts'ɥtho im bɛngä ɥ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴⁸ Nɛ nubɥya, bi 'yɛmp'a ra xisu:

—Ya ma punbi ni ts'oqui ya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

⁴⁹ Nɛ nu'ɥ i sihme bɥ bin 'yɛmzɛhɛ ɥ:

—To'o nín 'yohɥ na, gue i ɛna sä di punba yɥ ts'oqui n'da, bin 'yɛmzɛhɛ ɥ.

⁵⁰ Pɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'a ra xisu:

—Gá 'yɛc'yɛigui, janangue ya ma punbi ni ts'oqui ya. Ní mba ya nɛ gan johya, bi 'yɛmbi.

8

Yɥ xisu bi mbäxa ra Jesús

1 Nu'bu mi tho'i 'da yu pa, nu ra Jesús bi mbähä 'de'mayoho yá xädi bu ja yu hnini, ne bi mam bu 'beru ní manda rá ts'edi Oja.

2 Ne bi mbähä a ra Jesús 'da yu xisu xí hoc 'bu mí u, ne'u 'da xí hyonba thi yu zithu min 'yohu, ne'a ra María ra mengu bu ra hnini Magdala, gue mín 'yohu yoto yu zithu 'bu mi hoc'a ra Jesús.

3 Ne'a ra Juana, rá xisu ra Chuza, n'da ran 'yohu im hmu bu ja rá ngu ra ts'ut'abi Herodes. Ne'a ra Susana, ne xun ngu mi'da yu xisu bi mbähä, mi fax'a ra Jesús ne yá xädi nangue yá mbeti zehε.

Rán t'uti ra mbomhmudä

4 Ne xun ngu yu ja'i bi nexpu i ja mi'da yu hnini, ne bim peti bu 'buh ra Jesús. Ne nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti, bi 'yemp'u:

5 —Nu n'da ran 'yohu bi mba bu ja rá huahi bá pom bu yu hmudä. Nu'u 'da yu hmudä bi zo bu ja ra 'yu, ne nu yu ja'i bi nem buya ne yu doja bi za.

6 Ne 'da'u yu hmudä bi zo bu ja yu ndaxnado, ne nu'bu mi bõts'e 'bex bi hmanc'a n'dihi, nguetho hin'yu ra dehe bu ja yu do.

7 Nu'u mi'da yu hmudä bi zo bu ja yu 'uini, ne nu'bu mi bõts'e, bi gom' yu 'uini u, ne him bin te.

8 Ne'u 'da yu hmudä bi zo bu ja ra hogahäi ne bin te xun ho bu, ne bin xandi, xun ngu bin ja, bi 'yem 'bu mi man ran t'uti.

Nu'u i ja yá zagu, bi 'yø'a dá ma, bi 'yemp'u yu ja'i ra Jesús.

Hanja bi xih yun t'uti yu ja'i a ra Jesús

9 Nu'u yá xädi, bi 'yän'na ra Jesús:

—'Be'a nam bøn'a ran t'uti gá ma.

10 Nu'a ra Jesús bi 'yemp'u:

—Nu'ahu, Oja bi ja ahu gui pähmbu 'beru ní manda rá ts'edi. Pe nu'u mi'da, dí xih yun t'uti u, nguetho in nu yá dá pe hingui paði 'be'a in nu, ne i ja yá zagu, pe hingui paði 'be'a i øde, bi 'yæn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'be'a nam bøn'a rán t'uti ra mbomhmudä

11 —Nuya, ga xi ahu 'be'a nim bøn'a ran t'uti dá mangä. Nu'u yu hmudä, ra hmeþya rá m hman Oja u.

12 Nu'u bi zo bu ja ra 'yu, ra hmeþya u to'o bi 'yøh rá m hman Oja, pe nu ra zithu bi japi 'bex bi pumbeni, ne him bi zä bi 'yεc'yεi ngue da mba nhyani.

13 Ne nu yu hmudä bi zo bu ja yu do, ra hmeþya u to'o bi 'yøh rá m hman Oja ne bin johya 'da yu pa. Pe him bi gopu mbo yá mbui rá hman Oja ne nu'bu bi zä ra zithu u, 'bex bi 'ueh þaya.

14 Ne nu'u yu hmudä bi zo bu ja yu 'uini, ra hmeþya u to'o bi 'yøh rá m hman Oja, pe hõnt'a bi þeni 'be'a dí hyuse yá mbui, ne 'be'a i ja ua, ne 'be 'a bi numanhose, hinga xõt'a din te bu yoho yu hmudä, ne nte bin ja a ra hoga hmudä.

15 Ne nu'u yu hmudä bi zo bu ja ra hogahäi, ra hmeþya u to'o bi 'yøh rá m hman Oja, ne bi mbes'pu mbo rá mbui, ne bi

xi'ᵐ mi'da yᵐ ja'i, nε xᵐn ngu mi'da bi 'yεc'yεi nangue'ᵐ, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran nequi hinga nt'aqui

16 Nε man'da ran t'uti bi ma ra Jesús, bi 'yεna:

—Xínga n'da ra ja'i di sɔc yᵐ bombilla ngue da go'mi, o gue da mbɔxɾᵐ 'bit'ots'i, pε da 'yεxɾᵐ m'batho ngue di nεc bᵐ mbo ra ngu.

17 Ngutho mam hmangä. 'Be'a gätho dí xi a zεhεᵐ, pε jatho gui xihmbᵐ mi'da yᵐ ja'i, janangue'a din ja ran nequi yᵐ mbᵐi.

18 Dami jamansuhᵐ xᵐn ho 'bᵐ guí øhmbᵐ mam hmangä, nguetho nu'bᵐ guí øhmbᵐ xᵐn ho, sä guí pəhmbᵐ xᵐn ho a mam hmangä. Pε nu'ᵐ to'o hingui øde xᵐn ho, di pumbɛni a zᵐ ts'ᵐ bi 'yøde, bi 'yεmp'ᵐ yᵐ xädi ra Jesús.

Ra Jesús bi ma to'o rá mbe ne yᵐ cu

19 N'da ra pa bi mba bᵐ rá mbe ne'ᵐ yᵐ cu ngue da nu'a ra Jesús. Pε him bi zä da nu nguetho εmmε dᵐ yᵐ ja'i bᵐ mi 'bᵐi.

20 Nε bi si'a ra Jesús i 'bäpᵐ thi rá mbe nε yᵐ cu, in nde da nu a.

21 Nu ra Jesús bi dąti, bi 'yεna:

—Nu ma mbe nε ma cu, gue'ᵐ to'o i øh rá m hman Ojā, nε øt'a i mam bᵐ, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nu ra Jesús di japi din hε ran dąhi nε ra dehe

22 Nu'a ra Jesús n'da ra pa bi hyu n'da ra mbosa, bi mbähä yᵐ xädi, nε bi 'yεmp'ᵐ:

—Ga mbähä bᵐ 'danguadi ra dądehe, bi 'yεna. Nε 'bex bi mba bᵐya.

23 Pε nu'bᵐ i 'yo'a ra mbosa bᵐ ja ra dehe, bin ą'a ra Jesús. Nε εmmε nts'edi ran dąhi bi 'yεn'a ra dehe, gue'bᵐ go mi mbo ra dehe bᵐ mbo ra mbosa, nts'utho a bin ja.

24 Pε nu'ᵐ yᵐ xädi, bi 'yents'a ra Jesús:

—Xänbate i, xänbate i, nde da goguahᵐ ra dehe, bi 'yεmbi.

Bi ndants'a ra Jesús, bi hεcua ran dąhi nε ra dehe, bin hε'ᵐ bᵐya, nε xᵐn ho ra dehe bᵐya.

25 Nu ra Jesús bi 'yεmp'ᵐ yᵐ xädi:

—Hanja, ha zᵐ ts'utho guí εc'yεigahᵐ.

Pε nu'ᵐ yᵐ xädi bin su, nε bi hyonya thoho. Nε bin 'yεmzεhε ᵐ:

—'Be'a din 'yεt'ui na ran 'yohᵐ, nε ya 'bexque in hε'a ran dąhi nε ra dehe di hεcpi, bi 'yεn'ᵐ.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ran 'yohᵐ min 'youi ra zıthu

26 Nε nu'bᵐ min hε ran dąhi, bi thopəya, bi zø m bᵐ ja ra häi Gadara, din hyant'ui bᵐ 'danguadi ra häi Galilea.

27 Nε nu'bᵐ mi ga'a ra Jesús bᵐ ja ra mbosa, bin c'at'ui n'da ran 'yohᵐ ra mengu bᵐ, min 'yohᵐ yᵐ zıthu a. Nε nu'a ran 'yohᵐ, him mí he rá he, nε him mi 'bɾpᵐ ja rá ngu, pε mi 'bɾpᵐ ja yᵐn 'yägüi.

28 Nε nu'bᵐ mi nu'a ra Jesús bᵐya, 'bex bin dąnyahmu bᵐ ja

rá gua ne nts'edi bi mba'a ra zĩthu:

—Nu'i Jesús, rá ts'unt'ũ i Oja nuĩxte, 'be'a gui 'yõrcähe ya. 'Yõrcähe ts'ũ ra mate, o gadĩ angahe,

²⁹ bi 'yẽn'a ra zĩthu 'bũ mi xifi da bõm bũ rá mbũi ran 'yohũ.

Nguetho na ya'a thoho bi unba ran 'yohũ ne i xecta yũ cadena i pa thu't'i, nangue rá ts'edi ra zĩthu, ne i sixpũ ma'ueni mahõn'a.

³⁰ Nu ra Jesús bi 'yãnba rá thuhu a ran 'yohũ.

—Dĩ n'dan nets'igähe, bi 'yẽm 'bũ mi dadi.

Nguetho min 'yohũ xũn ngu yũ zĩthu.

³¹ Ne nu'ũ yũ zĩthu bi 'yãp ra mate ra Jesús hin da 'yentpũ hapũ bí nets'i, nguerpũ ja ra mba'ye xũn hẽtho ne nts'utho.

³² Ne mi 'bũpũ xũn ngu yũ ts'ũdi mi sihmẽ bũ.

³³ Ne nu yũ zĩthu bi bõm bũ ja rá mbũi ran 'yohũ ne bi yãrpũ 'bũh yũ ts'ũdi. Ne gätho yũ ts'ũdi 'bex bin tihi, bin gõxpũ ja ra nguani, gätho bi zo bũ dehe, bim 'bedi.

³⁴ Nu'ũ yũn 'yohũ mi fãh yũ ts'ũdi, 'bex bi 'dah pũya 'bũ mi nu 'be'a bi 'yõt'ũ yũ ts'ũdi. Bi mba bũ ja ra hnini nerpũ ja yũ huãhi, bi ma 'be'a bin ja.

³⁵ Ne xũn ngu bi mba bũ, ba nuse 'be'a bin ja. Ne bi nu'a ran 'yohũ min 'yohũ yũ zĩthu, mi hupũ ja rá gua ra Jesús, mi he rá he. Ya xĩ yãm bũya. Ne gätho yũ jã'i bin su 'bũ mi nu 'be'a bi t'õrpa ran 'yohũ.

³⁶ Ne nu'ũ yũ jã'i in 'yohũ a ra Jesús, 'bũ mi hoc'a ran

'yohũ, bi xi'ũ m'bejua bi zõm bũ 'be'a gätho bi 'yõt'a ra Jesús.

³⁷ Ne gätho mi 'bũpũ ja ra häi Gadara bi 'yãp ra mate ngue hin din 'yo bũ ja ra xequi a, nguetho ẽmmẽ min su gätho ũ. Janangue'a nu ra Jesús, bi hyu ra mbosa mahõn'a ne bi mbähã yã xãdi bũya.

³⁸ Nu'a ran 'yohũ min 'yohũ ra zĩthu, ẽmmẽ in ndehma da den'na ra Jesús. Pẽ nu'a ra Jesús him bi japi da mba. Pẽ bi 'yẽmbi:

³⁹ —Nĩ mba ni ngu ne gui mam bũ 'be'a bi 'yõt'a'a Oja.

Ne nu'a ran 'yohũ bi mba rá ngu bũya, ne bi mam bũ rá hnini a ran ho bi 'yõrpa ra Jesús.

Nu ra Jesús bi xoxa rá t'ixu ra Jairo, ne bi hocpũ 'yu n'da ra xisu mi hẽmb ra mbeji

⁴⁰ Nu'bũ mi mbeng bũ ra Jesús 'danguadi ra dãdehe, ẽmmẽ bin johya yũ jã'i nguetho xũn ngu mi tõmp'ũ.

⁴¹ Ne 'bex bi zõm bũ 'bũh ra Jesús a ra Jairo, n'da ra ngãrpi bũ ja ra nijã, ne bin danyahmu bũ ja rá gua, ne bi 'yãp ra mate da mba ra Jesús bũ ja rá ngu.

⁴² Nguetho hõnt'a n'datho rá t'ixu mi 'bũi, ngue 'de'ma yonjeya mi pẽ'ts'i, ne in nde da du. Ne nu'bũ mi mbähã ra Jesús, ẽmmẽ dũ bũ yũ jã'i bũ nĩ mba.

⁴³ Ne nu'bũ mi mba bũ 'yu, hin nĩ zõm bũ ja rá ngu ra Jairo, bi zũ'a n'da ra xisu mí hẽmb ra mbãji, ngue 'de'ma yonjeya mi hẽmp'a ran ũ.

⁴⁴ Pẽ nu'a ra xisu bũya bi dãrpa rá nyãmpahni bũ ja rá

xuṭhā ra Jesús, ne 'bex bin hē'a ran u mi hēmbi.

45 'Bex bi 'yän'na ra Jesús:

—To'o bi dārca ma pahni, bi 'yēna.

Pe gātho u mi 'bāpḥ bi 'yēmbi: “Njom bi dā'i.” Ne'a ra Pedro ne mi'da yú xādi bi 'yēmp'a:

—Hanja gní 'yēna 'bo'o bi dā'a i, ne ēmmē i dḥ yḥ jā'i bḥ gní mba, bi 'yēmbi.

46 Pe nu ra Jesús bi 'yēmp'a:

—Pe dí pādi ngue n'da ra jā'i bi dāqui nguetho ma ts'edigä in ho'a, bi 'yēna.

47 Ne nu'bḥ mi bā'a ra xisu hingui sä din cōni, ēmmē bin su, ne di fet'i, ne bin dānyahmu bḥ ja rá gua ra Jesús, ne bi xifi 'be'a i dādi. Ne bi 'yēna ngue 'bex bi yām 'bḥ mi dādi.

48 Nu ra Jesús bi 'yēmthoho:

—Grá xisu, bi zā bi yān'i nguetho gá 'yēc'yēi i ja ma ts'edi. Ní mba ya ne da hyu ni mbai, bi 'yēmbi.

49 Ne yāui ra xisu a ra Jesús 'bḥ mi zōm bḥ 'da yú 'yēhē ra Jairo xí nēxpḥ ja rá ngu, ne bi 'yēmbi:

—Nu ni t'ixu ya bi du'a, sāti thoho guí pah na ra Hmu, bi t'ēmp'a ra Jairo.

50 Pe nu'a ra Jesús mi øde 'be'a bi man'a, ne bi 'yēmp'a ra Jairo bāya:

—O guín su, pe dami 'yēc'yēi ne din nu'a ni t'ixu, bi 'yēmbi.

51 Ne nu'bḥ mi zōm bḥ ja rá ngu a ra Jairo bāya, nu ra Jesús him bi japi da tho'a mbo yḥ jā'i bḥ 'ben'a ra hmute xí du. Hønt'a ra Pedro ne ra

Jacobo ne ra Xuua, ne rá mbe ne rá ta ra hmute bi thopḥ.

52 Ne mi 'bḥpḥ xḥn ngu yḥ jā'i mi zoni ngue xí du'a ra hmute. Nu'a ra Jesús bi 'yēmp'a:

—O guí zomhbḥ nguetho hingui tu na, i ātho na, bi 'yēn'a.

53 Pe nu yḥ jā'i bi den'na ra Jesús nguetho mi pādi ya xí du'a ra hmute.

54 Nu'a ra Jesús bi bentpa rá 'yē ra hmute ne bi 'yēmbi:

—Nu'i grá hmute, dami ndants'i.

55 Ne 'bex bi ndants' pḥya, bin ja rá te, bim 'bḥi mahøn'a.

Nu ra Jesús bi 'yēna:

—Dami 'uimmi na ni t'ixuui ya, bi t'ēmp'a rá ta ne rá mbe.

56 Nu rá ta ne rá mbe bi hyonya thoho ngue bi dāmbēni rá t'ixu. Pe nu'a ra Jesús bi xifi njon da xifi 'be'a bin ja.

9

Nu ra Jesús bi mbēhni 'de'mayoho yú xādi da mamp'a rām hma

1 Nu ra Jesús bi zohn'dḥ 'de'mayoho yú xādi ne bi un yún t'ēdi ngue da hyøn'a thi yḥ zīthu in 'yohḥ 'da yḥ jā'i, ne di hocua yḥn u i hēmb yḥ jā'i.

2 Ne bi mbēhn'dḥ yú xādi din 'yo bḥ ja yḥ hnini bḥ, ne da mam bḥ 'bēpḥ ní manda rá ts'edi Ojā, ne di hoc yḥn zāman'a.

3 Ne bi xi'ḥ hin te da hyāts'i, ne hin da hyāx rá tōhø xing ra mbeti xinga gue mi'da yú pahni. Da mbatho.

4 Ne bi 'yēmp'a:

—Hønt'a to'o rá ngu bu guí cuthu, gam 'buhmbu bu gue'bu go gá thohmbu bu ja man'da ra hnini.

⁵ Ne nu'bu gá cuthu bu ja 'da yu hnini ne hin da 'yomanho yu ja'i bu 'be'a guí mamhbu bu, ne 'bex guí pømhbu bu ja yu hnini ne gui huaju rá häi i pät ni mbonguahu, ra hmeyya ngue gui zohmbu bu u, bi 'yæn'a ra Jesús.

⁶ Nu yu xädi buya bi mba hønbu go haru ja yu hnini ne bi mam bu ran ho ma'da'yo. Ne bi hoc yu hyenni.

Nu ra Herodes bi ma bi hyecpa rá 'yuga ra Xuua Nxixyq

⁷ Ne mí ø'a ra ts'ut'abi Herodes 'be'a gätho i ø't'a ra Jesús, ne bi hyonya thoho. Nguetho nu'u 'da yu ja'i bi bæni gue'a ra Xuua Nxixyq a, gue bi ndants' mahøn'a.

⁸ Nu'u mi'da bi bæni gue gue'a ra Elías a ra Jesús, uague man'da rá pøngahyq Oja ngue bi dambæni.

⁹ Pe nu'a ra Herodes bi 'yæna:

—Nugä dá manda bi thecpa rá 'yuga ra Xuua Nxixyq, janangue'a dí paði hinga gue'a ra Xuua a guí mamhbu. Pe to'o maha a, bi 'yæn'a ra Herodes.

Janangue emme min nde da nuse a ra Jesús.

Nu ra Jesús bi 'ujn'u cut'a mahuqhi yu ja'i

¹⁰ Nu yu xädi buya bá peng bu xí 'bæhni, ne bi xih ra Jesús 'be'a bi 'yørpæ bin 'yo. Ne nu'a

ra Jesús buya bi mbäsehu yu xädi bu ja ra hnini Betsaida.

¹¹ Pe nu'bu mi bæ'u yu ja'i haru ní mba a ra Jesús, bi dænni. Ne nu'a ra Jesús bi zomanho u 'bu mi zädi, ne bi xi'u buya 'beru ní manda rá ts'edi Oja, ne bi hoc'u gätho yuñ zäman'u.

¹² Pe nu'bu mi ts'utho da yuñ ra hyadi, gätho u 'de'mayoho yu xädi ra Jesús bi xifi da 'yet' yu ja'i, da mba bu n'danni ja yu hnini, din sihme bu ne bá opu 'bu bin xui. “Nguetho hin'yu 'be'a da zi ua ma'ueni,” æn'u.

¹³ Pe nu'a ra Jesús bi 'yæmp'u yu xädi:

—Pe nu'a zehehu gui 'uimhbu.

Nu'u yu xädi buya bi 'yæmp'a ra Jesús:

—Pe hønt'u cut'a yu hme ne yoho yu t'uhua i ja ua. Pe hinda høn 'bu ga tämhbe mi'da yu hme, sä ga 'uimhbe gätho yu ja'i i 'bæcua buya.

¹⁴ Nguetho mbe cut'a mahuqhi mi 'beru yuñ 'yohu. Nu'a ra Jesús buya bi xi'u yu xädi di japi 'da n'danni da hyu'i yote ma 'det'a yu ja'i.

¹⁵ Ne bi hyu pu ya gätho tengu xi xifi.

¹⁶ Ne nu'a ra Jesús bi hyæn'a ra hme ne yu hua, bi ndøs' mahæts'i, ne bi jap'u. Ne bi xeni bi un yu xädi di darpa u yu ja'i.

¹⁷ Ne gätho na ngu yu ja'i bin niya ne bi bong thoho, 'de'mayo 'bøts'e bi mbes'u yu xädi.

Nu ra Pedro bi ma gue'a ra Jesús ra Cristo

18 N'da ra pa bin yaŕŕeui Oja ra Jesús, min 'yoh_u u yú xädi. Nu'b_u mi gua'a bin yaui Oja, bi 'yän'd_u yú xädi:

—'Be'a man y_u ja'i nanguecä, 'be'a im b_en'u to'ogä.

19 Nu yú xädi bi 'yemp'a:

—Nu'u 'da i ma gue'e grá Xuua Nxixyá. Ne nu'u mi'da i ma gue'e gra Elías, ne nu'u mi'da i ma gue'e man'da ra pøngahyá mi 'b_uh maya'b_u ngue bi damb_eni, bi 'y_en'u.

20 Ne nu'a ra Jesús bi 'yänzehe yú xädi:

—Pe xi ah_u, 'be'a guím b_emhb_u to'ogä.

Ne nu'a ra Pedro bi 'y_embi:

—Nu'i gra Cristo rá Thahni i Oja, bi 'y_embi.

21 Ne nu'a ra Jesús b_uya bi hecpa yú xädi njon da xifi to'o a.

Nu ra Jesús bi man rán d_qte

22 Ne bi 'yemp'u:

—Nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, i jatho ga nu ran unbi x_un ngu. Nu ma ng_urpih_u y_u d_qc'y_ei ne y_u ng_urpa mbäjä ne y_u xänbate nijä hin da 'y_ec'y_eigui. Ne nu'u da hyogä u, pe ná hyu pa ga th_umb_eni_gä ne dam 'b_ui mahøn'a, bi 'y_en'a ra Jesús.

23 Ne man'da bi xi'u yú xädi, bi 'yemp'u:

—To'o gätho in nde da dengui da h_eh rán t'edi z_ehe ne da hyät y_un unbi n'da pa ngu n'da pa, madague da tho. Ne da b_eni tengü dím b_engä.

24 Pe nu'b_u 'b_u a n'da im b_en rá te, ne i su da nu y_un unbi, pe da nu ran unbi mazäi a. Pe nu'a hinguim b_en rá te madague da tho 'b_u da dengä, di pøh rá te a.

25 Hin te di muui n'da ran 'yoh_u 'b_u da 'yøt'e rá mbeti 'be'a gä i ja ua ja ra ximhäi, 'b_u hin da d_in'a ra temazäi.

26 Ne nu'a gätho to'o i pes' rá sä nanguecä ne nangue mam hmangä, ne cä hín ga _em_bi ma t'uhni u 'b_u bá _ecä ua ne gan 'yohe yú hoga m'b_ehni Oja mah_ets'i, ne dín jagä rá ts'edi Oja ma Ta, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi.

27 Pe majua_uni dí xi ah_u, 'b_ucua 'da hín da nu ran d_qte asta gue'b_u go di d_u'mi di manda rá ts'edi Oja ua ja ra ximhäi.

Ra Jesús 'dan'yo b_u í nequi b_u ja ra t'øhø

28 Mbe ná hyäto pa b_uya, ra Jesús bi mbähä b_u ja n'da ra nyuni ra Pedro, ra Jacobo ne ra Xuua, ngue dín yaui Oja.

29 Ne nu'b_u min yaui Oja a ra Jesús, 'dan'yo b_u í nequi a rá hmi ne nu rá pahni _emme x_un t'axi, di f_exni a.

30 Ne 'bex bi nequi b_u ra Moisés ne ra Elías bin yah_u ra Jesús, mi 'b_uh maya'b_u u.

31 Ne bi hyärp_u n'da ran nequi hap_u mi 'bä u. Ne nu'u bi mamhb_u 'be'a da t'ørpa 'b_u bi tho b_u Jerusalén a ra Jesús.

32 Pe nu'a ra Pedro ne'u min 'yoh_u bi zah ra t'äha u, pe nu'b_u min nuhu bi nu di hyärp_u n'da ran nequi b_u 'bäh ra Jesús ne ra Moisés ne ra Elías.

33 Nε nu'b_u ma guep_u da mba ra Moisés nε ra Elías, nu ra Pedro bi 'yεna:

—Ma Hmu i, εmme x_un ho ngue dí 'b_uhmb_u ua ya, ga hócähe hyu y_u t'angu, 'da'a n'da ni mbeti_u. Nu'i, nε ra Moisés nε ra Elías, bi 'yεna.

Pε him mim bεn'a mi man'a.

34 Nε nu'b_u mi 'yεn'a ra Pedro, 'bex bá çä n'da ra güi bi go'ma ra Moisés nε ra Elías, nε εmme bin su'_u yá xadi ra Jesús.

35 Nε bi t'øp_u n'da ra nde b_u ja ra güi ngue bi 'yεna:

—Nuna ma ts'unt'_u dadí huεcä na, dami 'yøhmb_u 'bε'a i man na, bi 'yεn'a ra nde.

36 Nε nu'b_u mi gua'a bi man'a ra nde b_u ja ra güi, nu y_u xädi bi nu 'bäse b_u ra Jesús. Nε nu'_u y_u xädi, njom bi xi'_u 'bε'a bi nu'_u.

Ra Jesús bi hoc'a n'da ra t'uhni min 'youi ra zïthu

37 Nu'b_u mi hyax b_uya, bi gäp_u ja ra nyuni ra Jesús nε'_u hyu yá xädi min 'yoh_u. Nε x_un ngu y_u ja'i bin c'ath_u ra Jesús.

38 Nu n'da ran 'yoh_u nts'edi bi mbafi:

—Xänbate i, nurqui ts'_u ma ts'unt'_u nguetho hønna z_u n'datho dí si.

39 Nε ja'b_u im bent ra zïthu nε εmme di unba a, i tεxa hai, nε εmme mbafi, nε di fet rá ja'i, nε i soh y_u fägui. Nε zäi di ja b_u ra zïthu.

40 Nε dá xi'_u ni xädi di hoqui, pε nu'_u him bi zä bi hoqui, bi 'yεn'a ran 'yoh_u.

41 Nu ra Jesús bi 'yεmp'_u:

—Nu'ah_u guexta'a hin guí εç'yεih_u 'bε'a dí xi ah_u. Ham'mi pa ngue ga tøp'a tho-hoh_u ngue guí 'yεç'yεigah_u.

Nε xø bi 'yεmp'a ran 'yoh_u b_uya:

—Bá si ua ni ts'unt'_u.

42 Nε nu'b_u bá si ra ts'unt'_u, bi bent mahøn'a a ra zïthu, bi dexa häi nε nts'edi bi unbi. Pε nu'a ra Jesús bi xi'a ra zïthu da bøni, nε bi hoc'a ra ts'unt'_u b_uya. Bi xi'a rá ta da zix b_uya.

43 Nε gätho y_u ja'i bi hyonya thoho a rá ts'edi Ojä.

Ra Jesús bi ma mahøn'a rán däte

Nε guexta'a i yä_u y_u ja'i nε i ma 'bε'a gätho i øt'a ra Jesús. Nu ra Jesús b_uya, bi 'yεmp'_u yá xädi:

44 —Dami 'yøhmb_u x_un ho a dí xi ah_u ya, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, da mba ma dägä b_u 'b_uh y_u ts'om'bäi, bi 'yεmbi.

45 Pε nu'_u yá xädi him mi pädi 'bε'a nam bøn'a i man'a ra Jesús, nguetho Ojä hin ní japi da bā'_u, nε bi zu da 'yän'na ra Jesús 'bε'a nam bøn'a bi man'a.

Ra Jesús bi 'yut yá xädi nda'a dim 'bet'o

46 Nu'_u yá xädi bin junzehe_u nangue'a to'o dim 'bet'o.

47 Nε nu'a ra Jesús mi pädi 'bε'a mim bεn_u, nε bá si n'da ra t'uhni bi mbämp'_u i 'bäi,

48 bi 'yεmp'_u yá xädi:

—Hønt'a go to'o da zimanho n'da ra t'uhni tengu na ngue i εç'yεigui, necä bi zimanhog 'b_u ya bi 'yøt'a. Nε to'o bi zimanhogä nam bøni

bi zimanho ma Ta. Nε nu'a to'o i øt'e ngue nte di muui, gue'a dim 'bet'o a, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nu'η hingui sɔjɔ, ma amigohɔ η, bi 'yεn'a ra Jesús

49 Nu ra Xuua bɔya bi xi'a ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Nugähe dá nuhe n'da ran 'yohɔ bi ndøn'na ni thuhu 'bɔ mi hyøn'a thi yɔ zĩthu, nε dá hεcuahe nguetho him man 'yogähe a ran 'yohɔ.

50 Pε nu'a ra Jesús bi 'yεmbi:

—Nde'bɔ hin xquĩ hεcuahe, nguetho nu'η hingui sɔjɔ ma amigohɔ η, bi 'yεmbi.

Nu ra Jesús bi dɔmhyɔ ra Jacobo nε ra Xuua

51 Nε ya mi ts'ɔtho da zøn ra pa da mba mahɛts'i ra Jesús. Nε bi nde bi mba bɔ Jerusalén, madague i pɔdi da mba ma ɔnbi bɔ.

52 Nu'bɔ mi mba bɔ 'yu, bi xifi da tho'η 'da yá xädi, da hyonbi hapɔ din säya. Nε nu'η yá xädi bɔya, bi yɔrɔ ja n'da ra hnini bɔ ra xεqui Samaria.

53 Pε nu yɔ jɔ'i bɔ hinguin ndepe din säya bɔ'a ra Jesús, nguetho him bi numanho ngue ní mba ba nu ra dɔmpeti bɔ Jerusalén.

54 Nε nu ra Jacobo nε ra Xuua εmmε bin cue 'be'a bi man yɔ jɔ'i bɔ bɔya. Nε bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Ha guín nde ngue ga mandagä'be ra sibi ba çah mahɛts'i, nε din zø'η gätho 'bɔcua, bi 'yεn'η.

55 Pε nu ra Jesús bi dɔmhyɔ η yá xädi bɔya, gue hingui ho a im bεn'η.

56 Nε bi thopɔ man'da ra hnini bɔya.

Hyu yɔn 'yohɔ εna da dεn'na ra Jesús

57 Nε nu'bɔ mi 'yo bɔ 'yu ra Jesús bi 'yεn'a n'da ran 'yohɔ:

—Ma Hmu i, nugä ga tɛn'ni i hønɔ go hapɔ guĩ mba, bi 'yεmbi.

58 Nu ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Nu yɔ haho i ja yá oi bɔ ja yɔ hyädo, nε yɔ doja i ja hapɔ din säya η, pε nugä ngue dán jɔ'igä ua ja ra ximhäi, hin hapɔ i jase ma oigä ua, bi 'yεmbi.

59 Nu ra Jesús bɔya, bi 'yεmp'a man'da ran 'yohɔ:

—Dami tɛngui, bi 'yεmbi.

Pε nu'a ran 'yohɔ bi 'yεm bɔya:

—Grá Hmu, 'be ga äcä ma ta 'bɔ bi du.

60 Nu ra Jesús bi 'yεmbi:

—Pε gue'η hingui ja ra te ma'da'yo, da 'yá'η xøn du. Pε nu'i guĩ tɛngui, guĩ xih yɔ jɔ'i 'beɔ ní manda rá ts'edi Ojɔ.

61 Xø man'da ran 'yohɔ bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Ma Hmu i, dín nde ga tɛn'ni i, pε 'be ga mbagä bɔ ma ngu dan 'yε'be ma ta nε ma mbe.

62 Pε nu ra Jesús bi 'yεmbi:

—Gätho to'o εna da dɛngui nε im bεn'a bi zogui, hing yán sähɔ bɔ di manda rá ts'edi Ojɔ η. Nu'a i øt'η tengu øt'a n'da ran 'yohɔ 'bɔ i hɛnhäi nε in yεh rá xɔthä, hingui uɛntho yá the i hεqui.

10

Ra Jesús bi mbɛn'dɛ hyɔte ma'det'a bɛ ja yɛ hnini

1 Nubɛya nu'a ra Jesús bi huan'dɛ hyɔte ma 'det'a yú xádi nɛ bi mbɛhni 'da'i yoho bɛ ja yɛ hnini guɛpɛ da those ra Jesús.

2 Nɛ bi 'yɛmbi:

—Tenguthoho 'bɛ ya xø 'yo't'a n'da ra huɔhi, pɛ zɛ yonjã'i tho ɛ yɛ xofo, xɛn ngu ɛ yɛ jã'i da 'yɛc'yɛi, pɛ go zɛ yoho thoho ɛ da xifi. Dami 'yãfɛ Ojã ra Hmu ba pɛnh mi'da yɛ mbɛfi da xih yɛ jã'i da 'yɛc'yɛi.

3 'Bex gui mbähä ya, nɛ nugä dí pɛn'nahɛ tengu'ɛ yɛ dɛ'yo 'bɛ da mba bɛ 'bɛh yɛ zate.

4 Nɛ o guí hax ni mbɛtihɛ, xín ni buxahɛ, xín gui cɛxhɛ ná yopare ni thixfanihɛ, gui mbäthohɛ nɛ hinga nya'a gui zɛnguahɛ yɛ jã'i bɛ 'yu.

5 Nɛ nu'bɛ guí cɛthɛ bɛ ja n'da ra ngu ngue di säya ahɛ a ra mɛngu bɛ, gui zɛnguahɛ, nɛ gui 'yãfɛ Ojã da 'yɛnsa rán jãpi a ra mɛngu bɛ.

6 Nɛ nu'bɛ in nde rán jãpi Ojã a ra mɛngu bɛ, da gohmi a rán jãpi Ojã 'bɛ, pɛ nu'bɛ hin-guin nde, nte da gohmi 'bɛ.

7 Nɛ nu'bɛ gá sɔmhɛ bɛ ja n'da ra hnini, gam 'bɛhmbɛ bɛ hapɛ rá mbɛdi da mba ma säya ahɛ. Hin gui päpɛ gam 'bɛhmbɛ. Nɛ gui sihɛ 'bɛ'a gätho din 'da ahɛ, nɛ hin gui pɛs' ni sä gui sihɛ nguetho gue'a guí tãhmbɛ a ngue guí xihmbɛ rá m hman Ojã ɛ. Nɛ

njo'o n'da ra mbɛfi ngue hin da mba njut'i.

8 Nɛ hønt'a go má hnini nguɛpɛ da ts'in ahɛ, gui sihɛ 'bɛ'a gätho di 'da ahɛ yɛ jã'i.

9 Nɛ gui hoc'ɛ yɛn zãman'ɛ i 'bɛpɛ, nɛ gui xihmbɛ yɛ jã'i ngue mi ts'utho di manda rá ts'ɛdi Ojã ua.

10 Pɛ hønt'a go nda'a má hnini gui cɛthɛ, nɛ nu'bɛ hin da zin ahɛ yɛ jã'i bɛ, gan 'yohɛ bɛ ja ra hnini, nɛ gui 'yɛmfɛ yɛ jã'i:

11 “Nugähe dí huɔc ma guahe ra fonthäi ua ja ni hninihɛ, ra hmɛpya ngue ga sogahɛ ua. Pɛ gui pähmbɛ ɛna xtí manda maha ua rá ts'ɛdi Ojã,” gui 'yɛmfɛ ɛ.

12 Nɛ dí xi ahɛ, nu'bɛ bi zø n ra pa ran juɔnbi, man'da xɛn ɛ tho ran ɛnbi da nu'ɛ, xinda gue'ɛ mi 'bɛpɛ ja ra hnini Sodoma, bi 'yɛn'a ra Jesús 'bɛ mi 'yɛmp'ɛ yú xádi.

Da ts'änba rá muui yú ts'oqui ɛ him bi 'yɛc'yɛi ra Jesús

13 Í huɛhi gätho ahɛ guí 'bɛhmbɛ bɛ ja ra hnini Corazín, nɛ gätho ahɛ guí 'bɛhmbɛ bɛ ja ra hnini Betsaida, nguetho ya gá nuhɛ yɛn t'øt'e nuixte dá øt'ä nɛ hin gá päh nin 'yomfɛnihɛ. Nu yɛ jã'i mi 'bɛpɛ ja ra hnini Sidón nɛ'ɛ mi 'bɛpɛ ja ra hnini Tiro, nu'bɛ xtá nu'ɛ yɛn t'øt'e nuixte gá nuhɛ ya, xtí päh yán 'yomfɛni ɛ, nɛ xtá hɛ yɛ pahni tengu yɛ 'døzã nɛ xtá 'yɛx yɛ 'bospi yú jã'i, ra hmɛpya ngue ɛmme tu yú mbɛi nangue yú ts'oqui ɛ.

14 Nε nu'a ra pa rán juanbi Oja, nu ah_u man'da da zän'nah_u ran unbi xinda gue'u mi 'b_up_u ja ra hnini Tiro nεp_u ja ra hnini Sidón.

15 Nε ah_u guí 'b_uhmb_u b_u ja ra hnini Capernaum, gnín 'yεxh_u a ngue guí εmh_ub_u gui s_umhb_u b_u mahεts'i, pε hin'na, pε guerp_u ja ran unbi mazai gui mbähä, bi 'yεn'a ra Jesús.

16 Nε bi 'yεmp'u yú xädi buya:

—Nu'u i øh ni ndeh_u, tengu'b_u ma ndese_ugä bi 'yø'u. Nu'u to'o hin da zin ah_u tengu tho'b_u him bi zingä'u, nε nu'u him bi zingä, xím bi zin'a ma Ta bá pengä, bi 'yεn'a ra Jesús.

Bá penc'u hyate ma 'det'a xí mben'na ra Jesús

17 Nu'b_u mambá penc'u hyate ma'det'a yú xädi a ra Jesús b_u bi mbεhni, εmme bin johya u. Nε bi 'yεmp'u:

—Grá Hmu, hinga hont'u yun zäman'u dá hoje pε ne'u y_u zı̄thu dá hømhbε thi 'b_u má ndømhbε ni thuhu, bi 'yεmbi.

18 Nu ra Jesús bi 'yεmp'u buya:

—Dá nugä rá hmu y_u zı̄thu 'b_u gmí táf_u, bi mba häi tengu ra huεi 'b_u xun gai, bi 'yεna, nε ya dá 'da ah_u ra ts'edi gui táf_u rá ts'edi man s_uih_u.

19 Pε madague gui nes'h_u y_u poz_u b_u gui thohmb_u, nε y_u mboz_u, pε nte da ja ah_u.

20 Pε hin gan johyah_u ngue bi zä guí hømhb_u thi y_u zı̄thu, pε nu'a gdín johyah_u ngue bi zin ah_u Oja nε bi hyux ni thuhuh_u b_u mahεts'i, bi 'yεn'a ra Jesús 'b_u mi 'yεmp'u yú xädi.

Bin johya ra Jesús

21 Nub_uya nu rá Hogandahi Oja bi japi εmme di johya ra Jesús, nε bi 'yεna:

—Dí ε'ts'a i nguetho gá japi bi b_uq'a ni ts'edi u i hon'i, tengu y_u t'uhni ngue hin te i p_udi, nε hinga gue'u im bεnse ja yún 'yomfεnise gá japi bi b_uq'u. Nε gue'a gá 'yøt'e ma Oja i, ngue gue'a gá numanhose guí øt'e, bi 'yεmp'a Oja.

22 Nε man'da bi man ra Jesús, bi 'yεna:

—Gätho i ja a ma Ta bi 'daqui. Nε hønse ma Ta i p_ucä xun ho ngue rá Ts'ant'ugä, nε hønse_ugä rá Ts'ant'ugä dí p_ucä xun ho a ma Ta, nε'u to'o ga japi da b_uq'a, bi 'yεn'a ra Jesús.

23 Nε bi 'yεmp'u yú xädi:

—Gan johyah_u ngue guín nuh_u a dí øt'ä ya.

24 Majuani dí xi ah_u, xun ngu yú pøngahya Oja nε xun ngu y_u ts'at'abi mi 'b_ui, mi nde da nu'a guín nuh_u ya, nε da 'yø'a guí øhmb_u ya, pε him bi zä, bi 'yεmp'u yú xädi ra Jesús.

Rán t'uti a ran 'yoh_u bi huεc rá mijq'ui

25 Nε bi zøm b_u 'b_uh ra Jesús n'da ra xänbate nija, im bεni da zä'a ra Jesús, nε bi 'yänni:

—Xänbate i, 'bε'a sä ga øt'ä n'dahma din jagä ra te mazai, bi 'yεna.

26 —Bε'a mam b_u ja yún t'εdi ra Moisés, bi 'yεn'a ra Jesús.

27 Nu'a ra xänbate nija bi 'yεna:

—I mam b_u: “Gam bεmh_u b_u Oja ra Hmu ngue gätho ma mb_uih_u nε gätho ma teh_u, nε

gätho ma ts'edih_u, ne gätho man 'yomfēnih_u, ne ga huεc ma mijā'ih_u tengu b_u nan huεc zehēh_u," i εn rán t'ēdi Ojā, bi 'yēn'a ra xānbate nijā.

28 Bi dā'a ra Jesús b_uya:

—Majuāni guí ma. Nuya gui 'yøt'u ne din ja'a ra te mazai, bi 'yēmbi.

29 Nu ra xānbate nijā mi pāp_u mbo rá mb_ui ngue hinga gue'a mí øt'e, ne bi 'yēmthoho:

—Pε to'o ma mijā'i'be ga huεcā, bi 'yēn'a.

30 Nε nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti ne bi 'yēmbi:

—Nu n'da ran 'yoh_u mi 'yo b_u ja ra 'yu, bí nεxp_u Njerusalén ní mba b_u Jericó. Nε nu'u 'da y_u bε bi gorpa'yu ne bi ʼnba'a ran 'yoh_u, ne gätho u yá pahni mi he bi gāspi ne'a rá mbeti. Nε bi zop_u nden'yu a ran 'yoh_u b_uya, εna da du.

31 Nε bi thop_u n'da ra mbājä, ne bi nu'a ran 'yoh_u 'bεm b_u pε bi mbächthoho.

32 Nε'a man'da ran 'yoh_u, ra mbefi b_u ra nijā a, bi thop_u, bi nu'a ran 'yoh_u 'bεm b_u, ne'a bi mbächthoho tengu bi 'yøt' ra mbājä.

33 Pε nu'a n'da ran 'yoh_u, ra mεngu Samaria, 'b_u mi thop_u b_uya, bi nu mi 'bεm b_u a ran 'yoh_u, ne bi huεc'a.

34 Nε bi xispa ra aceite ne ra vino b_u xí ts'erbi, ne bi mbantpa ra 'bøt'e. Nε bi 'yεxa rá fani b_uya, bi zixp_u ja n'da ra ngun'oi ne bi jamansu'a.

35 Nε nu'b_u mi hyats'i, bi thop_u ní mba, ne bi zocpi ts'u ra mbeti a ra mεngu b_u, ne bi

xifi di jamansu'a ran 'yoh_u, ne da gurpa rá gasto 'b_u hin dí gua'a 'b_u bá peng b_u ní mba, bi 'yēn'a ra Jesús 'b_u mi man ran t'uti.

36 Nub_uya bi 'yān'na ra xānbate nijā:

—Xiya, nda'a nín 'yoh_u bi 'yørp_u ran huεcate rá mijā'iu.

Bi dā'a ra xānbate nijā:

37 —Nu'a bi mbäts'i.

Nu ra Jesús bi 'yēmp'a b_uya:

—Ní mba din jab_u gui 'yørp_u ni mijā'ih_u, bi 'yēmbi.

Ra Jesús bi mba bá nu'a ra Marta ne ra María

38 Ra Jesús ne'u yá xädi mi 'yo b_u ja ra 'yu ní mba b_u ja ra hnini Jerusalén, ne bi zøm b_u ja n'da ra hnini guerp_u 'b_u'a n'da ra xisu í Marta a. Nε nu'a ra Marta bi xi'u din säya b_u ja rá ngu.

39 Nε mi 'b_up_u n'da rá juhue í María. Nu'a mi hup_u i yā ra Jesús, bi 'yø'a bi man'a.

40 Pε nu'a ra Marta, x_un ngu ra 'befi i øt'e. Nε bi 'yēmp'a ra Jesús:

—Ma Hmu'i, ha hin guí ʼrp_u ra güenda 'be'a øt' ma cu, nde'b_u gui xifi di zequi, bi 'yēmbi.

41 Nu ra Jesús bi dät'a:

—Ma z_u Marta, εmme guím bēn'a ni 'befi.

42 Pε n'datho a mahyoni x_un ho, ne gue'a bi huan'na ra María, ne njon di 'uecpa'a mam hmangä i øde, bi 'yēn'a ra Jesús.

11

Ra Jesús bi xānbayú xädi din yq_u Ojā

1 N'da ra pa bi 'ue'a ra Jesús ne bin yaui Oja. Ne nu'bu mi gua'a bin yaui Oja, n'da rá xädi bi 'yɛmbi:

—Ma Hmu'i, dami xāngahe dan yahe Oja tengu thoho ra Xuua bi xānba yá xädi.

2 Nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Ngubɛ gui mamhbɛ 'bu guí yaɦɛ Oja:

Ma Ta ahe,

Da hnumansu ni thuhu

Ne dín ndehe din ja ua n'dihi ni ts'ɛdi ngue di manda ua.

3 Ne dami 'daje ra hme dí homhbe ra pa i ja bu ya.

4 Dami punga ma ts'oquihe tengu thoho bu na punbahe u i ørcahe ran ts'o.

O guí hegähe da daje ran ts'o, pe dami yaŋje nangue ran ts'o, gui 'yɛmhbu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

5 Ne xø bi xih man'da ran t'uti u, bi 'yɛna:

—Xi'bu n'da ran 'yohu xti mba bu rá ngu n'da rá amigo, made ra xui, ne xtá 'yɛmbi: “Hmiqui ts'u hyun thuhme,

6 nguetho nu'a n'da ma amigo ja bi zøm bu ja ma ngu, ne hin'y'u 'be'a ga unni da zi,” xtá 'yɛmbi.

7 Ne xi'bu xtá 'yɛmp thoho: “Yo gadí paqui, nguetho ya án thw't'i ma ngu ne ya dá ohmbe gätho ma t'uhni, ne hingui sä ga ndants'i ngue ga 'da'i,” xtá 'yɛntho.

8 'Be'a hmaha xtá 'yøt'a ran 'yohu 'bu. Nu'bu hingui pes' rá sä di thoqui da 'yäpi, ne guehma da ndants'a rá amigo

ne di un'na bi 'yädi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

9 In ja bu 'bu guí yaɦɛ Oja, gui thoqui gui 'yäfɛ ne sä thocua thoho gui hyamhbɛ. Thocua thoho gui hyomhbɛ ne thocua thoho da zä gui tɪmhbu. Thocua thoho guin zohmbɛ ne Oja da xoc'ahɛ.

10 Nguetho gätho to'o da 'yädi da hyani, ne gätho to'o da hyoni, da dɪni, ne gätho to'o da zofu da xocpi, bi 'yɛna.

11-13 Ne nu ahɛ madague gyá ts'om'bäihɛ, xinga n'da ahɛ gadí unhdɛ ra pozɛ ni t'uhnihɛ 'bu i ä ahɛ ra huɔ, ne xing ra mbozɛ gadí unhdɛ 'bu i ä'ahɛ ra do'øni, pe hønt'a xun ho gadí un ni t'uhnihɛ. Ha maguet'a Oja ma Tahɛ 'bɛpɛ mahɛts'i ngue him ba pen'nahɛ rá Hogandahi 'bu guí äfɛ a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bi t'ɛmp'a ra Jesús in 'youi ra zɪthu

14 Ne mi 'bɛpɛ n'da ran 'yohu hingui sä din ya, nguetho madi goreba ra zɪthu. Ne nu ra Jesús bi hyøn'a thi ra zɪthu ne bin ya ran 'yohu buya. Nu yɛ ja'i ɛmme bi hyonya thoho.

15 Pe nu'u 'da bi 'yɛna:

—Nuna ran 'yohu sä i høn'a thi yɛ zɪthu, nguetho gue'a rá hmu yɛ zɪthu bi un rán t'ɛdi na, sä ɛn'u 'da.

16 Ne nu'u mi'da bi zä ra Jesús 'bu ya majuani Oja bi un rá ts'ɛdi, ne bi 'yöp ra hmɛpya mahɛts'i.

17 Pe nu ra Jesús mi paɾpa yún 'yomfɛni n'da ngu n'da'u ne bi 'yɛmp'u:

—Nu'bu din heczεε yu ja'i 'buɾu ja n'da ra hnini, ne ba εh yan suiɱu, hin da zä din tunhdu yan suiɱu 'bu. Da mba ma juadi u. Ne ngutho u 'buɾu ja n'da ra ngu, 'bu din suse u dim 'bedi.

18 Ne ngutho rá ts'edi ra zithu, ha da zä din suse u ngue di 'beh yá ts'edi, ne sä guí εmhbu, ngue'a rá ts'edi ra zithu a ná høn'a thi yu zithu u.

19 'Be'a ni ts'edi guí εmhbu i ja ni xädiɱu 'bu i høn'a thi yu zithu. Guesε'u i ut ahɱu ngue him majuani guím mamhbɱu.

20 Nugä dí høn'a thi yu zithu nangue rá ts'edi Oja, gue'a ctí pähmbu ngue ya di manda rá ts'edi Oja ua guí 'buhmbu, bi 'yεn'a ra Jesús.

21 Ne man'da ran t'uti bi ma, ne bi 'yεna:

—Nu'bu 'bu'a n'da i ja rá ts'edi ne i ja 'be'a däm fädi xun ho bu ja rá ngu, hin te da ja.

22 Pe nu'bu da zom bu n'da ngue man'da i ja rá ts'edi ne da dapi, da hyanba a nám fädi ne da duspi 'be'a gätho i ja bu ja rá ngu buya.

23 Nu'a to'o hinga 'da'ingu dí mam'be, man sui'be a. Ne nu'a to'o hingui øt' ma 'befi, di japi dim 'be'u mi'da.

Rán t'uti ra zithu bá peng bu ja rá mbui n'da ra ja'i

24 Ne man'da ran t'uti bi ma, bi 'yεna:

—Nu'bu bi bøm bu ja rá mbui n'da ra ja'i ra zithu, bin 'yo bu ja ra 'yönhäi, bi hyoni hapu sä dim 'bui, ne nu'bu him bi diɱi, bi bεnse ba peng mahøn'a hapu mi 'bui.

25 Ne nu'bu mi zom bu, bi nu njongui 'buɾu, ne ma hoqui xun ho.

26 Ne nubuya, bi mba bá hom mi yoto yu zithu man'da xun ts'o xinda guesε'a bin honte, ne gätho bim 'buhmbu bu. Ne nu'a ra ja'i buya, bi gohi man'da xun ts'o xinda gue'bu mi 'buɾu n'datho ra zithu, bi 'yεn'a ra Jesús 'bu mi man ran t'uti. Din ja bu u hinga gätho rá mbui i εc'yεi.

Ran japi majuani

27 Gätho na ya ra Jesús ne bi da'a n'da ra xisu, bi 'yεna:

—Majapi'a ra xisu bi te'e, bi 'yεmbi.

28 Pe nu ra Jesús buya bi 'yεmp'a:

—Pe ne'u man'da majapi gätho to'o i øh rám hman Oja ne i øt'a gätho i mam bu, bi 'yεmbi.

Yu ts'om'bäi bi 'yäh yu hmεpya mahεts'i

29 Bi munts'u yu ja'i bu 'bäh ra Jesús, ne nu ra Jesús bi xi'u man'da ram hma, ne bi 'yεmp'u:

—Nu'ahu guí 'buhmbu yu pa ja bu ya, gyú ts'om'bäihɱu, guí äju ra hmεpya mahεts'i, pe hin te ma hmεpya da t'ut'ahu, pe høn't'a n'da ra hmεpya da t'ut'ahu tengu bi 'yøt'a ra Jonás.

30 Ne gue'a ra hmεpya bi 'yøt' ra Jonás, bi bah yu ja'i bu ja ra hnini Nínive majuani Oja bí mbehn'na. Ngutho ahɱu, sä guí pähmbu majuani bá pengä Oja 'bu gá nuh 'be'a din jacä, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yεna.

31 Ne dí xi ah_u, nu'a ra xisu min ts'ut'abi b_u Sur, 'dat'a gui ndans'h_u a 'b_u bin ja ran ju_unbi 'b_u ran zεgui. Ne da 'yut'ah_u ngue i ja ni ts'oquih_u. Nguetho nu'a yatho bá εhe ngue mín nde da 'yø'a bi man'a ra ts'ut'abi Salomón nangue rán 'yomfēni bi und Ojā, pε nu ah_u, hin guín nde gui 'yøhmb_u a dí mangä ngue dí 'b_uhmb_u ua. Pε nugä man'da i ja rá ts'edi mam hmangä xinda gue ra Salomón, bi 'yēn'a ra Jesús.

32 Ne xø bi 'yēna:

—Ne'u mi 'b_up_u ja ra hnini Nínive 'dat'a gui ndans'h_u u 'b_u bin ja ran ju_unbi 'b_u ran zεgui, ne da 'yut'ah_u ngue i ja ni ts'oquih_u, nguetho nu'u 'bex bi päh yá mb_ui 'b_u mí 'yø'a bi man'a ra Jonás, pε nu ah_u, xø hin guín nde gui päh ni mb_uih_u nangue ni ts'oquih_u. Ne nugä, man'da x_un hęts'i mam hmangä xinda gue ra Jonás, bi 'yēn'a ra Jesús.

Nu'a dá p_uhmb_u rán nequi Ojā

33 Ne xø bi 'yēn'a ra Jesús:

—Pε njon di søc'a n'da ra sibi ngue da go'mi, uague di c_ut' p_u ja ra huada. Pε i tixp_u ja ra mbøxasibi, ndepe di yot'i gätho to'o ba εhe.

34 Gue'a ni dāh_u di ja ah_u gui hyanth_u ran nequi. Nu'b_u x_un ho ni dāh_u, guí hanth_u x_un ho ran nequi, ne nu'b_u hingui ho ni dāh_u, x_um 'bexuitho b_u guí hanth_u.

35 Ne ngutho ni mb_uih_u di ja ah_u gui p_uhmb_u rán nequi Ojā.

Nu'b_u i hon ni mb_uih_u rán ho Ojā, i ja ah_u ran nequi 'b_u, nu'b_u hin'na, sä gui εmh_u i ja ah_u ran nequi, pε hønt'a ra 'bexui i ja ah_u.

36 Nguetho hønt'b_u guín ndeh_u b_u ni mb_uih_u, di 'uec'ah_u ra 'bexui a Ojā ne di 'da ah_u rán nequi, ne nub_uya gui 'yøth_u tengu'b_u gyá sibih_u ne gui 'yuth_u mi'da rá 'yu Ojā, tengu ra nyot'i di yorp_u ni mba n'da, bi 'yēn'a ra Jesús.

Nura Jesús bi xi'u y_u fariseo ne y_u xānbate nij_u maxøts'e thoho i yq'_u

37 Ne nu'b_u mi gua'a man ra Jesús, n'da ra fariseo bi xih ná ts'ihmε a ra Jesús, ne bi mba bin sihmεh_u.

38 Ne nu ra fariseo bi nu him bin x_u'yε ra Jesús, tengu i man yán t'εdizεhe y_u fariseo, ne bi hyonya thoho.

39 Pε nu'a ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Nu ah_u gyá fariseoh_u, guí peth_u x_un ho ni j_u'ih_u, pε guexta'a x_un ts'o ni mb_uih_u. Hønt'a ran ts'iyate guím bεmh_u, gyá ts'om'bäi thohoh_u.

40 Xøgue, x_um me tho ni mb_uih_u. Nu Ojā i p_udi 'be'a gadí jaf_u ni j_u'ih_u, pε ne'a ni mb_uih_u i p_udi 'be'a im bēni, nguetho Ojā gätho bi zān'du, bi 'yēna.

41 Pε nu'b_u gui huεc ni mij_u'ih_u ne gui fāxh_u, da f_uh p_uya mahoqui ni mb_uih_u.

42 Í huεhi maha ah_u, gy_u fariseoh_u, nguetho guí h_uxh_u b_u ja ra nij_u a ná 'det'a yá 'yεthi y_u t_uh_u bi bøxp_u ja ni

huḡhih_u, pε go hin gá 'yøth_u a man'da in nde Ojā ngue 'da xquín numanhoh_u ni mijā'ih_u nε xquí huεj_u u. Guehya nde'b_u man'da gui 'yøth_u, madague'b_u gui thoqui gui 'yøth_u u mi'da.

43 Huεhi maha ah_u, gyú fariseoh_u, εmme guí homhb_u ngue da hnumansu ah_u b_u ja ra nijā, nε gadí hoh_u y_un zengua 'b_u guí 'yoh_u b_u ja ra tāi.

44 Í huεhi maha ah_u, nu'ah_u tenguthoho n'da ran 'yāgui hingam fādi, nε nu'a da thop_u hin da bādi o b_u x_u 'ya. Ngutho ah_u, im bεn y_u jā'i ngue x_un ho ah_u, pε him majuāni.

45 Nε mi 'bup_u n'da ra xānbate nijā, nε bi 'yεna:

—Nu'i grá Jesús, gra xānbate i, εmme gadí unga ma mbūihe a gá ma, bi 'yεmbi.

46 Bi dāt'a ra Jesús:

—Nε ah_u, gy_u xānbateh_u, í huεhi maha ah_u, nguetho εmme x_un hεi a gá hyuspah_u y_un t'εdi ra Moisés ngue guí xihmb_u y_u jā'i da 'yøt'e, pε nuse ah_u xingui ts'u guí øth_u a guí xihmb_u da 'yøt'u.

47 Í huεhi maha ah_u, guí hocpah_u yú jādon'yāgui u yú pøngahyā Ojā bi hyo'u nim bombøtah_u, ngue guí nde da 'yεn'ah_u y_u jā'i x_un ho ah_u.

48 Pε gue'a gní 'yuhmb_u ngue guín numanhoh_u y_un t'øt'e u nim bombøtah_u, bi hyo'u yú pøngahyā Ojā nε go gadí hocpah_u yú jādon'yāgui bi 'yo u.

49 Pε nu Ojā i pādi 'be'a gātho din ja, janangue'a bi 'yεna: “Ga pεhdā u ma pøngahyā, nε'u mi'da da mam mam hmangā. Nu'u 'da da tho, nε nu'u 'da da t'εthoho,” bi 'yεn Ojā.

50 Janangue'a gue'a ctí nuh_u rán ts'εmbi Ojā nangue gātho yú pøngahyā Ojā nε yám 'behni bi mba ntho gue'b_u go rá mbūdi ra ximhāi.

51 Nu rá mbūdi ra Abel bi tho asta gue'b_u nε'a ra Zacarías bi tho b_u mbo ra dānijā, tengu thoho 'b_u ni ts'oquih_u a gātho í tho'u yú pøngahyā Ojā, nε gue'a dí un'nah_u a.

52 Í huεhi maha ah_u gyú xānbateh_u, guí pāhmb_u 'be'a nam bøn'a rá hman Ojā pε hinga gue'a guí xānbah_u y_u jā'i. Him majuāni guí tenhd_u a nε hín gadí jaf_u da dēn'd_u in nde da dēnni, bi 'yεn'a ra Jesús.

53-54 Nε bi bøm b_u ra Jesús buya. Pε nu y_u xānbate nijā nε y_u fariseo εmme bin cue, nε xø bi dū'mi εmme bi 'yān y_un t'ānni, ngue i honi 'ber_u dí yap'a ra Jesús.

12

Ra Jesús bi ma 'be'a din ja to'o i mam maxøts'e thoho

1 Nε bim peti b_u 'būh ra Jesús x_un ngu y_u jā'i, nε εmme din tønthoho. Nu ra Jesús bi 'yεmp'u yú xādi:

—Gam fāhmb_u nangue yú ixi y_u fariseo ngue hin gui tenbah_u y_un t'øt'e, εna x_un ho b_u na hnu u pε n'dan'yo thoho im bεn yú mbūi.

2 Hin gui 'yøth_u tengu' _u nguetho gätho 'be'a im b_{em} b_u mbo rá mb_{ui} n'da, da fädi. Madague'b_u _{en}'_u njon da b_{adi}, p_e guehma din c'ä y_u ts'oqui.

3 Ne gätho a i man'a n'da b_u njongui øde, da hmam b_u 'b_{uh} y_u j_ä'i. Ne gätho i mam mant'ägui n'da b_u ja rá ngu, da f_{ap}'_u 'b_{uh} y_u j_ä'i, bi 'y_{emp}'_u y_u xädi ra Jesús.

Gui suh_u Oj_ä, bi 'y_{en}'a ra Jesús

4 Ne xø bi 'y_{ena}:

—Nu'ah_u, ma amigo ah_u, o guí suh_u _u in nde da hyo ah_u. Nu' _u, sä da hyo'a ni j_ä'ih_u p_e hin'y_u 'be'a man'da i sä da 'yøt'e.

5 Ga xi ah_u to'o a gui suh_u. Dami suh_u Oj_ä nguetho nu'a, i sä da hyo ah_u ne i ja rá ts'edi da 'yent'ah_u b_u ja ran _{un}bi maz_{ai}. Maju_{an}i dí xi ah_u, jatho gui suh_u Oj_ä.

6 Ne njom man'da gui suh_u. Guim b_{em}hb_u y_u doja, ts'utho di muui, hønt'a z_u yocentavo di muui _u c_{ut}'a ndoja, p_e guexta'a i pa mf_{eni} _u, Oj_ä im b_{en}'_u.

7 Ne nu ah_u man'da di mu ah_u xinda gue y_u doja b_u ní b_{en} Oj_ä, ne asta i p_{adi} hangu na ngu i ja ni xt_{ah}'_u. Janangue'a o guín suh_u.

To'o hingui su da manangue ra Jesús

8 Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'y_{ena}:

—Maju_{an}i dí xi ah_u, gätho to'o hingui su da mangua ja ra häi gue i p_{aq}ui, nugä, ngue dán j_ä'igä ua ja ra ximhäi, ga

mam b_u ja y_u hmi y_{äm} 'behni Oj_ä, gue dí p_{ac}ä _u.

9 P_e nu'a to'o da gøngä ua ja ra häi, necä ga cøngä b_u mah_{ets}'i a.

10 Nu'a to'o di c'aman'ugä nguecä ngue dán j_ä'igä ua ja ra ximhäi, sä da mba ma punbi 'b_u da b_{en}'a bi ma. P_e nu' _u to'o di c'aman' _u rá Hogand_{ah}i Oj_ä, hin'y_u rá punbi _u.

11 Nu'b_u pa ma yap'i'ah_u ne da ts'ix ah_u b_u 'b_{uh} y_u ng_{arp}i ja ra nij_ä o guep_u 'b_{uh} y_u z_e'mi ne y_u ts'ut'abi, p_e o _{em}me guím b_{em}hb_u 'be'a sä gui mamhb_u 'b_u da mba ma ju_{anni} ah_u,

12 nguetho nu'b_u gám 'bähmb_u b_u ja rá hmi _u, nu'a rá Hogand_{ah}i Oj_ä 'bex di b_{en}'nah_u gui mamhb_u, bi 'y_{en}'a ra Jesús.

Rán t'uti ra membeti bi b_{ense} 'be'a da hyoni

13 Ne nu'b_u min y_ä'a ra Jesús, mi 'bä inde b_u 'b_{uh} y_u j_ä'i n'da ran 'yoh_u, ne bi 'y_{em}bi:

—Xänbate i, dami xih man 'yoh_u da xegäts' _u ra häi bi zoh ma ta'be.

14 Nu ra Jesús bi 'y_{ena}:

—Nu'i, grán 'yoh_u, hin dra z_e'migä ngue ga øt'ä a guí ma, bi 'y_{em}bi.

15 Ne xø bi 'y_{emp}'_u 'b_{ur}'_u:

—Dami jamansu ni mb_{ui}h_u hin din ja ah_u ran 'y_{uya}. Nguetho hinga gue'a i ja n'da däm 'b_u'a n'da, madague'a x_{un} ngu i ja.

16 Ne nub_{uya}, bi xi'a n'da ran t'uti, ne bi 'y_{emp}'_u:

—Mi 'b_u'a n'da ran 'yoh_u ra m_embeti. Ne nu'a rá hái ϵ mm ϵ x_un ho, ne x_un ngu 'b ϵ 'a gátho bin ja b_u.

17 Ne nu'_u yá ngump ϵ 'ts'i, ϵ mm ϵ bi yudi ne bi bongth-oho 'b ϵ 'a mi ja b_u ja rá huáhi. Ne nu'a ran 'yoh_u b_uya, bi b ϵ ni 'b ϵ 'a sá da 'y σ t'e.

18 Ne bi b ϵ ns ϵ : “Nuya, ga xo't' ma ngump ϵ 'ts'i ne ga h σ h mi'da x_un ndoho, n'dahma din ja hap_u ga p ϵ 'ts'ä 'b ϵ 'a gátho i jagä.

19 Ne nub_uya, dam 'b_utho, h σ nt'a dí hyu ma mb_ui ga σ t'ä,” bi 'y ϵ ns ϵ ran 'yoh_u.

20 P ϵ nu'a Oj_ä bi 'y ϵ mp'a: “Nu'i, hin guí p_ädi 'b ϵ 'a guím ma, nguetho nán xui ya gui tu. Ne to'o hmaha da gohmi 'b ϵ 'a gátho guím b ϵ ni gui hyons ϵ ,” bi 'y ϵ mbi, bi 'y ϵ n'a ra Jesús.

21 Ngub_u din ja gátho y_u 'y_uya, ngue'a h σ nt'a i ja ua ja ra ximhái im b ϵ ni, p ϵ hinga gue'a rá mbeti dí y α nba yá te _u, bi 'y ϵ n'a ra Jesús.

Nu Oj_ä di jamansuyá t'uhni

22 Ne nub_uya, bi 'y ϵ mp'_u yá xädi:

—'Yo ϵ mm ϵ gui h α dumb_uih_u 'b ϵ 'a gui sih_u ne 'b ϵ 'a gui hyeh_u.

23 Ne man'da x_un ho guim b ϵ mhb_u ni teh_u xinda gue nin sihm ϵ h_u, nguetho man'da di muui ni teh_u, n ϵ 'a ni ja'ih_u man'da di muui xinda gue ni heh_u.

24 Damin 'yomf ϵ nih_u ts'_u 'b ϵ 'a i σ t' y_u ca. Nu'_u, hingui σ t' yá huáhi ne hin te i p ϵ 'ts'i 'b ϵ 'a i honi, p ϵ nu Oj_ä

di jamansu'_u. P ϵ man'da di jamansu ah_u Oj_ä xinda gue y_u doja, nguetho man'da di mu ah_u.

25 Nte sá gui t $\dot{\iota}$ ns ϵ h_u, xinga gue nin sihm ϵ h_u, xinga gue ni heh_u, xinga gue ni teh_u, gue gam 'b_uhmb_u ua nya'a thoho.

26 Janangue'a hin gui h α dumb_uih_u nte di muui.

27 Dami nuh_u y_u d σ ni. Hin te má 'b ϵ fi i σ t'e, p ϵ guehma i te. Ne nu'a ra ts'ut'abi Salomón mi he rá pahni mahotho ne x_um hmadi. P ϵ nu y_u d σ ni man'da mahotho xinda gue rá pahni mi he ra Salomón.

28 Nu'a Oj_ä di jamansu y_u d σ ni ne di japi din te, madague n'da pa thoho i d σ ni. Xi ah_u, ha hin guím b ϵ mhb_u ngue man'da x_un ho di 'da ah_u Oj_ä. X σ gue ts'utho guí ϵ c'y ϵ ih_u.

29 Janangue o guí h α dumb_uih_u 'b ϵ 'a gui sih_u n'da pa ngu n'da pa,

30 nguetho nu'_u hingui ϵ c'y ϵ i Oj_ä, gue'a i σ t'_u. P ϵ nu'ah_u ni Tah_u 'b_up_u mah ϵ ts'i i p_ädi 'b ϵ 'a gátho guí homhb_u.

31 M'bet'o thoho guin un σ h_u di manda ah_u rá ts' ϵ di Oj_ä, ne nub_uya di 'da ah_u Oj_ä 'b ϵ 'a gátho guí homhb_u, bi 'y ϵ n'a ra Jesús.

To'o di mbeti b_u mah ϵ ts'i

32 X σ bi 'y ϵ n'a ra Jesús:

—O guín suh_u, madague'a hingui ngu ah_u, nguetho i hu rá mb_ui Oj_ä ngue ya guí 'b_uhmb_u b_u di manda rá ts' ϵ di.

33 Dami p_äh_u 'b ϵ 'a i ja ah_u, gui unhd_u y_u hyoya,

ne din ja ah_u x_{an} ngu bu mahçts'i. Nub_u, nte dim 'bep_u ne njam'bu din thegue, hingui sä n'da ra bç da yarp_u, xinga gue'u y_u zu'uç.

34 Nu'bu guecua ja ra ximhäi i ja 'be'a pe'ts'a n'da, hont'ua im bçn'a n'da, ne nu'bu guerp_u mahçts'i, guerp_u im bçn'a n'da bu, bi 'yçn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma da thø'mi x_{an} ho

35 Ne xø bi 'yçn'a ra Jesús:

—Dami tøgbah_u ne gan säh_u tengu'bu i sø ni sibih_u.

36 Tengu i øt' y_u 'yçhe 'bu i tøm'bu yá hmu da mbeng bu xín sihme bu ja ran thaçti, n'dahma 'bex da xocpa n'dihi 'bu bi zofu.

37 Çmme din johya u bi dø'mi, nguetho da xi'u da hyup_u ja rá mexa, go gues'e'a ra hmu din 'yçhe büya, ngue da 'uini'u yá 'yçhe.

38 Din johya u bi dø'mi madague'a made nxui uague t'uxuditho 'bu bi zøh ra hmu.

39 Nu n'da ran 'yoh_u 'bu xtám badi 'be'a ní pa da yarp_u ra bç bu ja rá ngu, xtán dø'mi, hin di japi da fçpi 'be'a pe'ts'i. Pe hingui paçi 'be'a ní pa da yarp_u ra bç, janangue i tøm'i gätho y_u pa.

40 Ngutho ah_u gui tøgbah_u nguetho hin gui pa_hmb_u 'be'a ní ora ba pengä, nugä ngue dán jã'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yçn'a ra Jesús.

Rán t'uti y_u 'yçhe x_{an} ho ne'a hingui ho

41 Nu'a ra Pedro büya, bi 'yänni 'be'a bi man ra Jesús, bi 'yçmbi:

—Ma Hmu i, ha høngdähe guí xije ran t'uti, uague gätho u mi'da guí xifi.

42 Nu ra Jesús bi dçi:

—Nu'a ra 'yçhe x_{an} ho, nzäi i øt' rá 'befi x_{an} ho, ne di manda bu ja rá ngu rá hmu, ne di darpa yá mi'yçheh_u. Ne nu'bu bi zøn ra ora din sihme ts'u yá mi'yçheh_u, i 'uini x_{an} ho.

43 Ne nu'a ra 'yçhe, da dçn'a rá hmu bu dim pçh 'bu bi zøhø, da nu ran johya a büya.

44 Nguetho majuani dí xi ah_u, nu rá hmu di un man'da ra 'befi ngue di manda büya 'be'a gätho i pe'ts'i.

45 Pe nu'bu n'da ra 'yçhe im bçnsç him ba ç'a n'dihi rá hmu, ne di d_u'mi di unba yá mi'yçheh_u, madague y_u xisu o gue y_{an} 'yoh_u, ne i sihmezehe ne i mihni,

46 ts'arp_u tho ho ba çh rá hmu ne bi dçn'a rá 'yçhe bu hin di jamansu rá 'befi, ne da z_u'a rá 'yçhe büya. Ne da hyøn'a thi, ne da 'yçmbi nte rán jaiu a. Ne da mbçnp_u ba nu ran unbi bu 'b_uh mi'da guexta'a him bi 'yøt'a xí sifi, bi 'yçn'a ra Jesús.

47 Ne man'da ran t'uti bi xi'u, ne bi 'yçmp'u:

—Nu n'da ra 'yçhe 'bu mi badi 'be'a in nde rá hmu, ne him bi 'yøt'e, pe x_{an} u tho ram fei din jap'a.

48 Pe nu'a n'da ra 'yçhe 'bu hingui paçi 'be'a in nde rá hmu, ne him bi 'yøt'a i nu-manho rá hmu, pe ts'utho ram fei din jap'a. Nu'a to'o bin

japi da bađi xan ngu, jatho da 'yøt'e xan ngu. I jatho da 'yøt'e n'da ngu n'da hangu na ngu bin japi da bađi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Din ja yun heque

49 Nε xø bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Nugä bá ɛcä, pε hinga gätho yu ja'i da numanhogui, janangue din su'u 'da. Pε guexta'a hinga nan ja xan ho.

50 M'bet'o ga nu xan ngu yun unbi, nε nu'bu bi zøn ra pa din ja'a dím ma, n'da ran unbi xan utho ga nugä buya. Nε xan ho 'bu ga nu n'dihi.

51 Pε o guí ɛmhbu din hε yu sui ngue bá ɛcä ua, pε man'da din ja yu sui.

52 Nuya din hec yán 'yomfɛni u 'buɾu ja n'da ra ngu. Tengu'bu hyu'u 'buɾu da dengui, yoho u hin da dengui.

53 Nε din hec yán 'yomfɛni yun 'yohu nε din sahmbu yú ts'ant'u nanguecä. Nε yu xisu din sahmbu yú ts'ihue, hinga 'da'angu da bɛmhbu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu yu ja'i him bi ba'a rá hmɛpya ra Jesús

54 Nε xø bi 'yɛn'a ra Jesús:

—Nu'bu guí nuhu n'da ra güi ní bøxpu ní yuh ra hyadi, guí ɛmhbu din 'ye, nε din 'ye buya.

55 Nε nu'bu guí nuhu ba ɛh ran dahi bu sur, guí ɛmhbu xtám pa ra pa buya, nε xtám pa buya.

56 Maxøts'e tho guím mamhu, guí paḥmbu 'be'a din ja ra pa, pε nε hin guí

paḥmbu 'be'a ní hmɛpya guí nuhu ya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Damin hocpazεhe nin sui hu

57 —Hanja ngue hinguí sá gan 'yomfɛni 'be'a xan ho guí 'yøthu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

58 Nu'bu 'bu'a n'da da zix ahu bu 'buh ra ze'mi in nde di yap'ahu, nu'bu gá mbe bu 'yu, gan hocuazεhehu bu 'yu. Nu'bu hin'na, guehma guí sømmi bu 'buh ra ze'mi, nε di manda da jo ahu.

59 Nε hin da zä guí pømhbu bu asta gue'bu go gá juthu gätho bi zänni guí juthu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

13

Hnɛhi thoho di päh rán 'yomfɛni n'da

1 Nε bi si'a ra Jesús 'be'a xí t'ørpa 'da yu mɛngu bu Galilea nε bi t'ɛmbi:

—Nu'a ra Pilato bi manda dí ho'u 'da nu'bu mim bøx yú 'bøts'e bu ja ra danija Njerusalén, bi 'yɛmbi.

2 Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'u:

—Ha guím bɛmhbu man'da i ja yú ts'oqui u to'o bi mba ntho xinda gue'u mi'da yú mɛnguh.

3 Pε hin'na maha. Pε dí xi ahu, ngubu dín un'nahu. Guí nuhu ran ts'ɛmbi mazai 'bu hin guí päh nin 'yomfɛnih.

4 Nε'u 'de'ma hyato bi du bu Siloé 'bu mi yøt' ra jado, ha guí ɛmhbu man'da mi ja yú ts'oqui u xinda gue'u mi'da 'buɾu Jerusalén.

5 Hin'na maha, nε ngutho ahu guin nuhu ran unbi 'bu hin guí päh nin 'yomfɛnih, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra hmεpya ra za him bin zɔh yán dät'o

6 Nε nubɔya, bi xi'a n'da ran t'uti, bi 'yεna:

—Mi 'bɔ'a n'da ran 'yohɔ mi ja n'da rá huɔhi. Nε bi 'yεt'a n'danza ra higo. Nε mi pa ran 'yohɔ da nu 'bɔ di zɔpɔ yán dät'o, pε xínga n'dandí bin zɔh yán dät'o ra higo.

7 Janangue bi zon'na rá mbeɓi bɔ ja rá huɔhi nε bi xifi da 'yεxa ra za: “Nuya, ná hyu jeya ya ngue dí tø'mi din ja yán dät'o na ra za, pε hin te i zɔdi. Dami 'yεx ya, ndetho í sɔnba yá dehe ra häi a ra za,” bi 'yεmbi.

8 Pε nu'a rá mbeɓi bi 'yεna: “Dím 'bäpɔ man'da jeya, ga zɔnsɔa ra häi bɔ rán dɔi, nε ga ponbä xɔn ho yɔ häi.

9 Xøhma din zɔh yán dät'o bɔya. Pε nu'bɔ hin din zɔdi, ga εxä 'bɔ,” bi 'yεn'a ra mbeɓi bɔya, bi 'yεn'a ra Jesús 'bɔ mi man'a ran t'uti.

Nu'a ra Jesús bi hoc'a n'da ra mbeɓi xisu

10 N'da ra pa ran säya bɔya, min xänbate bɔ ja ra nijä ra Jesús.

11 Nε mi 'bäpɔ n'da ra xisu ngue ná 'de'ma hyäto jeya madí ɔnba ra zı̄thu, him madí japi di juɔn rá jã'i.

12 Nε nu'bɔ mi nu'a ra Jesús, bi 'yεmbi:

—Grá xisu, ya bi zä ni jã'i ya, bi 'yεmbi.

13 Nε bi mba nthädi ra xisu bɔya, bi dä'a ra Jesús, 'bex bi juɔn rá jã'i a bɔya. Nε nu'a ra xisu bi 'yεspa Oja.

14 Pε nu'a ra ngɔrpi bɔ ja ra nijä εmmε bin cuε nguetho bi nu ra Jesús bi hoc'a n'da ra jã'i ra pa ran säya. Nε bi 'yεmp'ɔ mi 'bɔpɔ:

—Nts'änni 'dato pa gam pεhmbɔ n'da semana, nε gue'ɔ yɔ pa gua εhmbɔ ngue din hoc'ahɔ ua, pε hinga gue ra pa ran säya gua εhmbɔ da mba ma hoc'ihɔ ua, bi 'yεn'a ra ngɔrpi bɔ ja ra nijä.

15 Nu ra Jesús bi 'yεna:

—Xi ahɔ, ha hin guí xojɔ nin dɔnihɔ nε guí sixhɔ bɔ ja ra dehe madague ra pa ran säya.

16 Nε mi 'bäcua n'da ra xisu rá m bom'beto ra Abraham, ná 'de'mahyäto njeya madí ɔnba ra zı̄thu tengu'bɔ án thu'ti, nε guí εmhɔ hingui ho ngue dá xocpä a nangue rá ts'edi ra zı̄thu, nguetho ra pa ran säya ya, bi 'yεn'a ra Jesús.

17 Bin hεtho ɔ yán sɔihɔ ra Jesús bɔya, nε bi mbeɓ' yá sä. Pε nu'ɔ yɔ jã'i bin johya 'bɔ mi nu yɔn t'øt'e nuixte bi 'yøt'a ra Jesús.

Rán t'uti ra hmudä ra mostaza

18 Nε xø bi 'yεn'a:

—'Be'a ní hmεpya sä ga xi ahɔ ngue ga ut'ahɔ 'beɔ ní manda rá ts'edi Oja ua.

19 Nu'a, tengu rá hmudä ra mostaza. Zɔ ts'ɔ 'bɔ xɔ 'boni, pε nu'bɔ xɔ m bøts'e, i te tengu n'da ra za, nε yɔ doja i øt' yá 'bafi bɔ ja yá 'yε, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'uti rá íxi ra thuhmε

20 Nε xø bi 'yεna:

—'Be'a man'da ra hmεpya sä ga xi ah_u ngue ga ut'ah_u 'ber_u ní manda rá ts'edi Oja ua.

21 Nu'a, tengu ra íxi 'b_u din jap'a ra j_uni, ne gátho bi nden'a ra j_uni b_uya, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'utira goxthi x_un ts'it'i

22 Nu ra Jesús i 'yo ra 'yu ní mba b_u Jerusalén, ne bi xänba y_u ja'i b_u ja y_u hnini bi thogui.

23 Ne nu'ä 'da y_u ja'i bi 'yänni:

—Ha hin ε ngu'ä y_u ja'i dim pøhø, gue da mba nhyäni, εn'ä.

24 Nu'a ra Jesús bi dätì:

—Nu'a ní yat'a n'da b_u mahεts'i, tengu n'da ra goxthi x_un ts'it'i. Dami hyomhb_u gui cäth_u b_u, nguetho dí xi ah_u, da zø_n ra ora x_un ngu da nde da y_urp_u, pε ya him man zä.

25 Nguetho da zø_n ra ora da gut ra goxthi ra Hmu, ne dim 'bäp_u thi ä 'da da zo'a, da 'yεmbi: “Ma Hmu i, dami xogahe.” Pε nu'a ra Hmu da 'yεmda'ä: “Hin dí p_u ah_u,” da 'yεmbi.

26 Ne nu'ä da 'yεn'ä: “Pε dán sihmeh_u, ne gá xängahe b_u ja ma hninihe,” da 'yεmbi.

27 Pε nu'a ra Hmu da 'yεna: “Pε dí xi ah_u, hin dí p_u ah_u, ní mbähä b_u, hin da zä gui cäth_u ua, gyä ts'om'bäih_u,” da 'yεmthoho ä.

28 Ne εmme da bεndumb_u ä 'b_u dim 'bäp_u thi b_u di manda rá ts'edi Oja. Ne din zom b_u di cuxt' p_u yä ts'i ä nanguε ran änb_u da nu b_u. Ne da hyant'a ra Abraham 'bäp_u mbo, ne ra

Isaac, ne ra Jacob, ne gátho mi'da yä pøngahy_u Oja,

29 ne da hnu ä x_un ngu mi'da y_u ja'i ngue bi nεxp_u gä na ng_uni ra ximhäi i hup_u di manda rá ts'edi Oja.

30 Ne dí xi ah_u, to'o εna i 'bet'o ua, dim 'bejua b_u ä, ne nu'ä t'εmbi i 'bejua ua, dim 'bet'o b_u ä, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús min nde xtí huεc'ä 'bäp_u Jerusalén

31 Nu'b_u mi man'a ra Jesús, bi zø'i 'da y_u fariseo ne bi 'yεn'ä:

—Nde'b_u gui pøn'a n'dihi ua di manda rá ts'edi ra Herodes, ne in nde da hyo'a i.

32 Bi dät'a ra Jesús:

—Nu ra Herodes ra hyäte a. Ní mbähä gui xihmb_u ngue nuya ne nixudi ga thoqui ga øt' ma 'bεfi, ga høn'a thi y_u zithu, ne ga hoc y_u hyεnni b_u ga thogui. Nimani b_uya ga juacä ma 'bεfi, gui 'yεmf_u, bi 'yεmbi.

33 Nuya, ne nixudi, ne ni-mani dan 'yogä, i jatho ga søm b_u Jerusalén, nguetho guerp_u i tho b_u yä pøngahy_u Oja, bi 'yεn'a ra Jesús.

34 Ne εmme bi du rá mbäi ra Jesús nanguε'ä i 'bäp_u Jerusalén, ne bi 'yεna:

—Nu ah_u gy_u mεnguh_u Jerusalén, gui hoh_u yä pøngahy_u Oja, ne gadí bat'adoh_u ä bí pεn'nah_u Oja. Hangu y_u pa dá nde ga jamansu ah_u tengutho n'da ra c'ä'øni i comp' yä b_uasi 'b_u x_un de, pε nu ah_u hin gá ndeh_u.

35 Nuya njon da mbäh ni hninih_u ne hin din ja ah_u rán japi Oja. Ne dí xi ah_u, hin gui nuj_u mahø'n'a jague'b_u bá ɛcä mahø'n'a. Ne nu'b_u gá nuj_u, gui 'yɛnj_u: “Majapi a bá ɛhe nangue rá thuhu ra Hmu,” gui 'yɛnj_u, bi 'yɛn'a ra Jesús 'b_u mi 'yɛmp'ɔ y_u mɛngu b_u Jerusalén.

14

Nu'a ra Jesús bi hoc'a n'da x_un nden rá ja'i

1 Nu n'da ra pa ran säya, bi mba bán sihme b_u rá ngu n'da ra ngarpa fariseo a ra Jesús. Ne gätho i 'b_urp_u ja ran sihme ɛmmɛ bi dø'mi da nu 'be'a da 'yøt'a ra Jesús.

2 Nguetho mi 'b_urp_u n'da ran 'yoh_u x_un nden rá ja'i.

3 Ne nu'a ra Jesús bi 'yän'd_u y_u fariseo ne y_u xänbate nija b_uya:

—Ha din theui y_un t'ɛdi 'b_u di hoc'a n'da ra hyɛnni 'b_u ra pa ran säya, ɛn'a.

4 Pɛ xínga n'da'ɔ bi dät'a. Nu ra Jesús b_uya, bi hoc'a ran 'yoh_u ne bin 'yɛhmi.

5 Ne nub_uya, bi 'yɛmp'ɔ y_u fariseo ne y_u xänbate nija:

—Xi'b_u n'da ah_u, 'b_u xtan däh nin danih_u ogue ni buruh_u b_u ja ra hyähäi a ra pa ran säya, ha hin gui jaxh_u madague ra pa ran säya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

6 Pɛ xínga n'da bi zä bi dadi.

Ra Jesús bi ma hin da hyoni din nuixte zɛhe n'da

7 Nu ra Jesús b_uya, bi nu'ɔ da i hon yän thuts'i, in nde 'darp_u da hyuhmb_u ɔ i pa

nt'ɛspi b_u ja ran sihme, ne bi 'yɛna:

8-9 —O gui homhb_u ngue 'darp_u gui hyuhmb_u ɔ ja yú ts'ɛdi, nguetho nu'b_u 'darp_u gui huhmb_u, xi'b_u da zøm b_u n'da ngue man'da da t'ɛspi, ne da xi ah_u ra mɛngu b_u, “Gui ndanj_u nguetho rán säui da hyup_u na,” da 'yɛn'ah_u. “Bá huhn_u,” da 'yɛn'ah_u, ne ɛmmɛ gui pɛs' ni säh_u b_uya.

10 Man'da x_un ho gui hyuxh_u b_u ma'ueni ts'ɔ 'b_u gá cuth_u b_u ja ran sihme, ne nu'b_u bi nu ah_u ra mɛngu b_u, da xi ah_u: “Amigo ah_u, ba ɛhmb_u ua, gui hyuxh_u ua man'da x_un ho,” da 'yɛn'ah_u. Ne gätho'ɔ 'b_urp_u da numanho ah_u b_uya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

11 Nguetho gätho'ɔ din 'yɛzɛhe, da zøn ra pa da go'ahäi. Pɛ gätho to'o hin din 'yɛzɛhe, da zøn ra pa da t'ɛspi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

12 Ne xø bi 'yɛn'a ra Jesús, bi 'yɛmp'a ra mɛngu b_u:

—Nu'b_u gui 'yøt'a n'da ran sihme, o gui zon'd_u ni amigo, xínga gue'ɔ ni cu, xínga gue'ɔ ni mɛni, xínga gue'ɔ y_u mɛmbeti guin tøt'am'bäih_u, nu'ɔ, m'bejua da zix'i i gan sihme, tengu gá 'yørpe.

13 Pɛ nu'b_u gui 'yøt'a n'da ran sihme, dami zon'd_u y_u hyo-ya, ne y_u mbɛdi, ne y_u dogua, ne y_u xädä,

14 ne di jap'ah_u Oja b_uya. Nguetho nu'ɔ, hin da zä di co'ts'a'i 'be'a gá 'yørpa ɔ. Pɛ Oja di co'ts'a 'b_u bi zøn ra pa da xox'ɔ yú 'yɛc'yɛi x_un du, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ran t'uti ra dąnsihme

15 N'da ran 'yoh_u mi sihmeh_u b_u, 'b_u mi 'yø'a bi man ra Jesús, bi 'yęna:

—Majapi gätho to'o din sihme b_u di manda rá ts'edi Oja, bi 'yęn'a ran 'yoh_u.

16 Ne nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti nangue'_u to'o njuantho din sihme b_u di manda rá ts'edi Oja, ne bi 'yęmp'_u:

—Mi 'b_u'a n'da ran 'yoh_u bi 'yøt'a n'da ra dąnsihme, ne ęmme x_un ngu _u bi xifi din sihme b_u.

17 Ne nu'b_u mi gua'a bi hoc ran sihme, bi mben'na rá 'yęhe da xi'_u 'bex ba ęhe.

18 Pe gätho _u bi ma hingui sä da mba. Nu n'da ran 'yoh_u bi 'yęna: “Nugä ja dá tängä n'da ma huąhi, jatho ga mba ba nugä. Dami pungagui, hingui sä ga mba,” bi 'yęn'a n'da.

19 Ne nu'a man'da ran 'yoh_u xø bi 'yęna: “Nugä ja dá tängä cut'a pare y_u mbandani, jatho ga säpi ga pepi, dami pungagui, hingui sä ga mba,” bi 'yęn'a man'da.

20 Ne xø man'da b_uya bi 'yęna: “Ja dá singä n'da ma xisu ne hingui sä ga mba b_u,” bi 'yęn'a.

21 Nu'a ra 'yęhe b_uya, bi mbengb_u ja rá ngu'a rá hmu, ne bi xifi 'be'a gätho bi man'_u y_un 'yoh_u. 'Bex bin cue'a rá hmu b_uya, ne xø bi mbenh mahøn'a ngue da mba n'dihi b_u ja yá 'yu ra hnini, ne ba si'_u y_u hyoya, y_u mbedi, ne y_u xädä, ne y_u dogua da dįm b_u, ba ęhe din sihme.

22 Nub_uya, nu ra 'yęhe bi 'yęmp'a rá hmu: “Bucua ya bá sigä ya, pe him bi yuh ni ngu.”

23 Nu rá hmu b_uya, bi 'yęmbi: “Ní mba b_u ma'ueni ts'_u ra hnini, ne dami 'yørpa ts'edi ba ę'_u hont'a go to'o gui tįm b_u 'yu, da yuh ma ngu.

24 Pe xinga n'da ran 'yoh_u rá mbudi dá zohndä da zi na man sihmegä,” bi 'yęn'a rá hmu, bi 'yęn'a ra Jesús 'b_u mi man na ran t'uti. Bi ma nangue'_u t'ęmbi hin yán säh_u, pe man'da go da yørp_u di manda rá ts'edi Oja _u.

Da nu y_un _unbi to'o da den'na ra Cristo

25 Ne x_un ngu y_u ja'i mi ten b_u 'yu ra Jesús. Nu ra Jesús b_uya, bi nyęgui ne bi 'yęmp'_u:

26 —To'o gätho in nde da dengui, jatho man'da x_un ngu da bęngä xinda guep_u nam bęn'a rá ta o gue rá mbe, ogue rá xisu, ogue yá t'uhni, o gue yá cu. Jatho man'da da bęngä xinda guep_u nín huęczehę. Nu'b_u hin'na, hin da zä da dengui.

27 Ne to'o gätho hin da hyät y_un _unbi, ngue i su da tho 'b_u da dengui, hin da zä da dengä _u.

28 Ne 'be gan 'yomfęnih_u ts'_u 'b_u gui hyäth_u gui tengah_u, tenguthoho n'da ran 'yoh_u 'b_u da 'yęna da hyøh rá ngu.

29 M'bet'o din 'yomfęni 'be'a da 'yøt'e, nu'b_u hin'na, ts'arp_u thoho hinga xøt'a dí jua'a rá ngu. Nu y_u ja'i b_uya da den-thoho,

30 ne da 'yęn'_u: “Nuna ran 'yoh_u bi d_u'ma rá ngu,

pε hinga xɔt'a bi juadi," da 'yɛn'ɸ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

³¹ Nε ngutho n'da ra ts'ut'abi 'bɸ i 'bɸ'i 'dɛt'a mahuɸi yú dofɸi, pε m'bet'o din 'yomfɛni 'bɸ da zä din tunhui a man'da ra ts'ut'abi 'bɸ'i 'däte mahuɸi yú dofɸi.

³² Nε nu'bɸ im bɛni hingui sä da dɸpi, pε da mbɛhna n'da rá m 'bɛhni da 'yän 'bɸ da zä din hocpadahɸ.

³³ Nε ngutho ahɸ, pε jatho 'bɛ gan 'yomfɛnihɸ 'bɸ da zä gui 'yɛ'ts' ni pähä zɛhɛhɸ, nε him man guim bɛmhɸ 'bɛ'a i ja ahɸ, janangue da zä gui tɛngahɸ bɸya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Hingui ho ra ɸ 'bɸ di 'bɛh rán ho

³⁴ Nε man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu ra ɸ mahyoni a, pε nu'bɸ di 'bɛh rán ho, hin'yɸ 'bɛ'a din hogui.

³⁵ Nε nte da mbɛfi, xínga gue ra häi sä di hoqui, nε da mba ma bɸnt'i thoho. Guín jahɸ bɸ 'bɸ hin'yɸ nin hohɸ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

15

Ran t'uti ra dɛ'yo bim 'bedi

¹ N'da ra pa, xɸn ngu yɸ hyɸcahäi nε mi'da yɸ ts'om'bäi bim pɛti bɸ, da 'yɔde 'bɛ'a i man'a ra Jesús.

² Janangue'a nu'ɸ yɸ fariseo nε yɸ xänbate niǰa bi c'aman'ɸ ra Jesús, nε bi 'yɛn'ɸ:

—Hingui ho ɔt'na ran 'yohɸ, nguetho i yɸhɸ nε i sihmɛhɸ yɸ ts'om'bäi, sä bi 'yɛn'ɸ.

³ Nε nu'a ra Jesús bi xi'a n'da ran t'uti, nε bi 'yɛmp'ɸ:

⁴ —Xi'bɸ n'da ran 'yohɸ i 'bɸ'a n'da ciento yú dɛ'yo, nε xtim 'bɛ'a n'da, nε hɔnt'ɸ goho 'däte ma'dɛ'ma guto di 'bɸpɸ, 'bɛ'a da 'yɔt'a. Ha hin da zopɸ goho 'däte ma'dɛ'ma guto, ngue da mba ba hon'a bim 'bedi gue'bɸ go bi dɸni.

⁵ Nε nu'bɸ bi dɸni, da gäx rá xixi, din johya bɸya.

⁶ Da duxpɸ ja rá ngu, da zon'dɸ yú amigo, nɛ'ɸ din tɔt'am'bɸihɸ, nε da 'yɛmp'ɸ: “Dan johyahɸ ya, nguetho dá tɸngä na ma dɛ'yo bim 'bedi,” da 'yɛmp'ɸ.

⁷ Ngutho bɸ mahɛts'i, ɛmme di johya ɸ bí 'bɸpɸ 'bɸ bi päh rán 'yomfɛni n'da ra dɸdits'oqui ua ja ra ximhäi. Man'da di johya nangue'a, xinda gue'ɸ mbɛni hingui dim 'bedi, ngue ɛna hin'yɸ yú ts'oqui, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ran t'uti n'da ra xisu bi 'bɛh rá mbɛti

⁸ Nε man'da ran t'uti bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nε ximangutho n'da ra xisu mi ja 'dɛt'a yú mbɛti nε bi 'bɛ a n'da, pε 'bɛ'a hmaha da 'yɔt' ra xisu bɸya. Ha hin di sɔc rá sibi nε da goc rá ngu, da hyoni gue'bɸ go bi dɸni.

⁹ Nε nu'bɸ bi dɸm bɸya, da zon'dɸ yú amigo nɛ'ɸ din tɔt'am'bɸihɸ, nε da 'yɛmbi: “Dan johyahɸ nguetho dá tɸngä ma mbɛti dá 'bɛcä,” da 'yɛmbi.

¹⁰ Ngutho ɸ yám 'bɛhni Oǰa bí 'bɸpɸ mahɛts'i, ɛmme di jo-

hya 'b_u bi päh rá mbai n'da ra jä'i ua, bi 'y_en'a ra Jesús.

Ran t'uti n'da ran 'yoh_u bi huɛc rá ts'unt'ɛ

11 Ra Jesús bi ma man'da ran t'uti 'b_ep_u ní huɛgah_u Ojä n_e bi 'y_ena:

—Mi 'b_u'a n'da ran 'yoh_u yoho yá ts'unt'ɛ mi 'b_ui.

12 Nu'a ná yoho rá ts'unt'ɛ bi 'y_emp'a rá ta: “Dami 'dac ya 'b_e'a guím b_eni gui soga 'b_u gá tu,” bi 'y_embi. Janangue nu'a ran 'yoh_u b_uya, bi unni 'b_e'a gátho in ndepe da gohmi'ɛ yá ts'unt'ɛ.

13 Mí tho'i ts'ɛ y_u pa b_uya, bi hyaxa bin t'un'na to'o xí 'yáh ra erencia, n_e bi mba. Bi mba n'danni ra häi, yatho, n_e 'b_exque 'dahmantho bi jua'a bi hyats'i, nguetho bi 'y_ot'e 'b_e'a bi numanhos_e.

14 Gätho bi juadi, xíngui ts'ɛ nte bi 'y_egui. N_e guerp_u ra häi xí z_oni bin ja n'da ra d_ath_u, n_e xíngui ts'ɛ 'b_e'a da zi.

15 P_e nub_uya bi hyon ra 'b_efi ra ts'unt'ɛ. N_e nu n'da ran 'yoh_u, ra m_engu b_u, bi xifi di jamansup yá ts'ɛdi.

16 P_e njon bi 'u_in'a ra ts'unt'ɛ n_e in nde da zi'a mi si y_u ts'ɛdi, nguetho ɛmm_e tumanthuhu.

17 N_e nu'b_u mi thoh y_u pa, bin 'yomf_eni b_uya, bi b_eni: “Nub_u ja rá ngu ma ta, mbongui thoho 'b_e'a da zi yá 'y_eh_e, n_e nugä dí sägä ran unbi ngue hin'y_u ga sigä ua.

18 P_e man'da x_un ho 'b_u ga pengä n_e ga xi'a ma ta: “Nu'i ma ta'i, nugä dá øt'ä ram f_e'ts'i nangue'e n_e nangue Ojä,

19 n_e him man sä'be gui 'y_engui ni ts'unt'ugä ya. Gui 'y_engui ni 'y_eh_ethohogä ya, ga ɛmbi,” bi 'y_ense a ra ts'unt'ɛ.

20 'Bex bi mba b_uya bi hyax ra 'y_u í mba b_u 'b_uh rá ta. P_e nu'b_u mi ts'utho da z_on rá ngu, 'bex bi hyant'a rá ta ngue ba ɛp_u, n_e ɛmm_e bin johya, bi huɛc'a rá ts'unt'ɛ. Bin ti'a rá ta, bin c'at'ui b_u 'y_u, bi hyafi n_e bi z_uspa rá 'yogu.

21 P_e nu'a ra ts'unt'ɛ bi xi'a rá ta: “Nugä, dá øt'ä ram f_e'ts'i nangue'e n_e nangue Ojä. N_e him man sä'be gui 'y_engui ni ts'unt'ugä ya,” bi 'y_embi.

22 P_e nu'a rá ta, bi xih yá 'y_eh_e: “Dami heth_u ra pahni man'da x_un ho, n_e dami cärpah_u n'da ram fo'y_e rá xä, n_e gui 'y_urpah_u yá zapato.

23 N_e ba sih_u ra t'and_ani x_un zaqui n_e gui hyoh_u, gui hoj_u ran sihm_e n_e dan johyah_u.

24 Nguetho nuna ma ts'unt'ɛ tengu'b_u bi du, p_e nuya, tengu'b_u bim 'b_ui mahøn'a. Bim 'b_edi p_e nuya dá t_in ya,” bi 'y_en'a rá ta.

N_e 'bex bin ja ran sihm_e.

25 P_e nu'a ra 'b_et'o ts'unt'ɛ mi 'yo b_u huq_uhi, n_e nu'b_u mi mba b_u ja rá ngu, i øh ra 'bida n_e ran johya mi ja b_u ja rá ngu rá ta.

26 N_e nu'a, bi zohn'na n'da rá 'y_eh_e bi 'yänni: “'B_e'a i ja b_u ja rá ngu ma ta,” bi 'y_embi.

27 N_e nu ra 'y_eh_e bi 'y_embi: “Nu'a nin 'yoh_u bi zøhø, n_e ni ta bi hyo ran d_ani x_un zaqui, bi 'y_ot'a n'da ran sihm_e x_un ndoho. Nguetho bin johya ngue ya bá penc'a nin 'yoh_u,” bi 'y_embi.

28 Pɛ nu'a rá mbɔdi ts'ant'ɯ bin cuɛ nɛ him bi nde bi yɔrpɯ mbo ra ngu. Nɛ nu'a rá ta bi bɔni, bi 'yɔrpa ts'edi da yɔrpɯ mbo.

29 Pɛ nu rá ts'ant'ɯ bi 'yɛmp'a: “ɛmmɛ xɯn ngu yɯ jɛya dá ɔt'ä ni 'bɛfi nɛ xínga n'dandí dá fɛsthoho a gá xiqui. Nɛ hin jam'bɯ xcá 'dac'a n'da ra t'ɯchibo ngue dan sihmɛhe ma amigo.

30 Pɛ nu'bɯ go mi zɔ'a ni ts'ant'ɯ bi juat'a ni mbeti nɛ xɯn ts'o bi 'yɔt'e, 'bɛx gá hyo ra t'ɯndɔni xɯn zaqui,” bi 'yɛmbi.

31 Pɛ nu'a rá ta bi 'yɛmbi: “Pɛ ma zɯ ts'ant'ɯ i, thocua thoho dí 'bɯhmi ua, nɛ gátho 'bɛ'a i jagä, gátho ni mbeti.

32 Pɛ xɯn ho 'bɛ'a dá ɔt'ä nguetho nu nin 'yohɯ tengu'bɯ ya xí du nɛ i 'bɯi mahɔn'a, nu'a bim 'bɛdi pɛ ya dá tɯmhɯ,” bi 'yɛn'a rá ta, bi 'yɛn'a rá Jesús 'bɯ mi man ran t'uti.

16

Ra nt'uti ra ngɯrpa 'yɛhe hinga gue'a bi 'yɔt'e

1 Nɛ xɔ bi ma man'da ran t'uti a ra Jesús, nɛ bi 'yɛna:

—Mi 'bɯ'a n'da ra mɛmbeti, nɛ mi si n'da rá ngɯrpa 'yɛhe bi xifi di manda 'bɛ'a gátho i pɛ'ts'i. Pɛ bi si'a ra mɛmbeti hingui ho ɔt' rá ngɯrpa 'yɛhe nguetho i hɔczɛhe 'bɛ'a i ndɛɛ.

2 Janangue'a bi zon'na rá 'yɛhe nɛ bi 'yɛmbi: “Dá ɔcä hingui ho'a guí ɔt'e. Nuya, dami dáqui hangu din theui ma 'bɛfi nguetho ya him man gam pɛcua,” bi 'yɛmbi.

3 Nu'a ra 'yɛhe bi bɛm bɯya 'bɛ'a da 'yɔt'e. Bi 'yɛnɛ: “Nuya him man zä dam pɛcua ya, nɛ hingui sä dam pɛh na huɔhi, nɛ dí pɛ'ts' ma sä ga ätho ra mbeti, 'bɛ'a hmaha ga ɔt'ya,” bi 'yɛnɛ.

4 Bi bɛm bɯya 'bɛ'a da 'yɔt'e n'dahma dim 'bɯh yá amigo di zɛ 'bɯ hin'yɯ rá 'bɛfi.

5 Nɛ nu ra ngɯrpa 'yɛhe bi zon'dɯ to'o i tup'a rá hmu. Nɛ bi 'yän'na n'da hangu in dupate.

6 Nɛ bi dɔti, bi 'yɛna: “N'da ciento dɔmbot'ɛgui ra aceite dí tupi.” Nɛ nu'a ra 'yɛhe bi 'yɛmbi: “Dami ts'on ni sɔcuɔ nɛ gui 'yo't' ma'da'yo gui hyuxpɯ ngue hɔnt'a yote ma'dɛt'a yɯ dɔmbot'ɛgui guí tupa ma hmu,” bi 'yɛmbi.

7 Nɛ xɔ bi 'yän'na man'da ran 'yohɯ hangu xɔ in dupate a. Nu'a bi dɔti: “N'da ciento t'ɛni ra trigo dí tupi.” Nɛ nu'a ra 'yɛhe bi 'yɛmbi: “Dami päh ni sɔcuɔ, nɛ dami hyuxpɯ goho 'däte t'ɛni thoho guí tupi.”

8 Nɛ nu'bɯ mi pɔ'a rá hmu 'bɛ'a bi 'yɔt' rá 'yɛhe, bi 'yɛmbi: “ɛmmɛ guí pɔdi 'bɛ'a sä gui 'yɔt'e ngue din jase 'bɛ'a gátho gui hyoni,” bi 'yɛn'a rá hmu. Nu yɯ ja'i 'bɯh ya, ɛmmɛ i pɔdi da hyät' yá mijá'ihɯ n'dahma da dɔɛ. Pɛ nu'ɯ i 'yo bɯ ja ran nɛqui, hingui pɔdi da 'yɔt'e tengu na, bi 'yɛn'a ra Jesús.

9 Nɛ dí xi ahɯ ngue nu ra mbeti di ts'onba rán 'yomfɛni ɯ 'da, pɛ da zɔn ra pa ngue hin te di muui a, pɛ nu ni

mbetih_u x_un ho 'b_u gui fäxh_u
y_u ja'i, ne dim 'b_uh ni amigoh_u
ngue 'darp_u gním 'b_uhmb_u b_u
mahęts'i.

10 'B_ui 'da z_u ts'atho i ja da
'yot'e, p_e i p_adi di jamansu
a, janangue'a mf_adi da b_adi
di jamansu 'b_u di ja x_un ngu
'b_e'a da 'yot'e. P_e 'b_ui 'da z_u
ts'atho i ja da 'yot'e, ne hingui
p_adi di jamansu a, janangue
mf_adi ngue hin da b_adi di ja-
mansu 'b_u di ja x_un ngu 'b_e'a
da 'yot'e.

11 Nu'b_u hingui p_adi di ja-
mansu 'b_e'a i ja ua ja ra
ximhäi, ne xín da b_adi di ja-
mansu rá 'b_efi Oj_a.

12 N_e nu'b_u hingui p_adi di
jamansu a hin rá mbeti zeh_e,
njon da z_a di un'na nju_antho
rá mbeti 'b_u.

13 Njo'o n'da ra ja'i sä dim
'b_u'i yoho y_u hmu, nguetho
nu'a n'da ra hmu hin da nu-
manho a, ne nu man'da di
huęc'a. Uague da 'yörpa rá
'b_efi a n'da ne da zocpada
b_u rá 'b_efi a man'da rá hmu.
Ngutho n'da ra ja'i hingui sä
da 'yęmbi rá hmu a Oj_a 'b_u
ęmm_e di ho ra mbeti, bi 'yęn'a
ra Jesús.

14 Nu y_u fariseo ęmm_e di ho
ra mbeti _u, ne nu'b_u mi 'yø'a bi
man ra Jesús, bi dentho.

15 P_e nu'a ra Jesús bi
'yęmp'_u:

—Nu ah_u gy_u fariseoh_u, guí
øth_u 'b_e'a ní numansu ah_u y_u
ja'i, p_e nu Oj_a i p_adi 'b_e'a i ja b_u
mbo ni mb_ui_h. N_e nu'_u g_atho
im bęnse y_u ja'i ngue di muui,
p_e hin te di muui b_u na nu Oj_a
_u, bi 'yęn'a ra Jesús.

*Ra Jesús bi ma din theui _u
y_un t'ędi a rá ts'edi Oj_a*

16 —Nu mam 'bet'o gán
xähmb_u yán t'ędi ra Moisés,
ne gán xähmb_u 'b_e'a bi 'yo't'
y_u pøngahy_a maya'b_u, bi
'yęmp'_u. P_e nu ra Xuua
Nxixy_a bi d_u'mi bi man ran
ho ma'da'yo ne bi ma 'b_ep_u ní
manda rá ts'edi Oj_a. N_e x_un
ngu y_u ja'i ya i øt'ra ts'edi da
yörp_u di manda rá ts'edi Oj_a.

17 P_e madague'a, p_e xínga
n'dant'ohni dim 'b_e'_u y_un
t'ędi. Nu ra ximhäi ne
mahęts'i da guadi, p_e hin dim
'b_e'_u y_un t'ędi, bi 'yęn'a ra
Jesús.

*Ra Jesús bi ma hingui ho
ran hyęgui*

18 —N_e nu'a to'o da hyęh
rá xisu ne da zim man'da,
ra 'yomt'ęni a. N_e nu'a to'o
da zin'a ra xisu bi thegui, ne
gue'a dín 'yomt'ęni a b_uya, bi
'yęn'a ra Jesús.

*Ran t'uti ra membeti ne ra
hyoya i Lázaro*

19 N_e bi ma man'da ran t'uti
ra Jesús, bi 'yęna:

—Mi 'b_u'a n'da ra membeti
ne mahotho rá pahni x_um
hmadi a mi he, ne ęmm_e mi
'b_umanho b_u ja rá ngu, tengu
thoho 'b_u i ja ra ngo.

20 N_e i 'b_u'a n'da ra hyoya,
ęmm_e mi sä ran _unbi, í Lázaro
a. N_e g_atho rá ja'i mi ja y_u
'ya. N_e mi hup_u ja rá goxthi ra
membeti,

21 ngue mim bęni da zi 'b_e'a
da hyep_u ja rá męxa a ra
membeti. N_e nu'_u y_u x_a'yo bi
decpa y_u 'ya b_u i hudi.

22 Bi zõn ra pa bi du'a ra hyoya. Ne nu yám 'behni Ojã bi zixpã mahëts'i nguëpã 'bã'a ra Abraham. Mbëjua bãya bi du'a ra mëmbëti.

23 Ne nu'bã mi du'a ra mëmbëti bãya, ëmmë bi nu ran ãnbi bã bi mba.

Ne bi ndõts'e, bi nu yabã bí 'bã'a ra Abraham ne ra Lázaro 'darpã bí 'bãhmi.

24 Nu ra mëmbëti bi mbafi, bi 'yëmp'a ra Abraham: "Nu'i mam bombõta i Abraham, dami huëgui ts'ã, ba penhua ra Lázaro da dut'ra dehe rá xã, da dãrca ma jãni, nguetho ëmmë di ãng na ra sibi i ja ua."

25 Pë nu ra Abraham bi 'yëmp'a: "Nu'i, mam bom'bëto i, dami bënë'i ts'ã 'bë'a gá 'yõt'e 'bã gmi 'bãpã ja ra ximhäi. Gätho xãn ho 'bë'a mi ja i, pë nu'a ra Lázaro hõnt'a ran ãnbi bi nu bã. Pë nuya din johya ua ra Lázaro ya, pë go hõnt'a ran ãnbi guí nu ya.

26 Ne man'da dí xi'i, hingui sä n'da da nëxua da zõrpã guí 'bãi, nguetho i ja inde n'da ra mba'ye xãn ndoho. Ne nu'i hingui sä gua nëxpã guí 'bãi gui sõcua, nguetho i cot'a ra mba'ye bã," bi 'yën'a ra Abraham.

27 Nu ra mëmbëti xõ mahõn'a bi xi'a ra Abraham: "Pë nu'bã hin da zã ba penhua, pë gui pen'na ra Lázaro bã ja rá ngu ma ta da xi'ã 'bãpã 'bë'a dí sägã.

28 Nguetho i 'bãpã cat'a man 'yohã, ne dí ndepe ne'ã da zõm bã guí 'bãhmi 'bã bi du, ne him ba ëcua ja ran ãnbi," bi 'yën'a.

29 Pë nu ra Abraham bi 'yëmp'a: "Nubã 'bãh nin 'yohã, i ja bã ráãm hman ra Moisés ne yá põngahyã Ojã, i sä da 'yõxã 'bë'a i man'ã."

30 Pë nu ra mëmbëti bi 'yën'a: "Pë nu'i ma ta Abraham, hinga xõt'a ráãm hman ra Moisés ngue da 'yõ'ã man 'yohã, pë nu'bã da ndants'a n'da xãn du ngue da xifi, da 'yõ 'bã."

31 Pë nu ra Abraham bi 'yëmbi: "Nu'bã hin da 'yãrpa ra güenda 'bë'a i man ra Moisés ne yá põngahyã Ojã, xín da 'yãrpa ra güenda 'bã da ndants'a n'da xãn du," bi 'yën'a ra Abraham, bi 'yën'a ra Jesús 'bã mi man ran t'uti.

17

Xãn dãxqui ra ts'oqui

1 Nu'a ra Jesús bi xih yá xãdi, bi 'yëmp'ã:

—Hin'yã n'da ra pa hin da ts'ã a ni mbãihã gue i nde di 'bëp ahã guí 'yõthã ra ts'oqui. Pë ndumbãitho da nu'a to'o di japi da 'yõt' yã ts'oqui rá mijã'iui.

2 Dí xi ahã, to'o di japi da 'yõt' ran ts'o n'da hinga na te rá mbãi, man'da xãn ho 'bã xtín thãrpa n'da ra dojãni rá 'yãga ne xtá t'entpã ja ra dejã, xinda gue'bã xtí japi xta 'yõt' ran ts'o a n'da hinga na te rá mbãi.

3 Dami jamansu 'bë'a guí õthã. Nu'bã 'bã'a n'da ni mijã'ihã bi 'yõt'ahã ran ts'o, dami xihmbã hingui ho'a bi 'yõt'ahã. Ne nu'bã da 'yõmanho a guí xihmbã, damim punbahã 'bã.

4 Nε nu'bu yoto nidi n'dapa da 'yot'ahu ran ts'o, nε n'dandj ngu n'dandj da 'yā ahū ra punbi, dami punbahu gātho, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Gātho xun hɛi sā da 'yot'a n'da 'bu i ɛc'yɛi xun ho

5 Nu'u yu xādi bi 'yɛm buya:

—Grá Hmu, dami jaje ga ɛc'yɛihe xun ho, bi 'yɛmp'a ra Jesús.

6 Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'u:

—Madague'a ɛmmɛ zu ts'atho gui 'yɛc'yɛigahu, tengu bu ni nequi rá hmudā ra c'u, sā gui xihmbu ra za 'bācuā da 'uegue dí m 'bāpu ja ra deǰa nε da 'ueh puya. Hin'yū 'bɛ'a xun hɛi 'bu gui 'yɛc'yɛigahu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Hin ga ɛmfu xun ho dí ɔthu 'bu dí ɔthu'a i siju

7 —Nu'bu n'da ran 'yohu 'buh rá 'yɛhe di jamansup yú de'yo uague dim pɛpu rá huahi, nε nu'bu bin de bá ɛpu ja rá ngu buya, ha da sifi din sihme.

8 Pɛ hin'na, pɛ da sifi di hocpa rán sihme rá hmu, nε nu'bu bi niya, ja din sihme ra 'yɛhe buya.

9 Nu'a ra 'yɛhe 'bu bi 'yot' rá 'bɛfi bi xih rá hmu, hingui t'ɛmbi “jamadi gá 'yɔrca ma 'bɛfi,” hingui t'ɛmbi, ngue ya ra 'yɛhe thoho.

10 Nε ngutho ahū 'bu gá 'yɔthu rá 'bɛfi Oǰa, gui 'yɛnthohu buya: “Hin nte dá ɔthe ngue dí hnumanhoje, nguetho hont'a bi xije Oǰa dá ɔthe,” gui 'yɛmhbu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi hoqui 'det'a yun 'yohu mí hɛmb ra t'axca'ya

11 Nu'a ra Jesús 'bu mi 'yo bu ja ra 'yu ní mba Jerusalén, bi tho inde bu ja yān yāni yu xɛqui Samaria nε Galilea.

12 Nε nu'bu mi ts'atho da yut'a n'da ra hnini, ba ɛpu 'det'a yun 'yohu i nde din c'athu ra Jesús. Gātho mi hɛmb ra t'axca'ya u. Nε nu'u yun 'yohu yabu ts'u bim 'bāi nε nts'edi bi mbafi, bi 'yɛn'u:

13 —Nu'i Jesús, grá xānbate i, dami huɛgahe ts'u, bi 'yɛmbi.

14 Nu ra Jesús 'bu mi nu'u buya, bi xi'u da 'yut yú jǰ'i u yu mbǰa. Nε nu'bu mi mba u, nu'a ra Jesús bi japi bin hoc yú jǰ'i bu ní mba.

15 Nε nu n'da, 'bu mi bǰadi bi zā rá jǰ'i, 'bex bá peng bu 'bāh ra Jesús nε nts'edi bi 'yɛspa Oǰa.

16 Bin danyahmu bu ja rá gua ra Jesús, bi 'yāp ra jamadi nguetho bi yān'a. Nε nu'a, ra mɛngu Samaria a, hing rá mijudíohu ra Jesús.

17 Pɛ nu ra Jesús bi 'yɛna:

18 —Ha hinga gue'u 'det'a dá hoqui. Hapu i 'bu'u mi guto. Ha hingui sā ba ɛ'u 'da xtí un ra jamadi Oǰa. Pɛ hōnna n'da ran'yohu hing ra judío bi bɛn'a ra mate bi 'yɔrpa Oǰa, nε im bɛnse u mi'da ngue ɛna i pǰa Oǰa u, bi 'yɛna.

19 Nε xø bi 'yɛmp'a ran 'yohu:

—Damim 'bāi, ní mba ya. Bin yān'a ya nguetho gá 'yɛc'yɛi gue i ja ma ts'edi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

*Ra Jesús bi ma 'be'a di ja bu
di manda rá ts'edi Oja*

20 Nu'ua 'da yua fariseo bi
'yän'na ra Jesús:

—'Be'a ní pa di manda ua rá
ts'edi Oja, bi 'yēn'ua.

Nu ra Jesús bi 'yēmp'ua:

—Hin da fá 'bu bi manda rá
ts'edi Oja ua.

21 Hingui sä n'da da 'yēna:
“Guecua di manda ua rá ts'edi
Oja,” xingui sä n'da da 'yēna:
“Guembua di manda rá ts'edi
Oja bu,” njon da zä da 'yēna,
nguetho guepu ja ní mbui
n'da di manda rá ts'edi Oja, bi
'yēn'a ra Jesús.

22 Ne nubuya, bi 'yēmp'ua yá
xädi:

—Da zōn ra pa emme guin
ndehua ba pengä, nugä ngue
dán ja'igä ua ja ra ximhäi. Pe
di 'betho yua pa ba pengä.

23 Pe nu'ua 'da da 'yēn'ahua:
“Guecua i 'bucua ya,” da
'yēn'ahua. Ne nu'ua mi'da da
'yēn'ahua: “Guembua i 'bupu
a.” Pe 'yo guí øhmbua 'be'a da
man'ua.

24 Nguetho nu'bu bá pengä,
nugä ngue dán ja'igä ua ja ra
ximhäi, di nequi tengu ra huēi
ngue di hyät'i gätho na nguni
ra ximhäi.

25 Pe m'bet'o thoho ga nugä
xun ngu ran unbi, nguetho
yua ja'i 'bucua ya, hin da
'yēc'yēigui.

26 Nu'a ra pa ba pengä,
nugä ngue dán ja'igä ua ja ra
ximhäi, nu yua ja'i dim 'bui da
'yōt'ua tengu bi 'yōt' yua ja'i mi
'buhmbua a ra Noé.

27 Nu'ua yua pa mi 'bu'a ra
Noé, gätho yua ja'i mi øt'e 'be'a
mi numanhose, mi sihme, mi

mihni, ne mi sin yá xisu,
ne gue'a mi øt'ua gätho yua pa
gue'bu go mi zōn ra pa bi yut
ra dambosa ra Noé. Ne bin
dä'ye buya, bi go'mi gätho ra
häi a ra dehe, bi du gätho yua
ja'i mi 'bui. Din jabua da 'yōt' yua
ja'i 'bu bá pengä.

28 Ne tengu bi 'yōt' yua ja'i yua
pa mi 'bu'a ra Lot, ne ngutho
da 'yōt' yua ja'i dim 'bu 'bu bá
pengä. Gätho yua ja'i bi 'yōt'e
'be'a mi numanhose da 'yōt'e,
bin sihme, bim mihni, bim pä,
ne bin täi, bi 'yōt' yá huähi, bi
hyøh yá ngu.

29 Gue'bu go mi zōn ra pa
bi bōn ra Lot bu ja ra hnini
Sodoma, ne bá çah mahçts'i
ra sibi ma uanspi ra azufre,
bi juah ra hnini, ne gätho mi
'bupu bi du buya.

30 Ne din jabua da 'yōt' yua ja'i
'bu bi zōn ra pa gua pengä.

31 Ne to'o i 'bäpu maxøts'e ra
zets'angu, hin da yurpu mbo
rá ngu ngue da hyäts'i 'be'a ja
bu, da mba tho. Ne gätho to'o
dim pepu ja rá huähi, hin ba
peng bu ja rá ngu.

32 Dami bēmhbu ts'ua 'be'a bi
'yōt'a rá xisu ra Lot 'bu mi sifi
da 'da'ua, ne man'da bi bēnse rá
ngu, ne gue'a í du'a buya.

33 Ne gätho to'o in nde da
yansē rá te, da nu ran unbi
mazai a. Pe gätho to'o hin da
bēni da yansē rá te, din ja ra te
mazai a.

34 Nu'bu bi zōn ra ora gua
pengä, di apu yoho bu ja rá
oi, nu'a n'da da ts'ix'a, ne nu'a
n'da da goru.

35 Ne nu'bu yoho yua xisu
'darpu i jūni, nu'a n'da da

ts'ix'a, ne nu'a man'da da gopu.

³⁶ Ne nu'bu yoho yun 'yohu i 'yo bu ja yu huahi, nu'a n'da da ts'ixa, ne nu'a man'da da gopu, ne hont'a to'o da 'yεc'yεi, da ts'its'i, bi 'yεn'a ra Jesús.

³⁷ —Grá Hmu, hapu din ja'a guim ma, bi 'yεmp'u yu xädi.

—Nubu hapu di peti yu pada, gui pahmbu gue di 'bom bu xun du, bi 'yεn'a ra Jesús.

18

Ran t'uti ra xisu ne ra ze'mi

¹ N'da ra pa, bi xi'a n'da ran t'uti yu xädi ra Jesús, ra hεpya jatho thocua thoho din yäui Oja ne hin din xombui da 'yädi gue'bu go din ja 'be'a ädi.

² Ne bi 'yεna:

—Mi 'bu a n'da ra ze'mi bu ja n'da ra hnini, him bi numansu Oja xinga gue yu mija'ihu.

³ Ne mi 'buru n'da ra xisu xi du rá ndø. Ne thocua thoho mi som bu ne mi äpi da mbäts'i nangué rán suiui i 'bui.

⁴ Ne him 'be bi 'yurpa ra güenda 'be'a bi man ra xisu a ra ze'mi. Jague'bu min xombui ne bi 'yεnse: “Nugä, hin di numansu Oja, xinga gue'u yu ja'i.

⁵ Pe εmme di pac na ra xisu, masque ga øt'ä 'be'a in nde n'dahma hin di thoqui da zocua ngue di xuhnanyagui,” bi 'yεnse ra ze'mi, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁶ Nubuya, bi 'yεmp'u yu xädi:

—Dami bεmbu 'be'a bi 'yøt'a ra ze'mi. Madague ra ts'om'bäi.

⁷ Dí xi ahü, man'da da 'yø'a Oja 'bu gui hyumbi gui 'yäfu rámfäts'i ngue yu t'uhni ahü a. Nu'a Oja hingui tø'mi 'be din xømbuizεhe a.

⁸ Pe dí xi ahü, 'bexque da mbäx ahü 'bu gui äfu rámfäts'i. Janangué'a gui 'yäfu Oja di zet'a ni mbuihu, ne hin da du ni mbuihu ngue him 'be ba pengä ua. Ne nu'bu bá pengä nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ga tün ahü bu gui εc'yεigahu, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'uti n'da ra fariseo ne ra hyacahäi

⁹ Ne xø bi xih man'da ran t'uti u im beñi xun hose, ne i numan'u u yu mija'ihu. Ne bi 'yεna:

¹⁰ —Yoho yun 'yohu bi mba bu ja ra danija, din yäui Oja. Nu'a n'da ra fariseo, ne nu'a man'da ra hyacahäi.

¹¹ Nu'a ra fariseo, bim 'bäi ne bin ya, bi 'yεna: “Jamadi Oja, nguetho nugä xingui ts'u xun ts'o ma mbui, nugä hin drá siyategä, ne hin drá hyätegä, ne hin drá 'yomt'εnigä tengu'u gätho mi'da. Jamadi ngue nugä hin dí øt'ä tengu øt'na ra hyacahäi i 'bäcua.

¹² Nugä zai dí εt' man sihme yondj n'da semana, ne dí un'a ná 'det'a a dí taph pu ja ra nija,” sä bi 'yεn'a ra fariseo 'bu min yäui Oja.

¹³ Pe nu'a ra hyacahäi, n'danni ts'u mi 'bäi, ne i su da ndøts' mahεts'i, bi hyε'mahäi, ne εmme tu rá mbui. Ne bi

'yemp'a Oja: "Ma Oja i, dín yeh ni mbui, nguetho drá dädits'oquigä," bi 'yén'a ra hyaçahäi.

14 Pɛ dí xi ahɛ, nu'a ra hyaçahäi ya xí punba Oja 'bɛ mi mbeng bɛ ja rá ngu. Pɛ hin'na a ra fariseo, guexta'a xɛn ts'o rá mbui 'bɛ mi bøm bɛ. Nguetho to'o din 'yɛts'i, gue'a dín unba ɛ. Pɛ gätho to'o hin din 'yɛts'i, gue'a dí t'ɛspa ɛ, bi 'yén'a ra Jesús.

Ra Jesús bi japɛ yɛ t'uhni

15 N'da ra pa, nu 'da yɛ ja'i bá si yú t'uhni bɛ 'bɛh ra Jesús ngue da mba nthädi ɛ yú t'uhni. Pɛ nu'bɛ mi nu'ɛ yú xädi 'bɛ'a øt' yɛ ja'i, him bi japi da ts'ix ɛ yɛ t'uhni bɛ 'bä'a ra hmu, bi dämɛyha tho ho ɛ.

16 Pɛ nu'a ra Jesús bi zon'dɛ yɛ t'uhni nɛ bi 'yemp'ɛ yú xädi:

—Dami jafɛ ba thocua ya yɛ t'uhni, o gadí hecuahɛ, nguetho gätho to'o da yɛrpɛ dí manda rá ts'edi Oja, jatho 'bɛ da gohi tengu n'da ra t'uhni.

17 Dami 'yøhmbɛ 'bɛ'a dí xi ahɛ: Jatho gui 'yøthɛ tengu'bɛ gyú t'uhnihɛ 'bɛ guí ɛc'yɛihɛ. Nu'bɛ hin'na, hin gui cɛthɛ bɛ di manda rá ts'edi Oja, bi 'yén'a ra Jesús.

N'da ra mɛmbeti i yqui ra Jesús

18 Nɛ nu'a n'da rá ngɛrpi yɛ judío, bi 'yän'na ra Jesús:

—Grá hogaxänbate, 'bɛ'a sä ga øt'ä ngue din jagä ra te mazai.

19 Bi dah ra Jesús:

—Ha guím bɛni 'bɛ'a guím ma ngue guí ɛngui xɛn hogui, nguetho hønt'a Oja xɛn ho.

20 Guí paði 'bɛ'a i mam bɛ ja yɛn t'ɛdi ngue i ɛm bɛ: "O guí 'yomt'ɛni, o guí hodu, o guím pɛ, o guí man ra fehni, nɛ gui numansu ni ta nɛ ni mbe," i mam bɛ, bi 'yén'a ra Jesús.

21 Nu ran 'yohɛ bi dätì:

—Gätho dí øt'ä ɛ gue'bɛ go mán t'uhnigä, bi 'yén'a ran 'yohɛ.

22 Nɛ nu'a ra Jesús'bɛ mi 'yøde 'bɛ'a bi ma, bi 'yemp'a:

—Gadí 'bɛ'i ts'ɛ. Ní mba, gui pä gätho 'bɛ'a i ja i, nɛ gui darpa yɛ hyoya. Gua ɛh pɛya, gui tɛngui. Nɛ nubɛya, xɛn ngu din ja i bɛ mahɛts'i, bi 'yén'a ra Jesús.

23 Pɛ nu'a ran 'yohɛ 'bɛ mi 'yø'a bi man ra Jesús, ɛmmɛ bi du rá mbui, nguetho ɛmmɛ ra mɛmbeti a.

24 Nu'a ra Jesús 'bɛ mi nu bi du rá mbui a ran 'yohɛ, bi 'yɛna:

—Xɛn hɛi yɛ mɛmbeti da yɛrpɛ di manda rá ts'edi Oja.

25 Man'da hingui hɛi n'da ra camello da yɛrpɛ ja rá gu ra 'yofani, xinda gue'ɛ yɛ mɛmbeti da yɛrpɛ di manda rá ts'edi Oja, bi 'yén'a ra Jesús.

26 Nɛ nu'ɛ yɛ ja'i 'bäpɛ bi 'yɛn'ɛ:

—Pɛ nu'bɛ in jabɛ, to'o maha da zä dim pøhø 'bɛ, bi t'emp'a ra Jesús.

27 Nu'a ra Jesús bi dät'ɛ:

—Nu'a Oja sä da 'yøt'a hingui sä da 'yøzɛhɛ yɛ ja'i, bi 'yén'a ra Jesús.

28 Nu'a ra Pedro baya, bi 'yɛmbi:

—Nugähe, gätho a mi jaje dá sohmbé nɛ dá tɛn'nahe.

29-30 Nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Guehma dí xi ahɛ, gätho to'o bi zoh rá ngu, ogue rá xisu, ogue yá cu, ogue rá ta, ogue rá mbe, ogue yá t'uhni, ngue bin unse di manda rá ts'edi Ojɔ ɛ, Ojɔ di unni man'da xɛn ngu xinda gue'a mí ja. Pɛ nɛ'a ra te mazɔi baya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Xø bi ma mahøn'a rán dɔte ra Jesús

31 Nu ra Jesús, bi zixpɛ ma'ueni gätho 'de'mayoho yá xädi, nɛ bi 'yɛmp'a:

—Dami 'yøhmbɛ ya. Ga mbähä bɛ Jerusalén, nɛ din ja bɛ 'bɛ'a gätho bi man yɛ pøngahyɔ maya'bɛ nanguecä, ngue dán jɔ'igä ua ja ra ximhäi.

32 Nu yɛ jɔ'i di dägä bɛ ja rá ts'edi ɛ hing yɛ judío, nɛ nu'ɛ da dengui, nɛ dí c'aman'ɛgui, nɛ da zoxqui.

33 Nɛ da mbɛgbä, nɛ da hyogä. Pɛ ná hyu pa baya ga ndants'i mahøn'a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

34 Pɛ nu'ɛ yá xädi, him bi bɔdi 'bɛ'a nam bøn'a bi man ra Jesús. Nguetho njo'mitho yán 'yomfɛni ɛ.

Nu'a ra Jesús bi hoc'a n'da ra xädä mi hɔxta'a mi

35 Nɛ mi 'yo bɛ häntho bɛ ja ra hnini Jericó a ra Jesús, nɛ mi hupɛ nden'yu n'da zɛ xädä mi hɔxta'a mí si.

36 Nɛ nu'bɛ mi 'yø'a ra xädä ngue xɛn ngu yɛ jɔ'i mba bɛ, bi 'yänni 'bɛ'a øt'ɛ.

37 Nɛ bi sifi mba bɛ ra Jesús ra mɛngu Nazaret.

38 Nɛ nu'a ra xädä baya, nts'edi bi mbafi, bi 'yɛna:

—Nu'i gra Jesús, rám bom'beto i ra David, dami huɛgui ts'ɛ.

39 Nɛ nu'ɛ yɛ jɔ'i mi 'bäpɛ, bi xifi din hɛ. Pɛ madague him mi ndepe din yɔ, pɛ man'da nts'edi bi mbafi, bi 'yɛna:

—Gra Jesús, rám bom'beto i ra David, dami huɛgui ts'ɛ.

40 Nu'a ra Jesús bim 'bäh pɛya nɛ bi manda ba ts'inba a ra xädä. Nɛ nu'bɛ mim 'bähmi ra Jesús a ra xädä, bi 'yän'na ra Jesús baya:

41 —'Bɛ'a guí nde ga øt'a'i, bi 'yɛmbi.

Nɛ nu ra xädä bi dɔti:

—Dín nde ga nu ran nɛqui.

42 —Sä guín nu ya, bi zä ni dä nguetho gá 'yɛc'yɛi i ja ma ts'edi, bi 'yɛmp'a ra Jesús.

43 'Bex bi zä bi nu ran nɛqui rá dä baya. Nɛ bi dɛn'na ra Jesús. Bi 'yɛspa Ojɔ bɛ ní mba. Nɛ'ɛ gätho yɛ jɔ'i mi 'bɛpɛ, bi 'yɛspa Ojɔ baya.

19

Ra Jesús nɛ ra Zaqueo

1 Nu'a ra Jesús bi yɛrpɛ ja ra hnini Jericó, mi 'yo bɛ, ɛna da thogui.

2 Nɛ mi 'bɛpɛ n'da ra ngɛrpa hyacahäi, ɛmmɛ ra mɛmbɛti a, í Zaqueo a.

3 Nɛ nu'a ra Zaqueo, ɛmmɛ min ndehma da nu'a ra Jesús, pɛ him mi sä nguetho hingui

hëts'i, nε εmmε dμ yμ jã'i bμ mi 'yo'a ra Jesús.

4 Janangue'a, bin tihi bi ndexa n'da ra za ra sicómoro, ngue da zã da nu ra Jesús 'bμ bi thopμ.

5 Nε nu'bμ mi zøn'a ra Jesús bμ 'bã'a ra za mi huxa ra Zaqueo, bi ndøts'e nε bi 'yεmbi:

—Zaqueo, bá cã n'dihi nguetho ga sòm bμ ja ni ngu ra pa ya, bi 'yεmbi.

6 Nε nu'a ra Zaqueo bin johya, 'dahmantho bi gaj, bi mba rá ngu nε bi zimanho a ra Jesús 'bμ mi zòm bμ rá ngu.

7 Pε nu'μ yμ jã'i him bi numanho nguetho bin säya bμ ra Jesús bμ ja rá ngu n'da ra ziyate.

8 Nε nu'a ra Zaqueo bim 'bãi bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Ma Hmu i, nuya ga undä yμ hyoya made 'be'a gätho i jagä. Nε nu'bμ mi siyagä n'da ra jã'i ngue hin rá 'yu 'be'a mi øt'ä, goho nidi ga cospa a dá siyabi, bi 'yεn'a ra Zaqueo.

9 Nε nu'a ra Jesús bi 'yεmbi:

—Gá päh nin 'yomfëni nε i ja ra punbi ni ts'oqui ya, nε gätho i 'bμcua ja ni ngu, gra Zaqueo, rám bom'beto i ra Abraham.

10 Nε gue'a ná εcä, ngue guecä dán jã'igä ua ja ra ximhäi, ngue gan yänba yú te'μ i pädi ja yú ts'oqui, nε hin da nu ran μnbi mazaj, pεgue din ja ra te mazaj μ, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ran t'uti yμ 'yεhe him bi xqnd ra mbeti

11 Nu ra Jesús bi xih man'da ran t'uti μ yμ jã'i, nguetho

bi bεn'μ yμ jã'i ngue nu'bμ da zòm bμ Jerusalén ra Jesús, 'bex di japi di manda bμ rá ts'edi Ojã.

12 Nε bi 'yεmp'μ:

—Mi 'bμ'a n'da ran 'yohμ, ra ts'ut'abi rá ta. Nε bi mba bμ n'danni n'da ra hnini ngue bin nde bín t'un bμ rá 'bεfi ngue din ts'ut'abi bμ rá häizehe.

13 Pε nu'bμ mi nets'i, bi zon'dμ 'det'a yú 'yεhe, 'da'a n'da bi un ra mbeti ngue ra oro xμn ngu di muui. Nε bi 'yεmp'μ: “Gui hyomhbμ 'be'a da zã gui 'yøthμ ngue di xqnd ma mbeti,” bi 'yεmbi.

14 Nε nu'μ yμ jã'i mi 'bμpμ ja rá häi, him mi numanho a ran 'yohμ. Janangue bi mbεhni 'da yám 'bεhni ngue m'bet'o da zøni da ma ngue hin din t'un rá ts'edi a ran 'yohμ.

15 Pε nu'a ran 'yohμ, bin t'un ran t'εdi din ts'ut'abi nε bi mbeng bμ rá häi bμya. Nu'bμ mi zòm bμya, bi zon'dμ yú 'yεhe xí un ra mbeti, nde da badi hangu bi hyuxa rá mbeti xí un'na n'da ngu n'da μ.

16 Nu ra mbadi 'yεhe bi 'yεmp'a: “Nuya bin ja 'det'a a ni mbeti,” bi 'yεn'a.

17 Bi 'yεmp'a rá hmu bμya: “Xμn ho gá 'yøt'e, gra 'yεhe xμn ho, gá xqnda zμ ts'μ dá 'da'i, pε nε ga 'da'a nin t'εdi ngue gui manda 'det'a yμ hnini,” bi 'yεmbi.

18 Nu ná yoho ra 'yεhe bi 'yεmp'a: “Nuya bin ja cüt'a a ni mbeti gá 'daqui ga xqndä,” bi 'yεn'a.

19 “Nu'i, ga 'da'a nin t'εdi ngue gui manda cüt'a yμ

hnini 'bɯ, bi 'yɛmp'a rá hmu bɯya.

20 Nɛ xø man'da ra 'yɛɛ bi 'yɛmp'a rá hmu bɯya: "Í ja ua ní mbɛti gá 'daqui. Dá pɛ'ts'ä xɯn ho.

21 Nguetho dí pãcä 'bɛ'a nim 'bäi, ngue ya hin'yɯ nin huɛcate. Guí honi 'bɛpɯ gdí hyãnba rá mbɛti yɯ jã'i. Nɛ guí hãnba yá huãhi, janangue dá pɛ'ts'ä ní mbɛti ngue dí su ga 'bɛdi," bi 'yɛn'a.

22 Nu'a rá hmu bi 'yɛmbi: "Nu'a gá ma i udi ngue grá ts'om'bäi.

23 Hanja hin gá hmi'a ma mbɛti n'dahma xtí hyux'i ts'ɯ," bi 'yɛmbi.

24 Nɛ bi 'yɛmp'ɯ mi 'bãpɯ: "Dami hyãnbahɯ rá mbɛti na ran 'yohɯ nɛ guí unhdɯ a ra mbɛdi 'yɛɛ, nu'a to'o bi dãha xɯn ngu," bi 'yɛmbi.

25 Pɛ nu'ɯ mi 'bãpɯ, him bi nde da 'yøt'e 'bɛ'a bi man yá hmu, nguetho xɯn ngu i ja a ra mbɛdi 'yɛɛ.

26 Pɛ nu'a ra hmu bi 'yɛmp'ɯ: "Nu'a to'o i hmbi i øt' ma 'bɛfi, hinga hønt'a rán zãbi da dãha, pɛ man'da xɯn ngu ga unni. Pɛ nu'a hingui nde da 'yøt' ma 'bɛfi, hin te da dãha, nɛ ga hãnba'a dá unni," bi 'yɛna.

27 "Nɛ nu'ɯ him mi ndeje dan ts'ɯt'abi ua, ba sihɯ, guí sɛcpahɯ yá 'yɛga ua," bi 'yɛn'a ra hmu bɯya, bi 'yɛn'a ra Jesús 'bɯ mi man ran t'uti.

Ra Jesús bi yɯrpɯ ja ra hnini Jerusalén

28 Nɛ nu'bɯ mi gua'a bi man ra Jesús, bi thopɯya, ní mba bɯ Jerusalén.

29 Nɛ nu'bɯ mi ts'ɯtho da zøm bɯ ja ra nyuni guɛpɯ i ja ra hnini Betfagé nɛ ra hnini Betania,

30 bi mbɛhni yoho yá xädi, bi 'yɛmbi:

—Ní mbɛ bɯ nán jombɯ ja ra hnini. Nɛ guí tĩmmi bɯ n'da ra t'ɯburu án thãt'i bɯ ja ra nden'yɯ, nɛ xínga n'da ra jã'i ní hyuts'i. Bá xocui nɛ ba siui ua.

31 Nɛ nu'bɯ 'bo'o da 'yän'nau: "Hanja gní xocui ra buru," guí 'yɛnui: "Nu'a ra hmu i hon'a ra buru," guí 'yɛnui, bi 'yɛmp'ɯ yoho yá xädi.

32 Nɛ bi mba bɯya, nɛ bi dĩn'a 'bɛ'a xí xi'a ra Jesús.

33 Nɛ nu'bɯ mi xoc ra buru, bi 'yän'na rá mbɛti:

—Hanja gní xocui na ra buru, bi 'yɛmbi.

34 Bi dãh yɯ xädi bɯya:

—Nu'a ra Hmu i honi, bi 'yɛn'ɯ. Nɛ bi ndepe da zix bɯya.

35 Nɛ nu'ɯ yɯ xädi bá si ra buru bɯya, nɛ bi gãspa yá coto bɯ ja rá xɯthã ra buru nɛ bi hyuxa ra Jesús.

36 Nɛ nu'bɯ mi mba bɯ 'yu ra Jesús, nu'ɯ yɯ jã'i 'bɛx bi mbøcua yá pahni bɯ ja ra 'yu ngue da thopɯ a ra Jesús.

37 Nɛ nu'bɯ mi gãpɯ ja ra nyuni ní mba bɯ Jerusalén, gãtho ɯ min 'yohɯ nts'ɛdi i mbafi, bin johya nɛ bi 'yɛspa Ojã nangue yɯn t'øt'e nuĩxte bi nu.

38 Bi 'yɛn'ɯ:

—Majari ra ts'at'abi bá xhe nangue rá thuhu ra Hmu. Ne din ja rán johya Oja yá mbai yu ja'i. Nuixtetho rá ts'edi Oja, bi 'yɛn'ɛ.

39 Ne nu 'da'ɛ yu fariseo bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Dami hecua ni xädi din he.

40 Pe nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—Nu'bu ga hecpä yu ngue i ɛspa Oja, pe go da 'yɛspa Oja ya yu do bongua, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bin zoni nangue yu ja'i 'buɾpa ja ra hnini Jerusalén

41 Ne nu'bu mi hyän bu ra hnini Jerusalén a ra Jesús, bin zoni.

42 Ne bi 'yɛn'a:

—Min ndegä ngue xqui pãhmbu a dí yañ'ahu bu ja ran unbi mazai, pe hin gán nde gá pãhmbu, pe nuya him man zä, nguetho tengu'bu njo'mi ni däh.

43 Ne da zøn ra pa ba xh nin sui hu di mbät'a ni hnini hu ne njon da zä da bøn i ngue din yañi, ne gan tunhdu hu buya.

44 Ne gätho hu ngue guí 'bu hmbu nu, da hyo hu ne da guah ni hnini hu. Ne da mba nso't'i, ne xinga n'da ra jađo da gopu. Nguetho nu hu xingui ts'u gá pãhmbu a ra pa xti pø hu Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nu ra Jesús bi hyøn'a thi yu mbä bu ja ra danija

45 Ne nu'a ra Jesús buya, bi mba bu ja ra danija ne bi hyøn'a thi gätho yu mbä mi 'buɾpu.

46 Ne nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɛ:

—I mam bu ja rám hman Oja: “Í thø'a ma ngu ngue da mba nthandegä bu,” i ɛn Oja. Pe nu hu gá 'yøɾpadahu tengu'bu ra hyädo gueru nin 'yañ'ɛ yu be, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bi t'ømanho a bi man ra Jesús

47 Nu'a ra Jesús thocua tho ho min xänbate bu ja ra danija. Pe nu'ɛ yu nuɾpa mbäja, ne yu xänbate ni ja, ne yu dác'yei, min nde da hyo'a ra Jesús.

48 Pe hin'y hu 'be'a da 'yøt'e ngue da hyo. Nguetho gätho yu ja'i bi 'yuɾpa ra güenda 'be'a bi man ra Jesús. Njon bin nde bi u't' yá mbai hu 'da.

20

Rán t'ɛdi ra Jesús

1 Ne nu ra Jesús n'da ra pa bi xänba yu ja'i bu ja ra danija nangue ran ho ma'da'yo. Ne'ɛ yu nuɾpa mbäja ne yu xänbate ni ja, ne yu dác'yei, gätho bi zøm bu.

2 Ne bi t'än'na ra Jesús:

—Hanja sä guí øt'e 'be'a guí øt'e. To'o bi 'da'a nin t'ɛdi, bi 'yɛmbi.

3 Pe nu ra Jesús bi dāti:

—Necä, ga än'nah,

4 to'o bi un rán t'ɛdi ra Xuua ngue bi 'yøt' ran xixya, hague Oja uague yu ja'i, bi 'yɛna.

5 Pe nu'ɛ bin 'yänzehu hu 'be'a dí dāti. Ne bi 'yɛnse:

—Nu'bu ga ɛmfu ngue Oja bi un'na rán t'ɛdi a ra Xuua, ne da 'yɛnju buya: “Hanja hin gá 'yɛc'yɛihu 'bu.”

6 Pɛ nu'bu ga ɛmfu, yu ja'i thoho bi un rán t'ɛdi, dí bat'adoju yu ja'i nguetho xɛn ngu yu ja'i ɛc'yɛi rá pɔngahya Oja ra Xuua, bin 'yɛmzɛɛ ɛ.

7 Janangue'a bi t'ɛmp'a ra Jesús:

—Hin dí pahmbe to'o bi un rán t'ɛdi ra Xuua, bi 'yɛntho.

8 Nɛcä hin ga xi ahɛ to'o bi 'dacä ran t'ɛdi ga ɔt'ä 'bɛ'a dí ɔt'ä, bi 'yɛna.

Ran t'uti yu ts'ombɛfi

9 Nɛ bi xih man'da ran t'uti a ra Jesús, bi 'yɛna:

—Mi 'bu'a n'da ran 'yohɛ bi 'yɔt'a n'da ra nuandät'o, nɛ bi hmit'i 'da yu mbɛfi. Nu'a rá mbɛti bi mba n'danni buya, nɛ nya'atho bäm 'bɛpɛ.

10 Nɛ nu'bu mi zɔn yu pa da thɛc yɛn dät'o, nu'a rá mbɛti bá pɛhna n'da rá 'yɛɛ da duspa 'da yán dät'o, ngue'a án yɛhu a. Pɛ nu'ɛ bi zɔcpa a ra nuandät'o, bi mbɛmba thoho ra 'yɛɛ nɛ bi 'yɛt'i, xín te bi unni.

11 Nɛ ná yoho rá 'yɛɛ bá pɛhna rá mbɛti ra nuandät'o, pɛ ngutho bi 'yɔrpa ra 'yɛɛ, nɛ'a bi mbɛmba thoho mahɔn'a, bi 'yɛr buya nɛ nte bi unni.

12 Nɛ ná hyu rá 'yɛɛ xɔ bi mbɛhni mahɔn'a a ran 'yohɛ, ngutho bi t'ɔrpe, bi unba yu mbɛfi nɛ bi 'yɛt'i, xíngui ts'ɛ bi unni.

13 Nɛ nubuya, nu ra mɛndät'o bi bɛni 'bɛ'a da 'yɔt'e. Nɛ bi 'yɛna: “Masque ga pɛhn'na ma ts'unt'ɛ, dadí huɛqui, xɔhma da numansu na,” bi 'yɛnsɛ.

14 Pɛ nu'bu mi nurpa rá ts'unt'ɛ ɛ yu mbɛfi, bi mam buya ngue da hyo, bi 'yɛn'ɛ: “Mbähä ga hohɛ rá ts'unt'ɛ, janangue da zä ga cosɛhu ra nuandät'o,” bi 'yɛn'ɛ.

15 Janangue'a bi zix pu ma'ueni, bi hyɔn'a thi ra ts'unt'ɛ, nɛ bi hyo bu, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nɛ xɔ bi 'yän'dɛ yu ja'i mi 'bäpɛ:

—'Bɛ'a guím bɛmhbu da 'yɔt'a rá mbɛti ra nuandät'o ya, bi 'yɛna.

16 Pɛ dí xi ahɛ, ba ɛsɛ nɛ da hyo'ɛ, nɛ n'dan'yo di un'na rá nuandät'o buya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Nɛ nu'bu mi 'yɔ'ɛ yu ja'i 'bɛ'a bi man ra Jesús, nu'ɛ bi 'yɛn'ɛ:

—Oja da 'yɔt'e hin din ja a guím ma, bi 'yɛn'ɛ.

17 Pɛ nu'a ra Jesús bi hyɛt'ɛ, nɛ bi 'yɛmbi:

—Pɛ 'bɛ'a nam bɔn'a rá m hman Oja nt'o't'i maya'bu 'bu, ngue i ɛna:

Nu'a ra do bi bunt'ɛ yu gädo 'bu mi hyɔh ra ngu, gue'a ra do man'da mahyoni, tengu thoho yu guangu, i ɛm bu ja rá m hman Oja.

18 Nɛ tengu'bu da guesɛgä a ra do i hman bu. Hɔnt'a go to'o hingui ɛc'yɛigui, din unbazɛɛ, tengu'bu da dang bu ja ra do din tani, nɛ go ga sɛmpä a tengu'bu ra do da zɛ'mi nɛ da 'yɛt'i, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bin t'än'na ra Jesús 'bu din jut'ra renta ogue hin'na

19 Nu yu ngurpa mbäjä ne yu xänbate nijä 'bu mi 'yø'a ran t'uti bi man ra Jesús nangu'e'u yu hyote mbefi, min nde da got'a fädi ra Jesús, nguetho bi badi tengu'bu guesε u yu hyote mbefi u yu mbäjä ne yu xänbate nijä. Pε him bi got'i nguetho bi zutho yu jä'i.

20 Janangue bi bεm mahøn'a büya ne bi mbεhni 'da yun 'yohu ngue da 'yan yun t'änni a ra Jesús, n'dahma din ja 'be'a sä dí fent'a ra Jesús ngue di dä bu 'buh ra ts'ut'abi.

21 Nε nu'u yun 'yohu bi xi a ra Jesús:

—Xänbate i, dí pähmbe hont'a majuani guí ma. Nε dí pähmbe guí xänbi xun ho hont'a go to'o má jä'i ne hin guí huahni to'o guí xänbi, pε guí xifi xun ho nangue Ojä.

22 Dami xije ya, ha din theui man t'εdihü bi 'dajü Ojä 'bu ga juthu ra renta a ra ts'ut'abi Roma, uague hin'na, bi 'yεn'u.

23 Pε nu'a ra Jesús mi pädi i ts'ämhyä thoho.

24 Nε bi 'yεmp'u:

—Hanja gní 'yängui, xi ni mbeti gní juthu ra renta ra ts'ut'abi, gan nugä, bi 'yεna.

Nε bi un büya.

—To'o rá pøte ne rá thuhu i cuat na ra mbeti, bi 'yεn'a ra Jesús.

Nε nu'u bi 'yεn'u:

—Rá pøte ne rá thuhu ra ts'ut'abi Roma i cuat na.

25 Bi däh ra Jesús büya ne bi 'yεmp'u:

—Nu'a rá mbeti ra ts'ut'abi Roma, guí un'na. Nu'a xin rá mbeti Ojä, guí un'na Ojä a, bi 'yεmp'u.

26 Janangue nu yun 'yohu him bi zä xtá hyät'a ra Jesús, pε bi hyonya thoho u 'be'a bi man'a ra Jesús.

Ran t'änni 'bu da ndants'u xun du

27 Nε nu'u 'da yu saduceo, bi zøm bu 'buh ra Jesús, gue'u hingui εc'yεi da ndants'u xøn du. Nu'u bi 'yεmp'a ra Jesús:

28 —Nu'a ra Moisés bi 'dajü n'da man t'εdihü ne bi 'yεna: “Nu'bu bi du n'da ran 'yohu ngue mi 'buh rá xisu ne njo'o yú t'uhni, nu'a rán 'yohu da zinba a rá xisu. Nε nu'a rá mbadi t'uhni dim 'bui, da thuspa rá thuhu a ran 'yohu bi du ne da'yεmbi rá ta a,” bi man ra Moisés.

29 Pε gue'a ga än'nahe. Bim 'bu'i yoto yun 'yohu din 'yohu zεhε. Nu'a ra mbadi n'yohu bi zin'a n'da ra xisu, ne m'bejua büya bi du a ran 'yohu ne him bim 'buh rá t'uhni.

30 Nε nu'bu mi du ran 'yohu büya, ná yoho rán 'yohu bi zin'a ra xisu mahøn'a, ne xø bi du a.

31 Nε xø bi zin'a man'da rán 'yohu büya, 'da'ingu bi 'yøt'u gätho yoto yun 'yohu, gätho bi du ne xinga n'da bim 'buh yú t'uhni.

32 Mbejua büya, bi duse ra xisu, bi 'yεn'u.

33 Nuya, dami xije 'be'a din ja a ra pa da ndants'u xun du. To'o da 'yεmbi rá xisu a ra xisu, nguetho gätho yoto bim 'buhmbu ra xisu ua ja ra häi, bi 'yεn'u yu saduceo.

34 Nε nu'a ra Jesús bi däti:

—Hont'ua ja ra häi din that'u yu jä'i.

35 Ne gätho to'o yän sähu da mba b_H mahets'i 'b_H bi ndants'_H x_Hn du, ne him man ja ran thät_i b_H.

36 Nguetho da gohi tengutho yäm 'b_Hehni Ojä _H, ne him man da du b_H. Ne ma'da'yo da gohi 'b_H bi xoxa Ojä _H ngue yú t' _Hhnise Ojä _H.

37 Pe ne'a ra Moisés bi ma da ndants'_H x_Hn du 'b_H mi 'yo't'i 'be'a bin ja, nu'b_H mi nu mí zø ra za 'b_H maya'b_H. Ne i mam b_H ngue nu Ojä rá Ojä ra Abraham ne ra Isaac ne ra Jacob, ne nu'_H, ná ya'a thoho xí du _H 'b_H mi 'yemp'a Ojä ra Moisés.

38 Ngub_H bi ma nguetho guexta'a i 'b_Hh yú mb_Hi. Nub_H na nu Ojä 'da'ingutho 'b_H i 'b_H'a n'da ogue x_Hn du n'da. Guexta'a i jatho yú te _H x_Hn du, bi 'y_Hn'a ra Jesús.

39 Ne nu'_H 'da y_H xänb_Hate nijä, bi 'yemp'a ra Jesús:

—Emme x_Hn ho a gá ma, bi 'y_Hn'_H.

40 Ne nu'_H y_H saduceo ya him mi sä da 'yän mi'da yän t'änni.

To'o räm bom'betto a ra Cristo

41 Ne nub_Hya, bi 'y_Hn'a ra Jesús:

—Hague nán zä guí emf_H ra Cristo räm bom'betto ra David a.

42 Nguetho bi manse ra David b_H ja ra søcuä bi 'yo't'a: Nu'a Ojä bi 'yemp'a ma Hmu: "Hyucua ga conhui ma ts'edi,

43 gue'b_H go dá tapä gätho _H nin s_Hi_Hh_H," i _Hn Ojä, bi 'y_Hn'a ra David 'b_H mi ma nangu_H ra Cristo.

44 Hanja i _Hmbi rá Hmu, ne räm bom'betto a, bi 'y_Hn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma hinga gue'a b_H nán xänb_Hate _H y_H xänb_Hate nijä

45 Nu'a ra Jesús b_Hya, ní jat'a nyä_H yú xädi, gätho mi 'bäp_H mi øde 'be'a bi man ra Jesús. Bi 'yemp' _H b_Hya:

46 —O guí _Hrpah_H masu 'be'a da man'_H y_H xänb_Hate nijä, nguetho i he yú mbapahni x_Hm hmadi ngue da t'esp_i, ne emme di ho da mba ma zengua ngue da 'y_Hspa y_H jä'i. Ne emme i honi da hyup_H ja yän thuts'i x_Hn ho b_H ja y_H nijä, nep_H ja yän sih_He.

47 Ne i siyabi 'be'a i pe'ts' y_H xisu x_Hn du yän ndø, ne i tunba yú ngu, ne ní jat'i nya'a thoho i yä_H Ojä b_H ja y_H nijä. Pe nu'_H, man'da x_Hn _Htho ran _Hnbi da nu, bi 'y_Hn'a ra Jesús.

21

Nu'a ran t'unni man'da di muui

1 Nu'a ra Jesús mi 'bäp_H ja ra danijä ne bi nu y_H membeti i cät yú mbeti b_H ja ra huada, ngue rán t'unni Ojä.

2 Ne bi nu n'da z_H hyoya xisu bi gäp_H yoho y_H t'_Hc'axt'i.

3 Nu ra Jesús bi 'yemp' _H mi 'bäp_H b_Hya:

—Majuäni dí xi ah_H, nuna ra hyoya xisu man'da di muui bi uni xinda gue'_H gätho mi'da.

4 Nguetho gätho y_H membeti 'b_H ya bi gät'a n'da ra mbeti ja ra huada, pe ya mbongui thoho yú mbeti, pe nu'a z_H hyoya xisu, bi un_i gätho mi ja,

xíngui ts'ɸ bi bongui 'be'a da hyonse, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'be'a din jara dɔnija

⁵ Nu'a ra Jesús mi ø'a man yu ja'i: "Mahotho ra dɔnija, ne mahotho yun t'unni i zɸɸɸ." Pɛ ra Jesús bi 'yɛmp'ɸ:

⁶ —Nuna gátho guín nuhɸ ya, da zøn ra pa hin te din ja ua, xíngui ts'ɸ da bonga n'da zɸ xɛqui ngue hin da yøt'e, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ran unbi din ja ua ja ra häi

⁷ Nɛ nu'ɸ 'da yu ja'i mi ø'a bi man ra Jesús, ne bi 'yänni:

—Gra xänbate i, nda'a ní pa din ja a guím ma, 'be'a ní hmɛpya din ja sä ga pɸhmbɸ.

⁸ Nɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɸ:

—Dami jamansu 'be'a guí ɛc'yɛihɸ. Nguetho da zøn ra pa ba ɛh yu hyäte da hyä ahɸ: "Nugä drá Cristogä," da 'yɛn'ahɸ. Nɛ da 'yɛn'ɸ: "Ya bi zøn ra pa ran zɛgui," da 'yɛn'ɸ. Pɛ o guí ɛc'yɛihɸ 'be'a da man'ɸ.

⁹ Ga xi ahɸ 'be'a gátho din ja ua ja ra häi gue'bɸ go ba ɛcä mahøn'a. O guí suhɸ 'be'a guí 'yøhmbɸ, nguetho din ja yu dɸsɸi, nɛ yu ja'i hinga 'da'angu da bɛni. Pɛ hinga gue'bɸ ran zɛgui din ja ɸ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

¹⁰ Nɛ xø bi 'yɛna:

—Nɛ 'da'a n'danni yu häi din ja yu sɸi. Nɛ din sɸsɛ n'da ngu n'da yu ts'ɸt'abi.

¹¹ Nɛ din ja yu 'yɸmhäi nts'utho, nɛ din ja ra dɸthu, nɛ ra dɸgɛhɛ, nɛ din ja yu hmɛpya nts'utho bɸ mahɛts'i.

¹² Pɛ hin nín ja a dím mangä 'bɸ bim fɛnt'ahɸ nɛ da mba ma un'ni ahɸ. Nɛ da ts'ix ahɸ bɸ ja yu nija, di un'nahɸ bɸ. Nɛ da mba ma dä ahɸ bɸ 'bɸh yu ts'ɸt'abi nɛɸɸ 'bɸ'ɸ ja yú ts'ɛdi. Gátho ngubɸ da t'øt'ahɸ ngue guí tɛngahɸ.

¹³ Pɛ nu'bɸ da ts'ix ahɸ bɸ, da zä gui mamhbɸ bɸ ran ho ma'da'yo.

¹⁴ Nɛ 'yo gadín 'yomfɛnihɸ 'be'a gui mamhbɸ 'bɸ bi mba ma juan'ni ahɸ.

¹⁵ Nguetho nugä, ga bɛn'nahɸ 'be'a da zä gui mamhbɸ ra ora gam 'bähmbɸ bɸ. Nɛ nu'a ga bɛn'nahɸ, xínga n'da nin sɸihɸ da zä da dɸti 'be'a gui mamhbɸ bɸ.

¹⁶ Nɛ madague'bɸ, ni tahɸ ogue ni mbɛhɸ, ogue ni cuhɸ, ogue ni mɛnihɸ, ogue ni amigohɸ, pɛ guemhma di dä ahɸ bɸ 'bɸh yu ts'ɸt'abi. Nɛ 'da'ahɸ da tho ahɸ ngue guí ɛc'yɛigahɸ.

¹⁷ Nɛ gátho da ts'an ahɸ nanguecä.

¹⁸ Pɛ o guín suhɸ nguetho xínga n'da ni xtɸhɸ dim 'bɛɸɸ ja ni yɸhɸ.

¹⁹ Pɛ nu'bɸ gui hyäthɸ yun unbi, Ojɸ di 'da ahɸ ra te mazɸi, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma 'be'a din jara dɔhnini Jerusalén

²⁰ Nɛ man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu'bɸ guin nuhɸ xí mbät ra hnini Jerusalén yu dofɸi, gui pɸhmbɸ mi ts'ɸtho da guah ra hnini.

²¹ Nɛ nu'bɸ bin ja bɸ Njerusalén, gátho ɸ 'bɸɸ ja

ra xεqui Judea xan ho 'b_u da 'dagui da mba b_u dapo b_u ja y_u nyuni. Ne' _u i 'b_ura ja ra hnini, xan ho 'b_u da b_oni, ne gätho i 'b_ura dapo hin da 'yεna da mba b_u ja ra hnini.

²² Nguetho gue'a ra pa di un rán _ubi Oj_a _u, ne gätho din ja tengu tho i mam b_u ja rá hman Oj_a din ja.

²³ Ne nu' _u bin ja a, huεcate _u in h_at' _uhni, ne' _u gätho _u 'b_uh y_u 'uere. Nguetho ndumb_uitho rán ts' _umbi Oj_a din ja ua ja ra häi ne xan ngu y_un _ubi da nu y_u ja' i.

²⁴ Ne nu' _u 'da' _u dí mba ntho ra juai, ne nu' _u mi'da da ts'ixp_u n'danni y_u häi ne da gohi tengu' _u i ofädi. Gue' _u hing y_u judío di ts'on na ra d_ahmini ne di manda ua, gue' _u go da z_on ra pa da hy_anba y_u ts' _udi Oj_a, bi 'yεn'a ra Jesús.

'B_u bi z_on ra pa ba εh ra Cristo

²⁵ Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yεna:

—Nu Oj_a da 'y_ot' y_u hmεpya b_u ja ra hyadi, nep_u ja ra z_ana nep_u ja y_u s_o. Ne y_u ja' i 'b_ucua ja ra häi εmme din su' _u 'b_u da 'y_ode nts' _udi da 'yεn ran d_ahi y_u de ja.

²⁶ Ne εmme da güent y_u mb_ui nanguie ra mbidi din ja. 'Ne da zu 'b_u da b_eni 'be'a din ja gätho ua ja ra ximhäi. Ne gätho 'be'a bí ja b_u mahεts' i di 'y_ani.

²⁷ Ne nu' _u bin ja a dí xi ah_u, 'bex gua εcä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, ba εcä b_u ja y_u

güi, ban 'yo'be ma ts' _udi xan ngu ngue dán nuixtegä.

²⁸ Ne nu' _u gán nuh_u da mb_udi din ja, dami hyuth_u nz_amb_ui ne gui nd_os' _u mahεts' i, nguetho ba εh ni p_orpat_uh_u da y_an ah_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

²⁹ Ne man'da bi man ra Jesús ngue bi man'a n'da ran t'uti, bi 'yεna:

—Gan 'yomfεnih_u ts' _u 'be'a di ja ra za ra higo ne' _u mi'da y_u za.

³⁰ Nu' _u guín nuh_u i p_ox y_u paxi y_u za, guí p_ahmb_u 'bex ba εh y_u pa x_am pa.

³¹ Ngutho 'b_u bi mb_u'a dí xi ah_u, gui p_ahmb_u mi ts' _utho di manda rá ts' _udi Oj_a ua b_uya.

³² Maju_ani dí xi ah_u, nu y_u ja' i 'b_ucua ya, hinga gätho xtí du 'b_u bi mb_udi din ja a dí xi ah_u.

³³ Nu b_u mahεts' i ne ra ximhäi da guadi, pε nu'a mam hmangä hin da gua'a, bi 'yεna.

³⁴ Jananguie dami jamansu 'be'a guí _oth_u, _o guín nde gui 'y_oth_u ni pähä zεhεh_u, ne hinga h_ont'a guim bεmh_u nin sihmεh_u. Dami jamansu a gui 'y_oth_u, hin ga t_in'nah_u ngue gdí _oth_u a 'b_u bá pengä.

³⁵ Nguetho njon da b_a'a ra ora ba εcä, pε gätho y_u ja' i 'b_ucua ja ra ximhäi da nu.

³⁶ Dami t_om thohoh_u ne thocua thoho gan y_ah_u Oj_a, n'dahma din ja ni ts' _udih_u gui hyäth_u y_un _ubi din ja. Nu' _u ngub_u gui 'y_oth_u, hin gui pεs' ni säh_u 'b_u gä 'bähmb_u b_u ja ma hmigä, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yεn'a

ra Jesús 'b_u mi xih yá xádi 'be'a gátho din ja.

³⁷ Nε nu'a ra Jesús 'b_u mi 'b_uJerusalén, gátho y_u pa mi xánba _u y_u ja'i b_u ja ra dānijā. Pε nu'b_u ra xui b_uya, mi pa b_u ja ra nyuni Olivos.

³⁸ Nε gátho y_u xudi mi pa b_u y_u ja'i b_u ja ra dānijā, da 'yø'a i man ra Jesús.

22

Bi hma da tho ra Jesús

¹ Nuya mi ts'utho da zø_n ra pa da ts'i ra hme hin'y_u rá íxi. Gue'u y_u pa ra dāmpeti ran dābaxjua.

² Nu'u y_u ngurpa mbāja ne y_u xānbate nijā, mi honi 'be'a díhyo ra Jesús. Pε mi su'u 'be'a da 'yøt' y_u ja'i 'b_u da hyo'a.

³ Nε nu'a ra zīthu bi yāt' rá mb_ui ra Judas Iscariote, gue'a n'da rá xádi ra Jesús.

⁴ Nu'a ra Judas bi mba, bin yāh_u y_u ngurpa mbāja ne y_u hmu dof_ui, ne bi xifi 'be'a da 'yøt' b_u di dā'a ra Jesús.

⁵ Nu'ub_u hyu yá mb_ui 'b_u mi man'a ra Judas 'be'a da 'yøt'e. Nε bi xifi da gut rán zābi ra Judas.

⁶ Nε nu ra Judas b_uya, bi dø'ma ra ora 'b_u njongui 'b_u y_u ja'i ngue di dā'a ra Jesús.

Rán sihme ra Hmu

⁷ Nε mi søn ra pa bin ja ra dānts'ihme i ts'i ra hme hin'y_u rá íxi, ne i ho ra t'æde'yø.

⁸ Nε nu'a ra Jesús bi mb_uen'na ra Pedro ne ra Xuua ne bi xifi di hoc ran sihme ran dābaxjua, da zi 'b_u bin de.

⁹ Nu ra Pedro ne ra Xuua b_uya:

—Hap_u guín nde ga hoc'be, εn'u.

¹⁰ Nu ra Jesús bi 'yεmp'u:

—Nu'b_u gán 'youi b_u ja ra ndenhni ne gui nuui n'da ran 'yoh_u i tu n'da ra xaro ra dehe, dami tændui a ran 'yoh_u, ne gui cat'ui b_u ja ra ngu da yāt'a.

¹¹ Nε gui xihmi a ra mēngu b_u: “Nu'a ra xānbate bá pēnga'be ngue gui xic'be hap_u i ja ra cuarto ngue ga sāgāhe ra dānsihme,” gui 'yεnu.

¹² Nε nu'a ran 'yoh_u da zix aui b_u magāts'i hap_u i ja ra cuarto x_un ndoho. Guep_u gui hocui rán sihme ran dābaxjua, bi 'yεmp'u yá xádi.

¹³ Nu ra Pedro ne ra Xuua b_uya bi mba bi dīni tengutho bi man'a ra Jesús. Nε bi hocp_u ran sihme b_uya.

¹⁴ Nu'b_u mi zø_n ra ora b_uya, nu'a ra Jesús ne mi'da yá xádi bi zøm b_u ne bin sihme'hu.

¹⁵ Nu ra Jesús bi 'yεmp'u yá xádi:

—εmme dán ndegā ga sihu na ran sihme ran dābaxjua 'b_u di 'bedi ga tugā.

¹⁶ Nε dí xi ah_u, him man'dandī ga sigā na ran sihme jague'b_u bi zø_n ra pa ngue gán yāmh_u x_un ho 'b_u gām 'b_umb_u b_u di manda rá ts'edi Oja.

¹⁷ Nu ra Jesús b_uya bi deca n'da baso ra vino ne bi un ra jamadi Oja, ne bi 'yεmp'u yá xádi b_uya:

—Dami comh_u na po na ra baso, gui sihu.

¹⁸ Nguetho dí xi ah_u, hin ga sigā mahøn'a asta gue'b_u go

da zøn ra pa di manda ua rá ts'edi Oja xən ho.

19 Nε nubɥya, bi hyaç ra hmε nε nu'bɥ mi gua'a bi un ra jamadi Oja bɥya, bi xeni nε bi darpa ɥ yú xädi, bi 'yɛna:

—Nuna ra hmε na, ma ngøc'yεigä na, ga ungä nanguε ahɥ. Nε n'dandj ngu n'dandj 'bɥ guí sihɥ, guim bɛnjɥ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

20 Nε nu'bɥ mi guadi bin sihmε ɥ, nu ra Jesús bi dεc'a ra baso ra vino nε bi un'dɥ yú xädi nε bi 'yɛmp'ɥ:

—Nuna, ran hoqui ma'da'yo, guehna nam bøni ma jigä ngue bi hoc'a ra 'da'yo'yu bi 'yøt'ahɥ Oja na, bi 'yɛna.

21 Pε dí huhmbɥ ua n'da di dägä.

22 Nε nugä, ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, da thogä, ngue gue'a bi zänd Oja, pε í huçi maha a di dägä, bi 'yɛn'a ra Jesús.

23 Nu yú xädi, 'bex bin 'yänzehε to'o di dä'a ra Jesús.

Ra Jesús bi ma to'o dim 'bet'o

24 Nε man'da ran junt'i bi 'yøt'ɥ yú xädi ngue to'o dim 'bet'o nanguesε ɥ.

25 Pε nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɥ:

—Nuua ja ra häi, nu yɥ ts'ut'abi nε'ɥ i ja yú ts'edi, xən hçi i ørpa yɥ ja'i 'bɥ di manda ɥ, i øt'e yú 'yɛhε ɥ, nε i t'ɛmbi xən ho a i øt'e.

26 Pε nu ahɥ, hin gan jahɥ bɥ. Nu'a to'o dim 'bet'o, da 'yøt'e dim 'bejua thoho. Nε nu'a to'o din ngærpi, da 'yøt'e din 'yɛhε thoho a.

27 Nu yɥ hmu 'bɥcua ja ra häi, hin dim pε'ɥ, pε gue i tø'mi da mbεp'ɥ yú 'yɛhε, pε nugä madague dí m hmugä, pε dí øt'ä ngue ni 'yɛhεgahɥ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

28 Nε man'da bi xifi, bi 'yɛna:

—Pε nu'ahɥ, dán hyɥmhɥ 'bɥ má nugä yɥn ɥnbi ua ja ra ximhäi.

29 Jananguε ga 'da'a nin t'ɛdihɥ, tengutho bi 'dacä ma Ta.

30 Nε nu'bɥ bi zøn ra pa ga øt' ran ts'ut'abi, 'darpɥ dan johyahɥ, nε gui comhbɥ ma ts'edi gui juɥnbahɥ ma mi'israelhɥ, dyú judíoɥ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ra Jesús i pɥdi 'bε'a da 'yøt'a ra Pedro

31 Nε bi t'ɛmp'a ra Pedro:

—Ma zɥ Pedro, nu'a ra zjtho bi 'yäh ran t'ɛdi ngue da zä'a ni mbɥihɥ, in nde ahɥ gan 'uεxthɥ tengu'bɥ i 'uεxt ran dahi yú häi ra trigo.

32 Pε nugä, ya dá äp ma Ta him má zä gui pumbɛni ni t'ɛc'yεihɥ. Nε nu'bɥ gán 'yomfɛni ts'ɥ, gui 'yɛc'yεi xən ho mahøn'a, nε gui zεrpa yú mbɥi ni mi'yɛc'yεihɥ, bi 'yɛmbi.

33 Nε nu'a ra Pedro bi däh pɥya:

—Nugä, ga tɛn'na i madague dan ofädiui ogue ga tuui, bi 'yɛna.

34 Bi dā'a ra Jesús bɥya:

—Gra Pedro, dí xi'i, nu'bɥ hin ní mbah ra øni, ná hyundi xquí cøngui, bi t'ɛmp'a ra Pedro.

Ra Jesús bi ma mi ts'utho da nu ran unbi

³⁵ Xø bi 'yεmp'u yú xädi buya:

—Nu bu ra mbudi dá pen'nahu bu gá mamhbu ran ho ma'da'yo, ne hin te gá hyaxhu. 'Be'a gá 'yøthu, ha bin ja 'be'a gátho gá hyomhbu, uague hin'na.

Ne gátho yú xädi bi 'yεna:

—Hin te dá 'behmbe.

³⁶ Pe nuya n'dan'yo gui 'yøthu, gui tux ni buxahu, ne gui hyax ni mbetihu. Ne nu'bu hin'yü ni espadahu, gui pä ni pahnih gui tämhbu n'da.

³⁷ Nguetho i jatho din jagä tengu i mam bu ja rá hman Oja, i εm bu: “Yü ja'i da 'yεmbi ra ts'om'bäi a,” i εm bu ja rá hman Oja nanguecä, bi 'yεn'a ra Jesús.

³⁸ Ne nu'bu yú xädi bi 'yεmbi:

—Gra Hmu, i jaje yoho yu espada, bi 'yεn'u.

—Dí gua'u, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Jesús in yqui Oja bu ja ra nyuni Olivos

³⁹ Nu'a ra Jesús buya, bi bøm bu ja ra cuarto mi sihme u, bi mba bu ra nyuni Olivos, bi mbähä yú xädi.

⁴⁰ Ne nu'bu mi zøm bu, nu ra Jesús bi 'yεmp'u:

—Dami 'yäfu rá ts'edi Oja gue da zä gui hyäthu yün ts'äte ra zïthu, bi 'yεmbi.

⁴¹ Ne nu'a ra Jesús bi 'ue'i ts'u bu mí 'bäh yú xädi, ne bin danyahmu, bin yaui Oja.

⁴² Ne bi 'yεna:

—Ma Ta'i, nu'bu ni pähä, dami japi ngue hin ga sigä a ra mbohí gá sänni ga sigä, pe

hin dín nde ma pähæche pe go ni pähä dín nde ga øt'ä, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁴³ Bex bi nequi bu n'da rá m 'behni Oja mahçts'i ngue bá hanba a í zεpa rá mbui.

⁴⁴ Pe nu'a ra Jesús εmme bi du rá mbui, ne man'da nts'edi bin yaui Oja. Xøgue ra ji a rá xänthe mi täpu häi.

⁴⁵ Ne bi ndants'a ra Jesús buya, bi mba bu 'büh yú xädi. Pe nu'u, gátho min äha nguetho bi güent yú ja'i u nangue ra dumbui mim beñi.

⁴⁶ Nu'a ra Jesús bi 'yεmp'u:

—Hanja gnán ähmbu. Dami nuhmbu, gan yaheu Oja janangue'a da zä gui tähmbu rán ts'äte ra zïthu, bi 'yεmbi.

Bi fent'a ra Jesús

⁴⁷ Ne nu'bu min yaheu yú xädi, 'bex bá εpu n'da nets'i yu ja'i, ne bá 'bet'o ra Judas, gue'a n'da rá xädi ra Jesús. Ne nu'a bi zøm bu 'büh ra Jesús ne bi zuspa rá 'yogu 'bu mi zεngua.

⁴⁸ Pe nu'a ra Jesús bi 'yεmbi:

—Grá Judas, ha ran ts'u'ts'i gui dägui, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁴⁹ Ne nu'bu mi'da yú xädi 'bu mi nu 'be'a bin ja, bi 'yän'na ra Jesús:

—Ha ga japähe ma espadahe, εn'u.

⁵⁰ Pe him bi dø'mi 'be'a da si'a n'da u, 'bex bi zεcua rán 'yεizagu rá 'yεhe ra ngurpa mbäja.

⁵¹ Pe nu'a ra Jesús 'bex bi hecua yú xädi:

—O gui øthu a, bi 'yεmbi.

Nε 'bex bi hocua mahøn'a a rá zagu a ran 'yohu.

52 Nε nu'a ra Jesús 'bex bin yahu yu ja'i ngue bá xhe da zits'i. Min 'yohu yu ngurpa mbäjä ne yu ngurpa mbädi bu ja ra danija, ne mi'da yá ngurpi yu judío. Ne bi 'yεmbi:

—Ha drá bεgä ngue guá hahu ni espadahu ne ni zahu ngue gui sixcahu, bi 'yεna.

53 Hanja hin gá bentcahu bu ja ra danija, ne zant'a min xänbategä bu. Pe nuya bi zøn ra ora din ja a bi zänd Ojä ne n'da ora thoho gui tajü, ne'a ra damants'o n'da ora thoho da daqui, bi 'yεn'a ra Jesús.

Ra Pedro bi gøn'a ra Jesús

54 'Bex bi fent'a ra Jesús ne bi ts'ixpu ja rá ngu ra hmumbäjä. Ne nu'a ra Pedro bi denni a na 'bejua thoho.

55 Nε mi zø bu n'da ra sibi bu mbo rá mbä't'i rá ngu ra hmumbäjä. Ne nu ra Pedro madin taspihu bu yu ja'i.

56 Nε mi 'bäpu n'da ra hmute ngue ra 'yεhe bu. Ne nu'bu mi nu'a ra Pedro, bi 'yεna:

—Nuna ran 'yohu hucua, min 'yohu ra Jesús.

57 Pe nu'a ra Pedro bin cøni, ne bi 'yεna:

—Nu'i grá xisu, xøgue hin dí paçä to'o a guí ma, bi 'yεna.

58 Nu'bu mi tho n'da zu t'u ora, n'da ran 'yohu bi nu'a ra Pedro ne bi 'yεmbi mahøn'a:

—Nu'i grán 'yohu, gue'e gmin 'yohu ra Jesús.

Pe nu'a ra Pedro bin cøni:

—Hinga guecä, bi 'yεna.

59 Nε nu'bu mi thoh man'da ora, xø man'da ran 'yohu bi 'yεmbi:

—Nugä, dí paçä na ran 'yohu. Guehna n'da rá xädi ra Jesús. Nehna ra mengu Galilea na, bi 'yεna.

60 Pe nu'a ra Pedro bi dæti:

—Nu'i grán 'yohu, hin dí paçä 'be'a guím ma, bi 'yεna.

Ne 'bex bi mbah ra øni buya.

61 Nu'a ra Jesús 'bex bin yεgui ne bi hyant'a ra Pedro. 'Bex bi bεn'a ra Pedro xí xi'a rá Hmu, ngue bi 'yεmbi: “Dí paçä nu'bu hin ná mbah ra øni, hyundi xquí cøngui,” ngue xí 'yεmbi.

62 Nε nu'a ra Pedro buya, bi mba bu thi ne bin zoni, bi bεnman'u 'be'a bi 'yøt'e.

Ra Jesús bi t'uspi

63 Nε nu'u yun 'yohu mi fä'a ra Jesús, bin uspate tho'u.

64 Nε bi gorpa rá dä ra Jesús, ne bi mbεmp' pøya, ne bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Grá pøngahya, xije to'o bi mbεp'a'i, bi 'yεmbi.

65 Nε εmme xun ngu ran ts'o bi xi'a ra Jesús.

Ra Jesús bi juqnbayá ngurpi yu judío

66 Nε nu'bu mi hyax pøya, bim peti bu yu dæc'yεi, ne yu ngurpa mbäjä, ne yu xänbate nija. Ne nu'u bi zixpu madím peti gätho yá ngurpi yu judío, ngue di juqnbä ra Jesús. Ne bi 'yεmp'a:

67 —Dami xije ya, ha majuani gue'e grá Cristo, rá Thahni i Ojä.

Nε nu'a ra Jesús bi dæti:

—Madague'a ga xi ah_u, hin gui 'yεc'yεigah_u.

⁶⁸ Nε ngutho'b_u ga än'nah_u n'da ran t'änni, hin gui thahmb_u, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁶⁹ Pε nuya, bi zøn ra ora ga com'be rá ts'edi Oja nuixte thoho, nugä ngue dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁷⁰ Nε nu'ü mi hup_u bi 'yänni:

—Ha gue'e rá Ts'ünt'ü e Oja 'b_u.

Nε nu'a ra Jesús bi dät:

—Gue'a guí mamhb_u, bi 'yεna.

⁷¹ Pε nu'ü b_uya, 'bex bi 'yεn'ü:

—Hingui jatho ga homhb_u mi'da y_u testigo, nguetho ya bin juanzechε, nε dá øhmb_u a bi ma, bi 'yεn'ü.

23

Ra Pilato bi juanba ra Jesús

¹ Janangue'a bi ndants'ü, bi zix'a ra Jesús b_u 'b_uh ra ts'üt'abi Pilato.

² Nε gätho_u bi yap'a ra Jesús. Nε bi 'yεmp'a ra Pilato:

—Nuna ran 'yoh_u i 'bäcua, εmme i hät y_u ja'i, nε bi xih y_u ja'i ngue hin din jut y_u renta im man ra ts'üt'abi Roma, nε bi manse ngue guesε ra Cristo, ra hmuts'üt'abi na, bi 'yεn'ü madí yap'a ra Jesús.

³ Nε nu'a ra Pilato b_uya, bi 'yän'na ra Jesús:

—Ha majuañi gue'e rá hmuts'üt'abi y_u judío.

Ra Jesús bi dät:

—Gue'a gá ma, bi 'yεn'a ra Jesús.

⁴ Nu ra Pilato b_uya bi 'yεmb y_u ngarpa mbäjä nε y_u ja'i mi 'bäp_u:

—Xínga n'da ra ts'oqui dá tñbä na ran 'yoh_u, bi 'yεna.

⁵ Pε εmme man'da nts'edi bi man'ü y_u yapate:

—Nuna ran 'yoh_u bi d'üma n'da ran heque nangue 'be'a bi xänba y_u ja'i. Gue'a bi 'yørp_u ja ra häi Galilea, nεp_u ra xεqui Judea, nε nuya bi zøcua ja ra hnini Jerusalén, ngue da 'yøt'ua, bi 'yεn'ü.

Ra Herodes bi juanba ra Jesús

⁶ Nu'b_u mi 'yøde 'be'a bi man y_u ja'i, nu ra Pilato bi 'yänni:

—Ha ra mεngu b_u Galilea na ran 'yoh_u 'b_u.

⁷ Nε nu'b_u mi badi gue ra mεngu b_u Galilea a ra Jesús, bi manda da ts'ixp_u 'b_uh ra Herodes. Nguetho ra Herodes ra ts'üt'abi b_u ja ra häi Galilea, nε gue'a ra pa i 'bap_u ja ra dahnini Jerusalén a.

⁸ Nε nu'a ra Herodes, 'b_u mi nu'a ra Jesús, bin johya, nguetho mi øde 'be'a gätho mi øt' ra Jesús, nε in nde da nu n'da ran t'øt'e nuixte.

⁹ Nε nu'a ra Herodes, xan ngu bi 'yän yän t'änni, pε nu'a ra Jesús him bi 'yarp_u patho ra güenda, xíngui ts'ü bi dät.

¹⁰ Nε hinga yatho mi 'bäh y_u ngarpa mbäjä, nε y_u xänbate nijä, nε εmme ts'edi bi mbafi, di yap'a ra Jesús.

¹¹ Pε nu'a ra Herodes nε yú dofüi, εmme bi denthoho a

ra Jesús, ne xíngui ts'ua bi nūmansu'a. Ne nu'ua yu dofui bi het'a ra pahni tengu yá pahni yu hmuts'ut'abi, ne bi mbenh mahon'a bu 'buh ra Pilato.

¹² Ne madín sahmi a ra Herodes a ra Pilato, pe nu ra pa a, bin amigoui buya.

Nura Pilato bi manda dí ho ra Jesús

¹³ Ne nu'a ra Pilato bi zon'du yu ngurpa mbäjä ne'ua mi'da yu ngurpi yu judío.

¹⁴ Ne bi 'yembi:

—Guá sihu na ran 'yohu 'bäcua, ne gá xiju ra hyäte na. Pe xun ngu yan t'änni xtá ändä ne xínga n'da ra ts'oqui dá tñbä na, bi 'yena.

¹⁵ Ne xínga gue'a ra Herodes bi ma xtán dñba n'da rá ts'oqui, ne bá pentho ua mahon'a. Ne hin'yua 'be'a bi 'yot'na ran 'yohu gue dí nu ran date.

¹⁶ Nuya, ga manda da 'bei ne nubuya ga thøtho, bi 'yena.

¹⁷ Nguetho nu ra Pilato nzaí di thø'a n'da ra ofädi 'bu i ja ram peti ran dābaxjua.

¹⁸ Pe nu yu ja'i emme bi mbafi ne n'dat'a bi man u:

—Dami hyo na ran 'yohu, ne go gui thø'a ra Barrabás, bi 'yēn'ua.

¹⁹ Ne nu'a ra Barrabás, ra hyodu a, ne mi ofädi nguetho bi parpa yu ja'i din sahmbu ra ts'ut'abi.

²⁰ Pe nu'a ra Pilato, emme min nde di thø'a ra Jesús, ne bi zäpi din yahu yu ja'i mahon'a.

²¹ Pe nu'ua yu ja'i emme i mbafi. Ne bi 'yēn'ua:

—Cuarpu ja ra pont'i, bi 'yēn'ua.

²² Ne ná hyundi buya, bi 'yän'na ra Pilato:

—'Be'a ní ts'oqui bi 'yot'na ra Jesús, xínga n'da ra ts'oqui xtá tñbä ngue dí nu ran date, pe 'be da gua'a m'bei ga xocä buya, bi 'yēn'a.

²³ Pe man'da nts'edi bi mbah yu ja'i, ne n'dat'a bi ma ngue di cuarpu ja ra pont'i ra Jesús. Ne bi dāha 'be'a min nde buya.

²⁴ Nguetho nu'a ra Pilato bi manda da t'ot'a 'be'a go i nde yu ja'i.

²⁵ Go bi thø'a ra Barrabás, ngue bi man yu ja'i, madague'a ín ofädi a nam parpate ne ne'a ín hodu. Pe nu'a ra Jesús, go bi dāp'ua yu ja'i da 'yørpe tengu mim beni da 'yørpe.

Nura Jesús bin cuatpu ja ra pont'i

²⁶ Ne nubuya, bi ts'ixa ra Jesús bu ndehnini. Ne bin c'athu n'da ran 'yohu, í Simón, ra mengu bu ra hnini Cirene, ngue ní mba bu ja ra hnini Jerusalén. Ne bi fent'i ne bin japi da duspa rá pont'i ra Jesús.

²⁷ Ne n'dan nets'i yu ja'i bi den'na ra Jesús. Ne nu'ua 'da yu xisu zom bu ní mba, i tu yu mbui 'be'a da t'ørpa ra Jesús.

²⁸ Pe nu'a ra Jesús bi hyēt'ua ne bi 'yēmp'ua:

—Gyá zu xisuhu, ngue gyá menguhu Jerusalén, o guí zomhu ngue ga tugä, pe man'da go gui zomhu nangue 'be'a gui nusehu, gyu menguhu Jerusalén, ne ni t'uhnihu.

29 Nguetho da zøn ra pa xæn u tho ran ænbi guin nuhæ. Nε him man gui samhæ u yæ xisu him bi dɿn yá t'æhni, pεgue guim bæmhæ majari u, nguetho ya njo'o yá t'æhni da nu'a ran ænbi xæn u tho tengu da nu ni t'æhnihæ.

30 Nε da 'yæn'i 'da: "Man'da xæn ho 'bæxtan yøt' yæ t'øhø nε yæ nyuni xtan gogbahæ, xinda gue'bæ ga thoqui ga nuhæ ran ænbi xæn u tho," da 'yæn i 'da.

31 Nε gui pæhmbæ, nu'bæ xæn u tho ran ænbi bi t'ørpa n'da ngue hin'yæ rá ts'oqui, man'da xæn u tho da t'ørpa u ja yá ts'oqui, bi 'yæn'a ra Jesús 'bæ mi xih yæ xisu i zoni.

32 Nε'æ yoho yæn 'yohæ bi ts'its'i ngue 'darpæ da thohæ a ra Jesús. Pε gætho u yoho mi ja yá ts'oqui u.

33 Nε gætho bi zøm bæ ja n'da ra nyuni t'æmbi ra yæxmu. Guepæ bi mba ma cuati bæ ra Jesús nε'æ yoho yæn 'yohæ. N'da a n'da bi guarpæ ja yæ pont'i.

34 Nε nu'a ra Jesús bi 'yæna:

—Ma Ta'i, dami punba a i ørcä ya yæ jå'i, nguetho hingui pædi 'bε'a i øt'e, bi 'yæn'a ra Jesús.

Nε nu'æ yæ dofæi bi 'yøt'a n'da ran tæha to'o da gæxa rá pahni ra Jesús.

35 Nε mi hand thoho yæ jå'i. Nε nu yá ngærpi, æmme bi den thoho nε bi 'yæna:

—Nunæ ran 'yohæ bi pø'i 'da, i sä dim pøse ya gue'bæ gue'a ra Cristo rá Thahni Ojå næ, bi 'yæn'æ.

36 Nε'æ yæ dofæi æmme bi denthoho nε di säti di un'na ra vino xæn ju, æmbi da zi a ra Jesús.

37 Nε bi 'yæmbi:

—Nu'bæ gue'e rá Hmuts'æt'abi yæ judío, damim pøse 'bæ, bi 'yæn'æ yæ dofæi.

38 Nε mán t'o't'i n'da ra xithæ bæ ja ra pont'i bæ ja rá yæ ra Jesús. Nε nt'o't'i bæ: "Nuna rá Hmuts'æt'abi yæ judío na."

39 Nε nu'a n'da ran 'yohæ mi cuat rá pont'i mi 'bæpæ nán ja rá hyo ra Jesús, bin sante thoho. Nε bi 'yæna:

—Nu'bæ majuæni gue'e grá Cristo, hanja hin gám pøse, necä'be xquí pøc'be, bi t'æmp'a ra Jesús.

40 Pε nu'a man'da ran 'yohæ mi cuarpæ bæya, bi hεcpa a bin sante nε bi 'yæmbi:

—Ha xíngui ts'æ guí su Ojå, nε 'dat'a man ænbihæ, bi 'yæna.

41 Pε nugüi, ran dæte rán säui a dá øt'ui. Pε nuna ra Jesús, xíngui ts'æ ran ts'o bi 'yøt'na, bi 'yæmbi.

42 Pε nubæya, bi 'yæmp'a ra Jesús:

—Dami bænc 'bæ bin ja ni ts'edi ngue gui manda ua, bi 'yæna.

43 Nu ra Jesús bi 'yæmbi:

—Majuæni dí xi'a'i, ga sømmi nám pa ya bæ mahçts'i, bi 'yæmbi.

Bi du ra Jesús

44 Pε nu'bæ huxyadi, bim 'bæxui gætho ra ximhäi, asta gue'bæ hyunde.

45 Nε nu'bæ mim 'bæxui, bin xængui nde ra 'bø't'e i ndam bæ mbo ra dænjå.

46 Nε nu'a ra Jesús nts'edi bi mbafi, nε bi 'yεna:

—Ma Ta i, dadí dā'a ma te ya, bi 'yεna.

Nε 'bex bi du baya.

47 Nε nu ra hmudofui mi 'bāpυ, 'bυ mi nu 'be'a bin ja, bi 'yεspa Oja, nε bi 'yεnse:

—Majuani nun ran 'yohυ hin te mi ja ra ts'oqui, bi 'yεna.

48 Nε gātho na ngu yυ ja'i 'bāpυ ngue yυ nute, 'bυ mi nu 'be'a bin ja, 'bex bi mba yá ngu, bi bεndumbui nε bi hyonya thoho.

49 Pε nu'υ yá amigo ra Jesús n'danni ts'υ mi 'bāi. Nε'υ 'da yυ xisu mi ten'na ra Jesús 'bυ mambá nεxpυ ja ra hāi Galilea, gātho bi nu 'be'a bi t'ørpa ra Jesús.

Bi t'ä'a ra Jesús

50-51 Nε mi 'bυ'a n'da ran 'yohυ, í José, ra mεngu bυ ra hnini Arimatea, n'da rá hnini yυ judío bυ ra xεqui Judea. Nu'a, ra hoc'ja'i a, nε mi hnumansu. Nε mi tøm' ra pa di manda ua rá ts'edi Oja. N'da rá ngarpi yυ judío a, pε hinga 'da'ingu bi bεmhbbυ bi juanba ra Jesús.

52 Nε nu'a ra José bi mba bυ bí 'bυh ra Pilato nε bi 'yāp rá ngøc'yei ra Jesús ngue da 'yāgui.

53 Nε bi tong bυ ja ra pont'i a ra Jesús. Nε bi mbantpa rá ja'i ra Jesús n'da ra hoc'bø't'e xυn ho, nε bi gārpy ja n'da ra hyādo xinga n'dandī bi 'yo n'da ra du.

54 Nε nu'bυ mi 'yāgui, gue'a ra pa din sā yυ ja'i ngue da nu ra pa ran sāya.

55 Nε nu'υ yυ xisu, mi ten'na ra Jesús 'bυ xí nεxpυ ja ra hāi Galilea, bi den'na ra José nε bi nu hapυ bi jāt'a ra Jesús, nε mi nu hapυ án ja rá ya.

56 Nε nu yυ xisu bi mba baya, di hoc ra 'yεthi i yυman'u, nε ra aceite da gospa rá ja'i ra Jesús. Pε nu'bυ mi mbυ'a ra pa ran sāya, bin sāya tengu thoho bi mam bυ ja yán t'ēdi.

24

Bi dāmbεni ra Jesús bυ jarán yāgui

1 Nε t'υxuditho ra pa ndomingo, nu'υ yυ xisu bi dux ra 'yεthi bi hoqui, nε bi mba bυ ja ran 'yāgui ngue ra hyādo guepυ mi o ra Jesús.

2 Nε nu'bυ mi zøm bυ, bi nu, ya xí mba njanni a ra do mi juaxpυ ja ra hyādo.

3 Nε 'bex bi yurpυ mbo, pε him bi dīm bυ rá ja'i ra Jesús.

4 Nε nu'bυ mi 'bāpυ nε din 'yomfεni 'be'a bin ja, 'bex bim 'bāhmbυ yoho yām 'behni Oja, mi he yá pahni di fεxni.

5 Nε nu'υ yυ xisu, εmme bin su nε bi hyε't'υ yυn 'yohυ. Nε bi 'yεmp'υ:

—Hanja gní hyomhbυ ua n'da ran 'yohυ i 'bui, guecua ja ran 'yāgui.

6 Nu'a guí homhbυ, bi ndants'a, njo'o ua a. Nde'bυ guim bεmhbbυ a bi xi ahυ 'bυ gām 'bυhmbυ bυ ja ra hāi Galilea.

7 Ngue bi ma jatho da nu ran υnbi, nε da mba ma dā bυ 'bυh yυ ts'om'bāi, nε da du bυ ja ra pont'i, nε nu'bυ ná hyu

pa da dambɛni, bi 'yɛn'ahɛ, bi 'yɛn'ɛ yám 'bɛhni Ojã.

8 Nɛ nu'ɛ yɛ xisu bi bɛm bɛya 'bɛ'a xí man'a ra Jesús.

9 Nɛ bi nɛxpɛ ja ran 'yãgui, bi mba bɛ 'bɛ'ɛ 'dɛ'ma'da yá xádi ra Jesús nɛ'ɛ gátho mi'da, nɛ bi xi'ɛ 'bɛ'a bin ja bɛ ja ran 'yãgui.

10 Nɛ nu'ɛ yɛ xisu, ra María Magdalena a n'da, nɛ ra Juana a man'da, nɛ ra María rá mbe ra Jacobo a man'da, nɛ'ɛ mi'da min 'yohɛ gue' ɛ bi xi'ɛ yá xádi a ra Jesús 'bɛ'a bi nu bɛ ja ran 'yãgui.

11 Pɛ nu'ɛ yá xádi, him bi 'yɛc'yɛi 'bɛ'a bi man yɛ xisu, nɛ bi 'yɛmbi bi bɛnsɛ 'bɛ'a bi man'ɛ.

12 Pɛ nu'a ra Pedro, bi mba n'dihi bɛ ja ran 'yãgui nɛ bi nu bɛ mbo. Nɛ bi nu mi 'bɛntho bɛ ra 'bɛ't'e má mbant'i ra Jesús. Nɛ bi mbeng bɛ ja rá ngu bɛya, bi hyonya thoho 'bɛ'a bin ja.

Ra Jesús bin 'yohɛ bɛ 'yu 'da yá 'yɛc'yɛi

13 Nɛ gue'a ra pa bi mba yoho yɛ 'yɛc'yɛi bɛ ja ra hnini Emaús ngue hinga yatho, hyu ora tho ná 'yo.

14 Nɛ i mam bɛ ní mba 'bɛ'a bin ja bɛ Jerusalén.

15 Nɛ gátho ná yá'ɛ, bi zɛpɛ 'yu a ra Jesús nɛ bin 'yohɛ.

16 Nɛ nu'ɛ bi nu a, pɛ him bi baɗi to'o a.

17 Nɛ nu'a ra Jesús bi 'yán'dɛ:

—'Bɛ'a guí mammi.

Nɛ nu'ɛ yoho bim 'bãpɛ bɛya, nɛ ɛmmɛ tu yá mbúi.

18 Nɛ nu'a n'da í Cleofas bi ɗati, bi 'yɛna:

—Masque hɔn'a zɛɛ hin guí paɗi 'bɛ'a bin ja bɛ Jerusalén yɛ pa i ja bɛya, bi 'yɛmbi.

19 Nu'a ra Jesús bi 'yänni:

—'Bɛ'a bin ja bɛ.

Nɛ bi xih pɛya 'bɛ'a bin ja, bi 'yɛmbi:

—Nu ra Jesús, ra mɛngu Nazaret, n'da rá pɔngahyã Ojã ɛmmɛ mi ja rá ts'ɛdi, bi 'yɔt' yɛn t'ɔt'e nuixte nɛ bi hoc yɛn zãman'ɛ. Nɛ bi 'yɔt' ran ho bɛ na nu Ojã, nɛ nu yɛ ja'ɛ bi numansu a.

20 Nɛ nu'ɛ yɛ ngɛrpa mbãja nɛ mi'da ma ngɛrpihɛ, bi dá'a ra Jesús bɛ 'bɛh ra ts'ut'abi ngue da tho. Nɛ bi mba ma cuati bɛ ja ra pont'i bɛya.

21 Nɛ nugãhe, dá bɛmhbe gue'a da yãnjɛ dyá ja'ɛ israelgãhɛ, nɛ xtín jase ma ts'ɛdi zɛɛhɛ mahɔn'a. Pɛ ya ná hyu pa ya bi tho.

22-23 Pɛ nu'ɛ 'da yɛ xisu ma mi 'yɛc'yɛihe, mán t'axuditho bi mba bɛ ja rán 'yãgui, guɛpɛ bí o ra Jesús, pɛ him bi ðim bɛ a, nɛ bá peng bɛ ja ra ngu bi xije 'bɛ'a bi nu, nɛ bi man'ɛ bi nu 'da yám 'bɛhni Ojã mahɛts'i, bi xifi i 'bɛ'a ra Jesús. Nɛ ɛmmɛ dadí hyonya thohe.

24 Pɛ nu'ɛ 'da man 'yohe, bi mba bɛ ja ran 'yãgui nɛ ngutho bi man'ɛ ngue hin'yɛ bɛ rá ja'ɛ, bi 'yɛn'ɛ yɛ 'yɛc'yɛi.

25 Pɛ nubɛya, nu'a ra Jesús bi xi'ɛ min 'yohɛ:

—Nu'auí, guí 'yãmbiui nɛ xíngui ts'ɛ guí ɛhya guí 'yɛc'yɛiui 'bɛ'a gátho bi man yá pɔngahyã Ojã.

26 Nguetho gätho ɯ bi ma jatho da nu ran ɯnbi ra Cristo, gue'bu go bi gonhui rá ts'edi Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

27 Ne nubuya, bi xi'ɯ 'be'a gätho bi man yɯ pɔngahyaŋ gue din ja, ne 'be'a nam bɔn'a nt'o't'i bu. Bi du'mi bu rá mbadi rá sɔcuɔ ra Moisés ne bi xifi gätho ɯ mi'da yá sɔcuɔ Oja.

28 Ne nu'bu mi ts'ɯtho da zɔm bu ní mba, nu ra Jesús bi 'yɔt'e tengu 'bu da thogui.

29 Pe nu'ɯ yoho min 'yohu bi zammi din oxhu bu, nguetho bin de. Ne nu'a ra Jesús buya, bi gohmbu bu ɯ.

30 Ne nu'bu min sihmehu, nu ra Jesús bi hyac ra hme, ne bi un ra jamadi Oja, bi xeni, bi un'du mi 'buru buya.

31 'Bexgue 'dahmantho bi baði to'o a ra Jesús tengu'bu ja bin zɔ yá dá. Pe nu'a ra Jesús 'bexque bim 'betho bu, him bi nu haru í mba.

32 Ne nu'ɯ yoho bin yaɣe ɯ, bi 'yɛn'ɯ:

—Pe hanja hin dá paḥmi 'bu má n c'athu bu ja ra 'yu. Ha him bin johya ma mbaiui 'bu mí xicui 'be'a nam bɔn'a rá m hma Oja, bin 'yɛmzehe ɯ.

33 'Bex bi ndants'i, bi mbeng bu Jerusalén, ne bi dɔm bu ɯ 'de'ma'da ngue madim petihu mi'da yɯ ja'i.

34 Ne emme mádi johya ɯ, ne i ma ngue bi ndants'i mahɔn'a ra Hmu ne bin yaui ra Pedro.

35 Pe nu'ɯ bi zɔhɔ ngue min 'yohu ra Jesús bu 'yu, bi xi'ɯ mi'da 'be'a bi 'yɔrpu 'yu. Ne bi xi'ɯ ngue gue'a í ba'a ngue bi xen ra hme ra Jesús.

Ra Jesús bin 'yuse bu 'buh yú xädi

36 Ne nu'bu gätho na ya'ɯ yɯ xädi, ya xí 'bäru ra Jesús 'bu mi nu. Ne bi zengua ɯ, bi 'yɛmbi:

—Gan johyahu.

37 Ne emme bin su, bi beḥni gue i nu n'da ran daḥi, ngue him majuaḥi.

38 Pe nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɯ:
—Hanja ngue in jabu nin 'yomfɛnihu, ne hingui sä gui 'yɛc'yɛigahu.

39 Dami hyɛtcahu, ne guin nuhu ma 'ye ne ma gua, ne gui nuhu ngue gueczehägä. Dami thäqui, janangue da zä gui paḥmbu ngue i ja a ma ngɔc'yɛi. Pe nu'a n'da ran daḥi tengu guim beḥmbu, hinguin 'youi rá ngɔc'yɛi a, bi 'yɛn'a ra Jesús.

40 Ne nubuya, bi 'yut'ɯ yá 'ye ne yá gua.

41 Pe guexta'a him 'bexque bi 'yɛc'yɛi nguetho bi hyonya thoho, ne xin di johya ɯ. Nu ra Jesús buya, bi 'yäpi 'be'a da zi.

42 'Bex bi un'na n'da xequi ra huɔ.

43 Bi hyam buya ne bi za, ne gätho yɯ ja'i mi 'buru bi nu.

44 Ne nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɯ:

—Nuya bin ja 'be'a gätho dá xi ahu 'bu má m 'buhmbu. Ya dá xi ahu gue din ja a nt'o't'i bu ja yán t'ɛdi ra Moisés, ne ru ja yá sɔcuɔ yɯ pɔngahyaŋ, ne'a nt'o't'i bu ja yɯ thuhu, yɯ salmo, ne ya bin ja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

45 Nu ra Jesús buya, bi xocpa yán 'yomfɛni ngue da

zä da bə'u 'be'a nam bøn'a rá m
Hman Ojə.

⁴⁶ Nε bi 'yεmp'u:

—Nt'o't'i b_u ja rá m Hman
Ojə gue da nu ran unbi ra
Cristo, nε da tho, nε ná hyu pa
da dambəni.

⁴⁷ Nε nt'o't'i b_u ngue dí
mbu_u Jerusalén da hman
ran ho ma'da'yo, nε gätho ná
nguni ra ximhäi, nε da sih yu
jä'i di päh yán 'yomfəni nε
da mba ma punbi yá ts'oqui,
ngue nangué rá thuhu ra
Cristo.

⁴⁸ Nu ah_u, sä guim mamhb_u
majuani ran ho ma'da'yo,
nguetho gá nuh_u 'be'a gätho
bin ja.

⁴⁹ Nε gua pεn 'nah_u rá
Hogandəhi Ojə bi mam ma Ta
di 'da ah_u. Pε jatho gui tømhb_u
ua Jerusalén, gue'b_u go bá əh
mahəts'i rá ts'edi gan 'yoh_u, bi
'yεn'a ra Jesús, bi 'yεm'b_u min
yəh_u yá xädi.

Bi ndex mahəts'i ra Jesús

⁵⁰ Nu'b_u mi gua'a bi man
ra Jesús, bi zix _u yá xädi b_u
ja ra 'yu ní mba b_u Betania,
nε guerp_u bi 'uə'ts' yá 'ye nε bi
jəp'u b_uya.

⁵¹ Pε nub_uya bi zop_u _u yá
xädi nε bi ndex mahəts'i.

⁵² Nε gätho _u mi 'bäp_u bi
'yεspi nε εmme bin johya yá
mbui _u. Nε bi mbeng b_u
Jerusalén b_uya.

⁵³ Nε gätho y_u pa bin de b_u
ja ra dənija, mi numansu Ojə
nε bi un ra jamadi Ojə b_u. Nε
hənt'a dí xi'a ya.

Xuua Ran ho ma'da'yo bi 'yo't'a ra Xuua rá xädi ra Jesús, nε xin rá 'bäiui a

*Nu'a ra Cristo t'εmbi ram
Hma*

¹ Nu'a ra Cristo tengu'bu ram hma nguetho di jajü ga pähmbü Ojä a. Ne ya xmi 'bu 'bu hin te mí ja ra ximhäi, ne i 'bähmi Ojä a, ne nu'a Ojä a.

² Ne gue'a mí 'bähmi Ojä 'bu rá mbüdi thoho.

³ Gätho bi 'yöt'e 'be'a i ja. Nu'bu hin xtá 'yöt'a, hin te di ja 'bu.

⁴ Ijase rá te, ne gue'a ní ja yá te ü yä jä'i, ngue di 'yomfεnip yá mbüi ü.

⁵ Janangue'a nu'a tengu ran nequi di yorpü ja ra 'bexui. Pe nu'a ra 'bexui hin da zä di huε't'a ran nequi.

⁶ Nu Ojä bi huahna n'da ran 'yohü gue'a ra Xuua Nxixyá a.

⁷ Nu'a ra Xuua Nxixyá bi thahni da ma nangue'a ran nequi majuäni, ndepe gätho da 'yεc'yεi ran nequi yä jä'i, nangue'a bi man'a ra Xuua.

⁸ Pe nu'a ra Xuua Nxixyá hinga gue'a ran nequi a, pe bi ma nangue'a ran nequi.

⁹ Nu'a ran nequi majuäni, bá εcua ja ra ximhäi, ndepe gätho din ja ran nequi yá mbüi yä jä'i.

¹⁰ Nu'a ran nequi majuäni bi 'yöt' ra ximhäi, ne bim 'bücua, pe nu yä jä'i ua ja ra ximhäi him bi bädi gue gue'a.

¹¹ Í zöcua dí 'bähmbe ngue ma mengugähe a. Pe xän ngu ü him bi 'yömanho a.

¹² Pe gätho to'o bi zim bü mbo yá mbüi a ra Cristo, ne bi 'yεc'yεi gue yá yänte a, gue'a í zä bi xänd mahön'a Ojä ü ngue bi 'yöt'e yá t'ähni zεhe ü.

¹³ Pe nu'bu bi xänd mahön'a Ojä n'da, hinguin ja tengu'bu xäm 'bu a n'da ra 'uere, ngue bi ndese yä jä'i ne nangue yá jä'i zεhe, pe bim 'büi mahön'a nangue Ojä.

¹⁴ Ne nu'a tengu'bu ram hma bin jä'i a, ne mí 'bähmbe a. Ne dá nuhe rá nüjxte nguetho rá 'dats'ünt'ü Ojä a, hin hapü i se a rá mate, ne gätho majuäni bi ma.

¹⁵ Nu'a ra Xuua Nxixyá bim pöngahyá nangue'a. Ne ts'edi bi ma bi 'yεna:

—Nuna guehna dá mangä 'bü má xi ahü, m'bejua ba εhe, pe man'da nüjxte xinda guecä, nguetho ya xmi 'bü 'bü rá mbüdi thoho, ne hin'na gä, mí εngä, bi 'yεn'a ra Xuua Nxixyá.

¹⁶ Ne gätho gahü dyü 'yεc'yεihü, dá hämhbü rá mate xän ndoho, ne thocua thoho di 'dajü man'da rá mate.

¹⁷ Nu ra Moisés bi xängahü yün t'εdi Ojä. Pe nu ra Jesu-cristo bi 'dajü rá mate ngue majuäni dí zingdahü Ojä a.

¹⁸ Njo'o n'da ra jä'i da zä da nu Ojä ngue xtäm bāse, hinda hönt'a rá 'dats'ünt'ü dim päseui a rá Ta, ne gue'a bi jajü dá pähmbü a.

*Ra Xuua Nxixyá bi ma to'o
a*

19 Nu'ɥ ma ngarpihe dyɥ judíohe dyɥ israelhe ngue mí 'bɥpɥ ja ra dahnini Jerusalén, bi mba ɥ 'da yɥ mbäjä ne'ɥ 'da yám fäts'ihɥ, bi zòm bɥ 'bɥh ra Xuua Nxixyá da 'yänni to'o a.

20 Nɛ nu'a bin juanni, him bin cøni, nɛ bi 'yɛna:

—Hinga guecä dra Cristo gue xɥ huand Ojä, bi 'yɛn'a.

21 Nɛ bi t'änni mahøn'a:

—To'o e, ha gue'e gra Elías.

—Hin'na, hinga guecä, bi 'yɛn'a.

—Ha gue'e gra pøngahyá bi man ra Moisés gue ba ɛhe.

Nɛ bi dät:

—Hin'na, bi 'yɛntho.

22 Nɛ bi t'änni mahøn'a:

—To'o e. Xije. Nu'bɥ gui xije nɛ da zä ga xihmbe ɥ bá pøngähe bɥya.

23 Nɛ bi dät'a ra Xuua Nxixyá bɥya:

—Nugä guecä bi man ra pøngahyá Isaías 'bɥ mi ma: “Dim 'bɥ a n'da dim 'bäpɥ ma'ueni ra hnini, nɛ ts'edi da ma di hoc yá mbɥi yɥ jä'i gue da 'yømanho ra Hmu 'bɥ bi zøhø,” bi 'yɛn'a ra Isaías, bi 'yɛn'a ra Xuua Nxixyá.

24 Nɛ nu'ɥ bi zòm bɥ, yám 'bɛhni yɥ fariseo ɥ.

25 Nɛ bi t'ɛmp'a ra Xuua:

—Hanja gní 'yøt' ran xixyá 'bɥ hinga gue'e grá Cristo, xínga gue'e grá Elías, xínga gue'e man'da ra pøngahyá bi man ra Moisés.

26 Nu'a ra Xuua bɥya bi dät'ɥ, bi 'yɛna:

—Nugä, ra dehe thoho ná xixyába yɥ jä'i, pɛgue i 'bä inde n'da ran 'yohɥ ua dí

'bähmbɥ, ngue hin guí pähmbɥ 'be'a di 'yɛt'ui a.

27 Nuna guehna dá mangä ngue m'bejua di dæmp' rá 'be'fi, pɛ man'da nuixte xinda guecä, janangue'a hin dí sɛcä tengu a, bi 'yɛn'a ra Xuua Nxixyá.

28 Nɛ guehya gätho yɥn t'änni bi hmam bɥ ja ra xɛqui Betábara, n'danguadi ra dätthe Jordán, guerpɥ bi 'yøt' ran xixyá ra Xuua.

Tengu ra t'udɛ'yo ra Cristo

29 Nu'bɥ mi hyats'i, nu ra Xuua Nxixyá bi nu ba ɛpɥ ra Jesús, nɛ bi 'yɛmp'ɥ mí 'bähmbɥ bɥ:

—Dami hyanthɥ ya, tengu'bɥ ra t'udɛ'yo, nguetho bi zänba Ojä dim 'bøts'e zɛhe, gue di hocpa yá ts'oqui yɥ jä'i 'bɥcua ja ra ximhäi.

30 Nunɥ guehnɥ mím mangä nɥ 'bɥ má ɛngä: “Ba ɛ a n'da ran 'yohɥ m'bejua, nu'a man'da nuixte xinda guecä, nguetho ya xmi 'bɥ 'bɥ rá mbɥdi thoho, nɛ hin'nagä.”

31 Nɛ nugä him mí pãcä to'o a t'ɛmbi ra Cristo. Pɛ bi siqui ga xixyá ahɥ nangue ra dehe, ngue gui pähmbɥ to'o a ni yäntehɥ, ma mi israel ahɥ, bi 'yɛna.

32 Nɛ bi ma majuani ra Xuua Nxixyá, bi 'yɛna:

—Dá nugä rá Hogandähi Ojä bá çah mahɛts'i, tengu n'da ra t'azɥ, nɛ bi gohmi ra Jesús 'bɥ má ørpa ran xixyá.

33 Ja dá pãcä bɥya ngue gue'a. Nguetho nu Ojä ngue bi xiqui ga øt' ran xixyá nangue ra dehe, nɛ bi

xiqui: “Nu'bu guin nu ma Hogandahi da gahi ne da gohmi n'da ran 'yohu, gui pahi ngue gue'a di un ma Hogandahi ya ja'i,” bi 'yengui.

34 Ne gue'a dá nugä a buya, janangue dí m mangä: “Guehna rá Ts'ant'u Oja na,” dí engä, bi 'yēn'a ra Xuua Nxixya.

Yü mbudi yü xädi ra Jesús

35 Xø man'dapa buya mí yo'be mi 'bähmbe ra Xuua Nxixya yü xädigä'be a.

36 Nu ra Xuua Nxixya buya bi hyandi ngue 'yo bu ra Jesús, ne bi 'yēnc'be:

—Dami nuui ya ra t'udε'yo ngue'a rá m 'behni Oja, bi 'yēna.

37 Nu'bu má ø'be a bi ma, dá ten'be ra Jesús.

38 Ne nu'a ra Jesús bin yε 'bu má ten'be ne bi 'yänga'be:

—'Be'a guí hommi, bi 'yēnc'be.

Ne dá än'be a:

—Rabí, nde da ma, xänbate i, hapu guí 'bui.

39 Ne bi xic'be ra Jesús:

—Ga mbähä gua nuui bu dí 'bucä.

Dá mbähmbe buya ne dá nu'be hapu mi 'bui. Ne man'da ora dám 'bu'be bu 'bu má sømhbe bu, nguetho mbe goho nde 'bu má sømhbe bu.

40 Ne nu'a man'da gue min 'yohe 'bu mi xic'be ra Xuua Nxixya ga ten'be ra Jesús, ra Andrés a, rán 'yohu ra Simón Pedro.

41 Nuna ra Andrés 'bex bi mba bá xi a rán 'yohu.

—Ya dá tım'be ra Mesías, bi 'yēna. Nu'a nde da ma rá

Thahni Oja a, ngue gue'a ra Cristo a.

42 Ne nu ra Andrés buya, bi zix'a ra Simón guepu bí 'bä a ra Jesús. Ne nu ra Jesús 'bu min nu, bi 'yēmbi:

—Nu'i gra Simón rá ts'ant'u i ra Jonás. Nuya ga xi a man'da ni thuhu ga hut'a ra Cefas, n'dat'a ra Pedro gue nde da ma, ra do.

Ra Jesús bi zon'na ra Felipe ne ra Natanael

43 Xø man'dapa mahøn'a buya bi bēn a ra Jesús da mba bu ra häi Galilea. Ne nu'bu má mbähmbe bin tımmi ra Felipe.

—Dami tēngui, bi 'yēmp'a.

44 Nuna ra Felipe ra mēngu bu Betsaida, ne ra Andrés, ne ra Pedro.

45 Ne nu'bu mi mba ra Felipe ne bi dın'a ra Natanael, bi 'yēmbi:

—Ya dá tıngähe a gue mi hmam bu ja rá søcuä ra Moisés, nepu ja yü søcuä yü pōngahya Oja mi hma, ne gue'a ra Jesús ra mēngu Nazaret, rá ts'ant'u ra José, bi 'yēn'a.

46 Nu ra Natanael buya bi 'yēna:

—Hague dán zä di nequi n'da ra hocja'i bu Nazaret.

Nu ra Felipe buya bi 'yēmp'a:

—Ga mbe gua nuse.

47 Ne nu'bu min nu ra Jesús gue ba epu ra Natanael, bi 'yēnje bu mi 'bähmbe:

—Dami nuhu nu ran 'yohu ba ehnu ya, gue rán säui njuantho da t'ēmbi ra israel, nguetho hingui yoho rán 'yomfēni, bi 'yēna.

48 Bi 'yɛn'a ra Natanael bɥa:

—Hanja guí p̄adi gue hin-gui yoho man 'yomfɛnigä nɛ njəm'bɥ gá nugui, bi 'yɛna.

Nu ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Nu'bɥ hin ní zo a ra Fe-lipe, dí p̄adi 'bɛ'a gnám bɛm 'bɥ gmi hupɥ ja ra za, bi 'yɛmp'a.

49 Nu ra Natanael bɥa bi 'yɛmp'a:

—Ma Hmu i, rá Ts'unt'ɥ i Ojã, gue'e bi zãn'na Ojã gam hmuts'ut'abi nanguécãhe dyɥ israelɥ, dyɥ judíoɥ.

50 Nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Ha gue'a guí 'yɛc'yɛigä a dá xi i, gue'bɥ má xi i: “Dí p̄adi 'bɛ'a gnám bɛm 'bɥ gmi hupɥ ja ra za.” Pɛ man'da nuixte guin nu 'bɥ m'bejua xinda guehna dá xi i.

51 Nguetho majuañi dí xi i, guin nuhɥ da xoh mahɛts'i, ngue guin nuhɥ yám 'bɛhni Ojã ba çãh mahɛts'i, nɛ da zɔpɥ hapɥ gã dan 'yogã, nɛ da ndets'e, gue guecã dán ja'igä ua ja ra ximhäi, bi 'yɛn a ra Jesús.

2

N'da ran thãti bin ja bɥ Caná

1 Nɛ nu'bɥ mí tho'a nyopa bɥa bin ja n'da ra dants'ihmɛ 'bɥ mín thãta n'da ra ts'unt'ɥ bɥ Caná ra häi Galilea. Nɛ bi zòm bɥ rá mbe ra Jesús, bi mbãx'ɥ bi hoc ran ts'ihmɛ.

2 Nɛ ra Jesús nɛcãhe yú xädigãhe bi ts'oncahe bɥ ja ran ts'ihmɛ.

3 Nɛ nu'bɥ min theh ra gui'uva dá sihe, bi 'yɛn'a rá mbe ra Jesús:

—Bin the'a ra gui'uva, bi 'yɛmp'a ra Jesús.

4 Bi dã'a ra Jesús bɥa:

—Ma mbe i, 'bɛ gám bɛnse 'bɛ'a ga øt'ã, nguetho hinga na søn ra ora ga øt'a n'da ran t'øt'e nuixte, bi 'yɛmp'a rá mbe.

5 Nɛ nu'a rá mbe ra Jesús bɥa bi xi ɥ yɥ 'yɛɛ 'bɥpɥ:

—Hønt'a go 'bɛ'a da xi ahɥ ra Jesús, dami 'yøthɥ, bi 'yɛna.

6 Nɛ mí hɔpɥ 'dato yɥ xaro ngue yɥ do, mbe goho 'dãte litro i hãt'ɥ. Nguetho i ja ran t'ɛdi ma mi judíohe gue i jatho dín xat'yɛ.

7 Nɛ nu'bɥ mí zøn ra ora bi man ra Jesús, bi xi ɥ yɥ 'yɛɛ 'bɥpɥ:

—Dami yus'hɥ yɥ xaro nangué ra dehe.

—Nɛ bi yus' pɥa.

8 Nɛ bi 'yɛmbi mahøn'a:

—Dami 'yã i ts'ɥ ra dehe nɛ gui un'na ra ngurpa 'yɛɛ, bi 'yɛna.

Nɛ bi un bɥa.

9 Nɛ nu'bɥ mí zã a ra ngurpa 'yɛɛ gue xín gui'uva a ra dehe, bi zã mancãhi. Pɛ him bi bãdi hapɥ bi nɛqui, pɛ nu yɥ 'yɛɛ gue bi 'yã a ra dehe mi pã ɥ. Janangué'a nu ra ngurpa 'yɛɛ bi ma bá ts'i a ra ts'unt'ɥ da 'yänni nangué ra gui'uva, gue nu'a ra ts'unt'ɥ go din thãti.

10 Nɛ bi t'ɛmp'a:

—Pɛ hanja 'bɛ bin niyã ɥ yɥ ja'í, gá un'na ra gui'uva xãn çãhi, nɛ hinga gue'a zãt' øt' yɥ ja'í a. Pɛ zãt' rá mbãdi thoho

di un a xun cūhi b_u ja n'da ran ts'ihmε, nε nu'b_u bin niya y_u ja'i din t'un'na hin ε ho, bi 'yεn'a ra ngurpa 'yεhε. Nε xinga gue'a mí p_a a.

11 Nε guehna rá mb_udi ran t'øt'e nuixte bi 'yøt' ra Jesús b_u Caná ra häi Galilea, gue bi 'yuh rá ts'edi. Nε man'da dá εc'yεihe b_uya yá xädigähe a.

12 M'bejua b_uya dá mbähmbe ra Jesús b_u ra hnini Capernaum, nε rá mbe nε yán 'yoh_u. Pε hinga nya'a däm 'b_uhmbe b_u.

Ra Jesús bi mbaxt'a ra d_anija

13 Dá mbähmbe ra Jesús b_u Jerusalén 'b_u ma guep_u da dät' ra pa mahøn'a ran d_abaxjua gue 'b_u mi hyo ra t'ude'yo b_u Egipto mam bombøtahe.

14 Nε nu'b_u mí yurp_u mbo má mbät'ti ra d_anija, bi nu ngue 'b_up_u y_u mbändani nε y_u mbäde'yo nε y_u mbäts'aha mim pä b_u. Nε mí 'b_up_u y_um pämbeti øt' yá 'befi b_u.

15 Nε bi 'yøt'a n'da ram fei gue ra xähi gue í dex'ya y_u mbä. Nε gätho bi hyøn a thi y_u mbä nε yán dani nε yá de'yo. Nε bi 'uεnba yá mbeti y_um pämbeti, bi ndønba yá mexa.

16 Nε bi t'εmp'ya y_u mbäts'aha:

—Ní mbähä, dami six ni do-jah_u. Hingui sä gui 'yøth_u ra nguntäi ua rá ngu ma Ta, bi 'yεn'a ra Jesús.

17 Nε 'bex dá bεmhbe a män t'ot'ti ja rá t'ohni Oja: “Çna da guah ma mb_ui nanguε ra dumb_ui 'b_u má nu a ni ngu,

nguetho εmme dín ndepe xtán hotho b_u,” bi 'yεmp a rá Ta ra Cristo, bi 'yεn rá t'ohni.

18 Nu'ya ma ngurpihe dy_u judíohe bi 'yän b_uya, nε bi 'yεmbi:

—'Be'a ní hmεpya gui 'yurc- ahe ya, n'dahma da zä ga p_ahmbe 'b_u i ja nin t'εdi gui 'yøt'a gá 'yøt' ya, gue gá hyøn a thi y_u mbä, bi 'yεn'ya.

19 Nu ra Jesús bi dät'ya:

—Ga xi ah_u ra hmεpya gá 'yäj_u. Nu'b_u gui xoth_u ra nija ua, nε hyupa thoho dá høh mahøn'a, bi 'yεmp'ya.

20 Bi 'yεn'ya ma ngurpihe b_uya:

—Pε yote ma 'dato njeya án guahna ra nija, nε gui çna, nhyupa thoho gdí hyøh mahøn'a, bi 'yεn'ya.

21 Pε nu'a ra nija bi man a ra Jesús, bi ma nanguε rá ngøc'yεi zehε.

22 Nu'b_u mí zøn ra ora bi du nε bi dambεni, 'bexgue dá bεmhbe 'be'a xí man'a, nε man'da dá p_ahmbe majuani a bi man rá t'ohni Oja nε yám hman ra Jesús.

Gätho i p_ase ra Jesús

23 Nε nu'b_u mám 'b_uhmbe b_u Jerusalén, gue'ya y_u pa ran d_abaxjua, xun ngu çna bi 'yεc'yεi ra Jesús 'b_u mín nu yun t'øt'e nuixte bi 'yørp_u.

24 Pε nu'a ra Jesús hinga gätho bi xi 'be'a mí m bεni, nguetho bi badi 'be'a di ja yá mb_ui gätho y_u ja'i, bi badi hin da 'yømanho y_u.

25 Nε hinga hnehi tho da sih ra Jesús 'be'a im bεn y_u ja'i

nguetho ya i pa a ra Jesús 'be'a di ja yá mbái.

3

Bin yqui ra Jesús a ra Nicodemo

¹ Mí 'bú a n'da ran 'yohú, n'da ra fariseo, gue'ú min éhya da 'yot' yán t'édí Ojá, í Nicodemo a. Nu'a n'da rá ngurpi ma mijudíohé.

² N'da ra xui bi zóm bú 'báh ra Jesús, né bi 'yémbi:

—Xänbate i, dí pähmbe Ojá bi zän'ni i gui xängahe, nguetho hin xtán zä xquí 'yot' yán t'ot'e nuixte 'bú hin di ze a Ojá, bi 'yéna.

³ Nu ra Jesús bi dádi, bi 'yémp'a:

—Majuáni dí xi a i, nu'a hin dim 'búi ma'da'yo, hin da zä da yurpú di manda Ojá, bi 'yémbi.

⁴ Nu ra Nicodemo bi 'yémbuya:

—Hague dán zä dim 'búi ma'da'yo n'da gue'bú xún dác'yéi n'da. Ha da zä da yut' mahón'a bú ja rá mbúi rá mbe né dim 'búi mahón'a.

⁵ Nu'a ra Jesús bi 'yémp'a:

—Majuáni dí xi a i, gue nu'a to'o him bim 'búi ma'da'yo nangue ra dehe né rá Hogandáhi Ojá, hin da zä da yurpú di manda Ojá.

⁶ Nguetho nu'bú din xänd yú já'i, xø yú já'itho yú t'uhni, pé nu'ú di xänd rá Hogandáhi Ojá, gue'ú i ja rá te Ojá bú ja yá mbúi ú.

⁷ Janangue'a o gadi hyonya thoho a dí xi a i, jatho gam 'búi ma'da'yo.

⁸ Né tengu ran dahi i 'yo hönbú go hapú in nde, né guí øde di hí, pé hin guí paði hapú ní 'yéhe o hapú ní mba. Njabú i øt' rá Hogandáhi Ojá 'bú bi xänd mahón'a n'da, hingam 'batho ha bin ja 'bú mí un ra 'da'yote, pé mfádi ngue i ja a, bi 'yéna ra Jesús.

⁹ —Hín dí paði 'be'a nam bøn a guí man ya, bi 'yéna ra Nicodemo.

¹⁰ Nu ra Jesús bi 'yémp'a:

—Nu'i grá xänbate, zai guí xänba rá m Hman Ojá ú ma mi israelhú, hanja hin guí paði 'be'a dí xi a i.

¹¹ Majuáni dí xi i, dí m mangä a dí paçä, né dí m ma majuáni 'be'a xtá nugä, pé hin guí hámhbú mam hmangä.

¹² Dá xi'a rá 'béfi Ojá i øt' ua ja ra ximhäi, pé hin gá 'yéç'yéi. Pé dami 'yéç'yéi a, janangue'a da zä ga xi i 'be'a rán 'yomfëni Ojá, ngue 'bépú ní néqui rá 'béfi i øt' ua.

¹³ Né høngdä da zä ga mangä ua a, nguetho drá mængugä bú mahëts'i né bá éçä bú, guecä ngue dán já'igä ua ja ra ximhäi. Né njo'o man'da ra já'i ngue bi yut' mahëts'i né bá pengui ngue da mangua 'bé'a øt' Ojá.

¹⁴ Né tengu thoho bi 'yot' ra Moisés, gue bi cuarpú magäts'i n'da ra pozú nt'ot'e ra t'égui, nu'bú mín 'yo bú ja ra úhäi, ngutho jatho din jacä din cuarcä magäts'i, guecä gue dán já'igä ua ja ra ximhäi.

¹⁵ Né nu'bú bin jacä tengu a, né hønt'a go to'o da 'yéç'yéi 'bé'a dá tugä bú, hin da nu ran unbi mazai, pégue din

ja ra 'da'yote mazai a, bi 'yɛn a ra Jesús, bi 'yɛmp'a ra Nicodemo.

Oja di huɛc'ɥ 'bɥcua ja ra ximhâi

16 Nguetho ɛmmɛ di huɛgahɥ Oja gue dí 'bɥhmbɥ ua ja ra ximhâi. Janangue'a bi 'dajɥ rá 'dats'ɥnt'ɥ ngue ma yantehɥ, n'damhma hin da nu ran ɥnbi mazai to'o gátho di dáp rá mbɥi a, pɛgue din t'un ra 'da'yote mazai.

17 Nguetho in nde Oja da yanjɥ guejɥ dí 'bɥhmbɥ ua ja ra ximhâi, nɛ hinguin nde di 'dajɥ rá muui ma ts'oquihɥ, nɛ gue'a bí mbɛnhua rá Ts'ɥnt'ɥ ua ja ra ximhâi a.

18 Nɛ nu'a to'o di dáp rá mbɥi a rá Ts'ɥnt'ɥ Oja, hin da nu a rá muui yá ts'oqui. Pɛ nu'a to'o hin di dáp rá mbɥi a, pɛ guehma da nu a xí ts'ánbi da nu nangue yá ts'oqui, nguetho hingui ɛc'yɛi a rá 'dats'ɥnt'ɥ Oja.

19 Nɛ gue'a bí mbɛn Oja ran nɛqui ua ja ra ximhâi, gue ní nɛqui 'bɛ'a di ho yɥ ja'i. Nu'ɥ to di ho ra 'bɛxui hingui sɔm bɥ ja ran nɛqui, nguetho øt' ran ts'o. Mfádi xɥn ho din ɥnba ɥ.

20 Nguetho gátho ɥ i øt' ran ts'o hin di ho ran nɛqui, nɛ hingui sɔm bɥ ja ran nɛqui, ngue i su hin da hnumanho 'bɛ'a øt'ɥ.

21 Pɛ nu yɥ ja'i i honi da 'yøt'a ran ho, i pa bɥ ja ran nɛqui, n'dahma da hnu gue gue'a Oja di zɛ ɥ da 'yøt' ran ho.

Nu ra Xuua Nxixya bi ma mahøn'a nangue ra Jesús

22 M'bɛjua dá mbähmbe ra Jesús dyá xádihe, dá mbähmbe bɥ ja ra häi Judea, nɛ dám 'bɥhmbɥ bɥ 'da yɥ pa nɛ dá xixyabahe yɥ ja'i bɥ.

23 Nɛ'a ra Xuua Nxixya mí øt' ran xixya bɥ Enón 'darpɥ ra xɛqui Salim, nguetho xɥn ngu yɥ mbøthe i pøpɥ,

24 ngue'bɥ hin ní jot'a fädi ra Xuua Nxixya.

25 Bin junthɥ 'da ɥ yá mi-judíoɥɥ ɥ yá xádi ra Xuua, gue bi bɛni man'da di muui rán xixya i øt'a ra Jesús.

26 Bi zøm bɥ 'bä'a ra Xuua Nxixya ɥ yá xádi bɥya, nɛ bi 'yɛmbi:

—Xänbate i, nu'a ran 'yohɥ gmín 'youi bɥ 'danguadi ra dæthe Jordán, gue gá xije to'o a, pɛ nuya i øt' ran xixya, nɛ gátho yɥ ja'i i tenni.

27 Nu ra Xuua Nxixya bɥya bi 'yɛmp'ɥ:

—Guesɛ Oja bi zänni hangu nangu ra 'bɛfi n'da ngu n'da ngue da zä da 'yøt'a n'da.

28 Nu'ehɥ guí pähmbɥ 'bɛ'a gátho dám mangä gue dá xi ahɥ, hinga guecä drá Cristo, pɛ nugä bám 'bet'ogä, gue dá xih yɥ ja'i din sä da dɛn ra Cristo.

29 Tengu'bɥ n'da ra hmute din thæti, da dɛn'na rá ndø. Nɛ nu'a rá amigo a ran 'yohɥ bin thæti, i 'bäpɥ i ø'a i ma, nɛ di johya gue i tɛn'na rá ndø a ra hmute. Dín jadä bɥya, dadín johyagä 'bɥ dín nu i tɛn yɥ ja'i a ra Jesús.

30 Nu'a ra Jesús jatho da dæha gue nugä, pɛ nugä jatho

ga 'bɛcä, bi 'yɛn a ra Xuua Nxixya.

Bí 'yɛh mahɛts'i ra Jesús

³¹ Nguetho nu'a ra Jesús bá ɛh mahɛts'i, man'da nuixte a xinda gue ɥ gäthogahɥ. Pɛ nuju dá m 'bähmbɥ nangue yɥ ja'i ua ja ra ximhäi, dyu menguhɥ ua ja ra ximhäi, nɛ hinga gätho da zä ga pañmbɥ, hont'a 'bɛ'a da zä da ba'a n'da ua ja ra ximhäi. Pɛ nu'a bá ɛh mahɛts'i man'da xɥn ho ngue gätho mi'da,

³² nɛ im ma 'bɛ'a bi nu bɥ nɛ 'bɛ'a bi 'yɔrpɥ. Pɛ hingui ngu bi hyañba rá m hman a.

³³ Nu'a to'o bi hyañba rá m hma, bi baði majuani bi man Oja ngue gue'a rá Ts'unt'ɥ a.

³⁴ Nguetho bá penh Oja a, nɛ guesɛ Oja i ya 'bɥ i ya a, nguetho nte di 'bɛh rá Hogandahi Oja a.

³⁵ Nu'a ra Ta ɛmmɛ in numanho rá Ts'unt'ɥ, janangue'a bi un ran t'ɛdi gätho di manda rá 'bɛfi.

³⁶ Nu'a to'o i ɛc'yɛi rá Ts'unt'ɥ Oja ya i ja ra 'da'yote mazai, pɛ nu'a hingui ɛc'yɛi rá Ts'unt'ɥ Oja, hin da nu ra te pɛ guexta'a da nu rá cue Oja mi ja da nu, nɛ gätho yɥ pa mazai.

4

Nu ra Jesús bi 'yäp ra dehe ra xisu bɥ Samaria

¹ Nɛ nubaya nu yɥ fariseo bi 'yø a man yɥ ja'i ngue man'da xɥn ngu i tɛn ra Jesús nɛ man'da xɥn ngu di xixyaɓi, xinda gue'a ra Xuua Nxixya.

² Pɛ nu ra Jesús him bi 'yøzɛɛ ran xixya, pɛ

høngdähe yú xädigähe dá øthe ran xixya.

³ Nɛ nu'bɥ mi ba'a ra Jesús 'bɛ'a mi 'yø ɥ yɥ fariseo, bi bɛni da 'uetho, ngue hin da bɛn yɥ fariseo din sañmi ra Xuua. Bi bøm bɥ ja ra häi Judea bɥya, nɛ dá mbähmbe mahøn'a bɥ ra häi Galilea.

⁴ Pɛ guemhma bá thohmbe bɥ ja ra häi Samaria.

⁵ Nɛ nu'bɥ má thohmbe bɥ, dá sømhbe bɥ ja ra hnini Sicar, mbe hãntho ra xɛqui bi un'a ra Jacob, bi un'na ra José rá ts'unt'ɥ.

⁶ Ijabɥ n'da ra pozo ra dehe gue bi 'yøt'a ra Jacob maya'bɥ. Nɛ guepɥ bin säya ts'ɥ ra Jesús, nguetho bi yäh ra 'yu. Mbe huxhyadi 'bɥ má sømhbe bɥ.

⁷ Nɛ bi zøm bɥ n'da ra xisu ra mɛngu Samaria, da gɥx ra dehe. Bi 'yɛn'a ra Jesús:

—'Daqui ts'ɥ ni dehe, ga sigä ts'ɥ, bi 'yɛmp'a.

⁸ Nɛ gätho gähe dyɥ xädigähe xtá sohmbe bɥ ra Jesús, nɛ dá cøthe bɥ ja ra hnini ga tämhbe 'bɛ'a gätho ga sihe.

⁹ Nu'a ra xisu bi 'yɛna:

—Hanja gní zoqui nɛ guí äc ra dehe, nguetho nu'i grá judío, nɛ nugä drá mɛngu Samaria, bi 'yɛmbi.

Ngubɥ bi man ra xisu nguetho nu ma mijudíohe hinguin zomanho yɥ mɛngu bɥ Samaria.

¹⁰ Nu ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Nu'bɥ xquí pa rá mate Oja in nde di 'da'i, nɛ'bɥ xquí paqui to'ogui gue dí ä'a ra dehe, xquí 'yäc ra dehe di un ra te, nɛ nugä xcá 'da'a 'bɥ, bi 'yɛna.

11 Nε nu ra xisu bi 'yεna:

—Nu'i grán 'yoh_u, hin'y_u nin jaxthe, nε x_un hε ua po na ra dehe. Hap_u ja a ra dehe di un ra te guím ma.

12 Pε nu mam bombøtah_u ra Jacob bi zi ra dehe i po ua nε u gátho yú t'uhni nε yún dani. Nε bi zogahe ra pozo ja ua. Ha man'da ja ni ts'edi ngue guí εna man'da x_un ho ra dehe gui 'daje, bi 'yεn'a ra xisu.

13 Nε nu ra Jesús bi dät'a b_uya:

—Hønt'a go to'o i sithe ua, gue'a nám 'b_u u y_u pa ja b_uya, pε i tuthe mahøn'a.

14 Pε hønt'a go to'o da zi ra dehe dadí ungä, njam'b_u din tuthe mahøn'a, pε din ja tengu n'da ra mbøthe b_u mbo rá mb_ui njam'b_u din thegue, nε gue'a nám 'b_uh mazai n'da a, bi 'yεna.

15 Nu'a ra xisu bi 'yεmbi:

—Grán 'yoh_u, 'daqui ts'ε ra dehe guím ma gue hin dan tuthe mahøn'a, nε hin gua εcä mahøn'a ua ja ra pozo ga jax ra dehe b_uya.

16 Nu'a ra Jesús bi dät'a:

—Grá xisu, ní mba bá si a ni ndø.

17 Nu'a ra xisu bi dät'a:

—Njo'o ma ndø, bi 'yεntho.

Nu'a ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Majuani guím ma, njo'o ni ndø.

18 Nguetho ya hin guí 'b_uhmi 'da u cut'a y_un 'yoh_u xcán thath_u, pε nu'a guí 'b_uhmi ya hin ni ndøse a. Janangue'a majuani njo'o ni ndø, bi 'yεn'a ra Jesús.

19 Bi dät'a ra xisu b_uya:

—Nu'i grán 'yoh_u, masque grá pøngahyá Ojå.

20 Xiqui ts'ε 'be'a ga øt'ähe, nguetho nu ma tahe mí thände Ojå ua ja ra t'øhø, pε nu ah_u gy_u judío ah_u guí εmh_u, jatho da mba n'da b_u Jerusalén da dände Ojå b_u, bi 'yεna.

21 Nu ra Jesús b_uya bi 'yεmp'a:

—Grá xisu, dami 'yεc'yεi a ga xi i, ε maguep_u da zøn ra pa hinga hønt'ua ja ra t'øhø, xinga hønb_u Jerusalén din thände ra Ta.

22 Sä guí εna guí thändeh_u Ojå, pε hin guí thändeh_u tengu bi zän zehε Ojå ngue din thände. Nugähe dy_u judíohe dí thändehε a bi zän Ojå nguetho bi zän Ojå ma t'εc'yεihe, nε'a ra Yante bi zän'na Ojå ra judío a.

23 Pε bi zän Ojå n'da ra xεqui b_u din thände, guep_u ja ní mb_ui n'da. Nε mi ts'εtho da zøn ra ora, pε ya bi zøni, ngue da dände Ojå nangue yú mb_ui u to majuani da dände, nε hin nangue y_un t'øt'e ua ja ra ximhäi. Nguetho nu'a Ojå i honi to'o da dände nangue yú mb_ui.

24 Nguetho hin di nεqui Ojå. Janangue'a hønt'a go to'o da dände Ojå, jatho da dände nangue rá mb_ui nε nangue i ten'na ram hma majuani, bi 'yεn'a ra Jesús.

25 Nu'a ra xisu b_uya bi 'yεmbi:

—Dí pácä ba ε a rá Thahni Ojå ngue ra Cristo a. Nε nu'b_u bá εhe da xångah_u x_un ho gátho.

26 Nu'a ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Guecä drá Cristogä dín zo'a i ya, bi 'yɛmbi.

27 Nu'bu mí gua'a bi man ra Jesús, ε xø dí sømhbε bu dyu xädigähe. Ne dá hyonya thohohe gue nu ra Jesús mi yaui a ra xisu. Pe xínga n'dagähe gue dá änhde hanja bin yaui o 'be'a bin xifi.

28 Nu ra xisu buya 'bex bi zopu rá mbamhmi, ne bi mba bu hnini bi xih yu ja'i:

29 —Mbähä ne gua nuhu n'da ran 'yohu bi xicä gätho 'be'a xtá øt'ä. Ha hinga gue'a ra Cristo 'bu, bi 'yɛmp'u.

30 Bi mba yu ja'i buya da zøm bu 'bä a ra Jesús.

31 Pe nu'bu hin ni zøm bu yu ja'i, nugähe dá xihmbe ra Jesús:

—Xänbate i, xi'bu gan sihme ya, dá ɛmfe.

32 Pe bi da'a ra Jesús, ne bi 'yɛnje:

—Ja man'da ní niya ma mbuigä, pe hinga ná paḥmbu, bi 'yɛnje.

33 Dán 'yänzehehe:

—Ha 'bui to'o bi 'uini, dán 'yɛmfe buya dyu xädigähe.

34 Nu'a ra Jesús bi 'yɛnje:

—Tengu'bu man ts'ihmegä a ngue ga øt'ä rá pähä a bá pengä ne ga juacä rá 'befi a. Ne gue'a man'da ní niya ma mbuigä a.

35 Janangue'a gue'a dí xi ahü a ya, nguetho ya ba ɛhnu yu ja'i. Ne ha guí ɛmhbu di 'beh man goho zana dín ja ran sofo. Pe dami hyanthu yu ba ɛhnu, tengu'bu n'da ra huähi

ya xu 'yot'i gue da mba nsoqui, nguetho 'bexque da zä ga cuḥu bu di manda Oja yu.

36 Ne nu'u to i pa ma cu't'i bu din zam bu hønt'bu go njam'bu. Janangue'a nu'u to da xoqui di johya, ne nu'u to bi duhu ne'u bi xoqui 'da dán johya thoho.

37 Nguetho majuani rán theui rá 'befi Oja a bi 'yøt'a n'da ra ja'i, "bi zopu rá huähi bi duhu, ne n'dan'yo bi xoqui," ngue i man yu ja'i.

38 Ya xtá xi ahü guí xoju hapu hin gá tuhmbu, xín gá uafu, pe n'dan'yo bi 'yøt' ra 'befi bu, pe guehma guí comhbu 'be'a da da u, bi 'yɛngähe ra Jesús.

39 Ne nu'bu mí mam bu ja ra hnini ra xisu, xun ngu yu menguhu bi 'yɛc'yei gue ra Cristo a ra Jesús, nguetho bi man'a ra xisu gue xí xi a ra Jesús gätho 'be'a xí 'yøt'e.

40 Nu'bu mí zøm bu yu mengu Samaria bu 'bäh ra Jesús, bi 'yɛn'u:

—Dami 'bucua ja ma hninihe, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

Ne dán dehe bu nyopa buya.

41 Ne ɛmme man'da xun ngu bi 'yɛc'yei yu ja'i bu, nangue rá m hmanse ra Jesús.

42 Bi t'ɛmp'a ra xisu buya:

—Ya dí ɛc'yeihe ya, pe hinga hønt'a gá xije ná ɛc'yeiigähe ya, pe ne'a dá øsehe bi man na ra Jesús. Ne dí paḥmbe majuani ra Cristo na, rá m pøpate yu ja'i 'bucua ja ra ximhäi, bi 'yɛn'u yu ja'i.

Ná mbähmbe Galilea a ra Jesús

43 Nu'b_u mí gua'a nyopa dá pømhbe b_u ra hnini Sicar, dá haxhe ra 'yu mahøn'a ní mba b_u Galilea.

44 Ne bi manse ra Jesús, nub_u rá häi zeh_e n'da ra pøngahya hin da hnumansu b_u.

45 Pe nu'b_u má sømhbe b_u ra häi Galilea, bi numanho ma mænguhe b_u. Nguetho xí nu yøn t'øt'e nuixte bi 'yøt'a ra Jesús b_u Jerusalén 'b_u mín ja ra dæmpeti ran dæbaxjua, ngue ne'u xí mba b_u u.

Bi yøn rá ts'unt'u rámfäts'iui ra ts'ut'abi

46 Ne dá mbähmbe ra Jesús mahøn'a b_u ra hnini Caná ra häi Galilea, guerp_u xí päh ra dehe bin gui'uva. Ne mí 'bæp_u n'da rámfäts'iui ra ts'ut'abi xøn u rá ts'unt'u, ne i 'bem b_u ja rán oi nub_u ja ra hnini Capernaum.

47 Nu'b_u mí 'yøde gue bi zøh mahøn'a b_u ra häi Galilea ra Jesús ne i 'bæp_u ra hnini Caná, ne bá ep_u 'bæh ra Jesús bæya, bi 'yørpa ra ts'edi da zixp_u Capernaum b_u ná 'ben a rá ts'unt'u, da xospi nguetho nde da du a.

48 Ne bi dæ a ra Jesús:

—Pe ha jatho m'bet'o guin nuh_u y_u hmepya ne yøn t'øt'e nuixte, ja gui 'yæc'yæigah_u bæya.

49 Pe man'da i humbi sits'i, ne bi 'yæmbi:

—Pe mbæhma ts'u cuø, xøhma da du ma t'æhniğä.

50 Ne bi dæt'a ra Jesús:

—Ní mba bá nu, nguetho hin da du ni t'æhni.

Ne nubæya bi 'yæc'yæi a rámfän a ra Jesús, ne bi mba bæya.

51 Ne bá thæ u 'da yá 'yæhe 'b_u mímfän mba b_u 'yu bi xifi:

—Bi zä ni ts'unt'u ya, æn'u.

52 Ne bi 'yänni:

—'Bæ'a ma ora bi zä.

Ne bi t'æmbi:

—N'dande mande bi bøn ra pa, bi 'yæn'u.

53 Ne 'bex bi bæ'a rá ta gue gue'a ra ora mín yæui ra Jesús 'b_u mí 'yæmbi da yæn a rá ts'unt'u. Janangue'a nu'a ran 'yoh_u bi dæp rá mbæi ra Jesús bæya, ne'u gætho mi'da 'bæp_u rá ngu.

54 Guehna bi 'yøt' ra Jesús 'b_u mambá penje b_u Judea dá sømhbe b_u Galilea. Ya ná yondj ra hmepya bi 'yørp_u ja ra häi Galilea.

5

Bi yøn ran 'yoh_u b_u Betesda

1 M'bæjua bæya bin ja man'da ra dæmpeti ma mi-judíohe. Ne dá mbähmbe ra Jesús b_u Jerusalén.

2 Nub_u Jerusalén mí po b_u n'da ra mbothe mbæ hæntho b_u ja rá goxthi y_u de'yo, gue ma ndehe dy_u judíohe dí æmfæ Betesda. Ne jab_u cæt'a y_u 'døzangu midí mbä'ts'a ra dehe.

3 Ne xøn ngu i 'bom b_u y_u mbædi, 'da u y_u xädä ne u y_u dogua ne u bi ts'a yá jå'i. Ne gætho u i tø'mi di 'yæn ra dehe.

4 Nguetho ja'b_u bí æh mahæts'i n'da rámfän 'bæhni Ojå ne i æn ra dehe. Ne nu'b_u xøn nu di 'yæn ra dehe, ne nu'a rá

mbædi da yæpæ ja ra dehe din ho a rá mbædi i ja.

⁵ Nε mí 'bεm bæ n'da ran 'yohæ, ya ná 'däte ma 'de'ma hyæto njeÿa madí ts'a rá ja'i, him mi sä din 'yo.

⁶ Nε nu'bæ min nu a ra Jesús, nε bi bædi nya'a thoho mi hεmbi, bi 'yεmbi:

—Ha guín nde xtán ho i, bi 'yεmp'a.

⁷ Bi da't'a ra mbædi:

—Dín ndehma tha, n'yø, pε njongui 'bæcua da zixcä næ ja ra dehe. N'dandí ngu n'dandí dí εna ga cæhnæ ja ra dehe, 'bex go i 'bet'o æ da.

⁸ Bi 'yεmp'a ra Jesús bæya:

—Dami ndants'i jæx ni fídi nε gan 'yo, bi 'yεmbi.

⁹ Bex bin hoh rá ja'i 'bæ mí ndants'i, nε bi gæx rá fídi nε bin 'yo. Nε nu'a gue'a ra pa ran ts'äya a.

¹⁰ Nu'æ da ma mijudíohe bi 'yεmp'a ran 'yohæ xín hoh rá ja'i:

—Nuya ra pa ran ts'äya ya, hingui sä gui çæx ni fídi, bi t'εmp'a.

¹¹ Bi da't'a ran 'yohæ:

—Pε nu'a bi hoga ma ja'i, gue'a bi xiqui nguetho bi 'yεngui: “Dami ndants'i gui çæx ni fídi nε gan 'yo,” bi 'yεngui, bi 'yεn'a mí ts'a rá ja'i.

¹² Nε nu'æ da ma mijudíohe bi 'yänni:

—To'o nín 'yohæ bi xi i gui çæx ni fídi nε gan 'yo, bi 'yεn'æ.

¹³ Pε nu'a him mi paði to'o xí hocpa rá ja'i, nguetho nu ra Jesús bi yæt'inde bæ 'yo yæ ja'i xæn ngu.

¹⁴ M'bεjua bi mba ra Jesús bæ ja ra danija. Nε nu'bæ

mi dín'a ran 'yohæ bæya, bi 'yεmbi:

—Bin ho a ya, nde'bæ hin gmi 'yøt' mi'da yæ ts'oqui. Man'da ts'edi ran ænbi guin nu 'bæ gui 'yøt' mi'da yæ ts'oqui, bi 'yεmbi.

¹⁵ 'Bex bi mba a ran 'yohæ bæya, da xi æ ma mijudíohe xí 'yänni, gue gue'a ra Jesús bi hoqui.

¹⁶ Janangue'a bi dæp'æ ma ngæрпиhe dyæ judíohe di æcpa ra Jesús, nε im bæni da hyo. Nguetho εn'æ: “I øt' rá 'bæfi a ra pa ran ts'äya.”

¹⁷ Pε nu ra Jesús bi 'yεmp'æ:

—Nzæi dim pæh ma Ta, janangue'a næcä jatho dam pæcä, bi 'yεmp'æ.

¹⁸ Pε nanguehna bi man ra Jesús, nu'æ ma ngæрпиhe bæya man'da bi bæni da hyo, nguetho hinga hønt'a bim pæfi ra pa ran ts'äya í æcpi, pε nε'a í ma gue gue'a Ojæ rá Ta, nam bøni 'da i guui Ojæ.

I ja rá ts'edi rá Ts'ænt'æ Ojæ

¹⁹ Janangue'a nu ra Jesús bi 'yεna:

—Majuæni dí xi æhæ, nte sä ga øzehægä pε hønt'a 'bε'a dín nu øt' ma Ta. Nε gætho 'bε'a i øt' ma Ta, gue'a dí øt'ä a.

²⁰ Nguetho nu ma Ta εmmε in numanhogui ngue rá Ts'ænt'ægä a, nε i urqui 'bε'a gætho i øt'e. Nε da 'yurcä mi'da yæn t'øt'e man'da nuixte xinda gue æ gán nuhæ, nε gui hyonya thohohæ.

²¹ Nguetho tengu ma Ta i xox'æ xæn du nε di un ra te mahøn'a, nguthogä, rá Ts'ænt'ægä a, dadí un ra te

mahø'n'a ɯ to'o gätho dín nde ga unni.

²² Nε nu ma Ta hingui juḗnbatesε, pε bi 'dacä ra ts'edi go dan juḗnbategä rá Ts'unt'ugä a.

²³ Nguetho in nde ma Ta gätho yḗ ja'i da numansugui gue rá Ts'unt'ugä a, tengutho ma Ta i hnumansu. Nu'bḗ 'bḗ a n'da hingui numansugui, xinga gue ma Ta i numansu a, gue gue'a bá pεngä.

²⁴ Majuḗni dí xi ahḗ, nu'a øh mam hmangä nε i εc'yεi ma Ta bá pεngä, gue'a i ja ra 'da'yote mazai a. Nε hin da nu rá muui rá ts'oqui pε tengutho 'bḗ xí thambḗni bḗ 'bḗ ɯ xḗn du, nguetho ya i ja ra 'da'yote mazai a.

²⁵ Majuḗni dí xi ahḗ, ya bi zøn ra ora da 'yøh mam hmangä ɯ xḗn du nangue yá mbui, pεgue din t'un ra 'da'yote 'bḗ da 'yømanho mam hmangä rá Ts'unt'ɯ Ojagä.

²⁶ Nguetho tengu ra Ta i jase ra te rá mbui, nε bi 'dacä ra ts'edi din jase ra te ma mbuigä, nε gue'a ra 'da'yote dí un yḗ ja'i.

²⁷ Nε bi 'dac ra ts'edi dan juḗnbategä, nguetho dán ja'igä ua ja ra ximhäi, dí paḗi 'be'a i sä n'da.

²⁸ O gadi hyonya thohohḗ a dá xi ahḗ, nguetho da zøn ra ora gätho yḗ ja'i xḗ t'ägui da 'yøh ma nde 'bḗ dá zohni.

²⁹ Nε da bøx'ɯ bi 'yøt' ran ho, din ja ra 'da'yote mazai. Nε da bøx'ɯ bi 'yøt' ran ts'o, da nu ran ɯnbi mazai.

Jesús

³⁰ Nε man'da bi man'a ra Jesús, bi 'yεna:

—Nugä hin te dím mangä nangue man 'yomfεnisε. Pε nu'a i xic ma Ta gue'a dím mangä a. Ne'a 'be'a dí sändä, xḗn ho a, nguetho him ma pähä zεhε dí honi ga øt'ä, pε hønt'a rá pähä ma Ta bá pεngä.

³¹ Nu'bḗ høngdä xcá däse majuḗni gue i ja ma ts'edi, nte di muui a mam hmangä 'bḗ.

³² Pε nε a ma Ta di dä majuḗni ngue rá Ts'unt'ugä a, nε dí paḗä ngue majuḗni im ma 'bḗ im ma nanguecä.

³³ Nu ahḗ gá pεnhdḗ 'da da 'yän'na ra Xuua Nxixyḗ nanguecä. Nε nu'a ra Xuua bi ma majuḗni a.

³⁴ Nε madague'bḗ hin xtí dä majuḗni, pε guemhma ja ma ts'edigä. Pε dadí bεn'nahḗ a bi man ra Xuua Nxixyḗ ngue man'da da zä gui 'yεc'yεigahḗ nε gan yḗmhbḗ bḗya.

³⁵ Nε tengu ra sibi di hyät'i nε i fät yḗ zu'uε, bin ja bḗ ra Xuua Nxixyḗ, gá numanhohḗ 'da yḗ pa.

³⁶ Nε nu'a ra Xuua Nxixyḗ bi ma nanguecä. Pε i ja 'be'a gue man'da i udi nanguecä xinda gue'a rám hman ra Xuua, nε gue'a ra 'be'fi bi 'dacä ma Ta gue ga juacä. Nε gue'a ε xø i uh majuḗni bá pεngä ma Ta.

³⁷ Ne'a ma Ta gue'a bá pεngä, di dä majuḗni nanguecä, pε nu'ahḗ njam'bḗ gá 'yømanhohḗ 'bḗ mín yḗ, xín gá 'yørpahḗ ra güenda 'bḗ mín 'yuse.

Di dä majuḗni nangue ra

38 Mfadi hin gá hyamhbu rá m hma bu ja ni mbuihu, nguetho nu'bu xqui hyamhbu a, xqui 'yεc'yεigahu gue bá pengä a.

39 Nu ahu thocpa thoho guidín xähmbu yá søcuä Ojä, nguetho guí εmhbu gue'a gní tihmbu ra te mazai a. Pe nu'u gätho yu søcuä guidín xähmbu gätho im ma nanguecä.

40 Nu ahu hin guín nde gui xijü gan yan'na ni tehu, pe hinda hont'bu gui xijü gan yan ahü din ja ahü ra te mazai 'bu, bi 'yεn a ra Jesús.

41 Ne xø bi 'yεna:

—Pe madague'bu njon da numansugui, pe guexta'a rá Ts'unt'ugä Ojä.

42 Pe dí paäi hanja hin guí pajü, nguetho hín guín numansuhü Ojä nangué ni mbuihu.

43 Bá εcä nangué rá thuhu ma Ta, pe nu'ehu hin guín numanhojü. Pe nu'bu ba ε a n'da nangué rá thuhu zεhe, man'da guín numanhohü a.

44 Njam'bu da zä gui 'yεc'yεigahu, nguetho guí homhbu da numanho ahü yu ja'i, ne hin guí homhbu da numanho ahü Ojä ngue hont'a i 'bui.

45 Ha guí εmhbu guécä ga yap'ahu bu 'buh ma Ta. Pe dí xi ahü gue gue'u yüm hman ra Moisés gue'u dí nequi i ja ni ts'oquihu u, pe sä guím bεmhbu gue'u dí yan'ahu u.

46 Pe nu'bu xqui 'yεc'yεihu yüm hma bi 'yo't' ra Moisés, xqui 'yεc'yεigahu ya, nguetho bi ma nanguecä.

47 Pe hin guí εc'yεihu 'be'a bi 'yo't' ra Moisés, janangué'a xín guí εc'yεihu 'be'a dí mangä ya, bi 'yεn'a ra Jesús 'bu min yahu ma ngurpihe dyu judiohe.

6

Ra Jesús bi 'ujn u cut'a mahuähi

1 Ne nu'bu mí tho i 'da yu pa, m'bejua buya, dá mbähmbe ra Jesús bu 'danguadi ra dādehe Galilea, n'dat'a ra dādehe Tiberias.

2 Ne xün ngu yu ja'i bi dengähe nguetho bi nu yan t'øt'e nuixte bi 'yøt'a ra Jesús nangué u mín zāman'u.

3 Ne dá mbähmbe ra Jesús bu ja n'da ra nyuni, ne dá huhmbe bu.

4 Ne nu'u yu pa u mí ts'ütho da zøn ra pa ga øt'ähe ra dāmpeti ran dābaxjua, dyu judiohe.

5 Ne nu'a ra Jesús bin hanni ne bi hyandi xün ngu yu ja'i ba εpu. Nu'a ra Jesús bi 'yεmp'a ra Felipe buya:

—'Bεpu dí zä ga tämhbu 'be'a da zi yu ba εhnu.

6 Gue'a bi man ra Jesús nguetho in nde da bādi 'be'a dí dat'a a ra Felipe. Pe nu ra Jesús mí pāse 'be'a da 'yøzεhe.

7 Ne bi dat'a ra Felipe:

—Pe hin dí gua'u yu mahuähi tho dá tämhbu a da zi yu ba εhnu 'bu di ja, madague'bu zü ts'ütho din t'unni n'da ngu n'da, bi 'yεna.

8-9 Ne nubuya nu'a man'da ma mixädihe ra Andrés, rán

'yohu ra Simón Pedro, bi xi a ra Jesús:

—'Bucua n'da ra ts'unt'u i ha zu ts'u rán zedi, gue cat'a yu hme ra cebada, ne yoho yu t'uhua. Pe hin dí gua'u yu ja'i nguetho xun ngu u, bi 'yɛn'a ra Andrés.

¹⁰ Ne bi 'yɛngdahe ra Jesús:

—Jafu din säya yu ja'i, bi 'yɛna.

Nguetho mi ja bu ra 'bot'ei. Ne bi hyuru häi buya, ne mí jua i cat'a mahuahi u yan 'yohu.

¹¹ Ne nu'a ra Jesús bi hyan'a ra hme, ne bi 'yap rán japi Oja nangué ra hme ne bi 'daje yu xädigähe. Ne nugähe dá darpähe u yu ja'i buya, ne u yu huä, ne bin niya gätho yu ja'i.

¹² Ne nu'bu mín niya yu ja'i, nu ra Jesús bi xicähe:

—Pethu u gätho 'be'a bi bongui, gue nte dim 'bedi, bi 'yɛnje.

¹³ Ne nu'bu má pethe buya bi yu u gätho 'de'ma yoho ma 'bøts'ehe yu xequi, 'bu mín niya yu ja'i nangué cat'a yu hme.

¹⁴ Nu'bu mín nu ran t'øt'e nuixte u gue bi 'yøt'a ra Jesús, bi 'yɛn'u buya:

—Masque majuani guehna ra pøngahya mí hma da zøcua ja ra ximhäi, bi 'yɛn u.

¹⁵ Pe nu'a ra Jesús bi baði 'be'a mbɛn u yu ja'i ngue nde da bent'i, im bɛnbi din ts'ut'abi. Janangué'a bi zoh yu ja'i buya, bi mbase, ne man'da bi guam bu ja ra dapo.

Ra Jesús bin 'yo maxøts'e ra dehe

¹⁶ Nu'bu mín de buya dá mbäshe bu ja ra dædehe.

¹⁷ Ne dá hux ma mbosahe, gue ga sømhbe bu ja ra hnini Capernaum. Ne hin ná nuthe ra Jesús 'bu mí zuje ra 'bexui.

¹⁸ Ne nts'edi bi 'yɛn ran dahi a ra dehe buya.

¹⁹ Nu'bu mí dan i ts'u ra mbosa mí huxhe ne dá sømhbe made ra dædehe, dá nuhe ba epu ra Jesús, ba 'yo maxøts'e ra dehe, ní 'yɛpu ja a ra mbosa mí huxhe. Ne emme dá suhe nguetho him min nuhe xun ho, him mi pahmbe ngue gue'a ra Jesús.

²⁰ Nu ra Jesús bi 'yɛnje:

—Guecä, o guín suhu.

²¹ Ne bi hyu ma mbaihe, ne dá xihmbe a ra Jesús da hyuxpu ja ra mbosa. Ne ena ya xmí 'bähmbe bu ndenthe ná mbähmbe buya nubu ra hnini Capernaum.

Bi thon'a ra Jesús

²² Nu'bu mí nec puya, nu'u yu ja'i 'bupu haru xí 'uɛn a ra Jesús, bi bɛm buya gue hønt'a n'da ra mbosa mí høpu a ran de dán sihmehe, ne hin dá mbähmbe ra Jesús 'bu má huhe ra mbosa, pe dá mbäshe.

²³ Pegue m'bejua thoho bi zøm bu mi'da yu mbosa bi nepu Tiberias, ne bi zøm bu jom bu dán sihmehe 'bu mí 'yap rán japi Oja ra Jesús.

²⁴ Ne nu'u yu ja'i 'bu mí hyon'a ra Jesús ne him bi dɛm bu, xinga guecähe, bi hyux'u mi'da yu mbosa buya ne bi zøm bu ja ra hnini Capernaum, i hon a ra Jesús.

Ra Jesús ra hmε dām 'buh mazqi n'da a

25 Nε nu'η yu ja'i 'bη mí dīm bη ra Jesús bη 'danguadi ra dadehe, bi 'yānni:

—Mán jam'bη gá sœcua, bi 'yεmp'η.

26 Nu'a ra Jesús bi 'yεmp'η:

—Majuani dí xi ahη, hin gní hyonjη gue gui pāhmbη a ran t'uti dá ut'ahη, pε nu'a guín niyāhη 'bη gmín sihmεhη gue'a gní hyonjη a.

27 Pε dami 'yεs'hη ngue hont'a gní hyomhbη ra hmε nám 'buhmbη yu pa ja b̄ya. Pε m'bet'o thoho dami hyomhbη a ra hmε nám 'buh mazqi n'da a gue ga 'da ahη, guecā dán ja'igā ua ja ra ximhāi. Nguetho gue'a ran t'εdi bi 'dac Oja ma Ta, bi 'yεna.

28 Nu yu ja'i b̄ya bi 'yān'na ra Jesús nε bi 'yεmbi:

—'Bε'a sä ga øt'āhe gue ga tīmhbε a guím ma, bi 'yεn'η.

29 Nu'a ra Jesús bi dadi:

—Nu'a in nde Oja gui 'yøthη gui sinjη bη ni mb̄ihη, guecā bá pengā Oja, bi 'yεna.

30 Nε bi t'εmp'a ra Jesús:

—'Bε'a ní hmεpya gui 'yurcāhe, ngue da zā ga sin ahe bη ma mb̄ihe. Ha da zā gui 'yøt'e tengu bi 'yøt'a ra Moisés.

31 Nguetho nu'η mam bombøtahη bi zi ra maná 'bη mí 'yo bη ja ra uhāi, tengu mán t'o't'i bη ja rá sœcuq Oja, i εna: “Nu'a ra Moisés, bi un yu ja'i ra hmε bí 'yεh mahεts'i,” i εna, bi 'yεn'η yu ja'i.

32 Nu'a ra Jesús bi 'yεmp'η:

—Majuani dí xi ahη, hinga gue'a ra Moisés bi un'a ra hmε bí 'yεh mahεts'i, pε Oja bi un a. Nε hinga gue'a ra hmε nám 'buh mazqi n'da a ra maná mi si η. Pε nuya, nu ma Ta di un a njuantho ra hmε mahεts'i gue nám 'buh mazqi n'da a.

33 Nε nu'a njuantho ra hmε di un Oja, bí 'yεh mahεts'i a, gue dām 'buh mazqi η yu ja'i 'b̄cua ja ra ximhāi, bi 'yεna.

34 Nε bi 'yεn'η:

—'Daje thocpa thoho a ra hmε guím ma, n'yø.

35 Nu'a ra Jesús bi 'yεmp'η:

—Guecā drá hmε dām'buh mazqi n'da a. Nu'a to'o da zingā bη ja yá mb̄ihē tengu'bη i sihmε, nε njam'bη din tumanthuhu yá mb̄ihē nε xín din tuthe b̄ya.

36 Pε tengu dá xi ahη, hin guí εc'yεigahη, madague'bη gá nuhη 'bε'a dá øt'ä.

37 Pε nu'η to'o bi 'dacā ma Ta, gue'η di dācā yá mb̄ihē η. Nε nu'η di dāc yá mb̄ihē, njon ga εmbi hin da zā ga sini.

38 Nguetho bá εcā mahεts'i ngue ga øt' rá pāhā a bá pengā, nε him bá εcā ga øt' ma pāhā zεhε.

39 Nu'a rá pāhā ma Ta bá pengā, gue'a nte ga 'bεcā gātho bi 'dacā, pε ga xoxā η 'b̄h rán zεgui ra pa, nε dim 'b̄ihē mazqi.

40 Nu rá pāhā ma Ta, gue hont'a go to'o da b̄adi rá Ts'unt'ugā Oja, nε da 'yεc'yεigui, din ja ra te mazqi η. Janangue'a ga xoxā η 'b̄h rán zεgui ra pa, bi 'yεn'a ra Jesús.

41 Nε bi mbudi bi ucpa a ra Jesús u ma mijudiohe 'bu mí 'yø a bi ma, gue bi 'yεna: "Nugä drá hme majuani gue bá çah mahçts'i."

42 Nε bin 'yεmzεhe u:

—Ha hinga guehna ra Jesús, rá ts'unt'u ra José na, rá ta ne rá mbe dí pähmbu. Hanja ní 'yεna bí 'yεh mahçts'i, bi 'yεn u.

43 Nε nu ra Jesús bi 'yεmp'u buya:

—O gadí c'aman'uju n'da ngu n'da ah.

44 Xínga n'da sä da dengui 'bu hin di un ra pähä a ma Ta, gue'a bá pengä, ne ga xoxä 'bu rán zegui ra pa u, ga undä ra te mazai.

45 Tengu män t'o't'i bu ja yú søcuä yú pøngahya Oja, bi 'yεna: "Gätho yu ja'i da xänba Oja," bi 'yεn'u. Janangue'a nu'u to'o gätho bi hyani xun ho a bi xänba Oja, ne gue'u di dác yú mbui u.

46 Pε hin dí εna 'bo'o xun nu Oja, hinda høngdä gue bá nexä bu, dín nugä a.

47 Majuani dí xi ah, nu'a to'o εc'yεigui i ja ra 'da'yote mazai a.

48 Nugä drá hme majuani gue nám 'buh mazai n'da.

49 Nu'u mam bombøtah bu zi ra maná bí 'yεh mahçts'i 'bu min 'yo bu ja ra uhäi, pe guehma bi du u.

50 Pε nugä drá hme majuani, bá nexä bu mahçts'i, gue sä da zin'a n'da tengu'bu i sihme, ne njam'bu da du.

51 Nugä drá hme majuani, bá εcä mahçts'i, tengu ra hme

i si n'da i ja rán zaqui yu pa i ja bu ya. Pε nu'a ra hme dím mangä, dín ja rán zaqui mazai to da zi. Nε gue'a ma ja'igä a gue ga uni, ngue dín ja ra 'da'yote u 'bucua ja ra ximhäi, bi 'yεn'a ra Jesús.

52 Bin junzεhe u ma mijudiohe buya, bin 'yεmzεhe u:

—Hague nja ran 'yoh bu sä di 'daju rá ja'i ga sahu, bin 'yεmp'u.

53 Nε nu ra Jesús bi dät'u:

—Majuani dí xi ah, nu'bu hin gui sihu ma ngøc'yεi ne ma ji, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, hin'y bu mbo ni mbuihu ra 'da'yote mazai.

54 Nu'a to'o da za ma ngøc'yεi ne da zi ma ji, i ja ra 'da'yote mazai, ne ga xox 'bu rán zegui ra pa.

55 Nguetho nu ma ngøc'yεi ne ma ji njuantho ran ts'ihme ngue däm 'buh mazai n'da.

56 Nu'a to'o da za ma ngøc'yεi ne da zi ma ji dí zäm bu ja yú mbui, ne i ja ra te nanguecä.

57 Tengu thoho dí øt'be ma Ta, nu'a i jase rá te, ne i jagä ra te nangue'a buya. Nε bá pengä gue ga thocpa a ra te u to da zingä, tengu'bu i sagä.

58 Nuna ra hme dí xi ah gue bá çah mahçts'i, hinga ngu a bi zi mam bombøtah, nguetho bi du u. Pε nu'a to'o da zi ra hme dím mangä ya, gue'a dím 'buh mazai a, bi 'yεn'a ra Jesús.

59 Nε guehna ram hma bi man'a ra Jesús 'bu mín xänbate bu ja ra nijä bu Capernaum.

Yum hma di un ra 'da'yote mazqi

⁶⁰ Nu 'b_u mí gua'a bi man ra Jesús, bi 'y_en' u mí tenni:

—Hingui ho a bi xij_u n_u ya, to'o da hyät'i da 'y_ode, x_un ngu _u bi 'y_ena.

⁶¹ Nu ra Jesús bi b_adi 'b_e' a bi b_en' u y_u j_a'i, gue him bi numanho rá_m hma, n_e bi 'y_emp' u:

—Ha guím b_emhb_u hingui ho a dá xi a_h.

⁶² 'B_e' a guim b_emhb_u 'b_u gá nuj_u ga texä b_u mah_ets'i guerp_u bá n_exä, guecä dán j_a'igä ua ja ra ximhäi.

⁶³ P_e nu'a nam b_on' u y_um hma dá xi a_h, hingan ju_antho gui saj_u, p_e gui 'y_ec'y_ei_h u ngue ga un ma te nangue a_h, n_e din ja a_h ra te b_uya.

⁶⁴ P_e 'b_u i 'da a_h hin gui _ec'y_eigah_u, bi 'y_en' a ra Jesús.

Nguetho x_mi p_adi to'o hin da 'y_ec'y_ei, n_e x_mi p_adi to'o di dá a.

⁶⁵ N_e bi 'y_emp' u mah_on' a:

—Janangue'a dá xi a_h, hingui sä n'da ra j_a'i ba _eh_e da d_engui 'b_u him bi jap' a ma Ta bi d_ac rá mb_ui.

⁶⁶ Nu 'b_u mí 'y_oh mah_on' a u mí tenni, x_un ngu bi 'ue _u n_e him bin 'yoh_u mah_on' a.

⁶⁷ Janangue'a nu ra Jesús bi 'y_angahe dí 'd_e' mayohogähe:

—Ha n_e a_h gui sogah_u, bi 'y_enje.

⁶⁸ Nu ra Simón Pedro bi d_at' a:

—Ma Hmu i, p_e njo'o man'da da zä ga tenhde nguetho nu'i ja nim hma di un ra 'da'yote mazqi.

⁶⁹ N_e nugähe dí _ec'y_ei ahe n_e dí p_ahmbe gue gue'e grá Cristo rá Ts'ant' u i Oj_a i 'b_ui, bi 'y_ena.

⁷⁰ Bi d_a' a ra Jesús:

—Nugä xtá huan'nah_u guí 'd_e' mayohoh_u, p_e nu'a n'da a_h i t_en ra z_ith_u, bi 'y_enje.

⁷¹ P_e nu'a bi man ra Jesús, gue'a ra Judas a, rá ts'ant' u ra Simón Iscariote, nguetho gue'a di dá a. N_e gue'a n'da mín 'yohe a, mí 'd_e' mayohogähe.

7

Hingui _ec'y_ei y_an 'yoh_uz_eh_e a ra Jesús

¹ M'bejua b_uya, bin 'yo b_u mi'da y_u hnini b_u Galilea. Him bi nde bi mba b_u ja ra x_equi Judea, nguetho nu ma ng_urpihe dy_u judíohe, dy_u israelhe, nde xtá hyo b_u.

² N_e ma guerp_u da dät ra pa ngue z_ai dim peti ma mi-judíohe, 'b_u x_u hy_oh y_u t'ungu, im b_en_i 'b_e' a bi 'y_orpa Oj_a u mam bomb_otahe 'b_u min 'yo b_u ja ra u_häi.

³ Nu y_an 'yoh_u a ra Jesús bi 'y_embi:

—Nde 'b_u gui p_ongua ní mba b_u ja ra x_equi Judea, ba nu a b_u i t_en'ni i nangue'a guí _ot'e.

⁴ Nguetho njo'o to da 'y_ah rá 'b_efi 'b_u in nde da 't_espi. Nu 'b_u majua_ni guí _ot' y_an t'_ot'e nuixte bá ut y_u j_a'i, n_e gätho ra ximhäi da b_a' a i, bi t'_emp' a ra Jesús.

⁵ Ngub_u bi xih y_an 'yoh_u nguetho him mi _ec'y_ei _u.

⁶ Nu a ra Jesús bi 'y_emp' u b_uya:

—Hinga na sɔn ra ora bi ts'ängä ga mbagä b_u, pɛ nu'ah_u hønt'a go 'be'a má ora da zä gui mbähä b_u.

7 Nu'uh 'b_ucua ja ra ximhäi hin di ɥc'ah_u nguetho 'da i gu guí øth_u u, pɛ go di ugä u nguetho dí m mangä gue hin-gui ho øt'uh.

8 Ní mbäseh_u 'b_u guín ndeh_u, nugä hin ga mba ya nguetho hinga na sɔn ra ora ga mba b_u, bi 'yɛna.

9 Nu'b_u mí gua'a bi man b_uya bim 'b_ut p_u mi'da y_u pa b_u ra xɛqui Galilea.

Bin xänbate ra Jesús b_u ja ra dɔmpɛti

10 Nu'b_u mí mba b_u Jerusalén u yán 'yoh_u, m'bejua bi mba b_u ra Jesús. Mbɛ bin 'yäntho nguetho bi nde him 'bexque da hnu.

11 Nɛ nu ma ngurpihe dyu judíohe i 'b_up_u, bi hyon'a ra Jesús b_u ja ram pɛti. Nɛ bin 'yɛm zɛhɛ u:

—Нар_u i 'b_ui 'b_u, bin 'yɛmp'uh.

12 Nɛ x_un ngu y_u ja'i bin yänjo'dre nangue'a ra Jesús, nu'uh 'da im ma ngue x_un ho a, nɛ nu'uh 'da i ɛna: “Häte a.”

13 Pɛ xinga n'da bin yä ts'edi nangue'a ra Jesús nguetho i su ma ngurpihe 'b_up_u.

14 Nu'b_u mí tho'i ts'uh y_u pa, ya bi zo i nde y_um pɛti i t'ørp_u, ja bi mba b_u ja ra dänijä ra Jesús b_uya nɛ bin xänbate b_u.

15 Nɛ nu ma ngurpihe b_u ja ra nijä bi hyonya thoho nɛ bi 'yɛn'uh:

—Hague nja i sä da ma x_un ho räm hman Ojä na ran

'yoh_u, nɛ him bi z_u'a man xädiuh, bin 'yɛm zɛhɛ u.

16 Bi dā a ra Jesús:

—Nu'a man xädigä him mam hmansegä a pɛgue räm hman a to bá pengä.

17 Nu'b_u 'b_u a n'da gue nde da 'yøt' rá pähä Ojä, da bā 'b_u rán xädi Ojä, o gue da bā 'b_u mam hmansegä.

18 Nu'b_u 'b_u a n'da im ma 'be'a mbɛnse, i honi da hnu-mansuse. Pɛ nu'b_u 'b_u a n'da i honi da t'ɛspa rá hmu, im ma majuani a nɛ hingui häte a.

19 Nɛ xø bi 'yɛna:

—Bi 'daj_u y_un t'ɛdi ra Moisés, pɛ xinga n'da ah_u guí øth_u nguetho bi ma njon din hote, nɛ guín nde gui hyoj_u, bi 'yɛn'a ra Jesús.

20 Nɛ bi dā'uh y_u ja'i thoho:

—Masque bi bɛn'na ra zithu a gám ma, njo'o to in nde da hyo i, bi 'yɛn'uh.

21 Nu ra Jesús bi dät'uh:

—Nugä dá øt'a n'da ra 'bɛfi 'b_u ra pa ran ts'äya, nɛ gätho ah_u gá hyonya thohoh_u.

22-23 Pɛ nɛ'ah_u, nu'b_u din tɪn i yoho y_un t'ɛdi bi man ra Moisés, nu'a n'da bi ma gue gui hɛcpah_u yá ja'i y_u 'uere, nɛ nu man'da b_uya ra pa ran ts'äya, guí huanhd_u nda'a guí øth_u, gue guí hɛcpah_u yá ja'i y_u 'uere. Nguetho hin guín nde gui festah_u a rán t'ɛdi ra Moisés. Nɛ hinga hønt'a ra Moisés bi ma da thecpa yá ja'i y_u 'uere, pɛ nɛ'uh mam bombøtah_u bi ma. Nɛ ngutho dá øt' 'b_u má hoc'a n'da ra hyɛnni 'b_u ra pa ran ts'äya. Hanja gní s_uj_u nɛ gue'a n'youi b_u rán t'ɛdi ra Moisés dá øt'ä.

24 Pε damin 'yomfɛnihɯ xɛn ho 'bɯ guí ɛna guí juɛnbahɯ n'da ra ja'i. Jatho 'bɛ guí pɔhmbɯ 'bɛ'a nam bɔn'a i ɔt'a n'da, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Bin 'yän'du 'bɯ gue'a ra Cristo

25 Nε nu'ɯ 'da yɯ mɛngu bɯ Jerusalén bin 'yɛmp'ɯ:

—Ha hinga guehna ran 'yohɯ im ma ma ngɛrpihɯ da hyo.

26 Pε Hague in ja, in xänbate ua bim peti gätho yɯ ja'i nɛ nte i xih ya. Uague bi bɛn'ɯ ma ngɛrpihɯ gue majuaɲi ra Cristo na ra Jesús, gue bi huand Oja dim Hmu ua.

27 Pε nuna ran 'yohɯ, dí pɔhmbɯ hapɯ bá nɛxna, pɛ nu'bɯ bá ɛ a majuaɲi ra Cristo, njo'o to da baði hapɯ dí nɛx'a, bin 'yɛm zɛhɛ ɯ.

28 Nu'bɯ mín xänbate ra Jesús bɯ ja ra ɔɲija, nts'edi bi 'yɛna:

—Guím bɛmhɯ guí paja nɛ guím bɛmhɯ guí pɔhmbɯ hapɯ bá nɛxä. Pɛ hin bá ɛcä nanguesɛgä, pɛgue bá pɛngä a majuaɲi i ja rá ts'edi. Nu'ehɯ hin guí pɔhmbɯ a.

29 Nugä dí pɔcä a nguetho bá nɛxä bɯ i 'bɯ a, nɛ gue'a bá pɛngä a, bi 'yɛna.

30 Nε 'bexque nde da bent pɯya, pɛ njom bi zä bi bent'i nguetho hin ní zɔn ra ora da bent'i.

31 Nε xɛn ngu yɯ ja'i bi 'yɛc'yɛi gue majuaɲi ra Cristo a. Nɛ bi 'yɛn'ɯ:

—Guehma majuaɲi ra Cristo na ra Jesús gue mí hma ba ɛhɛ, nguetho njon da zä da

'yɔt' yɯn t'ɔt'e man'da nuixte, bi 'yɛn'ɯ.

Bi 'bɛnh yɯ asmayo da bent'a ra Jesús

32 Nu'bɯ mí 'yɔh yɯ fariseo nɛ yɯ ɔambäja 'bɛ'a bi man yɯ ja'i nangue'a ra Jesús, bi xi ɯ 'da yɯ asmayo bɯya da bent'a ra Jesús ngue da got'i.

33 Nu'a ra Jesús 'bɯ mí thoqui bin xänbate, bi 'yɛna:

—Mi ts'ɛtho dí 'bɯhmbɯ ua nguetho ga mba bɯ bí 'bɯ a bá pɛngä.

34 Nε nu'ahɯ bɯya guí hyonjɯ pɛ hin da zä guí tɲjɯ, nɛ hin da zä guí sɔmhɯ bɯ hapɯ dam 'bɛcä, bi 'yɛna.

35 Nε bin 'yɛmzɛhɛ ma ngɛrpihɛ:

—Hapɯ da mba gue hin da zä ga tɲhbɯ. Ha da mba bɯ n'danni 'bɯ ɯ ma mijudíohɯ, nɛ da xänba ɯ, nɛ'ɯ n'dan'yo yɯ ja'i gue yɯ griego.

36 'Bɛ'a ním bɔn'a man'a: “Gui hyonjɯ nɛ hin guí tɲjɯ, nɛ hin da zä guí sɔmhɯ hapɯ ga mba,” ɛnjɯ, bin 'yɛmzɛhɛ ɯ.

Tengu n'da ra ɔqthe da nɛxpɯ ní mbɯi n'da

37 Nu rán zɛgui ra pa nangue yɯm peti mí ɔt'ɯ, gue'a ra pa ɛmb yɯ ja'i man'da xɛn ndɛxqui a. Nɛ 'bäpɯ ra Jesús nɛ nts'edi im man'a:

—Nu'a to'o di 'bɛ a man'da mahyoni thoho rá mbɯi, tengu'bɯ i tuthe, ba ɛhɛ ga un'na mahyoni thoho, tengu'bɯ da zi ra dehe.

38 Nε nu'a to'o da zi ra dehe dí m mangä, din ja tengu n'da ra ɔqthe da nɛxpɯ rá mbɯi gue di un mahɔn'a ra 'da'yote,

tengu xí man rá t'ohni Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

39 Nɛ gue'a bi ma nangué rá Hogandahi Oja da hyani to'o gátho da 'yɛc'yɛi. Pɛ hin ní zøh rá Hogandahi Oja 'bɯ mím ma nguetho hin ní ndex mahɛts'i ra Jesús gue tpa pengahɯ a.

'Dahma 'dan'yo bi bɛn yɯ ja'i

40 Nu'bɯ mí 'yøh yɯ ja'i 'bɛ'a bi man ra Jesús, bi 'yɛn i 'da:

—Masque majuani rá pøngahya Oja mí hma ba ɛhɛ.

41 Nɛ nu mi'da bi 'yɛna:

—Nu'a, ra Cristo gue rá Thahni Oja a.

Pɛ nu mi'da bi 'yɛna:

—Pɛ ha dí 'yɛpɯ Galilea ra Cristo.

42 Nguetho bi man rá t'ohni Oja, gue ra Cristo ba ɛhɛ nangué rá 'yɯ ra David, nɛ di nɛqui bɯ ra hnini Belén guepɯ mí 'bɯh ra David, ɛn'ɯ.

43 'Bex bin hec yɯ ja'i nangué'a bi man'ɯ, nɛ 'dahma 'dan'yo 'bɛ'a mím bɛni ngue to'o a ra Jesús.

44 Nɛ 'da ɯ ndɛ da bɛnt'i ngue da got'i, pɛ xínga n'da bi zä bi bɛnt'i.

Him bi 'yɛc'yɛi yɯ ngurpi

45 Nu'bɯ mbenc'ɯ yɯ as-mayo bɯ 'bɯ ɯ yɯ dambäja nɛ yɯ fariseo, nu'ɯ bi 'yänni:

—Hanja hin guá sihɯ a dá xi ahɯ, bi 'yɛn'ɯ.

46 Nɛ nu yɯ asmayo bɯya bi dadi:

—Pɛ him mí 'bɯ a n'da im ma tengu man'a ra Jesús, bi 'yɛn'ɯ.

47 Nɛ bi dā ɯ yɯ fariseo bɯya:

—Ha nɛ ahɯ bi hyä ahɯ.

48 Pɛ xínga n'dagähe dyɯ fariseohe dí ɛc'yɛihe a, xínga gue'ɯ mi'da ma mingurpihe.

49 Pɛ nu ɯ yɯ ja'i thoho gue hingui päh yɯn t'ɛdi, hønt'ɯ i ɛc'yɛi a ran 'yohɯ ɯ, pɛ da nu ran ɯnbi mazaɯ ɯ, bi 'yɛn ɯ.

50 Nɛ nubɯya nu ra Nicodemo, gue'a xí zøm bɯ 'bɯh ra Jesús 'bɯ n'da ra xui, bi 'yɛmp'ɯ yú mifariseohɯ:

51 —Nu'a man t'ɛdihɯ, hingui sä ga jaɯnbahɯ n'da ra ja'i 'bɯ hin dá øhmbɯ 'bɛ'a da mansɛ, nɛ'bɯ hin dí pähmbɯ majuani 'bɛ'a i øt'e, bi 'yɛna.

52 Nɛ bi dā ɯ, bi 'yɛmbi:

—Nu'i tengu'bɯ nɛ'i guí 'yɛpɯ Galilea, nguetho nɛ'i guím ma tengu im man yɯ 'yambui. Pɛ dami hyomhbɯ ja rá søcuā Oja gue'bɯ di nɛqui bɯ Galilea n'da rá pøngahya Oja.

53 Nɛ n'da ngu n'da bi mba yú ngu bɯya.

8

Ra xisu ra 'yomt'ɛni

1 Pɛ nu ra Jesús bi mba bɯ ja ra nyuni Olivos.

2 Nɛ nu'bɯ t'ɯxudi tho bi mbeng bɯ ja ra danija mahøn'a nɛ bi hyupɯ. Nɛ gátho nan ngu yɯ ja'i bá ɛhɛ nangué'a nɛ bi xänba ɯ.

3 Ya xí ya bɯ ra Jesús 'bɯ mí zøm bɯ yɯ fariseo nɛ yɯ xänbate nija, bi zispa n'da ra xisu gue bi nu 'bɯ mím yaui n'da ran 'yohɯ hing rá ndø. Nɛ bi mbä'minde bɯ 'bɯh yɯ ja'i.

4 Bi 'yɛmp'a ra Jesús:

—Xänbate, nuna ra xisu dá tĩmhbe bɯ i øt' ran 'yomt'ɛni.

5 Nε nu ran t'ɛdi bi xijɥ ra Moisés, tengu na bi 'yøt' ra xisu ya, nε i jatho da mba ma bat'ado gue da du. Xi'e, 'be go guí xije ya, bi 'yɛn'ɥ yɥ fariseo nε yɥ xänbate nijä.

6 Pε guehna bi man ɥ nguetho i sätho ra Jesús, i honi 'bεpɥ dí yäpi. Nε 'bex bi mbom thoho a ra Jesús nε bi 'yo't' rá saha bɥ häi tengu'bɥ hin xtá 'yø'a bi man'ɥ.

7 Pε man'da bi thoqui bi 'yänni, nu ra Jesús bim 'bäh pɥya nε bi 'yɛmp'ɥ:

—Nu'bɥ 'bɥ a n'da ahɥ hin'yɥ ni ts'oquihɥ, gue'a di dɥ'mi da 'yεmba ra do ra xisu a.

8 Nε bi mbo'mi mahøn'a bɥ häi nε bi 'yo't' rá saha bɥ ja ra häi.

9 Nε nu'bɥ mí 'yø'ɥ 'be'a bi man ra Jesús, bi dɥ'mi 'dahmi 'datho bi mba, m'bet'o bi mba a man'da xín dɛc'yɛi asta gue'bɥ go mín the ɥ yɥ yäpate, nguetho bi bɛse mbo yú mbɥi i ja yú ts'oqui. Nε hønt'a ra Jesús bi gohmbɥ bɥ ɥ mí xänbi, nε'a ra xisu.

10 Nε nu'bɥ mí'm 'bä'a ra Jesús nε bi nu njo'o bɥ yɥ yäpate, pε hønt'a ra xisu bi gopɥ, bi 'yɛmbi:

—Grá xisu, hapɥ bi mba ɥ bi yäp'i i. Ha njo'o ua ɥ in nde xtí 'da'a rá muui ni ts'oqui.

11 Nε bi dɛ'a ra xisu:

—Grá Hmu, xínga n'da.

Nε nu ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Nεcä, xínga guεcä ga 'da'a rá muui ni ts'oqui. Ní mba ya, pε hin gui 'yøt' mi'da yɥ ts'oqui.

Rá nyot'i yú mbɥi yɥ jɛ'i

12 Nu ra Jesús bi thoqui bi xänba yɥ jɛ'i mahøn'a, bi 'yɛna:

—Nugä, drá nyot'i yú mbɥi yɥ jɛ'i 'bɥcua ja ra ximhäi. Nu'a to'o da dengui him man 'yo bɥ ja ra 'bεxui, pε din ja ran nεqui yú mbɥi gue ra 'da'yote mazäi, bi 'yɛmp'ɥ.

13 Janangue'a nu'bɥ mi dɛ ɥ 'da yɥ fariseo mi 'bɥpɥ, bi 'yɛmbi:

—Pε nu'i guím manse 'be'a guí øzεhε, janangue'a säti thoho a guím ma, sä bi 'yɛn'ɥ.

14 Nu'a ra Jesús bɥya bi dɛt'ɥ nε bi 'yɛmp'ɥ:

—Madague'bɥ dí'm manse nanguesεgä, pε di muui a, nguetho dí pɛcä hapɥ bá nεxä nε hapɥ ná mbagä. Pε nu ahɥ hin gui pɛhmbɥ hapɥ bá nεxä o hapɥ ná mbagä.

15 Nu'ehɥ sä gadí juänbahu n'da 'bɥ hin gui pɛhmbɥ xän ho 'be'a øt'a n'da. Pε nugä madague'bɥ dí pɛdi 'be'a øt'a n'da, pε njon dadí juänbä ya.

16 Pε nu'bɥ dí'm mangä 'be'a øt'a n'da, majuäni dí'm ma, nguetho hin dí'dase pε n'dat'a dí'm mam'be ma Ta gue bá pεngä ua.

17 Nt'o't'i bɥ ja yɥn t'ɛdi zäi guidín xähmbɥ, gue nu'bɥ yoho yɥn 'yohɥ 'da'angu da ma 'bɥ xän juänmi, mfädi gue ya majuäni a bɥya.

18 Nugä dí xi ahɥ to'ogä, n'dahma gui pajɥ, nε'a ma Ta bá pεngä di jaqui da faqui, bi 'yɛna.

19 'Bex bi 'yɛn'ɥ:

—Hapɥ 'bɥh ni ta, bi 'yɛmbi. Nε nu ra Jesús bi dɛt'ɥ:

—Hin guí paj̃u, xínga gue'a ma Ta guí p̃ahmbu. Nu'bu xquí paj̃u, ne'a ma Ta xquí p̃ahmbu 'bu, bi 'ỹena.

20 Ne guehna bi man ra Jesús 'bu mín x̃anbate bu ja ra danija guerp̃u i pa m'be'ts'i ra mbeti. Ne njom bi bent'i gue xtan got'i nguetho hin ní z̃on ra ora dim f̃ent'i.

Him bi z̃a bi mbähä ra Jesús

21 Nu ra Jesús bi thoqui bi xih mah̃on'a u:

—Nugä ga mbagä, ne m'bejua gui hyonju, ne gui tuh̃u 'bu hin nín hotho ni ts'oquih̃u. Nubu hapu ga mbagä hin da z̃a gui mbähä bu, bi 'ỹena.

22 Ne bi 'ỹen u ma ngurpihe:

—Ha din hyose nanguese nguetho bi ma: “Nubu ga mbagä, hin da z̃a gui mbähä bu,” bi 'ỹenju, bi 'ỹen'u.

23 Ne nu'a ra Jesús bi 'ỹemp'u:

—Nu'ahu i ja ah̃u rán 'yomf̃eni ra ximhäi nguetho gyu m̃enguh̃u ua ja ra ximhäi. Pe nugä 'da'angu dím b̃em'be Oja, nguetho hin dra m̃engugä ua ja ra ximhäi.

24 Janangue'a dí xi ah̃u, nu'bu hin gui 'ỹec'ỹeih̃u 'be'a dím mans̃e gue to'ogä, gui tuh̃u ne njam'bu din hoh ni ts'oquih̃u, bi 'ỹena.

25 Ne bi 'ỹän'ndu buya:

—To'o i, bi 'ỹen'u.

Nu'a ra Jesús buya bi 'ỹemp'u:

—Ya xtá xi ah̃u to'ogä ne guexta thohogä.

26 I ja man'da x̃an ngu ga xi ah̃u 'ber̃u nín ja ni ts'oquih̃u.

Pe majuani a dím ma nguetho majuani a bá pengä. Ne nu'bu yam hma di b̃engä a, gue'bu dím mangä ua ja ra ximhäi u, bi 'ỹena.

27 Pe nu'bu ma ngurpihe 'bu mí xi u, him bi b̃a u gue'a bi ma ra Jesús gue Oja bá penhua.

28 Janangue'a x̃o bi 'ỹen'a ra Jesús:

—Nu'bu gá cuarcahu bu magats'i, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi, m'bejua buya ja gui p̃ahmbu to'ogä. Ne ja gui p̃ahmbu buya nte dím mans̃e, pe gätho xtá ma bi x̃anga ma Ta.

29 Nu a ma Ta gue bá pengä ua, n'dat'a dím b̃em'be, ne njam'bu i sogä a nguetho z̃ai gätho dí øt'a a in numanho, bi 'ỹen'a ra Jesús.

30 Nu'bu mí man na, x̃an ngu u mi'da bi 'ỹec'ỹei mah̃on'a.

Yú 'ỹeh̃e a ra ts'oqui

31 Ne nu ra Jesús bi 'ỹemp'u 'da ma mijudíohe ngue ena bi 'ỹec'ỹei a:

—Nu'bu gui thoqui gui tenhd̃u mam hmangä, majuani ma 'ỹec'ỹei ah̃u 'bu.

32 Ne da z̃a gui p̃ahmbu 'be'a nam b̃on'u yam hma majuani, ne gue'a dí yan ah̃u gue da zin ah̃u Oja, bi 'ỹena.

33 Ne bi d̃a u:

—Pe nugähe, dyam bom'betoje ra Abraham janangue'a ya yú t'uhnigähe Oja. Ne njam'bu midí mandagähe man'da ra hmu. Hanja gní xije da mba

nhyañigähe gue da zinje Oja, bi 'yɛn'ɸ.

34 Nɛ nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'ɸ:

—Majuañi dí xi ahɸ, nu'a to'o øt' ra ts'oqui, rá hmu ra ts'oqui a.

35 Nɛhna man'da guim bɛmhɸ, hin gui sä gui comhbɸ ran ho ra Abraham, pɛ tengu'bɸ yá 'yɛhe thoho ahɸ a. Pɛ hønt'ɸ njuañtho yá t'ɸhni da gomhbɸ ran ho mazai.

36 Nugä njuañtho rá Ts'ɸnt'ɸ Ojagä. Nɛ nu'bɸ guecä ga jɛc'ahɸ bɸ ja yɸ ts'oqui, majuañi da zin ahɸ ma Ta nɛ yá t'ɸhni ahɸ a 'bɸ.

37 Nɛ madague'bɸ bi xant'ahɸ ra Abraham, tengugä, pɛ guín nde gui hyojɸ, nguetho hin hapɸ da zä da yɸt' mam hma bɸ ja ni mbɸihɸ.

38 Hønt'a bi 'yurcä ma Ta dí m mangä. Ngutho ahɸ, hønt'a bi 'yut'a ni tahɸ guí øthɸ, bi 'yɛmp'ɸ.

39 Nɛ bi dɸ ɸ ma mijudíohe mí 'bäpɸ:

—Ra Abraham ma tahe.

Nɛ nu ra Jesús xø bi 'yɛmp'ɸ:

—Nu'bɸ majuañi yá t'ɸhni ahɸ ra Abraham xquí comhbɸ ran 'yomfɛni ra Abraham 'bɸ.

40 Pɛ nuya guín nde gui hyojɸ, guecä dí xi ahɸ a majuañi gue'a bi xänga ma Ta. Pɛ hinga ngubɸ bi 'yøt' ra Abraham tengu guín nde gui 'yørcahɸ.

41 Janangue'a dí xi ahɸ, guí øthɸ rá 'bɛfi man'da ni tahɸ, bi 'yɛna.

Nɛ 'bex bi 'yɛn'ɸ:

—Hin dyɸ 'bɛtat'ɸhni gähe, pɛgue n'datho ma tahe 'bɸi, Oja a, bi t'ɛmp'a ra Jesús.

42 Nu'a ra Jesús bi dɸt'ɸ:

—Nu'bɸ da gue'a Oja ni tahɸ, xquí numanhojɸ 'bɸ, nguetho bá ɛcä bɸ bí 'bɸ Oja. Nɛ hin bá ɛcä nangue ma ts'ɛdi zɛhe pɛ gue'a Oja bá pɛngä ua.

43 Hanja hingui sä gui pɸhmbɸ 'bɛ'a dí m mangä. Nguetho hin guín nde gui pɸhmbɸ a.

44 Nguetho ra zıthɸ ni tahɸ, nɛ guí honi gui 'yøthɸ rá pähä a. Nɛ nu'a, rá mbɸdi thoho bi dɸ'mi bin hote, nɛ guet'ɸ yɸ pa i ja bɸ ya i øthoho. Nɛ nu'a, him bin zɸmmi a majuañi nguetho him bi numanho a. Nɛ hønt yɸ fɛhni man'a nguetho rá m 'bäi a. Nɛ in ta nangue gätho yɸ fɛhni.

45 Pɛ nugä dí m ma majuañi, janangue'a hin guí ɛc'yɛigahɸ.

46 To'o ahɸ da ma majuañi dí øt' ran ts'o o gue dí m man ra fɛhni. Pɛ nu'bɸ gätho majuañi a dí xi ahɸ, hanja hingui sä gui 'yɛc'yɛihɸ.

47 Nu'a to'o bim 'bɸi nangue Oja, i ømanho rá m hman Oja a, pɛ nu'ahɸ hin guí ømanho rá m hman a nguetho hin gám 'bɸhmbɸ nangue Oja, bi 'yɛn'a ra Jesús.

Ya xmi 'bɸh ra Cristo 'bɸ hin nım 'bɸh ra Abraham

48 'Bex bi dɸ'ɸ ma mijudíohe bɸya:

—Ha him majuañi dí m mamhbe, gue nu'i grá mɛngu

b_u Samaria, gue him majuqni grá mbom'beto ra Abraham. Ne guí 'b_uhmi n'da ra zïthu, sä bi 'y_en'ü.

49 Nu ra Jesús bi dät'ü:

—Nugä hin dí 'b_u'be n'da ra zïthu p_e dí numansu ma Ta. Nu'ah_u hin guí numansuj_u.

50 Ne hin dí honi gue da hnumansugui p_e i 'b_u a n'da gue i honi da hnumansugui, n_e di ünbi to'o hingui numansugui.

51 Majuqni dí xi ah_u, nu'a to'o da 'y_ec'y_ei a dí m angä hin da nu ran däte a, bi 'y_ena.

52 'Bex bi dâ'ü ma mijudíohe:

—Nuya dí p_ahmbe go gue'e guí 'b_uhmi a ra zïthu, nguetho bi du ra Abraham n_e gätho yú p_ongahyâ Ojâ, p_e sä guí ξ na, hin da du to'o da 'y_ec'y_ei i.

53 Ha guí ξ na man'da guín nuixte xinda gue'a ma tahe ra Abraham n_e u y_u p_ongahyâ, n_e maya'b_u x_un du ü. To'o guí ξ na gue gue'e 'b_u, bi 'y_en'ü.

54 Nu'a ra Jesús bi dät'ü:

—Nu'b_u xcá honi dan nuixte zeh_egä, säti thoho 'b_u. P_e nangue a rá ts'edi ma Ta, gue'a nán nuixtegä a, gue'a guí ξ mf_u ni Ojâh_u.

55 P_e njam'b_u gá p_ahmb_u a. P_e nugä dí p_acä a, n_e nu'b_u xcá mangä hin dí p_acä a, xcám fehni_gä 'b_u, tengu ah_u. P_e majuqni dí p_acä a n_e dí σ t'a im man a.

56 Nu a ra Abraham, zâi guí ξ mf_u ni tah_u, p_e bin johya 'b_u mi badi da z_on ra pa ba ξ cä ua. Ne bi t'uti gue ga σ cä ua, n_e bin johya 'b_u mi nugui, bi 'y_ena.

57 Ne sä 'bex bi 'y_emp'ü ma mijudíohe:

—Hin guí p_e'ts'i yote ma 'det'a n_ey_a n_e guí ξ na gá nu ra Abraham, bi 'y_en'ü.

58 Ne nu ra Jesús bi 'y_emp'ü:

—Majuqni dí xi ah_u, nu'b_u hin ním 'b_uh ra Abraham, xmí 'b_ucä, nguetho zâi dí 'b_ui, bi 'y_emp'ü.

59 'Bex bi g_ux y_u do ü, ξ na di bat'i, p_e nu ra Jesús 'bex bi y_ut'i nde b_u 'b_uh y_u jâ'i, bin 'y_ani n_e bi b_om b_u ja ra d_anijâ b_uya.

9

Ra xädä 'b_u mim 'b_ui bi y_ani

1 Nu'b_u má mbähmbe b_u 'y_u ra Jesús, dá nuhe n'da ran 'yoh_u, ra xädä gue'b_u go mim 'b_ui.

2 Ne nugähe dy_u xädihe dá änhde:

—Xänbate i, to'o bi 'y σ t' ra ts'oqui, ha gue'a rá ta o gue rá mbe, uague rá ts'oqui zeh_e gue bin xädä, dí ξ mf_e.

3 Nu'a ra Jesús bi 'y_engähe:

—Xínga guehna ran 'yoh_u n_e xinga gue'a rá ta n_e xínga gue'a rá mbe, p_e h σ nt'a ran t' σ t'e nuixte da 'y σ rpa Ojâ gue da nu y_u jâ'i.

4 Nu_u i jatho ga humbi ga σ rpah_u rá 'b_efi Ojâ ya tengu'b_u ma patho ya, nguetho da z_on ra pa ga tuh_u, n_e hin man da zä ga σ th_u ra 'b_efi ua ja ra ximhäi b_uya.

5 Nu'b_u dí 'b_ucua ja ra ximhäi dí xänba y_u jâ'i, tengu'b_u dí xocpa yú dâ da nu ran n_equi, bi 'y_enje.

6 Nu'bu mí jua'a bi ma, bi zoh rá j̄ni bu häi, ne í 'yot' ra böhäi rá j̄ni ne gue'a í gospa rá dá ra xädä a buya.

7 Ne bi 'yemp'a ra xädä:

—Ní mba bán xädä nu ja ra mbothe Siloé.

Bi mba ne bán xädä. Ne nu'bu mam bá pengui in nu ran nequi buya.

8 Ne nu'u din töt'am'buihu ne'u mi'da yu j̄'i gue zai mín nu 'bu mín xädä, nu'bu mín nu u, bin 'yemp'u:

—Ha hinga guehnu ra xädä nu mí haxta'a 'be'a mí si.

9 'Da'u bi ma:

—Guehnu.

Ne nu'u mi'da bi 'yena:

—Xna ngunu a pe hinga guehnu.

Pe nu ra xädä bi dadi:

—Guecä, bi 'yena.

10 Ne bi 'yän'du buya:

—Hague nja bi xoh ni dá.

11 Ne nu ra xädä bi dadi:

—Nu'a ran 'yohu rá thuhu ra Jesús bi 'yot' ra böhäi ne bi gosca ma dá. Ne bi 'yengä: “Ní mba bu ja ra mbothe Siloé ne guan xädä bu,” bi 'yengä a. Ne dá mba dán xädä, ne bi zä dá nu ran nequi ma dá buya, bi 'yena.

12 Ne bi t'emp'a:

—Haru i 'bu a.

Ne bi dah puja:

—Hin dí pađi, bi 'yenthö.

Bi t'örpa ran t'änni a mí xädä

13 Ne bi zix bu 'buh yu fariseo buya.

14 Nu'a ra pa bi 'yot' ra böhäi ra Jesús ne bi xocpa rá dá ra xädä, ra pa ran ts'äya a.

15 Nu yu fariseo bi 'yänni mahön'a:

—Hague nja bi nu ran nequi ni dá.

Ne bi 'yemp'u:

—Bi gosca ra böhäi ma dá, ne bán xädä, ne nuya dín nu ran nequi, bi 'yena.

16 Janangue'a bi 'yena 'da yu fariseo:

—Nu'a ran 'yohu guím ma, hingui numansu Oja nguetho hingui numansu ra pa ran ts'äya, sä bi 'yena.

Pe nu'u mi'da u bi 'yena:

—Pe nu'bu ra ts'om'bäi hin xtán zä da 'yot' yun t'ot'e nuixte gue i ot'a.

'Bex bin hec'u buya.

17 Ne bi t'än'na ra xädä:

—'Be'a guím ma nangue'a bi xoc'a ni dá.

Ne bi 'yena:

—Nu'a, n'da rá pøngahya Oja a, bi 'yena, ne bi bøm buya.

18 Pe nu'u him bi 'yeyei gue gue'a mí xädä, jague'bu mí zonpa a rá ta ne rá mbe.

19 Ne bi 'yän'du:

—Ha gue'a ni ts'ant'ui gue mí xädä a. Hague nja in nu ran nequi ya, bi 'yena.

20 Bi da'a rá mbe ne rá ta:

—Dí pa'be gue gue'a ma ts'ant'u'be gue mí xädä 'bu mim 'bui.

21 Pe hin dí pa'be hague in ja in nu ran nequi ya, hin dí pa'be to'o bi xocpa rá dá. Nu'a xun dan'yohu ya, dami 'yänhdu, da mansé to'o.

22 Ngubu bi man rá ta ne rá mbe nguetho i su ma ngurpihe dyu judíohe. Gue bi zän'na n'da ra nde, gue da hyön'a thi bu ja ra ni ja u to'o

da ma bá pɛnh Ojã a ra Jesús, nɛ ma zã hin da hnumanho bu ja yá hnini.

23 Janangue'a bi 'yɛntho rá ta nɛ rá mbe: "Xun dɔn'yohu ya, dami 'yãnhdu," bi 'yɛntho u.

24 Janangue'a bi zonh mahon'a ran 'yohu mí xädä, nɛ bi 'yɛmp'a:

—Pɛ dami ma majuani gue gue'a Ojã bi xoc'a ni dã. Pɛ nu'a ran 'yohu gá ma, dí pãhmbe ra ts'om'bãi a, bi 'yɛn'u.

25 Nɛ nu'a mí xädä bi dadi:

—Hin dí pãcã 'bu ra ts'om'bãi a, o gue hin'na, pɛ hont'a dí pãdi mí xädägä, nɛ dín nu ran nɛqui ya.

26 Nɛ bi 'yɛmbi mahon'a:

—'Bɛ'a bi 'yøt'a'i 'bu mí xoc'a ni dã.

27 Nɛ bi dã'a:

—Nugã ya xtã xi ahɛ nɛ hin gá 'yɛc'yɛihɛ. Ha gui 'yɛc'yɛihɛ 'bu ga xi ahɛ mahon'a. Ha nɛ ahɛ guín nde gui tɛnhdu a 'bu, bi 'yɛna.

28 'Bex bin sante thoho u 'bu mí 'yɛmp'a:

—Nu'i rá xädi i a ra ts'om'bãi. Pɛ nugãhe yá xädigãhe a ra Moisés.

29 Dí pãhmbe Ojã bin yãui ra Moisés, pɛ nu'a ran 'yohu guí ɛspi hin dí pãhmbe hapu bi nɛx'a rán t'ɛdi a, bi 'yɛn'u.

30 Bi dã'a mín xädä buya:

—Nugã dadí hyonya thoho nangu'e'a gá mamhu, gue hin guí pãhmbu hapu bí 'yɛ a rán t'ɛdi, nɛ ya bi xoga ma dã a.

31 Nɛ dí pãhmbu hin da 'yømanho Ojã 'bu da 'yãp rá ts'edi n'da ra ts'om'bãi, pɛ

nu'bu 'bu a n'da i thãnde Ojã nɛ ørpa rá pãhä, i ø Ojã 'bu i äp rá ts'edi.

32 Nɛ gãtho yu jɛya xu thogui njãm'bu bim 'bu a n'da bi xocpa rá dã n'da mi xädä 'bu mí m'bu.

33 Nu'a ran 'yohu dím ma, nu'bu hin di fãx Ojã a, hin te sä da 'yøt yu nuixte 'bu, bi 'yɛn'a mí xädä.

34 Nɛ bi t'ɛmp' mahon'a:

—Nu'i grã dãdits'oqui, janangue'a guí xädä 'bu gmím 'bu. Ha go gui xãngahe, bi 'yɛn u.

Nɛ bi hyøn a thi gue ma zã hin da numanho ma mi-judiohe buya.

I xädä yá mbui u 'da

35 Nu'bu mí 'yø'a ra Jesús gue bi thøn'a thi ra xädä, bi dñi nɛ bi 'yãnni:

—Ha guí ɛc'yɛi rá ts'ant'u Ojã, bi 'yɛmbi.

36 Nɛ bi dãt'a:

—Ma Hmu, to'o a guím ma. Dami xiqui ts'u, ga ɛc'yɛi a, bi 'yɛna.

37 Nɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'a:

—Guecã guín nug ya, nɛ dí yãui ya.

38 Nɛ bi 'yɛmbi:

—Ma Hmu i, dí ɛc'yɛi a ya.

Nɛ bin danyahmu bu ja rá hmi buya.

39 Nɛ nu ra Jesús bi 'yɛna:

—Janangue'a dãm 'bucã ua ja ra ximhäi, gue ga japi di nɛqui 'bɛ'a mbɛni n'da ngu n'da. Nɛ nu'u i xädä da nu ran nɛqui, nɛ nu'u in nu ran nɛqui din xädä, bi 'yɛna.

40 Nɛ nu'u 'da yu fariseo bi 'yøh rá m hman a, bi 'yɛn'u:

—Ha necähe dí xädähe, bi 'yɛn'ɸ.

41 Nɛ nu ra Jesús bi 'yɛmp'ɸ:

—Nu'bɸ xquí pəhmbɸ gue guí xädähɸ, xtán zä xtím pun'nahɸ 'bɸ nɛ njon xtá xi ahɸ gue ja ni ts'oquihɸ bɸya. Pɛ guí ɛnsehɸ guín nuhɸ ran nɛqui, janangue'a hin dim pun'na ni ts'oquihɸ, bi 'yɛn'a ra Jesús.

10

Ran t'uti nangue rá mbä't'i yɸ dɛ'yo

1 —Majuani dí xi ahɸ, bi 'yɛn'a ra Jesús, nu'ɸ hin dí yɸrɸ ja rá goxthi a rá mbä't'i yɸ dɛ'yo, nɛ dí dons pɸ ja ra mbä't'i, yɸ bɛ ɸ.

2 Pɛ nu'ɸ dí yɸrɸ ja ra goxthi, njuəntho yɸ mbändɛ'yo ɸ.

3 Nɛ da xocpa a ra mbəngoxthi nɛ da yɸt'ambo ra mbändɛ'yo bɸya. Nɛ nu'ɸ yú dɛ'yo i ɔrpa rá nde a rá mbädi nɛ i ɔt'a i xifi. Nɛ i ndønba yú thuhu nguetho i pə ɸ yú mbeti a. Nɛ i sixpɸ ja yɸ 'bot'ɛi.

4 Nɛ nu'bɸ mí gɸc pɸ thi gätho ɸ yú dɛ'yo, dí 'bet'o 'bɸ i sits'i, nɛ nu'ɸ yú dɛ'yo i tenni nguetho i pəpə rá nde 'bɸ im mba't'i.

5 Hingui tenna n'dan'yo n'da ra ja'i, pɛ i 'dagui, nguetho hingui pəpə rá nde a n'dan'yo, bi 'yɛna.

6 Nu'a ran t'uti bi man'a ra Jesús, pɛ hingui pə ɸ 'bɛ'a nam bøn'a bi si ɸ.

Ra Jesús ra hogambändɛ'yo

7 Janangue'a 'bex bi 'yɛmbi mahøn'a:

—Majuani dí xi ahɸ, nugä drá goxthigä a ra mbä't'i guepɸ i 'bɸh yɸ dɛ'yo.

8 Pɛ gätho ɸ im bɛni dim 'bet'o zɛhɛ xinda guecä, nɛ gue'ɸ yɸ bɛ ɸ. Pɛ nu'ɸ yɸ dɛ'yo hingui ɔrpa yú nde ɸ.

9 Nugä drá goxthigä, nu'a to'o da yɸt'i nanguecä, ma zä da ts'imanho bɸ. Nɛ da bədi gue rá ngu bɸ, janangue i 'yo nɛ da dɛni 'bɛ'a dí zɛrpa yú mbɸi, tengutho ra dɛ'yo i tɛn yɸ t'ɛi.

10 Nu'ɸ yɸ bɛ ní 'yɛhɛ dim pɛ nɛ din hodu nɛ di ts'onbi gätho rá 'bɛfi Oja. Pɛ nugä ná ɛhɛ gue dí tɛn ra te n'da nɛ din ja ra te i juadi xən ho.

11 Nugä drá hogambändɛ'yo nɛ ga 'bɛh ma te gue gan yən ɸ ma dɛ'yo.

12 Pɛ nu'ɸ 'da yɸ mbɛfi, hønt'ɸ yún zäbi nde da dəha, nɛ him majuani yɸ mbändɛ'yo, gue hin yú mbeti ɸ yɸ dɛ'yo. Janangue'a nu'bɸ in nu ba ɛpɸ n'da ra zate, i sopɸ yɸ dɛ'yo nɛ i 'dagui. Nɛ nu ra zate bɸya im bɛnt'ɸ yɸ dɛ'yo nɛ im maxt'i.

13 Nu'ɸ yɸ mbɛfi i 'dagui nguetho hin'yɸ yún huɛcate nangue yɸ dɛ'yo, nɛ hønt'ɸ yún zäbi ní hyu yú mbɸi.

14 Nugä drá hogambändɛ'yo, nɛ dí pəh ma dɛ'yo nɛ nu'ɸ i pəqui.

15 Tengu thoho dí ɔt'be ma Ta, i pəqui nɛ dí pəcä a. Nɛ ga ungä ma te ngue gan yən ɸ ma dɛ'yo.

16 I 'bɸh mi'da ma dɛ'yo gue hinga guecua i 'bɸcua. Nɛ'ɸ jatho gua sigä. Nɛ da 'yø 'bɸ

dá mba't'i. Janangue'a 'darpu din 'yo gátho ma de'yo. Ne gátho ga fáh puya nguetho hõngdä drá mbände'yogä.

17 Emmē numanho ma Ta 'be'a ga øt'ä gue ga ungä ma te nanguē ma de'yo. Pe ga thambenigä mahøn'a.

18 Xinga n'da ra ja'i da zä da hyogui, pe nugä ga unse ma te. Ja ma ts'edi ga uni ne ja ma ts'edi ga thambeni, nguetho gue'a bi xic ma Ta, bi 'yēn'a ra Jesús.

19 Nanguē'a bi man ra Jesús, bin hec ma mijudíohe mahøn'a.

20 Xan ngu u bi 'yēna:

—Nuna 'bahmi ra zithu ne ran gat'i na. Hanja gní 'yøhmbu 'be'a man na, bi 'yēn'u 'da.

21 Pe nu'u mi'da bi 'yēna:

—Pe hinguin jabu rám hman a in 'youi ra zithu. Ne mfaði hin'yü rá ts'edi ra zithu da xocpa yä dä yu xädä, bi 'yēn'u mi'da.

Him bi hnumanho a ra Jesús

22 Nu yu pa xan se bin ja ran ts'ihme bu Jerusalén ngue ra dampeti bi 'yøt' ma mijudíohe.

23 Nu ra Jesús mí 'yo bu ja rá ngun'yu ra danija ní hu ra Salomón.

24 Nu'u 'da ma mijudíohe buya bi mbä'ts'a ra Jesús, ne bi 'yēmp'a:

—Hanja gní jacthohohe dan 'yänhde nanguē'e, pe dami xije njuantho 'bu gue'e grá Cristo, bi 'yēn'u.

25 Ne nu ra Jesús bi dat'u:

—Ya xtá xi ahu pe hin gá 'yēc'yēigahu. Ne'a ra 'befi dí

øt'ä nanguē rán t'ēdi ma Ta, i udi to'ogä.

26 Pe nu ahu hin guí εc'yēihu nguetho him ma de'yo ahu, tengu xtá xi ahu.

27 Nu'u ma de'yo i ømanho ma nde, ne dí paṛpa yä mbui u ne i tenguí.

28 Ne dí un ra 'da'yote mazai u ne njam'bu dim 'bedi. Ne njo'o to'o da zä da huä'ts'u i o ma 'ye.

29 Nu a ma Ta bi 'dacä u, man'da nuixte a, ne njo'o man'da tengu a. Ne njo'o to da zä da huä'ts'u i o rá 'yē ma Ta.

30 Nugä ne ma Ta n'datho dí com'be, bi 'yēn'a ra Jesús.

31 'Bex bi gux yu do mahøn'a ēna di bat'i ngue da hyo.

32 Pe nu ra Jesús bi 'yēmp'u:

—Xan ngu yu 'befi xan ho xtá ut'ahu ngue bi xic ma Ta. Nda'a ní 'befi guín nde gdí bajü yu do, bi 'yēna.

33 Ne bi 'yēmp'u yu judío:

—Hin nanguē yu 'befi xan ho dí ēna ga ba ahe, pe nanguē hin guí εspa Oja gue gá 'yēna, n'datho guí cohmi Oja, ne grá ja'i thoho, bi t'ēmp'a ra Jesús.

34 Nu ra Jesús bi dat'u:

—Ha hinga nt'o't'i bu ja yan t'ēdi gadín xähmbu, gue bi 'yēn Oja: "Nu ahu tengu'bu gyä ojahu," i em bu ja ra t'ohni.

35 Gue bi 'yēmbi tengu'bu yu oja u bi un rán t'ēdi Oja. Ne hinguí sä dim 'beh rá T'ohni Oja.

36 Pe hanja gní 'yēnju hin dín numansugä Oja 'bu dím mangä, rá Ts'unt'u Ojagä,

gucä gue bi huangä ma Ta
ne bá pengä ua.

³⁷ Nu'bu hin dí øt'ä
tengu øt'a ma Ta, hin gui
'yεc'yεigahu'bu.

³⁸ Pe nu'bu dí øt'ä tengu øt'a
ma Ta, dami pahmbu ngue
hønt'a Oja sä i øt'u yu nuixte
dí øt'ä. Janangue'a da zä
gui 'yεc'yεihu gue n'datho ran
'yomfεni dí com'be ma Ta, bi
yεna.

³⁹ Janangue'a bi 'yεna
da bent'i mahøn'a u ma
mjudiohe mí 'bäpu. Pe nu ra
Jesús bi 'uegue.

⁴⁰ Ne bi mbeng mahøn'a
bu 'danguadi ra dæthe Jordán,
gueru rá mbudi mí øt' ran
xixya ra Xuua, ne bim 'bäpu
'da yu pa.

⁴¹ Ne xun ngu yu ja'i bá εpu
'buh ra Jesús. Ne bi man u:

—Madague'bu nte man
t'øt'e nuixte bi 'yøt' ra Xuua
Nxixya, pegue gætho ma-
juani a bi mam 'bu mi xiju
nanguehna ra Jesús, bi 'yεn'u.

⁴² Ne xun ngu u bi mba bu,
bi 'yεc'yεi a ra Jesús.

11

Bi du ra Lázaro

¹ Mí 'bäpu Betania n'da ran
'yøhu in zäman'u, í Lázaro. Ne
mí 'bähmbu yoho yün ju, ra
María ne ra Marta.

² Ne nuna ra María, guehna
bi xispa ra 'yεthi rá gua
ra Jesús εmme yuman'u ne
bi 'yonbi nangue yú xtä.
Guehna rán ju ra Lázaro na,
gue xun u.

³ Janangue'a nu'u yün ju bi
mbehna n'da ra nde bu 'buh
ra Jesús ne bi 'yεmp'a:

—Ma Hmu a'be, xiya 'be'a
ga øthu ya, xun u a guidi
huεqui, bi 'yεmbi.

⁴ Ne nu'bu mí 'yøh ra Jesús,
bi 'yεna:

—Nu'a ran u hing ran dæte
a pe hønt'a gue da hnu rá
ts'edi Oja nuixte thohe, necä
rá Ts'unt'u Ojagä, bi 'yεna.

⁵ Nu ra Jesús εmme madi
huεc'a ra Marta ne rá juhue
ne'a ra Lázaro.

⁶ Pe nu'bu mí 'yøde xun u
ra Lázaro, him 'bex bi nde da
mba, 'be bi døm' man yopa
gueru mí 'bähmbe.

⁷ M'bejua buya bi xije dyu
xädigähe a:

—Ga mbähä bu Judea
mahøn'a, bi 'yεnje.

⁸ Pe dá εmfe buya:

—Xänbate i, ha gui mba bu
mahøn'a, nguetho nu ma mi-
judiohu 'bäpu him maya'bu
gue nde di bat'a do i, dá εmfe.

⁹ Nu ra Jesús bi xije n'da ran
t'uti buya:

—Ha hinga gue'a 'de'mayo
ora n'da pa. Nu'bu ma pa i 'yo
n'da ra ja'i, hin di fet rá gua
nguetho in nu hapu i pa.

¹⁰ Pe nu'bu 'yoxui n'da, di
fet rá gua nguetho hinguin nu
hapu i pa. Nu'a bi ma gue
hingana søn ra ora da du.

¹¹ Ne m'bejua bi 'yεnje
mahøn'a:

—Nu'a ma amigohu ra
Lázaro i aha. Ne ga mbähä ga
ents'ä a, bi 'yεna.

¹² 'Bex dá εmbähe a buya:

—Ma Hmu ahe, nu'bu i aha
da yam 'bu, dá εmfe.

¹³ Pe nu ra Jesús bi ma gue
bi du 'bu mí ma i aha. Pe dá
bεmhbe gue i ætho.

14 'Bexque njuãntho bi man ra Jesús:

—Ya bi du ra Lázaro.

15 Pε nangue ah_u, x_hn ho gue hin dá nugã 'b_u mín hy_εn'na, gue man'da gui 'yεc'yεigah_u 'b_u guin nuh_u 'bε'a ga øt'ã ya. Nuya ga mbähã ba nuh_u.

16 Pε nu'a ra Tomás nε i t'εmbi ra Go, ma mixãdihe, bi 'yεnje:

—Mbähmah_u 'b_u, madague'a 'darp_u ga tuh_u.

Nu ra Jesús di un ra te_u x_hn du

17 Nu'b_u má sømhbe b_u ra Jesús b_uya, ya ná goho pa xí t'ã a ra Lázaro.

18 Nu b_u Betania hinga ya b_u Jerusalén, mbε made ora na 'yo.

19 Janangue'a x_hn ngu ma mijudíohe bi mba b_u rá ngu ra Marta nε ra María gue da hyurpa yá mb_ui_u, nangue'a rá ida bi du.

20 Nu'b_u mí 'yøh ra Marta gue ba εp_u ra Jesús, bi mba nε bin c'at'ui b_u 'yu. Pε nu ra María bi gotp_u ja rá ngu.

21 Nε nu'a ra Marta bi 'yεmp'a ra Jesús:

—Ma Hmu i, nu'b_u xquím 'b_uque ua, hin xtán du ma ida.

22 Pε madague'b_u ya bi du ya, pε dí paçã di 'da'a Ojã hønt'a go 'bε'a gui 'yãpi, bi 'yεna.

23 Nu a ra Jesús bi ðat'a:

—Nu'a ni ida da ndants' mahøn'a, bi 'yεna.

24 Nu ra Marta bi 'yεna:

—Dí paçã da ndants'a rán zεgui ra pa a, nε_u gãtho x_hn du, bi 'yεna.

25 Nε nu ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Nugã guecã dadí un ra te_u x_hn du. Nu'a to'o da 'yεc'yεigui, madague'a da du, pε ga japi da ndants'i nε din ja ra 'da'yote mazãi.

26 Nε nu'a to'o 'b_ui nanguecã nε εc'yεigui, njãm'b_u da du a. Ha guí εc'yεi a dí xi i, bi 'yεmbi.

27 Nε bi 'yεmp'a:

—Hãha ma Hmu i, dí εc'yεi gue gue'e grã Cristo, rá Ts'ant'_u i Ojã, gue'e mí hma gua εcua ja ra ximhäi, bi 'yεna.

Bin zon'a ra Jesús

28 Nε nu'b_u mí gua'a bin yaui ra Marta a ra Jesús, bi mbeng b_u rá ngu nε bin yajodreui a rá juhue ra María, nε bi xi a:

—Bí 'bãp_u ra xãnbate nε in zon'na i, bi 'yεna.

29 Nε nu'b_u mí 'yø a 'bε'a bi sifi, bi ndants'a nε bi mba n'dihi guep_u 'bãh ra Jesús.

30 Nu ra Jesús him 'bex bi zøm b_u ja ra hnini, pε bim 'bãtho b_u ndehnini guep_u xín yaui ra Marta.

31 Nu ma mijudíohe mí hup_u mbo rá ngu ra María gue i hurpa rá mb_ui, nu'b_u mí nu bi ndants'a ra María nε bi mba n'dihi, bi ðen'd_u ma mijudíohe b_uya, nε bi 'yεn_u: “Masque ní mba ban zom b_u ja ran 'yãgui na.”

32 Nu'b_u mí zøm b_u ra María b_u bí 'bãh ra Jesús, bin ðanyahmu b_u ja rá gua, nε bi 'yεmp'a:

—Nu'b_u xquím 'b_uque ua, hin xtán du ma ida 'b_u, bi 'yεna.

33 Nu'b_u mín nu ra Jesús gue i zon'a ra María, ne _u ma mijudíohe zoni gue'_u bi d_{en}ni, bin gaš' p_uya ne bi hyundumb_ui.

34 Ne nu ra Jesús bi 'y_{än}ni:

—Hap_u bi t'ä a ra Lázaro.

Ne bi t'ęm b_uya:

—Ma Hmu ahe, ga mbähä gua nu, bi t'ęmbi.

35 Ne a ra Jesús bin zom b_uya.

36 'Bex bin 'yęm z_ehe ma mijudíohe b_uya:

—Nun_u ya mf_ädi ęmm_e madi huęc'a, bin 'yęmp'_u.

37 Ne nu'_u da bi 'yęn'_u:

—Nuna guehna bi xocua yä dä ra xädä. Ha hin xtán zä xtí japi hin xtán du ra Lázaro 'b_u.

Nu ra Jesús bi xox'a ra Lázaro b_u ja rán 'yägui

38 Nu'b_u mí z_om b_u ja ran 'yägui ra Jesús, bin ga'ts' mah_on'a. Nu ran 'yägui n'da ra hyädo a ne bi juaspa n'da ra xįndo.

39 Ne nu ra Jesús bi 'yęmp'_u:

—Dami 'uej_u ts'_u na ra xįndo.

Pe nu ra Marta, rán ju a xí du, bi 'yęmbi:

—Ma Hmu i, masque x_un x_ä ya nguetho má goho ma pa ya bi du, bi 'yęna.

40 Nu ra Jesús bi 'yęmp'a:

—Pe dí xi i mah_on'a, nu'b_u gui 'yęc'y_ei gue i ja ma ts'edi, guin nu rá ts'edi Oj_ä nuįxte, bi 'yęmbi.

41 'Bex bi mba ma 'ueque ra do b_uya. Ne nu ra Jesús bi nd_ots'e ne bi 'yęna:

—Ma Ta i, dadí 'da a ra jamadi, nguetho gá 'y_oh ma

nde 'b_u má äp'i'i nanguehna ra Lázaro.

42 Ne dí p_ädi thocpa thoho guí _oh ma nde. Pe nu'a dí xi a ya, ngue dí ndepe da 'y_oh ya i 'b_äcua ya, n'dahma da 'yęc'y_ei gue gue'e bá pengä ua.

43 Ne nu'b_u mí jua'a bin y_äui Oj_ä bin y_ä nts'edi:

—Lázaro, bá p_oni.

44 Ne nu'a xí du bá p_om b_u ja rán 'yägui b_uya, ns_ot'e thoho ra 'b_ot'e rá 'y_e ne rá gua, ne nu rá y_ä n'dan'yo ra 'b_ot'e mán s_ot'e. Nu ra Jesús bi 'yęmp'_u:

—Xoth_u, da zä din 'yo b_uya, bi 'yęn'a ra Jesús.

Ihma da fent'a ra Jesús

45 Ne x_un ngu ma mijudíohe ngue xí d_en'na ra María, bi 'yęc'y_ei ra Jesús 'b_u mí nu a bi 'y_ot'e.

46 Pe nu mi'da bi mba bá xih y_u fariseo 'be'a bi 'y_ot' ra Jesús.

47 Janangue'a bi man y_u d_ämb_äj_ä ne y_u fariseo ngue 'darp_u dim p_etih_u _u y_ä mi ng_urpih_u, ne bin 'yęm z_ehe _u:

—'Be'a sä ga _oth_u, nguetho nu'a ran 'y_oh_u i _ot'e x_un ngu y_un t'_ot'e nuįxte.

48 Nu'b_u hin ga hecpah_u, g_ätho y_u j_ä'i da 'yęmbi y_ä ng_urpi. Ne nub_uya nu y_u romano da z_uj_u ngue da b_eni ya dá tenhd_u man'da ra Hmu, ne hinga h_ont'_u dí tenhd_u _u, ne di juarca ma d_uxca nij_äh_u ne di juaj_u b_uya.

49 Ne nu'a n'da í Caifás, ra d_ämb_äj_ä a ra j_eya a, bi 'yęna:

—Ha hin guí p_ähmb_u 'be'a da zä ga _oth_u ya.

50 Ha hin guí p̄ahmbu man'da xun ho 'bu n'datho da du n'dahma hinga ḡatho na nguju ga juahmbu, bi 'ȳena.

51 Pe him bi b̄ense a bi ma, pe nangue'a rá d̄ambäjä a ra j̄eya a, janangue'a bi jap Ojä da ma 'be'a da t̄orpa ra Jesús, gue da du da yanje dyu judíohe.

52 Pe nu ra Jesús 'bu mí du, hinga h̄ongdähe in nde da yanje, pe ne u ḡatho mí'da i 'bui h̄onbu go bi zä ḡatho na ndoho ra ximhäi, 'darp̄u dam 'buhmbu a.

53 Ne nangue'a xí man ra Caifás, 'da'angu bi b̄en u ḡatho ma ngurpihe buya. Ne gue'a ra pa bi ma njuan̄tho da hyo ra Jesús.

54 Janangue'a m'bet'o bi 'uetho ts̄u bu 'buh ma ngurpihe, ne bi mba bu ja rá nyani n'da ra uhäi, ne d̄ám 'buhmbe bu 'da yu pa bu ja ra hnini Efraín.

55 Ne mi ts̄'atho da z̄on ra pa ran d̄abaxjua, n'da ra d̄ants'ihme bi z̄ängahe Ojä maya'bu dyu judíohe. Janangue'a xun ngu yu jä'i 'da'a n'danni bi nets'i bi mba bu Jerusalén. Nguetho bi sije m'bet'o thoho ga hoc ma jä'ihē bu, nangue ra dehe.

56 Ne nu'bu mí z̄om bu ja ra d̄anija u 'da ma mijudíohe, bi hyom bu a ra Jesús ne bin 'yän'du n'da ngu n'da u:

—'Be'a guím mamhbu, ha ba ģh ra Jesús da nu ram peti ua uague hin'na, bin 'ȳemp'ū.

57 Nu yu d̄ambäjä ne yu fariseo bi 'ȳen'ū:

—Nu'bu 'bui to i p̄adi hapu i 'bui, jatho da ma, n'dahma da zä gam benthe, bi 'ȳemp'ū yu jä'i.

12

Pa nsispi ra 'ȳethi rá gua ra Jesús

1 Di 'beh man 'dato pa din ja ra d̄ants'ihme bu Jerusalén nangue ran d̄abaxjua, ne bi mba mah̄on'a bu Betania a ra Jesús, nguepu rá ngu a ra Lázaro, gue'a xí jap ra Jesús bi d̄amb̄eni bu ja rán 'ȳagui ngue xí du.

2 Nu'bu mín de, nu ra Marta bi 'ȳorpa n'da ran ts'ihme ra Jesús. Ne'a ra Lázaro 'darp̄u bin sihmehu bu ja ra mexa.

3 Ne bi mba ra María bu mí huh ra Jesús, bi xispa rá gua made litro ra 'ȳethi emme yuman'u ne xam hmadi, ne í 'yonba ra 'ȳethi nangue rá xtā. Ne ḡatho ra ngu bi yan'a ra 'ȳethi.

4 Ne mí 'bupu rá ts'unt'ū ra Simón, ra Judas Iscariote a, n'da ma mixädihe a, ne gue'a bi dä a ra Jesús. Ne nu'bu mín nu a bi 'yot'a ra María, bi 'ȳena:

5 —Hanja him bi 'bā a ra 'ȳethi, yu mahuāhi thoho xtín ja rá muui gue xtín t'un yu hyoya, sä bi 'ȳen a ra Judas.

6 Ngubu bi man a nguetho ra b̄e a, ne him majuāni di hūeç yu hyoya. Pe rá 'befi a gue ní m̄esca ma mbetihe dyu xädihe ne'a rá mbeti ra Jesús. Ne nz̄ai h̄ac zehē ra mbeti 'bu in nde.

7 Bex bi 'ȳen'a ra Jesús:

—O guidí hecpa na ra xisu, nguetho bi 'yørca a rán säui da 'yørque, nguetho mi ts'atho ga tu ngue da t'ägagui. Janangue'a mí pësta'a ra 'yëthi na, xtí jacä ma ja'i 'b_u dá tu.

⁸ P_e thocpa thoho gam 'b_uhmb_u y_u hyoya, p_e nugä hinga thocpa thoho dam 'b_uhmb_u ua, bi 'yë'n'a ra Jesús.

Ihma da tho ra Lázaro

⁹ Nu'b_u mi 'yøde x_un ngu ma mijudíohe, gue 'b_up_u ja rán ngu ra María a ra Jesús, bi mba bá nu, p_e hinga hønt'a ra Jesús in nde da nu, p_e n_e'a ra Lázaro gue xí xox ra Jesús b_u ja ran 'yägüi.

¹⁰ Janangue'a nu y_u dambäjä bi b_eni n_e'a ra Lázaro da hyo.

¹¹ Nguetho gue'a ra Lázaro í japi man'da x_un ngu bi 'yëc'yëi a ra Jesús _u ma mijudíohe.

Bi t'ëspa ra Jesús 'b_u mí yut'a Jerusalén

¹² Nu'b_u mi hyax b_uya dá mbähmbe ra Jesús b_u Jerusalén. N_e nu'_u y_u ja'i x_un ngu xí zøm b_u Jerusalén gue in nu ra dambpeti, bi 'yøde da mba b_u ra Jesús.

¹³ Janangue'a bi ga_x y_u xi y_u ja_xiza n_e bi mba bá thap_u 'yu. N_e nts'edi bi 'yë'n'_u:

—Nuixte tho rá ts'edi Ojä di jap na ma Hmuts'ut'abih_u dy_u israelh_u, dy_u judíohe, bi zøcua ya nangue rá thuhu Ojä, bi 'yë'n' _u.

¹⁴ Nu'a ra Jesús i hux'a n'da ra t'uburu xí dñi, tengu män t'o't'i b_u ja rá m hman Ojä.

¹⁵ Gue män t'o't'i:

Him man gan suh_u ya gy_u mænguh_u ua Sión, nguetho ba _h ni hmuts'ut'abih_u, da hyux'a n'da ra t'uburu, mí _h rá t'ohni maya'b_u.

¹⁶ P_e nuje dy_u xädihe him 'bexque dá pähmbe 'b_e'a nám bøn na bin ja, p_e nu'b_u mí mbeng mahëts'i ra Jesús dá bëmhb_e b_uya gue guehna bi t'ørpa ra Jesús gätho män t'o't'i maya'b_u.

¹⁷ Nu'_u y_u ja'i mí 'b_uhmb_u ra Jesús 'b_u mi xox'a ra Lázaro, xí ma gue xí xox'a ra Lázaro.

¹⁸ Janangue x_un ngu y_u ja'i bi mba bá th_u a ra Jesús, nguetho bi 'yø a xin ja.

¹⁹ Janangue'a nu y_u fariseo bin 'yëmzëh_e _u:

—Nte ts'_u ní mbatho 'b_u dadí hecpah_u y_u ja'i. Ha hin guín nuh_u ya gätho ra ximhäi i tenn_u ra Jesús, bin 'yëmmp'_u.

Ihon ra Jesús _u y_u mængu b_u Grecia

²⁰ N_e nu'_u 'da bi mba b_u Jerusalén da nu ram peti b_u, y_u mængu b_u ja ra häi Grecia _u.

²¹ N_e bin tñmh_u ra Felipe _u 'b_u mám 'b_uhmb_e b_u Jerusalén. N_e nu ra Felipe, ma mixädihe a, ra mængu b_u Betsaida ra xequi Galilea. N_e nu y_u mængu b_u Grecia bi 'yë'n'_u:

—Hague n'yø, dín nde dan yahe ts'_u ra Jesús, bi 'yë'n'_u.

²² Nu'a ra Felipe b_uya bi xi a ra Andrés, n_e nu'_u b_uya bi xi a ra Jesús.

²³ N_e nu ra Jesús bi dat'_u:

—Ya mi ts'utho da zøn ra pa dan uixtegä 'b_u dá tu, guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi.

²⁴ Majuani dí xi ah_u, tengu n'da ra hmudä, nu'b_u hin da thup_u ja ra häi ngue dim 'ber_u, hin din xandi. Pe nu'b_u da thuhu, da zä din xandi xan ho.

²⁵ Nu'a to'o i su din unba 'b_u da dengui, da mba ma unbi rá te a, pe nu'a hingui su din unba 'b_u da dengui guecua ja ra ximhäi, din ja ra te mazäi a.

²⁶ Nguetho nu'b_u 'b_u a n'da in nde din 'yeh_e nanguecä, jatho da beni tengu dim bengä, ne ga com'be ma ts'edi b_u mahets'i b_uya. Nu'b_u 'b_u a n'da din 'yeh_e nanguecä, nu'a ma Ta da numanho a.

Ra Jesús im ma da tho

²⁷ —Pe nuya emme tu ma mbai, bi 'yən'a ra Jesús. 'Be'a sä ga xih ma Ta. Ha sä ga äpi di 'uegä 'be'a din jacä ya. Pe hingui sä, nguetho gue'a bá ecä ngue gan nu'a i jatho gan nugä ya, bi 'yən'a ra Jesús.

²⁸ Ne nub_uya bin yaui rá Ta:

—Ma Ta a i, dami jaqui gan nugä hont'a go nda'a dí t'ēs'i i, bi 'yēmbi.

'Bexque bi t'ø'a n'da ra nde b_u mahets'i, bi 'yēna:

—Pe ya dí ja'i guin nu, ne guin nu mahøn'a, bi 'yēna.

²⁹ Ne nu'uh_u ja'i mí 'bähmb_u b_u, bi 'yøh rá nde Ojä ne bi 'yēn'uh'a da:

—Bin gäni.

Ne nu'uh_u mi'da:

—Masque n'da rá m 'behni Ojä mahets'i bi zofo, bi 'yēn_u.

³⁰ Pe nu'a ra Jesús bi 'yēmp'uh:

—Nu'a ra nde gá 'yøhmb_u, nts'edi bi zocä Ojä, hin nangué ga pácä bi 'yøh ma nde, pe guep_u gui pähmb_u ya i øh ma ndegä a.

³¹ Nuya mi ts'utho ga øt'ä a dí fädi nda'uh da mba ma unbi, ne nda'uh hin da mba ma unbi. Ne mi ts'utho ga tap ra zithu, gue in ts'ut'abi ua ja ra ximhäi a, ne da ts'anba ya da t'erbu ja ran unbi.

³² Nu'b_u dá cuat'ä b_u ja ra pont'i, gue'a dá zohn'du gätho yú mbai y_u ja'i ga xifi di dác yú mbai gan yan'uh, bi 'yēn'a ra Jesús.

³³ Ne guehna mi man na, ngue mi ndepe xtám bah y_u ja'i 'be'a nín däte dí tho a.

³⁴ Ne nu y_u ja'i b_uya bi dät'a:

—Nugähe ya dá øhmbe im mam b_u ja ran t'ēdi Ojä, i 'bui mazäi a ra Cristo. Ne guí ēnse jatho gui tu b_u ja ra pont'i, gán ja'i ua ja ra ximhäi. To'o e ngue guí ēnse gán ja'i ua ja ra ximhäi. Masque hinga gue'e gra Cristo 'b_u.

³⁵ Nu ra Jesús 'bex bi 'yēmp'uh:

—Him min ngu y_u pa ga xän'nah_u ya, ngue drán nequigä. Nde'b_u gan 'yoh_u b_u ja ran nequi ya, ne hin da zu ah_u ra 'bexui. Nguetho nu'a to'o i 'yo b_u ja ra 'bexui hingui pädi hap_u i 'yo.

³⁶ Dami hyämhb_u ran nequi ya, janya i ja ya, ne din ja ran nequi ni mbaihb_u b_uya, bi 'yēmp'uh.

Ne nu'b_u mí jua a bi man ra Jesús bi mba, bin 'yānse.

Hinguin nde da 'yɛc'yɛi ɛ ma mijudíohe

37 Pɛ guexta'a him bi 'yɛc'yɛi xɛn ngu ma mijudíohe, madague'a xɛn ngu yɛn t'ɔt'e nuixte bi nu bi 'yɔt' ra Jesús.

38 Pɛgue bin ja tengu thoho bi man ra pɔngahyá Isaiás 'bɛ mí ma 'be'a din ja, bi 'yɛna: Ma Hmu i, to'o maha bi 'yɛc'yɛi a dá mamhbe ne to'o bi bɔ 'bɛ gmí 'yuh ni ts'edi, bi 'yɛna.

39 Him bi zä bi 'yɛc'yɛi ɛ 'da nguetho nu'bɛ him mín nde ɛ, bi mba njapi tengu bi man ra Isaiás 'bɛ mí ma mahɔn'a:

40 Nu'a Ojɔ bi gomba yú dá ɛ ne bi mɛp yú mbɛi ɛ, gue din ja tengu'bɛ din xädä, ne hin din ja yán 'yomfɛni yú mbɛi,

ne hin da zä di päh yú mbɛi gue xtí punba Ojɔ ɛ, bi 'yɛn a ra Isaiás.

41 Guehna bi man ra Isaiás 'bɛ mí 'yut Ojɔ din ja rá ts'edi nuixte ra Cristo, ne bi mam bɛya 'be'a da 'yɔt'a ra Cristo.

42 Pɛ xɛn ngu ma ngɛrpihe mim bɛnse ngue ɛc'yɛi ra Jesús. Pɛ him bi ma gue ɛc'yɛi ɛ, nguetho i su xtá hyɔn a thi yɛ fariseo bɛ ja yú nijɔ, gue má zä da zan'ɛ.

43 Nguetho man'da bi bɛni 'be'a da man yú mijɔ'ihɛ, gue da 'yɛmbi xɛn ho ɛ, xinda gue'bɛ go xtá 'yɛmp Ojɔ xɛn ho ɛ.

Dí mba ma juɔnbi n'da ɛ yám hman ra Jesús

44 Pɛ nu ra Jesús nts'edi bi ma:

—Nu'a to'o i ɛc'yɛigui, i ɛc'yɛi a bá pengui.

45 Nguetho nu'ɛ to'o i paqui, i pa a bá pengä.

46 Nu'a bá ɛcä gue ga yorba yú mbɛi ɛ 'bɛcua ja ra ximhäi. Nu'a to'o da dengui hin din 'yo bɛ ja ra 'bɛxui a.

47 Nu'a to'o da 'yɔh mam hmangä ne hingui ɛc'yɛi, pɛ hinga guécä ga juɔnbä a, nguetho hin ná ɛcä ga ɔt' ran juɔnbate, pɛ ná ɛcä ua gan yɔn ɛ 'bɛcua ja ra ximhäi.

48 Nu'a to'o hin da 'yɛc'yɛigui ne hin da 'yɔ a dí mangä ya, nu'a mam hma dá mangä ya, gue'a dí juɔnba ɛ 'bɛ rán zɛgui ra pa.

49 Nguetho him mam hmanse a dá ma, pɛ nu'a ra Ta gue bá pengä bi xiqui 'be'a dá mangä ne 'bɛpɛ ná xänba yɛ jɔ'i.

50 Ne dí paçä da dɔn ra te mazɔi ɛ to'o da hyɔn rá m hma ma Ta. Ne gue'a i xicä a ne dí mangä a bɛya, bi 'yɛn'a ra Jesús.

13

Ra Jesús bi xɛguaba yú xädi

1 Nu'bɛ mí ts'ɛtho da mbɛh ra dɔmpɛti nangué ran dɔbaxjua, ne mí paɔh ra Jesús ya mí ts'ɛtho da zɔn ra ora da bɔngua ja ra ximhäi, da mbeng bɛ bí 'bɛh rá Ta. Ne gätho yɛ pa mí 'bɛcua, midí huɛc'ɛ to gätho bi 'yɛc'yɛi a, ne nuya man'da di huɛc'ɛ di huɛqui.

2 Ne nu'bɛ mán sihmehe ra Jesús 'bɛ bin de, nu'a ra zɔtho bɛya bi bɛnba ra Judas rá ts'ɛnt'ɛ ra Simón Iscariote gue di dá a ra Jesús.

3 Nu ra Jesús i paḍi bí nexpu 'buh rá Ta ne da mbeng bu mahøn'a, ne i paḍi gue rá Ta bi unni gátho 'be'a i ja gue di manda zehé.

4 Pe guehma bin 'yehé nanguecähe. Nguetho bi ndants' 'bu mín sihme ne bi mbø'a n'da rá pahni, in nde nte di hēni. Ne bi dut' rá foho n'da ran thu'yé.

5 Ne nu'bu mí xit' ra dehe ra ximbo, bi du'mi bi mberca ma guahe ne bi dugahe nangue'a ran thu'yé mim bongui bu rá foho.

6 Ne nu'bu mí zøm bu huh ra Simón Pedro, nu ra Pedro bi 'yemp'a buya:

—Ma Hmu i, ha gui perca ma gua, bi 'yēna.

7 Nu ra Jesús bi ḍaṭi ne bi 'yēmbi:

—Majuṇi hingui sä gui paḥ ya 'be'a nam bøn'a dí øt'ä, pe m'bejua da zä gui paḍi, bi 'yēmbi.

8 Nu ra Pedro xø bi 'yemp'a:

—Njam'bu dan uni gui perca ma gua.

Pe nu ra Jesús bi ḍaṭ'a:

—Nu'bu hin ga pe't'ä ni gua, nte man jaui 'bu, bi 'yēna.

9 Nu ra Simón Pedro buya bi 'yemp'a:

—Ma Hmu i, hinga hønt'a ma gua 'bu, ne'a ma 'yē ne'a ma ya, bi 'yēmbi.

10 Nu ra Jesús bi 'yemp'a:

—Pe ya ma zä bi bo ahü nangue ni ts'oquihü, nguetho nu'a to'o bin hi ya bi bo rá ja'i. Pe hønt'ü ni guahü zaḍi da 'be't'e ngue pärpü yu fonthäi hapü gui 'yohü. Pe nu n'da ahü him bin hi, bi 'yēna.

11 Ngubü bi ma nguetho bi paḍi i hupü a di dä a. Janangue'a bi ma hinga gátho dán hihe.

12 Nu'bu mí jua a bi xüguagahe, bi hye mahøn'a rá pahni ne bin säya. Bi 'yēnje buya:

—Ha gui paḥmbü 'be'a nam bøn'a dá øt'ahü ya.

13 Nu ahü gui enjü drá xänbategä ne gui enjü drá Hmugä. Xün ho guím mamhbü nguetho gue'a dí øt'ä a.

14 Dá pe't'ä ni guahü, guecä ni xänbatejü ne ni Hmuju. Janangue'a ne ahü gam perpa ni guahü n'da ngu n'da ahü, ngue gui 'yøthü gui cohmbü häi ne 'da gdám fäxtahü.

15 Nuya dá ut'ahü 'be'a gui 'yøthü nguetho dín nde ahü gui 'yøthü tengu dá øt'ahü.

16 Majuṇi dí xi ahü, man'da nuixte n'da ra Hmu xinda gue'ü yú mbefi, man'da nuixte a i pehnate xinda gue'a ram 'behni.

17 Nu'bu gui paḥmbü a dím mangä ya ne thocpa thoho gui 'yøthü a, gan johyahü nangue Oja 'bu.

18 Pe hín dím mangä gátho ahü da zä gan johyahü nangue Oja, nguetho dí paṭ'a ni mbühü n'da ngu n'da ahü gue dá huan'nahü. Pe guehma dá huahni gátho ahü, n'dahma dín ja 'be'a bi man rá t'ohni Oja ngue bi 'yēna: “Nu'a n'da dí sihme'be, gue'a di dägä a.”

19 M'bet'o dí xi ahü 'be'a da t'ørcä, janangue'a da zä gui

thoqui gui 'yɛc'yɛigahɯ gue drá Cristogä 'bɯ ya bin ja.

²⁰ Majuɯni dí xi ahɯ, nu'a to'o da 'yɔmanho a im man a n'da mam 'bɛhnigä, i simanhogä a nɛ i simanho a bá pɛngä, bi 'yɛnje.

Ra Jesús i pɔdi di dä a ra Judas

²¹ Nu'bɯ mí jua a bi man ra Jesús, bi du rá mbɯi, nɛ bi xije mahɔn'a:

—Majuɯni dí xi ahɯ, i 'bɯ a n'da ahɯ di dägä, bi 'yɛnje.

²² Nugähe bɯya dyɯ xädigähe, dán hyɛthe n'da ngu n'daje nɛ dán 'yänhde: "To'ogahɯ di dä 'bɯ," dán 'yɛmfe.

²³ Nɛ nugä 'darpɯ mi hu'be ra Jesús nguetho ɛmmɛ midí huɛgä.

²⁴ Nu ra Simón Pedro bɯya bi uɯngá rá 'yɛ, ndeque ga änni nda'a di dä a.

²⁵ Nugä bɯya gue 'darpɯ mí hu'be ra Jesús, dá änni:

—Ma Hmu i, to'o a guím ma, dá ɛmbi.

²⁶ Bi 'yɛngä a ra Jesús bɯya:

—Nu'a ga cärpa a ra hmɛ ra tɯhɯ gue ga unni, gue'a di dägä a, bi 'yɛngä a bɯya.

Nɛ 'bɛx bi un'na ra hmɛ a ra Judas Iscariote rá ts'unt'ɯ ra Simón.

²⁷ Nɛ nu'bɯ mí zi ra hmɛ, 'bɛx bi yɯt' ra zɪthu rá mbɯi. Nɛ nu ra Jesús bi 'yɛmbi:

—Nu'a guí nde gui 'yɔt'e dami 'yɔt'a n'dihi ya, bi 'yɛna.

²⁸ Nɛ xínga n'dagähe mi huhmbe bɯ ja ra mɛxa gue dá pɔhmbe 'bɛ'a nám bɔn a bi xifi.

²⁹ Pɛ 'dagähe dí m bɛmhbe gue gue'a bi xih ra Judas da mba da däi 'bɛ'a ga homhbe 'bɯ bin ja ra dɔnts'ihmɛ. Nɛ nu mí'da gähe dí m bɛmhbe gue bi xih ra Judas da mba di unni ts'ɯ ra mbɛti yɯ hyoya, nguetho mí hɔ ra buxa i o ma mbɛtihe.

³⁰ Nɛ nu'bɯ ya xí zi ra hmɛ, 'bɛx bi mba n'dihi. Ya bin xui bɯya.

Ra 'da'yont'ɛdi

³¹ Nu'bɯ ya xí mba ra Judas, nu ra Jesús bi 'yɛngähe:

—Nuya di nɛqui dan uɪxtegä guecä dán ja'igä ua ja ra ximhäi. Nɛ nu'a ga ɔt'ä ya, gue'a man'da dí nɛqui gue xɯn hotho Ojɔ.

³² Ga udi nuɪxte xɯn hotho Ojɔ, nɛ nu Ojɔ da 'yudi gue nuɪxte xɯn hogä guecä ngue dán ja'i ua ja ra ximhäi. Nɛ mí ts'ɯtho ya din ja a dí m mangä.

³³ Ma zɯ t'ɯhni ahɯ, man'da zɯ ora dam 'bɯhmbe ya. Nɛ m'bɛjua guim bɛnjɯ. Nɛ ga xi ahɯ ya tengu dá xi ɯ ma ngɯrpihɯ, hingui sã 'darbɯ ga mbähä hapɯ ga mbagä.

³⁴ Nuya ga xi ahɯ n'da ran t'ɛdi ma'da'yo, gue 'da xtín huɛctahɯ n'da ngu n'da ahɯ. Tengu tho ho bɯ dá huɛc'ahɯ, ngubɯ gan 'yɔrpahɯ n'da ngu n'da ahɯ.

³⁵ Nangué 'da gdín huɛctahɯ n'da ngu n'da ahɯ, gätho yɯ ja'i da bɔdi guí tengahɯ, bi 'yɛnje.

Ra Jesús i pɔdi din cɔn'a ra Pedro

³⁶ Nu ra Simón Pedro bi 'yɛmp'a:

—Ma Hmu i, hap_u gui mba.

Nu ra Jesús bi dät'a:

—Hingui sä 'bex gui tēngä ya hap_u ga mba. Pē m'bejua da zä gui mba b_u ga mbagä.

³⁷ Janangue'a nu ra Pedro bi 'yēmp'a:

—Hanja hingui sä 'darpu ga mbe ya, madague'a necä da thogä nangue'a ga ten'ni i, bi 'yēna.

³⁸ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Ha majuḡani gui tēngui madague'b_u da tho i, nguetho ná hyundj xquí cōng 'b_u bi mbah ra tamfō, bi 'yēmbi.

14

Ra Jesús ra 'yu ní zōm b_u bí 'b_uh rá Ta

¹—Pē o di tu ni mb_uih_u. Guí ēc'yēih_u Ojā janangue'a necä dami 'yēc'yēigah_u.

² Nub_u rá ngu ma Ta bí ja b_u x_un ngu y_u ngu mahotho. Nu'b_u hin te di ja b_u, xcá xi ah_u 'b_u. Pēgue i ja b_u, janangue'a nu'b_u dá mbagä gua hoc'ah_u hap_u dam 'b_uhmb_u.

³ Nē nu'b_u dá mbagä ba hoc'ah_u b_u dam 'b_uhmb_u, nē ba pengä mahōn'a ga six ah_u b_u ngue 'darpu dam 'b_uhmb_u b_uya.

⁴ Nub_u ga mbagä guí p_uhmb_u nē guí p_uhmb_u ra 'yu, bi 'yēnje.

⁵ Pē nu'a ra Tomás bi 'yēmp'a:

—Ma Hmu i, hin dí p_uhmb_e hap_u gui mba, xín dí p_uhmb_e a ra 'yu, bi 'yēna.

⁶ Nu ra Jesús bi 'yēmp'a:

—Nugä drá 'yugä nē guecä ní fā a majuḡani nē dadí ungä

ra 'da'yote mazāi. Njon da zä da zōm b_u 'b_uh ma Ta hinda hōnt'b_u da 'yēc'yēigui.

⁷ Nu'b_u majuḡani xquí p_uhmb_u nē'a ma Ta xquí p_uhmb_u 'b_u. Pē ja gá p_uhmb_u ya nguetho ya guín nuh_u a ya, bi 'yēnje.

⁸ Pē nu ra Felipe bi 'yēmp'a:

—Ma Hmu i, pē hin dín nuhe a ni Ta, dami jaje gan nuhe nē nte ga 'bēhmbe, bi 'yēna.

⁹ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Ha guexta'a hin guí p_uhmb_u nē nya'a tho xtám 'b_uhmb_u. Nu'a to'o x_un nugui, ya x_un nu ma Ta. Hanja gní 'yēngui: “Yurcahe ni Ta.”

¹⁰ Ha hin guí ēc'yēi gue n'datho dí com'be ma Ta. Nu'ḡ y_um hma dí xi ah_u him mam hmansegä ḡ, pē y_um hman a ma Ta i 'b_ucua ja ma mb_uigä, nē gue'a di jacä ga ōt'ä a dí ōt'ä.

¹¹ Dami 'yēc'yēigah_u gue n'datho dí com'be ma Ta. Pē nu'b_u x_un hēi guí p_uhmb_u, dami p_uhmb_u gue hōnt'a Ojā sä i ōt'ḡ y_u nuixte dí ōt'ä. Janangue'a da zä gui 'yēc'yēih_u gue n'dat'a dí com'be ma Ta.

¹² Majuḡani dí xi ah_u, nu'b_u gui 'yēc'yēigah_u, nu ra 'bēfi dí ōt'ä, nē ah_u da zä gui 'yōth_u 'b_u. Nē man'da nuixte y_u 'bēfi da zä gui 'yōth_u nguetho ga mba b_u bí 'b_uh ma Ta.

¹³ Nguetho hōnt'a go 'bē'a guí 'yähmb_u 'b_u 'da angu dím bēmh_u, ga ōt'ä, janangue'a da t'ēs_upa ma Ta nangue a ga ōt'ä, rá Ts'unt'ugä a.

¹⁴ Hōnt'a go 'bē'a guí 'yāqui 'b_u n'dat'a dím bēmh_u, ga ōt'ä.

Ra Jesús bi ma ba penpa rá Hogandahi Oja

15 Ne man'da bi man ra Jesús, bi 'yɛna:

—Nu'bu majuaŋi hõngdä guín numanhoju, dami pɛs'hü 'be'a gätho dí xi ahü.

16 Ne ga äp ma Ta ba pen'nahü man'da nim fäts'ihü da mbäx ahü tengu dá øt'ahü, ne gam 'bühmbü mazai a büya.

17 Gue'a rá Hogandahi Oja a, ne di ja ahü gui pähmbü a majuaŋi. Pe nu'ü di ho ra ximhäi hin da zä da zini, nguetho hin'yü 'be'a dí bā a, xingui pädi 'be'a rá 'befi a. Pe nu ahü gui pähmbü a nguetho dí 'bühmbü a, ne da zøn ra pa din zäm bü mbo ni mbühü.

18 Hin gan jahü tengu yu hyoya t'ühni 'bü dá mbagä, nguetho ba pengä dam 'bücä bü mbo ni mbühü.

19 Mi ts'ütho ya him man da nuc'ü di ho ra ximhäi. Pe nu ahü da zä guín nuju nangue ni mbühü, ne zai gam 'bühmbü nguetho zai dí 'bücä.

20 Ne nu a ra pa da zøh rá Hogandahi Oja, da zä gui pähmbü gue dam 'büpü mbo ni mbühü, ne gam 'bühmbü bü ja ma mbüigä büya. Ne da zä gui pähmbü dí 'bü nangue ma Ta.

21 Hønt'a go to'o i øt' man t'ɛdigä ne pɛ'ts'a mam hmangä, gue'a majuaŋi hõngdä i numanhögä a. Ne nu'a ma Ta necä ga huɛc'be a, ne ga japi da badi xun ho ma ts'ɛdi, bi 'yɛnje.

22 Nu'a ra Judas, pe hinga gue'a ra Judas Iscariote, bi

'yän'na büya:

—Haguen ja hõngdähe gui jaje ga pähmbé xun ho ni ts'ɛdi, ne hin'na ü di ho ra ximhäi, bi 'yɛna.

23 Nu ra Jesús bi dät'a:

—Nu'bü i 'bü a n'da ahü majuaŋi hõngdä i numanhogui, da mbɛsca mam hmangä a 'bü. Ne di huɛc'a ma Ta büya, ne ba ɛ'be, ne dan zäm'be bü mbo rá mbü a.

24 Pe nu'a to'o hingui numanhogui, hingui pɛ'ts' mam hmangä a. Ne nu'a mam hmangä, him mam hmansägä pe räm hma ma Ta gue'a bá pengä ua, bi 'yɛna.

25 Ne xø bi 'yɛna:

—Nuya yüm hma dá xi ahü gätho yu pa däm 'bühmbü ua ja ra ximhäi.

26 Pe nu'a nim fäts'ihü rá Hogandahi Oja gue ba penh'nahü ma Ta, tengu'bü da guecsägä a, nu'a di bɛn'nahü yüm hma xtá xi ahü, ne da xän'nahü 'be'a gätho mi'da.

27 Dadín 'yɛhmbü ya, dami hyämhbü ran t'unni ngue ran johya dadí 'da ahü ya, ne thocpa thoho din ja ahü. Hinguin ja tengu rán johya ra ximhäi. O di tu ni mbühü ne hin din su ni mbühü.

28 Ne nu'bü majuaŋi guín numanhoju, din johya ni mbühü nanguehna dí xi ahü: “Ga mba bü bí 'büh ma Ta.” Ne man'da ja rá ts'ɛdi xinda guecä.

29 Nugä xtá xi ahü 'be'a gätho din ja guepü da zä man'da gui 'yɛc'yɛigahü 'bü ya bin ja.

³⁰ Nuya him ma nya'a dan yaḥ_u ya, nguetho ba ε_{pu} rá ngurpi ra ximhäi. Pe njam'bu bi dācpä a, janangue hin'y_u rá ts'edi da dācpä a ya.

³¹ Pe jatho ga øt'ä a ma 'befi ga øt'ä ya, n'dahma da b_u 'bucua ja ra ximhäi hønt'a ma Ta dín numanhogä, ne z_{ai} dí øt'a i xiqui. Janangue'a ga ndansh_u ya ga mbähä, bi 'yēnje ra Jesús.

15

Rá za ra uva majuḡni ne'u yá 'ye

¹ Nu ra Jesús bi 'yēna:

—Nugä drá za majuḡni, ngue i z_uh yán dät'o. Ne nu'a ma Ta di jamansu a.

² Ne nu'u yá 'ye hingui ja yán dät'o, nu'a ma Ta da hyēqui, ne da mbøgue. Pe nu'u y_u 'ye i ja yán dät'o, di hoqui gue din ja mi'da yán dät'o.

³ Nu'ah_u ya mahoqui ah_u nangue mam hmangä dá xi ah_u.

⁴ Dami thoj_u ngue thocpa thoho dam 'b_uhm_u. Nguetho hingui sä gui 'yøth_u rá 'befi Oj_u 'b_u hin gui thoqui gui hy_umh_u ma tegä, tengu n'da rá 'ye ra za hingui sä din jase yán dät'o 'b_u hin da nexp_u rá te a rá za.

⁵ Nugä tengu'b_u drá za, nu ah_u tengu'b_u yá 'ye ah_u ra za i z_uh yán dät'o. Nu'a to'o da guat'i nanguecä, da hyānga ma ts'edi ne din z_udi x_un ngu yán dät'o. Pe nu'a hin da guat'i nanguecä nte din ja.

⁶ Nu a to'o da hyēgä din ja tengu n'da ra 'yēza 'b_u bi dāse,

da 'yot'i, da mba ma b_unt'i ne i pa ma peṭi da t'up_u ja ra sibi.

⁷ Nu'b_u gui thoqui gui cuath_u nanguecä ne'b_u din z_um b_u ja ni mb_uih_u mam hmangä, dami 'yähmb_u 'be'a guín nde gui 'yähmb_u ne din ja b_uya.

⁸ Ne nu'b_u din ja x_un ngu nin dät'oh_u, gue'a dí 'yu a rá nuixte ma Tah_u a, ne gue'a dí f_udi majuḡni ma 'yēc'yēi ah_u a.

⁹ Tengu thoho b_u ni huēgä ma Ta, ngub_u na huēc'ah_u. Dami thoqui guin ndeh_u man huēcate.

¹⁰ Nu'b_u gui pe_usp_u ni mb_uih_u gätho dí xi ah_u ne gui 'yøth_u a, da zä thocpa thoho gui p_uhm_u man huēcate 'b_u. Tengu b_u na pe'ts'ä rá m hma ma Ta, janangue'a thocpa thoho dí p_uh rán huēcate.

¹¹ Gätho ya dí xi ah_u n'dahma ga comh_u a man johyagä, ne da yup_u ni mb_uih_u ne da bonts' thoho b_uya.

¹² Nu'a man t'ēdi dí xi ah_u, gan huēj_u n'da ngu n'da ah_u, tengu b_u na huēc'ah_u.

¹³ Nu'a ran huēcate man'da x_un ho, gue di un rá te n'da nangue u yá amigo da y_uni.

¹⁴ Nu ah_u ma amigo ah_u 'b_u guí øth_u 'be'a gätho dí xi ah_u.

¹⁵ Him ma xi ah_u ma 'yēhe ah_u, nguetho nu a ra 'yēhe hingui p_udi 'be'a i øt' rá hmu. Pe nuya dí xi ah_u ma amigo ah_u, nguetho ya dá xi ah_u gätho bi xicä ma Ta.

¹⁶ Nu'ah_u hin gá huangah_u, pe go dá huan'nah_u ne dá sän'nah_u din z_uh nin dät'oh_u,

nangue gui 'yøth_u ma 'bēfigä ne da hyät' mazai. Janangue'a hont'a go 'bē'a gui 'yähmb_u ma Ta nangue n'dat'a dím bēmh_u, din ja b_uya.

17 Nuna man t'ēdigä dí xi ah_u, gan huej_u n'da ngu n'da ah_u.

Nu ra ximhäi di ucpa ra Jesús ne'u i tenni

18 Ne xø bi 'yēn'a ra Jesús:

—Nu'b_u di uc'ah_u u di ho ra ximhäi, dami pāhmb_u m'bet'o thoho bi ugä.

19 Nu'b_u da 'da angu gui øth_u u di ho ra ximhäi, nu'u da numanho ah_u u 'b_u. Pe hin gui øth_u tengu øt'_u nguetho dá huan'nah_u. Janangue'a di uc'ah_u ya.

20 Pe guim bēmh_u a ram hma dá xi ah_u: “Pe man'da rán säui da hnumanho n'da ra Hmu xinda gue'u yá mbēfi.” Ne nugä hingui hnuman-hogui, janangue'a ha ma gue'adah_u, da hnumanho ah_u. Ne him bi t'ømanho a dá ma, janangue'a nguetho hin da t'ømanho a guim mamhb_u.

21 Ne din ja b_u da t'øt'ah_u nangue gui tengah_u. Nguetho nu'u di ho ra ximhäi hingui pā a bá pengä.

22 Nu'b_u hin xcá søcä ua gue xcá zofo, hin xtám badi gue ja yá ts'oqui 'b_u. Pe nuya hingui sä da gøn yá ts'oqui u ya.

23 Nu'a to i pøh rá cue nanguecä, ne a ma Ta i numan'u.

24 Nu'b_u hin xcá øt' y_un t'øt'e njo'o sä da 'yøt'e, hin xtám badi gue ja yá ts'oqui 'b_u. Pe nuya ya bi nu man t'øt'e nuixte. Pe bi cuecthogä u.

Pe nu'u bi ugä gue'a ma Ta bi up'u.

25 Pe gue'a mán t'o'ti b_u ja rán t'ēdi Ojā maya'b_u, bi 'yēna: “Din ja ra cue nanguecä, pe hin'y_u 'bē'a dín cue u,” mí ēn ra t'ohni zai din xä u.

26 Pegue ga xicä ma Ta ba pen'nah_u rá Hogandāhi, ne da mbäx ah_u di ja ah_u gui pāhmb_u a majuani ne da xi ah_u nanguecä.

27 Ne ah_u da zä guim mamhb_u majuani nanguecä, nguetho gätho y_u pa xtám'b_uahmb_u gue'b_u go má tām' ra 'bēfi ne guehya, bi 'yēn'a ra Jesús.

16

1 Ne man'da bi man ra Jesús bi 'yēna:

—Guehya dí xi ah_u n'dahma hin gui hyegah_u 'b_u gá nuh_u y_un unbi.

2 Nguetho da hyøn ah_u thi b_u ja yá nijā ma mijudíoh_u, ne da zøn ra pa da hyo ah_u ne da bēni gue'a ní 'yørpa rá 'bēfi Ojā a.

3 Ne din ja b_u da 'yøt'ah_u, nguetho him bi bācä, xinga gue'a ma Ta.

4 Pe nuna dí xi ah_u, janangue'a nu'b_u bin ja, guim bēmh_u b_uya gue gue'a xtá xi ah_u. Ne nuna dí xi ah_u ya, hin dá xi ah_u mām'bet'o, nguetho hin ní zøn ra ora ga mba.

Nu rá 'bēfi rá Hogandāhi Ojā

5 —Nuya ga mbagä b_u bí 'b_u a bá pengä. Ne xinga n'da ah_u gui āngah_u ya hap_u ga mbagä.

6 Nguetho i tu ni mbuihu ngue dá xi ahü ga mbagä.

7 Pε guehma majuañi dí xi ahü, man'da xün ho nangue ahü ngue ga mbagä. Nguetho nu'bu hin ga mbagä, hin da zä ba εh nim fäts'ihü 'bu. Pε nu'bu dá mbagä, ba pεn'nahü nim fäts'ihü gue rá Hogandähi Oja.

8 Nε nu'bu bi zøcua ja ra ximhäi rá Hogandähi Oja, di jap yu ja'i ua ja ra ximhäi da baði i ja yá ts'oqui, nε di japi da baði drá 'yugä nangue ran ho, nε di japi da baði din ja rá muui ran ts'o.

9 Nu rá Hogandähi Oja di bεnba yu ja'i gue i jatho yá ts'oqui nguetho him bi xiqui gan yanba yá te.

10 Nε di bεnba yu ja'i gue drá 'yugä nangue ran ho. Da faði nguetho ga thambεni nε da zingä ma Ta bu bí 'bui, nε hin da hnugä ua ja ra ximhäi.

11 Nε nu rá Hogandähi Oja di bεnba yu ja'i ngue din ja ran unbi rá muui ran ts'o, nguetho da ts'anba rá muui a rá 'befi ra zithu gue nu'a rá ngurpi ra ximhäi.

12 Guexta'a i jagä xün ngu dín nde ga xi ahü, pε hin gui hyäthü gui 'yøhmbü mi'da 'bu ga xi ahü.

13 Pε nu'bu bi zøcua rá Hogandähi Oja, da xän'nahü gätho a majuañi. Nε nte da manse nanguese, pε hont'a 'be'a da xi Oja, gue'a da xi ahü a. Nε da xän'nahü 'beru gdí 'yøthu rá 'befi Oja, nε da xi ahü 'be'a gätho man'da din ja.

14 Nε di japi da faði i ja ma ts'edi xün ho, nguetho

ga un mam hma da xän'nahü nanguecä.

15 Nu'a nam bøni n'dat'a ra ts'edi i jac'be ma Ta, janangue'a dá xi ahü, ga un mam hma da xän'nahü nanguecä.

Ni dumbuihu dim pommi ran johya

16 —Nε hin guin nuju man'da pa o gue manyopa, pε sä guin nuju mahøn'a mi'da yu pa, nε m'bejua ga mba bu bí 'buh ma Ta, bi 'yεna.

17 'Bex bin 'yän'du 'da ma mixädihe:

—'Be'a ní mba bi ma, nε εna: “Hin guin nuju man'da pa o gue manyopa, pε sä guin nuju mahøn'a 'da yu pa, nε m'bejua ga mba bu bí 'buh ma Ta,” bi 'yεnju.

18 'Be'a ní mba gue bi xiju na, 'be'a da 'yøt'e 'da yu pa. Hingui sä ga pähmbü 'be'a man na, bin 'yεmzehe ma mixädihe.

19 Nu ra Jesús mi paði 'be'a nde da 'yänni, gue 'be'a nam bø'n'a xí man a, nε bi 'yεnje:

—Ha gadín 'yänzehehu 'be'a nám bø'n'a däm mangä 'bu má xi ahü: “Hin guin nuju man'dapa o manyopa, pε sä guin nuju mahøn'a mi'da yu pa,” gue dá εngä.

20 Majuañi dí xi ahü, da du ni mbuihu nε gan zomhbu, pε nu'ü yu ja'i i tεn ra ximhäi din johya ü. Pε m'bejua büya nu ni dumbuihu dim pommi ran johya.

21 Tengu n'da ra xisu 'bu bi zøn ra ora dim 'buh rá t'uhnü, i tu rá mbui nguetho in nu ran unbi, pε m'bejua din johya 'bu

bim 'buh rá t'uhni buya, ne him mam bɛn a ran unbi mín nu.

²² Ne nguetho ahɛ i tu ni mbuihɛ ya. Pɛ gan nu ahɛ mahɔn'a nɛ da hyu ni mbuihɛ, nɛ njon da zä da hyaç'a nin johyahɛ buya.

²³ Ne nu'bu bi zɔn ra ora a dím mangä ya, nte gui 'yängahɛ. Pɛ majuani dí xi ahɛ, hɔnt'a go 'be'a gui 'yäfɛ ma Ta 'bu 'dat'a dím bɛmhbu, nɛ din ja buya.

²⁴ Nte ganá äfɛ ma Ta nangue ma thuhugä, pɛ nuya dami 'yäfɛ ya nɛ din ja ahɛ, janangue'a da yuh ni mbuihɛ ran johya.

Nu ra Jesucristo bi 'berpa rá ts'edi ra ximhäi

²⁵ —Nuya yɛm hma dá xi ahɛ, yɛn t'uti ɛ, bi 'yɛn'a ra Jesús. Pɛ da zɔn ra ora hin ga xi ahɛ mi'da yɛn t'uti, pɛ njuantho ga xi ahɛ xɛn ho nangue Oja.

²⁶ Ne nu'bu bi zɔn'a ra pa dím mangä, da zä gui 'yäpzehehɛ ma Ta nangue ya gui pajɛ, nɛ him man ga thocpá a gui äfɛ ma Ta.

²⁷ Nguetho guesɛ ma Ta di huɛc'ahɛ nangue guín nu-manhojɛ, nɛ gá 'yɛc'yɛihɛ gue guerpɛ bí 'buh ma Ta bá nɛxä.

²⁸ Nugä bá nɛxä bu 'buh ma Ta, nɛ dá sɔcua ja ra häi. Ne ga pɔngä mahɔn'a ua ja ra häi, ga mba bu bí 'buh ma Ta, bi 'yɛnje.

²⁹ —Nuya mfädi 'be'a gui xije ya, nguetho hin gui xije n'da ran t'uti ya, dá ɛmfe buya.

³⁰ Nuya dí pəhmbe nte guidí 'bedi gui pədi, nguetho m'bet'o thofo gui pədi 'be'a dím bɛmhbe 'bu ya ja a dín nde ga än'nahe. Ne gue'a ná pəhmbe gue guerpɛ bí 'bu Oja gbí 'yɛque, dá ɛmfe.

³¹ Nu ra Jesús bi 'yɛnje mahɔn'a:

—Ha majuani gui ɛc'yɛigahɛ.

³² Pɛ nuya bi zɔn ra ora gan 'uɛxthɛ, gui 'dahmbɛ, n'da an 'danni gui mbähä. Ne gätho ahɛ gui sogahɛ. Pɛ hin dan 'dase nguetho dí 'bu'be ma Ta.

³³ Nuya yɛm hma dá xi ahɛ, n'dahma guexta'a gan johyahɛ nanguecä, madague'bu guin nuhɛ ran unbi nangue ra ximhäi. Pɛ o di tu ni mbuihɛ, pɛ guim bɛmhbu dá tapä ra ximhäi.

17

Bin yqui rá Ta ra Jesús

¹ Nu'bu mí jua a man ra Jesús, bi ndɔts'e, nɛ bin yqui rá Ta:

—Ma Ta a i, ya bi zɔm ma oragä din ja a gá sängui. Dami jap ya ɛmmɛ da bɔmanho 'be'a ga ɔt'ä ya, ni ts'unt'ugui, nɛ gue'a dí fädi nuixte xɛn ho i buya.

² Nguetho ya xcá 'dac ra ts'edi ga unni 'be'a xcá sänba ɛ gätho i 'bɛcua ja ra ximhäi, janangue'a ga un ra 'da'yote mazai ɛ gätho gá 'daqui.

³ Ne nu'a to'o i ja ra 'da'yote mazai, majuani dím pəhmbe ɛ, gue gue'e hɔn'a thofo i majuani grá Oja, nɛ nugä drá Jesucristogä gue guá pɛngä dan yantegä ua.

4 Ya ní mba b_u ga juacä ra 'b_efi gá 'daqui, guep_u da b_ah y_u ja'i ua ja ra ximhäi x_mme x_un hotho i.

5 Ma Ta i, nu'b_u ya dá juacä, dami jaqui ga conhui ni nuixte b_u guí 'b_ui, tengu tho mín jaiu 'b_u má hin'y_u ra ximhäi.

6 Nuya dá xih y_u ja'i nangue e, gue nu'_u gá huanhua ja ra ximhäi. Ni mb_eti _u, n_e gá 'daqui, n_e bi mb_e'ts'a nim hma dá xänba _u.

7 N_e i p_a _u ya gue gue'e gá 'dac ra ts'edi dá øt' ra 'b_efi dá øt'e, n_e _u y_um hma dá mangä.

8 Nguetho bi hy_an'a ram hma gá xiqui dá xifi. Janangue'a i p_adi maju_ani bá n_exä b_u guí 'b_ui, n_e bi 'y_ec'y_ei gue gue'e guá p_engä dan y_antegä ua.

9 Nugä dí äp'a ya gui fäx'i ts'_u _u, n_e hin dí ä a nim fäts'i nangue _u i t_en ra ximhäi. P_e h_ønt'_u gue gá 'daqui nguetho ni mb_eti _u.

10 N_e nu'_u gätho ma mb_eti ni mb_eti _u, n_e nu'_u gätho ni mb_eti ma mb_eti _u. N_e gue'_u i udi nuixte x_un hogä _u.

11 Nuya him man dam 'b_ucua ja ra ximhäi. Ga mbagä b_u guí 'b_ui. P_e nu'_u go di thoqui dim 'b_ucua _u. Janangue'a, ma Hogata i, dami jamansu _u gätho gá 'daqui nangue ni ts'edi z_eh_e, gue da gohi tengu'b_u n'danjä'itho tengu gaui.

12 Gätho y_u pa däm 'b_uhmbe _u gá 'daqui, dá jamansu _u nangue ni ts'edi gá 'daqui. N_e xinga n'da bim 'b_edi, h_ønt'a n'da nts'änni dim 'b_edi, tengu

mán t'o't'i b_u ja ni s_øcua_u maya'b_u ngue ngub_u din ja.

13 N_e nuya mi ts'atho ga mba b_u guí 'b_ui, p_e nuna dím mangä ya ngue dí 'b_ucua ja ra ximhäi, janangue'a da yuh yú mb_ui _u i øh ya nangue man johyagä.

14 Nugä dá un'na nim hma n_e bi hy_am b_uya. Janangue'a di _ucpa ra ximhäi _u, nguetho hing yú m_engu ua ja ra ximhäi _u, tengugä hind rá m_engugä ua ja ra ximhäi.

15 Hin dí ä'a i gue gui 'uec'_u nanguecua ja ra ximhäi _u, p_e dí ä'a i gui jamansup yú mb_ui hin da d_ap ra z_ith_u _u.

16 Nu'_u hing y_u m_engu ua ja ra ximhäi _u, tengu thohogä.

17 Dami xänbi x_un ho a nim hma maju_ani, janangue'a da 'uegue x_un ho nangue y_un ts'o i ja ua ja ra ximhäi.

18 Tengu tho b_u guí 'dac ra 'b_efi dá jap y_u ja'i ua ja ra ximhäi da b_a i, nguthogä dí un ra 'b_efi _u, di jap y_u ja'i ua ja ra ximhäi da b_a'a i.

19 Dan un_e janangue'a n_e'_u tengu'b_u da du nangue yú ny-omb_ui, n_e da zä da d_en'na ram hma maju_ani.

20 N_e nu'b_u bi mam mam hmamm_u _u i _ec'y_eigä ya, n_e nu'b_u bi 'y_ec'y_eigä _u da sifi, n_e'_u dí äp'a nim fäts'i nangue gätho _u b_uya.

21 Janangue'a gätho da gohi tengu'b_u n'danjä'itho, tengu thohogau_i ma Ta i, n'datho dí conhui. Dami japi n'dat'a da b_en _u, nguetho n'dat'a man 'yomf_eniui dá unui gätho _u. Janangue'a da 'y_ec'y_ei _u i t_en ra ximhäi, gue gue'e guá

pəngä dan yəntegä ua ja ra ximhäi.

²² Nu ra ts'edi gá 'daqui dá undä ɰ, gue da zä da gohi tengu'bɰ n'danjä'itho, tengu gaui.

²³ Nugä dí 'bɰhmbe ɰ, ne'e dí 'bɰhmi, janangue'a ma-juani da zä gätho 'dat'a gam bɰmhɰ. Ne da nu ɰ i tɛn ra ximhäi, da badi gue gue'e guá pəngä dan yəntegä ua ja ra ximhäi, ne da bɰ ɰ i tɛn ra ximhäi gue ɛmme guidí huɛc'ɰ tengu bɰ gní huɛgagui.

²⁴ Ma Ta i, dín nde 'darpɰ dan zəmhɰ ɰ gá 'daqui, gue da nu mazaɰ a ran ho tate thoho gá 'daqui. Nguetho zai guidí huɛgä ne gue'bɰ go má hin'yɰ ra ximhäi.

²⁵ Ma Hogata a i, nu ra ximhäi hingui pə'a i. Pɛ nugä dí pə'a i, ne'ɰ 'da gá 'daqui i padi gue gue'e guá pəngä.

²⁶ Nugä dá japi bi bə'a i, ne man'da man'da ga japi da badi gätho nin ho, gue da zä dín ja xɰn ho nin huɛcate bɰ mbo yá mbɰi ɰ, tengu tho bɰ nan jagä nin huɛcate. Ne dan zəm bɰ ja yá mbɰi ɰ, bi 'yɛmp'a rá Ta.

18

Bi fent'a ra Jesús

¹ Nu'bɰ mí jua'a bin yaui rá Ta, dá mbəhmbe ra Jesús bɰya dyɰ xädihe, dá 'daxhe n'da ra t'əhyɛ gue ra Cedrón, ne dá cathe bɰ ja n'da ra nuəndät'o.

² Nu'a ra Judas, gue'a di dá a ra Jesús, mí pəpɰ ja ra nuəndät'o nguetho zai mí pähmbe bɰ ra Jesús.

³ Nu yɰ fariseo ne yɰ dəmbäjä bá pɛhn'dɰ 'da yɰ dofɰi ne mi'da yɰn 'yohɰ gue bán 'yohɰ ra Judas. Gätho i hə yɰ sibi ne yá juai.

⁴ Nu ra Jesús i padi gätho 'be'a dín ja ngue da t'ørpe. Janangue'a bi mba bin c'athɰ, ne bi 'yän'dɰ:

—To'o guí homhbɰ, bi 'yɛmbi.

⁵ Ne bi də ɰ:

—Dí homhbe ra Jesús ra mɛngu bɰ Nazaret, bi 'yɛn'ɰ.

—Guecä, bi 'yɛn'a ra Jesús bɰya.

Ne i 'bəhmbe bɰ ra Judas gue di dá.

⁶ “Guecä,” 'bɰ mí 'yɛn'a ra Jesús, 'bex bi goh yá xɰtha ɰ yɰn hyonte ne bi 'ya ɰ bɰya nangu ra mbidi.

⁷ Nu ra Jesús bi ma mahən'a:

—To'o guí homhbɰ.

Ne bi də ɰ:

—Dí homhbe ra Jesús ra mɛngu bɰ Nazaret, bi 'yɛn'ɰ.

⁸ Nu ra Jesús bi dət'ɰ bɰya:

—Ya dá xi ahɰ, guecä. Pɛ nu'bɰ hɔngdä guí honjɰ, hinga nehya ma xädi guí sixhɰ, bi 'yɛna.

⁹ Ne guehna bi man na ra Jesús bin theui a bi xih rá Ta 'bɰ mín yaui, ngue xí 'yɛmbi: “Gätho gá 'daqui xínga n'da ga 'bedi,” xí 'yɛmbi.

¹⁰ Nu ra Simón Pedro bɰya bi gɰx a rá juai mí hə ne bi 'yespa rán 'yeizagu a rá 'yɛhe ra dəmbäjä, rá thuhu Malco a.

¹¹ Pɛ nu'a ra Jesús bi 'yɛmp'a ra Pedro:

—Fo'ts' ni juai a nin t'ɔjuai. Nuna ra mbohi xɰn zänga

ma Ta ha hin ga sigä na, bi 'yëmbi.

Bi ts'ix b_u 'b_uh ra hmumbäjä a ra Jesús

12 'Bex bi bent'u y_u dofui ne'u yá hmu ne y_u policía bi mben ma mijudíohe, ne bi du't'i.

13 M'bet'o bi zixp_u 'b_uh ra Anás rá ndøhyä a ra Caifás, ne nu'a ra Caifás, ra dambäjä a ra jeya a.

14 Guehna ra Caifás ngue xí xi _u yá mi ngurpih_u, gue man'da x_un ho 'b_u n'datho da du, xinda gue'b_u gätho ga juahmb_u.

Nu ra Pedro bi gøn'a ra Jesús

15 Nu ra Simón Pedro, necä b_uya, dá ten'be ra Jesús. Ne madím p_u'be a ra dambäjä, janangue'a bi zä dá cut'ä b_u bi mba ma cut'i a ra Jesús b_u mbo rá mbä't'i a rá ngu ra dambäjä.

16 P_e nu ra Pedro mí 'bäp_u thi b_u ja ra goxthi. P_e dá pøngä b_uya gue dá äp ra mate a ra mbängoxthi, janangue'a bi zä bi y_ut'ambo ra Pedro b_uya.

17 Nu'a ra mbängoxthi b_uya, gue n'da ra xisu, bi 'yëmp'a ra Pedro:

—Nu'i ha hinga gue'e rá xädi'i n_u ran 'yoh_u, bi 'yëmbi.

Nu ra Pedro bi dät'a:

—Hin'na, hinga guecä, bi 'yëna.

18 Madín t_uspih_u _u yá 'yëhe ra dambäjä ne y_u policía a ra Pedro, nub_u ja ra sibi xí 'yudi, ngueho x_un se.

Nu ra hmumbäjä bi juq_uba ra Jesús

19 Nu ra dambäjä bi 'yänna ra Jesús to'o gätho i tenni, ne bi 'yänni 'be'a ním hma im ma 'b_u in xänbate.

20 Nu ra Jesús bi dät'a:

—Nugä z_ui dá mam b_u ja ma nijah_u nep_u ja ra danija, guep_u z_ui dim peti gätho ma mijudíohe. Njam'b_u dá mangä b_u njongui 'b_uh y_u j_ui.

21 Ne ndetho guí ängui 'be'a dá mam 'b_u mán xänbate. Nde'b_u gui 'yän'd_u bi 'yøh mam hmangä. Nu'u i p_udi 'be'a dá mangä _u, bi 'yëna.

22 Ne nu'a ra Jesús 'b_u mí dät'a ra dambäjä, ne nu'a n'da ra ngurpa dofui bi mbemp'a rá hmi, bi 'yëmbi:

—Hanja ngub_u gá xih ra dambäjä, bi 'yëmbi.

23 Nu ra Jesús bi 'yëmp'a:

—Nu'b_u ja 'be'a dá mangä gue hingui ho, dami ma. P_e nu'b_u nte dá mangä, hanja gní p_egbi, bi 'yëmbi.

24 Nu ra Anás b_uya bi mbenhna ra Jesús b_u 'b_uh ra Caifás, rá mi dambäjäui.

Nu ra Pedro bi gøm mahøn'a ra Jesús

25 Ne mí 'bäp_u ra Simón Pedro madín t_uspi a. Ne än'd_u i 'bähmb_u:

—Ha ne'e rá xädi'i n_u.

'Bex bin cøni:

—Hinga guecä, _una.

26 Nu'a n'da rá 'yëhe ra dambäjä b_uya, gue dim meniui a ra 'yëhe xí 'yespa rá zagu ra Pedro 'b_u mí 'yëna da y_un'a rá Hmu, bi 'yëmbi:

—Ξna gue'e dá nu a b_u ja ra nuãndät'o, bi t'εmp'a ra Pedro.

²⁷ Nε bin cõm mahõn'a ra Pedro. 'Bex bi mbah ra tamfõ.

Nu ra Pilato bi juãnba ra Jesús

²⁸ T'uxuditho bá ts'i b_u ja rá ngu ra Caifás a ra Jesús, nε bi ts'ix b_u ja ra nguts'ut'abi. Pε nu ma ngurpihe dy_u judíohe dy_u israelhe, him bi y_uzehε b_u mbo nguetho εn yán t'εdi din ts'on yú ja'i 'b_u da yurp_u ja yú ngu _u hing y_u judío, nε hin da zä da zi ran ts'ihmε nangue ran dãbaxjua 'b_u xtán yurp_u mbo.

²⁹ Janangue'a nu ra ts'ut'abi Pilato, bi mba b_u thi gue da zo _u y_u yãpate, nε bi 'yän'd_u:

—'Bε'a gní yãf_u a ran 'yoh_u, bi 'yεna.

³⁰ Nε bi dã _u ma ngurpihe:

—Nu'b_u hin gra ts'om'bäi, hin xcá dä ah_u 'b_u, bi 'yεn'x.

³¹ Nε nu ra Pilato bi 'yεmp'x:

—Dami sixh_u 'b_u, nε gui juãnbah_u nangue nin t'εdi zehεh_u, bi 'yεna.

Nε nu ma ngurpihe bi dät'a:

—Pε hin'y_u man t'εdizehehe gue'a ga hohe n'da, bi 'yεn'x.

³² Nu'a bi man'x bin theui a bi man a ra Jesús 'b_u mí ma 'bε'a mán däte dí du a, gue da mba ma cuati b_u ja ra pont'i.

³³ Nu ra Pilato bi mbeng mahõn'a b_u ja ran ts'embate nε bi 'yänna ra Jesús:

—Nu'i ha gue'e grá hmuts'ut'abi y_u judío, bi 'yεmbi.

³⁴ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Ha guím bεnse 'bε'a guím ma, uague n'dan'yo bi xi i nanguecä, bi 'yεmbi.

³⁵ Nu ra Pilato bi 'yεm b_uya:

—Hin drá judíogä. 'Bε'a gá 'yõt'e thã, ngue bi dä'a ua ni mijudíohe nε ni dambãjãh_u.

³⁶ Nu ra Jesús bi dät'a:

—Hin dãm hmuts'ut'abigä ua ja ra ximhäi. Nu'b_u xcám hmuts'ut'abigä ua, xtín tunhd_u _u ma ja'igä _u bi bendgui 'b_u, nε hin xtí dägä ua 'b_u. Pε nu ma ts'edigä him bi nεqui ua ja ra ximhäi a, bi 'yεna.

³⁷ Nu ra Pilato bi 'yεmbi mahõn'a:

—Ha majuañi grá hmuts'ut'abi 'b_u, bi 'yεmbi.

Nu ra Jesús bi dät'a:

—Majuañi guím ma gue drá hmuts'ut'abigä nε gue'a dãm 'b_ucä ua ja ra ximhäi, nε gue'a ná εcä ua gue ga u'a majuañi. Nu'x to'o in nde da ba'la majuañi, da 'yõmanho a dím mangä _u, bi 'yεna.

³⁸ Nu ra Pilato i εna:

—'Bε'a maha a majuañi, njon da zä da baði nda'a a majuañi, bi 'yεmthoho.

Bi ts'änba rán _unbi ra Jesús

Nε nu'b_u mí jua'a bi man ra Pilato, bi mba b_u thi din yãh_u _u yú yãpate mahõn'a, nε bi 'yεmp'x:

—Nte mán ts'o dá tñbi.

³⁹ Pε nu'ah_u zãi guí xij_u ga thõc'ah_u n'da ra ofädi 'b_u bi dät' ra pa ran dãbaxjua. Ha guín ndeh_u ga thõc'ah_u ni hmuts'ut'abih_u, bi 'yεna.

⁴⁰ Nε bi mbädi bi mbafi nts'edi _u, bi 'yεn'x:

—Hin'na, hinga gue'a, pε nu'a ra Barrabás, gue'a gui thøgahe a, bi 'yɛn'ɯ ma ngarpihe.

Nu ra Barrabás, n'da ra hyote a.

19

1 Nu ra Pilato bi manda dí fεi a ra Jesús.

2 Nu yɯ dofai bɯya bi 'yørpa n'da ra corona gue yɯ 'yɯ'uiɲi, nε nts'edi bi huspa rá yɔ ra Jesús. Nε bim pārba n'da ra 'bøt'e xɯn jɯpoi tengu dim pät' yɯ hmuts'ut'abi.

3 Nε bi den bɯya nε bi 'yenspa yá biba, bi 'yɛmbi:

—Biba, grá hmuts'ut'abi yɯ judío, bi 'yɛmbi. Nε bi mbe'mi bɯya ngue yá 'yε.

4 Bi mba bɯ thi mahøn'a a ra Pilato, bin yɔhɯ ma ngarpihe:

—Nuya ga dä ahɯ na ran 'yohɯ, dami pɔhmbɯ nte dá tɲba n'da ran ts'o gue xɯ 'yøt' na, bi 'yɛna.

5 Bi ts'ix bɯ thi ra Jesús bɯya, ya i hu'ts' ra corona ngue nt'øt'e yɯ 'yɯ'uiɲi, nε he ra 'bøt'e xɯn jɯpoi.

—I 'bäcua na ran 'yohɯ ya, bi 'yɛn'a ra Pilato.

6 Nu'ɯ yɯ dämbäjä nε ma ngarpihe 'bɯ mín nu a ra Jesús, nts'edi bi mbafi, nε xɯn ngu yɯ nidi bi 'yɛna:

—Dá du, dá 'dømpɯ ja ra pont'i.

Nu ra Pilato bi 'yɛmp'ɯ bɯya:

—Dami sizεhεhɯ 'bɯ guín nde gui cuathɯ bɯ ja ra pont'i, nguetho nugä hin te dá tɲbä n'da ran ts'o xɯ 'yøt' na, bi 'yɛmp'ɯ.

7 Nu'ɯ ma ngarpihe bi dɔpɯya:

—Nugähe i jaje n'da man t'ɛdihe gue da du n'da im ma tengu im ma na, nguetho bi mansε guesε rá Ts'ant'ɯ Ojä, bi 'yɛn'ɯ.

8 Nu'bɯ mí 'yø a ra Pilato mí ɛn'a ra Jesús gue rá Ts'ant'ɯ Ojä a, man'da bi zu a.

9 Nε bi zix pɯ mbo ja ran ts'embate mahøn'a a ra Jesús, bi 'yänni:

—Harɯ ε majuɲi guí nets'i. Pε nu ra Jesús him bi dɔti.

10 Nu ra Pilato bi 'yɛmp'a:

—Hanja hin gní thɔrcagui. Ha hin guí pɔdi ja ma ts'edi ga cuat'a bɯ ja ra pont'i, nε ja ma ts'edi ga xoc'a bɯ, bi 'yɛmbi.

11 Nu ra Jesús bi dɔdi:

—Hin xtín ja ni ts'edi nε nte sä gui 'yørque 'bɯ hin xtán zän Ojä 'be'a gui 'yørque. Pε nu'ɯ bi dägä ua, man'da ja yá ts'oqui ɯ xinda gue'e, bi 'yɛn'a ra Jesús.

12 Nε nubɯya nu ra Pilato ɛmmε bi hyoni 'bεpɯ dí hyetho a ra Jesús. Pε nu ma ngarpihe nts'edi bi mbafi, bi 'yɛn'ɯ:

—Nu'bɯ gui hyet na, nin sɯiui a ma hmuts'ut'abihɯ ra César 'bɯ. Nguetho nu'bɯ 'bo'o da ma gue im hmuts'ut'abi zεhε din sɯhmi a ra César 'bɯ, bi 'yɛn'ɯ.

13 Nu'bɯ mí 'yøhna ra Pilato, bá si bɯ thi mahøn'a a ra Jesús bɯ ja rá ngun'yu ran juɔnbate magɔts'i, dí ɛmfε ma ndehe Gabata. Nε bi hyux ra Pilato bɯ ja rá mεxa ran juɔnbate.

14 Nu'a ra pa a, i pa ma hoqui yɯn ts'ihmε da ts'i 'bɯ bi

hyats'i, nangue ran dąbaxjua. Ne di 'beh mits'u da z0n i huxhyadi. Ne nu ra Pilato bi 'yemp'u ma ngurpihe:

—Nuya 'băcua na ni hmuts'ut'abihe, bi 'yemp'u.

15 Pe nts'edi bi mba u:

—Dá du, dá duhma, dá 'd0m'pə ja ra pont'i, bi 'yɛn'u.

Ne nu ra Pilato bi 'yemp'u:

—Hanja gni 'yɛnjə gam ma da 'd0m'pə ja ra pont'i ni hmuts'ut'abihe, bi 'yɛmbi.

Pe nu yə dąmbăjə bi dądi:

—Njongui 'băcua man'da ma hmuts'ut'abihe, h0nt'a ma hmuts'ut'abihe bə Roma ngue ra César, bi 'yɛn'u.

16 Nu ra Pilato bəya bi 'y0t'a bi nde yə mbăjə, bi manda dí cuati bə ja ra pont'i ra Jesús. Ne bi ts'ix bəya.

Bi mba n'd0'mi bə ja ra pont'i ra Jesús

17 Ne bi zix yə dofai a ra Jesús bəya, ne i tuzehə rá pont'i bə ní mba, da z0m bə ja n'da ra nyuni t'ɛmbi Gólgota, nde da ma ra Nyuni nyaxmu.

18 Ne nu'bə mí z0m bə, bi mba n'd0'mi ra Jesús bə ja ra pont'i. Bim 'bă inde rá pont'i, ne n'da an 'danguadi bim 'bă u mi'da yə pont'i, bi guarpə u mi yoho.

19 Nu ra Pilato, bi 'yo't'a n'da ram hma bi 'yɛna: “Nuna ra Jesús ra mɛngu bə Nazaret, rá hmuts'ut'abi yə judío na,” bi 'yo't'i. Ne nu'a ra t'ohni bi mba n'd0'mi bə ja ra pont'i.

20 Xən ngu ma mijudíohe dyə israelhe bi nu bəya 'be'a nt'o't'i bə, nguetho mbe ndehnini tho bə. Ne nt'o't'i nangue ma ndesche ra

hebreo, ne yú nde yə mɛngu bə Grecia gue ra griego, ne yú nde yə mɛngu bə Roma gue ra latín.

21 Nu'u yə dąmbăjə bəya bi 'yemp'a ra Pilato:

—Hanja gá 'yo't'i gue ma hmuts'ut'abihe. Pe dami hoqui da ma: “Bi manse: Nugă drá hmuts'ut'abi yə judío,” da 'yɛna, bi 'yɛn'u.

22 Pe nu ra Pilato bi dąt'u:

—Ya nt'o't'i 'be'a dá o't'ă, dá guet'a, bi 'yɛmthoho.

23 Nu'bə mí cuar bə ja ra pont'i ra Jesús, nu yə dofai bəya bi gąspa yú he, goho munts'i bin ja yú he, n'da ngu n'da yə dofai n'da n'da munts'i bi gąx'u. Pe nu rá pahni rá m 'bex0ts'e hin hapə ma z0te a.

24 Janangue'a bin 'yɛmzɛhə u:

—Nde'bə ga 0thə n'da ran tąha to'o da b0ni din theui rá pahni na.

Ne nu'a bi man'u bin theui a mán t'o't'i bə ja rá t'ohni Ojə gue njabə da 'y0t'u, mi ɛna: “Bi mba ma darqui ma he, n'da a n'da munts'i bi gąx'u 'da. Pe nu'a mam 'bex0ts'e bi t'0t'a n'da ran tąha to'o da gąts'i,” mí ɛn rá t'ohni. Gue'a bi 'y0t' yə dofai a.

25 Nuya mí 'băpə ja ra pont'i rá mbe ra Jesús ne a rá juhue, ne'a ra María rá b0mbe a ra Cleofas, ne'a ra María ra mɛngu bə Magdala a.

26 Ne nu'a ra Jesús 'bə mín nu a rá mbe, necă gue madí huɛgă, bi xi a rá mbe bəya:

—Ma mbe i, dami 'yɛmbi ni ts'unt'u nə ma xădi guí 'băhmi, bi 'yɛmbi.

27 Ne bi 'yɛngä ra Jesús bɥa:

—Dami bɛni tengu'bɥ ni mbe nɥ ma mbegä, bi 'yɛngui.

Ne 'bex dá sixä bɥ ja ma ngu bɥa, ne dá jamansu a.

Bi du ra Jesús

28 Ne nu'bɥ mí man a ra Jesús bi bəh pɥa gue bi juah rá 'bɛfi mí mam bɥ ja rá T'ohni Ojə gue din ja. Ne bi 'yɛm bɥa:

—Dí tuthe, bi 'yɛna.

Ne'a bin theui a mán t'o't'i a bi ma.

29 Ne mí hɔpɥ n'da ra t'ɥxaro i po ra guindät'o xɥn ju. Nu'ɥ mí 'bäpɥ bɥa bi gäpɥ ja ra guindät'o a n'da ɛna ra fɥnjo gue bi zinni, bi fospa rá yə ra xithi bɥa ne bi hyurpa rá nde ra Jesús da zɥ'ts'i.

30 Nu'bɥ mí zɥ'ts'a ra Jesús:

—Ya bi guah ma 'bɛfi, bi 'yɛna.

'Bex bin ye'mahäi rá yə, ne bi unse rá te bi du bɥa.

Bin sɥnba rá 'bɔts'e ra Jesús

31 Nu ma ngɥrpihe hingui ndepe da guathoho bɥ ja yɥ pont'i ɥ yɥ jə'i 'bɥ ya xɥ hyats'i, nguetho gue'a ra pa a ya man'da tate nangue ra dɥmpeti. Janangue'a bi t'äp ra mate ra Pilato da mba n'uacpi yá juəngua gue da du n'dihi ɥ, ne da mba ma tongui bɥa.

32 'Bex bi mba ɥ yɥ dofɥi, ne bi 'uacpa yá juəngua ɥ yoho mí cuarpɥ ja yá pont'i guerpɥ mí 'bäh rá pont'i ra Jesús.

33 Pɛ nu'bɥ mí zɔm bɥ cuat'a ra Jesús, bi nu gue ya xí du,

janangue'a him bi 'uacpa yá juəngua a.

34 Pɛ nu'a n'da ra dofɥi bi sɥnba rá 'bi'bɔts'e ra Jesús a ra ts'ət'ɛgui. 'Bex bi bɔn ra ji ne ra dehe.

35 Ne nugä gätho dá nuse 'be'a bi t'ɔrpa ra Jesús. Janangue'a majuəni na dí o't'ä ya. Ne guehna dí o't'ä na n'dahma da zä gui 'yɛc'yɛihɥ.

36 Ne nu 'be'a gätho bin ja, bin theui a mán t'o't'i bɥ ja rá sɔcuə Ojə gue din ja. Ne man t'o't'i: “Xinga n'da rá do'yo da mba n'uacpi,” mí ɛn ra t'ohni.

37 Ne man'da bi hmam bɥ ja rá T'ohni Ojə, bi 'yɛna: “Nu'ɥ di ɥcpi da nu gue gue'a bi mba ma sɥnbi ra ts'ət'ɛgui rá 'bɔts'e,” mí man'a ra T'ohni.

Bi t'ä'a ra Jesús

38 Ne nubɥa nu ra José ra mɛngu bɥ Arimatea, nu'a n'da rá 'yɛc'yɛi ra Jesús, pɛ him mi ma gue mí ɛc'yɛi nguetho mí su ma ngɥrpihe, pɛ nuya bi 'yäp ran t'ɛdi ra Pilato di tongba rá ngɔc'yɛi ra Jesús bɥ ja ra pont'i da 'yägui. Ne nu'bɥ min t'un ran t'ɛdi ra José, bi mba bɥa ne bi tongba rá ngɔc'yɛi ra Jesús.

39 Ne bá ɛh ra Nicodemo bɥa, gue gue'a xí zɔm bɥ mí 'bɥh ra Jesús n'da ra xui. Ne i tu ra 'yɛthi ɛmmɛ i yɥman'u, mbɛ 'däte ma 'det'a kilo nan hyɥ, ma thəspi ra mirra a ra áloes.

40 Nu'bɥ mí mbantpa rá ngɔc'yɛi ra Jesús ra hoc'bɔt'e xɥn ho, ne bi 'yɥrpa ra 'yɛthi guerpɥ ním fɥx rá 'bɔt'e, tengu zəi dí ɔthe dyɥ judíohe 'bɥ dí ähmbe n'da ra du.

41 Nε i ja b_u n'da ra mba'ye jomb_u ja ra pont'i xí 'dòm'ma ra Jesús, nε nub_u häi oqui b_u n'da ra hyädo ngue ran 'yäg_ui, mahoqui pε njon ní 'yo b_u n'da ra du. Nε jab_u n'da ra nuandät'o b_u rá goxthi a ra hyädo gue ran 'yäg_ui.

42 Nε nu'a ra pa man'da tate thoho nangue ran dąbaxjua ε ma guerp_u da mb_udi. Janangue'a bi cät't'a n'dihi b_u ja ra hyädo a rá ngöc'yei ra Jesús, nguetho hinga yatho b_u.

20

Bi dąmbęni a ra Jesús

1 T'uxuditho domingo hin ní nεc ra häi nu ra María ra męngu b_u Magdala bi zøm b_u ja ran 'yäg_ui. Bi nu gue xí mba njanni a ra xįndo mi juax b_u ja rá goxthi ran 'yäg_ui.

2 Bá pengui nε bán tihi, bi zøm b_u mí 'b_u'be ra Simón Pedro nε bi 'yęnc'be:

—Bin j_uc ma Hmuh_u. Nε hin dí pądi hap_u bi thux ya, bi 'yęnc'be.

3 Dá mbε'be b_u ja ran 'yäg_ui b_uya.

4 ęmmε dán ti'be, bin ts'ogui ts'_u ra Pedro, nε m'bet'o go dá sęngä b_u ja ra hyädo.

5 Dá c'ą't'ä b_u mbo dá nu hont'_u y_u 'bø't'e cąx b_u ngue xí 'bant'i. Pε him 'bex dá cät'ä mbo.

6 Nε nu'b_u mí zøm b_u ra Simón Pedro, 'bex bi uęntho b_u mbo, nε'a bi nu cąx b_u y_u 'bø't'e.

7 Nε nu'a n'da ra 'bø't'e xí 'banba rá yą ra Jesús n'danni mí cąts'i, ma do'mi a.

8 Nεcä dá cät'ä mbo b_uya, madague'b_u m'bet'o dá sęngä b_u.

9 Nε nu'b_u má nu 'bε'a di ja b_u, dá ęc'yęigä gue majuąni bi dąmbęni a ra Jesús.

10 Dá peng'be b_u ma ngu'be b_uya.

Nu ra Jesús bi nęqui b_u mi 'bä a ra María

11 Pε nu'a ra María bi gotho b_u ja rá goxthi ra hyädo nε i zoni nε di c'ąrp_u mbo.

12 Nε bi nu yoho yäm 'bęhni Oją mahęts'i i he y_u t'axcahe. I hup_u n'da b_u mí ja rá yą ra Jesús nε hup_u man'da b_u mí ja yú gua.

13 Nε bi xi a ra María:
—Grá xisu, hanja gná zoni, bi 'yęmp'a.

Nε nu ra María bi dąt'_u:
—Nguetho bin j_uc'a ma Hmu nε hin dí pądi hap_u bi thuts'i, bi 'yęna.

14 Nε nu'b_u mín hann_u ra María, bi nu ra Jesús i 'bäp_u. Pε him mi pądi gue gue'a.

15 Nu'a ra Jesús bi 'yęmp'a:
—Grá xisu, hanja gná zoni, to'o guí honi, bi 'yęmbi.

Pε nu ra María mím bęni gue gue'a ran 'yoh_u di jamansu ra nuandät'o. Janangue'a bi 'yęmbi:

—Nu'b_u gue'e gá j_uga ma Hmu, dami 'yurqui ts'_u hap_u gá pęgui nε ga tuxä, bi 'yęmbi.

16 Nε nu ra Jesús bi ndønba rá thuhu:

—María, bi 'yęmbi.
Nu ra María 'bex bi 'bä't'i x_un ho b_uya, bi nu nε bi 'yęna:

—Raboni, nde da ma, "Xänbate i," bi 'yęmbi.

17 Nε nu ra Jesús bi 'yęmbi:

—Pε hingui sä 'bexque gui thäcä ya nguetho di 'bēh mi ts'ḡ ga mba bḡ bí 'bḡh ma Ta. Janangue'a 'bē ní mbahma bá xiḡ ma cuui ga pengbḡ bí 'bḡh ma Tagä, nε ahḡ ni Tahḡ a, nu'a ma Ojägä a, nε ahḡ ni Ojähḡ a, bi 'yεmbi.

18 Nu'a ra María ra mεngu bḡ Magdala bi mba bḡya, nε bi xije dyḡ xädihe gue bi nu ra Hmu nε bi xije 'be'a bi man'a.

Nu ra Jesús bi nεqui bḡ mí 'bḡḡ yú xädi

19 Nε nu'bḡ mín de guet'a ra pa domingo, nthḡ't'i yú jut'i ra ngu bḡ dām 'bḡhmbe nguetho dá su ma ngḡrpihe, nε nu'bḡ má nuhe, 'bä inde bḡ dí 'bḡhmbe ra Jesús. Nε bi 'yεna:

—Daman johyahḡ, bi 'yεnje.

20 Nε nubḡya bi 'yurcahe yú 'yε guerpḡ xí 'dōmbi, nε rán zḡ'bōts'e guerpḡ xín sḡnba ra ts'ät'εgui. Nε nu'bḡ má nuhe, dá pḡhmbe majuḡni ma Hmuhe a, nε εmmε dán johyahe bḡya.

21 Nε bi ma mahōn'a ra Jesús:

—Daman johyahḡ. Nε tengu tho bḡ í 'dac ra 'bēfi ma Ta dá jap yḡ jḡ'i ua ja ra ximhäi da bḡdi, nguthogä dí 'da ahḡ ra 'bēfi gui jafḡ yḡ jḡ'i ua ja ra ximhäi da bḡdi, bi 'yεnje.

22 Nε nu'bḡ mí jua a bi man na, bi huigähe ran dḡhi n'da ngu n'dagähe bḡya.

—Dami hyḡmhḡ rá Hogandḡhi Ojḡ, bi 'yεnje.

23 Nu'a to'o di pḡh yú mbḡi nangue yú ts'oqui, í ja nin t'εdihḡ gui xihmbḡ ma punbi a. Pε nu'a hin di pḡh yú mbḡi nangue yú ts'oqui, í ja nin t'εdihḡ gui xihmbḡ him ma punbi a, bi 'yεnje.

Bi hyḡxanjuḡni a ra Tomás

24 Pε nu ra Tomás gue'a í t'εmbi ra Go a, n'da ma mixädihe, njo'o bḡ 'bḡ mí nεqui ra Jesús.

25 M'bejua bḡya dá xihmbe ra Tomás:

—Nugähe dá nuhe ra Hmu.

Pε nu ra Tomás bi 'yεna:

—Pε nugä dí εna him majuḡni a gui xijḡ hinda hōnt'bḡ gan nuse hapḡ bim fospa yḡ clavo yú 'yε, nε ga fospa ma saha hapḡ bim fox yḡ clavo nε ga fot ma 'yε bḡ ja rá 'bi'bōts'e, sä ga εc'yēi 'bḡ, bi 'yεnje.

26 Nu'bḡ mí dät'an hyḡto pa bḡya dām pētihe mahōn'a. Nε'a ra Tomás. Nε nthḡ't'i yḡ jut'i tengu mam'bet'o, pε xō bi nεqui bḡ ra Jesús mahōn'a, bim 'bä inde bḡ dí 'bḡhmbe.

—Daman johyahḡ, bi 'yεnje mahōn'a.

27 Nu'a ra Jesús bḡya bi xi a ra Tomás:

—Dami fos' ni saha ua bim foscä yḡ clavo nε guin nu ma 'yε, nε bá 'uḡt ni 'yε gui fo'ts'ua ja ma 'bōts'e. O gui εna him majuḡni pε dami 'yεc'yēi, bi 'yεmbi.

28 Nu ra Tomás bi 'yεmp'a:

—Ma Hmu i, ma Ojḡ i, bi 'yεna.

29 Nu'a ra Jesús bi 'yεmp'a:

—Tomás, gui εc'yēi ya nguetho ya gá nugui. Pε nu'ḡ

to da 'yεc'yεigui 'b_u nte ní nu,
man'da di j̄ap Oj̄a _u, bi 'yεmbi.

'Bep_u án t'o't' na ra s̄ocuq

³⁰ Pε nu'_u y_u hyonya nt'ot'e
dá nuhe bi 'yot' ra Jesús,
hinga gátho dá o't'ä ua ja ra
s̄ocuq.

³¹ Pε h̄ont'_u 'da dá o't'ä dí
ja ah_u gui 'yεc'yεih_u gue ma-
juani ra Cristo a ra Jesús rá
Ts'ant'_u Oj̄a a. Nε nu'b_u gue'a
gui 'yεc'yεih_u din 'da ah_u ra
'da'yote mazai.

21

Bi nequi ra Jesús b_u ndenthe

¹ M'bějua b_uya dá nuhe
ra Jesús mah̄on'a, bi jaje dá
pa_hmbe man'da x_un ho b_u ja
ra d̄adehe Tiberias, n'dat'a ra
d̄adehe Galilea. Nε ga xi ah_u
gátho bin ja.

² Mín 'yohe ra Simón Pe-
dro nε ra Tomás i t'εmbi ra
Go, nε ra Natanael ra m̄engu
b_u Caná ra xεqui Galilea, nε
man 'yohugä yú ts'ant'_u gä'be
ra Zebedeo, nε mí yoho ma
mixädihe.

³ Nε nub_uya bi 'yεnje ra
Simón Pedro:

—Nugä ga mba na 'bahuq,
bi 'yεnje.

—Ga mbähä 'b_u, dá εmfe.

Dá mbähmbe b_uya 'bex dá
huhe n'da ma mbosahe. Pε
gátho ra xui nte dá thehe y_u
huq.

⁴ Nε nu'b_u mí hyax b_uya
mí 'bäp_u ndenthe a ra Jesús.
Pε nugähe him 'bexque dá
pa_hmbe gue gue'a.

⁵ Bi 'yεnje ra Jesús:

—Gy_u ts'ant'_uh_u, ha nte gá
thēh_u y_u huq.

—Hin'na, dá εmfe.

⁶ Nu ra Jesús bi 'yεnje b_uya:

—Pε dami 'yent ni xit'ah_u b_u
ja rán 'yεi ra mbosa, nε 'bex
gui thēh_u b_uya.

Dá øthe a bi xije ra Jesús,
nε εmme x_un ngu dá thehe y_u
huq, him mí sä ga juxhe ra
xit'ä.

⁷ Nε nugä gue madi huεgä
ra Jesús, dá εmp'a ra Pedro:

—Guehn_u ma Hmu_u n_u.

Nu'b_u mí 'yøh ra Simón
Pedro gue gue'a ra Hmu a,
'bex bi hye rá he nguetho xí
mbøgue. Nε bin säcp_u ja ra
mbosa gue bi zøn'a n'dihi b_u i
'bäh ra Jesús.

⁸ Pε nuje dá cohmbē b_u ja ra
mbosa, z_un jante dá s̄ømhbē
b_u ndenthe nguetho dí j̄at'ähe
ra xit'ä nε yup_u y_u huq. Nε
hinga yatho ndenthe, mbē
n'da ciento metro.

⁹ Nε nu'b_u mí zøm b_u nden-
the ra mbosa mí huhe, dá
nuhe n'da ra sibi i zø b_u, nε
n'da ra huq i oxp_u ja y_u despi,
nε mí oxp_u ra hmε.

¹⁰ Nε nu ra Jesús bi 'yεnje:

—Bá c_u 'da ni huq_u xcá
thēh_u.

¹¹ Nu ra Simón Pedro b_uya,
bi mba bá j̄at'a ra xit'ä b_u ja ra
häi i yuh y_u huq, n'da ciento
nε yote ma 'dε'ma hyu y_u huq
x_un ndoho. Pε hin hap_u bi
xet'a ra xit'ä.

¹² Nu ra Jesús bi xije:

—Ba εhmb_u dan sihmēh_u,
bi 'yεnje.

Pε xinga n'daje xcá änhde
to'o a, nguetho dá pa_hmbe gue
gue'a ma Hmuhe.

¹³ Nε bi mba b_u zø ra sibi a
ra Jesús bi hyac ra hmε, nε bi
'daje, nε ra huq.

14 Nε ná hyundj dá nuhe ra Jesús b̄ya gue bin 'yuse, gue'b̄ go mí d̄ambɛni b̄ ja rán 'ȳagui.

I ȳqui ra Jesús a ra Simón Pedro

15 Nu'b̄ má n̄iȳahe, nu ra Jesús bi 'ȳemp'a ra Simón Pedro:

—Simón rá ts'unt'̄ i ra Jonás, ha man'da guí numan-hogui xinda guehya 'da.

Nu ra Pedro bi 'ȳemp'a:

—H̄aha ma Hmu i, guí p̄adi gue dí numanho i.

Nu ra Jesús bi 'ȳemb̄ b̄ya:

—Dami 'ūin̄ ̄ ma t'̄ude'yo, nangue mam hmanḡa guí x̄nba ȳ j̄a' i i ɛC'ȳeigui.

16 Ná yondj x̄ bi 'ȳemp'a:

—Simón rá ts'unt'̄ i ra Jonás, ha majūani guí numan-hogui.

—H̄aha ma Hmu i, guí p̄adi gue dí numanho i, bi 'ȳembi.

Nε nu ra Jesús bi 'ȳemp'a:

—Dami f̄ah̄ ma d̄e'yo 'b̄.

17 Nε ná hyundj b̄ya bi 'ȳembi:

—Simón rá ts'unt'̄ i ra Jonás, ha guí numan-hogui, bi 'ȳembi.

Nε bi du rá mb̄i ra Pedro, nguetho ya ná hyundj bi 'ȳän 'b̄ i numanho. Nε bi d̄ati:

—Ma Hmu i, ḡätho guí p̄adi, guí p̄adi dí numanho i.

Nε nu ra Jesús bi 'ȳembi mah̄n'a:

—Dami 'ūin̄'̄ ma z̄ d̄e'yo dadí hūc̄ä.

18 Nu'b̄ gm̄in̄ ts'unt'̄ z̄aj̄ gán 'yose h̄onb̄ go hap̄ guín nde guí mba, nε guí tuzeh̄e rá nḡut' i ni foho. Pε nu'b̄ gán d̄ac'ȳei guí ñ̄nḡ ni 'yε nε

n'dan'yo da tut' i, nε da zix' i hap̄ hin guín nde guí mba, bi 'ȳembi.

19 Guehna bi man ra Jesús, gue da b̄ah̄ ra Pedro 'b̄e'a n̄in̄ d̄ate da nu a, nε gue'a dí 'yudi x̄n̄ hotho Oj̄a a. Nε nu ra Jesús bi 'ȳemp'a ra Pedro mah̄n'a:

—Dami tengui guí thoc'a ma 'b̄efiḡä, bi 'ȳembi.

Bi t'än'na ra Jesús nangue a ra Xuua

20 Nε nu'b̄ mí d̄u'mi bi d̄en̄ b̄ya bi nȳegui, bi nuḡa gue n̄equi dí tet' i, guec̄ä madí hūḡä ra Jesús, ngue 'darp̄ x̄t̄a hu'be b̄ ja ra m̄exa 'b̄ má n̄in̄ sihm̄ehe gue'b̄ má änni to'o dí d̄a a.

21 Nε nu'a ra Pedro 'b̄ m̄in̄ nugui dí tet' i, bi 'ȳän'na ra Jesús:

—Ma Hmu i, 'b̄e'a n̄in̄ d̄ate xin da nu na ra Xuua, bi 'ȳembi.

22 Nu ra Jesús bi d̄ati:

—Nu'b̄ ma p̄äh̄ä di 'b̄utho ua gue'b̄ go dá s̄oc̄ä mah̄n'a, hin ni 'b̄efi guí 'ȳängui. Pε nu'a ni 'b̄efi guí tengui guí thoc'a ma 'b̄efi, bi t'̄embi.

23 Pε janangue'a mi manse ȳ 'ȳɛC'ȳei gue n̄jam'b̄ ga tuḡä. Pε hinga ngub̄ bi man ra Jesús, pε bi 'ȳɛna: “Nu'b̄ ma p̄äh̄ä di 'b̄utho ua gue'b̄ go dá s̄oc̄ä mah̄n'a, hin ni 'b̄efi guí 'ȳängui,” x̄i 'ȳemp'a.

24 Guec̄ä rá x̄ädiḡä gue bi man ra Jesús, nε guec̄ä xin dí o't' na ra s̄oc̄ūä 'b̄e'a dá nu gue majūani bin ja. Nε dí p̄ah̄mbe majūani na dí o't' ä ya.

25 Nε x̄n̄ ngu mi'da ȳän t'̄ot'e bi 'ȳot'a ra Jesús. Pε

nu'b_u gätho xcá o't'ä, hinga
xøt'a gätho xtín ja ua ja ra
ximhäi 'b_u. Ne hønt'a dí xi ah_u
ya.

HECHOS

Yún t'òt'e yú 'bäihü ra Jesucristo

Bi man ra Jesús ba êh rá Hogandâhi Ojâ

¹ Nu'i Teófilo, rá mbüdi ra søcuâ dá o't'a'i mäm'bet'o, dá xi'i gätho bi 'yòt' ra Jesús nu'bü mi dämp' rá 'befi. Ne dá xi'a'i gätho ngue bi ma 'bü mín xänbate.

² Ne dá xi'a'i gätho bi 'yòt'a ra Jesús asta gue'bü mi mba mahëts'i. Ne nu'bü mi 'bücua ja ra häi, nu rá Hogandâhi Ojâ bi xih ra Jesús 'be'a da xih yú 'bäihü gue da 'yòt'e. Nu'ü yú 'bäihü, gue'ü yün 'yohü bi huanh ra Jesús ngue man yú xädi ü.

³ Nu ra Jesús bi nu ran ünbi ne bi du. Ne gätho nyote pa 'bü mí ndants'i mahøn'a, bin 'yuse bü 'büh yú 'bäihü, ja'bü bi hnu, ja'bü hin'na. Ne bi 'yuti xän ngu yün t'òt'e guepü bi nde da fädi gue i 'büi. Ne bi xi'ü nangue rá 'befi i òt' Ojâ ua ja ra ximhäi, ne 'berü dí manda Ojâ ü gätho dim 'büi.

⁴ Nu'bü mím 'bühmbü yú 'bäihü mahøn'a a ra Jesús, ne bin sihmehü, bi xi'ü da dömp'ü Jerusalén 'be'a bi ma majuâni rá Ta gue ba êhe. Ne ên'a ra Jesús:

—Ya xca 'yøhmbü dá mangä mam'bet'o ngue ba penh Ojâ rá Hogandâhi.

⁵ Nu'a ra Xuua bi 'yòt'ahü ran xixyâ nangue ra dehe thoho, pë mi ts'ütho ya ga

'da ahü rá Hogandâhi Ojâ, bi 'yên'a ra Jesús.

Bi ndex mahëts'i ra Jesús

⁶ Nu'bü mím pëti ü, bi 'yänni:
—Ma Hmu ahe, hague guehü ya pa jabüya gui 'yòt'e din ja ma ts'ëdi zehëhü mahøn'a, dyü israelhü.

⁷ Bi dâ'a ra Jesús:
—Hingui sä gui pähmbü nda'a ni pa xän zän ma Tahü da 'yòt'a 'be'a gätho da 'yøzehë. Hin ni 'befihü gui pähmbü.

⁸ Pë nu'bü bá êh rá Hogandâhi Ojâ, ne gam 'bühmbü, din ja ni ts'ëdihü. Ne nu'bü bin ja, gui xihmbü yü jä'i ua ra dâhnini Jerusalén nanguecä, ne gätho ua ra häi Judea, nepü ra häi Samaria, ne gätho na ngüni ra ximhäi.

⁹ Nu'bü mi gua'a man ra Jesús bi mba mahëts'i. Nu yú 'bäihü bi nu nu'bü mi ndex mahëts'i. Ne n'da ra güi bi go'mi ne him bi nu yú 'bäihü mahøn'a.

¹⁰ Ne mi 'bäpü, mi ndòts' mahëts'i, 'bex mi 'bähmbü yohö yüm 'behni Ojâ mahëts'i, i he yü t'axca pahni.

¹¹ Ne bi 'yëmbi:
—Nu'ahü gyü menguhü Galilea, hanja gní 'bähmbü ua ya ne gní ndøs'hü mahëts'i. Nu ra Jesús bi ndex ua gui 'bähmbü, ne tengutho bü á ndets'e, ngutho 'bü bá çâh mahøn'a, ne guet'a ra Jesús a.

Bi thahn'na ra Matías rá m poniui ra Judas

¹² Nu yú 'bäihü ra Jesús bi nexpü ja ra nyuni Olivos büya, bi mba bü ra hnini

Jerusalén, ne hinga yatho, ndehnini.

13 Ne nu'bu mi yurpu ja ra hnini bi ndexpu n'da ra cuarto magats'i guepu i 'bu'u. Gue'u i 'burpu u, ra Pedro, ne ra Xuua, ne ra Jacobo, ne ra Andrés, ne ra Felipe, ne ra Tomás, ne ra Bartolomé, ne ra Mateo, ne ra Jacobo rá ts'unt'u ra Alfeo, ne ra Simón gue t'ɛmbi ra Zelote, ne ra Judas rán 'yohu ra Jacobo.

14 Gätho ya 'darpu bim peti ne zai min yahu Oja. Ne bi zopu 'da yu xisu ne ra María rá mbe ra Jesús, ne'u yún 'yohu ra Jesús.

15 'Darpu madim peti u n'da ciento ne 'däte njá'i. Ne nu'u yu pa'u bi ndants'a ra Pedro ne bi 'yena:

16 —Ma cu ahü nangué ra Cristo, nu rá Hogandahi Oja maya'bu bi jap'a ra David da 'yo't' ra søcuá, ne bi ma 'be'a da 'yot' ra Judas, nguetho mí pa Oja 'be'a da 'yot'a. Gue'a ra Judas ngue bi dá'a ra Jesús nu'bu mi fent'i. Ne gue'a bin ja nguetho gätho 'be'a män t'o't'i bu rám hman Oja din ja.

17 'Dat'a ra 'befi dá øthe ra Judas nguetho ra Jesús bi huahn'na ra Judas tengu bu á huancähe.

18 Ne bi thän'a n'da ra häi nangué'a í mbä'a ra Jesús. Nu'bu mi zohäi ra Judas, bi nyepu häi, ne bi foh rá foho, ne bi böni gätho yú xéfo.

19 Gätho yu ja'i mi 'burpu Jerusalén bi 'yode 'be'a bin ja. Jananjabu bi mba ma huti ra häi ngue yú nde'u, Acéldama,

gue nde da ma bim fäm bu ra ji.

20 Nguetho nt'o't'i bu ja rá søcuá ra Salmos: Din häitho ra häi ne njon dim 'burpu, ne nt'o't'i ngue n'dan'yo da hyan rá 'befi mi ja xtá 'yot'a.

21 Janangué'a jatho ga huahndu a dam pëhmbe. Jatho ga huahndu n'da rám poniui ra Judas, gue'a n'da madí hyenje gätho yu pa mí 'buhmbe ra Hmu, ra Jesús.

22 Ne ga huahndu n'da bi nu 'bu mi xixyaba ra Jesús a ra Xuua, ne madí hyenje gätho yu pa däm 'buhmbe ra Jesús, gue'bu go mí mba mahets'i, bi nu, nguetho n'dat'a ga mamhbe ngue bi ndants' mahøn'a ra Jesús 'bu mi du, bi 'yæn'a ra Pedro.

23 Ne nubaya bi ndønba yú thuhu to'o da thahni, gue yoho yan 'yohu bi hndøni. Nu'a n'da ra José Barsabás ne í Justo, ne nu'a man'da ra Matías.

24 Ne nu'u yu ja'i bin yahu ra Hmu buya, ne bi 'yena:

—Ma Hmu ahe, guí parpa yú mbai gätho, dami 'yurcahe ya yoho nda'a xcá huahni.

25 Nu'a ga comhbe ra 'befi ngue ma 'bäigähe ra Jesu-cristo, ngue'a xtá 'yot'a ra Judas. Nguetho xí 'uepu ja rá 'befi nangué rá ts'oqui, bi mba da nu'a rán säui da nu, bi 'yem 'bu min yahu Oja.

26 Nu yu 'yęc'yei buya bi 'yot'e tengu'bu n'da ran taha, ngue nde da ba'u nda'a bi nde Oja. Bi böni gue gue'a ra Matías. Ne nu yu 'yęc'yei

buya bi huanh ra Matías, ne bi gomhbu yá 'bɛfi ɯ 'dɛ'ma'da yá 'bäihɯ ra Cristo.

2

Bi zoh rá Hogandahi Oja

¹ Pɛ guexta'a di thoqui dim peti gátho yɯ 'yɛc'yɛi, din ja'a mí tɔ'mi, gue bá penh Oja a rá Hogandahi, ne bin theui n'da ra dɔmpɛti mí sánba Oja ɯ yɯ israel, t'ɛmbi Pentecostés.

² 'Dahmantho bi zɔpɯ di hj, tengu'bu n'da ra ndɔnthi gue bí 'yɛh mahɛts'i a. Nɛ nu'a ní hj bu, bi yus'pɯ ja ra ngu guerpɯ mi hu'ɯ.

³ Bi nequi tengu yɯ t'usibi ne 'da'i ts'ɯ bi zox yá yá yɯ ja'i n'da ngu n'da ɯ mi 'buɯɯ.

⁴ Ngue n'da ngu n'da mi 'buɯɯ, gátho bin t'un rá Hogandahi Oja, ne bi hɛt ra ts'ɛdi xɯn ho ɯ. Nɛ bi mbudi 'dahma 'dan'yo bu án yá'ɯ n'da ngu n'da'ɯ nangue rá ts'ɛdi rá Hogandahi Oja in 'yohɯ.

⁵ Nɛ nu'ɯ yɯ pa'ɯ bi zɔm bu Jerusalén ɯ yɯ judío, da 'yɔt'a ra dɔmpɛti mí xi Oja maya'bu, ngue bá nɛxpɯ gátho yɯ häi ua ja ra ximhäi.

⁶ Nɛ nu'bu mi 'yɔ'a di hj ɯ yɯ ja'i, bim peti bu, ne n'da ngu n'da ɯ bi zo'ɯ yɯ 'yɛc'yɛi nangue yá ndese, ne him bi zä bi bɛni ha bin ja.

⁷ Nɛ bi hyonya thoho ne him bi baɔi 'bɛ'a nam bɔni, ne bin 'yɛmb zɛhɛ ɯ:

—Hague án zä bin ja bu, bin 'yɛmp'ɯ. Ha hinga gue'ɯ yɯ mɛngu bu Galilea gátho i yá ua ya.

⁸ Hanja sä i siju ma ndesehu n'da ngu n'dajɯ.

⁹ Nɛ nuju n'da'a n'danni bá nɛxhu, ne 'dajɯ, 'bu'i 'da bá nɛxpɯ Partia, nɛpɯ Media, nɛpɯ Elam, nɛpɯ Mesopotamia, nɛpɯ Judea, nɛpɯ Capadocia, nɛpɯ Ponto, nɛpɯ ra häi Asia.

¹⁰ Nɛpɯ Frigia, nɛpɯ Panfilia, nɛpɯ ra häi Egipto, nɛpɯ ra häi Africa jom bu Cirene. Nɛ nu'ɯ mi'da yɯ romanos ɯ, madague'bu gátho yɯ judío ɯ, ne nu mi'da ɯ gue ɛc'yɛi tengugahɯ dyɯ judíoɯ, ne 'buɯ mi'da bá nɛxpɯ Creta, nɛpɯ Arabia.

¹¹ Nɛ dí øhmbɯ i mam ma ndehɯ nangue yán t'ɔt'e gue i øt' rá ts'ɛdi Oja, bin 'yɛmp'ɯ.

¹² Nɛ gátho madi hyonya thoho, ne hingui paɔi 'bɛ'a da bɛni. Nɛ n'da ngu n'da bi manse ɯ:

—'Bɛ'a ní mba na in ja ya.

¹³ Pɛ nu'ɯ mi'da bi ma:

—Iti ɯ.

Bi zoh yɯ ja'i ra Pedro

¹⁴ Nɛ nu ra Pedro buya 'darpɯ mí 'bähmbɯ ɯ mi 'dɛ'ma'da yá 'bäihɯ ra Cristo, ne nts'ɛdi bin yá, bi 'yɛna:

—N'yohɯ ahɯ dyɯ judíoɯ ne gátho ahɯ guí 'buɯmbɯ ua Jerusalén, dami 'yøhmbɯ xɯn ho 'bɛ'a ga xi ahɯ ya.

¹⁵ Nuje hin dí itihe tengu guím bɛmhbu, nguetho ja guto ya.

¹⁶ Pɛ nuna guehna gue bin ja ya, gue'a bi man ra Joel rá pøngahya Oja, bi 'yɛna:

¹⁷ Din ja bu n'da ra pa ba ɛhɛ, ɛn Oja,

gue ga pen'naha ma
Hogandahi gätho
nangu ya jä'i 'bucua ja
ra ximhäi.

Ne nu'ua ni ts'unt'uhua ne ni
t'ixuhä dim pøngahya.

Ne ni ts'unt'uhua da nu'ua yan
t'uti tengu ya t'i

ne ni dac'yehua da 'ui ya t'i.

18 Nu'bu bin ja, nu'ua ma 'yehē,
yan 'yohua ne ya xisu, ga
penpä ma Hogandahi
h,

ne dim pøngahya nanguca.

19 Ne ga uh ya hmεpya bu
magats'i,

nepu ja ra häi, ya hmεpya ra ji,
ne ra sibi ne ra 'bifi.

20 Ne nu'a ra hyadi ya hin din
ja rán nequi,

ne ra zana xtan theni tengu ra
ji.

M'bet'o nja bu din ja, m'bejua
da zøn ra pa dua ξh ra
Hmu mahets'i,

ne nu'a ra pa a, nuixte thoho
ne nts'utho 'be'a din ja.

21 Ne nu'a ra pa dua ξhe,
din ja gue hont'a to'o xí
mba't'a ra Hmu da yan
Ojä a.

Ngubu bi 'yot'a ra Joel 'bu
maya'bu, bi 'yēn'a ra Pedro.

22 Nu ra Pedro xø bi 'yεmp'ua
mahøn'a:

—N'yohua ahua dyua israelhua,
dami 'yøhmbua ma nde. Díim
mangä nangu ra Jesús ra
mengu Nazaret. Ojä bi japi
ngue bi 'yot' yan t'ot'e nuixte
nangu rá ts'edi Ojä, ne ya
hyonya nt'ot'e, ne ya hmεpya,
guεpu da zä gui pähmbua ngue
Ojä bi ze'a.

23 Ne maya'bu Ojä mi pädi
'be'a gá 'yørpahua rá Ts'unt'ua.

Ne Ojä mi sänni gue gá cuathu
bu ja n'da ra pont'i nangu yá
'ye ya tonto, ne gá hyohua.

24 Pe nu'a Ojä bi xox 'bu
mí du, ne bi hyacua ran däte,
nguetho hin'ya rá ts'edi ran
däte xtán zä xtán zam'ma ra
Jesús.

25 Nguetho bi man ra David
gue 'be'a da nu ra Jesús, 'bu mí
'yēna:

Nugä thocua thoho dí nugä
Ojä bu ja ma hmi.

Ne di 'dac ra ts'edi, janangu'e a
njon da zä di 'uegagui.

26 Janangu'e a i hu ma mbui,
ne dadín johya 'bu díim
mangä nangu'e a.

Ne nu'bu din sunya ma jä'i bu
ja ran 'yägui, dí tøp'ma
ran ho da t'ørcagui.

27 Nguetho hin gui hyεgä ma
te da gopu guεpu o'ua
xun du,

Ne hin gui japi da 'ya ma
ngøc'yēi, guca, ni
Hoga t'uhnigui.

28 Ne gá 'yurqui 'bepu däm
'buhmi mazai mahøn'a,
ne nu'i gui jaqui ngue din
ja ran johya ma mbui
nu'bu dá nut'a ni hmi,
bi 'yēn ra Pedro tengu bi man
ra David.

29 Ne xø bi 'yēn'a ra Pedro:
—N'yohua ahua, da zä ga
xi ahua majuani nangu ma
ngarpa mbombøtahua ra
David mí 'bui maya'bu, him
bi manse nanguese 'be'a da
t'ørpe, nguetho bi du, ne
guexta'a i o bu rán 'yägui i ja
ua dí 'buhmbua.

30 Pe nu ra David bim
pøngahya 'bu mí man na, ne
mí pädi majuani 'be'a bi xi'a

Ojã, gue n'da rá m bom'бето ra David din ts'ut'abi nangue y_u israel tengu ra David, nε guehna ra Cristo na.

³¹ Nε mi pãh ra David 'be'a din ja, janangue'a bi ma nangue da ndants' mahøn'a ra Cristo, nε hin da ts'opu nidu rá te, nε xín da 'ya rá ngoc'yei a.

³² Nguethna ra Jesús, Ojã bi xox 'b_u mi du, nε nu'a dí pãhmbe majuãni gãtho gahe, nε dí mamhbe nguetho dá nuhe 'be'a bi t'ørpe.

³³ Ojã bi xots'i nε bi zixp_u ja rá ts'edi, nε bi un'na rá Hogandãhi tengu xí man Ojã, janangue'a bi 'dacãhe b_uya. Gue'a rá Hogandãhi i øt'e 'be'a gãtho guín nuh_u ya, nε guí øhmb_u ya.

³⁴ Nguetho ra David him bi ndex mahøts'i, pε gue'a im mansε a:

Nu'a ra Hmu bi xi'a ma Hmu: "Dami hyucua ja ma ts'edi,

³⁵ asta gue'b_u ga tãhui man s_uiui,"

bi 'yøn'a ra David, bi 'yøn'a ra Pedro.

³⁶ Nε xø bi 'yøn'a:

—Gãtho ah_u ma mi israel ah_u, guí pãhm_u ya majuãni bi jap Ojã dim hmu a gá cuath_u b_u ja ra pont'i, nε guehna ra Jesús, nε guí pãhm_u gue bi huan Ojã a, bi 'yøn'a ra Pedro.

³⁷ Nu'b_u mi 'yøh y_u jã'i 'be'a bi man'a ra Pedro, εmme bi du yú mb_ui, 'b_u mí 'yøde gue rá Ts'ant'ã Ojã a xí hyo. Nε bi t'än'na ra Pedro nε yán 'yoh_u:

—Man 'yoh_u ah_u, 'be'a da zã ga øthe ya, øn'ã.

³⁸ Nu ra Pedro bi dãti:

—Gui pãh nin 'yomf_unih_u nangue ran ts'o, nε gan xixyãh_u n'da ngu n'da ah_u nangue rá thuhu ra Jesu-cristo. Nε din ja ra punbi ni ts'oquih_u, nε di 'da ah_u rá Hogandãhi Ojã.

³⁹ Nguetho bi man Ojã di 'da ah_u ran t'unni gue'a rá Hogandãhi Ojã, nε ni t'ãhnih_u din t'unni, nε gãtho _u høn_u go hap_u i 'b_ui din t'unni, gue høn't'a go to'o da zohn'na Ojã ra Hmu, bi 'yøn'a ra Pedro.

⁴⁰ Nε nu ra Pedro man'da xøn ngu bi xifi nε bi hεcui, nε bi 'yεmbi:

—Damin yãmh_u nangue'a ran _unbi da nu'ã y_u ts'om'bãi i 'b_ucua ya, bi 'yøn'a ra Pedro.

⁴¹ Nε gãtho to'o bi 'yømanho a bi man ra Pedro bi mba ma xixyãbi. Nu ra pa gue bi man ra Pedro, mbe hyu mahuãhi y_u jã'i bi 'yεc'yei.

⁴² Nε nu'ã bi thocta'a bi xãnba yú 'bãih_u ra Cristo _u, nε bi hyu yú mb_ui nguetho 'da'angu im bøn_u. Nε thocua thoho bim pεti gue din yãh_u Ojã, nε da zi ra xεcahmε, ngue bi bøn rán dãte ra Hmu.

Yúm 'b_ui _u mb_udi bi 'yεc'yei

⁴³ Gãtho y_u jã'i bi numansu Ojã nε εmme bi hyonya thoho 'be'a bin ja nangue y_un t'øt'e nuixte nε y_u hmεpya bi 'yøt' yú 'bãih_u ra Cristo.

⁴⁴ Nε gãtho gue bi 'yεc'yei n'dat'a in numanho n'da ngu n'da, nε nu'a 'be'a mí pε'ts'i n'da ngu n'da, 'da nan gomthoho.

⁴⁵ Nε nu'b_u n'da mí honi 'be'a madí 'bedi, nu'a man'da

b_uya bi mbä 'be'a mí pe'ts'i, bi un'na b_uya.

46 Nε mpa 'b_u mpa 'b_u madím peti b_u ja ra d_unija. Nε nu'b_u x_un sihme, bin sänbi bi mba b_u ja yú ngu yú mi'yεc'yεih_u, nε bin johya yú mb_ui, nε 'dat'a im b_uni.

47 Nε bi 'yεspa Oja, nε bi hnumansu _u nangue gätho y_u ja'i. Nε nu Oja bi japi n'dapa ngu n'dapa i c_urp_u ja rá ts'edi mi'da y_u ja'i, gue bi zin'ü.

3

Bi zä ra dogua

1 N'da ra pa 'b_u hyunde, gue'a ra ora 'b_u nzäi mí y_uh_u Oja y_u ja'i, bi mba b_u ra d_unija ra Pedro nε ra Xuua.

2 Mi 'b_up_u n'da ran 'yoh_u ra dogua gue'b_u go mim 'b_ui. Nε nzäi bi thuxp_u ja rá goxthi ra d_unija. Nu ra goxthi t'εmbi mahotho. Nu ran 'yoh_u da 'yäp y_un t'unni y_u ja'i i thop_u mbo.

3 Nuna, nu'b_u min nu ra Pedro nε'a ra Xuua ní mba b_u ja ra d_unija, bi 'yäp ran t'unni.

4 Nu ra Pedro n'youi ra Xuua, nu'b_u min nu i hup_u, bi 'yεmbi:

—Hyandgä'be.

5 Nu ra dogua bi hyant'ü, mi t'ö'mi da hyäni 'be'a di un'd_u.

6 Pε nu ra Pedro bi 'yεmbi:

—Xíng ra t'axi xíng ra c'axt'i dí h_ugä, pε nu'a i jagui dadí 'da'a'i. Nangue rá ts'edi ra Jesucristo mεngu b_u Nazaret, damí ndants'i nε gan 'yo, bi 'yεmbi.

7 Nu ra Pedro bi bεntpa rán 'yεi, bi xots'i. 'Bex bin h_uts'edi rá gua, nε rá hyudi xingua.

8 Nε n'da sägui thoho bi 'yöt' 'b_u mi ndants'i nε bin 'yo. Nε'a bi y_uth_u b_u ja ra d_unija, sägui nε 'yo, nε εspa Oja.

9 Gätho y_u ja'i bi nu ran 'yoh_u ngue bin 'yo nε bi 'yεspa Oja.

10 Nε mi p_udi gue nu'a mi hup_u ja ra goxthi mahotho b_u ja ra d_unija mi äh ra mbeti. Nε gätho bi hyonya thoho 'be'a bin ja ran 'yoh_u.

Nu ra Pedro im mam b_u ja ra ngun'yu t'εmbi Salomón

11 Nu'a mi dogua hingui nde da hyε'a ra Pedro nε ra Xuua, nε bá εp_u x_un ngu y_u ja'i guerp_u ja ra ngun'yu mi 'bä_u, t'εmbi Salomón, nε madí hyonya tho'ü.

12 Nu'b_u mí hyant'ü y_u ja'i a ra Pedro, bi 'yεmbi:

—N'yoh_u ah_u dy_u israelh_u, hanja gadí hyonya thoh_u nanguehna ra dogua, nε hanja gní hyandgä'be. Ha guí εmh_u gue ma ts'edisε'be nε man hose'be gue xtá jap'be bin 'yo na.

13 Hin'na maha, pε ga xi ah_u hague bin ja. N'dat'a Oja gue mí εspa mam bombötah_u ra Abraham nε ra Isaac nε ra Jacob, bi zixp_u mahεts'i a rá Ts'unt'ü, nε bi un rá ts'edi. N'dat'a ra Jesús gue gá däh_u b_u ja rá hmi ra Pilato nε gá c_umh_u b_u. Nu ra Pilato mim ma xtá mba nthεgui.

14 Pε nu'eh_u gá c_umh_u n'da x_un ho, nε gue'a rá Thahni Oja a. Nε gá 'yähmb_u n'da ra hyodu da soc'ah_u.

15 Nε gá mamh_u gue da mba ntho ra Hmu gue di un

ra te. Pɛ Ojɑ bi xoxpɯ 'bɯ'u xɛn du, gue'a dɑ nuhe nɛ dadɪn juɑnhde.

16 Bi zɑ na ran 'yohɯ nguetho bi 'yɛc'yɛi ra Jesús. Nɛ guehna ran 'yohɯ guɪn nuhɯ ya, nɛ guɪ pɑhmbɯ to'o na.

17 Pɛ nuya, n'yohɯ ahɯ, dí pɑcɑ ngue hin gmɪ pɑhmbɯ 'bɛ'a xcɑ 'yøthɯ 'bɯ gmɪ hyohɯ ra Jesús, nɛ ximangutho ni ngɯrpihɯ.

18 Pɛ Ojɑ bi japi bin ja 'bɛ'a gɑtho bi ma maya'bɯ, gue bi man yɯ pøngahyɑ nangue ran ɯnbi bi nu ra Cristo rá Thahni Ojɑ.

19 Janangue'a nuya, damɪ pɑh nin 'yomfɛnihɯ nɛ guɪ dɑp ni mbɯihɯ Ojɑ. Nɛ nu Ojɑ bɯya da zɑ da duc'a ni ts'oquihɯ nɛ di 'da ahɯ ran johya ni mbɯihɯ.

20 Nɛ nu Ojɑ ba pɛnhua mahø'n'a ra Jesús nɛ gue'a ra Cristo xa ts'ǎnni di jɑcuahɯ.

21 Nu ra Jesús jatho da gopɯ mahɛts'i jague'bɯ da zøn ra pa da mba ma hoqui gɑtho ua ja ra ximhɑi, tengu bi man Ojɑ maya'bɯ, nangue yú nde yú hoga pøngahyɑ.

22 Pɛ bi 'yɛnsɛ a ra Moisés: "Nu'a ra Hmu ma Ojɑhɯ, da zǎnna n'da rɑm 'behni ngue gue'a nin 'yohɯhɯ tengugɑ. Damɪ 'yøhmbɯ 'bɛ'a gɑtho da man'a.

23 Nɛ din ja, hønt'a go to'o má jɑ'i hin da 'yømanho a, da mba ma 'ueque nangue yú t'ɯhni Ojɑ, nɛ da mba ma 'bɛpi rá te," bi 'yɛn'a ra Moisés.

24 Nɛ majuɑni, gɑtho bi man yú pøngahyɑ Ojɑ gue'bɯ mí

man ra Samuel nɛ gɑtho mi'da yɯ pøngahyɑ m'bɛjua mí 'bɯi, gɑtho bi ma 'bɛ'a gɑtho da 'yøt' Ojɑ, nɛ gue'u dí nuhɯ yɯ pa jabɯya.

25 Guejɯ dyɯm bom'bɛtoju yú pøngahyɑ Ojɑ, nɛ ndejɯ Ojɑ ga comhbɯ rɑn hogui bi 'yørpa ma ngɯrpa bøtahɯ nu'bɯ mi t'ɛmp'a ra Abraham: "Nangue n'da nim bom'bɛto dim 'bɯh niya'bɯ, dí mba ma japi gɑtho yɯ jɑ 'i guecua ja ra hɑi," bi t'ɛmp'a.

26 Janangue'a nu'bɯ mi xoxa Ojɑ a rá Ts'ɯnt'ɯ gue bi du, m'bɛt'o thoho bá pɛnhua dí 'bɯhmbɯ, ngue nde di 'uegahɯ n'da ngu n'dajɯ nangue ma ts'oquihɯ, bi 'yɛn'a ra Pedro.

4

Pa ma juɑnbi ra Pedro nɛ ra Xuua

1 Nu'bɯ mi xǎnba yɯ jɑ'i ra Pedro nɛ ra Xuua, bá ɛh yɯ mbǎjɑ nɛ'u yɯ hmu bɯ ja rá dɑnijɑ yɯ judío, nɛ yɯ sɑduceos.

2 Nu'ɯ ɛmmɛ bin cuɛ ɯ, nguetho bi xǎnba yɯ jɑ'i gue bi ndants'a ra Jesús bɯ 'bɯ'u xɛn du.

3 Nu'ɯ bi bɛnt'a ra Pedro nɛ ra Xuua, nɛ bi got'a fɑdi, jague'bɯ mi hyats'i bi juɑnbi, nguetho xɛn de 'bɯ mi got'i.

4 Pɛ xɛn ngu ɯ xɪ 'yøh ram hma bi ma, bi 'yɛc'yɛi. Mbɛ í jua'i cɑt'a mahuɑhi yɯn 'yohɯ ngue bi 'yɛc'yɛi.

5 Nu'bɯ mi hyats'i bim pɛti bɯ Jerusalén yɯ ngɯrpa mbǎjɑ nɛ yɯ dɑc'yɛi nɛ yɯ xǎnbate nijɑ.

6 Mi 'bɔpɔ ra Anás ra dɔmbájá a, nɛ ra Caifás, nɛ ra Xuua, nɛ ra Alejandro, nɛ gátho mi'da yú mɛni ra dɔmbájá, bim pɛti ngue di juɔnba ra Pedro nɛ ra Xuua.

7 Nɛ bi manda da ts'ispa ra Pedro nɛ ra Xuua, nɛ bim 'báɔpɔ ja yú hmi nɛ bi 'yánni:

—'Bɛ'a má ts'ɛdi o gue to'o rán t'ɛdi ngue xcá 'yɔt'ui na.

8 Nu ra Pedro baya n'youi xɛn ngu rá ts'ɛdi rá Hogandáhi Ojá, bi 'yɛmbi:

—Gyú ngɛrpihɔ yɛ já'i nɛ gyɔ dɔc'yɛihɔ dyɔ já'i israelhɔ.

9 Ha guí ängahe nam pa ya nangue ran ho bi t'ɔrpa na ran 'yohɔ, nɛ Hague nja bi zä na ran 'yohɔ ngue mi ɛ.

10 Nu'bɔ majuani guí ängahe, gui 'yɔhmbɔ ya, nɛ gátho ma mi'israelhɔ, ngue nangue rá ts'ɛdi ra Jesucristo, gue'a í zä ín 'yo na ran 'yohɔ ya. Gue'a ra Jesús ra mɛngu bɔ Nazaret, gue gá cuathɔ bɔ ja ra pont'i, nɛ nu Ojá bi xoxpɔ 'bɔ'ɛ xɛn du.

11 Guehna ra Jesús hin gá nde gá pɔhmbɔ, ngue tengu'bɔ gyɔ gádohɔ gá samhɔ n'da ra do. Pɛ nuya Ojá bi japi ngue tengu'bɔ n'da ra do man'da mahyonidá bɔ pa nthøe ra nguájado.

12 Njo'o man'da da zä di pø'a n'da hinda hɔnt'a ra Jesús. Nguetho him bi zän Ojá man'da ra ts'ɛdi ua ja ra ximhäi gue da zä di pøjɔ, hinda hɔnt'a ra Jesús, bi 'yɛn'a ra Pedro.

13 Nɛ madi hyonya thoho ɛ yɔ juɔnbate 'bɔ mí bádi him bi zu din yáhɔ ra Pedro nɛ

ra Xuua, gue mí pɔdi him bin xädi. Pɛ bi bɛm bɔya, bin 'yohɔ ra Jesús ra Pedro nɛ ra Xuua.

14 Nɛ nu'bɔ min nu ran 'yohɔ xí zä gue mi 'bɔhmbɔ ɛ, hin'yɔ 'bɛ'a man'da sä da xifi.

15 Nɛ bi mbɛhn bɔ thi ɛ yoho n'da zɔ ora, ngue nde din 'yän'dɔ 'bɛ'a da zä da 'yørpe.

16 Nɛ bin 'yän'dɔ:

—'Bɛ'a sä ga øthɔ nangue yɔn 'yohɔ, nguetho majuani n'da ran t'ɔt'e nuixte bi 'yɔt'ɛ. Nɛ gátho 'bɔcua Jerusalén i pɔdi, hingui sä ga cɔmhɔ.

17 Pɛ guehna nde'bɔ ga sɔhmbɔ n'dahma njon da xifi nangue ra Jesús, gue him man'da di thoc ram hma bɔ 'bɔh yɔ já'i, bi 'yɛn'ɛ.

18 Bi zohn mahøn'a ɛ, bi xih pɔya, gue him man'dandí da ma, xín da xänba yɔ já'i nangue ra Jesús.

19 Bi dɔh ra Pedro nɛ ra Xuua, bi 'yɛmbi:

—'Bɛ'a go guím bɛnsɛhɔ ngue i nde Ojá ga øt'be, ha gue'a guím mamhɔ o gue'a man Ojá a ga øt'be.

20 Nguetho jatho ga mamhɔ 'bɛ'a xtá nuhe nɛ 'bɛ'a xtá øhmbe, bi 'yɛn'ɛ.

21 Nu'bɔ man'da mi dɔmhya ɛ, bi hyɛgui nguetho him mi tɔni 'bɛ'a dí ɔnba ɛ. Nu'ɛ i supi din cue yɔ já'i 'bɔ xtí ɔnba ra Pedro nɛ ra Xuua, nguetho gátho yɔ já'i mí ɛspa Ojá nangue'a xín ja.

22 Nguetho nu ran 'yohɔ mi ponga nyote njeya mí pɛ'ts'i, ngue bi t'ɔrpa ran t'ɔt'e nuixte, gue bi zä.

Nu yu 'yεc'yεi bi 'yāp Oja hin din su

²³ Nu 'b_u mi theh ra Pedro ne ra Xuua, bá εp_u guep_u mi 'b_uh yu 'yεc'yεi. Ne bi xifi gätho xí xí' u yu mbjäjä ne yu dāc'yεi.

²⁴ Nu 'u, nu 'b_u mí 'yøde, bi zo Oja, n'dat'a im bεni, ne bi 'yεn'u:

—Ma Oja ahe, gue gra Hmu, gá 'yøt' mahεts'i necua ja ra häi ne ra dejä ne gätho u i jabu.

²⁵ Ne nu ní Hogandähi bi bεnba mam bombøtahe ra David, ni 'yεhe, 'b_u mí 'yεna:

Hanja nín 'yo'ts'u yu jä'i gue hingui ten'na Oja,

ne im bεn'u gue him majuāni.

²⁶ Yú hmuts'ut'abi yu häi ya bi dū'mi bi zä bi dūmp' ra ši.

Ne yu ts'ut'abi bim peti din sūhmbu ra Hmu Oja ne ra Cristo rá Thahni Oja, bi 'yεn'a ra David.

²⁷ Nguetho majuāni bim peti ua ja ra hnini ra Herodes, ne ra Poncio Pilato, ne yu jä'i ngue hing yu judío, ne ma mi'israelhe, ne bi zūh ni hoga Ts'unt'u Jesús, gue'a gá huahni.

²⁸ Nu 'u bi 'yøt'u gätho 'be'a xcá sän mam'bet'o gue bin ja.

²⁹ Nuya ma Hmu ahe, damí nu 'u gue nde di unje, ne damí 'daje ni ts'edi, ni 'yεhegähe, ga huthe ran zambūi ga mamhbe nim hma.

³⁰ Ne ga uthe yu jä'i ni ts'edi gue da zä'u yūn zāman'u. Ne gui 'yut yūn t'øt'e nuixte ne yu hmεpya nangue ni Hoga ts'unt'u ra Jesús, bi 'yεm 'b_u min yāhu Oja u.

³¹ Ne nu 'b_u mí jua'a bin yāhu Oja, nu ra ngu guep_u xim peti bin huāni, ne gätho u man'da bi hyā yú ts'edi nangue rá Hogandähi Oja. Ne gätho yu 'yεc'yεi bi hyut'an zambūi, bi mamp'a rām hman Oja.

Bi gohmi 'be'a gätho mi ja

³² Gätho yu 'yεc'yεi i 'būi tengu n'danja'i tho, 'dat'a i øt'e, 'dat'a im bεni. Xinga n'da bi ma gue jase yú mbeti, ne gätho 'be'a mi ja mi cohmi.

³³ Ne nu yú 'bāih_u ra Cristo, nu 'b_u mí thoqui bi ma gue bi ndants'a ra Hmu Jesús 'b_u mi du, ne bi jap Oja bin ja rá ts'edi yūm hma, ne xūn ngu rá mate Oja bin t'un'ndu n'da ngu n'da u.

³⁴ Gätho yu 'yεc'yεi nte madi 'bedi 'be'a gätho mi honi, nguetho xūn ngu bi mbä yú häi o gue yú ngu mí ja, ne bi un ra mbeti yú 'bāih_u ra Cristo.

³⁵ Ne nu 'u bi darpa u to'o di 'be a da hyoni.

³⁶ Ne gue'a bi 'yøt'a n'da ra 'yεc'yεi, ra José na, ra mēngu Chipre, rá 'yu ra Leví, pε nu 'u yú 'bāih_u ra Cristo bi zänba man'da rá thuhu gue dí Bernabé, nde da ma i hurpa rá mbūi n'da.

³⁷ Ne gue'a bi 'yøt'e, bi mbä n'da rá huāhi mi ja, ne bá hā ra mbeti, ne bi dā bu 'b_uh yú 'bāih_u ra Cristo, ngue di un'du nte mi ja.

5

Rá ts'oqui ra Ananías ne ra Safira

1 Pɛ nu'a man'da ra 'yɛc'yɛi í Ananías mi 'bʌpʌ, nɛ rá xisu, bi mbä yá häi. Nu'a rá xisu ra Safira a.

2 Nɛ bi gʌn'i ts'ʌ ra mbeti nɛ 'dat'a bi bɛ mmi rá xisu. Nɛ bá həc made ra mbeti, bi gäpʌ 'bʌ'ʌ yá 'bäihʌ ra Cristo.

3 Pɛ nu ra Pedro bi 'yɛmp'a:

—Nu'i grá Ananías, hanja guí cʌ't' ni mbʌi ra zɪthu, ra Satanás, gue di 'bɛp'i'i guí xih ra fɛhni rá Hogandəhi Oja, ngue gá hyəc'i ts'ʌ ra mbeti guí pä ni häi.

4 Nu'bʌ hin xquí pä ni häi, ha hin xquí cohmi gue ni mbeti zɛhɛ. Nɛ nu'i gá pä ni häi, ha hinga gue ni 'bɛfɪzɛhɛ xquí 'yʊt'e nangue ni mbeti. Hanja ngubʌ guím bɛni. Hinga gue'ʌ yʌn 'yohʌ gá xih ra fɛhni, pɛgue Oja gá xih ra fɛhni, bi 'yɛn'a ra Pedro.

5 Nɛ nu'bʌ mí 'yʊ'a ra Ananías 'bɛ'a bi man'a ra Pedro, 'bɛx bi du. Nɛ gátho to'o bi 'yʊde nangue'a ɛmmɛ bin ja ra mbidi yá mbʌi ʌ.

6 Nu'ʌ yʌn 'yohʌ mi 'bʌpʌ bi ndants'i, bi mbant'a ra ánima Ananías, bi duts'i, bi 'yägüi.

7 Nɛ nu'bʌ mi tho'i ts'ʌ nhyu ora, bi zʊh ra Safira, rá xisu ra Ananías, nɛ him mi pədi 'bɛ'a bi thogui.

8 Nu ra Pedro bi 'yän'na ra xisu:

—Xiqui hangu guí päui ni häi, tengu man ni ndʊ, bi 'yɛn'a ra Pedro.

—Həha ngubʌ rá muui, bi 'yɛntho ra Safira.

9 Nu ra Pedro bi 'yɛmp'a bʌya:

—Hanja 'dat'a gá bɛmmi, hanja sä gá cʌn rá Hogandəhi Oja. Nuya 'bäcua ja ra goxthi ʌ gue bá äc'a ni ndʊ, nɛ'e da dux'a ya, bi 'yɛmbi.

10 Nɛ 'bɛx bi yʊrpʌ ja rá gua ra Pedro, nɛ bi du. Bi yʌt'ʌ yʌn 'yohʌ, bi nu, ya xí du, nɛ bi duts'i, nɛ bi 'yägüi, 'darpʌ thoho bi 'youi rá ndʊ.

11 Nɛ ɛmmɛ bi mbidi gátho ʌ yʌ 'yɛc'yɛi, nɛ'ʌ gátho mi'da bi 'yʊde bi mbidi.

Xʌn ngu yʌn t'ʊt'e nuixte bi 'yʊt'yá 'bäihʌ ra Cristo

12 Xʌn ngu yʌ hmɛpʌ, nɛ yʌn t'ʊt'e nuixte bi 'yʊt'yá 'bäihʌ ra Cristo bʌ 'bʌh yʌ jə'i. Nɛ gátho madim pɛti bʌ ja ra dənijə guerpʌ t'ɛmbi rá ngun'yu ra Salomón, nɛ 'dat'a im bɛn'ʌ.

13 Nɛ nu'ʌ mi'da ʌ gue hinguí ɛc'yɛi, bi zu din uəns'hʌ yʌ 'yɛc'yɛi, nɛ bi hnumansu yʌ 'yɛc'yɛi.

14 Pɛ man'da man'da xʌn ngu bi 'yɛc'yɛi ra Hmu, yʌn 'yohʌ nɛ yʌ xisu.

15 Nɛ nangue bi 'yʊt'yá 'bäihʌ ra Cristo, jananjabʌ i ts'opʌ ja 'yu yʌ hyɛnni guerpʌ da tho'ʌ, i oxpʌ ja yá t'ots'i nɛ yá fiidi. Nɛ nu'bʌ da thopʌ rá xudi ra Pedro da yəni.

16 Nɛ xʌn ngu bi bʊm bʌ ja yʌ hnini guerpʌ hən bʌ Jerusalén, bi mba bʌ Jerusalén, bi zix'ʌ yʌn zäman'ʌ, nɛ'ʌ min 'yohʌ yʌ zɪthu. Gátho bi zä.

Ra Pedro nɛ ra Xʌuabi hnuman'ʌ

17 Janangue'a yu dambäjä ne gätho min 'yohu, nu'u xmbi yu saduceos, xmmε bin ja yu ts'eya yu mbui u.

18 Janangue'a bi bent'u yu 'bäihu ra Cristo ne bi got'a fädi.

19 Pe nu'a n'da ram 'behni bi 'yeh mahets'i 'bu min xui, bi xocua ra jut'i yu ofädi ne bi zixpu thi. Ne bi xifi:

20 —Ní mba, damam 'bähmbu bu ja ra danija, dami xihmbu yu ja'i gätho nangue ram 'bui ma'da'yo, bi 'yena.

21 Nu'u, nu'bu mí 'yoh na, bi yurpu ja ra danija 'bu mi t'uxuditho, ne bi xänba yu ja'i.

Ne nu'bu mí peti yu hmumbäjä bu ja n'da ra ngu, ne'u min 'yohu, ne madin zohni yu ngarpi ne yu dact'yei yu israel, ne sä bi mbenpu fädi yu asmayo gue ba si yu 'bäihu ra Cristo.

22 Pe nu'bu mi zom bu ja ra fädi yu asmayo, njom bi dim bu u. Bi mbeng mahon'a bu bi 'buh yu hmumbäjä,

23 ne bi 'yembi:

—Dá tım'be ra goxthi xø man thut'i thoho ne yu mbädi mi 'bäpu thi ja ra goxthi. Ne nu'bu ma xoc'be, njo'o to'o dá tım'be bu mbo, bi 'yεn'u.

24 Ne nu'bu mi 'yø'a rá hmu yu mbädi bu ja ra danija, ne yu hmumbäjä, bi hyonya thoho. xmmε bi du yu mbui: “Нару мaha nín se'a øt'u,” din 'yεmp'u.

25 'Bex bi zøn'a n'da, bi xifi:

—Nu'u yu 'yohu gá cothu fädi bi 'bäpu ja ra danija ya, ne i xänba u yu ja'i, bi t'εmp'u.

26 Ne bi mba rá hmu yu mbädi buya, ne in 'yohu yu

mbädi. Ne xø bá si yu 'bäihu ra Cristo, ne him bi unbi, nguetho mí su xti mba ma bat'ado.

27 Ne nu'bu bá ts'i bu ja ra junta, bi 'yän yu t'änni a ra hmumbäjä. Bi 'yεmp'u:

28 —Ha hin dá hec'ahu gue hin gui xänbahu yu ja'i nangue ra Jesús. Pe hin gui øhmbu 'be'a dá mangähe. Nuya gätho yu ja'i 'bucua Jerusalén i pah ram hma gui mamhu. Ha gui εnje go ma ts'oquihe bi du ra Jesús.

29 Nu'a ra Pedro ne'u mi'da yu 'yohu bi dacti:

—Jatho ga øthe 'be'a i xije Oja xinda gue i xije yu ja'i.

30 Nu Oja gue bi dande ma ngarpa bøtah, bi xox'a ra Jesús, nu'a gue'a gá hyohu 'bu gmí cuathu bu ja ra za.

31 Pe Oja bi zixpu bi gonhui rá ts'edi, ngue dim hmu ne dim pørpate. Ne da japi di pah yu mbui yu ja'i israel ne di punba yu ts'oqui.

32 Ne nugähe dí mamhbe majuani nanguehna. Ne'a rá Hogandahi Oja im ma majuani nanguehna. Ne nu Oja bi un rá Hogandahi to'o gätho bi 'yεc'yei, gue da bæse gue majuani a, bi 'yεn'a ra Pedro.

33 Ne nu'bu mí 'yø'u hupu, ε mme bi de ra cue, ne min nde xtá hyo u.

34 Pe bi ndants'a n'da ran 'yohu mi hupu ja ra junta, nuna n'da ra fariseo rá thuhu ra Gamaliel. Gue'a n'da ra xänbate yän t'ēdi yu judío. Ne gätho yu ja'i in numansu a. Nu'a bi manda da ts'ixpu thi n'da zu ora u i pa ma juanbi.

35 Nε bi 'yεna:

—N'yoh_u ah_u, dy_u israelh_u, dami jamansu 'bε'a guí ørpah_u ya y_un 'yoh_u.

36 Nguetho hin ε hu_q maya'b_u bi ndants'a n'da ran 'yoh_u ra Teudas, mi εna mi jase rá ts'edi. Nε x_un ngu y_u j_u'i bi d_uenni, mbε goho ciento. Nε nte dá ørpah_u pε bi tho, nε g_utho mi t_uenni bin 'uεxt'i 'da'a n'danni bi mba.

37 M'bεjua b_uya, bi ndants' ra Judas ra m_ungu ra h_ui Galilea. Nu y_u pa bin ja ra pede bin tet'i 'da y_u j_u'i. Pε nε'a bi mba ntho, nε g_utho mi t_uenni bin 'uεxt'i.

38 Janangue'a dí xi ah_u, dami hyεhmb_u ya y_un 'yoh_u, nguetho nu'b_u rá ts'edi zεhε gue ra 'bεfi i øt'e, da mba ma juadi 'b_u.

39 Pε nu'b_u rá 'bεfi Oj_u i øt'e, hingui s_u gui hεcpah_u. Nu'b_u guí εna gui hεcpah_u, gan s_uhmb_u Oj_u 'b_u, bi 'yεn'a ra Gamaliel.

40 Nu'x_u, bi 'yømanho 'bε'a bi man ra Gamaliel, nε nu'b_u mí xifi da y_ut'a mbo mahøn'a y_u 'b_ui_u ra Cristo, bi mba m'bεi, nε bi xi'x_u hin din x_unbate nanguε ra Jesús, nε bi hyεtho b_uya.

41 Nu'b_u mí bøm b_u ja ra junta x_u, bin johya y_u mb_ui, nguetho ya bi nu ran x_unbi nanguε ra Jesús.

42 Nε x_unga n'da ra pa mi ε't'i gue him mi mamp'a ra hogam hma nanguε ra Jesu-cristo, nε bi x_unba y_u j_u'i nub_u ja rá d_unij_u y_u judío, nεp_u ja y_u ngu.

6

Bi thahni yoto má 'yoh_u ngue dim f_uxte

1 Nu'x_u y_u pa x_u man'da x_un ngu bi 'yεc'yεi. Nu'x_u 'da b_uya gue i y_u ra griego, bi d_u'mi bi z_u'x_u i y_u ra hebreo, i εna hingui pa ma peti x_un ho x_u 'da y_u m_unguh_u, gue y_u xisu x_un du y_u ndø, gue'b_u pa ma dat'i y_un ts'ihmε n'da pa ngu n'da p_u.

2 Nu'x_u 'dε'mayoho y_u 'b_ui_u ra Cristo bi ma gue dim peti y_u 'yεc'yεi b_uya, nε bi xifi:

—Hingui s_u yoho ga øt'ähe, hingui s_u ga thoqui ga unhde y_un ts'ihmε y_u j_u'i, nguetho jatho ga mamhbe rá_u Hman Oj_u.

3 Janangue'a ma z_u cu ah_u nanguε ra Cristo, dami huahnd_u 'da gue gue'ah_u yoto y_u hogan'yoh_u gue i h_u ra ts'edi x_un ho nanguε rá Hogand_uhi Oj_u in 'yoh_u, nε x_un ho y_un 'yomf_uni, di darpa y_un ts'ihmε y_u j_u'i ngue nte i ja.

4 Pε nugähe ga thoje dan y_uhe Oj_u nε ga mamhbe rá_u Hman Oj_u.

5 Nε g_utho x_u gue madi peti b_u, bi 'yømanho x_u 'bε'a bi man'x_u y_u 'b_ui_u ra Cristo. Nε bi than'na ra Esteban, n'da ran 'yoh_u εmme εc'yεi x_un ho nε in 'yoi_u x_un ho rá Hogand_uhi Oj_u. Nε bi than'na ra Felipe, nε ra Prócoro, nε ra Nicanor, nε ra Timón, nε ra Parmenas, nε ra Nicolás, nu'a mí t_unba y_u t'εc'yεi y_u judío 'b_u hin ní 'yεc'yεi ra Cristo,

nu'a bá nexpu ja ra hnini Antioquia.

⁶ Ne gätho bi ts'ixpu 'buh yu 'bäihü ra Cristo. Ne nu'u bi gäspa yu 'ye yu ya u büya, ne bin yahu Oja ngue da mbäx'u nangue ra 'befi bin t'un'du.

⁷ Ne man'da man'da bi hman räm hman Oja, janangue'a man'da xun ngu yu ja'i bu Jerusalén bi 'yεc'yei. Ne'u yu mbäjä bu ja yu nija yu judío, xun ngu bi 'yεc'yei ne bi deni.

Bi fent'a ra Esteban

⁸ Nuna ra Esteban, xun ngu räm fäts'i Oja bi unni ne rá ts'edi, ne bi 'yot' yun t'ot'e nuixte ne yu hmerya nangue rá ts'edi Oja bu 'buh yu ja'i.

⁹ Pe nu'u 'da yun 'yohu bi du'mi bin junthu ra Esteban, gue'u i pa bu ja n'da rá nija yu judío gueru i pa yu ja'i min 'yεhe, ne'u 'da yu mengu bu ra häi Cirene, neru ja ra hnini Alejandria, neru ja ra häi Cilicia, ne 'da yu mengu bu ra häi Asia, gätho bin junthu ra Esteban.

¹⁰ Pe him bi zä bi dap'a ra Esteban, nguetho xun ngu rán 'yomfēni mi ja, ngue mi ya con rá ts'edi rá Hogandahi Oja.

¹¹ Janangue'a nt'agui thoho bi 'ber'i 'da da man ra fehni, da 'yēna: "Dá øhmbe a bi ma, bi c'aman'u ra Moisés gue bi 'dac man t'ēdihü, ne bi c'aman'u Oja," bi t'ēmp'u 'da.

¹² Bi parpa yu ja'i büya, ne yu dāc'yēi, ne yu xānbate nija, bi fent'a ra Esteban ne bi

ts'ixpu bí ja ra junta ngueru i ja rán juānbate yu hmumbäjä.

¹³ Ne bi mba nthoni 'da da man yu fehni, ne bi 'yēna:

—Hingui ε'ts'a ní c'aman'u na ra dānija ne'u yun t'ēdi ra Moisés.

¹⁴ Nguetho dá øhmbe bi man na ran 'yohu, bi 'yēna: "Nu ra Jesús ra mengu Nazaret da xo't' ra dānija ne di päh yun t'ot'e gue bi xijü ra Moisés," bi 'yēn na ra Esteban, sä bi 'yēn'u.

¹⁵ Gätho mi hupu ja ra junta bi hyand ra Esteban, ne bi nu ngue majuani in 'youi xun ngu rá ts'edi Oja.

7

Din juān ra Esteban

¹ Nu'a ra dāmbäjä bi 'yän'na ra Esteban:

—Ha majuani 'be'a si'a ya.

² Nu ra Esteban bi dādi:

—N'yohu ahü, gyu ta ahü, dami 'yøhmbe ya 'bu majuani guēcä dí øt'ä a i sicä. Nu'a Oja nuixte thoho bin yaui ma ngarpa bøtahü ra Abraham, nu'bu mí 'buru Mesopotamia, ne hin nímba bu ra häi Harán.

³ Oja bi xifi: "Dami pøngua ni häi, ne gui socua ni meni, ne gua eru n'da ra häi ga ut'a'i," bi 'yēmbi.

⁴ Janangue'a bi bøm bu ra häi Mesopotamia, ne i t'ēmbi Caldea, ne bim 'buru ra häi Harán. Nu'bu ya bi du rá ta, bi nexpu Harán ne Oja bá si ua ja ra häi dí 'bøhmbe ya.

⁵ Pe nu ra Abraham hinga gue'a ra ora bi xi Oja di un'na ra häi, xinga n'da xequi da

ma gue rá häi zehε. Pε ma-
juani bi xifi di un ra häi gue
da gomhβu yám bom'βeto.
Nu'βu mi xifi, mán jo'o yú
t'uhni ra Abraham.

6 Nu'a Oja bi 'yεmbi: “Nu
nim bom'βeto ban 'yεhe βu
n'danni ra häi, nε da mba ma
unbi goho ciento njeja.”

7 Nε xø bi 'yεmbi: “Nugä ga
unbä u yu ja'i 'βuβu ja ra häi
gueru din 'yεhe, nε m'βεjua
βuya nu'u ba pøm βu gueru
min 'yεhe, nε ba εcua ja ra
häi, nε guecua da dandegui,” bi
'yεn Oja.

8 Oja bi 'yøt'ui ran hoqui
ra Abraham, nu rá hmεpya a
gue da mba nthεqui rá xifani,
nε'u yú xifani yú ts'unt'u. Bin
jabu 'βu mim 'βuh ra Isaac
rá ts'unt'u ra Abraham, ná
hyato pa bi mba nthεqui rá
xifani. Nε nu'βu mín dan'yohu
ra Isaac, bim 'βuh ra Jacob
rá ts'unt'u, nε nu'βu min te ra
Jacob bim 'βu'i 'de'mayoho yú
ts'unt'u, nu'u gue'u ma ngurpa
bøtahu u, bi 'yεn'a ra Esteban.

9 Nε xø bi 'yεna:

—Nu'a n'da rá ts'unt'u ra Ja-
cob, ra José a. Nε nu yán 'yohu
ra José bi seyabi, nε bi mbä.
Nε nu'a to'o bi däi bi zixpu ja
ra häi Egipto. Pε Oja min 'youi
ra José.

10 Nu Oja bi zeh ra José
nangue gätho yun unbi bi nu,
nε bi un rám fäts'i nε bi un rán
'yomfēni xun ho. Nε nu'a ra
Faraón, ra hmuts'ut'abi βu ja
ra häi Egipto, bi numanho a
ra José, nε bi japi di manda
gätho ra häi βu nεpu ja rá ngu.

11 Nε bin ja n'da ra dathu
βu gätho ra häi Egipto, nεpu

ra häi Canaán, nε nu yu ja'i bi
nu ran unbi nguetho xø ma
hin'yu 'βε'a da zi ma bøtahu βu
mí 'βuβu.

12 Nε nu'βu mi 'yøh ra Jacob
gue mi pa m'βε'ts'i βu 'βε'a
da ts'i βu ja ra häi Egipto, bi
mben'du 'da yú ts'unt'u, gue'u
ma bøtahu u.

13 Nε nu'βu mi mba
mahøn'a yún 'yohu, guexta'a
him mi pa'a ra José. Nu
ra José bi 'yεmp'u: “Dadín
'yohuhu.” Nε nu'a ra José bi
xi'a ra Faraón gue gue'u yún
'yohu u.

14 Nu ra José βuya bi ma din
zohni rá ta, ra Jacob, nε gätho
ná ngu mi 'βuβu ja rá ngu,
gue í jua'i hyate ma'de'ma
cut'anja'i.

15 Janangue'a nu ra Jacob bi
mba βu ja ra häi Egipto nε bi
du βu. Nε'u yú ts'unt'u mam
bombøtahu bá tu βu u.

16 Pε nu'u, him bá t'äpu, pε
bi thuxpu Siquem nubu ra häi
mí 'βu, nε bi t'äpu ja n'da ra
jado. Nu ra jado gue'a bi dän'a
ra Abraham gue bi mbä yú
ts'unt'u ra Hamor, ra mεngu
Siquem.

17 Nu'βu mi ts'utho da hyän
yu pa tengu bi xi Oja ra Abra-
ham, gue di un rá häi yám
bom'βeto, εmme bin xand yu
ja'i βuya, gue ma mi'israelhu,
nubu ja ra häi Egipto.

18 Nε nubya bi ndants'
man'da ra Faraón βu Egipto,
nguetho gätho ní huti yu
Faraón yu ts'ut'abi Egipto. Nε
nuna man'da ra Faraón him
mí pañ ra José.

19 Janangue'a bi uipi nε bi
unba u mam bombøtahu. Nε

bi manda da mba ma b̄nbi ḡätho yá ts'unt'ü a ra pa dim 'b̄i, gue da du, nguetho in ndepe him man'da din x̄and yu j̄a'i israel.

20 Nu'ü yu pa'ü bim 'b̄u'a ra Moisés. Nu'a, n'da ra t'uhni madi nequi din hocj̄a'i, ne mi numanho Oj̄a. Nhyuzna bi jamansu rá ta ne rá mbe b̄u ja yá nguse.

21 P̄e nu'b̄u mi th̄on'a thi ra 'uere Moisés, nu rá t'ixu ra Faraón bi d̄ini. Ne bi zini ne bi tede tengu'b̄u e rá t'uhni zeh̄e.

22 Nu'a ra Moisés b̄aya ḡätho mi s̄anbi 'be'a mí p̄ah yu m̄engu Egipto. Ne ḡätho i p̄omanho 'be'a mi ma, ne x̄an ngu mi sä da 'ȳot'e.

23 Ne nu'b̄u mi mb̄e'ts'a nyote nj̄eya, bi b̄eni da mba bí z̄engua har̄u madim p̄eh yá m̄enguh̄u gue yu j̄a'i israel.

24 Nu'a n'da ü, bi nu ran unbi ngue bi unba n'da ra j̄a'i egipto. Nu'b̄u mi nu'a ra Moisés, bi ȳani, bi cospa ra pengui bi hyo ngue bi du ra j̄a'i egipto.

25 Nu ra Moisés mim b̄eni gue mi p̄a'ü yu j̄a'i israel 'be'a da 'ȳot' Oj̄a, gue ra Moisés da ȳan'ü, di japi him man da nu ran unbi. P̄e him mi p̄a'ü yu j̄a'i.

26 Man'da pa b̄aya bi nu mah̄on'a ra Moisés gue bin tuhni yoho ȳan 'yoh̄u israel, ne nu ra Moisés bi z̄ä bi hocua yá mb̄i, bi 'ȳembi: "N'yoh̄u aui gadín cuui, 'be'a guí x̄nui a guí øt'ui gadín s̄uhmi," bi 'ȳembi.

27 P̄e nu'a gue mi ja rá ts'oqui bin cue, ne bi nd̄on'na

ra Moisés, bi 'ȳemp'a: "Ha i ja nin t'x̄di guí hegä'be, to'o bi xi'i gan ts'ut'abi ngue guí hogä'be.

28 Ha guí x̄na guí hyogui tengu'b̄u gmí hyo ra m̄engu Egipto mán de," bi 'ȳembi.

29 Nu ra Moisés nu'b̄u mi 'ȳode 'be'a bi man'a ran 'yoh̄u, bi 'dagui, bi mba b̄u 'dan-guadi ra häi Madián. Ne mí 'b̄ur̄u tengu b̄u nam 'b̄u'ü yu 'dan'yo j̄a'i, ne guerp̄u ja bim 'b̄ur̄u yoho yá ts'unt'ü.

30 Ne nu'b̄u mi tho'a nyote nj̄eya ngue mi 'b̄ur̄u, bi nequi n'da rá m 'b̄ehni Oj̄a mah̄ets'i b̄u ja ra t'üza mi z̄ø ra sibi, nub̄u ja ra ühäi, jomb̄u ra t'øh̄ø t'x̄m̄bi Sinaí.

31 Nu'b̄u mín nu ra Moisés, madi hyonya thoho, bi mba bi hyän'i ts'ü b̄u ja ra t'üza x̄na da nu 'be'a i ja b̄u. Bi 'ȳor̄pa rá nde ra Hmu mah̄ets'i b̄aya,

32 bi 'ȳembi: "Nugä drá Oj̄a gue i th̄ande ni nḡur̄pa mbomb̄øtah̄u. Nugä dra Oj̄a gue i th̄ande ra Abraham, ne ra Isaac, ne ra Jacob," bi 'ȳembi. P̄e nu ra Moisés bi fet'i ne bin su, him bi hȳanzamb̄i gue x̄pi hyandi.

33 Nu'a ra Hmu bi 'ȳembi: "Dami c'oc ni th̄ix̄fani nguetho nuua guí 'b̄äi, x̄an ho ua, ngue ya dí 'b̄äcä ua," bi 'ȳen Oj̄a.

34 Ne x̄ø bi 'ȳen Oj̄a: "Dá nu ma t'uhni 'b̄ur̄u ra häi Egipto ngue i pa ma unbi. Ne dá øcä yá hmbafi ü. Bá x̄cä ya gue ga japi da thegui. Ne nuya guí mba b̄u Egipto," bi 'ȳen Oj̄a, bi t'x̄mp'a ra Moisés, bi 'ȳen'a ra Esteban.

35 Nu ra Esteban xø bi xi'u yu juanbate mahøn'a, bi 'yɛna:

—Guehna ra Moisés bi ts'u 'bɯ mí 'yɛna xtí hecua yoho yun 'yohɯ ma mi'israelɯ, nɛ bi t'ɛmbi: “Ha i ja nin t'ɛdi gui hegä'be, to'o bi xi'i gan ts'ut'abi.” Guehna ra Moisés, Ojå bi mbɛnpɯ ngue din ts'ut'abi nangue yu jå'i israel, nɛ bi japi bi mba nthegui. Nɛ nu'a 'bɛ'a bi 'yøt'a ra Moisés, bi 'yøt'e nangue râm 'bɛhni Ojå mahɛts'i bi nɛqui bɯ, nu'bɯ mi ðɛ ra t'ɛza.

36 Nuna ra Moisés bi 'yøt' yun t'øt'e nuixte nɛ yu hmɛpya nubɯ ja ra häi Egipto. M'bɛjua bɯya bi gɯcpɯ thi yu jå'i bɯ ja ra häi Egipto, nɛpɯ ja ra thɛnga dejå bi 'yøt'a n'da ran t'øt'e nuixte, nɛpɯ ma'ueni nguepɯ bin 'yo yote njɛya yu jå'i.

37 Guehna ra Moisés bi xih yu jå'i israel: “Ojå da huan'nahɯ n'da ra pøngahya guerpɯ 'bɯh nin 'yohɯhɯ, tengutho bɯ bi huancä. Nu'a jatho gui 'yøhmbɯ 'bɛ'a da man'a,” bi 'yɛna, bi 'yɛn'a ra Esteban.

38 Nu ra Moisés gue'a bin 'yohɯ yu jå'i bɯ ma'ueni. Nɛ nubɯ ja rá yå ra t'øhø Sinaí bin yaui râm 'bɛhni Ojå mahɛts'i, 'bɯ mi gopɯ ja rán ðɯi ra t'øhø mam bombøtahɯ. Nɛ bi hyanba râm hman Ojå ra Moisés gue njåm'bɯ da guadi, nɛ gue'a bi thogahɯ a ya.

39 Pɛ nu'u mam bombøtahɯ him bi nde bi 'yɛc'yɛi a ra Moisés, him bi nde bi ðenni xun ho, pɛ bi numan'utho nɛ bi goh yú mbɯi, mí m bɛm bɯ Egipto.

40 Nu'u bi 'yɛmp'a ra Aarón, ra hmumbäjä: “Dami 'yørcache 'da yu ojä da zixcahɯ. Nguetho hin dí pãhmbe 'bɛ'a bi ja a ra Moisés gue bá jugähe bɯ ja ra häi Egipto,” bi 'yɛn'u.

41 Nu'u bi 'yøt'a n'da ra t'undani bɯya, ɛmbi yú ojä, nɛ bi hyo yun ðani nɛ bi mbøx yú 'bøts'e. Nɛ madín johya a bi 'yøt'e nangue yú 'yɛɛɛ.

42 Pɛ nu Ojå bi 'uegue nangue'u, nɛ bi hyɛgui da ðande ra hyadi, ra zana, nɛ yu sø, nguetho nt'o't'i bɯ ja rá søcuå yu pøngahya:

Pɛ hanja hinga guecä gá pøscahɯ 'bɯ gmí hyohɯ yun ðani 'bɯ gmí 'bɯhmbɯ nyote njɛya bɯ ma'ueni,

i ɛn Ojå, bi 'yɛn'u yu pøngahya.

43 Pɛ hinga guecä gá thandegahɯ pɛ guá tuhɯ n'da ra ngu'bøt'e guerpɯ gá thandehɯ a gá sänba zɛhɛ rá thuhu, gá ɛmfɯ ra Moloc.

Nɛ guá tuhɯ n'da rá hmite ra sø gá 'yɛmb zɛhɛhɯ ra ojå Renfán,

ngue gá nde gá thande zɛhɛhɯ. Janangue'a ga un'nahɯ nɛ ga pɛn'nahɯ man'da yatho xínda guerpɯ ra häi Babilonia,

i ɛn Ojå, bi 'yɛn'u yu pøngahya.

44 Pɛ guehma mi tu n'da ra ngu'bøt'e gue mí sänba Ojå u ma ngarpa bombøtahɯ 'bɯ mín 'yo bɯ ma'ueni, guerpɯ da ðande Ojå u, bi 'yøt'e tengu xí xi Ojå ra Moisés, nu'bɯ min yaui bɯ ja ra t'øhø. Bi xifi da 'yøt'e tengu ra hmɛpya xí nu.

45 M'bejua baya, nu'bu mí ngurpi ra Josué, pe guexta'a ra ngu'bòt'e bá tu'u ma ngurpa bombõtahu 'bu mí zøm bu ja ra häi xí xi Oja. Ne mí 'buru mi'da yu ja'i gue hing yu israel. Nu Oja baya bi hyøn'a thi yu 'dan'yo ja'i ne bim 'buru yu israel baya. Ne guexta'a mí jatho ra ngu'bòt'e nu'bu min ts'ut'abi ra David.

46 Nu'a Oja emme mí nu-manho ra David, gue 'dat'a Oja mí thande ra Jacob. Nu'a ra David bi 'yap rán t'edi Oja da hyomba rá ngu gue rá m ponui ra ngu'bòt'e.

47 Pe nu ra Salomón rá ts'ant'u ra David a, gue'a bi hyomba rá ngu Oja.

48 Pe nu'a Oja nuixte thoho hingui 'buru ja yu ngu nt'òt'e ngue yú 'ye yun 'yohu. Ngubu bi man ra pøngahya 'bu mí thocpa rá m hma ra Hmu mahets'i, ne bi 'yena:

49 Nuua mahets'i i ja ma ts'edi, necua ja ra ximhäi ja ma ts'edi,

'be'a ní ngu guín nde gui hyøguahu,

o haru guí emhbu ja ma säya.

50 Ha hinga guesägä dá øt'ä gätho ja ua ya,

en Oja, bi 'yæn'a ra pøngahya, bi 'yæn'a ra Esteban.

51 Ne bi thoc'a ra Esteban bi xi'u yu mbäja i ørpa ran juanbi:

—Nu'ahu xingui ts'u guí øhmbu 'bu ja'a si ahu, ne xum me ni mbühu, xingui ts'u di cüt' ni zaguhu. Thocua thoho guí säman'uhu rá Hogandahi Oja tengutho

mam bombõtahu, guín jahu bu.

52 Xinga n'da rá pøngahya Oja gue him bi hyo mam bombõtahu, n'dat'u yu pøngahya gue bi ma dua en ra Hoga Cristo, gue'a gá dahu ne gá yafu ne xin gá hyohu.

53 Nu'u yám 'behni Oja mahets'i bi 'daju rán t'edi Oja, pe hin guí urpahu ra güenda a 'be'a bi ma, bi 'yæn'a ra Esteban 'bu mi 'yemp'u yu ngurpi.

Bi tho ra Esteban

54 Ne nu'bu mí 'yøh ya 'be'a bi ma ra Esteban, bi de ra cue yú mbui ne bi yexpa yú ts'i.

55 Pe nu ra Esteban mí ha ra ts'edi xun ho rá mbui nangue rá Hogandahi Oja in 'youi, ne bi ndøs' mahets'i ne di nec thoho haru 'bu Oja. Ne bi nu ra Jesús 'darpu 'buhmi Oja ne i ja rá ts'edi.

56 Ne bi 'yena:

—Pe dami ndøs'hu nu dín nugä, n'yø, nsoqui mahets'i ne dín nugä a bin ja'i ua ja ra ximhäi, i 'bahu ja rán 'yei Oja, bi 'yena.

57 Pe nu'u baya man'da bi got yú zagu, ne bi mbafi nangue yú cue, gätho bi muxpu 'bah ra Esteban.

58 Ne bi gupru ja ra hnini ne bi bat'ado bu ma'ueni. Ne nu'u gue bim bate, bi mbøh yú coto nguetho in nde nte di hen'u. Bi mbøpu ja rá gua n'da ran 'yohu ní huti ra Saulo, ne bi 'yæn'u:

—Gui jamansu ts'u ma cogähe, bi t'emp'a.

59 Nε nu'bu gätho ní mba ma bat'ado ra Esteban, bi zo'a Oja, bi 'yεmbi:

—Nu'i ma Hmu Jesús, dami hyanga ma te ya.

60 Nε bin danyahmu, nts'edi bi mbafi, bi 'yεna:

—Ma Hmu i, o guí urpa ra güenda nanguehna ra ts'oqui bin ja ya.

Nε nu'bu mi man na, bi du buya.

8

Nu ra Saulo bi un ran unbi yu 'yεc'yεi

1-3 Nε nu'a ra Saulo 'da'angu bi mamhbu u bi hyo'a ra Esteban. Janangue'a nu ra pa ngue bi nu ran unbi ra Esteban, nu yu 'yεc'yεi mi 'buru Jerusalén bi mba ma ucpi. Nε xun ngu u bi mba bu mi'da yu hnini bu ra häi Judea, nepu ra häi Samaria, pe bi gopu u 'de'mayoho yu 'bäihü ra Cristo. Nε 'da'u yu 'yεc'yεi bi 'yäh ra Esteban, ne εmme bin zoni nangue'a. Nu ra Saulo εmme madi ucra yu 'yεc'yεi, ne mi curpu ja yu ngu mi six yan 'yohu ne yu xisu, ne bi got'a fädi.

I hman ran ho ma'da'yo nubü ra häi Samaria

4 Pe nu'u bi 'dagui, bi mamp'a rán ho ma'da'yo ra Cristo bu n'danni ním pa.

5 Nu'a ra Felipe bi mba bu ja n'da ra hnini ra häi Samaria, ne bi xih yu ja'i nangue ra Cristo.

6 Gätho yu ja'i bi 'yømanho 'be'a bi man na ra Felipe 'bu mi nu yan t'øt'e nuixte bi 'yøt'a.

7 Nguetho xun ngu yu ja'i bi hyønba thi yu zithu, ne nts'edi bi mba 'bu mí bøn'u. Nε nu'u mí 'ue'ts' yu ja'i ne'u yu dogua gätho bi zä.

8 Janangue'a εmme bin ja ran johya bu ja ra hnini.

9 Nε mí 'buru n'da ran 'yohu í Simón, mi øt' ran thäte, ne nu'u yu mengu Samaria madi hyonya thoho. Nu ra Simón min ndep yu ja'i da bēni jase rá ts'edi.

10 Nε gätho na ngu'u, yu t'uhni ne yu dác'yεi, nu'bu mi 'yø'u 'be'a bi man a, bi 'yεna:

—Nuna ran 'yohu na, ja ra ts'edi tengu Oja, εn yu ja'i.

11 Nu'u mi numansu ra Simón nguetho nya'a thoho mi häte. Nε bi hyonya thoho u 'be'a bi 'yøt'a.

12 Pe nu yu ja'i bi 'yεc'yεi 'be'a bi man'a ra Felipe nu'bu mí ma ra Hogamhma 'beru ní manda rá ts'edi Oja, ngue bi ma nangue ra Jesús. Nε bi mba ma xixyabi yan 'yohu ne yu xisu.

13 Ne'a ra Simón εna bi 'yεc'yεi, ne nu'bu mín xixya, bi den'na ra Felipe. Nε nu'bu mín nu yu hmerya ne yan t'øt'e nuixte bi 'yøt' ra Felipe, bi hyonya thoho ra Simón.

14 Nε nu'bu mi 'yø'u yu 'bäihü ra Cristo 'buru Jerusalén gue bi 'yεc'yεi yu mengu Samaria, bi mberpu ra Pedro ne ra Xuua u mi'da yu 'bäihü ra Cristo.

15 Nu'bu mi zøm bu buya, bin yahü Oja, bi 'yáp rá ts'edi ngue da hyan rá Hogandähi Oja yu 'yεc'yεi 'buru.

16 Nguetho hin ní zøh rá Hogandahi Oja bu ja yá mbui u, pe hønt'a nangue rá thuhu ra Hmu Jesús bin xixyá u.

17 Nu ra Pedro ne ra Xuua buya, bi gäspa yá 'ye yá yá yu 'yεc'yεi, ne bi hyan rá Hogandahi Oja buya.

18 Pe nu ra Simón, nu'bu mi nu bi hyan rá Hogandahi Oja u bi gäx yá 'ye yá 'bäihü ra Cristo, bi 'yut ra mbeti buya.

19 Bi 'yεmbi:

—Dami 'dac ma ts'edi gue hønt'a to'o ga cäx ma 'ye da hyan rá Hogandahi Oja tengu gui øt'ui, ma gá jut'aui, bi 'yεna.

20 Pe nu ra Pedro bi 'yεmbi:

—Di jua Oja ni mbeti, ne'e, nguetho guim beñi nangue ra mbeti sä gui tän'a 'be'a di un Oja.

21 Nguetho hinga gue'e ga comhbu na ra 'befi, mfadi ya him mahoqui ni mbui bu ja rá hmi Oja.

22 Dami päh ni mbui nangue ran ts'o. Dami 'yap rá punbi ra Hmu, ne da zä di pun'na'i nangue ran ts'o gá beñi.

23 Nguetho dí paði εmme ja ran ts'eya ni mbui, ne εmme xan ngu ran ts'o ja ni mbui guim beñi.

24 Nu ra Simón bi daði:

—Nu'aui gui 'yähmi ts'u rá ts'edi ra Hmu nanguecä, ngue hin gan nugä a gui mammi, bi 'yεmp'u.

25 Nu'bu mim 'bu'i ts'u bu ra Xuua ne ra Pedro, ne xí mamp'a rá hma ra Hmu mahets'i, bi mbeng bu Jerusalén. Pe him 'bex bi zøm

bu, ne m'bet'o gätho ná ngu ra häi Samaria bi man'a ran ho ma'da'yo bu bi thogui.

Nu ra Felipe ne ra mengu Etiopía

26 Nu'a n'da rá m'behni Oja mahets'i bi zøm bu bí 'bu'a ra Felipe, ne bi 'yεmbi:

—Ní mba 'danguadi guepu bí thoh ra 'yu ní mba Gaza, gue ní bøm bu Jerusalén. Nuna ra 'yu ní mba bu ra huenhäi na, bi 'yεmp'a rá m'behni Oja.

27 Bi ndants'a ra Felipe 'bex bi mba bu. Bi nu, i 'yo bu 'yu n'da ran 'yohu xan hets'i rá 'befi, di jamansup rá mbeti ra xuts'ut'abi Candace bu ra häi Etiopía. Janangue'a i t'εmbi ra eunuco, ngue nde da ma, m'boqui.

28 Nu'a xpí mbeng bu Jerusalén guepu bá thande Oja.

29 Nu rá Hogandahi Oja bi 'yεmp'a ra Felipe:

—Gui mba gui su'a ran 'yohu i hux ra carro.

30 Nu ra Felipe bin tih puja ne bi zädi. Nu'bu mí zøm bu, bi 'yøde gue mi neh ra søcuá ran 'yohu, gue rá søcuá ra Isaías rá pøngahyá Oja. Ra Felipe bi 'yän buya:

—Ha gui paði 'be'a nam bøn'a ra søcuá gadín xäh ya.

31 Bi daða'a ran 'yohu:

—Hague dán zä ga paçä nu'bu njon da xängui.

Ne bi xih ra Felipe da ndets'e din hyummi bu.

32 Ne nu'a ra søcuá madin xäh ran 'yohu mim ma gue:

I ts'ix'a n'da ran 'yohu tengu
n'da ra de'yo i ts'its'i
ngue da hyo.

Ne tengu n'da ra t'ude'yo
nu'bu i xpra rá xingu,
hin di c'uéhe,
ne ngutho a ran 'yohu hin din
ya.

33 Ne nu'bu mín nu ran unbi,
njom bi yani, njom bi
mbäts'i.

Ne njon da zä da ma hangu da
deni,
nguetho bi thäcua rá te ua ja
ra ximhäi.

Gue'a bi man ra söcuä bi nu
ran 'yohu.

34 Nu ran 'yohu büya bi
'yän'na ra Felipe:

—Dami xiqui ts'u to'o nín
'yohu na da nu ran unbi,
uague guesε na ra pöngahya
bi nu, uague n'dan'yo, bi
'yēmbi.

35 Nu'a ra Felipe büya, bi
du'mi bi ma 'be'a nam bö'n'a
ra söcuä nubü madín xäh na
ran 'yohu, ne bi xifi nangué ra
Jesús bi t'örpa na im man ra
söcuä, ne bi thoqui bi xifi xun
ho.

36 Ne nu'bu mí zöm bu po
ra dehe, nu'a ran 'yohu bi
'yēmp'a ra Felipe:

—Ha hin da zä dan xixyagä
'bu, ne po ua ra dehe ya, bi
'yēn'a.

37 Bi dā'a ra Felipe:

—Da zä, nu'bu guí εc'yēi a dí
xi'i nangué ra Jesús, gue gätho
ni mbüi.

Bi dā'a ran 'yohu:

—Dí εc'yēi gue gue'a ra Je-
sucristo rá Ts'unt'u Ojä a.

38 Ne bi säyabi rá carro büya.
Ne bi gäpü ja ra carro ne bi
mba bu mi po ra dehe. Nu

ra Felipe büya bi 'yörpa ran
xixyā a ran'yohu.

39 Ne nu'bu mi böxpü mí
po ra dehe, 'dahmantho
bi 'berpü ra Felipe gue bi
zix rá Hogandähi Ojä. Ne
nu ra mēngu Etiopía him
man'dandü bi nu'a. Ne nu'bu
mí thogui, bin johya rá mbüi.

40 Pe nu ra Felipe ní nequi
mahön'a bu ra hnini Azoto.
Ne nu'bu mambá thopü ja
yü hnini, bi mam bu ran ho
ma'da'yo asta gue'bu mi zöm
bu ja ra hnini Cesarea.

9

*Nu'a ra Saulo bi päh rán
'yomfēni*

1 Pe nu'a ra Saulo mim
man yan ucuate, ne ran däte
nangué yu 'yεc'yēi, gätho ná
'yöt'a bi 'yöt' ra Felipe. Ne bi
mba bu bí 'büh ra hmumbäjä.

2 Ne bi 'yöp ra söcuä ngue
ran t'ēdi da mba bu ja yü nijä
yü judío nubü ra hnini Dam-
asco. Ne nu'bu 'bo'o da düm bu
gue i ten ra Cristo, ogue ran
'yohu ogue ra xisu, da bent'i
ne da zixpü Jerusalén nthu't'i
din ofädi bu.

3 Ne nu'bu mí mba bu 'yu,
mí ts'ütho da zöm bu Dam-
asco, 'bex bí 'yēh mahēts'i
n'da ra nyot'i εmmε bi hyärpü
i 'bä'a ra Saulo.

4 Bi däng bu häi ra Saulo
büya, ne bi 'yö'a n'da ra nde bi
'yēna:

—Saulo, Saulo, hanja gní
angui.

5 Bi dā'a ra Saulo:

—To'o i, gra Hmu.

Nu ra Hmu bi dät'a:

—Nugä dra Jesús, guecä gadí ungui, ne xan hëi guí øt'e tengu n'da ra mbändani i pa ma sani ra t'o ndepe dim pëfi xan ho, ne i nete thoho.

⁶ Nu'a ra Saulo emme bin su ne bi fet'i, bi 'yëna:

—Ma Hmu, 'be'a guín nde ga øt'ä.

Nu ra Hmu bi 'yëmbi:

—Dami ndants'i gui mba bu ja ra hnini, nubü, da si'i 'be'a gui 'yøt'e, bi t'ëmbi.

⁷ Ne nu'u gätho mín 'yohü him mi sä din ya nguetho bin su. Nu'u mí øh ra nde pe him min nu to'o min ya.

⁸ Nu'bu mi ndants'a ra Saulo bi zøt' rá dä pe him mi nu, mi xädä thoho. Nu'u mín 'yohü bi bentpa rá 'ye bi zixpü Damasco.

⁹ Ne hyupa bäm 'bupü, ne mi xädä, ne him mi sihme, xing ra dehe mi si.

¹⁰ Ne mi 'bupü Damasco n'da ra 'yëc'yëi rá thuhu ra Ananías. Nu ra Hmu mahëts'i bin 'yuse bu ne bi zofu tengu'bu bin 'uï.

—Ananías, bi 'yëmbi.

Nu ra Ananías bi dadi:

—Dí 'bücä ua gra Hmu.

¹¹ Nu ra Hmu bi 'yëmp'a:

—Dami ndants'i gui mba bu ja ra 'yu t'ëmbi xan juani, ne gui hyom bu n'da ran 'yohü ra Saulo, ra mengu Tarso, i 'bupü ja rá ngu ra Judas. Nuya in zocä ya.

¹² Ne'a ra Saulo in nu tengu'bu ra t'i ngue guí mba bu ne guí cäx ni 'ye, ne da nu ran nequi mahøn'a, bi 'yën Ojä.

¹³ Bi dat'a ra Ananías:

—Ma Hmu i, xan ngu yu jä'i bi xiqui 'be'a øt'na ra Saulo, xan ngu yan ts'o xu 'yörpa yu 'yëc'yëi 'bupü Jerusalén.

¹⁴ Ne nuna bá äp rán t'ëdi yu hmumbäjä da bent'i ne da got'a fädi gätho to'o da ndøn'na ni thuhu, bi 'yëna.

¹⁵ Pe nu'a ra Hmu bi xi'a ra Ananías:

—Ní mbahma nguetho dá huahndä da ma nanguecä bu 'bu'u hing yu judío, ne yu hmuts'ut'abi, ne yu jä'i israel ngue yu judío.

¹⁶ Ne ga xifi xan ngu yan anbi da nu nanguecä, go bi 'yën Ojä.

¹⁷ Bi mba ra Ananías büya, ne nu'bu mi yörpü ja ra ngu, bi gäx rá 'ye rá ya ra Saulo ne bi 'yëmbi:

—Ma cu'i Saulo, nu ra Hmu Jesús, nu'a gue gá nu bu 'yu 'bu guá ðe, bá pëncä ua ya gue di ja i da xoh ni dä. Ne di ja i gui hyä ra ts'ëdi xan ho nangué rá Hogandähi Ojä gan 'youi, bi 'yëna.

¹⁸ Ne 'bex bi hyø'u mi comba yä dä tengu ra xihua. Ne 'bex bi hyand ran nequi yä dä ra Saulo, 'bex bi ndants' püya ne bin xixyä.

¹⁹ Ne nubüya, bin sihme ne bi zac mahøn'a rá jä'i. Ne bäm 'bu'i ts'u bu bí 'bu'i 'da yu 'yëc'yëi bu ra hnini Damasco.

Nu'a ra Saulo bi mam bu räm Hman Ojä bu Damasco

²⁰ Ne nu ra Saulo büya 'bex bi du'mi bá mam bu räm Hman Ojä bu ja yä nijä yu judío. Ne bi xifi gue nu ra Jesús rá Ts'ant'u Ojä a.

21 Gätho mi øde bi hyonya thofo ne bi 'yɛna:

—Ha hinga guehna ran 'yohu na mi cot'a fädi gätho mi ndønba rá thuhu ra Jesús bu Jerusalén. Ne ha him bá ɛcua ngubu da 'yøt'e, ne da zits'i nthu't'i bu 'buh yu hmumbäjä, bin 'yɛmp'u.

22 Pe nu ra Saulo man'da bi hya ra ts'edi bi ma xun ho. Ne nu yu judío 'bupu Damasco nte mi sä da ma, nguetho bi xifi, nu 'be'a gätho män ts'änni da'yøt'a rá Thahni Ojä gue ra Cristo, pe gue'a bi 'yøt'a ra Jesús, gueru bi 'yuti n'dat'a.

Nu'a ra Saulo bi 'dagui, ɛna xtám bent yu judío

23 Ne nu ra Saulo 'bu mí 'bupu nya'a ts'u yu pa, n'dat'a mí man'u yu judío hing yu 'yɛc'yɛi, ngue da hyo.

24 Pe nu ra Saulo mi øde 'be'a mbɛn'u yu judío. Nu'u mí fäh yá goxthi bu ja ra ndehnini, gueru ma mbä't'i ra jado. Ma pa ne ra xui mí fäh yu goxthi ngue nde da hyo.

25 Pe nu yu 'yɛc'yɛi bi zix ra Saulo gue ra xui, í cä'ma n'da ra 'bøts'e bu thi bu ja ra jado ngue ma føt'e ra hnini. Gue'a í 'da'a.

Ra Saulo 'bupu ja ra hnini Jerusalén

26 Nu'bu mí zøm bu Jerusalén ra Saulo, mí bɛni gue xtín 'yohu yu 'yɛc'yɛi. Pe nu'u mín su'u ne him mí ɛc'yɛi gue ra 'yɛc'yɛi ra Saulo.

27 Pe nu ra Bernabé bi zix'a ra Saulo gueru 'buh yá 'bäihu ra Cristo. Ne bi xifi ngue bi nu ra Hmu bu 'yu, ne bin

yäui ra Hmu. Ne bi xifi bi hyut' ran zambu bu Damasco nu'bu mí ma nanguera Jesús.

28 Nu yu 'yɛc'yɛi bi zim buya, ne bin 'yohu bu Jerusalén.

29 Ne nu ra Saulo bi hyut' ran zambu bi mamp'a rá Hman Ojä nanguera Jesús. Pe nu'u 'da yá mijudío gue i yá ra nde ra griego, madin junthu ra Saulo, ne'u nde da hyo'u.

30 Nu'bu mí 'yøh yu 'yɛc'yɛi gue nde da tho ra Saulo, bi zixpu Cesarea ne bi mbɛnpu Tarso.

31 Nuya bin hɛ yán unbi yu 'yɛc'yɛi gätho ra häi Judea, ne ra häi Galilea ne ra häi Samaria. Ne bin te yá mbui nanguera Ojä. Bi numansu ra Hmu ne bi nu rá m fäts'i rá Hogandähi Ojä. Ne man'da xun ngu bi 'yɛc'yɛi.

Bi zä'a ra Eneas

32 Nu'a ra Pedro mí 'yo mi nu u yu 'yɛc'yɛi 'bupu ja yu hnini, ne bi zøm bu ja ra hnini Lida gue da nu yu 'yɛc'yɛi 'bupu.

33 Ne bi dím bu n'da ran 'yohu ní hu Eneas, nhyäto njɛya xí 'yoi gue xun u, xín t'ɛ'ts' rá jä'i.

34 Nu ra Pedro bi 'yɛmp'a:

—Eneas, da zä'i nanguera Jesús, dami ndants'i pants' ni fidi, bi 'yɛmbi.

'Bex bi ndants'a ra Eneas buya.

35 Ne gätho ngue 'bupu Lida neru Sarón bi 'yɛc'yɛi ra Hmu 'bu mín nu'a bin ja, ne bi hyɛɛ yá t'ɛc'yɛi.

*Nu'a ra Dorcas bi dąmbęni
'b_u mi du*

³⁶ Nε nu' u pa u, mί 'b_upa
ja ra hnini Jope n'da ra xisu
gue ra 'yęc'yęi, í Tabita, nε
í Dorcas ngue rá nde y_u
griego. Nuna ra xisu ęmme
x_un ngu ran huęcate mί ęrpa
y_u mij_u'ih_u.

³⁷ Pε nuya bin ząman' u, nε
bi du. Nu' b_u mi 'berpa rá ja' i,
bi j_uxp_u bí ja n'da ra t'ots' i
mag_uts' i.

³⁸ Nu ra hnini Lida mί h_un
b_u Jope. Nu' b_u mί 'y_oh y_u
'yęc'yęi, gue 'b_upa Lida ra Pe-
dro, bi mbęhn'd_u yoho y_un
'y_oh_u gue ba ęrpa ra ts'edi ba
ęhε.

³⁹ Nu ra Pedro b_uya 'bex
b_un 'y_oh_u u. Nu' b_u mί z_oh_o,
'bex bi ts'ixp_u mag_uts' i ja a
ra cuarto guęp_u mί 'b_u' u y_u
hyoya xisu mί zoni. Nε bi 'yut
y_u he xí t'ęrpabi, gue bi 'y_orpa
ra Dorcas 'b_u mi 'b_ui.

⁴⁰ Pε nu ra Pedro bi xifi:

—Dami p_omhb_u ts' u n'da z_u
ora g_utho a_h.

Nε bin d_unyahmu nε bin y_uui
Oj_u. Nε bi hyant'a gue bi du,
bi 'yęmbi:

—Tabita dami ndants' i, bi
'yęmbi.

'Bex bi z_ot' rá d_u, nε nu' b_u
m_un nu ra Pedro, bi hyudi.

⁴¹ Nu ra Pedro b_uya bi
bęntpa rá 'yε nε bi xots' i,
bim 'b_ui. 'Bex bi zohn'd_u y_u
'yęc'yęi nε y_u hyoya xisu b_uya:

—Dami nu_u na xí du, nε bi
dąmbęni ya, bi 'yęmp' u.

⁴² Nu' b_u mί 'y_o' u g_utho ra
hnini Jope, x_un ngu bi 'yęc'yęi
ra Hmu.

⁴³ Nε nu ra Pedro x_un ngu
ts' u y_u pa bá cop_u Jope, b_um
'b_upa rá ngu ra Simón. Nu ra
Simón ra hoca xind_uni a.

10

*Ra Pedro nε ra hmudof_ui
Cornelio*

¹ Mί 'b_upa n'da ran 'y_oh_u í
Cornelio, nub_u ra hnini Ce-
sarea. Gue nuna ran 'y_oh_u im
hmu nanguę' u n'da munts' i
y_u dof_ui gue'a ní t'ęmbi Ital-
iano u.

² Nuna ra Cornelio
madague' b_u hing ra judío a,
pε nu'a nε g_utho 'b_upa rá ngu
mi th_unde Oj_u nε mί numansu
a. Nz_ui mi un y_un t' unni y_u
hyoya nε nz_ui m_un y_uh_u Oj_u.

³ N'da ra pa mbε hyunde,
tengu' b_u bi 'u_u 'b_u mί nu n'da
rám 'bęhni Oj_u mahęts' i, bi
y_urpa ja ra cuarto mί 'b_ui, bi
zofo:

—Cornelio, bi 'yęmbi.

⁴ Nε nu' b_u mί hyandi, bin su
nε bi d_ui:

—'Bε'a ma Hmu.

Nu ram 'bęhni bi 'yęmbi:

—Nu'a Oj_u im bęn' i, nε i ę' b_u
guí y_uui, nε in nu Oj_u 'b_u gdí
un y_un t' unni y_u hyoya.

⁵ Nuya, gui pęhn'd_u 'da y_un
'y_oh_u b_u Jope da d_um b_u n'da
gue ra Simón, nε guet'a ra Pe-
dro a, nε gua pęnhua.

⁶ Nu'a ra Pedro i 'b_uhmb_u
n'da ran 'y_oh_u í Simón gue
ra hoca xind_uni a, nε i 'b_upa
ndendej_u. Nu'a da xi'a' i 'bε'a
gui 'y_ot' e, bi 'yęn'a rá m 'bęhni
Oj_u.

⁷ Nu' b_u mί gua'a im ma,
'bex bi mbęng mahęts' i ram
'bęhni. Nu ra Cornelio b_uya

bi zohni yoho yá 'yēhe ne n'da ra dofui ngue i numansu Oja, ngue rá 'yēhe a.

⁸ Ne nu'bu mi xifi gátho 'be'a bi xih rá m 'behni Oja mahęts'i, bi mbęnpu Jope u buya.

⁹ Man'da pa buya mbe huxyadi nu'bu bá ępu 'yu yám 'behni ra Cornelio, hántho Jope, nu ra Pedro bi ndęxpü thi bu ja ra ze'ts'angu bu mí 'bui, guępu din yaui Oja.

¹⁰ Nu'a ra Pedro ęmmę bin tumanthuhu, ne gátho ní mba mahoqui ran ts'ihmę, nu ra Pedro buya bi nu n'da ran t'uti, tengu'bu bi 'ui.

¹¹ Ne bi nu nsoqui mahęts'i, ne bá cęi tengu n'da ra the'bø't'e xun ndoho gue mfent'i yá ts'at'i.

¹² Ne ba 'yo bu ja ra 'bø't'e hont'a go 'be'a má zu'uę i ja goho yá gua, ne yu zate, ne yu pozu, ne yu doja.

¹³ Nu ra Pedro bi 'yø'a n'da ra nde, bi t'ęmbi:

—Dami ndants'i gui hyo gue gui sa.

¹⁴ Bi dą'a ra Pedro:

—Hin'na ma Hmu, nguetho njam'bu xtá sagā xun ts'o, gue'a i man nin t'ędi hingui ho 'bu ga sa.

¹⁵ Ne bi 'yęmbi mahøn'a:

—'Yo gui ęna hingui ho 'be'a dá sändä da ts'a, ngue gátho dí hocä u, bi 'yęmp'a ra nde.

¹⁶ Ná hyundı bi sifi, bi ndęx mahøn'a mahęts'i ra 'bø't'e.

¹⁷ Nu ra Pedro, nu'bu gátho madı hyonya thoho ne im bęni 'be'a ní mba'a xí nu tengu ra t'ı, 'bex bi zøh yám 'behni ra Cornelio. Ne mí

'bäpu thi ja ra goxthi rá ngu ra Simón, ne xí 'yänni hapu ja'a ra ngu.

¹⁸ Nu'bu mí zøm bu, bi 'yänni:

—Ha 'bucua ra Simón Pedro.

¹⁹ Ne gátho nın 'yomfęni ra Pedro 'be'a ní mba a xí nu, nu'a rá Hogandahi Oja bi 'yęmbi:

—'Bupu hyu yan 'yohu i hon'i.

²⁰ Dami ndants'i, gui cęi ne gui mbähä u yan 'yohu, gui tenni ne hin gan su, nguetho nugä bá penhdä u, bi 'yęmbi.

²¹ Nu ra Pedro buya bi gępu mi 'bäh yan 'yohu gue bá penh ra Cornelio, ne bi xifi:

—Nugä guecä gui hongui. 'Be'a gni hyonju.

²² Bi dą'a:

—Nu ra Cornelio ra ngurpa dofui bá pęcähe. Nu ra Cornelio n'da ra hocja'i gue i numansu Oja. Ne gátho yu judıo i ndømanho nangue'a. Ne n'da ram 'behni mahęts'i bi xi'a da zonh'na'i, gue gui mba bu rá ngu, ne da t'ømanho 'be'a gátho gui xifi, bi 'yęn'u.

²³ Nu ra Pedro bi xifi da yurpu mbo ra ngu, bin oxpu buya. Nu'bu mi hyats'i bi mbähä ra Pedro. Ne'u 'da yu 'yęc'yei mí 'bupu Jope bi mbähä.

²⁴ Man'da pa buya bi zøm bu ra hnini Cesarea. Nu ra Cornelio xí zohni gátho 'bupu ja rá ngu ne yá amigo, ngue dim peti bu ja rá ngu. Gátho i tøm'bu.

²⁵ Nu'bu mí zøm bu ja ra goxthi ra Pedro, bá pøn

ra Cornelio, bi dąđi ne bin dąnyahmu bi dąnde.

²⁶ Pε nu ra Pedro bi gą'ts'i ne bi 'yęmbi:

—Dami ndants'i nguetho nugā dran 'yohą thohogā tengutho i, bi 'yęna.

²⁷ Nε i yąui gātho án yąt'a mbo rá ngu. Nε bi nu xąn ngu xím peti bą.

²⁸ Nu ra Pedro bi 'yęmp'a bąya:

—Guí pąhmbą hin 'yą man t'ęđihe dyą judíohe gue dan uąns'hą o gue ga cąthe bą ja ni ngumhbą, nguetho hin gyą judío ahą. Pε Oją xą 'yurcagui gue xínga n'da yą ją'i ga ęmhbe hin da zą dan yąmanhohe, ogue ga ęmfe hingui ho.

²⁹ Janangue'a nu'bą gmí zoncagui, bá ęcā ne nte mán t'änni dá änni. Nuya dín nde ga pąđi hanja gá zoncagui, bi 'yęn'a.

³⁰ Nu ra Cornelio bi 'yęm bąya:

—Ná goho pa tengu ra ora jabąya, dá ε't' man ts'ihmε 'bą mán yągā'be Oją, 'bex bi zọ'a n'da ran 'yohą ua dí 'bąi, mí he ra pąhni di fęxni.

³¹ Nε bi 'yęngui: “Cornelio, Oją bi 'yode 'be'a gám ma ne bi nu yąn t'unni gá un yą hyoya, ne im bęn'a'i.

³² Nuya guin zohna ra Simón Pedro 'bąpą Jope bą ja rá ngu ra Simón ra hoca xindąni a, ne i ja rá ngu bą ndendeją. Nε nu'bą da zọcua gan yąui,” ęn'a ram 'behni mahęts'i 'bą min zoqui.

³³ Jananjabą dá zonh'na 'i ne xąn ho guá ęhe. Nuya gāthogāhe dí 'bąhmbe ua ngue da nuje Oją, ga ọmhbe 'be'a gātho da xije Oją, gue gui xije, ęn'a ra Cornelio.

Bi sih ran ho ma'da'yo a ra Cornelio

³⁴ Nu ra Pedro bi 'yęmp'a:

—Nugā dí pącā ya hingui huahna Oją to'o da numanho gue'bą ra judío o hing ra judío.

³⁵ Nu Oją da zini hont'a go nda'a ní nde i yą, ngue to'o gātho da numansu'a, ne to'o i ọt' ran ho.

³⁶ Guí pąhmbą ram hma bá pęcāhe Oją dyą israelgāhe, dyą judiógāhe, bi ma nangue ra Jesucristo, gue nu'a di hocpa ní mbąi n'da, guehna rá Hmu ą gātho hont'a go 'be'a ní nde i yą.

³⁷ Nε guí pąhmbą ram hma nangue ra Jesucristo bi hmam bą gātho ra hāi Judea, bí mbąpą Galilea, gue'bą ya xí juah rá 'befi ra Xuua Nxixyą gue bi ma di xixyąba yą ją'i.

³⁸ Nε guí pąhmbą Oją bi un rá ts'edi rá Hogandąhi Oją ra Jesús, ra męngu bą Nazaret. Nu ra Jesús hոnbą go hapą bin 'yo mí ọt' ran ho, ne gātho ą mín 'yohą ra zįthu bi hyոnba thi ra zįthu. Gātho bi 'yọt'ą nguetho min 'youi Oją.

³⁹ Nε nugāhe ma 'bāigāhe a ra Jesús, dí mamhbe ma-juąni, nguetho dá nuhe 'be'a gātho bi 'yọt' ra Jesús nubą ma hāihe dyą judíohe, nepą ma ngąrpa hninihe Jerusalén. Nε m'bejua bi tho, bi guarpą ja ra pont'i.

11

40 Pɛ Oja bi xox'a ná hyupa, nɛ bi japi dá nugáhe xɛn ho.

41 Pɛ njom mi'da bi nu, hɔngdáhe gue xí huancáhe Oja. Janangue dí mamhbe majuaɲi, gue ya majuaɲi dán sihmɛgáhe ra Jesús 'bɛ mi ndants' 'bɛ mi du.

42 Nɛ nu'a bi mbɛncáhe gue ga xihmbe yɛ ja'i nɛ ga mamhbe, gue gue'a bi huahn'na Oja da 'yɔrpa ran jaɲbi yɛ ja'i 'bɛi nɛ'ɛ xɛn du.

43 Nɛ guehna mí mán'ɛ gátho yá pɔngahya Oja, gue gátho to'o da 'yɛc'yɛi nangue ra Jesús, da hyaɲ ra punbi nangue yá ts'oqui, bi 'yɛn'a ra Pedro.

Nu'ɛ hing yɛ judío bin t'un rá Hogandahi Oja

44 Nɛ i ya ra Pedro, 'bɛx bá ɛh rá Hogandahi Oja, gátho bi gohmbɛ yɛ ja'i i øh rá m hma ra Pedro.

45 Nɛ nu'ɛ yɛ judío min 'yohɛ ra Pedro madí hyonya thoho 'bɛ mí badi bin t'un rá Hogandahi Oja ɛ hing yɛ judío.

46 Nguetho bi 'yøde bin ya 'da yɛ nde hing yá ndese ɛ, gue bi 'yɛspa Oja 'bɛ mí ya.

47 Nɛ bi 'yɛn'a ra Pedro, bi 'yánni:

—Ha sä da mba ma hɛcpi ya 'bɛcua gue hin din xixya, nɛ ya xɛ hyaɲ rá Hogandahi Oja tengugahɛ, bi 'yɛna.

48 Nɛ bi ma di xixyaɲi nangue rá thuhu ra Jesu-cristo. M'bejua bɛya bi 'yáp ra mate ra Pedro da gohmbɛ bɛ mi'da yɛ pa.

Nu ra Pedro i xih yɛ 'yɛc'yɛi bɛ Jerusalén hague án zä bi 'yɛc'yɛi ɛ hing yɛ judío

1 Nɛ nu'ɛ mi'da yá 'bäihɛ ra Cristo nɛ yɛ 'yɛc'yɛi bɛ ra häi Judea mí øde gue yɛ ja'i hing yɛ judío bi hyaɲ rá m hman Oja.

2 Pɛ nu'bɛ mí mbeng bɛ Judea ra Pedro, nɛ bi zøm bɛ Jerusalén, nu'ɛ 'da yɛ judío yɛ 'yɛc'yɛi bɛ, bi zɛ'a ra Pedro.

3 Nu'ɛ bi xi'a ra Pedro, bi 'yɛmbi:

—Hanja gá mba bɛ yá ngu yɛ ja'i ngue hing yɛ judío, nɛ gán sihmɛhɛ ɛ.

4 Nu ra Pedro bɛya bi xifi 'bɛ'a gátho xín ja, gue'bɛ mí dɛ'mi bi xi Oja gue da zøm bɛ rá ngu ra Cornelio. Bi 'yɛna:

5 —Mí 'bɛcä bɛ ra hnini Jope, nɛ mí ya gá'be Oja. Dá nugá tengu'bɛ dá 'ui, bá cãh mahɛts'i tengu n'da ra the'bøt'e. Nɛ bá cãi mfɛnt'i goho yá ts'at'i, nɛ bi zøpɛ dí 'bɛi.

6 Nu'bɛ má handi dá nu hɔnt'a go 'bɛ'a má zu'uɛ 'bɛcua ja ra häi. Dá nu'ɛ ja goho yá gua, yɛ zu'uɛ nɛ yɛ zate nɛ mi'da. Nɛ dá nu yɛ pozɛ nɛ yɛ doja.

7 Nɛ dá ø'a n'da ra nde bi xiqui: “Pedro, dami ndants'i guí hyo gue guí sa,” bi 'yɛngui.

8 “Hin'na ma Hmu,” dá ɛmbi, “nguetho njam'bɛ dá sagä a man nin t'ɛdi ngue hin ga sahe.”

9 Pɛ nu ra nde mahɛts'i bi xiqui mahøn'a: “Pɛ 'yo guí ɛna hingui ho 'bɛ'a dí sändä da

ts'a, ngue gätho dá hocä yu," bi 'yengä a ra nde.

10 Nhyundï bi 'yøt'e njabü, bi mba ra 'bøt'e bü mahçts'i büya.

11 Ne 'bexque gue'a ra pa bi zøpü hyu yün 'yohü bü ja ra goxthi guerpü däm 'bücä, gue yüm 'behni bá nexpü Cesarea, ne bi hyongui.

12 Ne nu'a rá Hogandähi Ojä bi xiqui ga tenni, ne nte män t'änni ga änni. Ne 'bäcua ya 'dato yu 'yçc'yei ngue dá mbähmbe. Ne dá cäthe bü ja rá ngu n'da ran 'yohü í Cornelio.

13 Ne nu'a bi xije gue bi nu n'da rá m 'behni Ojä mahçts'i mí 'bäpü ja rá ngu, gue bi xifi da mbenpü ja ra hnini Jope 'da yün 'yohü, da 'yänni nanguecä.

14 Ne bi xifi gue ga xifi hague dán zä dim pøhø, ne'ü 'büpü rá ngu.

15 Ne nu'bü mí jua'a bi xic ra Cornelio, dá d'ü mí dá zocä büya. Ne nu'bü má d'ü mí dá mangä, nu rá Hogandähi Ojä bá çhe ne bi gohmü ü mí 'büpü büya, tengutho bi 'yørcähü rá mbüdi thoho.

16 Ne nubüya dá bengä rá m hma ra Hmu Jesús nu'bü mim ma: "Nu ra Xuua bi xixyü ahü ra dehe, pë nugä ga 'da ahü rá Hogandähi Ojä," bi 'yengähe ra Jesús, bi 'yën'a ra Pedro.

17 Ne xø bi 'yëna:

—Nu'bü n'dat'a ran t'unni bi un Ojä ü, tengutho bi 'dajü 'bü ya xtä çc'yëihü ra Hmu Jesucristo, ha da zä ga serpä a in nde da 'yøt' Ojä, bi 'yën'a ra Pedro.

18 Nu'bü mí 'yø'ü yu 'yçc'yëi 'büpü Jerusalén 'bë'a bi man ra Pedro, him mam bi zai pë bi 'yçspa Ojä, ne bi 'yën'ü:

—A, njabü øt Ojä 'bü, gue ne'ü yu jä'i hing yu judío di japi di päh yün 'yomfëni nangue yú ts'oqui, ngue ne'ü din ja ra temazäi ü, bi 'yën'ü.

Nu yu 'yçc'yëi dim peti bü Antioquia

19 Nu'ü 'da yu 'yçc'yëi ngue bi nu ran ünbi bü Jerusalén 'bü mí mba ntho ra Esteban, bin 'uext'ü. Nu'ü 'da bi mba bü n'danni yu häi Fenicia nerpü Chipre nerpü ja ra hnini Antioquia. Bi man rán ho ma'da'yo ra Cristo bü bim 'büi, pë hønt'ü yú mijudíoü bi xifi.

20 Pë nu'bü mí zøm bü Antioquia 'da yu mangu bü Chipre nerpü Cirene, bi zo'ü hing yu judío, gue ne'ü bi xifi nangue ra Hmu Jesús.

21 Nu'ü mí ja ra ts'edi xün ho nangue Ojä ü, janangue'a xün ngu yu jä'i hing yu judío bi 'yçc'yëi, bi hyëse yú t'çc'yëi, ne bi dën'na ra Hmu.

22 Ne bi 'yø'ü yu 'yçc'yëi 'büpü Jerusalén gue bi 'yçc'yëi ü 'da hing yu judío bü Antioquia. Janangue'a bi mbenpü a ra Bernabé.

23 Ne nu'bü mí zøm bü, bi nu ngue i nu rá mate Ojä yu jä'i i 'büpü. Bin johya rá mbüi ra Bernabé büya, ne bi zofu, bi xifi hin da hyëgui, pë din 'yomanho bü ja rá 'yu Ojä, ne da 'yørpä rá 'bëfi Ojä ngue gätho yú mbüi.

24 Nuna ra Bernabé n'da ra hocjä'i na, ne mí hä rá ts'edi xün ho rá mbüi nangue rá

Hogandāhi Ojā in 'youi, nε mí εc'yεi xηn ho. Janangue'a xηn ngu mi'da yη jā'i bi 'yεc'yεi ra Hmu.

²⁵ Nubηya, bá pøm bη ra Bernabé, bi mba bη Tarso bi hyom bη ra Saulo. Nε nu'bη mi dñi, bi zixpη Antioquía.

²⁶ Nε n'dajεya bām 'bηhmi bη, nε mi pa bη ja ram peti nε bi xānbi xηn ngu yη jā'i. Guepη ra mbηdi bi t'εmbi yη cristiano η yη 'yεc'yεi, gue mí nde da ma, i tεn ra Cristo η.

²⁷ Nu'η yη pa η, bá nεxpη Jerusalén 'da yη pøngahya, bi mba bη Antioquía.

²⁸ Nu'a n'da í Agabo, bi ndants'i bim 'bāpη madím peti yη 'yεc'yεi, nε bi ma con rá ts'edi rá Hogandāhi Ojā. Bi ma gue din ja ra thuhu gātho ra ximhäi. Nε nuna bin ja 'bη mim hmuts'ut'abi bη Roma a ra Claudio.

²⁹ Nε nu'bη mín ja ra thuhu, nu'η yη 'yεc'yεi bη Antioquía bi zānni hangu na ngu ts'η ra mbeti da bādi n'da ngu n'da, gue da 'benpa η yá mi 'yεc'yεihη 'bηpη ra häi Judea, ngue da mbāx'i ts'η.

³⁰ Nε ngubη bi 'yøt'e, bi mbenpa ra mbeti η yá ngærpi yη 'yεc'yεi bη Judea, bi hyax'a ra Bernabé nε ra Saulo.

12

Bi tho ra Jacobo nε bi mba mfent'i ra Pedro

¹ Nu'η yη pa η, nu ra ts'ut'abi Herodes bi manda da mba mfent'i yη 'yεc'yεi, bi dη'mi di ηnba η.

² Nε bi manda ngue bi tho ra Jacobo rán 'yohη ra Xuua, ra juai í tho a.

³ Nu'bη mi bāh ra Herodes gue i numanho yη judío hing yη 'yεc'yεi gue bi hyo ra Jacobo, bi bent'a ra Pedro, nε bin theui n'da ra dāmpeti mí sänba Ojā η yη israel, t'εmbi dābaxjua.

⁴ Janangue'a him 'bex bi tho ra Pedro, pε bi jot'a fädi. Nε bi manda 'dε'ma 'dato yá dofai ra Herodes di jamansu ra goxthi, 'da'i goho n'da cāt'i. Mím bεn'a ra Herodes xtán zixpη 'bηh yη jā'i, mí εna xtá hyo bη 'bη mí gua'a ram peti ran dābaxjua.

⁵ Nu ra Pedro guexta'a mí pa m'bādi xηn ho bη ja ra fädi, pε nu yá mi 'yεc'yεihη bim peti, nε εmmε bin yaηη Ojā nangue ra Pedro.

Ojā bi gηc'a ra Pedro nu'bη mí ofädi

⁶ Nu ra xui a gue mi εn'a ra Herodes xtán gηc 'bη mí hyats'i, nu ra Pedro mi cāt'inde yoho yη dofai, nε nu'a, nthu't'i yoho yη cadena, nε bin āha. Nε xø mí 'bāpη mi'da yη dofai bη ja rá goxthi ra fädi.

⁷ N'dahmantho bi zøpη 'bηh ra Pedro n'da rām 'bēhni ra Hmu mahęts'i. Nε bi nεcpη mbo ra fädi. Nu ram 'bēhni bi 'yaηba rá hyo ra Pedro, bi 'yā'a, nε bi 'yεmbi:

—Ndants'a n'dihi, bi 'yεmbi.

Nu yη cadena bi xosε gue'a mán thu't'i rá 'yε.

⁸ Nε nu ram 'bēhni bi 'yεmp'a mahøn'a:

—Dami tã't' ni ngu't'i ne gui 'yã't' ni thixfani.

Nu ra Pedro bi 'yøt'e tengu bi si'a. Ne xø bi 'yẽmbi:

—Hye ni daphni ne gui tengui.

⁹ Nu ra Pedro bi den'na ram 'behni, bi bøm baya. Pẽ him mí pã 'bũ majuãni gue'a rãm 'behni Ojã bi zits'i, uague tengu'bũ bi 'uĩtho.

¹⁰ Ne nu'bũ mi thopũ bí 'bãh rá mbãdi yũ mbãdi, ne bi thopũ ná yoho 'bãh yũ mbãdi, bi zøm bũ bí ja ra jut'it'ẽgui bũ ja ra 'yu ní mba bũ hnini. Bi xose ra jut'i ne bi bøm baya. Ne nu'bũ min 'yo bũ 'yu, bi 'ue'a rãm 'behni Ojã, bi ts'o'a ra Pedro baya.

¹¹ Nu'a ra Pedro, nu'bũ mi bãdi 'be'a gãtho bin ja, ngue majuãni ne hing ra t'i, bi 'yẽnse:

—Dí pãsegã ya gue ra Hmu mahẽts'i bá pẽhna n'da rãm 'behni, ne bá jũgã bũ ja rá ts'edi ra ts'ũt'abi Herodes, ne bi yãngã nangue 'be'a nde xtã 'yørcã ma mijudíohe, bi' yẽnse ra Pedro.

¹² Ne nu'bũ mín 'yomfẽnĩ ts'ũ, bi mba bũ ja rá ngu ra María, rá mbe ra Xuua Marcos, ne xũn ngu madím peti bũ, i yãhũ Ojã nangue ra Pedro.

¹³ Ne nu'bũ madí jãt ra jut'i bũ thi ja ra mbã't'i, bi mba bũ n'da ra hmute, ra 'yẽhe, í Rode, gue da bãdi to'o i 'bãpũ.

¹⁴ Ne nu'bũ mí 'yørpa rá nde ra Pedro, bi bãdi to'o, ne ẽmmẽ madí johya. Pẽ him 'bex bi xocuabi nguetho in nde m'bet'o bi xi'a n'dihi yũ

jà'i 'bãpũ, gue 'bãpũ ra Pedro bũ ja ra goxthi.

¹⁵ Nu yũ jã'i bi 'yẽmbi:

—Guí hãte.

Pẽ nu'a ra hmute guexta'a mi ma gue gue'a ra Pedro. Ne nu'ũ bi ma:

—Gue'a rán dãhi a.

¹⁶ Pẽ nu ra Pedro bi thoc thoho dí jãt ra jut'i, ne nu'bũ mi xocpi ne bi nu gue gue'a ra Pedro, bi hyonya thoho ũ.

¹⁷ Pẽ nu'a ra Pedro bi uãnbã rá 'yẽ, ndepe din hẽ. Ne bi xifi ha án zã bi gũcpũ ja ra fãdi ra Hmu. Ne bi 'yẽmp'ũ yũ jã'i:

—Dami xihmbũ a man'da ra Jacobo, gue ra Santiago a, ne'ũ mi'da yũ 'yẽc'yẽi 'be'a bin ja, bi 'yẽna.

Ne bi bøn'a ra Pedro bi mba n'danni.

¹⁸ Nu'bũ mi hyats'i, ẽmmẽ bin ja ran cui, gue'da xnin 'yãnthoho yũ dofũ, nguetho him bi bãdi 'be'a bin ja ra Pedro.

¹⁹ Ne nu ra Herodes bi manda dí honi pẽ him bá thĩni. Ne nubaya bi 'yãn'dũ yũ mbãngoxthi Hague bin ja, ne bi manda ngue da tho'ũ baya. M'bejua bi bøn'a ra Herodes ra hãi Judea, bi mba bũ ja ra hnini Cesarea, ne bãm 'bãpũ.

Bi du a ra Herodes

²⁰ Ne nu ra Herodes ẽmmẽ mí numan'ũ yũ jã'i 'bãpũ ra hnini Tiro nepũ Sidón. Pẽ nu yũ jã'i bim peti, pẽ m'bet'o bin amigohũ ra Blasto, rãm fãts'iui ra ts'ũt'abi Herodes. Ne bi sih ra Blasto din hocpãhũ a ra Herodes, nguetho jatho dí nexpũ 'be'a da zĩ yũ jã'i bũ bí ja rá hãi ra Herodes.

21 Janangue'a bi zän man'da ra pa bəya, nu yə ja'i bim pɛti. Nu ra Herodes bi hye rá pahni ɛmme xən ho, nɛ bi hyupə ja rá mɛxa, nɛ bin hɔt'ahya.

22 Nɛ ɛmme bi mbahni yə ja'i nɛ bi 'yɛn'ɛ:

—Hing rá nde n'da ran 'yohə bə na ya nɛ, pɛgue rá nde n'da ra oja, sə ɛn'ɛ.

23 'Dahmantho n'da rá m 'bɛhni Oja mahɛts'i bi japi 'bex bin zəman'ɛ ra Herodes, nguetho him bi ma ngue hinga gue'a Oja a, him bi 'yɛspa Oja. 'Bex bi nɛqui yə zu'uɛ mbo rá foho, bi du bəya.

24 Pɛ nu rá m Hman Oja bi thoqui bi hma, gətho bə n'danni bi 'yøh rá m Hman Oja yə ja'i.

25 Nu ra Bernabé nɛ ra Saulo, nu'bə mí guah yú 'bɛfi, gue bi sifi da hyax ra mbeti bə Jerusalén, bá peng bəya, bán 'yohə ra Xuua Marcos, bi zøpə Antioquia mahøn'a.

13

Nu ra Bernabé nɛ ra Saulo bi dɛmp'yə 'bɛfi ngue bi mamp rá m hman Oja bə n'danni yə häi

1 Nubə ra hnini Antioquia mi 'bɛpə yə 'yɛc'yɛi ngue nzai dim pɛti. 'Da'ɛ yə pøngahya, nɛ 'da'ɛ yə xänbate. Mí 'bɛpə ra Bernabé, nɛ Simón t'ɛmbi Negro, nɛ ra Lucio ra mɛngu bə Cirene. Nɛ mí 'bɛpə ra Manaén, nu'a 'darpə bi mba ma tedeui ra Herodes rá ts'ut'abi ra häi Galilea, nɛ mí 'bɛpə ra Saulo.

2 N'da ra pa nu'bə mí 'yøt' ram pɛti ɛ, nɛ mí ɛ't' yün ts'ihmɛ, nɛ nu'a rá Hogandəhi Oja bi 'yɛmp'ɛ:

—Dami 'uejə ya yoho yən 'yohə, ra Bernabé nɛ ra Saulo, nguetho xtá huanhdä ɛ da 'yøt' ra 'bɛfi dá xifi, bi 'yɛmbi.

3 Nu'bə mí 'yɛ't' yün ts'ihmɛ mahøn'a, bi 'yäp rá m fäts'i Oja 'bə mí dospa rá ya ra Bernabé nɛ ra Saulo.

Bin 'yɛhmbə bəya:

—Oja da zix ahə, bi 'yɛmbi.

Nu'ɛ bi 'bɛhni bi mam bə rá m Hman Oja bə Chipre

4 Nubəya nu rá Hogandəhi Oja bi zix'a ra Bernabé nɛ ra Saulo, bi mba bə ra hnini Seleucia. Nu'bə mí nɛxpə, bi hyu ra barco, bi mba bə ra häi Chipre, ra t'əhäi i ja bə made ra deja.

5 Nɛ nu'bə mí zøm bə ra hnini Salamina, bi mam bə rá m Hman Oja bə ja yú nija yə judío. Nɛ ra Xuua Marcos mín 'yohə nɛ bim fäxpə.

6 Nu'bə mí thopə gətho ra häi Chipre, bi zøm bə ja yú hyodi ra hnini Pafos. Nɛ bin tımhbə n'da ra judío gue ra badi, ɛna rá pøngahya Oja pɛgue ra hyäte a, nu rá thuhu í Barjesús.

7 Nu'a mín 'youi bə ja rá 'bɛfi ra Sergio Paulo, rá ts'ut'abi ra häi bə. Nu'a ra Sergio Paulo n'da ran 'yohə ɛmme mí ja rán 'yomfɛni xən ho. Nu'a bi zohna ra Bernabé nɛ ra Saulo nguetho nde da 'yøh rá m Hman Oja.

8 Pɛ nu ra badi Barjesús, n'dat'a ra Elimas, bi 'yə't'a ra ts'ut'abi, nguetho hingui

ndepe da 'yεc'yεi a i sifi, ne bin junth_u a ra Bernabé ne ra Saulo.

⁹ Nu ra Saulo, n'dat'a ra Pablo a, n'youi x_un ngu ra ts'edi nangue rá Hogand_uhi Oj_u a, εmme bi hyεt'a ran 'yoh_u ngue ra ba_udi.

¹⁰ Ne bi 'yεmp'a:

—Nu'i gra ndøhyäte εmme guín 'youi gätho 'be'a x_un ts'o. Nu'i gra ts'unt'u i ra d_uamants'o. Nu'i gadí ucu_u 'u gätho x_un ho. Ha nj_um'b_u gui 'yε'ts'a gní xih y_u ja'i hingui ho 'b_u da den Oj_u.

¹¹ Nuya da 'yøt'a'i ran unbi ra Hmu mahεts'i. Gan xädä gue hin da zä gui nu ran nequi 'da y_u pa, bi 'yεmp'a ra Pablo.

'Bex bin xädä, bi g_u 'bexui rá dä, ne bi hyoni to'o da garpa rá 'yε'a b_uya.

¹² Nu'b_u mí nu'a ra ts'ut'abi 'be'a bin ja, bi hyonya thoho, 'bex bi 'yεc'yεi b_uya, nguetho ya bi ba_udi maju_uni a rán xädi ra Hmu mahεts'i ngue mím man'a ra Pablo.

Ra Pablo ne ra Bernabé nub_u ra hnini Antioquia, gue ra häi Pisidia

¹³ Nu ra Pablo ne'u mín 'yoh_u bi hyu ra barco, bi nexp_u Pafos ne bi zøm b_u Perge b_u ja ra häi Panfilia. Pe nu ra Xuua Marcos bá ε'a, bá sotho u mín 'yoh_u, ne bá peng mahø'n'a b_u Jerusalén.

¹⁴ Nu ra Pablo ne'a ra Bernabé mín 'youi, bi nexp_u Perge bi mba b_u man'da ra hnini Antioquia b_u ra häi Pisidia. Ne nu'b_u mi zø'n ra pa ran säya, bi y_urp_u ja rá nij_u y_u judío ne bi hyup_u u.

¹⁵ Nu'b_u mi gua'a man'u 'b_urp_u, ngue rá søcu_u y_un t'εdi y_u judío ne rá søcu_u y_u pøngahy_u, nu'u di jamansu b_u ja ra nij_u bi xi'a ra Pablo ne ra Bernabé:

—N'yoh_u aui, nu'b_u ja aui ts'u n'da ran zofo, dami xije ts'u.

¹⁶ Bi ndants'a ra Pablo b_uya, bim 'bäi, bi u_un rá 'yε ngue ndepe da 'yøh y_u ja'i, ne bi 'yεmbi:

—N'yoh_u ah_u ma mi'israelh_u, ne gätho ah_u guín numansuh_u Oj_u, dami 'yøhmb_u ya.

¹⁷ Nu'a Oj_u gue dí tenhd_u dy_u israelh_u, bi huan'd_u mam bombøtah_u ne bi japi bin x_undi x_un ngu nu'b_u mí 'b_urp_u ra häi Egipto, ne mí 'b_urp_u teng_u y_u n'dan'yo ja'i. Ne nu Oj_u b_uya bá j_uc'u nangue rá ts'edi b_u mi 'b_ui.

¹⁸ Ne madague'a him madí d_urp Oj_u y_u mb_ui u 'b_u min 'yo mbε nyote njεya b_u ma'ueni u, pe guehma bin ja rá yemb_ui Oj_u.

¹⁹ Ne bi un'na ra häi Canaán u ma mi'israelh_u gue di manda zεhe, 'b_u mí jua'a bi hyo'u yoto y_u nde xmí 'b_urp_u. Ne bin z_um b_u ma mi'israelh_u b_uya.

²⁰ Nu Oj_u b_uya bi japi bim 'b_uh y_u zε'mi, ne goho ciento ne yote ma'det'a njεya madí manda ma mi'israelh_u, asta gue'b_u go mím 'b_uh ra pøngahy_u Samuel.

²¹ M'bejua bi ndese y_u ja'i n'da ra hmuts'ut'abi di manda u. Ne bi jap Oj_u a ra Saúl dim hmuts'ut'abi b_uya. Nu ra Saúl, rá ta a ra Cis, gue

rám bombøta ra Benjamín mí 'buh maya'bu. Ne nu'a ra Saúl bim hmuts'ut'abi yote njeya.

22 Nu'bu mi 'uec Oja ra Saúl buya, bi japi bim hmuts'ut'abi ra David. Ne mi man Oja, bi 'yena: “Nuna ra David, rá ts'unt'u a ra Isaí, emme dín numanho, nguetho da 'yorca a ma pähä ne 'be'a gätho dín nde,” bi 'yen Oja, bi 'yen'a ra Pablo 'bu mín zo'u yú mijudíohu bu ra hnini Antioquia, ra häi Pisidia.

23 Ne bi thoqui bi man ra Pablo, bi 'yena:

—Ne gue'a ra David rám bom'betø na ra Jesús gue bá pencahu Oja, ma pørpatehu dyu israelhu, dyu judíohu, tengu mí man Oja maya'bu.

24 Ya ma gueru di damp'rá 'befi ra Jesús, nu ra Xuua mí xih ma mi'israelhu gue din xixyá to'o gätho bi päh yú mbui nangue yú ts'oqui.

25 Nu'bu mi ts'utho da du a ra Xuua, nu'a mí mam buya: “Nu'a gá bεmhbu gue guecä pε hinga guecä. Pε m'bejua ba εhe, ne hin dí sęcä tengu a, nguetho emme xun hęts'i rá ts'edi a,” mí en'a ra Xuua, bi 'yen'a ra Pablo.

26 Ne bi thoqui bi man ra Pablo, bi 'yena:

—Man 'yohu ah, yúm bom'betøju ra Abraham, ne mi'da ah gue ne'ahu guí numansuhu Oja, gueju bá pencahu na rám hma Oja, ne i ma hague dán zä di pøju.

27 Pε nu ma menguhu mí 'buru Jerusalén, ne yú ngurpi u, him mí paði gue gue'a ra Jesús mí o't' yu pøngahyá,

madague'bu i hmam bu ja ma nijahu gätho yú pa ran säya. Janangue'a bi 'yørpa ra Jesús tengu mán t'o'ti 'bu mí yapi gue da hyo.

28 Nu ra Jesús nte min du-pate, pε bi si'a ra Pilato gue di manda da tho.

29 Ne nu'bu mí 'yørpe 'be'a gätho mán t'o'ti bu ja rám hman Oja, ne m'bejua buya bi mba ma ç'mi bu ja ra pont'i, ne bi t'ägui.

30 Pε nu Oja m'bejua ts'u bi xoxru 'bu'u xun du.

31 Ne nu yun 'yohu mín 'yohu mam'bet'o a ra Jesús 'bu mí nεxru ra häi Galilea, ne bi mba bu ra dahnini Jerusalén, ne guet'u i xih yu ja'i u ya.

32 Necä'be dí xi ah ya nangue ra Jesús, ran ho ma'da'yo gue'a mí xi Oja u ma bøtahu 'bu mí ma gue 'be'a majuani din ja.

33 Ne gue'a bin ja a ya. Gue bi jacuahu 'bu mí xox'a ra Jesús, gue gueju dyum bom'betøju u bi xi Oja majuani. Tengu mán t'o'ti bu ja rám Hman Oja, ná yoho ra Salmo, i ena: “Nuya nam pa ya, dí ε'ts'i'i, da nu'u yu ja'i ya gue majuani ma Ts'unt'ui,” mí en Oja 'bu mi 'yena, bi 'yen'a ra Pablo.

34 Ne xø bi 'yen'a ra Pablo:

—Ne bi xox Oja a ra Jesús 'bu mí du, ne hin da du mahøn'a. Ne gue'a bi man Oja, 'bu mi 'yena: “Dat'a ra hoganjapi ga 'da'i tengu dá xih majuani ra David,” bi 'yen Oja, bi 'yen'a ra Pablo.

35 Ne xø bi 'yena:

—Nε gue'a bi mam bu man'da ra Salmo gue bi 'yo't'a ra David, bi xi Oja: “Hin gui jap'a ni Hoga Ts'unt'a da 'ya a rá ngoc'yei,” bi 'yεmbi.

36 Pε nu ra David nu'bu mí jua'a rá 'befi ngue bi 'yörpa rá pähä Oja gätho mí 'bucua ja ra häi, bi du. Nε 'darpu yän 'yägüi yü bōta bi t'ägüi, ne bi 'ya bu rá ngoc'yei a buya.

37 Pε nu'a rá ngoc'yei ra Jesús, bi xox Oja a, him bi 'ya a.

38 Ma cu ah, dín nde ah gui pähmbu, nangue ra Jesús i jajü ra punbi nangue ma ts'oquih, ne gue'a dí xi ah a ya.

39 Hōnt'a go to'o gah ga dāp ma mbuih a ra Jesús, dín jajü ra punbi gätho ma ts'oquih. Nε madague'a dí øthü yän t'ēdi ra Moisés bi xi Oja, pε hinga gue'u dí punga ma ts'oquih u.

40 Dami 'yεc'yēih ra Cristo ya, janangue'a hin gui nuh 'be'a bi man yu pōngahyā bu ja rá m Hman Oja, nu'bu mí ma:

41 Damin 'yomfēnih ts'u a gnán thennate thohu, nguetho dí øt'ä n'da ra 'befi nuixte yu pa jabüya gui 'buhmbu.

Pε nu'bu hin gui 'yεc'yēih 'bu 'bo'o i xi ah, gui hyonya thohoh 'bu bi mba ma un'ni ah, ne gui tuhü buya.

Gue'a mí man yu pōngahyā 'bu mí 'yεn Oja, bi 'yεn'a ra Pablo.

42 Nε nu'bu mí bōm bu ja ra nijā ra Pablo ne'a mín 'youi, ne nu'u 'da gue madim peti bu bi 'yāp ra mate gue da xih

mahōn'a 'bu ni yoto u, tengu xí xih ya.

43 Nε nu'bu mí gua'a ram peti bu ja ra nijā, xun ngu yü mijudío hu ne'u i εc'yēi tengu yu judío, bi den'na ra Pablo ne ra Bernabé. Nu ra Pablo ne ra Bernabé bi xifi ngue di thoqui da 'yεc'yēi ra Jesús, gue dí 'daju rá mate Oja a.

44 Janangue'a nu'bu mí zōn'a hyāto pa buya, ngue ra pa ran säya, mbe gätho na ngu yu jā'i 'bupu ja ra hnini bim peti bu, ngue da 'yōh rám Hman Oja mahōn'a.

45 Pε nu'bu mi nu'u yu judío ngue ní mba bu ja yü nijā gätho yu jā'i, ne bin seya u buya. Nε bin junthü ra Pablo ne mí εn'u him majuāni a bi ma, ne bi c'āman'u a.

46 Nu ra Pablo ne ra Bernabé bi hyut'ran zambü ne nts'ēdi bi ma:

—Bi zān Oja m'bet'o thoho bi sijü rá m Hman Oja dyu judío hu, ne hin gá hyāmbu. Janangue'a hin nin sähu gui hyāmbu ra temazāi. Pε ga mbähmbe ga xihmbe yu jā'i hing yu judío ya.

47 Nguetho ra Hmu mahęts'i bi mbencähe ne mi ma:

Ya dá penh'nahu gui xihmbu yu jā'i hing yu judío, dín ja ran nequi yü mbü.

Nε gätho ra ximhäi gui mamhu hague dán zā ga yānba yü te yu jā'i, ne gue'a bi xije ra Hmu a, bi 'yεn'a ra Pablo.

48 Nε nu'bu mí 'yōh yu jā'i ngue hing yu judío 'be'a bi

man ra Pablo, bin johya yá mbai, ne bi 'yçna:

—Xan ho rám Hman Oja, bi 'yçn'a.

Ne bi 'yç'yçi to'o gátho mán thahni gue din t'un'na ra temazaí.

⁴⁹ Ne nu rám Hman Oja, ya gátho b_u ja ra häi Pisidia bi hma.

⁵⁰ Pe nu'u 'da y_u judío bi parpa u 'da y_u xisu, gue'u 'da mí sòm b_u ja yá nijá ne mí pa nt'çspi b_u ja ra hnini, ne'u mi'da y_un 'yoh_u gue y_u ngurpi b_u ja ra hnini. Ne nu'u bi ucpa ra Pablo ne ra Bernabé buya, ne bi xifi da bøm b_u ja yá häi.

⁵¹ Janangue'a nu ra Pablo ne ra Bernabé bi huac yá gua y_u fonthäi, ngue n'da ra hmerya nde da ma, da nu rán theui a bi 'yõt'u. Ne bi mba b_u ja ra hnini Iconio buya.

⁵² Pe nu y_u 'yç'yçi b_u Pisidia emme bin johya, ne bi hya ra ts'edi xan ho nangue rá Hogandähi Oja.

14

Ra Pablo ne ra Bernabé nub_u ra hnini Iconio

¹ Nub_u Iconio, bi yurp_u ra Pablo ne ra Bernabé b_u ja yá nijá y_u judío, ne bi mam b_u a rám Hman Oja. Ne bi ma xan ho, janangue'a xan ngu yá mijudíoh_u bi 'yç'yçi, ne'u y_u ja'i gue hing y_u judío.

² Pe nu'u 'da y_u judío ngue him bi 'yç'yçi emme madin 'yath_u u hing y_u judío, bim parbi da z'u y_u 'yç'yçi.

³ Pe nu ra Pablo ne ra Bernabé nya'a bim 'burp_u, nguetho xan ngu bi 'yç'yçi b_u, ne

bi hyut' ran zambai bi ma nangue ra Hmu mahçts'i. Nu ra Hmu bi un yá ts'edi u ngue da 'yõt' y_u hmerya ne y_un t'õt'e nuixte, guerp_u da bañ y_u ja'i, Oja in 'yoh_u ra Pablo ne ra Bernabé.

⁴ Pe nu y_u ja'i b_u ja ra hnini bin heque. 'Da'u bi den y_u judío hing y_u 'yç'yçi, ne 'da'u bi den ra Pablo ne ra Bernabé.

⁵ Janangue'a, nu y_u ngurpi b_u ja ra hnini bi un ran t'çdi u hing y_u 'yç'yçi, y_u judío u'da, hing y_u judío u 'da, gue da z'u, ne di bat'ado u.

⁶ Pe nu ra Pablo ne ra Bernabé, 'b_u mí baði 'be'a nde da 'yörpe, bi 'dagui, bi mba b_u ja ra hnini Listra, nep_u ra hnini Derbe nub_u ra häi Licaonia. Ne bin 'yo gátho ra xequi b_u.

⁷ Nep_u bá mam b_u rán ho ma'da'yo ra Cristo b_u u.

Bi mba ma bat'ado ra Pablo b_u Listra

⁸ Nub_u ja ra hnini Listra mí 'burp_u n'da ran 'yoh_u, ra dogua, ngue ya xín jab_u 'b_u mim 'bai. Ne mí hurp_u nguetho hin jam'b_u bin 'yo.

⁹ Nu ran 'yoh_u i øde 'be'a bi man ra Pablo. Nu'b_u mí hyçt a ra Pablo, mí paði 'be'a mí m bçn'a z_u dogua, ngue ya i ç'yçi gue dí hocpa rá gua ya.

¹⁰ Janangue'a nu ra Pablo nts'edi bi ma:

—Ndants'i gam 'bai.

Nu ran 'yoh_u buya 'bex bi zägui bin 'yo.

¹¹ Ne nu'u y_u ja'i, nu'b_u mín nu 'be'a bi 'yõt'a ra Pablo, nts'edi bi mbafi, ne bin ya yá nde 'u licaonia, bi 'yçna:

—Nuya yu oja ya, pe bi nequi tengu'bu yun 'yohu, bi zocua ja ra hai di 'buhmbu, bi 'yɛn'u.

12 Nu ra Bernabé bi 'yɛmbi tengu rá thuhu yá oja zehɛ ra Júpiter, ximangutho a ra Pablo bi 'yɛmbi tengu rá thuhu yá oja zehɛ ra Mercurio. Nguetho man'da mi ya'a ra Pablo, ne i ɛmbi rá pɔngahya ra Júpiter a ra Mercurio.

13 Nu'a ra mbäjä buya, ngue mí pɛp'a yá oja Júpiter, mí ja bu n'da ra ngu bu ndehnini, guɛpu mí thande ra Júpiter yu ja'i. Nu'a ra mbäjä ne'u da yu ja'i bá si yun dani guɛpu 'buh ra Pablo ne ra Bernabé, ɛmbi ra Mercurio ne ra Júpiter, gue da hyo yun dani da mbɔspe. Ne bá ca yu dɔni, gátho da mbɔspe.

14 Pe nu'bu mí bah ra Bernabé ne ra Pablo 'be'a i nde da 'yɔt'u yu ja'i, bi yurpu 'buh yu ja'i, bi dun yá pahni, ndepe da bah yu ja'i hingui numanho 'be'a nde da 'yɔt'u, ne bi 'yɛmbi:

15 —N'yohu ahɛ hanja ngubɛ gní 'yɔthɛ. Nguetho dyún 'yohu thoho'be, pe bá ɛ'be ua gue dín nde ga xi a'be gui 'yɛs'hɛ 'be'a guí ɔthɛ, nguetho sáti thoho 'be'a guím bɛmhbu. Nde'bu gui 'yɛs'hɛ gní thandehɛ u guí ɛmfɛ yu oja ua ja ra hai, ne gui thandehɛ majuaɛni Oja. Nguetho gue'a bi 'yɔt' mahɛts'i necua ja ra hai ne ra dejá ne gátho i ja ua.

16 Nu'u yu pa bi thogui, Oja bi hyetho yu ja'i da 'yɔzehɛ yá pähä zehɛ.

17 Pe nu Oja buya zai i urcahu rá hogan 'yomfɛni i ɔrcahu, gue bí penh ra 'ye ne di japi dín ja ma huahihɛ, ne di 'dajɛ 'be'a dí sihɛ ne di 'dajɛ ran johya ma mbaihu, bi 'yɛn'a ra Pablo.

18 Madague'bu ngubɛ mí man ra Pablo, pe xun heí bu í hecpa yu ja'i gue hin da mbɔspe.

19 Pe bi zɔm bu 'da yu judío bá nexpɛ ra hnini Antioquia bu ja ra hai Pisidia, nepu Iconio, ne nu'u bi parba yu ja'i da zuh ra Pablo ne ra Bernabé. Nu yu ja'i buya bi bat'ado ra Pablo ne bi gurpu hai, bi hyon'a thi bu ja ra hnini, ne ɛmbi gue ya bi du.

20 Pe nu'bu mí zoh yu 'yɛc'yɛi bu 'ben'a ra Pablo, bi ndants' puaya, ne bi mba mahon'a bu ja ra hnini. Nu'bu mí hyax buya bi mbɛ ra Bernabé bu ja ra hnini Derbe.

21 Nubu ja ra hnini Derbe bi mamp'a rán ho ma'da'yo ra Cristo, ne xun ngu bi 'yɛc'yɛi. Ne nubuya, nu ra Pablo ne ra Bernabé bá nexpɛ, bi thoh mahon'a bu ja yu hnini Listra ne Iconio nepu Antioquia bu ra hai Pisidia.

22 Guɛpu bi thoqui bi hat ra ts'edi yá mbai yu 'yɛc'yɛi, ne bi xifi di thocta a dí 'yɛc'yɛi, nguetho gátho to'o da yurpu di manda rá ts'edi Oja, jatho da nu xun ngu yun unbi.

23 Ne nubuya nu ra Pablo ne ra Bernabé bi 'yɛ't' yán ts'ihme 'bu mí huan'dɛ dín ngurpi n'da ngu n'da bu ja yum peti. Ne bi 'yáp Oja ngue da mbäx'u yu ngurpi. Ne bi

däp'a Ojä u gätho na ngu u yu 'yεc'yεi gue di jamansu, nguetho bi 'yεc'yεi Ojä u.

Bá peng bu ra Pablo ne ra Bernabé bu Antioquia ra häi Siria

²⁴ Ne nubuya ra Pablo ne ra Bernabé bi thopu ra häi Pisidia ne bi zom bu ra hnini Perge nubu ra häi Panfilia.

²⁵ Ne gueru bi mamp'a rán ho ma'da'yo ra Cristo. M'bejua buya bi mba bu ra hnini Atalia.

²⁶ Gueru bi hyu ra barco bi mba bu Antioquia bu ra häi Siria, gueru ra mbadi xí un Ojä yú 'befi u, ne xí t'äp rá m fäts'i Ojä u. Ne nuya bi juah ya.

²⁷ Nu'bu mi zom bu, bi ma dim peti yu 'yεc'yεi, ne bi xifi gätho bi 'yot'e ngue bi ze'a Ojä, ne bi xifi ne'u hing yu judío bi jap Ojä bi 'yεc'yεi.

²⁸ Ne nu ra Pablo ne ra Bernabé, nya'a bim 'bahmbu yu 'yεc'yεi bu buya.

15

Bim peti yu ngurpi bu Jerusalén

¹ Nu'u yu pa u bi zom bu Antioquia 'da yun 'yohu bi neχpu ra häi Judea. Ne sä bi xi'u yu 'yεc'yεi hing yu judío ngue hingui sä dim pø'a n'da 'bu hinga nthequi yú xifani, tengu bi xänba ra Moisés u yu judío.

² Nu ra Pablo ne ra Bernabé nts'edi bin junthu u, janangue'a bi t'εmbi da mba bu Jerusalén, ne'u mi'da yu 'yεc'yεi, din yahu bu yú 'bäihu ra Cristo ne'u mi'da yu ngurpi

bu, nangue 'be'a bi man'u yun 'yohu.

³ Janangue'a nu'u yu 'yεc'yεi bu Antioquia bin 'yεhmbu buya, bi mbenpu ja ra 'yu u. Ne nu'bu mi hyax ra 'yu ní mba Jerusalén, bi thopu ja ra häi Fenicia nepu ra häi Samaria. Ne nubu bi thogui, bi xih yu 'yεc'yεi ngue bi hye'u yú t'εc'yεi zεhe u hing yu judío, ne bi den ra Cristo. Ne nu'bu mí 'yø'u yu cu nangue ra Cristo 'be'a bi man ra Pablo, bin johya buya.

⁴ Nu ra Pablo ne ra Bernabé ne'u mín 'yohu buya, bi zom bu Jerusalén. Ne nu yú 'bäihu ra Cristo ne'u mi'da yu ngurpi mi 'buru, ne gätho mi'da yu 'yεc'yεi, bin johya 'bu mín nu'u, ne bim petihu. Ne nu ra Pablo ne ra Bernabé bi ma gätho 'be'a bi 'yot'e, ngue bi ze'a Ojä 'bu mí xi'u hing yu judío.

⁵ Pe 'da'u yu judío, yu fariseo u ngue mí εc'yεi, bim 'bäi ne bi 'yεna:

—Jatho da mba nthequi yú xifani yu 'yεc'yεi gue hing yu judío, ne da sifi da 'yot' yün t'εdi ra Moisés, bi 'yεn'u.

⁶ Nu'u yú 'bäihu ra Cristo buya, ne'u mi'da yu ngurpi, bim peti ngue bin 'yän'du 'be'a man'da xun ho da 'yot'e.

⁷ Ne nu'bu nya'a thoho madín 'yomfεni u, bim 'bä'a ra Pedro, ne bi 'yεna:

—N'yohu ahu, guí pahmbu gue maya'bu ts'u bi xicä Ojä n'dandj gue ga xi'u 'da yu jaj'i hing yu judío ran ho ma'da'yo. Ne nangue dá mangä, bi zä bi 'yøde ne bi 'yεc'yεi.

8 Nu Ojå gue i paṛpa yú mbæi yu ja'i, bi jaꝓ ga paḥmbæi sin'u hing yu judío, nguetho bi un rá Hogandahi Ojå u, tengu bi 'dajꝓ dyu judíoꝓ.

9 Nu Ojå him bi 'yøt'a n'da ran heque nangueꝓ dyu judíoꝓ ne'u hing yu judío, pe ne'u bi japi bi bo yú mbæi ngue bi 'yɛc'yei.

10 Nuya hanja guí ɛmhbu hin da zin Ojå u gue him bi 'yøt' yán t'ɛdi ra Moisés, pe ya bi zin Ojå u. Nguetho guí ɛmhbu i jatho da 'yøt'u yan t'ɛdi, tengu'bu gui hyøspahu n'da ra 'beni, gue hin dá háthꝓ, xínga gue'u mam bombøtahꝓ xtá hyät'i, bi 'yɛn'a ra Pedro.

11 Ne xø bi 'yɛna:

—Pe nuꝓ dí ɛc'yeiꝓ ngue da mba ma pøhøgäꝓ nangue rá mate ra Hmu Jesús, ngutho'u hing yu judío, bi 'yɛn'a ra Pedro.

12 Ne nubꝓya bi ya ra Bernabé ne ra Pablo, ne bi xi'u 'be'a gätho bi 'yøt'e nangue rá ts'edi Ojå, yu hmepya ne yan t'øt'e nuixte ngue bi 'yøꝛꝓ 'buh yu ja'i hing yu judío. Ne gätho ná yaꝓ njom bin ya.

13 Nu'bu mí gua'a bi ma ra Pablo ne ra Bernabé, nu ra Jacobo Santiago bi 'yɛmp'u madim peti bu:

—N'yohꝓ ahꝓ gui 'yøhmbꝓ ya 'be'a dí mangä.

14 Nu ra Simón Pedro ya bi xijꝓ ha ín ja Ojå ra mbædi bi huahn'ni 'da yu ja'i hing yu judío ngue da 'yɛc'yei.

15 Ne ngutho bi man yu pøngahya 'bu maya'bu, 'bu mí

'yo't'i 'be'a bi man Ojå.

16 Bi 'yɛna:

M'bejua gua pengä mahøn'a, ne ga japi din thandegui mahøn'a tengu mi thandegui nu'bu mí 'buh ra David.

Tengutho 'bu di hoc mahøn'a n'da ra nijå gue xan yøt'e.

17 Ne gätho mi'da yu ja'i da hyongui, guecä dra Hmu mahɛts'i.

Gätho to'o yu ja'i hing yu judío ngue ma mbeti u, da hyongui.

18 Njabꝓ bi man Ojå maya'bu ne bi japi bi faꝓya gue'bu go maya'bu.

19 Janangue'a dí xi ahꝓ ya, ɛn'a ra Jacobo, nde'bu hin te ga xihmbꝓ da 'yøt'a xan heꝓ u hing yu judío, gue nu'u xí hyeɛe yú t'ɛc'yei ne i ten'na Ojå.

20 Pe ga othꝓ n'da ra søcuå, ne ga xihmbꝓ u da hyegui gätho yán t'øt'e yu hmite, ne hin da 'yøt' yan 'yomt'ɛni, ne hin da za ra ngø gue him bi bøn rá ji 'bu mí tho, ne hin da zi ra ji.

21 Janangue'a hin di unba yú mbæi to i ten yán t'ɛdi ra Moisés, nguetho xan ngu yu jeꝓa xí thogui i hmam bu ja yú nijå yu judío yán t'ɛdi ra Moisés, gätho yu hnini i hma 'bu ra pa ran ts'äya, bi 'yɛn'a ra Jacobo.

22 Gätho yu 'yɛc'yei ne yú 'bäihꝓ ra Cristo ne mi'da yu ngarpi bi numanho 'be'a bi man'a ra Jacobo. Ne mi ɛn'u gue da thanh'ni 'da da 'behni da mbähä ra Pablo ne ra Bernabé bu Antioquia. Ne

bi thanh'na ra Judas t'εm̄bi Barsabás nε ra Silas, nε gue'υ 'da yú nḡarpi yυ 'yεc'yεi υ.

23 Nε nu ra s̄ocuą ngue bi ḡats'i bi ma:

“Nugähe, ma 'bäigähe a ra Jesucristo, nε mi'da gähe gue dyú nḡarpigähe, nε gätho ni cuje nangue ra Cristo, dí pen'nahυ ra s̄ocuą, ma cu ahυ, nε dadí zεngua ahe. Dadín cuhυ nangue ra Cristo gyυ jā'ihυ ngue hin gyυ judíoħυ guí 'bυhmbυ bυ Antioquía, nεpυ gätho ra häi Siria nεpυ ra häi Cilicia.

24 Nugähe dá øhmbe ngue 'da yυn 'yohυ bi nεxua bi mba bυ, nε bi pat'ahυ nε bi xi ahυ ngue jatho da mba nthεqui ni xifanihυ nε guí 'yøthυ rán t'εdi ra Moisés. Pε nu'υ hin dá penhdähe υ.

25 Nugähe dám petihe nε dá sänhde 'da yυn 'yohυ da mbähä ra Pablo nε ra Bernabé.

26 Nu ra Pablo nε ra Bernabé εmmε dí numanhohe, nguetho hingui su din 'yo bυ hapυ εna da tho, ngue da ma nangue ma Hmuhυ ra Jesucristo.

27 Nε dá penhde ra Judas nε ra Silas dá xi'asεhυ 'bε'a dá othe.

28 Nguetho rá Hogandāhi Ojā bi xije, nε dá numanhohe, ngue hin ga 'da ahυ mi'da yυn t'εdi xən hεi guí 'yøthυ nangue yún t'εdi ra Moisés. Hønt' ya zυ ts'υ yυn t'εdi dá ot'ahe.

29 Nuya dí xi ahe ya, ngue hin guí sihυ 'bε'a bi 'bøspa yυ hmite, xínga gue ra ji guí sihυ, xínga gue guí sahυ ra ngø

gue him bi bøn ra ji 'bυ mi tho. Nε hin guí 'yøthυ yυn 'yomt'εni. Nu'bυ guí hyεhmbυ gätho 'bε'a dí xi ahe, xən ho 'bυ. Ojā da mbäx ahυ. Nε hønt'a dí xi ahe ya,” bi 'yεn'a ra s̄ocuą bi 'yo't'a ra Jacobo Santiago 'bυ mi ja ram peti bυ Jerusalén, bi ḡax ra Pablo.

30 Nε nub̄aya, bi mbähä ra Pablo, ra Bernabé, nε ra Judas, nε ra Silas bυ ja ra hnini Antioquía. Nu'bυ mí zøm bυ, bi ma dí peti yυ 'yεc'yεi nε bi dá ra s̄ocuą b̄aya.

31 Nε nu'bυ mí nu'υ 'bε'a mí mam bυ ja ra s̄ocuą, bin johya yú mb̄ai nangue ran zofo bi sifi, ngue bi hyurpa yú mb̄ai.

32 Nu ra Judas nε ra Silas, nε'υ, yυ pøngahyą υ. Nε nangue rán zofo υ bi hyurpa yú mb̄ai yυ 'yεc'yεi. Nε bi mbäts'i da 'yεc'yεi xən ho.

33 Nu ra Judas nε ra Silas bim 'b̄apυ Antioquía 'da yυ pa. M'bεjua bin 'yεte yυ 'yεc'yεi, bi mbεhni da mbeng bυ 'b̄a'υ ngue bá penh'da.

34 Nε m'bεjua him bi nde bi mbeng bυ ra Silas, nε bá copυ Antioquía.

35 Nε ra Pablo nε ra Bernabé bi gopυ Antioquía. Nu'υ nε'υ gätho mi'da yυ xänbate bin xänbate bυ, nε bi mamp'a rá m Hman ra Cristo.

Ná yondj̄ bi mba n'danni ra Pablo, bi man rá m Hman Ojā

36 Nu'bυ mí tho'i 'da yυ pa, ra Pablo bi 'yεmp'a ra Bernabé:

—Ga mbε bυ ja n'da ngu n'da yυ hnini xtán 'youi xtám mammi rá m Hman Ojā. Ga

nuui ma cuh_u nangué ra Cristo 'bɛ'a di ja'ɥ.

³⁷ Nu ra Bernabé bi nde da zix'a ra Xuua Marcos.

³⁸ Pɛ nu ra Pablo him mi nde da zix'a, nguetho nu'a bi 'dap_u Panfilia, nɛ him bi thoc rá 'bɛfi b_u.

³⁹ Nɛ hinga 'da'angu bi bɛm_u nɛ bin heque. Nu ra Bernabé bi zix'a ra Marcos bi hyu ra barco í mba b_u ra t'uhäi Chipre.

⁴⁰ Nu ra Pablo bi huanh'na ra Silas ngue da mbɛ. Nɛ nu y_u 'yɛc'yɛi b_u Antioquía bin y_uh_u Oj_u, bi 'y_up rá mate Oj_u nangué'ɥ. Bi mba b_uya.

⁴¹ Nɛ nu'ɥ bi thorp_u ra häi Siria nɛp_u Cilicia, nɛ nya'a ts'ɥ bim 'b_up_u hap_u bi thogui, gue bi h_ut ra ts'ɛdi x_un ho y_u 'yɛc'yɛi b_u.

16

Nu ra Timoteo bin 'yoh_u ra Pablo nɛ ra Silas

¹ Nu ra Pablo nɛ ra Silas bi mba b_u ra hnini Derbe nɛp_u Listra. Nɛ bin t_umhb_u b_u n'da ra 'yɛc'yɛi, ra Timoteo na. Nu rá mbe ra judío, nɛ ra 'yɛc'yɛi a, pɛ nu rá ta, ra mɛngu b_u Grecia a.

² Nu y_u 'yɛc'yɛi b_u Listra nɛp_u Iconio bi mamanh_u nangué ra Timoteo.

³ Nɛ nu ra Pablo bi nde din 'youi a, janangué'a bi hyɛcpa rá xifani, gue hin di ɥ't' y_u mb_ui y_u judío. Nguetho gätho y_u judío 'b_up_u i p_uq_ui ngue rá ta ra mɛngu b_u Grecia a.

⁴ Nɛ gätho y_u hnini b_u bi thogui bi xih y_u 'yɛc'yɛi da 'y_ut'e 'bɛ'a bi man ra Jacobo nɛ y_u 'bäih_u ra Cristo

nɛ y_u ngarp_u y_u 'yɛc'yɛi b_u Jerusalén, ngue 'bɛ'a x_un ho da 'y_ut'ɥ hing y_u judío.

⁵ Nɛ gätho y_u 'yɛc'yɛi bi thoc-tatho bin te y_u mb_ui nangué 'bɛ'a bi 'yɛc'yɛi. Nɛ mpa 'b_u mpa 'b_u man'da i hux'a ná ngu y_u 'yɛc'yɛi.

Nu ra Pablo bi 'uj tengu'b_u n'da ra mɛngu Macedonia

⁶ Nu'ɥ bi thocp_u ra häi Frigia nɛp_u ra häi Galacia b_uya, nguetho him bi jap'a rá Hogand_uhi Oj_u xtá man ram hma b_u ra häi Asia.

⁷ Nu'b_u mi z_um b_u ra häi Misia ɛna xtá mba b_u ra häi Bitinia, pɛ nu rá Hogand_uhi Oj_u xínga guerp_u bi japi da mba b_u.

⁸ Bi thorp_u ja ra häi Misia b_uya, bi mba b_u ra hnini Troas b_u ndendej_u.

⁹ Nɛ nub_uya nu ra Pablo bi nu n'da ran t'uti 'b_u mín xui, tengu'b_u ra t'í, ɛna gue'b_u n'da ran 'yoh_u ra mɛngu Macedonia mí 'b_up_u ja rá hmi, nɛ bi 'yɛmbi: “Ba ɛcua ja ra häi Macedonia nɛ gui zeje ts'ɥ,” bi 'yɛna.

¹⁰ Nɛ nugä dra Lucas, dí o't'ä ra s_ucu_u i ja ua, dín nde ga mbähmbe b_u ra Pablo. Nɛ nangué'a bi t'ut'a ra Pablo, janangué'a 'bex dán sähe ga mbähmbe b_u ja ra häi Macedonia, nguetho dá h_uxhe nju_uni ngue'a Oj_u bi zoncähe b_u, in ndeje ga mamhbe b_u ran ho ma'da'yo dí y_uq_uɥ a.

Bi z_um b_u Filipos ra Pablo nɛ ra Silas

11 Nu'bu má pømhbe bu Troas dá huhe n'da ra barco ne njuantho dá uenthe bu ja ra t'uhäi Samotracia gue i jabu made ra deĵa. Nu'bu mi hyats'i dá thohmbe bu Neápolis.

12 Dá nexhe bu Neápolis buya ne dá sømhbe bu ra dahnini Filipos, rán guat'i ra häi Roma. Nu ra hnini Filipos man'da ja rá ts'edi xinda gue mi'da yu hnini bu ra häi Macedonia. Ne däm 'buhmbe bu 'da yu pa.

13 Ne nu'bu ra pa ran säya dá pømhbe bu ja ra hnini, dá mbähmbe bu ja ra ndendathe gueru zant'a min yahu Oĵa yu ja'i. Ne dá huhmbe bu, dá xihmbe rá m Hman Oĵa u yu xisu ngue madím peti bu.

14 Ne nu n'da ra xisu í Lidia ra mengu bu Tiatira, bi 'yøde 'be'a dá mamhbe. Nu'a ra Lidia ra mbä'bøt'e na, i pä ra 'bøt'e xun jupoi ngue xun ho. Nu'a i eç'yei ne mi numansu Oĵa, janangue'a bi xocua rá mbai da 'yøde xun ho 'be'a bi man'a ra Pablo.

15 Nu ra Lidia bin xixya buya ne gätho 'buru rá ngu. M'bejua bi xicähe:

—Nu'bu guí ña majuani dí eç'yei ra Hmu mahets'i, ba ehmbu ua ja ma ngu gam 'buhmbu ua 'da yu pa, bi 'yēnje.

Ne bi 'yørcahe ts'edi janangue'a dá mbähmbe.

16 N'da ra pa nu'bu má mbähmbe bu zai bi yahu Oĵa yu ja'i, dán c'athe n'da ra hmute ra 'yēhe. Nu'a man ra 'yøde nangue ra zithu min 'youi, ne

mí taha xun ngu ra mbeti di un'du yú hmu.

17 Nu'a ra hmute mi ten'na ra Pablo necähe. Bi mbafi bi 'yēna:

—Nuya yun 'yohu, yú mbeſi Oĵa nuixte thoho, i xāngahu hague dán zä dam pøhmbu, bi 'yēna.

18 Ne xun ngu yu pa ngubu mi øt' ra hmute. Madí xømbu ra Pablo ne bi xi'a ra zithu min 'youi ra hmute:

—Nangue rá thuhu ra Jesu-cristo dami pøm bu rá mbai na ra hmute, bi 'yēmbi.

'Bexque bi bøn ra zithu buya.

19 Nu'bu mí paħ yú hmu ra hmute gue him man zä da dap rán zäbi, bi bent'a ra Pablo ne ra Silas, ne bi zixru ja ra tai gueru 'buh yu ze'mi.

20 Ne nu'bu mi dä bu 'buh yu ze'mi, bi 'yēn'u:

—Nuya yun 'yohu 'bucua, yu judío ya. Ne in nde di ts'on yu ja'i 'bucua ja ma hninih.

21 Ne i man yun t'øt'e gue hingui sä ga øthu, nguetho nuju dyu romanohu. Ne hin'yu man t'edi ga øthu a i xiju, sä bi 'yēn'u yu yäpate.

22 Ne bi munts' yu ja'i ngue nde da zu'u. Nu yu ze'mi buya, bi manda da 'bøcua yú pahni, da mba m'bei ra Pablo ne ra Silas.

23 Ne nu'bu mi juadi ngue emme xí 'bei, bi mba njot'i bu ja ra fädi. Ne bi sih ra mbängoxthi da mbädi xun ho.

24 Nu'bu min t'un ran t'edi ra mbädi bi zixru man'da mbo. Ne bi zemba yú gua bu ja ra fädiza.

25 Nu'b_u mi z_om made ra xui b_uya, nu ra Pablo n_e ra Silas min y_ah_u Oj_a n_e bin tuh y_u thuhu Oj_a. N_e g_atho mi'da y_u of_adi mi øde.

26 N_e 'dahmantho 'b_u mi mb_udi bin ja n'da ra 'y_anh_äi, gue'b_u go mi guhni y_u guangu ra f_adi. G_atho y_u jut'i bin xoz_eh_e n_e g_atho y_u t'_egui man that'i y_u of_adi bin xoz_eh_e.

27 N_e nu'b_u mi nuh rá mb_ungoxthi ra f_adi, bi nu g_atho nsoqui y_u goxthi, bi g_ux rá juai b_uya gue nde xt_in hyos_e, nguetho mim b_eni ngue _em_i g_atho x_i 'da'u y_u of_adi.

28 P_e nu ra Pablo nts'edi bi mba't'i, bi 'y_em_i:

—O gad_in _unba z_eh_e nguetho g_atho dí 'b_uc_ahe ua.

29 N_e nu'a ra mb_ungoxthi b_uya bi 'y_a'a n'da ra sibi, bi y_ur_p mbo, n_e _em_i di fet'i nguetho min su. N_e bi y_or_p ja rá gua ra Pablo n_e ra Silas.

30 N_e bi g_uc_p thi _u, n_e bi 'y_anni:

—N'yoh_u aui 'b_e'a sä ga øt'_a ngu_ep_u da z_a dam p_oc_a, bi 'y_ena.

31 Nu ra Pablo n_e ra Silas bi 'y_em_i:

—Dami d_ap ni mb_ui ra Hmu, ra Jesucristo, di pun'na ni ts'oqui, n_e da zimanho i, n_e'_u g_atho 'b_ur_p ni ngu, 'b_u di d_ap y_u mb_ui a, bi 'y_em_i.

32 Nub_uya bi xih rán ho ma'da'yo ra Cristo n_e g_atho 'b_ur_p rá ngu.

33 N_e nu'a ra mb_ungoxthi n_e g_atho 'b_ur_p ja rá ngu bin xixy_a a ra xui a.

34 Nu'a ra mb_ungoxthi b_uya bi zix'a ra Pablo n_e ra Silas b_u ja rá ngu, n_e bi 'u_ini. N_e'a, n_e g_atho 'b_ur_p ja rá ngu _em_i bin johya nguetho bi 'y_ec'y_ei Oj_a.

35 Nu'b_u mí hyats'i, nu'u y_u z_e'mi bi mb_enh'd_u y_u asmayo da xih ra mb_ungoxthi da b_om b_u ja ra f_adi ra Pablo n_e ra Silas.

36 N_e nu'a ra mb_ungoxthi bi xi'a ra Pablo b_uya:

—Nu y_u z_e'mi bá p_enh ra nde ga xoc'au. Nuya sä gui p_om_i n_e nte gui jai, bi 'y_em_i.

37 P_e nu ra Pablo bi 'y_em_i:

—Nug_a'be dí c_a'be ran t'_edi bi b_om b_u Roma, p_e guehma bi 'b_ezag_a'be b_u 'b_uh y_u j_a'i, n_e him 'b_e bi ju_ang_a'be p_e bi goct_a'be. Nuya ha _en'_u gui j_ug_a'be ngue njon da nu. Hin'na, hingui sä. Bá xifi ba _es_e da xog_a'be, bi 'y_ena.

38 Nu y_u asmayo b_uya bi mba bi xih y_u z_e'mi 'b_e'a bi ma ra Pablo. Nu y_u z_e'mi nu'b_u mi 'y_ode ngue i c_a y_un t'_edi b_u Roma a ra Pablo n_e ra Silas b_uya, _em_i bin su.

39 N_e nu'b_u bá _eh y_u z_e'mi b_uya, bi xocuabi n_e bi 'y_ap ra punbi, n_e bi xi'_u:

—'Y_orcahe ra mate gui p_om_i ua ja ra hnini, bi 'y_em_i.

40 P_e nu ra Pablo n_e ra Silas 'b_u mí b_om b_u ja ra f_adi, bi mba b_u ja rá ngu ra Lidia. N_e nu'b_u mi nu y_u cu nangue ra Cristo, bi h_at ra ts'edi y_u mb_ui _u, n_e bi mba b_uya.

17

Ran 'yo'ts'i b_u Tesalónica

¹ Nu'a ra Pablo ne ra Silas bi thop_u ja ra hnini Anfipolis ne_u Apolonia ne bi zom b_u ja ra hnini Tesalónica. Guep_u Tesalónica bí ja b_u n'da rá nija y_u judío.

² Ne nhyu semana bim 'b_up_u, ne nu'b_u x_un dät y_u pa ran säya, bi mam b_u räm Hman Oj_a a ra Pablo.

³ Ne jante thoho bi xifi x_un ho nangué ram hma mán t'o't'i maya'b_u, gue gue'a ra Cristo jatho da nu ran _unbi ne da du, ne m'bejua da ndants' mahø'n'a b_u 'b_u'_u x_un du.

—Ne gue'a bi nu ra Jesús a mán t'o't'i tengu dí xi ah_u, janangué'a ga p_uhmb_u gue gue'a ra Cristo rá Thahni Oj_a a, bi 'y_em 'b_u mi xänbi.

⁴ Ne nu'_u 'da y_u judío bi d_up y_u mb_ui ra Cristo, ne bi den'na ra Pablo ne ra Silas. Ne _emme x_un ngu y_u m_engu b_u Grecia ngue mi numansu Oj_a bi 'y_ec'y_ei. Ne x_un ngu y_u xisu y_u m_engu b_u grecia gue mí hnumansu, bi 'y_ec'y_ei.

⁵ P_e 'da y_u judío ngue him mí _ec'y_ei bin seya, ne bi zonh'n_u y_u ts'om'bäi bi xifi di parba y_u ja'i, asta gue'b_u gätho ra hnini bi parbi. Ne nu'_u bi mba b_u rá ngu ra Jasón, bi 'u_expa b_u rá ngu, i hon'a ra Pablo ne ra Silas, _ena da g_uqui gue di d_a b_u 'b_uh y_u ja'i.

⁶ Ne nu'b_u him mi d_in ra Pablo ne ra Silas, bi zix'a ra Jasón, nts'_edi bi g_uts'i, ne mi'da y_u 'y_ec'y_ei, bi zixp_u 'b_uh

y_u z_e'mi b_u ja ra hnini. Bi mbafi ne bi 'y_ena:

—Guehna n'dat'a mb_emhb_u _u y_un 'yoh_u gue ya bi ts'oni gätho ra ximhäi, ne bi zocua ya.

⁷ Ne nuna ra Jasón bi säyaba b_u rá ngu. Ne nu'_u hingui numansu rán t'_edi ma ts'ut'abih_u b_u Roma, nguetho _en'_u i 'b_uh man'da ra ts'ut'abi guehna ra Jesús, bi 'y_en'_u y_u ts'om'bäi.

⁸ Nu y_u ja'i ne y_u z_e'mi bin cu_e 'b_u mí 'yøde 'b_e'a bi man'_u.

⁹ Ne nub_uya nu ra Jasón ne'_u mi'da bi th_acua ra mb_eti gue da bøm b_u ja ra hnini ra Pablo ne ra Silas, ne bi mba ma thøgue b_uya.

Bi zom b_u Berea ra Pablo ne ra Silas

¹⁰ 'Bexque guet'a ra xui a bin 'y_ehmb_u y_u 'y_ec'y_ei a ra Pablo ne ra Silas. Bi mba b_u ja ra hnini Berea. Ne nu'b_u mí zom b_u, bi mba b_u ja rá nija y_u judío.

¹¹ Nu y_u judío gue 'b_up_u, man'da x_un ho y_u mb_ui xinda gue'_u 'b_up_u Tesalónica. Nguetho 'bexque bi xoc y_u mb_ui, mí ja ra pähä ngue da hy_an a bi man ra Pablo. Ne gätho y_u pa bi neh y_u søcu_a Oj_a maya'b_u, ngue nde b_u da b_adi 'b_u din th_eui _u i man'a ra Pablo.

¹² Ne x_un ngu _u bi 'y_ec'y_ei. Ne y_u xisu, y_u m_engu b_u grecia, ngue mi hnumansu, x_un ngu bi 'y_ec'y_ei, ximangut y_un 'yoh_u bi 'y_ec'y_ei.

¹³ Ne nu y_u judío b_u Tesalónica nu'b_u mí b_adi gue i man ran ho ma'da'yo b_u

Berea a ra Pablo, bi mba bu buya ngue di parba yu ja'i.

14 Pe nu yu 'yεc'yεi 'bex bi zix'a ra Pablo bu ndendeja. Pe nu ra Silas ne ra Timoteo bi gopu Berea.

15 Nu'u min 'yohu ra Pablo bi zixpu ja ra hnini Atenas buya. Ne bi mbeng bu, ne bi xi'a ra Silas ne ra Timoteo gue ra Pablo ndepe da mba bu n'dihi bu 'bui.

Bi zoh yu mengu Atenas a ra Pablo

16 Ne nu'bu min dō'mate ra Pablo bu Atenas, εmme bi du rá mbui 'bu mín nu gátho ra hnini xí muns' yu nyogui.

17 Janangue'a nu ra Pablo bin yahu yu judío bu ja ra nijá, ne'u mi'da ngue mi thande Oja. Ne gátho yu pa mi yahu yu ja'i ngue gátho mi tím bu ja ra tai.

18 Ne'u 'da yan 'yohu gue i tenba yú t'εc'yεi zεhe yu Epicúreos, ne mi'da i tenba yú t'εc'yεi zεhe yu Estoicos, bin yahu ra Pablo. Nu'u 'da bi ma:

—'Be'a ní mba i man na ra ndemhyá n'yohu.

Ne'u mi'da bi ma, bi 'yεna:

—Masque im ma ngue 'bah mi'da yu oja, bi 'yεn'u.

Ngubu bi ma nguetho bi man ra Pablo nangue ra Jesús, ne bi ma ngue bi ndants' bu mi du.

19 Nu'u bi zix'a ra Pablo bu ja ra nyuni t'εmbi Areópago bu ja ra hnini gueru zai i hman yan zofo. Ne bi xi'a ra Pablo:

—'Be'a ním hma guín nde gui xije, dín nde ga pahmbe.

20 Nguetho guí xije 'dan'yo yu hma ngue hin dí pahmbe,

ne dín nde ga pahmbe 'be'a nám bōn'a, bi 'yεn'u.

21 Nguetho yu mengu bu Atenas ne'u mi'da yu 'damhnini mí 'bupu, hōnt'a numanho da 'yōt'a, gue da 'yōde 'be'a gue ma' da'yo, ne da ma.

22 Ne nu ra Pablo bi 'bä'inde bu ja ra junta gueru Areópago. Ne bi xi'u:

—N'yohu ahu gyu menguhu ua Atenas, dá nugá εmme guí thandehu yu oja.

23 Nu'bu mán 'yogá bu ja ni hninihu dá nugá 'be'a guí thandehu. Ne dá nugá n'da ra mexado gueru guí thandehu man'da ra Oja, ne man t'ōt'i bu: “Ra Oja ngue njongui pađi to'o a.” Nuya ga xi ahu ya nangue ra Oja guí thandehu pe hin guí pahmbu to'o.

24 Nu'a Oja ngue bi 'yōt' ra ximhäi ne gátho 'be'a i ja ua, nu'a gue'a ra Hmu mahets'i ne'cua ja ra häi. Nu'a hingui 'bupu ja yu ngu i hōh yu ja'i.

25 Ne nte di 'bedi, hingui jatho da hyani 'be'a da 'yōrpa yu ja'i nguetho gue'a di un ra te ne di un ran zaqui gátho to'o i 'bui. Ne gátho mi'da mahyoni di uni.

26 Ne 'dat'a ra ji bi 'yōt' Oja gátho yu ja'i ngue gátho yu nde, ndepe dim 'bui gátho na nguni ra ximhäi, ne bi zänba yu pa dim 'bucua ja ra häi, ne bi zänbi hapu dim 'bui.

27 Njabu bi 'yōt' Oja, ndepe gátho yu ja'i da hyon'a Oja gueru da dīni. Pe majuani hinga yatho i 'bu Oja 'bu ga homhbu ga pahmbu a.

28 Nguetho nu Ojå bi jajå dâm 'båhmbå, nε bi jajå dí 'yohå, nε dadí 'yåmhå. Tengu bi man'i 'da ni 'yosøcuåhå nu'å i εna: "Nujå yå jå'igåhå Ojå nguetho bi zänni dâm 'båhmbå ua," bi 'yεn'å.

29 Nu'å gue'a Ojå di 'dajå ma tehå, hanja gni 'yεmfå Ojå a ra hmite ra c'axt'i o gue ra t'axi o gue ra do nt'øt'e ngue yå 'yε yån 'yohå, nangue yån 'yomfεnise.

30 Pε nu Ojå him bi 'yårpa ra güenda 'bε'a mim bεnse å yå jå'i 'å him mi bå Ojå mam'bεt'o. Pε nuya Ojå bi ma ngue gåtho yå jå'i di päh yån 'yomfεni.

31 Nguetho xån zån Ojå n'da ra pa din ja ran t'änni nangue ra ximhäi. Da 'yøt'ran t'änni xån ho n'da ran 'yohå ngue bi huanh Ojå. Nuna ran 'yohå, Ojå bi xox 'å mi du, janangue'a da båh yå jå'i hingui hεi da 'yøt' ran juånbi, bi 'yεn'a ra Pablo.

32 Nε nu'å mí 'yø'å yå jå'i 'bε'a mí man'a ra Pablo, gue bi ndans' 'å mi du, 'da'å bin thennate nε 'da'å mí εna:

—Ga øhmbå mahøn'a nanguehna bi ndants'i.

33 Nu ra Pablo bi 'uepå baya.

34 Pε nu'å 'da bi dεn'na ra Pablo nε bi 'yεc'yεi. Nuna n'da, ra Dionisio na, gue n'da ra zε'mi å guepå madím peti yå jå'i å Areópago. Nε n'da ra xisu, ra Dámaris, nε'å mi'da bi dεn'na ra Pablo.

18

Bi zøm å Corinto ra Pablo

1 M'bεjua baya nu ra Pablo bi bøm å Atenas, bi mba å ra hnini Corinto.

2 Nε bin tømmi å n'da ra judío í Aquila, ra mεngu ponto. Ja ní søhø bí 'yεpå Roma å ra häi Italia ra Aquila nε rá xisu Priscila, nguetho nu ra hmuts'åt'abi Claudio bá høn'a thi gåtho yå judío å ra dåhnini Roma. Nu ra Pablo bi mba bá nu'a ra Aquila nε ra Priscila baya.

3 Nε bin zåm å yå ngu, nguetho 'dat'a ra 'bεfi i øt'e, i øt' yå ngu'bøt'e.

4 Nε gåtho yå pa yån säya mí pa å rá nijå yå judío a ra Pablo, nε bi mam å rá m Hman Ojå nε bi hyoni 'bεpå dí 'yεc'yεi yå judío nε'å hing yå judío.

5 Nu'å bá εpå ra häi Macedonia ra Silas nε ra Timoteo, bi nu ra Pablo gue gåtho yå pa εmme mi mam rá m Hman Ojå. Mí xånba yå judío ngue gue'a ra Jesús majuåni ra Cristo mí tø'bå yå judío ngue din yånte a.

6 Pε nu yå judío bi då'mi bi εcpa a, nε bi man yå ts'ore nangue ra Pablo. Nε nu ra Pablo baya bi huac rá pahni, n'da ra hmεpya gue hingui numanho 'bε'a i øt'å. Bi 'yεmbi:

—Ya ni ts'oqui zεhεhå ngue hin gá hyån ra te mazåi, tengu'å gån hyosehå. Nuya hingui pa ma güendagå, nguetho ya dá xi åhå. Pε nuya ga mbagå ga xih yå jå'i hing yå judío, bi 'yεn'a ra Pablo.

7 Nε má zå bi bøm å ja rá nijå yå judío a ra Pablo, bi

mba b_u ja rá ngu ra Justo. Nu'a, n'da ran 'yoh_u ngue i thãnde Ojã, n_e nu rá ngu, 'dar_pu jauri rá nijã y_u judío, n_e guerp_u din xãnbate b_u mahø'n'a.

⁸ Nu ra Crispo, n'da ra ngurpi b_u ja rá nijã y_u judío, bi 'y_ec'y_ei n_e gãtho 'b_up_u rá ngu. N_e x_un ngu y_u m_engu corinto mi øh ran ho ma'da'yo, n_e bi 'y_ec'y_ei, n_e bi mba ma xixyãbi.

⁹ Nu ra Hmu mah_et's'i bi zo'a ra Pablo b_uya, nu'b_u min xui, tengu'b_u bi 'u_i n'da ra t'i. N_e bi xifi:

—O guín su, p_e dami thoqui gan yã, hin gan h_etho,

¹⁰ nguetho dadí hy_un'a'i, n_e njon da zã di _un'na'i, n_e x_un ngu i 'b_ucua ja ra hnini da 'y_ec'y_eigui, bi 'y_en Ojã.

¹¹ Nub_uya nu ra Pablo bi gop_u ja ra hnini Corinto n'da j_eya made, n_e bi xãnba rãm Hman Ojã _u y_u jã'i.

¹² P_e nu'b_u mín ts'ut'abi ra Galión nub_u ra hãi Acaya, nu 'da' _u y_u judío bim p_etí ngue nde da z_u'a ra Pablo. N_e bi zix'a ra Pablo b_u 'b_uh ra ts'ut'abi.

¹³ Bi 'y_em_bi:

—Nuna ran 'yoh_u na bi xãnba y_u jã'i ngue da dãnde Ojã, p_e n'dan'yo im ma, hinga gue'a tengu man t'ẽdih_u, _en' _u.

¹⁴ N_e nu ra Pablo in nde din yã, p_e nu ra ts'ut'abi ra Galión 'b_ex bi 'y_emp' _u y_u judío:

—Nu'b_u xcuá sih_u na ran 'yoh_u nangue n'da ran ts'o xtã 'yøt na, xcã øcã a guim mamhb_u.

¹⁵ P_e guín cu_eh_u nangue rá t'ẽc'y_ei na, ngue nde da xi ah_u to'o gui thãndeh_u, n_e

nangue nin t'ẽdi zeh_eh_u. Hin dí nde dan juãnbate nangue nin t'ẽdi zeh_eh_u, janangue'a dami hocpa zeh_eh_u, bi 'y_en'a ra Galión.

¹⁶ Bi 'y_et'i, bi hyø'n'a thi b_uya.

¹⁷ Nub_uya gãtho y_u m_engu b_u ja ra hnini gue hing y_u judío bi b_ent'a ra Sóstenes, ra ngurpi b_u ja rá nijã y_u judío, n_e bi 'benza b_u ja rá hmi ra ts'ut'abi. P_e nu ra ts'ut'abi ra Galión him bi 'yørpamasu.

Bi mbeng b_u ra hãi Siria a ra Pablo

¹⁸ Nu ra Pablo b_uya bi thoqui bim 'b_up_u nya'a ts' _u y_u pa mahø'n'a b_u Corinto. M'bejua bí 'y_e' _u y_u 'y_ec'y_ei, bin 'yoh_u ra Aquila n_e ra Priscila, n_e bi hyu ra barco bi mba ra hãi Siria. N_e nu'b_u mí jua'a ra hm_epya gue bi te rá xtã, bi 'yãx rá yã b_uya, gue'a bi 'yørp_u Cencrea. N'da ra hm_epya nangue ram hma xí man ra Pablo gue bi xi Ojã di jã'ts'i.

¹⁹ Nu'b_u mi zø**m** b_u ra hnini Éfeso ra Pablo, bi zop_u ra Priscila n_e ra Aquila n_e bi mba b_u rá nijã y_u judío. N_e bi xih y_u judío b_u rán ho ma'da'yo ra Cristo.

²⁰ Nu y_u judío mi ndepe xtán gop_u 'da y_u pa, p_e nu ra Pablo him bi nde.

²¹ Bin 'y_ete n_e bi 'y_em_bi:

—Jatho ga mba b_u Jerusalén ga nu b_u ra dãmp_eti da 'yøt' ma mijudío_u. P_e nu'b_u rá pãhã Ojã gua pengã mahø'n'a, bi 'y_ena.

Bi n_exp_u, bi hyu n'da ra barco b_uya.

Ná hyundj̄ bi mba n'danni ra Pablo

²² Nub_u Cesarea bi gəp_u ra Pablo b_u ja ra barco, nε bi mba b_u Jerusalén, bi zεngua y_u 'yεc'yεi b_u ja ra nijə, nε 'bex bi mba b_u Antioquía.

²³ Nu'b_u mim 'bəp_u 'da y_u pa, bi mba b_u ja n'da ngu n'da y_u hnini b_u ja ra häi Galacia nεp_u Frigia, bi hət ra ts'edi yú mbəi y_u 'yεc'yεi 'bəp_u.

Ra Apolos bi mamp rām Hman Ojə b_u Éfeso

²⁴ Nu'ə y_u pa ə bi zəm b_u Éfeso n'da ra judío, rá thuhu Apolos, ra mεngu b_u ra hnini Alejandría. Nu'a bi bədi xən ho rām Hman Ojə maya'b_u.

²⁵ Nε bi sänbi zə ts'ə nanguε ra Hmu, ra Jesucristo. Nε εmme bin johya nε nts'edi bi ma xən ho 'b_u min xänbate, bi ma majuəni nanguε ra Jesús. Pε hont'a rām hma ra Xuua Nxixyə mí pədi, nε rán xixyə.

²⁶ Nε nu ra Apolos bi hyut'an zambəi him bi zu bi mam b_u ja rá nijə y_u judío. Pε nu'b_u mí 'yøh ra Priscila nε ra Aquila 'bε'a man'a, n'danni bi zits'i nε bi xänbi man'da xən ho ngue rá 'yu Ojə.

²⁷ Nε nu'b_u mí nde da mba ra Apolos ra häi Acaya, guerp_u Corinto, nu y_u cu nanguε ra Cristo bi xifi ngue xən ho da mba. Bi 'yørpa n'da ra səcuə da gəts'i, bi xih y_u 'yεc'yεi b_u ngue da zini. Nε nu'b_u mi zəm b_u, bi hət ra ts'edi yú mbəi y_u 'yεc'yεi b_u, nε bi mbäts'i gətho bi 'yεc'yεi rá mate ra Cristo.

²⁸ Nguetho nu'b_u min yəh_u y_u judío gue hing y_u 'yεc'yεi,

bi dəha, ngue ya mí yə con rá ts'edi Ojə. Bi 'yuti nanguε rām Hman Ojə maya'b_u, gue gue'a ra Jesús ra Cristo mí hmam b_u, gue mí tø'b_u.

19

Bi zəm b_u Éfeso ra Pablo

¹ Nu'b_u mí 'bəp_u Corinto ra Apolos, nε nu ra Pablo bəya i 'yo gətho y_u hnini maxøts'e, nε bi zəm b_u ra hnini Éfeso. Nε bin tımhb_u b_u 'da y_u 'yεc'yεi.

² Nu ra Pablo bi 'yän bəya: —Ha bin 'da ah_u rá Hogandəhi Ojə nu'b_u gmí 'yεc'yεih_u, bi 'yεna.

Nu'ə bi dəti: —Hin'na, njəm'b_u dá øhmbe gue i 'bəh rá Hogandəhi Ojə, bi 'yεn'ə.

³ Nubəya bi 'yän'na ra Pablo:

—'Bε'a ním hma gá hyəmhəb_u 'b_u gmín xixyəh_u, bi 'yεmp'ə.

Nε bi 'yεn'ə bəya: —Tengu thofo bi man ra Xuua Nxixyə, bi 'yεn'ə.

⁴ Nε nu ra Pablo bi 'yεmbi: —Guim bεmhəb_u 'bε'a bi man ra Xuua, nguetho nu'a ra Xuua bi xixyə y_u jə'i to'o bi päh yän 'yomfεni nanguε yú ts'oqui, nε bi xih y_u jə'i da 'yεc'yεi n'da ba εhe m'bejua, gue ra Jesús ra Cristo na, bi 'yεna.

⁵ Nε nu'b_u mí 'yøh rām hman ra Pablo, nu'ə bi mba ma xixyəbi nanguε rá thuhu ra Hmu Jesús.

⁶ Nε nu'b_u mí dospa yú yə y_u jə'i ra Pablo, bi hyən rá Hogandəhi Ojə ə. Nε n'dan'yo

y_u nde bin yá'ü b_uya, ne bim p_ongahyá bi man rá_m Hman Ojá.

7 Ne nu'ü y_u já'i gue bi 'y_ec'y_ei, í jua'i 'de'mayoho ü.

8 Nu ra Pablo bim 'b_up_u nhyuzna b_u Éfeso b_uya. Bi hyut'an zamb_ui bin yá b_u ja rá nija y_u judío, bi xih y_u já'i hague dán zä di manda Ojá b_u ja y_u mb_ui, ne bi hyoni 'b_ep_u dí 'y_ec'y_ei y_u já'i.

9 P_e nu'ü 'da bi ü't' y_u mb_ui, hingui nde da 'y_ec'y_ei, ne bi man ra ts'ore nangue rá 'yu Ojá, guerp_u madím peti y_u já'i. Janangue'a bi 'ue'a ra Pablo b_uya ne bi mbähä y_u 'y_ec'y_ei b_u ja n'da ra nguxädi, nu'a ra Tiranno ra xänbate b_u. Nu'b_u x_um p_on y_u xädi, i cat'a ra Pablo b_uya ne gätho y_u pa mín xänbate b_u.

10 Nyo jeya njab_u bi 'y_ot'a ra Pablo. Ne gätho y_u já'i 'b_up_u ja ra häi Asia, y_u judío ne'ü hing y_u judío mí øh ran ho ma'da'yo nangue ra Hmu, ra Jesús.

11 Ne x_un ngu y_un t'øt'e nuixte bi 'y_ot'a ra Pablo, ngue bi 'y_ot' Ojá.

12 Nguetho bi dä'ü y_u bayu o gue y_u 'b_ø't'e a ra Pablo, gue'ü bi mb_en_pa ü y_un zäman'ü b_uya, ne gätho bi zä, ne bi b_øn'ü y_u z_ith_u min 'yoh_u.

13 Nub_uya 'da y_u judío ngue zai y_u mbonni, ña pa_di da hyøn'a thi y_u z_ith_u, ne sä i ndøn_pa rá thuhu ra Jesús. Bi d_u'mi bi xih y_u z_ith_u:

—Dami p_oni nangue rá thuhu ra Jesús, gue'a ra Jesús i man ra Pablo, sä ñn'ü.

14 Ne nuya guehya yoto, y_u ts'ant'ü n'da ra judío, ra Esc_eva, ra hmumbäjä a. Ne nu'ü y_u ts'ant'ü ñna da hyøn'a thi n'da ra z_ith_u.

15 P_e nu ra z_ith_u bi d_adi:

—Nu ra Jesús dí pa_cä ngue ja rá ts'edi, ne ra Pablo dí pa_cä ngue ja rá ts'edi, p_e nu'eh_u, to'o eh_u, bi 'y_en'a ra z_ith_u.

16 Ne nuna ran 'yoh_u min 'youi ra z_ith_u, bi zäspa maxøts'e guerp_u mi 'bä'ü yoto má 'yoh_u, bi d_aha bin tunhd_u ne bi ünbi, gätho di d_unba y_u pahni. Ne bi b_øm b_u thi y_un 'yoh_u, ya xí ünbi gätho, nte he y_u he.

17 Ne nu'a bin ja, gätho bi t'øp_u ja ra hnini Éfeso. Gätho y_u judío ne'ü hing y_u judío bi 'yøde ne gätho mí ja ra mbidi. Ne gätho bi 'y_es_pa ra Jesús, ra Hmu b_uya.

18 Ne x_un ngu ü gue mí ñc'y_ei, bi zø_m b_u, bi nde da gomanho y_u mb_ui, ne bi dä ra güenda a xí 'yøt'e.

19 Ne'ü 'da mí_m b_adi bá c_a y_u søc_uä, ngue y_u libro y_un xädi y_u b_adi, ne bi hyøsp_u ja ra sibi, gätho da nu'ü mí 'b_up_u. Ne nu'b_u mi mbede hang_u gätho di muui, mb_e mí jua'a yote ma 'det'a mahuähi y_u mbeti gue ra t'axi.

20 Ne man'da x_un ngu bi 'y_ec'y_ei rá_m hman Ojá y_u já'i b_u Éfeso, man'da bi f_adi ja rá ts'edi Ojá.

21 M'b_ejua b_uya bi b_en'a ra Pablo da mba b_u Jerusalén, p_e m'bet'o da zø_m b_u ra häi Macedonia, nerp_u ra häi Acaya. Ne bi 'y_ena:

—Dam 'bucä ts'u bu Jerusalén, m'bejua ga mbagä bu ja ra dahnini Roma, bi 'yena.

22 Ne bi mbenpu Macedonia u yoho yám fäts'ihu, ra Timoteo ne ra Erasto, pe guese ra Pablo bim 'bupu mi'da yu pa bu Éfeso gue ra häi Asia.

Ran 'yo'ts'mahya bu Éfeso

23 Nu yu pa u, xun ngu bi ndesui nangue rá 'yu Oja bu Éfeso,

24 Nguetho nu'a n'da ran 'yohu í Demetrio, rá 'befi da 'yot' yu zu t'angu ngue ra t'axi, ngue yú pöte ra danija gueru i pa nthande ra oja Diana. Nu'a, ne'u madim pchmbu, xun ngu bi daha nangue ra 'befi i ot'u.

25 Nu ra Demetrio buya bi zonhd'u 'da'angu ra 'befi mí othu, ne bi xifi:

—N'yohu ahu guí pahmbu nangue ma 'befihu xun ngu ra mbeti dí tahmbu.

26 Dí nuhu ne dí ohmbu hinga hont'ua ra hnini Éfeso pe gätho ra häi Asia, 'be'a ot' na ra Pablo, i xih yu ja'i gue nu'u yu oja nt'ot'e yú 'ye yun 'yohu embi ngue hing yu oja u. Ne xun ngu yu ja'i bi pah yun 'yomfeni ne bi 'yec'yei a bi man ra Pablo.

27 Nuya dán thehu n'da ra 'yanthi, ngue nu ma pöte dí othu njon da dai. Ne dim 'beh rá ts'edi rá ngu ra oja Diana, ngue i nuixte. Ne da t'embi nte di muui. Pe nu'a ra Diana gue'a oja a, ne gätho yu ja'i 'bucua ja ra häi Asia ne gätho

ra ximhäi i thande a, sä bi 'yena ra Demetrio.

28 Ne nu'bu mí 'yot'u, emme bi de ra cue. Ne nts'edi i mbafi:

—Xun ngu rá ts'edi ra Diana gue ma ojahu dyu menguhu ua Éfeso.

29 Ne gätho bi yantonto gue 'bupu ja ra hnini. Ne gätho bin tihi 'darpu ní muxpu ja n'da ra ngu xun ndoho, ne bá bent' ra Gayo ne ra Aristarco, bi zixpu, ne nu ra Gayo ne ra Aristarco, yu mengu bu Macedonia min 'yohu ra Pablo bu 'yu.

30 Ne'a ra Pablo nde xtá mba bu 'buh yu ja'i, pe nu yu 'yec'yei bi japi hin da mba.

31 Ne 'da'u gue mi ja yú ts'edi bu ja ra häi Asia madin amigohu ra Pablo, bi mbenpa ra nde gue hin da mba bu bí mux yu ja'i.

32 Ne 'dahma 'dan'yo bi man'u n'da ngu n'da nguetho gätho bi yantonto. Ne xun ngu u hingui padi hanja bim peti bu.

33 Nu ra Alejandro mi 'bä'inde bu 'buh yu ja'i, bi mba njiqui bu ja yú hmi yu ja'i buya, nguetho ndep'u yú mijudiohu din ya. Nu'a ra Alejandro buya bi uqnbá rá 'ye ndepe din he yu ja'i, nguetho nde da xifi nte man ts'o mí ot' yu judío.

34 Pe nu'bu mi nu yu ja'i ngue ra judío ra Alejandro, me ma nyo ora bi mbafi, ne 'da'ingu bi ma:

—Xun ngu rá ts'edi ra Diana ma ojahu dyu menguhu ua Éfeso.

35 Nu ra secretario b_u ja ra hnini b_uya, bi japi ngue bin h_e y_u ja'i, bi xifi:

—Dy_un 'yoh_uh_u, dy_u me'efesoh_u, hingui 'b_ucua n'da ran yoh_u gue hingui pa_udi dí jamansuh_u ra oja Diana, guej_u dy_u me'efesoh_u, ne gátho dí εspah_u ra do bi dāh mahεts'i, gue rá p_ote ra Diana.

36 Ne nuna njo'o da zā da g_oni. Janangue'a daman 'yomf_enih_u ts'u ne hin gui 'y_oth_u a hin da b_omanho.

37 Nu y_un 'yoh_u ngue guá sih_u ua, him bim p_e b_u ja rá nijā ra oja Diana. Ne him bi man ra ts'ore nangue'a ma oja_u ra Diana, bi 'y_ena.

38 Ne x_o bi 'y_en'a ra secretario:

—Nuna ra Demetrio ne'u mi'da gue dim p_ehmb_u, nu'b_u i ja 'be'a i nde dí ya_upa n'da, nde'b_u gue din yaui b_u ja ra da_ungu n'dahma n'da ngu n'da da zā din ya_uε.

39 Ne nu'b_u ja man'da gui nde gui 'y_oth_u, dami xihmb_u ra ze'mi da 'y_ot'a n'da ra junta, guerp_u da mba ma hoqui.

40 Nguetho dí su da hnercah_u hāi 'b_u da t'āngah_u nangue ra mbahni dá o_uth_u ra pa jab_uya, nguetho hin'y_u 'be'a sā ga mamhb_u nangue'a dá o_uth_u ya, bi 'y_ena.

41 Ne nu'b_u mi gua'a im ma, bi 'y_et' y_u ja'i.

20

Nu ra Pablo bi mba b_u ra hāi Macedonia ne_pu ra hāi Grecia

1 Ne nu'b_u min h_e nín 'yo'ts'mahya b_u ra hnini Éfeso, nu ra Pablo bi zonh'd_u y_u 'y_ec'y_ei. Ne nu'b_u mí un ran zofo, bin 'y_ete b_uya, bi mba b_u Macedonia.

2 Ne gátho bi zengua y_u'y_ec'y_ei gátho ra hāi Macedonia, bi ha_ut ra ts'edi y_u mb_ui nangue rá m hman Oja bi xi'u. Ne m'bejua bi z_om b_u ja ra hāi Grecia mah_on'a.

3 Hyuzna bim 'b_up_u, εna xtá hyu ra barco, gue xtá mba b_u ra hāi Siria, p_e nu'u 'da y_u judío εna xtán dāqui. Ne nu'b_u mí ba_udi 'be'a nde xtá t'orpe, bin 'yomf_eni ne bá peng b_u ja ra hāi Macedonia.

4 Ne min 'yoh_u ra Pablo ra Sópater ra mengu berea a, ne'a ra Aristarco ne ra Segundo, y_u mengu tesalónica u, ne nu ra Gayo ra mengu derbe a, ne nu'a ra Timoteo ne ra Tíquico ne ra Trófimo, y_u mengu asia u.

5 Nu'u bim 'bet'o bi mba ní t_oguahe b_u ra hnini Troas, ne nugā dra Lucascā, dí o't' ra s_ocua_u jaua, dín hy_unbahe u.

6 Nu'b_u mí guah y_um p_eti nangue ran da_ubaxjua, dá huhe ra barco dá ne_xhe b_u ra hnini Filipos, nc_ut'a pa dán 'yohe dá s_omhbe b_u Troas guerp_u i t_oguahe u mi'da. Ne nyoto pa dām 'b_uhmb_e b_u.

Nu ra Pablo i 'b_up_u Troas

7 Nu'a ra pa domingo dām p_etihe y_u 'y_ec'y_ei b_u ja ra hnini Troas, dá sihe ra xεcahme, gue dá b_emhbe rán da_ute ra Hmu. Ne nu'a ra Pablo bi man rá m Hman Oja. Ne nya'athoho bin ya_u gue'b_u go

mi zòm made ra xui, nguetho da mba 'bũ bi hyats'i.

⁸ Nε εμμε xũn ngu ra sibi mí zò bũ ja ra cuarto magats'i guepũ bim peti yũ ja'i.

⁹ Nε huxpũ ja n'da ra ventana n'da ra ts'ant'ũ í Eutico, nε εμμε bi ndet'aha, nguetho ra Pablo nya'a bin ya. Nu ra ts'ant'ũ bi dop ra t'aha, bi dāgui, ná hyu tōque ra ngu bũ bi dāgui. Ya xí du 'bũ mi thats'i.

¹⁰ Nε bi gah ra Pablo, ní nyexpũ 'ben'a ra ts'ant'ũ nε bi hyafi, nε bi xi'ũ bũya:

—O di tu ni mbũihũ, ya bi dambēni na.

¹¹ Nu ra Pablo bi ndex mahøn'a bũ ja ra cuarto bũya, nε dán sihmehe. Nε nya'a thoho bin ya ra Pablo mahøn'a, gue'bũ go mi bōx ra hyadi, ja bi mba bũya.

¹² Nε nu'bũ mí ts'ix'a ra ts'ant'ũ gue bi dāgui, nε i te 'bũ mí zòm bũ rá ngu, gātho bin johya Ʃ.

Bi mba bũ Mileto ra Pablo

¹³ Nugähe dá hugähe ra barco nε dá mbähmbe bũ ra hnini Asón nguetho nubũ dan c'athe ra Pablo, ngubũ bi xije mam'bet'o, gue xí 'yęn ra Pablo din 'yogua thoho.

¹⁴ Nε nu'bũ mán tĩmhbe bũ Asón a ra Pablo, dá sixhe dá huhe ra barco nε dá sōmhbe bũ ja ra hnini Mitilene.

¹⁵ Nε dá nexhe bũ, nε man'da pa dá sōmhbe bũ ní hę't'a ra t'uhäi Quío gue i jabũ made ra deja. Nε man'da pa bũya dá sōmhbe bũ ra t'uhäi Samos gue i jabũ made ra deja. Nε dán säyahe ts'ũ bũ ra

hnini Trogilio, nε man'da pa bũya dá sōmhbe bũ ra hnini Mileto.

¹⁶ Nguetho nu ra Pablo bi nde bi thochtho bũ ra hnini Éfeso, hingui nde din säya bũ ra häi Asia. Nguetho di xōni da zøn'a n'dihi bũ Jerusalén, ya dí 'bũpũ 'bũ ra pa ra dāmpeti t'ęmbi Pentecostés.

Nu ra Pablo bi zonh'dũ yũ ngũrpi yũ 'yęc'yei bũ Éfeso

¹⁷ Nε nu'bũ má sōmhbe bũ Mileto, ra Pablo bi ma dín zonh'dũ yũ dāc'yei, ngue yũ ngũrpi yũ 'yęc'yei dim peti bũ ra hnini Éfeso.

¹⁸ Nε nu'bũ mi zōpũ Ʃ, bi 'yęmp'a ra Pablo:

—Nu'ehũ guí pāhmbũ 'be'a gātho mam 'bũi dá øt'ä ua ra häi Asia, asta gue'bũ go rá mbũdi dá søcä ua.

¹⁹ Gātho yũ pa dām 'bũcä ua dá øp̄pa rá 'bēfi ra Hmu mahęts'i, nε hin dadín 'yęts'i. Nε xũn ngu ma guidä dá fāni gue'bũ má hah ma mbũi dá äp̄ Oja nanguue ahũ. Nε xũn ngu ran Ʃnbi dá nu ngue bi 'yōrcä yũ judío.

²⁰ Pε nugä hin te dá cøn'nahũ pε dá xi ahũ gātho 'be'a da mbäx ahũ. Nε dá xän'nahũ bũ dim peti yũ ja'i, nε dá xän'nahũ bũ ja ni ngumhbũ.

²¹ Nε dá xifi xũn ho yũ judío nε'ũ hing yũ judío, ngue di päh yún 'yomfēni nanguue Oja, gue da 'yęc'yei ma Hmuhũ ra Jesu-cristo.

²² Pε nuya, rá Hogandāhi Oja i ørca ra ts'edi ga mbagā bũ Jerusalén, nε hin dí pādi 'be'a gua thocä bũ.

23 Pɛ hɔnt'a dí pɔcä gue dan ofädi bɥ Jerusalén, nɛ ga nugä xɥn ngu yɥn ɯnbi, nguetho guesɛ rá Hogandəhi Ojə bi xiqui hɔnbɥ go hapɥ dá thocä bɥ ja yɥ hnini.

24 Pɛ hinga guet'a dí m bɛn'a, hin te di muui ma tesɛgä nanguec zɛhɛgui. Hɔnt'a ran johya dí nde ga nu 'bɥ dá juah ra 'bɛfi bi 'dacä ma Hmuhɥ ra Jesús, gue'a ga mangä ran ho ma'da'yo nangue rá mate Ojə.

25 Nɛ gätho ahɥ dá xi ahɥ rá m Hman Ojə gue 'bɛpɥ ní mandagahɥ Ojə, nɛ dí pɔcä xínga n'da ahɥ gui nurcahɥ ma hmi mahɔn'a.

26 Nuya nam pa ya dí xi ahɥ, hingui pa ma güendagä 'bɥ gui 'bɛhmbɥ rán ho Ojə ya.

27 Nguetho hin te dá cɔn'nahɥ, gätho dá xi ahɥ 'bɛ'a nde Ojə gui pəhmbɥ.

28 Nuya gui jamansu 'bɛ'a gui 'yɔthɥ, nɛ da zä bɥ gui jamansufɥ yú mbɥi ni mi 'yɛc'yɛihɥ bɥya. Nɛ gue'a ra 'bɛfi bi 'da ahɥ rá Hogandəhi Ojə, gue gui jamansufɥ yú 'yɛc'yɛi ra Hmu, gätho ná ngu'ɥ i 'bɥhmbɥ ra Cristo, nguetho rá jise ra Cristo í gurpa yú ts'oqui 'bɥ mí du.

29 Pɛ nu'bɥ dá mbagä, dí pɔcä m'bejua ba ɛ'i 'da tengu yɥ zate, nde da za'ɥ yɥ dɛ'yo, dín jabɥ da 'yɔt'ahɥ gue di ɯn'na ni mbɥihɥ gyɥ 'yɛc'yɛihɥ.

30 Nɛ 'da'ɥ gue guesɛ ahɥ da ndants'i, nɛ hinga njuəntho da man rá m Hman Ojə, gue da ndep'a dí tɛn'dɥ mí'da.

31 Janangue'a gui jamansu ni mbɥihɥ ngue hin da hyä

ahɥ ɥ. Nɛ guim bɛmhɥ gue nhyu jɛya, ma pa nɛ ra xui, dá xän'nahɥ n'da ngu n'da ahɥ, nɛ ɛmme dán zoni nangue ahɥ.

32 Nuya dadí dä ahɥ Ojə. Nɛ ga soc'ahɥ rá m Hman Ojə, nu'a i ma nangue rá mate Ojə, gue'a ram hma di zɛt'a ni mbɥihɥ, nɛ gue'a dín ja ahɥ gätho i ja Ojə, tengu tho ɥ gätho mí'da i pa nthahni.

33 Nugä hin dá nde a ni mbɛtihɥ, xínga gue ni pah-nihɥ.

34 Pɛ guí pəhmbɥ dám pɛpɛzɛhɛ nɛ dá undä 'bɛ'a gätho mí hon'ɥ dán 'yogähe.

35 Dá ɔt'ä gue dá honse man ts'ihmɛ, dá ut'ahɥ gue dam pəhmbɥ nɛ ga fäxhɥ ɥ hin 'yɥ 'bɛ'a da hyoni. Nɛ gam bɛmhɥ 'bɛ'a bi ma ma Hmuhɥ ra Jesús 'bɥ mí 'yɛna: "Man'da di johya ní mbɥi n'da 'bɥ di uni, xinda gue'bɥ dín t'unna n'da," ngubɥ bi man ra Hmu, bi 'yɛn'a ra Pablo.

36 Nɛ nu'bɥ mí gua'a rá m hma ra Pablo, bin dənyahmu gätho mí 'bɛpɥ, nɛ bin yəhɥ Ojə.

37 Nɛ nu'ɥ gätho bin zoni, nɛ bi hyɥ'a ra Pablo nɛ bi zɛspa rá 'yogu.

38 Nu'ɥ ɛmme bi du yú mbɥi, nguetho ra Pablo bi xi'ɥ him man'dandí da nu mahɔn'a. Nɛ nu'ɥ bi zix'a ra Pablo bɥ ja ra barco bɥya.

21

Bi mba bɥ Jerusalén ra Pablo

1 Nɛ nu'bɥ mán hyɛhmbe yɥ 'yɛc' yɛi, dá huhe ra barco, nɛ

njuan̄tho 'bex dá s̄mhbe b̄u ja ra t'uh̄ai Cos ngue i ja b̄u made ra dej̄a. Ne man'da pa b̄uya dá thohmbe b̄u ja ra hnini Pátara.

2 Nub̄u, dá t̄imhbe n'da ra barco ní mba b̄u ra h̄ai Fenicia, dá huhe b̄uya dá mb̄ahmbe.

3 Ne nu'b̄u má thohmbe nthandi thoho ra t'uh̄ai Chipre i ja b̄u made ra dej̄a, nḡaha dá mb̄ahmbe dá s̄mhbe b̄u ra h̄ai Siria nub̄u ra hnini Tiro, guep̄u da zoh rá 'beni ra barco. Ne dá ç̄ahmbe b̄uya, dá mb̄ahmbe b̄u ja ra hnini.

4 Nu'b̄u má t̄imhbe b̄u yu 'ȳeç'ȳei b̄uya, dám 'b̄uhmbe nyoto pa. Ne nu rá Hogand̄ahi Oj̄a bi b̄enba yu 'ȳeç'ȳei 'be'a da thoh ra Pablo 'b̄u da mba b̄u Jerusalén. Janangue'a bi xifi hin da mba.

5 Ne nu'b̄u mí gua'a nyoto pa, dá p̄omhbe b̄u. Ne ḡätho yu 'ȳeç'ȳei, yan 'yoh̄u ne yu xisu ne yu t'uh̄ni, dá mb̄ahmbe asta gue dá p̄omhbe b̄u ja ra hnini. Dán d̄anyahmuhe b̄u ja ra ndendej̄a b̄uya, ne dán ȳahe Oj̄a.

6 Nub̄uya dán 'ȳehmbe ne nuḡähe dá huhe ra barco, pe nu'u bi mbeng b̄u ja yú ngu.

7 Bá neç̄he b̄u Tiro, dá mb̄ahmbe ne dá ç̄ahmbe 'b̄u má s̄mhbe b̄u Tolemaida. Nu'b̄u má zenguahe yu cu, dán tehe b̄u n'da pa.

8 Nu'b̄u mi hyats'i, ḡätho gahe ngue dín 'yohe ra Pablo dá thohmbe b̄u ra d̄ahnini Cesarea. Ne dán säȳahe b̄u ja rá ngu ra Felipe. Nu'a ra Felipe z̄ai mi mam b̄u rán ho ma'da'yo Oj̄a. Nu'a, n'da gue'u yoto má 'yoh̄u nthahni mín

'yoh̄u ra Esteban.

9 Ne nu ra Felipe mi 'b̄ui goho yú t'ixu him bin th̄ati, ne nu'u, yu p̄ongahȳa u, bi man rá m Hman Oj̄a.

10 Ne nu'b̄u má m 'b̄uhmbe b̄u 'da yu pa bi z̄o'a n'da rá p̄ongahȳa Oj̄a í Agabo, bá neç̄p̄u ra h̄ai Judea.

11 Nu'b̄u mi z̄om b̄u dí 'b̄uhmbe a, bi ḡaspa a rá nḡat'i ra Pablo ne bi duzehe yú gua ne yú 'ȳe ra Agabo, ne bi ma:

—Nu rá Hogand̄ahi Oj̄a bi b̄enḡä ngue ngub̄u da 'ȳorpa yu judío a rá mb̄eti na ra nḡat'i b̄u Jerusalén, ne din dá b̄u 'b̄uh yu j̄a'i ngue hing yu judío.

12 Nu'b̄u má øhmbe 'be'a bi man ra Agabo, ḡätho gahe ne yu m̄engu b̄u, dá ørpahe ra ts'edi hin xtá mba ra Pablo b̄u Jerusalén.

13 Nu ra Pablo bi 'ȳem b̄uya:

—'Be'a guí øth̄u guí zomhb̄u. O gadí un̄gah̄u ma mb̄ui. Nuḡä dadín säḡä h̄ont'a go 'be'a da t'ør̄cagui, o gue da thurqui o gue da thog b̄u Jerusalén nangue ra Jesús, ma Hmu.

14 Ne him bi z̄ä dá s̄ahmbe, dá h̄ethe b̄uya ne dá em̄hbe:

—Nu'a rá pähä Oj̄a da t'øt'e.

15 Ne m'bejua b̄uya dán sähe ne dá mb̄ahmbe ra Pablo b̄u Jerusalén.

16 Ne 'da'u yu 'ȳeç'ȳei b̄u Cesarea dá mb̄ahmbe. Ne nu'b̄u má s̄mhbe b̄u Jerusalén, nu'u bi zixc̄ähe b̄u rá ngu ra Mnasón, ra m̄engu chipre. Ne maya'b̄u thoho mí eç'ȳei ra Mnasón. Guep̄u rá ngu dán säȳahe.

Bi zengua ra Jacobo ra Pablo b_u Jerusalén

17 Nu'b_u má s_omhb_e b_u Jerusalén, nu y_u cu nangue ra Cristo b_u, bi hyu yá mb_ui 'b_u mi nuje, n_e bi zimanhoje.

18 Man'da pa b_uya dá mbähmbe ra Pablo dá nuhe ra Jacobo Santiago, n_e'_u gätho mí 'b_ur_u, yá ming_urpih_u, y_u d_ac'y_ei.

19 Nu ra Pablo bi zengua _u n_e 'b_ex bi d_u'mi 'dahmi'datho bi ma 'b_e'a gätho bi 'y_ot' Oj_a nangue rá 'b_efi ra Pablo, nub_u 'b_uh y_u j_a'i ngue hing y_u judío.

20 N_e nu'b_u mi 'y_o'_u 'b_e'a bi man ra Pablo gue bi 'y_omanho 'b_u mí sih rá_m Hman Oj_a, _emm_e bin johya n_e bi 'y_espa Oj_a. P_e nu'_u, bi 'y_embi:

—P_e guí p_adi, ma z_u cu'i Pablo gue y_u mahu_ahi thoho y_u judío i _ec'y_ei ya, n_e gätho i _ena jatho da 'y_ot' y_un t'_edi ra Moisés.

21 N_e nu'_u bi sifi 'b_e'a gätho gá 'y_ot'e. N_e sä _en'_u gá xänbi gue gätho da hy_eh y_un t'_edi ra Moisés _u y_u judío gue 'b_ur_u 'b_uh y_u j_a'i hing y_u judío, n_e gá xifi ngue hin da mba nth_equi yá xifani, n_e hin da 'y_ot' y_un t'_ot'e y_u judío, _en'_u.

22 Nuya 'b_e'a sä ga _oth_u ya, g_uehma dim p_eti _u ma mi 'y_ec'y_ei_h y_u judío, gue da gohmahy_a'a'i, nguetho da 'y_ode ya gá s_oh_o, bi 'y_embi.

23 Nuya nde'b_u gui 'y_ot'e 'b_e'a ga xi ahe. Nuya 'b_ucua goho y_un 'y_oh_u ngue bi ma da 'y_ot'a n'da ran hogui nangue Oj_a, n_e jatho da 'y_ot'e. Nuya gui 'y_ot'e 'b_e'a da 'y_ot'_u.

24 Nu'i gue'e gui six b_uya y_un 'y_oh_u, n_e gui 'y_ot'e tengu jatho da 'y_ot'_u, ngue mí ma n'da ran hogui nangue Oj_a. N_e gätho gui jurpa yá gasto _u, gui tämb y_u d_e'yo ngue da mb_ots'e. N_e nub_uya sä gui 'y_ax ni y_ah_u tengu i _ot' y_u j_a'i nu'b_u x_un guah y_u pa y_un hogui. N_e gätho y_u j_a'i sä da b_adi ngue him maju_ani'be'a bi man'_u 'da nangue'e. N_e da b_ah p_uya n_e'e guí t_en'na rán t'_edi ra Moisés.

25 P_e nangue y_u j_a'i hing y_u judío ngue bi 'y_ec'y_ei, ya dá p_enpahe n'da ra s_ocu_a, n_e dá xihmbe hin da zi 'b_e'a bi 'b_ospa y_u hmite, x_un da za'a ra ng_o ngue him bi b_on rá ji, x_un da zi ra ji. N_e hin da 'y_ot' y_un 'y_omt'_eni, bi 'y_en'a ra Jacobo Santiago.

Bi mba mfent'i ra Pablo b_u d_anij_a Jerusalén

26 Nu ra Pablo bi zix'_u y_un 'y_oh_u b_uya, n_e bi 'y_ot'e tengu bi 'y_ot'_u. N_e bi mbähä b_u mbo yá d_anij_a y_u judío, ngue da ma nda'a ní pa da guah yá pa ran hogui. N_e bi ma nda'a ní pa di un y_u 'b_ots'e.

27 Hin _e ní z_on'a yoto pa mi juah ran hogui, nu y_u judío gue hing y_u 'y_ec'y_ei, y_u m_engu ra häi Asia, bi nu b_u mbo ra d_anij_a ra Pablo. Nu'_u bi parba y_u j_a'i n_e bi b_ent' ra Pablo.

28 Bi mbafi:

—N'y_oh_u ah_u dy_u israelh_u, dami zeje gam b_enth_u na ran 'y_oh_u 'b_acua, i xänba y_u j_a'i h_on_bu go hap_u i pa ngue hingui hoj_u, n_e _ena nte di muui y_un t'_edi ra Moisés n_e

nte di muui ma dānijāh. Nε hinga hōnt'a bi 'yōt'e, pε man'da, bá si ua mbo ra dānijā y_u jā'i ngue hing y_u judío. Janangue'a bi ts'on'a ra hoganijā ngue majāpi, sā εn'.

²⁹ Nguetho mi nu min 'youi ra Pablo b_u ja ra hnini n'da ra mεngu éfeso í Trófimo. Nε mi manse ngue εmbi bi zixp_u mbo ra dānijā.

³⁰ Nε nub_uya gātho ra hnini bin ja n'da ran 'yo'ts'i, nε gātho ní muxp_u 'bāh ra Pablo, bi bent'i, bi g_ucp_u thi ra dānijā. Nε 'bex bi gut' y_u nijā.

³¹ Nε nu'b_u mí zāpi εna xtá hyo ra Pablo, nu ra hmudof_uí mí øde ngue gātho ra hnini Jerusalén bin 'yo'ts'i.

³² Nu'a 'bex bi zix' y_u dof_uí nε gātho y_u hmudof_uí, nε bi mba n'dihi b_u 'b_uh y_u jā'i. Nε nu'b_u mi nu y_u jā'i gue mba b_u y_u dof_uí nε y_u hmudof_uí, 'bex bin hε ním 'benza ra Pablo.

³³ Nε nu'a ra hmudof_uí b_uya bi bent' ra Pablo εna da got'i, nε bi manda ngue da mba nthat'i yoho y_u cadena. M'bejua bi t'ān'd_u, nε bi t'εmp':

—To'o na, 'be'a bi 'yōt'na.

³⁴ Pε nu y_u jā'i εmme madí mbahni nε gātho 'dahma 'dan'yo bi ma. Janangue'a nu ra hmudof_uí him mi sā da bādi hanja bin 'yo'ts'i. Bi manda ngue da zixp_u ja ra ngundof_uí a b_uya.

³⁵ Nε nu'b_u mí zōm b_u ja rá 'dede ra ngu, bi dux' y_u dof_uí a ra Pablo, nguetho nu y_u jā'i man'da nde da bent'i mahōn'a.

³⁶ Nguetho x_un ngu y_u jā'i bi dēnni bi mbafi:

—Dami hyoh_u, εn'.

Nura Pablo bin juqn zεhε b_u ja y_u hmi y_u jā'i

³⁷ Nε nu'b_u manguep_u da zixp_u mbo ja rá ngu ra Pablo bi 'yān'na ra hmudof_uí:

—Dami 'yōrqui ts' ra mate dan y_uqi ts' , bi 'yεna.

Nu ra dof_uí bi dādi:

—Ha guí p_u'a rá nde y_u griego.

—Hāha, bi yεn'a ra Pablo.

³⁸ —Oh, ha hinga gue'e gra mεngu Egipto, ngue gá d_up'a n'da ran 'yo'ts'i nε gá sixp_u ma'ueni goho mahuāhi y_un 'yoh_u ngue y_u hyodu, bi 'yεmbi.

³⁹ Nu ra Pablo bi dādi:

—Hin'na, hinga guecā. Nugā dra judíogā nε dra mεngu Tarso, n'da ra dāhnini ngue ja rá ts'edi b_u ja ra hāi Cilicia. Nuya dí ā'a n'da ra mate ngue ga xicā ts' y_u jā'i.

⁴⁰ Nu ra hmudof_uí bi un ran t'ēdi. Nub_uya, nu ra Pablo bi 'bāp_u ja ra 'dede, nε bi u_u'ts' rá 'yε ndepe din hε y_u jā'i. Nε nu'b_u min hε, bi zofō nangue y_u ndese _u, gue y_u nde ra hebreo, bi 'yεna:

22

1 —N'yoh_u ah_u, gy_u ta ah_u, guí 'yōhmb_u 'be'a ga xi ah_u ya, bi 'yεn'a ra Pablo 'b_u mi d_u'mi bin y_u.

² Nε nu'b_u mi 'yō' ngue bi ts'ofō nangue y_u ndese ra hebreo, man'da bin hε. Nu ra Pablo bi 'yεm b_uya:

3 —Nugä dra judiógä, dám 'bucä b_u Tarso, nub_u ra häi Cilicia, n_e bi mba ma tedegä ua Jerusalén. N_e dán xäcä rán xädi ra Gamaliel, n_e dán xäcä x_un ho yän t'ëdi _u ma ngarpa bötah_u. N_e εμμε mi εhyagä nangue rá 'bëfi Ojå ngue gätho ma mbäi, tengutho ah_u ya.

4 N_e madí undä ran _unbi to'o gätho mi εc'y_ei ra Jesús, n_e 'da' _u dá ho n_e' _u mi'da, y_un 'yoh_u n_e' _u y_u xisu dá sixp_u fädi.

5 Nu ra hmumbjä_u n_e y_u dāc'y_ei da zä din ju_uanni 'be'a xtá øt'ä, nguetho dá cānba y_u sōcu_u bi 'dacä, gue mí εna xcá un y_u ngarp_i b_u ja y_u nij_u ma mijudío_u b_u Damasco. N_e dá hax ra 'yu dá mba b_u Damasco. Nu ra sōcu_u dá j_ucä ngue'a ran t'ëdi ga cot'a fädi y_u 'yεc'y_ei, n_e dí εna xcuá si ua Jerusalén, ngue xtá nu ua ran _unbi.

Nu ra Pablo bi ma ha bin jab_u í 'yεc'y_ei

6 N_e nu'b_u mán 'yogä b_u 'yu hānb_u Damasco, tengu'b_u mbe huxyadi, bá cā n'da ra nyot'i mahεts'i, ngue nts'edi bi hyārp_u dí 'bäi.

7 Nugä dá täng b_u häi, n_e dá ø'a n'da ra nde bi xiqui: “Saulo, Saulo, hanja gní _ungagui,” bi 'yεngui.

8 N_e dá thät_i: “To'o i ma Hmu.” N_e nu'a bi xiqui: “Nugä dra Jesús, dra mεngu nazaret, guecä gadí _ungagui.”

9 N_e nu' _u 'da min 'yogähe bi nu'a ra nyot'i, p_e him bi 'yø'a ra nde ngue bi zocä.

10 N_e dá änni: “Ma Hmu 'be'a sä ga øt'ä.” N_e nu ra Hmu bi 'yεngui: “Dami ndants'i ní mba b_u Damasco, nub_u, da si'a b_u 'be'a gätho dá sän'ni'i gui 'yøt'e.”

11 N_e nugä 'bex dán xädä nangue'a ra nyot'i, n_e nu' _u mín 'yogähe bi garca ma 'yε, n_e dá sōmhbe b_u ja ra hnini Damasco.

12 N_e mi 'bup_u n'da ra hocjå'i í Ananías, ngue mi tenni x_un ho yän t'ëdi ra Moisés. N_e gätho y_u judío mi 'bup_u mi numanho a.

13 Nu ra Ananías bi zōp_u dám 'bucä, n_e bi xiqui: “Ma cu'i Saulo, dami hyand ran nεqui ni dä ya.” N_e 'bex bi zø ma dä, n_e bi zä dá nu a ran 'yoh_u b_uya.

14 N_e bi xiqui: “Nu'a Ojå mi thānde ma ngarpa bötah_u bi huahn'na'i ngue gui pādi 'be'a rá pähä a. N_e bi ja'a'i gá nu rá Hoga Ts'unt' _u, n_e bi ja'a'i ngue gá 'yōrpa rá nde a.

15 Nuya gui mam b_u 'b_uh y_u jå'i 'be'a gá nu n_e 'be'a gá 'yøde.

16 N_e hin'y_u 'be'a man'da gui tø'mi, dami ndants'i gan xixyā, gui 'yεc'y_ei maju_uni a ra Hmu ngue di 'uec'a' _u ni ts'oqui nangue rá thuhu a ra Hmu,” bi 'yεngä ra Ananías, bi 'yεn'a ra Pablo.

Bi man ra Pablo hanja bi mba b_u 'b_u' _u hing y_u judío

17 N_e xø bi 'yεna:

—N_e nu'b_u jämbá pengä ua Jerusalén, dán yā'be Ojå b_u mbo ra dānijå, n_e nu Ojå bi jacä dá nu tengu n'da ra t'j.

18 Nε dá nugä ra Hmu, bi 'yεngui: “Dahmantho dami pøngua Jerusalén, nguetho hin da t'ørpamasu 'bε'a gui ma nanguecä.”

19 Nε dá xi'a: “Ma Hmu, nu'ε ma mεnguhe ua gätho i paði 'bε'a gätho dá øt'ä, dá mba bε gätho ma nijähe, nε dá εnba ε gätho bi 'yεc'yεi i, nε dá cot'a fädi ε.”

20 Nε nu'bε mi mba ntho ra Esteban mi 'bäcä bε, nε 'da'angu dá bεmhbe ε bin hote, nε dá jamansup yá pahni ε.”

21 Pε nu ra Hmu bi xiqui: “Ní mba, nguetho ga pεnh'na bε yabε guerpε 'bεh yε ja'i ngue hing yε judío,” ngubε bi xiqui, bi 'yεn'a ra Pablo.

Nu ra Pablo bi mba ma dä bε 'bεh yε hmudofεi

22 Nu'ε bi 'yømanho 'bε'a bi man'a ra Pablo, asta gue'bε mí ma da mba bε 'bεh yε ja'i hing yε judío. Nubεya bin cue'ε yε judío i 'bäpε gue hing yε 'yεc'yεi, bi mbafi nε bi 'yεna:

—Dá tho na ran 'yohε, man'da xεn ho 'bε hin di thoqui dim 'bεi, bi 'yεn'ε.

23 Man'da bi mbafi bi hua't' yá pahni nε bi 'yεnts' yε fonthäi.

24 Nu ra hmudofεi bi manda da ts'ixpε mbo ra Pablo, nε bi manda da mba m'βεi, ngue ndep'a dín juan'na ra Pablo hanja ná mba'ε yε ja'i.

25 Nε nu'bε i pa nthat'i ra Pablo ngue ra xifani, bi 'yän'na ra dofεi ngue mi 'bäpε:

—Ha i ja nin t'ε dihε gui fε'a n'da ra romano nu'bε hin ní t'ørpa ran juanbi, bi 'yεn'a ra Pablo.

26 Nε nu'bε mi 'yø'a ra dofεi a bi man ra Pablo, bi mba bá xi'a rá hmu nε bi 'yεmbi:

—Dami jamansu 'bε'a gui ørpa na ran 'yohε, n'da ra romano na.

27 Nε bá ε'a ra hmudofεi bεya, bi 'yän'na ra Pablo:

—Ha majuani gue'e gra romano.

Nu ra Pablo bi daði:

—Häha, bi 'yεna.

28 Nu ra hmudofεi bi 'yεmp'a:

—Xεn ngu ra mbeti dá jut'ä ngue dán romanogä.

Nu ra Pablo bi xi'a:

—Pε nugä mbadi thoho ma ta bin t'un ran t'εdi gue din romano, janangue'a man'da dra romanogä.

29 Nε nu'a ra hmudofεi bin su nguetho ya xí du'ti nε nu'a ra Pablo ra romano na. Janangue'a nu'ε nte bi 'yørpa ra Pablo, εna xtá mβεi.

Nu ra Pablo mi 'bäpε ja rá junta ε yá hmumbäjä yε judío

30 Nε nu'bε mi hyats'i, nu ra hmudofεi nde da baði hanja í yäp'ε yε judío, bi xocta'a ra Pablo män thu'ti, nε bi manda dim peti yε hmumbäjä nε yá ngεrpi yε judío. Nε bi zix'a ra Pablo bε dim peti.

23

1 Nu ra Pablo εmme madín hyεthε bε, nε bi xifi:

—N'yohε ahε, nugä zäi dí øt'ä'a i xicpa ma mbεi Ojä,

asta gue ra pa jabuaya, bi 'yɛm
'bɥ mí dɥ'mi din ya.

2 Pɛ nu ra Ananías, ra
dɔmbäjä, bi xi'ɥ gue 'darpɥ mi
'bähmbɥ ra Pablo, da mberpa
rá nde.

3 Nu ra Pablo bi xi'a ra
Ananías buya:

—Ojä da mberpa'i nguetho
yoho ni mbɥi. Sä guí ɛmhɥ
hin dá øt' yɥn t'ɛdi, pɛ go
gue'ahɥ hin guí øthɥ yɥn t'ɛdi,
ngue gadí manda da 'berca
ma nde.

4 Nɛ nu'ɥ 'darpɥ mi 'bähmi
bi 'yɛmbi:

—Hanja gní thət'a ra
dɔmbäjä ngue bi huahn'na
Ojä.

5 Ra Pablo bi dadi:

—Cu ahɥ, hin dí paçä ngue
ra dɔmbäjä a, nu'bɥ xcá paçä
hin xcá thətä 'bɥ, nguetho
nt'o't'i gue hin ga c'aman'ɥ ma
ngɛrpihɥ, bi 'yɛmbi.

6 Nɛ nu'a ra Pablo 'bɥ mí
nu'ɥ 'da gue hupɥ ja ra junta,
bi badi hinga 'da'ingu yá
t'ɛc'yɛi ɥ, nguetho 'da'ɥ bi
den'dɥ i man yɥ saduceo nɛ
nu mi'da bi den'dɥ i man yɥ
fariseo. Janangue'a nu ra
Pablo bi 'yɛmp'ɥ 'bɥpɥ ja ra
junta:

—N'yohɥ ahɥ, nugä dra
fariseogä, nɛ xin rá ts'ɥnt'ugä
n'da ra fariseo. Nugä dí
'bäcua nɛ guí ørcahɥ ran juɥnbi
nguetho dí ɛc'yɛi gue i ndants'
mahøn'a ɥ i tu, bi 'yɛn'a ra
Pablo.

7 Nɛ nangue'a xí man na ra
Pablo bin junthɥ yɥ fariseo
ɥ yɥ saduceo, nɛ gätho bin
hecpɥ ja ra junta.

8 Nguetho i man'ɥ yɥ
saduceo gue hingui ndants'
mahøn'a ɥ i tu, nɛ i ma ngue
njo'o yám 'behni Ojä mahɛts'i,
nɛ i ma ngue njo'o yɥn dahi.
Pɛ nu yɥ fariseo gätho i ɛc'yɛi.

9 Bin ja n'da ra mbahni, nɛ
nubɥya bin ndants'i 'da'ɥ yá
xänbate ɥ yɥ fariseo, bi 'yɛn'ɥ:

—Nuna ran 'yohɥ 'bäcua,
nte mán ts'o bi 'yøt'e. Xi'bɥ
majuani n'da ran dahi o
gue n'da rá m 'behni Ojä
mahɛts'i bin yaui, nde'bɥ hin
ga sɥhmbɥ Ojä, bi 'yɛna.

10 Pɛ nu'ɥ 'bɥpɥ ja ra junta,
ɛmmɛ bin sɥ'ɥ, asta gue'bɥ mí
zu ra hmudofɥi da sɛn'inde
ra Pablo. Bi xih yá dofɥi
buaya gue ba jɥcpɥ 'bɥh yɥ ja'i,
nɛ da zix mahøn'a bɥ ja ra
ngundofɥi.

11 Nɛ nu'bɥ min xui, ra Hmu
mahɛts'i bim 'bähmi ra Pablo
nɛ bi 'yɛmbi:

—O di tu ni mbɥi Pablo,
nguetho ngutho gui ma
bɥ ja ra dahnini Roma
nanguécä, tengutho gá man-
gua Jerusalén.

Mi ɛna xtá tho ra Pablo

12 Nu'bɥ mi hyats'i, 'da'ɥ yɥ
judío 'da'ingu bi bɛn'ɥ da hyo
ra Pablo, nɛ bi ma jatho di
ja'ts'a bi man'ɥ. Nɛ bi 'yɛn'ɥ
ngue hin din sihme, xing ra
dehe da zi, asta gue'bɥ go bi
hyo.

13 Nɛ mi pongui yote má
'yohɥ ɥ 'da'angu bi ma ngue
da hyo ra Pablo.

14 Nu'ɥ bi mba bɥ 'bɥh yɥ
hmumbäjä nɛ yɥ dɔc'yɛi, nɛ bi
xifi:

—Nugähe dá mamhbe ma-juani 'be'a ga øthe, ne hin dan sihmæhe asta gue'bu go dá hohe ra Pablo.

¹⁵ Janangue'a nu ah_u ne'ü mi'da guín 'yoh_u bu ja ra junta, nu'bu nixudi gui xihmb_u ra hmudofui ba si'a ra Pablo, gui 'yæmbi gue gui 'yänhd_u mi'da yan t'änni. Janangue'a nugähe buya, dan sähe gua täcuahe bu ja ra 'yu, ga hohe, bi 'yæn'ü.

¹⁶ Pe nu rá 'be'ue ra Pablo bi 'yøde 'be'a nde da 'yørpa yan 'yoh_u. Bi mba bu ja ra ngundofui ne bi xi'a ra Pablo.

¹⁷ Nu ra Pablo bi zohn'na n'da ra dofui buya, bi 'yæmbi:

—Dami six na ra ts'unt'ü bu bí 'buh ra hmudofui, nguetho i ja 'be'a da xifi.

¹⁸ Nu ra dofui bi zixp_u 'bu'a rá hmu, ne bi xifi:

—Nu'a ra Pablo ngue i ofädi, bi zoncagui ne bi 'yác ra mate gua siua na ra ts'unt'ü, nguetho ja 'be'a da xi'i.

¹⁹ Nu ra hmudofui bi bentpa rá 'ye ra ts'unt'ü, n'danni bá änni:

—'Be'a guín nde gui xiqui.

²⁰ Nu'a ra ts'unt'ü bi xi'a ra hmudofui buya:

—Nu'ü 'da y_u judío bin yäse'ü, bi ma da 'yä'a ra mate 'bu nixudi, ngue gui sixp_u mahøn'a bu ja ra junta ra Pablo, nguetho da 'yæn'i, da 'yän mi'da yan t'änni.

²¹ Pe 'yo guí øt'e 'be'a da xi'i, nguetho i pongui yote má 'yoh_u y_u judío ngue x_un jot' ra 'yu, i täcua bu ra Pablo. Nu'ü, 'da'angu x_um ma ngue xín din sithe xín din sihmæ asta gue'bu go bi hyo ra Pablo.

Ne i tøp'a thohe 'be'a go gui ma, bi t'æmp'a ra hmudofui.

²² Nu ra hmudofui bi hæcua ra ts'unt'ü ngue njon da xifi, ngue ya xí xi'a ra hmudofui. Ne nub_uya bi xifi da mba.

Nu ra Pablo bi mba m'behni bu 'buh ra Félix

²³ Nub_uya nu ra hmudofui bi zohn'd_u yoho y_u ngurpa dofui, bi xifi din sä yociento ndofui da mba bu ra hnini Cesarea 'bu guto nxui. Ne da mbähä mi hyæte ma 'det'a y_u dofui ngue din tøg_ue, ne da mbähä mi yociento y_u dofui ngue i c_u yan ts'æt'æg_ui.

²⁴ Ne bi manda da thøspa y_u fani ngue da hyux a ra Pablo. Ne bi xifi di jamansu x_un ho bu 'yu, asta gue'bu go bi dá bu 'buh ra ts'ut'abi Félix.

²⁵ Ne bi 'yo't'a n'da ra søcu_uq ra hmudofui, bi mbænpa ra ts'ut'abi Félix.

²⁶ Ne bi 'yæn'a ra søcu_uq:

“Nugä dra Claudio Lisias, dadí zengua'i, gra Félix, gra hoga ts'ut'abi.

²⁷ Nuna ran 'yoh_u na, nu'bu mi bent' y_u judío, nde xtá hyo. Pe dá yæmhbe nangue x_un ngu y_u dofui, nguetho dá øcä ngue ra romano na.

²⁸ Nugä him mí pa_udi hanja bi mba ma ya_upi, dá sixp_u ja rá junta y_u judío.

²⁹ Pe nub_uya dá øde ngue hønt'ü y_un t'ædi zeh_u y_u judío ngue í mba ma ya_upi, ne hin'y_u 'be'a dí tho, o gue dín ofädi.

³⁰ Ne nu'bu mi sicä 'be'a nde da 'yøt' y_u judío, ngue nde da hyo, 'bex dá penh'na bu guí 'bui. Ne dá xi'ü y_u nyæpate gue da xi'i 'be'a ní mbæspa

ra hnuman'a. Ne hōnt'a dá xi'a ya," bi 'yēn'a rá sōcuā ra hmudofui.

³¹ Nu yu dofui baya bi 'yōt'e tengu bi xi'u yá hmu. Nu'u bi zix'a ra Pablo 'bu min xui, asta gue'bu mí zōm bu Antípatris.

³² Nu'bu mí hyax baya, bá peng bu yu dofui gue him madín tōgue. Pe nu'u gātho madín tōgue bi thoqui bi zix'a ra Pablo u.

³³ Nu'bu mí zōm bu ra hnini Cesarea, bin dāp ra sōcuā ra ts'ut'abi, ne bi mba ma dá bu ra Pablo.

³⁴ Ne nu'bu mi nu'a ra ts'ut'abi a ra sōcuā, bi 'yān'na ra Pablo:

—Hapu ni hāi.

Ne nu ra Pablo bi xifi gue ra mēngu bu ra hāi Cilicia.

³⁵ Nu ra ts'ut'abi baya bi xi'a ra Pablo:

—Nugā ga ōcā 'be'a gui mam 'bu bi zō'u di yāp'i'i.

Ne bi manda da mba m'bādi bu ja rá nguts'ut'abi ndudan Herodes.

24

Nu ra Pablo bin juān zehē bu 'buh ra Félix

¹ Ne nu'bu mi jua'a cat'a pa, bi mba bu ra Ananías, ra hmumbajā, ne 'da yu dāc'yēi, ne ra Tértulo ran hocpate. Ne bi xi'a ra ts'ut'abi 'be'a í mba ma yāp'i ra Pablo.

² Nu'bu mí ts'onh ra Pablo, bi dū'mi bin yāpate a ra Tértulo. Nu'a bi xi'a ra Félix:

—Nugāhe dí pāhmbe ngue nangue'e i ja ran johya ua ra hāi dí 'buhmbe.

³ Ne gāthogāhe man'da dí 'buhmbe xun ho nangue 'be'a

guí ōt'e. Ne gātho yu pa dí xi'ahe ra jamadi nangue'e.

⁴ Nuya hingui ngu 'be'a ga xi'a'i, pe gui 'yōra ra mate gui 'yōde 'be'a dí xi ahe.

⁵ Nuna ran 'yohu, emme ra ts'om'bāi na, ne emme di parba yu judío hōnbu go hapu 'bui ngue gātho ra ximhāi. Ne nuna, rá ngurpi 'da'u yu jā'i t'ēmbi yu nazareno.

⁶ Nu'a mí nde xtí ts'on ra dānija bu Jerusalén, pe nugāhe dá benthe, ne dí emhbe xcá juānbahe tengu im mam bu ja man t'ēdihe.

⁷ Pe nu ra hmudofui, ra Lisias a, con rá ts'edi bá jūcpu mi 'buhmbe.

⁸ Ne bi xije dan yāfe ua. Nuya, nu'bu gui 'yān zehē a, gui pādi gue majuāni 'be'a gātho ní mba ma yāp'i, bi 'yēmp'a ra ts'ut'abi a ra Tértulo.

⁹ Ne nu'u yu judío min 'yohu, 'da'angu bi man'u.

¹⁰ Nu ra ts'ut'abi bi un ran t'ēdi ra Pablo gue din yā baya. Nu ra Pablo bi ma, bi 'yēna:

—Nugā i hu ma mbui ngue sā dan juāndā ua, nguetho guí pādi 'be'a nám 'buhmbe dyu judíohe, gue xun ngu yu jēya guín ts'ut'abi ua.

¹¹ Nu'bu guí nde gui pādi, sā gui pādi, ja mán 'de'mayo ma pa ya gue dá mba bu Jerusalén, dá thānde Ojā bu.

¹² Ne nu'u ma mijudíohe him bi nu 'bu 'bo'o xcán junthe, xím bi nu 'bu 'bo'o xcá parbi, xínga guerpū ja ma dānijahe, xínga guerpū ja ma

t'unijāhe, xínga guerpu gātho ra hnini.

13 Nuya hingui sā din juḗnni xun ho nguetho him majuḗni 'be'a ní yaḗpā ya.

14 Pε nuya dadín juḗndā gue dí tendā ra 'yu ma'da'yo, ne gue'a εmbi him majuḗni ε. Pε guet'a ra 'yu mí ten'dε ma ngurpa bōtahe, gue mí numansu Ojā nguetho dí εc'yēi 'be'a gātho mán t'o't'i bε ja rá sōcuḗ yún t'ēdi ra Moisés ne yú sōcuḗ yε pōngahya.

15 Nε nugā dí tō'mi 'be'a nín ho da 'yōt' Ojā, tengu i tōmp' ya i 'bācua. Nugāhe dí εc'yēihe ngue gātho xun du da ndants'i, ne'ε bi 'yōt' ran ho, ne'ε bi 'yōt' ran ts'o.

16 Janangue'a gātho dí øt'ä 'be'a di bεngā Ojā n'dahma hin hapε da thīnga ma ts'oqui, xínga guerpu 'bε Ojā xínga guerpu 'bεh yε jā'i, bi 'yεna.

17 Nε xø bi 'yεna:

—Nε nu'bε mi thogui xun ngu yε jεya, bá pengā bε Jerusalén ngue ga un yun t'unni ma mēnguhe, ne ga un yun t'unni bε ja ma ḗanjāhe.

18 Nε ngubε dá øt'ä bε ḗanjā, dá thānde Ojā. 'Da'ε yε judío, yε mēngu bε ra häi Asia dán tīmhbε bε baya. Nε njom mí 'bεpu xun ngu yε jā'i, xíng ra sui mi ja bε.

19 Nu'ε gue dán tīngāhe bε, nde'bε gue'ε xtambā 'yεcua ε, xtá mangua 'bε ja 'be'a dá øt'ä bε.

20 O gue guehya yun 'yohε 'bācua da ma 'bε ja 'be'a bi nurcā 'bε má mbagā bε ja ra junta.

21 Hønt'a nts'edi dá mangā bε, ne dá εmbā ε: “Nu ahε guí ørcā ran ts'embi nam pa ya nguetho dí εc'yēi ngue i ndants'ε i tu,” dá εngā, bi 'yεn'a ra Pablo.

22 Nε nu'bε mi 'yø'a ra Félix 'be'a bi man ra Pablo, 'bex bi ma da guah ra junta, nguetho xun ngu ts'ε mi pā'a ra Félix nangue rá 'yu Ojā. Nε bi xi'ε:

—Nu'bε dambā εcua ra hmudofēi, ra Lisias, sā ga pācā 'be'a gātho bin ja.

23 Nε nu'a ra Félix bi mada da thoqui da mba m'bādi ra Pablo. Nε bi mada ngue da t'ørpa ran ho nangue'a, ne nu'ε yú amigo sā da mba bε ne di unni 'be'a gātho da hyoni.

24 Nu'bε mí tho'i ts'ε 'da yε pa, nu ra Félix bá peng bε ja ra hnini Cesarea, bán 'youi rá xisu í Drusila, nu'a ra judío a. Nε bi zon'na ra Pablo, ndepe da ma hague dán zā n'da da 'yεc'yēi ra Jesucristo.

25 Nε nu'bε mi man ra Pablo nangue ram 'bēi njuḗntho, ne bi ma ngue di jamansu 'be'a da 'yōt'a n'da, ne bi ma din ja ran t'änni 'bε ran zεgui nangue yε ts'oqui, nu ra Félix bin su baya, ne bi xifi:

—Hønt'a gá xic ya, 'be ním 'bāhma bε ja ra fādi mahøn'a, ne nu'bε da bongui ga zon'na'i mahøn'a, bi t'εmp'a ra Pablo.

26 Nu ra Félix mí εna xtán gu't'i ts'ε, n'dahma xtí thø'a ra Pablo. Janangue'a njānt'a thoho min zohni ne min yaui.

27 Nε nu'bε mí gua'a nyojεya bi mba ma poni a ra Félix, ne bi hyu'a ra Porcio

Festo. Nu ra Félix 'b_u mí b_om b_uya, bi zop_u ra Pablo b_u ja ra fädi, nguetho mí su da numan'ü y_u judío 'b_u xtí hocpi.

25

Nu ra Pablo din juan b_u b_uh ra Festo

¹ Nu ra Festo bi mba b_u ra häi guerp_u din ts'ut'abi, ne hyupa bim 'b_up_u ra hnini Cesarea, bi mba b_u ra hnini Jerusalén b_uya.

² Nub_u Jerusalén, y_u hmumbäjä ne yá ngurpi y_u judío bi xi'a ra Festo, bi nyäpi nangué ra Pablo.

³ Ne bi 'yörpa ts'edi bi 'yäp ra mate ngue da zohna ra Pablo ngue da zöm b_u Jerusalén, nguetho im b_un'ü da gorpa b_u 'y_u, gue nde da hyo.

⁴ P_e nu ra Festo bi xifi ngue ofädi b_u Cesarea ra Pablo, ne "mi ts'utho ga mbagä ya," bi 'y_umbi.

⁵ Ne bi xifi:

—Nde'b_u ga mbähä 'da ahu gue ja ni ts'edih_u, ne nu'b_u ja män ts'o bi 'yöt'a, sä gui yäfa.

⁶ Nu ra Festo, masque mbe man 'det'a pa bim 'b_up_u Jerusalén, bi mba b_u Cesarea b_uya. Nu'b_u mí hyax b_uya, bi mba b_u ja rán juanbate, ne bi manda ba ts'i ra Pablo.

⁷ Ne nu'b_u mí zöm b_u ra Pablo, nu y_u judío ngue bá nexp_u Jerusalén bi mbä'ts'i. Ne emme x_un ngu 'be'a x_un ts'o í yäpi. P_e hingui sä da b_om majua_uni 'be'a bi man'ü.

⁸ Nu ra Pablo bi ma nanguese b_uya:

—Nte dá öt'ä ngue hingui ho nangué man t'edihe

dy_u judíohe, xinga gue'a ra danija, xinga gue'a rán t'edi ra hmuts'ut'abi b_u Roma, bi 'y_un'a ra Pablo.

⁹ Nu ra Festo nde da 'yöt'a dí numanho ü y_u judío, janangué'a bi 'yän'na ra Pablo:

—Ha guí nde gui mba b_u Jerusalén, guerp_u ba öt'a ran juanbi b_u, nangué 'be'a í yäp'a y_u judío.

¹⁰ Nu ra Pablo bi dadi:

—Hin'na, guecua rán säui da t'örcä ran juanbi ua, nguetho bi 'da'a ran t'edi ra hmuts'ut'abi 'b_up_u Roma gue gui 'yörcä ran juanbi ua. Ne nte män ts'o xtá örpa y_u judío, gue gui sixcä b_u. Nu'í guí pädi x_un ho ngue te dá öt'ä.

¹¹ P_e nu'b_u xtá öt'ä n'da ran ts'o gue i man nin t'edi gui hyogui, jatho ga tu 'b_u, hin ga 'dagui nangué man däte. P_e nu'b_u him majua_uni 'be'a ní yäcpä ü, njo'o n'da i ja rán t'edi di dägä b_u ja yá 'y_e ü. Nugä dí ä'a ran t'edi gui thocä b_u 'b_uh ra hmuts'ut'abi b_u Roma, bi 'y_un'a ra Pablo.

¹² Nu'b_u min yähu yám fäts'ih_u a ra Festo, bi xi'a ra Pablo:

—Nu'b_u guí ena ga dä ahe b_u Roma, da zä 'b_u, bi 'y_umbi.

Nu ra Festo i yäui ra ts'ut'abi Agripa

¹³ Nu'b_u mi tho'i 'da y_u pa, n'da rá ts'ut'abi y_u judío, ra Agripa na, ne'a rán ju, Berenice, bi zöm b_u Cesarea di zengua a ra ts'ut'abi Festo.

¹⁴ Ne nu'b_u mi 'b_up_u 'da y_u pa, nu ra Festo bi xi'a ra

Agripa nangue ra Pablo, bi 'yɛmbi:

—O bu n'da ran 'yohu, i ofädi, ngue bi zocua ra Félix, í Pablo a.

¹⁵ Ne nu'bu má mbagä bu Jerusalén, nu yu hmumbäjä ne yu ðaç'yei ngue yu judío bi xicä nangue ra Pablo. Nu'u mi äp ran unbi nangue'a.

¹⁶ Ne nugä dá xi'u: “Pe nugähe dyu romanogähe hinguí sä ga hohe n'da 'bu hinda nadí juanbähe u, ne dim 'bäpu ja yá hmi to'o di yäpi, din yäse.” Ngubu dá xifi.

¹⁷ Ne nu'bu mi zocua yan yäpate, nu'bu mi hyats'i, 'bex dá mba bu ja man juanbate ne dá manda da ts'ixpu a ra Pablo.

¹⁸ Nu'bu mí 'bähmbe bu u yan yäpate, pe xinga n'dare bi ma gue yu ts'oqui tengu mí m bängä ngue xtá ma.

¹⁹ Pe hont'a n'da ram hma madín junthu nangue 'be'a mi ɛc'yei zehe u yu judío. Ne nangue n'da ran 'yohu í Jesús nín junt'u, ngue bi du, pe nu ra Pablo nts'edi bi ma ngue i 'bui, bi 'yena.

²⁰ Nu ra Festo bi thoqui bi ma:

—Ne nugä hin dí paçä ga ot'ä ran juanbi nangue 'be'a ɛc'yei yu judío. Janangue'a dá än'na ra Pablo 'bu nde da mba bu Jerusalén, da mba ma juanbi bu.

²¹ Pe nu ra Pablo bi 'yác ran t'edi, nde ga dä bu 'buh ra hmuts'ut'abi Augusto bu Roma. Dá manda buya da 'bädi asta gue'bu bi zä ga pehdä bu 'buh ra hmuts'ut'abi, ɛn'a ra Festo.

²² Nu ra ts'ut'abi Agripa buya, bi xi'a ra Festo:

—Nugä dín nde ga øde 'be'a da man'a ran 'yohu.

Bi ða'a ra Festo buya:

—Nixudi da zä gui 'yøde.

²³ Man'da pa buya bi mba bu ja rá ngu ran juanbate ra Agripa ne ra Berenice. Ne bi mba bu mbo gätho ja yá ts'edi, min 'yohu yu hmudofui ne yu ngurpi bu ja ra hnini Cesarea. Ne bi ts'ini xun ho nguetho i ja yáts'edi. Ne nu'a ra Festo bi manda da ts'ixpu ra Pablo.

²⁴ Ne nubuya bi 'yɛn'a ra Festo:

—Nu'i gra ts'ut'abi Agripa, ne ahu gyun 'yohuhu gätho guí 'buhmbu ua ya, guí nuhu na ran 'yohu. Ne gätho yu judío 'bupu Jerusalén ne'u 'bucua Cesarea madín yäpi nanguehna. Nu'u njam'bu mi ɛ't'a mi xiqui ngue mi ädi da mba ntho.

²⁵ Pe nu'bu má paçä ngue nte bi 'yot'a rán säui dí tho, dá ɛngä ga penpu 'buh ra hmuts'ut'abi bu Roma, nguetho mí manse da mba ma dä bu.

²⁶ Pe hin'yu 'be'a sä ga ot'ä a xu 'yot'e ngue ga penpa ma hmu. Janangue'a dá zonhdä na ran 'yohu, gui 'yøhmbu ts'u 'be'a da man ya, ma ts'ut'abi Agripa i. Ne nu'bu gá 'yøhmbu, masque da zä gui xiju buya 'be'a da zä ga ot'ä nangue ran yäpi.

²⁷ Nguetho dí ɛna hinguí ho ga penpu n'da ra ofädi, ne nte má søcuä da jats'i ngue da mam bu hanja i ofädi, bi 'yɛn'a ra Festo buya.

26

*Nura Pablo binjuḡn zehε bu
'buh ra ts'ut'abi Agripa*

1 Nu'a ra Agripa bi xi'a ra Pablo:

—Da zä gui manse nanguε'a zehε, bi 'yεmbi.

Nu ra Pablo bi uḡn rá 'yε ne bi ma nanguεε. Bi 'yεna:

2 —I jagä ran johya, nguetho sä dam 'bäcä ua ja ni hmi, gra ts'ut'abi Agripa, ne sä gam mangä nanguε 'be'a í yaçpä ma mijudíohe.

3 Nguetho guí paḡi xḡn ho 'be'a gätho yán t'öt'e yḡ judío, ne guí paḡi 'dahma 'dan'yo ma t'εç'yεihe dyḡ judíohe. Jananguε'a dí ä'a ra mate, gui 'yø'i ts'ḡ xḡn ho 'be'a gam mangä.

*Rám 'bui ra Pablo 'bu hin ní
'yεç'yεi*

4 Nu'ḡ gätho ma mijudíohe i paḡi 'be'a ním 'bui dá øt'ä bu 'buh ma mεnguhe, 'bu män t'uhnigä ne'bu mám 'bucä bu Jerusalén, asta guehya.

5 Nu'ḡ hin'yḡ ra pähä da ma, pε maya'bu mi paḡi ngue nya'a thoho dá tenni xḡn ho tengu man yḡ fariseo. Nu yḡ fariseo man'da çhya da 'yøt' man t'εdihe dyḡ judíohe xinda gue'ḡ mi'da.

6 Nuya dí 'bäcua ja ran juḡnbate, nanguε'a 'be'a dí εç'yεi. Nugä dí εç'yεi 'be'a bi xi'a Oḡa ma ngarpa bombøtahe, ngue da xox'ḡ xḡn du.

7 Nugähe yám bom'βεto ḡ 'de'mayoho yá ts'unt'ḡ ma ngarpa bombøtahe ra Jacob, dí çhyahe ma pa ne ra xui

nanguε rá 'befi Oḡa. Ne nugähe dí tømhbε 'be'a bi man Oḡa, gue da xox'ḡ xḡn du. Nugä dí εç'yεi gue majuḡni bi dḡ'mi bí 'yøt'a, ne gue'a ní yaçpä ya ma mijudíohe, ma ts'ut'abi Agripa i.

8 Hanja gní bεmhbu ngue hingui sä Oḡa da xox'ḡ xḡn du, bi 'yεn'a ra Pablo.

*Bi man ra Pablo madí unba
yḡ 'yεç'yεi*

9 Ne xø bi 'yεm mahøn'a:

—Guec zehεgä, nya'a thoho dá bεngä ngue mi εngä xḡn ho 'bu ga sḡcä ra Jesús, ra mεngu Nazaret.

10 Nubḡ Jerusalén xḡn ngu yḡ 'yεç'yεi dá cot'a fädi, nguetho bi 'dacä ran t'εdi yḡ hmumbäjä. Ne nu'bu mi t'εna da mba ntho, 'da'angu dá bεmhbe.

11 Ne xḡn ngu yḡ nidí dá unba ḡ yḡ 'yεç'yεi bu ja ma nijähe dyḡ judíohe. Ne dá säpi dá serpa yá t'εç'yεi. Ne nugä εmme min cuεgä nanguε'ḡ, neḡḡ ja yḡ hnini yatho dá mbagä, dá un ran unbi ḡ, bi 'yεna.

*Bi mam mahøn'a ha bin
jabḡ bi 'yεç'yεi*

12 Ne xø bi 'yεm mahøn'a:

—Ne dá çaxä ra søcuḡ, ngue rán t'εdi yḡ hmumbäjä, ngue ga unba yḡ 'yεç'yεi. Dá ḡa ra 'yu ná mba bu ra hnini Damasco.

13 Nu'i ma ts'ut'abi Agripa i, nu'bu mbe huxyadi dá nu bu 'yu n'da ra nyot'i bí 'yεh mahεts'i, ne man'da madí hyät'i xinda gue ra hyadi. Ne nu'a bi hyärḡ dí 'bähmbe.

14 Nε nu'bu gätho má tãnje bu häi, dá øcä n'da ra nde ngue ma ndese í ts'oqui, ra hebreo, i εna: “Saulo, Saulo, hanja gní ungui. Xun hεi guí øt'e, tengu n'da ra mbãndani i pa ma sani ra t'o hndepe dim pεfi xun ho, ne i nete thoho,” bi 'yεngui.

15 Nε nugä dá änni: “To'o i, ma Hmu.” Nu ra Hmu bi dadi: “Nugä dra Jesús, guecä gadí ungui.

16 Nuya dami ndants'i, gui 'bäi. Nuya dán 'yusegä ua n'dahma gui ma ne gan juanni nangue gätho 'be'a gá nu ya, ne gätho 'be'a ga ut'a m'bejua.”

17 Nε bi 'yεngui: “Nuya ga pεhn'na'i bu 'buh yu ja'i hing yu judío, ne ga jamansu i nangue 'be'a da nde da 'yøt'a'i yu judío, ne yu ja'i ngue hing yu judío.

18 Nε nangue nim hma, ga japi da xoc yú mbui yu ja'i ne him man din 'yo bu ja ra 'beXu, pe din ja ran nequi yú mbui. Ne ga japi da 'uepu ja rá ts'edi ra zithu, ne din 'yo bu ja rá ts'edi Oja ma Ta. Ne din ja ra punbi yú ts'oqui. Ne da nu ra te mazai u, ne gätho ran japi ga unni, tengu mi'da dá 'uecä,” bi 'yεngä ra Jesús, bi 'yεn'a ra Pablo.

Ra Pablo him bi mbesta a bi man ra Hmu 'bu mín 'yuse

19 Nε nu ra Pablo bi thoqui bi xi'a ra ts'ut'abi Agripa:

—Nugä hin dá festhoho 'be'a bi xicä ra nde gue bá εh mahεts'i.

20 Rá mbudi dá xi'u 'bupu Damasco, gue di päh yün

'yomfεni ne din 'yo bu rá 'yu Oja. Nε dá xifi da 'yøt' ra 'befi xun ho nguepu da fadi xu päh yün 'yomfεni. Ngutho dá mangä bu Jerusalén, nepu gätho ra häi Judea, ne dá xicä yu ja'i ngue hing yu judío.

21 Pe nangue'a 'be'a dá mangä, nu'u 'da yu judío bi bentcä bu ja ra danija, mi nde xta hyogui.

22 Pe asta gue yu pa jabuya i fäxcä Oja. Nε dí xi'u ja yú ts'edi, ne dí xi'u hin'yu yú ts'edi. Ne hont'a dí xänbi 'be'a bi man ra Moisés ne 'be'a bi man yu pøngahya, ngue bin ja.

23 Nu'u, bi ma ngue jatho da nu ran unbi ra Cristo, ne gue'a ra mbudi da mba nsots'i bu 'bu'u xun du. Da mba nsots'i gueru da zä di un ran nequi yú mbui u yu judío, ne'u hing yu judío, bi 'yεn'a ra Pablo.

Ra Pablo ndepe da 'yεc'yei ra ts'ut'abi Agripa

24 Nε nu'bu ngubu mi man ra Pablo, nu ra Festo nts'edi bi mbafi:

—Nu'i gra Pablo, guín gat'i, εmme xun ngu guí päh ra søcuä janangue'a guín gat'i.

25 Bi dā'a ra Pablo buya:

—Hin dí jat'ä, gra hoga ts'ut'abi gra Festo. Pe gätho dí mangä majuani a.

26 Nu ra Agripa in ts'ut'abi bu 'buh yu judío, i 'bucua, i paði nangue 'be'a gätho dí mangä. Janangue'a hin dí su ga mangua ja rá hmi. Ne dí haça njuani ngue i paði, nguetho him bi t'agui 'be'a bin ja, bi 'yεn'a ra Pablo.

27 Nε xø bi xih ra ts'ut'abi Agripa:

—Ma ts'ut'abi Agripa i, ha guí εc'yei 'be'a bi man yú pøngahya Oja. Nugä dí paçä gue guí εc'yei, bi 'yεmbi.

²⁸ Nu ra Agripa baya bi dat'a ra Pablo:

—Nu'i, guí nde 'bex ga päcä man 'yomfēni, ngue ga εc'yei ra Cristo.

²⁹ Nu ra Pablo bi 'yεmp'a:

—'Bexgue guehya, ogue niya'b_u ts'_u, Oja i paði 'be'a dín ndegä. Dín nde gue guí 'yεc'yei, ne ah_u gätho guí 'b_uhmb_u ua guí øhmb_u 'be'a dím mangä ya. Ne dín nde guí cohmb_u tengugä, pe hønt'_u y_u cadena hin'na _u, bi 'yεmbi.

³⁰ Ne nu'b_u ngub_u mi man ra Pablo, ra Festo ne ra Agripa bim 'bäi, ne'a ra Berenice ne'w mi'da mi hup_u.

³¹ Ne nu'b_u mi mba b_u thi, n'da ngu n'da bin yaεε _u:

—Nu'a ran 'yoh_u ra Pablo, nte bi 'yøt'a ngue da du, xinga gue'a din ofädi, bin 'yεmzεhe _u.

³² Nu ra Agripa bi 'yεmp'a ra Festo:

—Nu'b_u hin xtá ma din dä b_u 'b_uh ra hmuts'ut'abi b_u Roma, sä da mba nso'ts'i 'b_u, bi 'yεmbi.

27

Bi 'benp_u Roma a ra Pablo

¹ Nu'b_u ya xí hma ngue ga huhe ra barco, ne ga mbäcähe b_u Roma, ra häi Italia, nu ra Pablo ne mi'da y_u ofädi bi mba ma däpi a ra ngarpadof_u, rá thuhu ra Julio, rá ngarpadof_u ra hmuts'ut'abi Augusto b_u Roma.

² Dá huhe ra barco ngue bi nexp_u ra hnini Adramitio, ne εn'_u da thop_u ja y_u hnini b_u ja ndendeja b_u ra häi Asia. Dá ne xhe b_u baya, ne dá mbähmbe ra Aristarco, ra mεngu ra hnini Tesalónica b_u ra häi Macedonia.

³ Nu man'da pa dá sømhbe b_u ra hnini Sidón, dán säyahe b_u. Nu ra Julio min ya_umanhoui ra Pablo, ne bi un ran t'εdi da mba b_u 'b_uh yá amigo. Ne nu yá amigo bi un ran säya.

⁴ Ne nu'b_u má ne xhe b_u, dá thohmbe b_u nthε't'i ra t'uhäi Chipre i ja b_u made ra de ja. Dá thothe b_u n'danguadi nguetho εmme ts'edi ran dahi b_u njomb_u.

⁵ M'bejua dá thohmbe b_u ja ra häi Cilicia ne ra häi Panfilia ja b_u ndendeja. Dá sømhbe b_u ra hnini Mira b_u ra häi Licia.

⁶ Guer_u bi dīm b_u n'da ra barco a ra hmudof_ui ngue bá ne xp_u Alejandría, ní mba b_u ra häi Italia. Ne nu'a ra hmudof_ui bi jaje dá huhe ra barco.

⁷ Ne x_un ngu y_u pa zu njante thoho dán 'yohe b_u ja ra de ja, ne x_un he i dá thohmbe b_u gätho rá nyani ra t'uhäi Gnido. Nu ran dahi him bi jaje njuantho dá uεnthe, janangue'a yab_u dá cäthe njomb_u ja ra t'uhäi Creta, guer_u nthε't'i ra t'uhäi Salmón.

⁸ Ne x_un he i dá thohmbe b_u gätho rá nyani ra t'uhäi Creta, ne dá sømhbe b_u ja yán säya y_u barco, t'εmbi Buenos Puertos. Ne hinga yab_u ja ra hnini Lasea.

⁹ Ne x_un ngu y_u pa ya dá

'behmbe nangue ran dahi, ne nts'utho bu din 'yo ra barco bu ja ra dehe, nguetho yu pa ya i ja yan dahi.

10 Nu'a ra Pablo bi xi'u min 'yohu:

—N'yohu ahu di xi ahu, nu'bu ga thohmbu, ga nuhu n'da ra 'yanthi nguetho xun hei thoho bu di mba ma 'yoni ra barco. Ne hinga hont'a ra barco ne ra 'beni ga 'behmbu, pe ts'arpu thoho necahu ga tuhu, bi 'yemp'u.

11 Pe nu ra hmudefui man'da mi ec'yei 'be'a bi ma ra mbeti ra barco ne ra hmu ngue madí 'yoni, xinda gue'a 'be'a mi man ra Pablo.

12 Nubu Buenos Puertos hingui ho ngue da gopu ra barco yu pa xu se. Janangue'a nu'u mbe gatho u mi ena xca somhbe bu ra hnini Fenice, gueru xcam 'buhmbe yu pa xu se. Nubu Fenice, ra hnini bu ra t'uhai Creta, man'da ja yun sayu xun ho bu yu barco, nguetho hin e ts'edi thopu ran dahi.

Ran dahi bi 'yen ra dejq

13 Ne n'da ra pa bi pom bu bi 'yeh ran dahi, ne hinga nts'edi i 'yo. Ne en'u xun ho 'bu da thogui. Janangue'a bi gux'a ra t'egui mi o bu mbo ra dehe, ngue ran ts'ammu ra barco. Da thohmbe buya, zu njante thoho a tho'a ndendejq ra barco bu ra t'uhai Creta.

14 Ne 'bex ba e'a n'da ran dahi emme nts'edi, ba nexpu Creta.

15 Ne nu'bu mi mbudi bi ndon ra barco ran dahi, him mi sa da mba ma 'yoni

buya, dan unthe buya, ne da tendahe ran dahi bu i mba.

16 Ne da cathe bu herpu ja ra t'uhai Claudi i ja bu made ra dejq, nguetho bi tac'i ts'u ran dahi ra hai. Ne xun hei bu da juxhe bu mbo a n'da zu t'ubarco ngue mi jut'a ra barco.

17 Ne nu'bu mi curpu mbo ra t'ubarco, bi mba m'banba yu xahi a ra barco ngue hin da xot's' yu xithe. Ne nu'u buya mi supi da 'yen ran dahi ra barco bu ja ra 'bomu, ne da dontpu gueru t'embi Sirte. Janangue'a bi gacua yan thacan dahi ra barco. Ne bi duxtho ran dahi ra barco bu ja ra dehe.

18 Man'da pa buya bi du'mi bi hyorpu ja ra dehe yu 'beni mi horpu mbo ra barco, ndepe hin di hyu ra barco, nguetho emme nts'edi mi enje ran dahi.

19 Ne na hyu pa buya da sosegähe, da homhbe thi 'be'a gatho mi honi 'bu di 'yon ra barco.

20 Ne xun ngu yu pa emme mi ja yu gui, ne nya'a him bin c'a ra hyadi, xinga gue yu so 'bu xun xui. Ne da nuhe n'da ran datendahi emme nts'utho. Ne di su ga tuhe.

21 Ne nya'a thoho njom bin sihme. Nu ra Pablo bim 'bai bi 'yena:

—N'yohu ahu nde'bu xqui 'yode 'be'a da mangä. Nde'bu xcamban sayahu bu Creta, ne hin xca nuhu ran unbi ya, ne hin xqui 'beh ni 'benihu.

22 Pe nuya, o di tu ni mbuihu, nguetho xinga n'da

ah_u gam 'behmb_u, pε hōnt'a ra barco dim 'bedi.

23 Nguetho dām 'bā'be n'da rām 'behni Ojā mahęts'i má xui, gue nugā rá mbętigā Ojā nε dí thānde a.

24 Nε nu'a ram 'behni bi xiqui: "O guín su Pablo, nguetho jatho da mba ma dā'i b_u 'b_uh ra hmuts'ut'abi b_u Roma. Nε nu'a Ojā hin di japi da du _u guí 'b_uhmb_u ua ja ra barco, tengu gá 'yāpi," ęn'a rām 'behni Ojā mahęts'i.

25 Nuya, n'yoh_u ah_u, dan johyah_u, nguetho dí ęc'yei gue majuāni da 'yōt' Ojā tengu bi xic rām 'behni.

26 Pε nu ran dāhi da 'yęnj_u b_u ja n'da ra t'uhāi i ja b_u made ra dehe, bi 'yęn'a ra Pablo.

27 Nε nu'b_u ya xí gua'i 'de'ma goho ma pa dí 'yohe, nub_uya bi 'yęngāhe ran dāhi b_u ja rá xęqui ra dejā t'ęmbi Adria, 'b_u min xui. Nε nu'_u y_u mbęfi gue di 'yon ra barco, mím bęni hinga yab_u ja n'da ra hāi.

28 Nε bi 'yęni hangu nan hę ra dehe, 'dāte ma 'de'ma'dato metro nan hę. Nε bi dān'i ts'_u ra barco, bi 'yęni mahōn'a, nε nuya hōnt'i 'dāte ma yoto metro nan hę ra dehe. Janangue'a bi bādi him ma yatho b_u ndenthe.

29 Nu'_u mi supi da zōm b_u ndenthe ra barco, gue din the_u y_u do. Janangue'a bi 'yęnt'i goho y_u t'ęgui ngue yán ts'ąmmi ra barco, bi 'yęntp_u ja rá x_uthā ra barco, ndepe hin din 'yo. Nε ęmmε mi xōnni din nęqui.

30 Nu y_u mbęfi di 'yon ra barco mim bęni xtá 'dagui, bi cą'ma man'da ra t'_ubarco b_u ja ra dehe. Pε bin hāte, nguetho ęna gue'_u y_u t'ęgui xtá 'yęnt' mi'da b_u ja rá yą ra barco, gue yán ts'ąmmi.

31 Pε nu ra Pablo bi 'yęmp'a ra hmudof_ui, nε'_u y_u dof_ui:

—I nde da 'dah y_u di 'yon ra barco, pε nu'b_u da 'dah y_u, hin da zā gui ponj_u 'b_u.

32 Nu y_u dof_ui b_uya bi hyecua yán thāt'i ra t'_ubarco, nε bi dux ra dehe, janangue'a njom bi 'dagui.

33 Nε nu'b_u t'_unęqui tho nu'a ra Pablo bi xifi nde'b_u din sihmε. Bi 'yęna:

—Nuya, ná 'de'magoho ma pa ya ngue mí tutho ni mb_uih_u, nε hin gán sihmεh_u.

34 Nuya dí øt'ah_u ra ts'edi gui sih_u ts'_u ra hmε. Nu'a dí zac ni jā'ih_u a, nε guep_u da zā xínga n'da gam 'behmb_u nε njon din ęnbi, xíngui ts'_u.

35 Nε nu'b_u mi jua'a bi man'a ra Pablo bi hyāca n'da ra thuhmε, bi un ra jamadi Ojā b_u ja yú hmi gātho mí 'b_up_u, nε bi xęni bi d_u'mi bi zi.

36 Nu'a bi man ra Pablo bi hyurpa yú mb_ui _u, bin sihmε ts'_u b_uya.

37 Nε nugāhe í juaje yocięnto nε hyāte ma 'de'ma 'dato njā'i mi 'b_uhmbe b_u ja ra barco.

38 Nε nu'b_u mi juadi bin sihmε _u, nu'a ra trigo mi hōp_u ja ra barco bi hyōm b_u ja ra dehe, ndepa dí cąh nan hy_u ra barco.

Bi xęn ra barco ra dehe

³⁹ Nε nu'bu mí hyats'i, him mi paði 'be'a rá thuhu ra häi bi hyandi. Nu'bu mi nu mi ja bu n'da ra 'yεthe gue him mí ja yu do, guεpu mim beñi mi sä xti cu't' ra barco.

⁴⁰ Bi hyεcua yán that'i yan ts'ammi buya, bi zopu dehe. Nε bi xocua yán thu't'i yán thäcadehe ngue yüm 'bät't'i ra barco. Nε bi 'yεspa mahøn'a n'da ran thäcandahi. Nu ran dahi buya bi 'yon ra barco, nε bi du'mi bi hyäm bu ja ra ndendeja.

⁴¹ Pe nu'bu má sømhbε hapu hingui hε ra dehe, dán tømhbε bu yoho yu 'yεthe, n'da n'danni ni yεhe. Nu'a rá ya ra barco bi yarpu ja ra 'bomu nε bin du bu, nε him mi sä da thogui. Pe nu rá xuthä buya bi mbadi bi xen ra dehe, nguetho nts'edi din the bu yu dehe.

⁴² Nu yu dofui buya, εna da hyo yu ofädi, ngue mi supi din xaha, da 'dagui.

⁴³ Pe nu ra hmudofui him mi ndepe gue nε ra Pablo da tho, him bi japi da 'yøt'e 'be'a mim beñn' yu dofui buya. Bi manda ngue to'o pañ nan xaha, ra mbadi da zo bu ja ra dehe nε din xaha, da zøm bu ja ra häi.

⁴⁴ Ne'u mi'da ngue him mi pañ nan xaha, bi 'yoxpu ja yu xithe o gue yu xεca barco. Nε gätho bi zømanko bu ja ra häi.

28

Bi zøm bu ra häi Malta a ra Pablo

¹ Nε nu'bu má sømhbε bu ja ra häi, bi sije ngue rá thuhu ra

t'uhäi Malta, i ja bu made ra dehe.

² Nu yu mengu bu εmme bi 'yørcähe ran ho, nguetho bi 'yurcahe n'da ra sibi nguεpu dán tåspihe. Bin 'ye bu nε xu seje.

³ Nu ra Pablo bi pet yu 'yont'o, bi 'yuspu ja ra sibi, 'bex bi bøn'a n'da ran däte pozu bu ja ra t'o, nu'bu mi zä ra sibi. Nε nuna ra pozu bi zap rá 'yε ra Pablo, nε bin zarpu.

⁴ Nu'bu mi nu yu mengu bu ngue i zarpu ja rá 'yε ra Pablo ra pozu, bi 'yεn'u:

—Masque ra hyodu na ran 'yohu, masque him bi du bu ja ra dehe, pe nuya m'bejua da gut'a 'be'a xí 'yøt'e.

⁵ Pe nu ra Pablo bi huac rá 'yε, nε bi däh ra pozu, nín so bu ja ra sibi, nε nte män unbi bi nu ra Pablo.

⁶ Nε nu'u 'bäpu, mi tøm'nde da nu 'bu da nden bu bi zapi, o gue da 'yagui nε 'bex da du. Nε nu'bu ná nya'a mi tøm'ni, hin te bi ja, bi pä'a mim beñn'u. Nε εn'u: "Masque n'da ra oja na."

⁷ Nu'a rá ts'ut'abi ra t'uhäi Malta, í Publio a, mí jase n'da xεqui rá häi jombu dán tåspihe. Nε bi xije ga mbähmbe bu rá ngu. Nε hyu pa däm 'buhmbe bu, nε εmme xun ho bi 'yørcähe.

⁸ Nu rá ta a ra ts'ut'abi Publio ya xmí u 'bu má sømhbε bu, mi ja ra pa nε ra mbøni. Nu ra Pablo bi mba bu da nu, bin yaui Oja nε bi gäx rá 'yε, nε 'bex bi zä buya.

⁹ Nε nu'bu min ja 'be'a bi 'yøt'a ra Pablo, gätho mi 'bupu

ja ra häi ngue mín zäman'ü bi zøm b_u, ne gätho bi hoqui, bi zä b_uya.

10 Ne x_un ngu y_un t'unni bi 'daje, ne nu'b_u má mbäcähe, xø bi 'daje gätho 'be'a ga homhbe b_u ja ra barco.

Bi zøm b_u Roma ra Pablo

11 Nhyuzna däm 'b_uhmbe b_u ja ra t'uhäi Malta, dá huhe n'da ra barco b_uya. Nu ra barco mi hø b_u gätho y_u pa x_u se, ngue bá nex_u Alejandría. Nu rá thuhu ra barco t'ëmbi y_u gon'yoh_u Cástor ne Pólux.

12 Ne dá huhe ra barco, dá nexhe b_u ra t'uhäi Malta b_uya, ne dá sømhbe b_u n'da ra hnini Siracusa, ngue 'dan'yo ra häi, ne hyupa dán dehe b_u.

13 Dá nexhe b_u, ne dá cäthe b_u ja ndendejä asta gue'b_u go má sømhbe b_u ra hnini Regio. Ne man'da pa b_uya bin 'yo x_un ho ran dahi, ne ná yopa dá sømhbe b_u ra hnini Puteoli, gue ra häi Italia, ne dá çacähe b_uya.

14 Nub_u, dá t_umhbe 'da'ü y_u cu nanguie ra Cristo. Nu'ü bi xije dan säyahe b_u nyoto pa. M'bejua b_uya dá haxhe ra 'yu í pa b_u ra dahnini Roma.

15 Ne nu'ü y_u cu nanguie ra Cristo mi 'b_uru Roma, mi øde ba ãhmbe b_u 'yu. Bá ãh p_uya, bi daje b_u ja ra hnini Foro de Apio, ne bi daje mi'da b_u ra hnini Tres Tabernas. Ne nu ra Pablo 'b_u mí nu, bi xi Ojä jamadi, ne nu Ojä bi hyurpa rá mb_ui b_uya.

16 Ne nu'b_u má sømhbe b_u ja ra dahnini Roma, nu ra hmudof_ui bi dá b_u y_u ofädi b_u 'b_uh rá hmu y_u mbädi. Pe

nu'a ra Pablo bin t'un ran t'ëdi dim 'b_use b_u ja n'da ra ngu, ne hønt'a n'da ra dof_ui da mbädi.

Bi man räm Hman Ojä ra Pablo b_u Roma

17 Ne nu'b_u mi tho'an hyupa, nu ra Pablo bi zon'd_u y_u ngurpi y_u judío ngue mí 'b_uru. Ne nu'b_u mim peti b_u 'b_u'a ra Pablo, bi 'yëmbi:

—Man 'yoh_u ah_u, nte man ts'o dá ørpä ü ma mijudíoh_u, xín dá festa yán thände bi thocta ü ma ngurpa bombøtah_u, pe guehma bi mba ma dägä b_u 'b_uh y_u romano b_u Jerusalén.

18 Ne nu'b_u mi 'yørcä ran juanbi, nu'ü mi nde xtá hyega thohe, nguetho nte dá øt'ä ngue da thogui.

19 Pe nu ma mijudíoh_u him mi nde xtá hyega thohe, jananguie'a dá äh ran t'ëdi di dägä ua Roma. Pe hin'y_u 'be'a dím b_uni dá yapä ü ma mijudíoh_u.

20 Jananguie'a dá zohn'nah_u dan nuh_u ne dan y_uh_u. Nuju dy_u israelh_u, dí tømhb_u din ja 'be'a bi man Ojä gue din ja. Pe dí ãc'y_ui ngue ya bi d_u'mi bin ja 'be'a bi man Ojä, jananjab_u nthu'tigä ra t'ëgui ja ua, bi 'y_un'a ra Pablo.

21 Nu'ü bi xi'a ra Pablo:
—Nugähe nte má søcuä bi 'b_ungähe ní 'y_uru Judea nanguie'e. Xínga n'da man 'yoh_uh_u bí nex_u, bi man ran ts'o nanguie'e, njo'o to'o bi yap'a'i.

22 Pe dín nde gui xije ts'ü 'be'a guím b_uni, nguetho høn_u bi zä i hma hingui ho 'be'a guí ãc'y_ui_u, bi 'y_un'ü.

²³ Nε nu'η bim peti man'da ra pa nangu'e'a xί ma, nε xηn ngu η bi zøm bη mi 'bη'a ra Pablo. Nu ra Pablo bηya gätho ra pa bi xifi nangu'e rá 'bεfi i øt' Ojå ua ja ra ximhäi, nε 'bεpη ní manda Ojå η yη jå'i. Bi hyoni 'bεpη dí 'yεc'yεi ra Jesús, nε bi 'yuti hapη nt'o'ti nangu'e ra Jesús bη ja rá søcuå ra Moisés, nε yú søcuå yη pøngahyå.

²⁴ Nu'η 'da bi 'yεc'yεi 'bη mí man ra Pablo, pε 'da'η him bi 'yεc'yεi.

²⁵ Nε nu'bη him mí sä'η ngue 'da'angu da bεni, bi mbηdi bi mba. Pε nu ra Pablo man'da ram hma bi xi'η:

—Nuna rá Hogandåhi Ojå majuañi bi ma nu'bη mim pøngahyå ra Isaías, nε bi xi'η ma ngηpa bombøtahη.

²⁶ Nε bi t'εmp'η:

Ní mba bη 'bηh ni mijudíoη, nε gui 'yεmbi:

“Nu ahη zai guí øhmbη nangu'e ni zaguhη, pε hin guí pāhmbη 'bε'a guí øhmbη.

Nε guín nuhη nangu'e ni dāhη, pε hin guí pāhmbη 'bε'a guín nuhη,”

ngubη bi 'yεmb yη jå'i.

²⁷ Nguetho nu yη jå'i xηm mε yú mbηi,

nε xíngui ts'η cη't' yú zagu 'bε'a øde.

Nε tengu'bη di ts'ant' yú dā,

nguetho su da nu,

su da 'yøde,

nguetho hingui nde di pāh yú mbηi

guεpη da zā xcá hocpa yú mbηi,

εn'a rá Hogandåhi Ojå 'bη mim pøngahyå ra Isaías, bi 'yεn'a ra Pablo.

²⁸ Nε bi thoqui bi 'yεmbi:

—Dami pāhmbη ngue nuya da si'η hing yη judío 'bεpη da zä dí zin Ojå η, nε gätho yη pa dí mba bη. Nε nu'η, man'da da 'yø'η, bi t'εmp'η yη judío.

²⁹ Nε nu'bη mí gua'a bi ma ra Pablo, nu yη judío bi mba, nε bin junzεhε η 'bη mí mba'η, nangu'e 'bε'a bi man'a ra Pablo.

³⁰ Nε nu'a ra Pablo bim 'bεpη nyo jεya bη ja ra ngu xί mihi. Nε gätho to'o bi mba bη, bi numanho.

³¹ Nε nu ra Pablo bi ma 'bεpη dí manda Ojå η, nε bi xänbi nangu'e ma Hmuhη ra Jesucristo. Nε nu'a ra Pablo him mi supi to'o da 'yøde, nε njo'o to bi hεcpi.

ROMANOS

Ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra ngurpa dɔhnini Roma

Ran zɛngua

1 Nugä drá Pablogä, drá 'yɛhɛgä ra Jesucristo. Nɛ bi xic Ojɔ ma 'bäigä'be ra Cristo, nɛ bi huangui gam mangä rán ho ma'da'yo Ojɔ.

2 Nɛ guet'a ram hma mi man Ojɔ bɯ ja rá hoga t'ohni bi 'yo't'ɯ yá pɔngahyɔ maya'bɯ.

3 Nɛ n'dat'a ram hma im ma nangue ra Jesucristo rá Ts'ɯnt'ɯ Ojɔ a, nɛ nangue'a bim 'bɯcua ja ra ximhäi, rá m bom'betɔ ra David a.

4 Pɛ nu'bɯ mi dɔmbɛni bɯ 'bɯ ɯ xɯn du, ja bi 'yu Ojɔ xɯn ho gue rá Ts'ɯnt'ɯ Ojɔ a bɯya nte hɛmbi nangue rá Hogandɔhi in 'youi. Gue'a ma Hmuhɯ a.

5 Nɛ rá mate zɛhɛ bi xiqui ma 'bäigä'be ra Cristo, ga japi da'yɛc' yɛi yɯ ja'i gätho yɯ hnini, nɛ gue'a dí hnuman ho ra Cristo a bɯya.

6 Janangue'a in ndec Ojɔ ga mba ga fäx'a ni t'ɛc'yɛihɯ, nguetho bi zon'nahɯ Ojɔ bi ja'ahɯ yá mbɛti ahɯ ra Jesucristo.

7 Guehna dí ot'ahɯ na ya gätho ahɯ guí 'bɯhmbɯ bɯ ja ra dɔhnini Roma, ngue bi huɛc'ahɯ Ojɔ nɛ bi zon'nahɯ, nɛ bi 'uec'a ni mbaihɯ in nde ahɯ hɔnt'a guim bɛmhɯ a. Dí

äp Ojɔ ma Tahɯ nɛ ra Jesucristo ma Hmuhɯ da hyut'a ni mbaihɯ nangue rá mate zɛhɛ.

ɛmme in nde da zɔm bɯ Roma a ra Pablo

8 M'bet'o thoho dí xi ahɯ ɛmme dadí johyagä, nguetho dí ø'a man yɯ ja'i hɔnbɯ go harɯ dí 'yo ngue guí ɛc'yɛihɯ xɯn ho. Janangue'a dí xi Ojɔ jamadi nangue gätho ahɯ. Nɛ di thocpa ra jamadi ma Ojɔhɯ ra Jesucristo.

9 Nɛ i pɔ Ojɔ hin dí ɛ'ts'a ná yá'be nangue ahɯ. Nɛ dí hɔh ma mbai dí ørpa rá 'bɛfi 'bɯ dí m man a ran ho ma'da'yo nangue rá Ts'ɯnt'ɯ.

10 Nɛ dí äp rá mate Ojɔ ngue hin da ya'a ga mbagä bɯ guí 'bɯhmbɯ. Nɛ hin dí pɔdi 'bɛ'a da zä dá sɔm bɯ, pɛ go pɔ Ojɔ, nɛ xɔmhma thoho da nde Ojɔ ga mba bɯ.

11 Nguetho ɛmme dín nde gan nu ahɯ, ga fäx ahɯ din ja ahɯ man'da xɯn ngu rá ts'edi Ojɔ, nɛ man'da gam 'bɯhmbɯ xɯn ho bɯya.

12 Nɛcä da zä guí fäxcahɯ, janangue'a da zä 'da xtám fäxtahɯ nangue ma t'ɛc'yɛihɯ dí comhbɯ.

13 Ma zi cu ahɯ dín nde guí pɔhmbɯ ngue xɯn ngu yɯ nidí mí ɛna xcá mba bɯ, pɛ hinga na sä. Pɛ guehna dín nde ga mbagä bɯ nɛ da hnurca ma 'bɛfi bɯ guí 'bɯhmbɯ, tengu bɯ mi'da yɯ hnini xtá mba.

14 Nguetho i 'yo ma güenda ga xänba yɯ ja'i, nɛ ɯ 'bɯpɯ ja yɯ hnini nɛ ɯ yɯm 'bɯndɔpo ja'i, nɛ'ɯ pɔh ra sɔcuɔ nɛ ɯ hin-gui pɔdi, gätho ga xänbi.

15 Janangue'a nε ahυ εmme jag ra pähä ga xän'nahυ rán ho ma'da'yo ra Cristo, gätho ahυ guí 'buhmbυ bu ja ra dāhnini Roma.

*Nu ran ho ma'da'yo ní yān
υ to'o gätho da hyān a*

16 Nε hin dí pes' ma sä gam mangä ran ho ma'da'yo, nguetho gue'a ram hma rá ts'edi Ojā a dí yān υ to'o gätho da hyān a. Nε mbudi bi sije dyυ israelgähe, nε xø bi si υ mi'da bυya.

17 Nguetho nu ran ho ma'da'yo i xijυ 'be'a ní hogahυ, gue ga hānthohυ rá mate, nε hin'yυ 'be'a man'da dí zinjυ Ojā a. Tengu mán t'o't'i: "To'o bi 'yεc'yεi rá mate Ojā, bi hocpa yú ts'oqui, bin t'un ra 'da'yote bυya."

*Gätho yυ jā'i in dupate yυ
ts'oqui*

18 Nguetho nu'bυ hin da yān Ojā yυ jā'i i jatho di unbi, nangue'a 'dan'yo thoho i thānde, nε i øt'e 'be'a gä má ts'oqui. Nε nu'a majuañi nde di bεnba Ojā υ, pε di hεcpada υ, nguetho man'da in numanhose yú ts'oqui.

19 Pε i pāhma 'be'a sä da façade nangue Ojā, nguetho guese Ojā di bεnbi.

20 Nε madague'bυ hin di nequi Ojā, pε da zä da bāh yυ jā'i gue maguese Ojā nε i ja rá ts'edi mazāi a, nguetho in nu 'be'a gätho bi 'yøt'ua ja ra häi. Nε gue'bυ go rá mbudi ra ximhäi mi sä xtá façade xun ho. Nε mi sä xtám bāh yυ jā'i xtá numansu Ojā. Janangue'a

njon da zä da xi Ojā nte in dupate.

21 Nε mi sähma xtám bā Ojā, pε him mi nde xtá numansu a nε him bi xifi jamadi 'be'a gätho bin t'un'dυ. Pε bi dυ'mi bi bεn a n'da ran 'yomfēni nte ní mba tho. Janangue'a bi 'beh ra hogan'yomfēni. Nε njām'bυ bi zä da bεni 'be'a xun ho da 'yør pāya.

22 Sä εna pāse υ, nε guepυ í 'bεpυ ra hogan 'yomfēni bυya.

23 Nu Ojā tate xun ho a, gue i 'bui mazāi. Pε nu'υ bi 'yøzehe yυ jā'i bi bōni tengu yú pøte yυ jā'i dim 'bedi, nε yυ doja nε yυ zate nε yυ pozυ, man'da bi 'yεmbi oja υ.

24 Janangue'a bi hyε Ojā υ. Nε man'da bi 'yøzehe 'be'a gätho bi numanhose bυya gue ran 'yomt'ēni. Nε bi ts'onse yú jā'i n'da ngu n'da υ.

25 Bi hyε a majuañi Ojā nε go bi 'yεc'yεi υ him majuañi Ojā. Bi dānde gätho bi 'yøt' Ojā ua ja ra ximhäi xinda gue'a Ojā gue bi 'yøt'υ. Pε hōnt'a Ojā mixte xun ho a gätho yυ pa mazāi. Janangue'a hōnt'a ga εspahυ a.

26 Nε gue'a í hyε Ojā υ. Nε nubυya bi zä bi 'yøt' ran ts'o, gue'bυ go mí 'yøt' man'da xun ts'o, nε yυ xisu bi pä a bi zänba Ojā xtá 'yøt'e, gue bi 'yāsäba yú mixisuhυ tengu'bυ ran 'yohυ zεhe.

27 Nε yān 'yohυ bi hyeh yān t'ēdi mi sän Ojā xtín thät'υ yυ xisu ngue xtí manda, nguetho εmme in nde di 'yāsäba yú min'yohυhυ, nu'a him mi sä xtá 'yøt'e. Pε bi

hyonse ran unbi gue yá ja'i zehε u 'bu mí 'uegue.

28 Ne nu'bu him mi numanho a ran 'yomfēni majuani nangue Oja, ngutho bi hye Oja u, ne man'da bi bēn u yá ts'on 'yomfēni ne bi 'yot' yan ts'o him mi sá xtá 'yot'e.

29 Ne εmme di yus' yá mbui gátho yu ts'oqui, ran 'yomt'ēni, ra ts'om'bāi, ran ts'iyate, ra nexmate, ran ts'eya, ran thote, ran sui, ran thāte, ran ucate, ran c'ate.

30 Ne yu zānfēni u, ne i san Oja, ne hingui su n'da ra ja'i, ne din 'yεx'u, ne maguese u, thocpa thoho i honse mi'da yu ts'oqui hingui pādi da 'yot'e, ne i festa'a 'be'a man yá ta ne yá mbe.

31 Ne hingui nde din 'yomfēni u, ne hin di ja'ts'a man u, ne hin'yu yán huεcate, ne hin'yu yá yembui.

32 I pāhma di unba Oja u gátho yu pa mazai, gue'a yán sáhu a nguetho i ot'ya i hman-gua. Pe man'da guexta'a i ot'e ne man'da di johya 'bu xun ngu u 'da'angu othū u.

2

Di unba Oja u to'o di ho yu ts'oqui

1 Janangue'a hingui sá ga εmhbu him man sáhu a ran unbi hont'a go to'o gahu. Nguetho nu'bu dí numan'hu u 'da nangue yá ts'oqui, ne dí εmhbu go yán sáhu da nu ran unbi u, pe gue'a nán juanba zehεhu a 'bu gue n'dat'a dí othū.

2 Pe dí pāhmbu gue yán sáhu 'bu di unba Oja u ot' yu ts'oqui.

3 Pe sá dí εmhbu ngue go ga ponju rán juanbi Oja, ngue go dí εmfu hingui ho ot'u 'da, ne ya 'da'angu dí othū u.

4 Ha hin dí pāhmbu hanja him 'bexque di unghu Oja nangue ma ts'oquihu. Pe gue'a ní jajū ga pāh ma mbuihu xun ho a. Pe nuju dí festahu rá yembui i orcahu.

5 Pe nu'bu xum me ní mbui n'da, ne xingui ts'u coh rá mbui nangue yá ts'oqui, pe εmme di pet yan unbi da t'orpa 'bu bi zōn ra pa, ngue rá muui a bi 'yot'e, ne da zemp Oja a.

6 Ne n'da ngu n'da din t'un'na rán theui 'be'a bi 'yot'e.

7 Nu Oja di unt'a ra temazai 'bu 'bo'o zai ot'a ran ho, nguetho honi dim 'buhmi Oja, ne i honi da 'yot'a i numanho Oja, ne i honi da t'orpa ran ho njam'bu din thegue.

8 Pe nu'bu dadin sūhmbu Oja, ne hin dí numanhohu a ra 'yu majuani pe hont' yu ts'oqui go dí numanhohu, pe gue'a dí 'daju ra cue Oja a 'bu, ngue εmme nts'utho.

9 Nts'edi yan unbi ne 'be'a gátho má dumbui da nu'bu n'da ngu n'da to'o gátho nzai ot' yu ts'oqui, neje dyu israelhe, ne ahū hin gyu israelhu.

10-11 Pe hont'a go to'o da hyoni da 'yot' ran ho, di japi 'darpū dim 'buhmi Oja ne da numanho Oja a, ne da hyurpa rá mbui thocpa thoho, necāhe dyu israelgāhe, ne ahū hing yu israelhu. Nguetho gátho 'da'anguju bu na nuju Oja.

12 Ne nu'bu hing yu israel

him bi sih yán t'ɛdi Ojã. Nε madague'b_u him bi sifi, pε guehma da nu yán unbi to'o di thocta y_u ts'oqui. Nε ngutho y_u israel ngue bi sih yán t'ɛdi Ojã, nε gue'yán t'ɛdi Ojã dí juanba y_u to'o di thocta y_u ts'oqui.

13 Nguetho nu'b_u da batho yán t'ɛdi Ojã n'da, hin da numanho Ojã a 'b_u, hinda hont'b_u da 'yot'a hmam b_u.

14 Nu'y_u hing y_u israel, him bin t'un yán t'ɛdi Ojã ngue ran hocjã'i xtá 'yot'e. Pε guehma i pãse mbo yá mbai nda'a xun ho, nguetho ja'b_u i ot'a rán theui yán t'ɛdi Ojã ngue ran hocjã'i.

15 Nε madague'b_u him bi sih yán t'ɛdi Ojã y_u da, pε tengu 'b_u mán t'o't'i b_u ja yá mbai yán t'ɛdi Ojã, nε guesε yá mbai i xifi ngue hingui ho a bi 'yot'e, o ja'b_u xun ho.

16 Nε gue'a dí juanba Ojã y_u gätho y_u jã'i, nangue ra Jesu-cristo 'b_u bi zøn ra pa. Nε di juanba y_u nangue y_u i aσε mbo yá mbai y_u. Nε gue'a i mam b_u ja ran ho ma'da'yo ngue dí m angä.

Sä ín 'yεx'y_u 'da y_u israel yán t'ɛdi Ojã

17 Pε nu ah_u ma mi'israel ah_u, guidín 'yεxh_u nguetho gy_u mεngu israelh_u, nε, "hønsegah_u i numanhoj_u Ojã, nguetho bi 'daj_u yán t'ɛdi," sä guí εmh_u.

18 Nε gá pãhmb_u rá pähä Ojã, nguetho gán xähmb_u yán t'ɛdi, nε gá pãhmb_u nda'a xun ho da zä da 'yot'a n'da.

19 Nε guím bεnseh_u guí uth_u ra 'yu y_u xädä, guím bεmh_u yá nyot'i ah_u i 'yo b_u ja ra 'bεxui.

20 Nε sä guí εmh_u ja nin t'ɛdi guí xänbah_u y_u 'yambai, nguetho guí pãhmb_u yán t'ɛdi Ojã ngue majuani, ngue di un ran 'yomfεni n'da.

21 Pε nu'b_u gue'a guí øth_u ma mi'israel ah_u guí xänbah_u mi'da, hanja hin gán xäseh_u thã. Guí xihmb_u mi'da ngue hin dim pε, pε hanja go guím pεseh_u thã.

22 Guí xihmb_u mi'da ngue hin din 'yomt'εni, pε hanja go guí 'yomt'εni zεhεh_u. Guí xihmb_u mi'da hin da 'yεspa y_u hyäte ojã, pε ha hin guím bεmh_u ngue go guí cüzεhεh_u b_u i thãnde yá ojãse y_u, nε guí pεf_u 'be'a guí numanhoh_u b_u.

23 Gná yãth_u a ngue'a guí εmh_u guí pãhmb_u yán t'ɛdi Ojã. Pε man'da gadí jaf_u hin da numansu Ojã y_u mi'da, nguetho guí festah_u yán t'ɛdi bi ma.

24 Janangue'a bin ja tengu mán t'o't'i, ngue di c'aman'y_u Ojã y_u hing y_u israel 'b_u i nu a ran ts'o guí øth_u, gy_u israelh_u.

25 Pε nu'b_u xcá øth_u yán t'ɛdi Ojã bi man ra Moisés, xun ho ngue am hmεpya ma jã'ih_u, ngue dy_u israelh_u. Pε nu'b_u hin dí tēnhd_u, säti thoho am hmεpyagah_u 'b_u, nε nte ja b_u a uh ma hmεpyah_u.

26 Nε nu'y_u hing y_u israel ngue him bi mba ma hmεpyabi yá jã'i, nu'b_u øt' yán theh_u yán t'ɛdi Ojã, nu'y_u i numanho Ojã y_u, tengu'b_u xtá hmεpya b_u na nu Ojã y_u.

27 Ne nu'ɥ hing yɥ israel ngue nte ma hmɛpya i ja, pɛ nu'bu i ɔt' yán t'ɛdi Oja, gue'ɥ dí jajɥ din c'a ma ts'oquihɥ ɥ, dyɥ israelhɥ. Nguetho sä dá mɛpya ma ja'ihɥ, tengu man'a ran t'ɛdi, nɛ hin dá ɔthɥ a rán säui ma hmɛpyahɥ.

28 Ne madague'bu n'dat'a mam bombɔtahɥ ra Abraham, pɛ hinga gue'a ní 'yɔt'e rá t'ɥhni Oja n'da a. Ne xín nangue'a am hmɛpya maxɔts'e rá ja'i n'da.

29 Pɛ hinda hɔnt'bu hmɛpya ma mbɥihɥ nangue rá Hogandahi Oja, nu'a njuantho ra hmɛpya i nu Oja a. Ne nu'bu njabɥ ma mbɥihɥ, hin gam bɛmhɥ ngue da numanhojɥ ma mija'ihɥ, pɛ hɔnt'a Oja gam bɛmhɥ da numanhojɥ.

3

1 Nu'bu 'bo'o da 'yɛngui: “Pɛ hanja bi huand Oja ɥ yɥ israel thɥ, nɛ 'be'a nam bɔn'a ra hmɛpya bi si ɥ,” gue'bu 'bo'o da 'yɛngui.

2 Pɛ xɥn ngu 'be'a í huand Oja ɥ. M'bet'o thoho gam bɛmhɥ bin t'un rá m hman Oja maya'bu ɥ ndu mam bombɔtahɥ. Ne gue'a ga xi ɥ to'o da 'yängui.

3 Pɛ xɥn ngu ɥ him bi nde. Pɛ ha gam bɛmhɥ bi zɛpɥ a mí ɛna xtá 'yɔrpa Oja yɥ ja'i 'bu.

4 Hin'na maha, pɛ guehma guesɛ Oja di ja'ts'a rá m hma, madague'bu gátho xtín hɛtho yɥ ja'i nangue rá 'bɛfi. Ne tengu bi man rá t'ohni Oja, gátho di ja'ts'a bi ma, nɛ hin

hapɥ ga tɥmhɥ ngue him bi 'yɔt' Oja a mí ma, 'bu ga ánhɥ.

5 Pɛ sä ɛn ɥ 'da hingui ɔh rá m hman Oja: “Hingui ho 'bu di ɥngahɥ Oja nangue ma ts'oquihɥ, nguetho man'da di nɛcmanho rán ho Oja 'bu gátho xɥn ts'otho ga ɔthɥ,” ɛn'ɥ yɥ ja'i.

6 Pɛ hingui sähma ngubɥ ga mamhɥ, nɛ xɥn ho 'bu di ɥngahɥ Oja nangue ma ts'oquihɥ, nguetho jatho da 'yɔt' ran ts'ɥ'abi nangue gátho ra ximhäi.

7 Ne sä ɛn ɥ 'da: “Man'da dí ɛspahɥ Oja nangue ma fehnihɥ dí mamhɥ. Pɛ hanja di ɥngahɥ 'bu, tengu'bu dyɥ 'yɔt'a ts'oquihɥ, nɛ man'da dí uhmbɥ ngue njam'bu dim fehni Oja,” sä ɛn ɥ 'da.

8 “Ne mbähä ga ɔthɥ ran ts'o, n'dahma di nɛqui a ran ho,” i ɛnjɥ dí ɛmhɥ ɥ 'da 'bu dí ɛna hin ní yɛnjɥ Oja ɥ yán t'ɛdi, gue'ɥ to i sanjɥ. Pɛgue da ts'ɛmba ɥ nangue yám hman ɥ.

Gátho dín dupatehɥ yɥ ts'oqui

9 Pɛ ha gam bɛmhɥ man'da xɥn hojɥ dyɥ israelhɥ. Pɛ hin'na, tengu thoho dá xi ahɥ 'bu rá mbɥdi, nguetho 'da'angu dyɥ 'yɔt'a ts'oquihɥ, nɛ'ɥ yɥ israel nɛ'ɥ hin yɥ israel.

10 Ne mán t'o't'i: Njo'o n'da xɥn ho, xinga n'da.

11 Njo'o n'da i ja rán 'yomfɛni, nɛ njo'o i hon Oja ngue nde da dɛnni.

12 Gátho gahɥ dá 'uethohɥ, nɛ 'da án ts'ontho 'be'a dá ɔthɥ.

Xínga n'dajá dí øthú ran hocjá'i.

13 ξμμε χην ts'o ma ndehú, tengu'bu n'da ra hyáhäi bu ja ran 'yágui ngue hinganjo'mi, χην χα, in jabu ma ndehú.

Nguetho ξμμε dí mamhbu yu fēhni,

ne ran dāte i pøm ma ndehú, tengu'bu dyu pozuhú.

14 Nu ma ndehú ξμμε yupu ran ts'ante ngue χην ju.

15 Nu ma guahú, ξμμε i χhya na 'dihí ngue dan hotehú.

16 Πε í huēhí thoho u 'bapú hapú dí 'yohú, ngue χην ts'o 'be'a dí ørpahú u.

17 Ne hin dadí hocpahú yú mbúi ma mijá'ihú, xínga gue'a ma mbúi zehéhu.

18 Ne xíngui ts'u dí m bēmhbú ngue ga numansuhú Ojá.

Ne gue'a bi man rá t'ohni Ojá 'bu maya'bu a.

19 Ne nu'a mí hmam bu ja ram hma maya'bu ngue bi xije Ojá dyu israelgähe, ga pāhmbu gätho i ja ma ts'oquihú bu na nuju Ojá. Janangue'a gätho ra ximhäi din hētho 'bu bi 'yørpa ran juānbi Ojá.

20 Ne nu'u yún t'ēdi Ojá, xínga n'da ra jā'i dí 'yēmbi χην ho u ngue bi xijú ran hocjá'i xcá øthú. Πε nu'u yún t'ēdi, ja ga tīmhbu bu 'be'a dá øthú.

Da yānjú Ojá 'bu ga hāmhbu rán hoquí

21 Janangue'a nuya bi t'urcahú man'da ran hoquí ngue dí 'yēnjú χην hojú Ojá,

ne hin nangue u yún t'ēdi ngue bi xijú xcá øthú ran ho, madague'bu midí nequi ts'u bu ja ram hma maya'bu a ran hoquí dí xi ahú ya.

22 Gue ga hānthohú a rán hoquí Ojá nangue ra Jesucristo dí hoga ma ts'oquihú hønt'a go to'o gahú.

23 Nguetho njo'o gahú dá jāshú gätho ran ho nguepu xtá numanhjú Ojá, pe gätho dá øthú yu ts'oquí bu án nuju.

24 Janangue'a bi zānni dí hogazehéhu Ojá ngue rán t'unni thoho, nguetho bi gurca ma ts'oquihú ra Cristo Jesús.

25 Nguetho bi zān Ojá a ra Cristo ngue bim 'bøts'e zehé, bi gurca ma ts'oquihú nangue rá ji. Ne gue'a ní yān u to'o da hyān'a bi 'yørpe.

Ne ngutho nangue u mí 'buh maya'bu, nu'bu mi du ra Cristo, ja bi nequi a í punba yú ts'oquí u to'o mí nde rá punbi Ojá. Ne ja bi 'yu Ojá buya 'be'a í thøtho u.

26 Ne ja bi 'yu Ojá a rán jut'i ma ts'oquihú, janangue'a da zā dí hogahú ya, ne da zimanhojú ngue guejú dá εc'yēihú rá mate ra Jesús.

27 Πε xiya, hapú bi go'a man 'yēts'ihú. Bi mba ma 'berquigahú. Πε Hague nja. Nguetho hin dá jāshú yún t'ēdi Ojá, pe bin 'dactahú rá mate 'bu má εc'yēihú a.

28 Ne dí pāhmbú ngue bi hogahú Ojá 'bu má hānthohú rá m hma nangue rán hoquí. Ne hin da 'yāngahú 'bu xcá jāshú, o hin'na.

29 Pε sä dí εmhβu dyu israelhu hõngdahu i numanhoju Oja. Pε i jatho ga paħmbu ngue ne'u hin yu israel in nde da numanho Oja.

30 Nguetho n'datho a Oja, ne gätho to'o da hyan rá mate gätho 'da ni hocpada Oja u ne da zimanho, ne u yu israel, ne u hing yu israel.

31 Pε ha dí εn ah u nte di muui yán t'εdi Oja ngue dí εn ah u ga hantohu rá mate. Pε hin'na, pε man'da dí jas'h u yán t'εdi Oja ya, nangue ra Cristo rá mate Oja i faxcahu.

4

Ran t'uti nangue ra Abraham

1 Xi a mam bombõtahu ra Abraham ngue dyu israelhu, 'be'a í hocpa yá ts'oqui Oja a tha, ne 'be'a í 'yεmbi xun ho a.

2 Pε hinga gue'u 'be'a gätho bi 'yõt'e í t'εmbi xun ho a, nguetho nu'bu da gue u, ya mí ja 'be'a xtín 'yεzehε 'bu. Pε hin te ín 'yεx'a ra Abraham bu án nu Oja a.

3 Pε tengu man rá t'ohni Oja, nu ra Abraham bi 'yεc'yεi tho a ram hma 'bu mí xifi 'be'a da 'yõrpa Oja. Ne gue'a í 'yεmbi xun ho a buya.

4 Nu'bu xtá xiju Oja ngue gue'a rá 'befi ga øthu dí 'yεnju xun hoju a, pε hing ra mate thoho a dí 'yεnju xun hoju 'bu, pε tengu'bu man zäbithohu a 'bu.

5 Pε nu Oja hingui xiju n'da ra 'befi dí 'yεnju xun hoju, nguetho hinguin zaqui ma mbüh u nangue ma ts'oquihu. Janangue'a i xiju

ga hantohu a rá mate di hoga ma ts'oquihu, ne gue'a dí 'yεnju xun hoju a buya.

6 Ne'a ra David ngub u bi 'yõrpu ja rá t'ohni Oja maya'bu ngue:

εmme di johya n'da ra ja'i ngue da 'yεmp Oja xun ho, ne hin da 'yõrpa ra güenda 'bu xun ho xtá 'yõt'e o hin'na.

7 Nguetho bi mba ma punbi yá ts'oqui, ne him man din c'a, bi 'yεna.

8 Ne εna:

Di johya u to'o bi mba ma hoqui yá ts'oqui ne nte da thünba 'bu bi mba ma juñbi,

bi 'yεn'a ra David.

9 Pε ha guím bεmhbu ngue hõnt'u am hmεpya yá ja'i da nu na ran johya i hmangua. Ha hin guím bεmhbu ngue ne u hin gam hmεpya, da zin Oja, ngue'bu 'da'angu im bεmhbu a ra Abraham 'bu mi hyantho a ra mate bi man Oja, ne gue'a í t'εmbi xun ho a buya.

10 Pε ga än'nahu, ha m'bejua bi t'εmbi xun ho a ra Abraham, 'bu mi hmεpya rá ja'i. Uague m'bet'o thoho bi t'εmbi xun ho. Pε hinga m'bejua maha, pε 'bexque bi t'εmbi xun ho 'bu hin ní hyεc rá ja'i.

11 Ne m'bejua bi sifi da hyεc rá ja'i, ngue ra hmεpya ya xí 'yεmp Oja xun ho a. Pε bi 'yεmbi xun ho 'bu mi hyantho a ram hma 'bu hin ní hyεc rá ja'i. Janangue'a i εmbi rá ta ra Abraham u to'o gätho i εc'yεi tho a bi man Oja. Ne'u hing yu israel, ngue him bi mba

nthequi yú ja'i, ne'u da t'ɛmbi xun ho u.

¹² Neju dyu israhelhu gue dá hec ma ja'ihu, da'igu bu na 'yɛnjɛ xun hoju Oja a ra Abraham, 'bu 'da'angu dí m bɛmhbu ra Abraham 'bu hin ní hyc rá ja'i.

Ga hqmhbu rám hma Oja nangu ran japi i xijɛ

¹³ Ne nu Oja bi mam majuani a da 'yɔrpa ra Abraham, ngue bi 'yɛmbi: “Ga 'da'a ran japi ne'u nim bom'betto gátho ná ndoho ra ximhäi, ne ga 'da ahɛ ra 'da'yo häi,” bi 'yɛmp Oja a ra Abraham. Pe hin nangu n'da ra 'bɛfi nín t'un na ran japi na, pe nangu bi t'ɛmbi xun ho 'bu mí hyantho na ram hma bi sifi.

¹⁴ Pe nu'bu dí m bɛmhbu gue gue'u yún t'ɛdi dí jap Oja n'da, pe dí m bɛmhbu nte ní mba tho a man'da ran hogui 'bu, ngue ga hantohu a rám hma, ne hin da zä di jãpahɛ Oja 'bu.

¹⁵ Nguetho nu'bu dí ɛna gue gue'u yún t'ɛdi Oja ga homhbu, o gue'u dí pãsehɛ xcá øthɛ, pe dí festahɛ u, ne hont'a ran unbi ga nuhu 'bu. Pe nu'bu hin xtín ja yun t'ɛdi, o gue'bu hin xcá pãsehɛ mbo ma mbuihu, hin xtí nequi yu ts'oqui 'bu.

¹⁶ Pe hingui ma nangu yún t'ɛdi dí jãpahɛ o gue'u dí pãsehɛ, nguetho hin xcá nuhu ran ho 'bu. Pe i ma ga hantohu rám hma nangu rá mate, ne nubaya da zä majuani gátho gahu ga nuhu ran ho bi sih ra Abraham da nu yúm

bom'betto. Ne madague'bu njuantho dyam bom'bettoju ra Abraham o hin'na, pe 'da'angu dí m bɛmhbu ra Abraham. Janangu'e'a ma tahɛ ra Abraham bu nam bɛn Oja.

¹⁷ Ne gue'a nam bøn'a mí xi Oja ra Abraham 'bu mí 'yɛmbi: “Nu'i grá Abraham, ga øt'e'e ngue grá ta xun ngu nim bom'betto gátho nan ndoho ra ximhäi.” Ne nu'a ra Abraham bi hyan'a ram hma bi sifi, nguetho bi badi jase rá ts'edi Oja, gue da zä di un ra ts'edi u xun dãc'yei ne u xun du. Ne tengu'bu ya bin ja 'bu mí ma Oja, nguetho majuani da 'yøt'e. Ne gue'a bi bɛn'a ra Abraham.

¹⁸ Ne nu ra Abraham him mi sä xtín ta nangu u yúm bom'betto dim 'bui. Pe bi hyan a ram hma 'bu mi sifi: “Xun ngu nim bom'betto dim 'bui gátho nan ndoho ra ximhäi.” Ne bi dø'mi din ja, janangu'e'a bin ja baya.

¹⁹ Ne madague'bu xí thoh yu pa i 'bui ngue xtím 'buh yú t'uhn, nguetho ya xí ndø, xí mbɛ'ts'a n'da ciento njeya, ne 'da'angu xín dãc'yeiui a rá xisu ra Sara, him mí sä xtím 'buh yú t'uhn, pe him bi 'bɛh rá ts'edi rá t'ɛc'yei, bi badi majuani dim 'buh rá t'uhn.

²⁰ Ne xingui ts'u bi bɛni ngue hin da 'yøt' Oja a bi ma, nguetho bi badi hingui hɛmp'a da 'yøt' Oja. Janangu'e'a bi hyan rá ts'edi Oja a baya, ne gue'a í 'yɛspa Oja a.

²¹ Ne n'dat'a mim bɛni ngue

jase rá ts'edi Oja di ja'ts'a bi ma.

²² Ne nu'a bi hyantho a ram hma 'bu mí sifi 'be'a da 'yörpa Oja, ne gue'a í hocpa Oja a, ne bi 'yembi xun ho, i em bu ja rám hman Oja.

²³ Pe hinga hont'a ra Abraham bi t'embi xun ho 'bu mi hyantho a ram hma bi man Oja.

²⁴ Pe nejü, bi hogahü Oja ne bi 'yenjü xun hoju 'bu má hanthohü a ram hma bi xijü Oja, ngue bi xox'a ma Hmuhü ra Jesús 'bu mi du.

²⁵ Nu'a bi un rá te bi gurca ma ts'oquihü, ne bi t'ägui. Ne bi xox Oja a, janangue'a dí pambahü majuani bi daha bi xogahü.

5

Dí yamanhohü Oja nguetho bi pungahü rá Ts'unt'ü

¹ Bi hogahü Oja 'bu má hambahü rán hoqui bi ma. Midín sühmbü Oja, pe nuya dí yamanhohü, ngue bi hogahü ma Hmuhü ra Jesucristo.

² Ne bi zixcahü ra Jesucristo bu i ja rá mate Oja, nguetho dá hambahü rán hoqui, ne dí 'bühmbü bu. Ne dadín johyahü gue dí tømhbü a ran ho tate thoho da 'yörcahü.

³ Ne hinga hont'a ran ho dí tømhbü nán johyahü ya, pe ne ü yun unbi dín nuhü ya, guexta'a dadín johyahü. Nguetho nu'ü yun unbi ní jajü ga häthü xun ho ü.

⁴ Ne nu'bu dí häthü xun ho, gue'a dín te ma mbühü a. Ne nu'bu bin te ma mbühü,

gue'a ná tømhbü a ran ho di 'dajü Oja büya.

⁵ Ne dí pambahü hin da hyäjü Oja nangue ran ho dí tømhbü, nguetho di huégahü. Ne nu'a rá Hogandahi bi 'dajü, di jajü dí sähü rán huécate Oja emme xun ngu.

⁶ Ne him mí sä xcán yanse ma teschü, nguetho bi güendga ma mbühü nangue ma ts'oquihü. Pe bi du ra Cristo 'bu mi zøn ra pa bi man Oja, ngue bi yanjü dyu ts'om'bähü.

⁷ Pe hinga ngubü rán huécate n'da ra ja'i, hont'bu ra hocja'i rá amigo, da nde di 'beh rá te ngue xtán yan a, pe nu'bu ra ts'om'bäi, hin da nde di 'beh rá te 'bu.

⁸ Pe nu Oja i urcahü tate thoho xun ho rán huécate, nguetho hin dyu hocja'ihü, pe bi du ra Cristo bi yanjü 'bu man dyü ts'om'bähü.

⁹ Nuya bi hoga ma ts'oquihü nangue rá ji ra Jesucristo, ne bi zimanhoju Oja. Janangue'a dí pambahü majuani da yanjü ra Jesucristo nangue rá cue Oja 'bu rán zegui.

¹⁰ Ne nu'bu midín sühmbü Oja, pe bi hogahü rá Ts'unt'ü zehé 'bu mi du. Ne i 'büh ya, janangue'a bi zä di thoqui di 'dajü ra hogambü ya, ne da xoxcahü 'bu rán zegui.

¹¹ Pe ne a i örcahü ya dadín johyahü nangue dadín amigohü Oja ya. Nguetho bi 'uegahü 'be'a midín sühmbü Oja a ma Hmuhü ra Jesucristo.

Ra Adán bim pommi ra Jesucristo

12 Pɛ n'datho maha ran 'yohɯ bi dɯmp' ra ts'oqui ua ja ra ximhái, gue nu ra Adán. Nɛ bi dɯmp' ran dɛte nangue rá ts'oqui a bɯya. Nɛ gue'a gátho ran dɛte bi thocɯ yɯ ja'í a bɯya. Nguetho tengu'bɯ 'dat'a dá ɔthɯ ra ts'oqui ra Adán.

13-14 Nɛ ngutho bin ja ɯ bi xɛnd ra Adán, guehma bi du nangue yá ts'oqui, madague'bɯ him bi si'a n'da ran t'ɛdi tengu bi sih ra Adán. Gue gátho yɯ ja'í mi 'bɯ 'bɯ him mi hman yán t'ɛdi Oja, gue hin nám 'bɯh ra Moisés, pɛ bi du, nguetho yá hmu a ra Adán. Pɛ bi zòh man'da ra hmu ngue rá m poniui ra Adán, nu'a ra Jesucristo a, gue mí hma ba ɛɛ.

15 Pɛ n'dan'yo thoho bi 'yɔt' ra Adán nɛ ra Jesucristo. Nu'a ra Adán, bi un ran dɛte gátho yɯ ja'í, nangue rá ts'oqui a. Pɛ nu ra Jesucristo ɛmmɛ man'da xɛn ngu rá ts'ɛdi, nguetho rá mate zɛɛ bi punga ma ts'oquihɯ hɔnt'a go to'o da hyɛn a. Nɛ gue'a rán t'unni Oja bi 'dajɯ.

16 N'dat'a rá ts'oqui ra Adán, ín ɯnba yɯ ja'í. Pɛ nu ra Cristo bi gut'í xɛn ngu yɯ ts'oqui nangue rá mate zɛɛ, janangue'a da zä da xocpa yɯ ja'í.

17 Nɛ nangue ra ts'oqui bi 'yɔt'a n'da ra ja'í ngue ra Adán, gue'a án ja rá ts'ɛdi ran dɛte a nangue gátho yɯ ja'í a bɯya. Pɛ nu to'o gátho da hyɛn rá mate Oja, da mba ma

hoqui yá mbɯi, 'darpɯ dim hmuhɯ a ra Jesucristo, nɛ din ja bɯ dim 'bɯhmbɯ gátho yɯ pa mazai.

18 Nu'ɯ bi xɛnt'a ra Adán gátho bi ts'ánba ran ɯnbi nangue rá ts'oqui ra Adán. Pɛ nu ran ho bi 'yɔt'a ra Jesucristo, da zä da xocpa yɯ ja'í, nɛ di un ra temazai.

19 Nu'a ra Adán bi mbesta'a rá m hman Oja, gue'a ín ts'om'bái gátho ɯ bi xɛndi. Pɛ nu ra Jesucristo 'bɯ mi 'yɔt'a bi man Oja, gue'a ín hocja'í ɯ to'o gátho bi xɛnt'a.

20 Nu Oja bi un yán t'ɛdi, da fadi ɛmmɛ xɛn ngu yɯ ts'oqui i ja. Nguetho nu'bɯ dí pɛhmbɯ ngue ɛmmɛ xɛn ngu yɯ ts'oqui i jajɯ, ga pɛhmbɯ bɯya, ɛmmɛ man'da xɛn ndoho rán huɛcate Oja ngue di pungahɯ.

21 Tengu thoho a ra ts'oqui bim hmu, nɛ mí nde xtí 'dajɯ ran dɛte. Nɛ ngutho a rá mate Oja, bim hmu nɛ gue'a bi pungahɯ, nɛ bi 'yɛnjɯ xɛn hojɯ, nɛ di 'dajɯ ra te mazai nangue ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

6

Bi 'berca man 'yomfɛnisɛhɯ a rán dɛte ra Cristo

1 'Bɛ'a maha gam bɛmhɯ bɯya, ha ga thoqui ga ɔthɯ yɯ ts'oqui 'bɯ, n'dahma man'da xtán ndoho rán huɛcate Oja di pungahɯ.

2 Pɛ hingui sähma ngubɯ gam bɛmhɯ, ngue xø ga thoqui ga ɔthɯ yɯ ts'oqui. Pɛgue dín jahɯ tengu n'da ra du hingui ø 'bɯ sifi da 'yɔt' yɯ ts'oqui.

Hague dán zä ga thoqui ga øthü yu ts'oqui 'bü.

³ Ha hin dím bëmhbü 'be'a nám bøn'a ran xixyá dí øthü. Nám bøni bi 'berca ma ts'on 'yomfënihä 'bü mí du ra Cristo.

⁴ Ne nu'a ran xixyá nam bøni bi t'ä a ma ts'on 'yomfënihä 'bü mí t'ä a ra Cristo. Ne bi 'dajü ran 'yomfëni ma'da'yo 'bü mi xoxa rá Ta nangué rá ts'edi mixte. Janangué'a bi zä 'darbü dí 'bühmbü bü ja ra 'da'yote ne dí øthü yün thehä a.

⁵ Nu'bü mí du ra Cristo, ne'a ma ts'on 'yomfënihä bi du büya. Janangué'a nu'bü mi xox Ojä a ra Cristo, dám 'bühmbü ma'da'yo ne ma'da'yo dím bëmhbü ya.

⁶ Ne dí pähmbü tengu'bü mi mba ma cuati ma ts'on 'yomfënihä bü ja ra pont'i 'bü mí du bü ra Cristo. Janangué'a bi thäcpa rá ts'edi man 'yomfënisëhä, ngue hin di mandagahü yu ts'oqui.

⁷ Nguetho tengu'bü n'da ra du, ya him ma 'yøt' ra ts'oqui, pe ya bi mba ma thøgue bü ja rá ts'edi ra ts'oqui.

⁸ Bi du ma ts'on 'yomfënihä nangué bi du ra Cristo, janangué'a dí pähmbü 'darbü dí 'bühmbü ra Cristo ya.

⁹ Ne dí pähmbü ngue bi ndants' mahøn'a ra Cristo 'bü mí du, ne him man'dandï da du mahøn'a, him man ja rá ts'edi ran däte mahøn'a nangué ra Cristo.

¹⁰ Nguetho má zät'a n'dandï bi du ra Cristo nangué ma ts'oquihü, ne nuya nám 'büi di

japi da fäh rá ts'edi Ojä ya.

¹¹ Janangué'a i jatho ga pähmbü tengu'bü dá tuhü nguetho bi thäghahü rá ts'edi ra ts'oqui nanguéjü, ne hin dín nde ga øhmbü yu ts'oqui ya. Ne nuya nám 'bühmbü dí jafü da fäh rá ts'edi Ojä, nangué ra Cristo Jesús dí 'bühmbü.

¹² Janangué'a hingui sä dan hyehmbü ngue di mandagahü ra ts'oqui mahøn'a, ngue di 'becpahü ga øthü 'be'a im mam man 'yomfënisëhä.

¹³ Ne hingui sä ga un ma jä'ihü da 'yøt' yäm pëfi ra zïthu, ngue ga øthü yu ts'oqui. Pegue dan unsehü bü 'bü Ojä ngue bi 'dajü ra 'da'yote 'bü mí du man 'yomfënisëhä. Ne ga un ma jä'ihü da 'yøt' yäm pëfi Ojä, ngue ga øthü ran ho.

¹⁴ Ne hin man sähü di mandagahü ra ts'oqui ya, nguetho dín 'yohü a rá mate Ojä ngue di zerca ma mbühü. Ne hin di mandagahü yün t'ëdi Ojä, nu'ü hingui sä di zerca ma mbühü ü.

*Hin ga ëc'yëihü yu ts'oqui,
pe ga ëc'yëihü Ojä*

¹⁵ Pe nu'bü rá mate thoho Ojä dín 'yohü ya, ne hin di mandagahü yün t'ëdi Ojä, ha da zä ga øthü yu ts'oqui 'bü. Pe hingui sä ngübü gam bëmhbü.

¹⁶ Ha hin dí pähmbü nu'bü dadí döp ma mbühü a n'da ra hmu ngue ga ørpahü rá 'bëfi, ma hmuhü a 'bü, ne dí ténhdü a büya. Nu'bü gue'a ra ts'oqui ma hmuhü, hønt'a ran ünbi mazäi di 'dajü a. Pe nu'bü da gue'a Ojä ma hmuhü, dí øthü a

i xij_u, nε di 'daj_u ra hogamb_u,
nε dam 'b_umanhoh_u a Oj_u
g_utho y_u pa b_uya.

17 Pε jamadi Oj_u nangue
ah_u. Nε madague'b_u g_u pεp ni
hmuh_u ra ts'oqui m_um'bet'o,
pε nuya i ja ni p_uh_u gui thoc-
tah_u 'bε'a bi 'yut'ah_u 'b_u gm_un
d_uh_u b_u ja r_un x_udi Oj_u.

18 Nε bi mba nj_uc'i ah_u
nangue r_u ts'edi ra ts'oqui,
janangue'a gu_un 'yεhεh_u r_u
ts'edi ran ho ya.

19 D_u xi ah_u y_un t'uti,
n'dahma hingui hεi b_u d_u
p_uhmb_u. Ngue tengu b_u
d_un d_uh_u b_u ja y_u ts'oqui,
gue d_u øth_u g_utho y_un ts'o
d_um bεmh_u. Pε ngutho ya,
mb_uh_u dan d_uh_u b_u ja ran
ho, gue dam 'b_uhmb_u ga øth_u
g_utho r_u hoga'bεfi Oj_u.

20 Pε nu m_um'bet'o x_ungui
ts'ε m_u ndeh_u ran ho 'b_u m_un
'yεhεh_u y_u ts'oqui.

21 Pε nte m_un ho bi b_un'a
ma 'bεfi d_u øth_u. Nε nuya d_u
pεs' ma s_uh_u 'b_u d_um bεmh_u
'bε'a d_u øth_u mam'bet'o, nε
gue'ε m_u sixcah_u b_u ja ran
εnbi maz_ui ε.

22 Nε nuya bi mba
nj_uguigah_u nangue r_u ts'edi
ra ts'oqui, nε d_un 'yεhεh_u
b_u 'b_u Oj_u ya. Janangue'a
man'da d_u h_unrca ma hoga
'bεfih_u b_u. Nε i ts'ixcah_u b_u
dan z_umh_u b_u, g_utho y_u pa
maz_ui.

23 Nu'a r_un z_ubi da d_u ε to'o
øt' y_u ts'oqui, ran εnbi maz_ui
a. Pε nu'ε to'o i 'b_uhmb_u r_u
Cristo Jes_us ma Hmuh_u, di
unda Oj_u ra te maz_ui ε, nε
hingui jut'ε.

7

*Tengu'b_u d_un th_uth_u ra
Cristo*

1 Ma zi cu ah_u, ga xi ah_u
n'da ran t'uti ya. Guim
bεmh_u hague in ja ε y_un
t'εdi, di manda n'da 'b_u i 'b_ui,
pε nu'b_u bi du, ya ma hin'na.

2 Tengu'b_u n'da ran 'yoh_u i
'b_uh r_u xisu. Nε nu r_u xisu
i jatho d_un z_ummi a r_u ndø
g_utho y_u pa i 'b_ui. Pε nu'b_u
bi du r_u ndø, him man z_u di
manda a r_u xisu.

3 Pε nu'b_u hinga na tu r_u
ndø, nε nu'b_u dim 'b_uhmi
man'da ran 'yoh_u ra xisu, da
t'εmbi ra 'yomt'εni 'b_u. Pε
nu'b_u bi du r_u ndø, bi mba
ma thøgue b_u mi 'b_uhmi r_u
ndø. Nuya da z_u dim 'b_uhmi
a man'da ran 'yoh_u, nε hin da
t'εmbi ra 'yomt'εni b_uya.

4 N'da ran t'uti nanguej_u,
ngue bi mba ma thøguegah_u
nangue ma hmuh_u m_u
'b_uhmb_u, gue y_un t'εdi Oj_u,
nguetho tengu'b_u d_u tuh_u 'b_u
mi du ra Cristo. Nε gue'a
ma hmuh_u d_un th_uth_u 'b_u m_u
xox Oj_u a ya. Nε 'darb_u d_u
'b_uhmb_u a ya, pε gue'a n_u z_u
ga øth_u x_un ho r_u 'bεfi Oj_u ya.

5 Pε nu'b_u mi 'b_uthoh_u
a man 'yomfεniseh_u εmme
xøt y_u ts'oqui mid_u hoh_u.
Janangue'a nu'b_u mi xij_u ε
y_un t'εdi Oj_u gue hin ga øth_u
ε d_u n_umanhoseh_u, man'da
d_u øth_u ε b_uya. Nε nu'ε bin
ja ma 'bεfih_u, ran d_ute nε ran
εnbi a b_uya.

6 Pε nuya ma thøguegah_u
nangue ε y_un t'εdi Oj_u
nguetho bi du man
'yomfεniseh_u mi pa ma hεcpi.

Janangue'a dí ørpah_u rá 'bɛfi Oja ya, nangue ma'da'yo ra ts'ɛdi, nɛ gue'a rá Hogandahi Oja a. Nɛ hin dí tɛnthohoh_u u maya'b_u nt'o'ti nangue yán t'ɛdi Oja.

Nán c'q ma ts'oquih_u u yán t'ɛdi Oja

7 'Bɛ'a gam bɛmh_u bɛya, ha ga ɛmf_u hingui ho u yán t'ɛdi Oja. Hin'na maha, x_un ho yán t'ɛdi Oja, nguetho gue'a dá pɛcä ngue i ja ma ts'oquigä. Nugä hin jam'b_u xcá pɛcä gue dí øt' ra ts'oqui ngue ran ts'ɛya. Pɛ nu'b_u má bɛngä a ran t'ɛdi ngue i ɛna: "O gadí seyaba ni mijä'iuu," ja dá pɛcä i ja ma ts'oqui.

8 Pɛ nu'b_u má bɛngä 'bɛ'a man na rán t'ɛdi Oja, man'da dá øt'ä ran ts'ɛya mí o ma mbuigä bɛya. Pɛ nu'b_u hin xcá cɛ't' ma mbu i a ran t'ɛdi, hin xtí nɛqui x_un ho y_u ts'oqui o ma mbuigä 'b_u.

9 Janangue'a nu'b_u him ma ná bɛngä nangue rán t'ɛdi Oja, him mi pɛcä ngue drá ts'om'bäigä. Xø mi 'b_utho, dá bɛnsɛ ngue x_un hogä. Pɛ nu'b_u má bɛngä nangue'a ran ho xcá øt'ä, dá festä a. Nɛ ja dá pɛcä bɛya ngue ran dɛte mazai a man zäbi.

10 Janangue'a nu yú hogant'ɛdi Oja, ngue xtí 'dac ra te 'b_u xcá jã'ts'ä u, pɛ nangue hin dá jã'ts'ä u, mí ja xtí 'dac ran dɛte.

11 Nɛ mí ɛngä xcám 'b_umanho nangue yán t'ɛdi Oja. Pɛ bi mu't_u y_un t'ɛdi a ma ts'oqui, janangue'a mí ja xtí ɛngä u yán t'ɛdi Oja bɛya.

12 Pɛ x_un hohma u yán t'ɛdi Oja, nɛ n'da ngu n'da ran t'ɛdi gätho x_un hotho u, nɛ i ma nangue rá pähä Oja u, nɛ hin hap_u di 'bɛdi.

13 Pɛ ha gue'a rá hogant'ɛdi Oja í zixcä b_u ja ran dɛte 'b_u. Hin'na. Pɛ nu' u y_un t'ɛdi nán c'q ma ts'oqui i o ma mbuigä, ngue n'dan'yo thoho dí øt'ä. Nɛ mí ja xtí 'dac ran ɛnbi nangue a. Da zä ga pɛhmb_u bɛya ngue majua_uni x_un ts'o u ma ts'oquih_u, nguetho di jap'a rá hogant'ɛdi Oja da 'yørcah_u ran ɛnbi.

I ørcah_u ran sui a man 'yomfɛnisɛh_u

14 Dí pɛhmb_u bi man yán t'ɛdi Oja a rá Hogandahi. Pɛ n'dan'yo thoho dí m bɛmh_u. Nugä dán däsɛ b_u ja ra ts'oqui, nɛ dá øt' ma hmu a.

15 Pɛ xíngui ts' u dí pɛcä 'bɛ'a dí øt'ä, nguetho hin dí øt'ä a majua_uni dín nde. Pɛ nu'a xíngui ts' u dí numanho, go dí øt'ä a.

16 Nɛ dín juan zɛhɛgä 'b_u hin dí øt'ä yán t'ɛdi Oja, pɛ nu'a nán juan zɛhɛgä gue'a ná pɛcä x_un ho yán t'ɛdi Oja a bɛya.

17 Pɛ hinga guécä dí øt'ä 'b_u dí øt'a x_un ts'o, pɛgue ma nyon 'yomfɛnigä i 'b_up_u mbo ma mbuigä gue'a di 'bɛcpi ga øt'ä a.

18 Nɛ dí pɛcä ngue nu ma nyon 'yomfɛnigä, hin te manho i ja. Dín ndehma thocpa thoho ga øt'ran ho, pɛ ja'b_u hingui sä.

19 Dín nde ga øt'ä ran ho, pɛ hin dí øt'ä a, nɛ hin dín nde ga øt' ran ts'o, pɛ go dí øt'ä a.

20 Nubaya, dí p̄adi ngue hinga guecã dá øt'ä a him ma pähä 'b̄u dí øt'e, p̄egue gue'u yu ts'oqui o ma mbuigã.

21 Nε njab̄u dí øt'ä, ngue nu'b̄u dín nde ga øt'ä ran ho, p̄e man'da hingui h̄ei ga øt'ä yu ts'oqui.

22 Nε nu'a ε ma mbuigã, gue εmme dadí hohma a rán t'ēdi Ojã.

23 Pε dín nugã man'da ran t'ēdi gue rán t'ēdi ra ts'oqui i o ma ja'igã, ngue dín s̄hmi a rá hogant'ēdi Ojã ngue dí numanhogã. Nguetho ne'a xø in nde da xiqui ga ørpa rá pähä.

24 Pε í huçi ma-hagã nangue ma nyon 'yomf̄enisegã, i ørca ran sui, in nde da zixcã b̄u ja ran ðate, ngue gãtho yu dumb̄u gãtho yu pa mazã. To'o maha da zã da yangui.

25 Pε jamadi Ojã, da yangui nangue ma Hmuh̄u ra Jesu-cristo. Nε nuya dí ørpa rán t'ēdi Ojã nangue ma 'da'yon 'yomf̄enigã, madague'b̄u numanho ra ts'oqui a ma nyon 'yomf̄enigã.

8

Hønt'a rá Hogandãhi Ojã nám 'b̄uhmb̄u ya

1 Janangue'a, nuya, hin te da gugbah̄u a rá muui a ma ts'oquih̄u, nguetho dí 'b̄uhmb̄u ra Cristo Jesús, ne hin dím b̄emhb̄u man 'yomf̄eniseh̄u ya, p̄e dím b̄emhb̄u rá Hogandãhi Ojã.

2 Dí comhb̄u ra 'da'yote ra Cristo Jesús nangue rá ts'edi rá Hogandãhi Ojã. Nε gue'a

í thøgah̄u b̄u ja rá ts'edi ra ts'oqui, ngue mí εna xtí 'daj̄u ran unbi mazã.

3 Nu yún t'ēdi Ojã hin dá hāt'i dá øth̄u, janangue'a him bi zã bi 'daj̄u ra hogamb̄u u guer̄u xtã numanhoj̄u Ojã. P̄egue bi 'dactah̄u ra hogamb̄u Ojã 'b̄u mam bá penhua rá Ts'unt'u zeh̄e, ngue bin ja'i a, tengu'b̄u n'da ma mi ts'om'bãih̄u, bin dãse, bi nu ran unbi nangue ma ts'oquih̄u. Nε gue'a í yãnj̄u nangue ra ts'oqui midí mandagah̄u.

4 Nε gue'a í zã bi 'daj̄u ra hogamb̄u tenguthoho 'b̄u dá jas'h̄u yún t'ēdi b̄u án nuj̄u Ojã. Janangue'a hin dím b̄emhb̄u man 'yomf̄eniseh̄u ya, p̄e nuya hønt'a rá Hogandãhi Ojã dím b̄emhb̄u ya.

5 Pε nu'a to'o 'b̄u nangue rán 'yomf̄enise, im b̄eni da 'yøt'e 'b̄e'a i numanhose, p̄e nu'a to'o i 'b̄u nangue rá Hogandãhi Ojã, im b̄en a rán 'yomf̄eni Ojã di un'na rá Hogandãhi.

6 Nε nu'a to'o i ten'na rán 'yomf̄enise, ra dumb̄u a ngue gãtho yu pa ne ran unbi mazã. Pε nu'a to i ten rá Hogandãhi Ojã, ra te a ne ran johya gãtho yu pa mazã.

7 Nguetho nu man 'yomf̄eniseh̄u rán suiui Ojã a, ne hin jam'b̄u da hyāt'i da 'yøt'u yún t'ēdi Ojã, ne hingui nde da 'yøt'u.

8 Janangue'a nu'u to'o i ten thofo yún 'yomf̄enise, hingui hāt'i da 'yøt'a i numanho Ojã u.

9 Pε nuj̄u hin dím b̄emhb̄u

a man 'yomfɛnisɛhɯ ya, nguetho 'bɯpɯ mbo ma mbɯihɯ a rá Hogandɛhi Ojɔ. Pɛ nu'bɯ 'bɯ a n'da hingui 'bɯhmi rá Hogandɛhi ra Cristo, hin te rán jaurá ra Cristo a 'bɯ.

¹⁰ Nɛ madague'bɯ o tho ran ɯ nɛ ran dɛte ma ja'ihɯ nanguɛ ma ts'oquihɯ, pɛ nanguɛ ra Cristo i 'bɯpɯ mbo ma mbɯihɯ, dí 'bɯmanhohɯ ngue ya bi hogahɯ Ojɔ.

¹¹ Nɛ nu'bɯ 'bɯpɯ mbo ma mbɯihɯ rá Hogandɛhi Ojɔ, gue n'dat'a rá Hogandɛhi bi xox'a ra Cristo Jesús 'bɯ mi du, jananguɛ'a nɛ'a ma ja'ihɯ di un ra 'da'yote 'bɯ bi xoxahɯ.

¹² Jananguɛ'a ma zi cu ahɯ, hin'yɯ ran t'ɛdi ga tɛnhɯ a man 'yomfɛnisɛhɯ ngue rá páhã ma ngɔc'yɛihɯ.

¹³ Nguetho nu'bɯ dí ɔthɯ rá páhã man 'yomfɛnisɛhɯ, ga tuhɯ 'bɯ. Pɛ nu'bɯ thocpa thoho dan sɛmzɛhɛhɯ nanguɛ rá Hogandɛhi Ojɔ, tengu'bɯ ga hosehɯ man 'yomfɛnisɛhɯ, nɛ dam 'bɯhmbɯ 'bɯ.

¹⁴ Nguetho nu'ɯ din uni di manda rá Hogandɛhi Ojɔ, hɔnt'ɯ yú t'ɛhni Ojɔ ɯ.

¹⁵ Nɛ nu rá Hogandɛhi Ojɔ dá hɛmhɯ hin di jajɯ dan suhɯ mahɔn'a. Nɛ hinga ngu 'bɯ min 'yɛhɛhɯ bɯ ja yɯ ts'oqui min suhɯ bɯ. Pɛ bi zinjɯ yú t'ɛhni gahɯ a, nanguɛ rá Hogandɛhi. Jananguɛ'a, "ma zi Ta ahe," dí ɛmfɯ Ojɔ ya.

¹⁶ Nɛ nu rá Hogandɛhi Ojɔ di bɛnga ma mbɯihɯ, gue ma-juɛni yú t'ɛhni gahɯ Ojɔ.

¹⁷ Nɛ nanguɛ yú t'ɛhni gahɯ Ojɔ, ga comhbɯ rá herencia Ojɔ bin t'un ra Cristo. Nguetho nu'bɯ ga comhbɯ rán ɯnbi ra Cristo, nɛ ga comhbɯ rá herencia bɯ bí ja rá ts'edi bɯya.

Nɛ'a ma ngɔc'yɛihɯ di pãrcahɯ Ojɔ

¹⁸ Pɛ gam bɛmhɯ ɛmmɛ zi ts'utho ran ɯnbi dín nuhɯ ya, pɛ nu'ɯ yɯn ho gan nuhɯ m'bɛjua ɛmmɛ mixte thoho.

¹⁹ Nɛ gátho 'bɛ'a bi 'yɔt' Ojɔ ɛmmɛ i tɔ'mi 'bɛ'a da t'ɔrpa ɯ 'bɯ bi zɔn ra pa din t'un yɯn ho mixte thoho ɯ yú t'ɛhni Ojɔ.

²⁰ Nguetho nu 'bɛ'a gátho bi 'yɔt' Ojɔ, gátho him bi gohi xɯn ho, pɛ hin yú ts'oquizehɛ ɯ, pɛ nanguɛ rá ts'oqui ra Adán. Pɛ bi zánd Ojɔ gue hin da gohi xɯn ho ra ximhã, nguetho ndep'ɯ yɯ ja'i da hyon'a ran ho da 'yɔrpa 'bɯ m'bɛjua.

²¹ Nguetho nu yɯ ximhã bi 'yɔt' Ojɔ, gátho da mba ma hoqui nanguɛ'a ran ts'oni bin ja, ngue him man ja yɯ 'yɛnthi nɛ yɯn ɯnbi, nɛ 'bɛ'a gã i ja. Nɛ gátho ɯ 'dat'a da mba ma hoquigahɯ yú t'ɛhni gahɯ Ojɔ, 'bɯ bi pãrcã ma ja'ihɯ.

²² Nguetho dí pãhmbɯ gátho 'bɛ'a bi 'yɔt' Ojɔ, tengu'bɯ gátho 'da na mbahni thoho gue'bɯ go maya'bɯ nɛ asta guehya, tengu'bɯ xɯn ɯ, nɛ tu yú mbɛi, tengu'bɯ in nde dim 'bɯh rá 'uere n'da ra xisu.

²³ Nɛ ɛgahɯ tengu thoho 'bɯ 'da na mbahni thohohɯ gátho 'bɛ'a i ja, madague'bɯ bi dɯ'mi

bi ts'inj_u ya, gue dí 'b_uhmb_u rá Hogand_uhi Oj_u, gue'a rá mb_udi a ran ho da 'y_orcah_u Oj_u. P_e dí s_uh_u ran _u nangue ma mb_uih_u g_utho y_u pa dín d_o'mateh_u ua, gue'b_u go ne'a ma ng_oc'y_eih_u da y_ungah_u.

24 N_e gue'a dá p_uhmb_u 'b_u mí zinj_u, ngue him 'bex da mba mahoqui g_utho ma ng_oc'y_eih_u. Janangue'a dí t_omhb_u ya. P_e nu'b_u 'bexque xcá nuh_u a dí t_omhb_u, ya hin di t_omhb_u a ya 'b_u, ne hingui jatho ga t_omhb_u a ya bin ja.

25 P_e nuya dí t_omhb_u a hinga nan ja, ne dí h_uth_u y_un _unbi, gue'b_u go bi p_uj_u x_un ho Oj_u.

26 N_e g_utho y_u pa dín d_omthohoh_u, di z_ej_u rá Hogand_uhi Oj_u, nguetho x_un g_uent'igah_u, gue hin dí p_uhmb_u dan y_uh_u Oj_u x_un ho, ja'b_u dí c_ustah_u b_u nam b_en Oj_u. P_e gues_e rá Hogand_uhi i y_uqui a Oj_u b_u ja ma mb_uih_u 'b_u dí y_uh_u a.

27 N_e nu Oj_u di _usca ma mb_uih_u 'b_u dí y_uh_u a. N_e i p_udi 'be'a dí _ufu, nguetho din th_eui rá p_uh_u z_eh_e a bi b_engah_u rá Hogand_uhi Oj_u.

P_e dí tqf_u x_un ho y_un _unbi nangue ra Cristo

28 N_e dí p_uhmb_u di jap Oj_u dí 'y_orcah_u ran ho a 'be'a g_u dí thohmb_u ua, ngue nuj_u _emme dí numanhoh_u a Oj_u. Nguetho ya bi z_unni 'b_ep_u dá cohmb_u m'bejua.

29 Ngue nu'x_u to'o bi huanh Oj_u mam'bet'o, guet'_u bi z_unni da gohi tengu rá Ts'_unt'_u z_eh_e. Janangue'a dim 'bet'o

rá Ts'_unt'_u z_eh_e ngue x_un ngu y_u cu dim 'bejua.

30 N_e nu'_u bi z_und Oj_u m_um'bet'o, ne guet'_u in zonh Oj_u _u ya ngue da y_urp_u bí 'b_ui. N_e nu'_u in zonh Oj_u, gue'_u i _em_ubi x_un ho _u ya, ngue bi hocpa y_u ts'oqui. N_e guet'_u da gohi tengu rá Ts'_unt'_u z_eh_e.

31 'Be'a gam b_emhb_u b_uya, nguetho gues_e Oj_u i numanhoh_u. To'o maha da z_u da 'y_orcah_u ran ts'o.

32 Nu Oj_u x_unga gue rá Ts'_unt'_u z_eh_e bi hu_equi, p_e bi d_up ran d_ute nanguej_u. Janangue'a g_utho di 'daj_u 'be'a i ja, nte da g_ongah_u.

33 P_e nuj_u to'o maha a da xi Oj_u ngue hingui ho dí _oth_u, ngue y_u thahnigah_u Oj_u. Nguetho gues_e Oj_u thocpa thoho di hoga ma ts'oquih_u.

34 To'o gue da z_u da xi Oj_u ngue dan _un_ubah_u nangue ma ts'oquih_u, nguetho gues_e ra Cristo bi du, bi nu ran _un_ubi nanguej_u, ne x_o bi xox Oja b_uya, ne bí 'b_urp_u guerp_u i conhui rá ts'_edi Oj_u. N_e thocpa thoho i _up_u rá mate Oj_u nanguej_u.

35 'Be'a maha da z_u di 'ue-gah_u, gue hin gan nuh_u a rán hu_ecate ra Cristo. Ha gue'_u y_un _un_ubi, uague y_u dumb_ui, uague y_un _ucp_u, uague ra thuhu, uague ra 'y_uhe, ua gue'b_u nts'utho hap_u dí 'yoh_u, uague da thoj_u nangue ra juai. Ha gam b_emhb_u ngue hin di hu_egah_u ra Cristo 'b_u dín nuh_u.

36 P_e hin'na, nguetho ya nt'o'ti: Thocpa thoho t'_ena da thoj_u

nangue Ojã dí ɛc'yɛihɘ, nɛ im bɛni tengu'bɘ dyɘ dɛ'yohɘ gue nts'änni da tho.

37 Pɛ nu gátho yɘn ɘnbi, dí tɔfɘ xɘn ho, nangue ra Cristo di huɛgahɘ.

38 Nɛ dí pɔhmbɘ majuɔni hin'yɘ n'da ra ts'ɛdi da zã di 'uegahɘ gue hin ga nuhɘ a rán huɛcate ra Cristo. Xínga guehya gue dí 'bɘhmbɘ, nɛ xínga gue'bɘ dá tuhɘ. Nɛ xínga gue'a n'da rãm 'bɛhni Ojã mahɛts'i, nɛ xínga gue'a n'da rãm 'bɛhni ra zĩthu, xínga gue man'da ra ts'ɛdi. Nɛ xínga gue'a 'bɛ'a gátho i ja ya, o din ja nixudi o nimani, da zã di 'uegahɘ.

39 Nɛ xínga gue'ɘ 'bɔpɘ mahɛts'i, nɛ xínga gue'ɘ 'bɛcua ja ra häi, nɛ hin'yɘ 'bɛ'a gátho i ja ngue da zã di 'uegahɘ gue hin ga nuhɘ rán huɛcate Ojã i ɔrcahɘ ra Cristo Jesús ma Hmuhɘ, nguetho gátho bi 'yɔzɛhɛ Ojã ɘ.

9

Bi huand Ojã yɘ israel maya'bɘ

1 Nu ra Cristo dí 'bɘ'be, i pɔdi majuɔni dí xi ahɘ ya, ngue ɛmmɛ dadí huɛcmahagã ma mijudíohe yɘ israel. Pɛ nɛ'a rá Hogandãhi Ojã i xicpa ma mbɘi ngue majuɔni dí mangã.

2 Nɛ thocpa thoho dín nu ran ɘnbi ngue ma mbɘi nɛ ɛmmɛ tu ma mbɘi nangue ma mijudíohe.

3 'Bɛ'a sã ga ɔt'ã ngue xtím pø'ɘ ma mi'israelhe. Ha ga

xi Ojã di 'berca ma te ngue njãm'bɘ ga nu ra Cristo. Ngue gue'a ga ɔt'ã 'bɘ gue'a dí pø ɘ.

4 Nguetho nuje dyɘ israelhe bi thahn ma ngɔrpa bɔtahe ngue bi nde dyɘ t'ɘhni Ojaje, nɛ bi nu rá Thai Ojã ma bɔtahe nɛ bi bɔh pɔya ngue Ojã mí 'bɘhmbɘ. Nɛ gue'ɘ bi 'yøthɘ ran hoqui a Ojã ɘ, nɛ gue'ɘ bin t'un yán t'ɛdi Ojã nangue 'bɛpɘ dãm 'bɘmanhohe. Nɛ bi sih yɘn t'ɔt'e dí dãnde Ojã. Nɛ bi sih majuɔni nangue 'bɛ'a gã da 'yørpe.

5 Nɛ nu'ɘ ma mi'israelhe i 'bɘh ya, yá t'ɘhni ndu ma ngɔrpa bombɔtahe ngue bin yãui Ojã maya'bɘ. Nɛ guet'ɘ yɘ israel bɘ ám 'bɘ'a ra Cristo 'bɘ min jã'i ua ja ra ximhäi. Pɛgue Ojã a, rá Hmu ngue gátho 'bɛ'a i ja, janangue'a gátho yɘ pa mazãi ga numansuhɘ a. Nɛ hønt'a gam bɛmhɘ a ya.

6 Pɛ xɘn ngu hingui ɛc'yɛi ɘ ma mijudíohe yɘ israel. Pɛ hin gam bɛmhɘ ngue bi zɛpɘ a bi man Ojã, ngue hin di jã'ts'a ran hoqui bi ma. Pɛgue gam bɛmhɘ ngue'a hinga gátho majuɔni yɘ israel ɘ yá t'ɘhni ra Israel bɘ nam bɛn Ojã, gue'bɘ mí ma di jɔp yɘ israel.

7 Nɛ hinga gátho yá t'ɘhni ra Abraham bɘ nam bɛn Ojã ɘ bim 'bɘi, pɛ hønt'a bi xi a Ojã ngue dim 'bɘi. Tengu bi man Ojã: “Pɛ hønt'ɘ di xãnt'a ra Isaac, ngue ni ts'ãnt'ɘ, ga ɛmbi ni t'ɘhni,” bi 'yɛmp Ojã a.

8 Nu'a in nde da 'yurcahɘ ngue njo'o n'da rá t'ɘhni Ojã bim 'bɘi nangue rá ta o gue

rá mbe. Pɛ hɔnt'ɸ bim 'bɸi nangue'a bi man Ojɔ, da 'yɛmbi yú t'ɸhni.

⁹ Nɛ guehna bi xi a Ojɔ a ra Abraham: “Ni jɛya, tengu ya, ga ut'auí ma ts'ɛdi nɛ din ja a dí xi i, gue dim 'bɸ a n'da rá ts'ɸnt'ɸ ra Sara,” bi 'yɛmp Ojɔ a.

¹⁰ Nɛ ngutho nangue yú ts'ɸnt'ɸ ra Isaac, Ojɔ bi ma nda'a da numanho. Bin ja ngue bim 'bɸ i yoho yú ts'ɸnt'ɸ ra Rebeca, nangue a ra Isaac a rá ta ɸ.

¹¹ Pɛ nu'bɸ hin ním 'bɸ ɸ yoho, hin ní 'yɔt' ran ho, nɛ xín ní 'yɔt' ran ts'o, pɛ Ojɔ mí sänni 'bɛ'a dín jap'ɸ. Janangue'a bi zä bi japi nda'a bi nde di japi, nangue bi ndesɛ, nɛ hin nangue yán t'ɔt'e bi 'yɔt'ɸ.

¹² Nɛ nu'bɸ hin ním 'bɸh yú t'ɸhni, bi xi Ojɔ a ra Rebeca: “Nu'a m'bɛt'o dim 'bɸi, dín 'yɛɛ nangue'a m'bɛjua dim 'bɸi.”

¹³ Nɛ tengu nt'o't'i, man'da ram hma i ɛna: “Dá numanho a ra Jacob ngue ra Israel, pɛ nu ra Esaú hin dá numanho,” bi 'yɛn Ojɔ.

¹⁴ Xiya, ha gam bɛmhɸ hingui ho 'bɛ'a bi 'yɔt' Ojɔ, ngue bi huahna n'da, nɛ hin'na a man'da. Pɛ hingui sä ga ɛmhɸ hingui ho ɔt' Ojɔ.

¹⁵ Pɛ tengu bi xi Ojɔ a ra Moisés: “Ga un ra mate to'o dín nde ga unni, nɛ ga huɛqui to'o dín nde ga huɛqui,” bi 'yɛn Ojɔ.

¹⁶ Dí pɸhmbɸ ya, nangue in ndesɛ Ojɔ di un rá mate nɛ hin nangue bi ndesɛ n'da, o gue bi 'yɔt' yɸn t'ɔt'e ngue bi bɛni dí

dɸh rán japi Ojɔ.

¹⁷ Nɛ tengu bi man ra t'ohni, bi sih ra ts'ɸt'abi bɸ Egipto, ngue ra Faraón: “Dá sän'ni i ngue gan ts'ɸt'abi, nɛ ga mɛp'a ní mbɸi ngue hin gui 'yɔt'a ga xi i. N'dahma da zä ga ut'a ma ts'ɛdi 'bɸ ga pɛnh yɸ 'yɸnthi bɸ ja ni häi. Nɛ da fɸrca ma ts'ɛdigä gätho na ngɸni ra ximhäi bɸya,” bi 'yɛn Ojɔ.

¹⁸ Janangue'a ga pɸhmbɸ ya, Ojɔ di un rá mate to'o in ndesɛ di unni, nɛ guesɛ Ojɔ di mɛp rá mbɸi n'da to'o in nde di mɛp rá mbɸi, tengu thoho bi 'yɔrpa a ra Faraón.

¹⁹ Pɛ ha 'bo'o da 'yängä bɸya: “Nu'bɸ in jabɸ i ɔt' Ojɔ, hague dán zä da 'yɛna i ja rá ts'oqui n'da 'bɸ, nɛ njon da zä da zɛrpa a in nde Ojɔ gue xtám bɛni 'bɛ'a xɸn ho xtá 'yɔt'e.”

²⁰ Pɛ hingui sä ngubɸ gui mamhɸ, gyɸ jɸ'ihɸ, to'o ahɸ ngue gui xihmbɸ hingui ho ɔt' Ojɔ. Xi'bɸ n'da ra ts'ɔe ngue ra jɸhäi, ha da zä da 'yänni to'o bi 'yɔt'e: “Hanja ngubɸ gá 'yɔrque,” ha da zä da 'yɛna.

²¹ Ha hin'yɸ rá ts'ɛdi a to i ɔt' ra ts'ɔe, ha hingui sä da zän zɛɛ 'bɛ'a da 'yɔrpa n'da ra bɔhäi 'bɸ, ngue da zän'na n'da mahotho, nɛ'a man'da him mahotho, nɛ n'dat'a ra bɔhäi ní 'yɔt'e.

²² Nguetho in ndesɛ Ojɔ da 'yuh rá cue nangue ɸ to yán sähɸ di ɸnbi. Nɛ madague'bɸ i hät'i set rá mbɸi nangue ɸ to di ɸnbi. Pɛ nu'bɸ hingui m bɛni 'bɛpɸ nan dɔ'ma Ojɔ, gue'a man'da dí nɛqui

xun ho rá cue Ojã ne rá ts'edi
'bũ bi unba u bũya.

23 Janangue'a da faði tãte
xun ho rá mbũi Ojã 'bũ bi
un rá mate u mi'da yũ jã'i,
madague'bũ ne'u yũn sãhu xti
unbi, tengu thohogahu. Ne
nuya m'bet'o thoho di hogahu
Ojã, ngue da zã ga comhbũ
rán ho.

24 Ngue guejũ bi zongahu
Ojã, nangue ma 'yũhu 'dahma
'dan'yo, ne u yũ judío, ne u hin
yũ judío, pe hont'u bi numan-
hosẽ bá si.

25 Ne gue'a bi mam bũ ja rá
søcuã ra Oseas, bi 'yẽna:

Nu'u him mi ẽmbã ma t'ũhni,
gue'u ga ẽmbi ma t'ũhni
u ya.

Ne nu'u him madí huẽcã, pe
nuya ga huẽcã u ya, bi
'yẽn Ojã.

26 Ne mi ẽn ra t'ohni:

Nubũ hapũ bi t'ẽn ahũ: "Him
ma t'ũhni ahũ,"

guepũ da t'ẽn ahũ bũya ngue
yã t'ũhni ahũ Ojã i 'bũi.

27 Pe nangue yũ israel bi man
ra Isaías: "Madague'bũ ẽmme
xtá ngu u yũm bom'betõ ra
Israel, tengu yũ 'bõmu bũ ja
ra dejã, pe hont'u zi yoho dim
pøhø," bi 'yẽna.

28 Nguetho Ojã di juãnba ra
ximhãi, ne di jua'a n'dihi rán
ts'ẽmbi bi ma.

29 Ne tengutho mi ma
mam'bet'o ra Isaías, bi 'yẽna:

Nu'bũ hin xtã 'yẽ Ojã 'da yũ
hmudã nanguejũ, dyũ
israelhũ,

gãtho xti juajũ 'bũ, tengu ra
hnini Sodoma, ne ra
hnini Gomorra, ngue
bi jua Ojã, bi 'yẽna.

*Xun ngu yũ israel him bi
nde bi hyãn rá mate Ojã*

30 Pe xiya, hague bin ja
nangue yũ jã'i hin yũ judío.
Bi t'ẽmbi xun ho nguetho bi
hyãntho rá mate Ojã ngue bi
hocpa yã ts'oqui, madague'bũ
him mím bẽni xtã 'yøt' ran
hocjã'i i mam bũ ja yũn t'ẽdi
Ojã.

31 Pe nu yũ israel gue mí
honi xtã 'yøt' ran hocjã'i i
mam bũ ja yũn t'ẽdi Ojã, pe
him bi zõni ngue xtã t'ẽmbi
xun ho u.

32 Pe hanja him bi t'ẽmbi
xun ho u yũ israel. Nguetho
him bi nde bi hyãntho rá mate
Ojã nguepũ xtã t'ẽmbi xun ho
u. Pe bi bẽni xtã hnumanho
'bũ mi 'yøzhe yũn t'ẽdi Ojã u.
Ne nu ra Cristo bũya tengu'bũ
n'da ra do 'bẽm bũ ja ra 'yu,
guepũ di fet rá gua n'da, ne bi
dãng bũ yũ israel 'bũ mi 'yẽna
xtãn dãh ra 'dih.

33 Ne gue'a mán t'o't'i bũ rá
mã Ojã, i ẽna:

Dami bẽmhũ, dí hõpũ n'da
ra do bũ Siõn, nguepũ
da dãng bũ n'da, ne dim
'bedi.

Pe nu'a to'o da 'yẽc'yẽi a,
hin da mbes' yã sã,
pe guehma da hnu-
manho.

10

1 Ma zi cu ahũ, ẽmme dí hãh
ma mbũi dí ãp rá mate Ojã di
pø u ma mi'israelhe.

2 Ne dí pãdi ngue majuãni
ẽmme ẽhya u nangue Ojã,
pegue hingui pãdi ndana
majuãni rá 'yu Ojã u.

3 Nguetho hingui nde da b̄adi 'b̄ep̄a dí 'ȳemp̄'a Oj̄a ngue xtán ho. Im b̄eni din hoc z̄eh̄e nangue yán hose, nguetho im b̄eni dí numanho Oj̄a 'b̄e'a øt'̄u. Janangue'a hingui nde din uni xtí hoc Oj̄a u, nangue ran hoqui bi z̄änd Oj̄a.

4 P̄e ḡätho to'o bi 'ȳec̄'ȳei ngue gue'a ra Cristo bi hoqui, bi 'ȳe'ts'a ní hyoni ngue xtín hoqui nangue ȳan t'̄ëdi.

To'o ḡätho da 'ȳäp̄ rám f̄äts'i ra Hmu, da ȳan u

5 Nu ra Moisés bi 'yo't'i 'b̄e'a da 'ȳøt'a n'da nangue ȳan t'̄ëdi nguep̄a xtán z̄øni xtá numanho Oj̄a n'da. Nguetho bi 'ȳena: "Nu'u ȳa j̄a'i 'b̄u di j̄a'ts'u ȳan t'̄ëdi, gue'u dí japi dim 'b̄u," bi 'ȳena.

6 P̄e nu'a ran hoqui ga h̄amhb̄a rá mate Oj̄a, o guí ãmh̄b̄a x̄an h̄ei b̄u dá t̄imhb̄a a, gue ba s̄ønseh̄u b̄u mah̄ets'i ba sis̄eh̄u ua ra Cristo.

7 N̄e o guí ãmh̄b̄a ga mb̄äh̄a b̄u 'b̄u u x̄an ðu ngue ba sis̄eh̄u b̄u a ra Cristo.

8 P̄e 'b̄e'a i man'a ran hoqui 'b̄u. P̄e hingui h̄ei b̄u dá t̄imhb̄a a. N̄e ãna: "Guí hȳanthoh̄u rá mate Oj̄a, n̄e da z̄ä da 'yo ni mb̄uih̄u b̄uya, n̄e da z̄ä da 'yo ni ndeh̄u b̄uya." N̄e gue'a ram h̄ma dí m̄ mamh̄be a.

9 Nguetho nu'b̄u ga ãmh̄b̄u ma Hmuh̄u ra Jesús, n̄e ga ãc̄'ȳeih̄u mbo ma mb̄uih̄u ngue bi xox Oj̄a a 'b̄u mi du, da ȳanj̄u Oj̄a 'b̄u.

10 Nguetho gue'a ní 'ȳenj̄u x̄an hoj̄u Oj̄a a ga ãc̄'ȳeih̄u mbo ma mb̄uih̄u, n̄e gue'a

ní p̄øj̄u Oj̄a a gam mamhb̄u nangue ma ndeh̄u.

11 N̄e mí ãn rá t'ohni Oj̄a: "To'o ḡätho da 'ȳec̄'ȳei a bá p̄enh̄ Oj̄a, hin da th̄äda u," bi 'ȳena.

12 N̄e hin gam b̄emhb̄u ngue n'dan'yo yá hmu i 'b̄u u ȳu judío n̄e u hing ȳu judío. P̄e n'dat'a yá hmu ngue ḡätho ȳu j̄a'i i 'b̄ui, n̄e 'da dí unthoho x̄an ngu to'o ḡätho da 'ȳäp̄ rám f̄äts'i.

13 Nguetho nu'u to'o ḡätho da 'ȳäp̄ rám f̄äts'i ra Hmu, di p̄ø u, mí ãn ra t'ohni maya'b̄u.

14 P̄e hague dán z̄ä da 'ȳäp̄ rám f̄äts'i ra Hmu 'b̄u him bi b̄a a rá mate b̄u ja rá mb̄ui. N̄e hague dán z̄ä da hȳan rá mate 'b̄u him bi 'ȳøde. N̄e hague dán z̄ä da 'ȳøde 'b̄u njon da xifi nangue ra Cristo.

15 N̄e hague dán z̄ä da mba n'da da xifi 'b̄u hingam 'b̄ehni. Janangue'a i ãn rám hman Oj̄a: "Mahotho i øt'a n'da 'b̄u i man ran ho ma'da'yo di 'daj̄u ran johya, hap̄u i 'yo," bi 'ȳena.

16 P̄e hinga ḡätho i ømanho u i sih ran ho ma'da'yo. Tengu bi man ra Isaías, bi 'ȳena: "Ma Hmu i, nda'a u bi 'ȳømanho a dá mamh̄be ya."

17 P̄e nu'b̄u 'b̄ui to'o da sih ram h̄ma nangue ra Cristo, da z̄ä da hȳan rá mate Oj̄a 'b̄u.

18 P̄e dí ä n̄ 'b̄u hin x̄tamá 'ȳø u ȳu judío. P̄e hagen ja ngue him bi 'ȳec̄'ȳei ra Cristo. Bi 'ȳøhma, nguetho h̄øn̄b̄u go hap̄u bi mba rám hman Oj̄a, bin 'yo ḡätho ná nḡuni ra ximh̄ai.

19 N̄e x̄ø dí ä n̄'nah̄u, ha him

mí pã u yã israel ngue man'da da t'ẽmbi yá t'ũhni Ojã u hing yã israel. Bi bãhma, nguetho nubã ja rá sɔcuã ra Moisés mí ẽn Ojã:

Ga ja ahũ gan seyahũ 'bũ ga simanho 'da yũ ja' i him mí ẽmbã ma t'ũhni.

Nẽ ga ja ahũ gan cuẽhũ 'bũ ga simanho 'da yũ 'yãmbũ ja' i, bi 'yẽmp Ojã u yũ israel.

20 Nẽ bi xifi xũn ho bũ ja rá sɔcuã ra Isaías, bi 'yẽn Ojã: “Bi dĩngã u 'da him mí hongui, nẽ dá japi da bãc'ũ him mí ãngui,” bi 'yẽna.

21 Pẽ nanguẽ yũ israel bi 'yẽn Ojã, “Gãtho ra pa dá 'uãrpa ma 'yẽ, dá zon'ndũ, pẽ bi mbẽsca thoho ma 'yẽ, nẽ bi ugã thoho u,” bi 'yẽn Ojã.

11

'Da u yũ israel bim pøh ya

1 Pẽ ga ãn'nahũ mahøn'a, ha gãtho bi hyẽ u yá t'ũhni Ojã, gue nu u yãm bom'betõ ra Israel. Pẽ hin'na. Nguetho gueczehẽgã drá mẽ'israel, ngue mam bombøtagã ra Abraham, nẽ ra Benjamín.

2 Pẽ Ojã hingui hẽ u njuãntho yá t'ũhni ngue'ũ bi huan 'bũ mam'bet'õ. Ha hin guím bẽmhũ 'bẽ'a bi man rá t'ohni Ojã, gue bi sih ra Elías 'bũ mí yãp'ũ yá mi israelhũ. Nẽ bi 'yẽna:

3 “Ma Hmu i, bi hyo ni pøngahyã u yũ israel, nẽ bi xot'a bũ ja ni mẽxa mí pa m'bøts'e ni 'bøts'e, nẽ høngdã dá pongã, nẽqui nde da hyo-gui,” sã bi 'yẽn a ra Elías.

4 Pẽ ha hin guím bẽmhũ 'bẽ'a í dã Ojã bãya ngue bi t'ẽmb ra Elías. “Pẽ hin'na, hin guí 'dasc,” bi 'yẽmbi. “Pẽ dá jamansup yá mbũ u yoto mahuãhi yũn 'yohũ israel, gue'ũ him bin danyahmu bũ 'bãh ra pøte ra Baal,” ngue mi t'ẽmbi ojã.

5 Nẽ ngutho ya, 'bũ i 'da yũ israel him bi 'uegue nanguẽ Ojã, ngue gue'ũ to bi huand Ojã nanguẽ rá mate thoho.

6 Nẽ gam bẽmhũ nu'bũ rá matethoho Ojã bi huan'ndũ, ga pãhmbũ bãya hin nanguẽ yũn t'øt'e i øt'a n'da ní huan'na n'da. Nguetho nu'bũ xtã hnu-manho nanguẽ yũn t'øt'e bi sifi, hin xtín ja rá mate tho Ojã 'bũ, nẽ nte nam bøn'a rá mate Ojã 'bũ.

7 Xiya, 'bẽ'a gam bẽmhũ nanguẽ yũ israel, nẽ hinguin ngu u bi dĩni 'bẽ'a mí honi, gue da t'ẽmbi xũn ho. Pẽ hønt'ũ nthahni bi dĩni, nẽ bim pøhø. Pẽ nu'ũ mi'da bi mẽp yá mbũ u.

8 Nẽ gue'a mán t'õ't'i: “Ojã bi pumbẽnip yá mbũ, tengu'bũ bin aha. Nẽ bi japi him bi zã bi nu nẽ him bi zã bi 'yøhnahyã. Nẽ guexta u yũ pa i jabũ ya,” bi 'yẽn rá t'ohni Ojã.

9 Nẽ ngutho bi man ra David:

Da mbøspa Ojã, pẽ hin da bẽni 'bẽ'a nam bøn u yũ 'bøts'e da 'yøt'ũ,

nẽ gue'a dán unba u.

10 Nẽ din xädã, hin da nu ran nẽqui.

Nẽ nu yá xãtha dim mbo-qui ma zã, nanguẽ yá

ts'oqui xən ngu i tuts'i,
bi 'yɛn a ra David.

*Nɛ'ɥ 'da hing yɥ israel bim
pøh ya*

11 Pɛ dí ä'n'nahɥ mahøn'a,
nu'bɥ mí 'ue'ɥ yɥ israel, ha
bi bɛn Ojɔ him man'dandɪ da
'yɛnspa rán jɔpi ɥ 'bɥ. Pɛ
hin'na. Pɛ nangue'a bi zan rá
mate Ojɔ ɥ yɥ israel, nɛ gue'a
í zä bim pø ɥ hing yɥ israel
bɥya. Pɛ gue'a bi 'yøt' Ojɔ,
n'dahma din sɛya yɥ israel 'bɥ
bi nu ɥ bi hyən rá mate Ojɔ, nɛ
da hyon Ojɔ mahøn'a.

12 Nu Ojɔ bi zä bi jɔp'ɥ 'da
yɥ jɔ'i hing yɥ israel gätho ná
ndoho ra ximhäi, nangue bi
'ue'ɥ yɥ israel. Nɛ bi dɪn rá
mate Ojɔ ɥ hin yɥ israel 'bɥ mí
thɔcpa rán jɔpi Ojɔ ɥ yɥ israel.
Janangue'a man'da xən ngu
ran jɔpi da nu ɥ hing yɥ israel
'bɥ bá peng bɥ 'bɥ Ojɔ ɥ yɥ
israel mahøn'a.

13 Guehna dí xi ahɥ na
ya, ngue hin gyɥ israel
ahɥ, nguetho drám 'bɛhnigä
nangue ahɥ. Nɛ dɪn nde ga ja
ahɥ gui pømanhohɥ nangue ra
Cristo,

14 n'dahma din 'yomfɛni ɥ
ma mijudíohe yɥ israel 'bɥ
bi nu a ran ho gá tɪmhɥɥ,
janangue'a man'da xtá ngu
dim pø ɥ bɥya.

15 Nɛ nu'bɥ mí hyɛ Ojɔ ɥ yɥ
judío, bi zä bi hocpa ɥ hing
yɥ judío 'bɥcua gätho ua ja ra
ximhäi. Pɛ ɛmmɛ man'da xən
ho din ja ua gätho ra ximhäi
'bɥ bi ts'im mahøn'a xən ngu
ɥ yɥ judío. Nɛ din ja tengu'bɥ
ya bi ndants'ɥ yɥ du.

16 Nu mam bombøtahe mí
yɔhɥ Ojɔ maya'bɥ, yú mbɛti

Ojɔ ɥ, tengu'bɥ yú 'bøts'e Ojɔ
ɥ. Nɛ tengu'bɥ mí 'bøspa
Ojɔ ra mbɛdi thuhmɛ 'bɥ øt
ra thuhmɛ, janangue gätho
a ra jɥni rá mbɛti Ojɔ bɥya.
Nɛ nu'bɥ mí huand Ojɔ a ra
Abraham, nɛ gue'a í than'ndɥ
yú 'yɥ a bɥya, tengu'bɥ n'da ra
za xən zaqui rán dɥi, nɛ'ɥ yú
'yɛ xən zaqui ɥ.

17 Pɛ bi ts'ɛcpa 'da ɥ yú
'yɛsɛ a ra hogaza. Nɛ nu ahɥ
hing yɥ israel ahɥ nɛ tengu'bɥ
bá ts'ɛc'ahɥ bɥ gmí tøhmɥɥ
tengu n'da ra za hingui ho.
Nɛ bi t'ɛs'ahɥ bɥ bi ts'ɛcpa ɥ
'da yú 'yɛ ra hogaza. Nɛ gá
comhɥɥ rán zaqui a ra za,
gue bá nɛxpɥ rán dɥi, ngue
nu ra Abraham bi huand Ojɔ
maya'bɥ.

18 Pɛ hingui sä gdá yɔthɥ
a ngue bi t'ɛs'ahɥ bɥ bi ts'ɛc
ɥ 'da yú 'yɛ ra za. Dami
bɛmhɥɥ ngue hinga gue ahɥ
guidí unhdɥ rán zaqui a rán
dɥi ra za, pɛ gue'a rán dɥi ra
za í øt'ahɥ rán ho Ojɔ bɥ guí
tøhmɥɥ.

19 "Pɛ man'da xən hoje,
nguetho bi ts'ɛc'ɥ 'da yɥ 'yɛ,
nɛ go bi t'ɛscähe ua," masque
guí ɛmhɥɥ.

20 Majuɔni bi ts'ɛc'ɥ 'da yɥ
israel nguetho him bi nde rá
mate Ojɔ. Bi bɛni xən hose.
Nɛ guí tøhmɥɥ bɥ 'da ahɥ ngue
hing yɥ israel ahɥ, nguetho
guí pɔhɥɥ hønt'a rá mate Ojɔ
nán ho ahɥ. Pɛ o guím bɛmhɥɥ
gán tøsehɥ bɥ, pɛ gan jaman-
suhɥ.

21 Damí bɛmhɥɥ him bi yɔn
Ojɔ ɥ 'da yú 'yɛsɛ ra za. Ha
má gue'adahɥ da yɔn ahɥ 'bɥ
guím bɛmhɥɥ xən hose ahɥ.

22 Pɛ nu'bu 'bo'o hinguin nde rá mate Oja, pɛ da nuse a rán säui a to'o da 'uepu ja rá mate. Pɛ nu ahɛ gui nuhu rá mate Oja 'bu gui thoqui guim bɛmhbu a. Pɛ nu'bu hin'na, nɛ ahɛ da ts'ɛc'ahɛ mahø'n'a bu ja ra za 'bu.

23 Nɛ nu'bu yú 'yɛɛ a ra hogaza, ngue yu israel, nu'bu da 'yɛc'yɛi rá mate Oja, da t'ɛs' mahø'n'a bu ja yú zase. Nguetho ja rá ts'ɛdi Oja da 'yɛs' mahø'n'a bu bi zɛqui.

24 Nu'bu mam bá ts'ɛc'ahɛ bu gmi tømhu ja n'da ra za hingui ho, nɛ bi t'ɛs'ahɛ bu ja man'da ra za ngue hin ni zasehu, pɛ man'da hingui hɛi da ndøpu mahø'n'a u yú 'yɛɛ nguetho rá zase.

Da zøni n'dat'a dim pøhø xun ngu yu israel

25 Ma zi cu ahɛ, dín nde ahɛ gui pømhu a ja bi t'uhya, n'dahma hin gan 'yɛzɛhɛhu hing yu judío ahɛ. Dín nde gui pømhu, 'da yu patho bi mɛh yú mbui u 'da u yu israel, ja gue'bu bi zøn ra pa xtí cøthu xun ngu ahɛ hønt'a go to'o hing yu judío ahɛ.

26 Nɛ m'bejua buya, xun ngu dim pø u yu israel. Nɛ gue'a bi man rá t'øhni Oja, bi 'yɛna:

Di nɛqui n'da yú yante ngue yú mi'israhɛ bu Siøn,
da yan'a ra Jacob nanguue yú ts'oqui. Ngue ra Israel a ra Jacob.

27 Nɛ ja gue'bu ga ja'ts'a dá xifi, ga punba yú ts'oqui, bi 'yɛm bu ja rá t'øhni Oja maya'bu.

28 Nu'bu yu israel i øt'e ngue yún säihɛ Oja ya, ngue'a hingui ɛc'yɛi ra hogamhma. Pɛ gue'a í zä bi zin ahɛ Oja a. Pɛ guehɛma di huɛc Oja u yu israel, nguetho bi than 'bu maya'bu u yú ngurpa bombøta.

29 Nguetho njam'bu da goh rá mbui Oja nanguue u to xí zøhni, pɛ majuani di un'na bi ma, tengu'bu ya xí um 'bu mí ma 'be'a di unni.

30 Nɛ nu ahɛ hin gyu israel ahɛ gmi øthu ram fe'ts'i nanguue Oja mam'bet'o. Nɛ m'bejua nɛ u yu israel bi mbɛsthoho Oja. Jananguue'a bi zä gá tømhu rá mate Oja.

31 Nɛ gue'a in ja ya, ngue i festa a rá mate Oja u yu israel, nɛ gui tømhu rá mate Oja ya. Pɛ gue'a dí dñn rá mate Oja mahø'n'a u yu israel.

32 Oja bi ma, njo'o n'da ra ja'i bi 'yɛc'yɛi a nguetho ja yú ts'oqui. Nɛ bi 'yøt' Oja buya gue njon da hyät'i din hoc zɛhɛ, nguetho in nde gätho di un rá mate di hoqui to'o gätho in nde dim pøhø.

33 ɛmme xun ngu rá mate Oja, nɛ ɛmme xun ndoho rán 'yomfɛni. Nɛ hin'yu ngue hingui pø Oja. Njo'o n'da ra ja'i da badi 'be'a nam bøn'a i øt' Oja, nɛ njongui sä da badi 'be'a gätho i sänd Oja da 'yøt'e.

34 Njo'o n'da ra ja'i da badi da 'yøt'e tengu rán t'øt'e Oja, nɛ njon da 'yut Oja 'be'a da 'yøt'e.

35 Nɛ njo'o n'da ra ja'i da hyoni 'be'a di un Oja nɛ ngue'a dí 'yɛmbi dín dupate Oja a.

36 Nguetho gätho bí 'yɛpu 'bu Oja, nɛ gätho di 'yonse Oja

u, ne gätho bi 'yøt'u gue di pɛpɛzɛɛu. Janangue'a nde'bɛu ga ɛspahɛ Ojɔ gätho yɛ pa mazɔi. Ne hønt'a gam bɛmhɛu a ya.

12

Dam 'bɛmhɛu ngue hønt'a Ojɔ gam bɛmhɛu

1 Ma zi cu ahɛ, ts'edi dí xi'ahɛ, nu'bɛu dí pɔhmbɛu rá mate Ojɔ, pɛ nde'bɛu gätho ma jɔ'ihɛ dan umhbɛu bɛ 'bɛu Ojɔ gue ga ørpahɛ rá 'bɛfi. Ne gue'a majuɔni ná thɔndehɛ Ojɔ a, ne gue'a ra 'bøts'e in numanho Ojɔ a.

2 Ne hin gam bɛmhɛu ga homhbɛu 'bɛ'a gätho xɛn ho nangue yɛ pa i jabɛu ya, tengu i øt'u 'bɛcua ja ra ximhäi. Pɛgue thocpa thoho ga päh man 'yomfɛnihɛ gam bɛmhɛu ma'da'yo. Janangue'a thocpa thoho ga homhbɛu ga pɔhmbɛu nda'a rá pähä Ojɔ, ngue nda'a xɛn ho ga øthɛ, ne nda'a numanho Ojɔ bɛya.

3 Bi 'dacä rá ts'edi Ojɔ ga ørpa rá 'bɛfi nangue rá mate. Janangue'a dí xi ahɛ, ngue 'ne ahɛ gätho n'da ngu n'da ahɛ bin tat'ahɛ rá mate Ojɔ nangue rá 'bɛfi. Janangue'a hin gan 'yɛxhɛ, pɛgue gui pɔschɛu nda'a ní 'bɛfi bi zän'nahɛ n'da ngu n'da ahɛ, nangue rá m fäts'i Ojɔ.

4 Tengu ní jɔ'i n'da, ngue an ts'änni xɛn ngu yú xɛqui. Ne hinga gätho 'dat'a ra 'bɛfi øt'e, pɛ 'dahma 'dan'yo yú 'bɛfi u yɛ xɛqui. Ngutho dí øthɛ.

5 Ne madague'bɛu xɛn ngu jɛ, pɛ tengu'bɛu n'danjɔ'itho ma

jɔ'i dí comhbɛu ra Cristo. Ne tengu ní jɔ'i n'da, 'da nam fäxta n'da ngu n'da yɛ xɛqui, ngutho dí øthɛ ngue dí comhbɛu rá 'bɛfi ra Cristo.

6 Bi 'dajɛu ra ts'edi Ojɔ gue ga øthɛ rá 'bɛfi 'dahma 'dan'yo, nangue rá mate zɛɛ. Pɛ nde'bɛu ga øthɛ xɛn ho. O nu'bɛu n'da dim pøngahyɔ da hyoni 'bɛpɛu dí ma xɛn ho a di bɛnba Ojɔ, nangue rá m fäts'i.

7 O nu'bɛu n'da bin t'un ra 'bɛfi dim fäxte 'bɛ'a di 'bɛ a n'da, pɛ di jɔ'ts'i xɛn ho, ngue da mbäx yú cu. O nu'bɛu n'da bin t'un ra 'bɛfi din xänbate, din xänbate 'bɛ'a nam bøn'a rá m hman Ojɔ.

8 O nu'bɛu n'da ra zote, pɛgue da xifi nda'a xɛn ho da 'yøt'u yú cu. O nu'bɛu n'da bin t'un ra 'bɛfi di un rá mbeti, pɛ hin da bɛni da hnumanhosɛ. O nu'bɛu yɛ ngørpi ngue di manda rá 'bɛfi Ojɔ, di jɔ'ts'i xɛn ho nangue ra ts'edi bin t'unni. O nu'bɛu n'da bin t'un ra 'bɛfi da mbäx u yɛ hyoya ne yɛn zäman'u, mpähä thoho da mbäts'i.

Gam bɛmhɛu nda'a xɛn ho dá tɛnhdɛu Ojɔ

9 Ne hingui yoho gam bɛmhɛu 'bɛu ga huɛjɛu n'da, pɛ majuɔni ga øthɛ ran huɛcate. Ne xingui ts'u gam bɛmhɛu ga øthɛ a hingui ho, pɛ dan ɛhyahɛ ga øthɛ a 'bɛ'a gätho xɛn ho, ne nzɔi ga øthɛ a.

10 Dan huɛjɛu n'da ngu n'dajɛu nguetho dadín cuhɛ. Ne n'da ngu n'da man'da da bɛni da 'yɛspa rá mija'iuu, xinda gue'bɛu da t'ɛspa zɛɛ.

11 Nε hin ga cuthu ran danhyei ma mbuihu, pe dan ehya ga orpahu rá 'befi ma Hmuhu.

12 Dan johyahu nangue'a ran ho dí tømhbü, ne hin dan xømmbuihu nangue yun unbi. Ne thocpa thoho ya ora thoho dan yahu Oja.

13 Ga fäxhu ya 'yεc'yεi 'bu ja 'be'a di 'bedi. Ne mpähä thoho ga säyabahü ya ja'i bu ja ma ngumhbü.

14 Pe ga äfu ran japi nangue u to di ughau, ne hin ga äfu ra 'yanthi.

15 Ne 'dat'a dan johyahü to'o di johya, o nu'bu 'bo'o tu rá mbui, 'da dán du ma mbuihu büya.

16 Ne gätho 'dat'a gam bεmhbu. Ne hin da bεn'a n'da man'da xun ho xinda gue rá mijai'ui, pe din amigohü u ya ja'i hin'yu yá ts'edi. Ne hin gam bεmhbu ngue jase man 'yomfεnihü.

17 Nu'bu 'bo'o orcahu ran ts'o, hin ga cospahu ran ts'o. Pe gam bεmhbu nda'a xun ho ga orpahu, ngue 'be'a gätho i hnumanho. Ne nubüya da nu gätho ya ja'i ngue xun ho ma mbuihu.

18 Ne dam 'bmanhohü u gätho ya ja'i 'bu da zá.

19 Ma zi cu ahü, hin ga cos'hu ra pengui 'bu ja'a da t'orcahu. Pe 'be ga tømhbü ts'u di unba Oja 'bu gue'a in nde di unba u. Nguetho nt'o't'i: "Ma 'befi zεhεgä ngue ga unba n'da ne ga un rán theui a bi 'yøt'e," bi 'yεn Oja.

20 Janangue'a nu'bu tumanthuhu man sühü, ga 'uimhbü.

Ne nu'bu tuthe, ga sithebahü. Nguetho nu'bu njabu dí orpa man sühü, xun u da bεni ngue'a midí ughau, ne xøhma thoho da goh yá mbui büya.

21 Hin ga cos'hu ran ts'o pe ga orpahu ran ho, gue'a dá tafu a ran ts'o a büya.

13

Ga øthu yün t'εdi yu ts'ut'abi

1 Gätho gahü ga εc'yεihü ra ts'ut'abi ua ma häihü. Nguetho njo'o n'da ra ts'ut'abi ua ja ra häi ngue bi zän zεhe yün t'εdi. Pe Oja bi zänni ngue din ja yá ts'edi.

2 Janangue'a nu to din sähmi ra ts'ut'abi, din sähmi a to bi zänba rá ts'edi a, ne i honse rán use.

3 Nguetho nu'u ya ts'ut'abi ua ma häihü, hin ga suhu 'bu dí øthu ran ho, hinda hønt'bu ga øthu ran ts'o ga suhu 'bu. Pe nu'bu dín nde hin ga suhu ra ts'ut'abi, pe ga øthu ran ho, ne da numanhoju büya.

4 Nguetho nu'u ya ts'ut'abi, Oja bi zänni da mbäxchü. Pe nu'bu dí øthu ra ts'oqui, ga suhu 'bu, nguetho i ja rán t'εdi di unba n'da. Ne Oja bi un yün t'εdi di unba u to'o øt' ra ts'oqui.

5 Janangue'a i jatho ga εc'yεihü yün t'εdi u ya ts'ut'abi, n'dahma hin di unghau. Ne gue'a di bεngahu Oja 'bu in zoc ma mbuihu.

6 Ne janangue'a ga juthü 'be'a gätho i äju ya ts'ut'abi, n'dahma di thoqui da 'yøt' yá 'befi ngue bi zänba Oja, ne i tåh yün zäbi u.

⁷ Mpähä thoho ga juthu xan ho to'o Gä i ja yän t'ëdi da 'yädi 'be'a Gä da 'yäjü. Ga jut'a ma häihü, ne ga juthu yu puesto, ne mi'da yu cota i äh ra ts'ut'abi. Ne ga numansuhü yän t'ëdi u to'o gätho i ja yän t'ëdi.

Ga ørpahü ran ho ma mijä'ihü

⁸ Ne ga juthu 'be'a gätho dín dupatehü, ne hin te gam bëmhbü ngue dín dupatehü büya. Pe gam bëmhbü ngue dan huëjü n'da ngu n'dajü. Nguetho nu to gätho ja yän huëcate bi jä'ts'i gätho yän t'ëdi Ojä u.

⁹ Nguetho gue'a bi man'u yän t'ëdi Ojä bi 'yëna: "O guí 'yomt'ënihü, ne o guí həcpahü rá te ni mijä'ihü, ne o guím pëhü, ne o guidí sëyabahü 'be'a pë'ts' ni mijä'ihü." Ne nu 'be'a gätho mi'da yän t'ëdi i man yän t'ëdi, nu'u gätho n'dat'a i ma: "Gui huëc ni mijä'ihü tengu bu gní huëczehë ni jä'ihü."

¹⁰ Nu'a øt' ran huëcate, hingui ørpa ran ts'o rá mijä'iu i a. Janangue'a di jä'ts'u yän t'ëdi Ojä a ran huëcate i øt'a n'da.

¹¹ Ne man'da ga humbi ga øthü na, nguetho dí pahmbü ya bin de, ya bi thoh yu pa. Damin 'yomfënihü xan ho ya ngue daná hämhbü yu pa gan nuhü ra Hmu, xinda gue'a dá øthü 'bu ja má d'u mi dá ëc'yëihü.

¹² Ya bi thoh ra xui, ya maguepü da hyats'i. Mbähä ga bänthü yän t'øt'e ra 'bexui, ga he man thäquihü, ngue dan

səmzēhēhü janangue'a da dāh ran nequi.

¹³ Mbähä ga øthü a rán säui ran nequi, hin dan itihü, ne hin dam muns'hü bu ja yän johya zehë yu jä'i. Ne xín dan 'yomt'ënihü, xínga gue'a ma pähä zehëhü ga øthü, xín ga øthü yu säi, xín ga øthü yän ts'ëya.

¹⁴ Pe jatho gam bëmhbü ga hãmhbü rá ts'ëdi a ma Hmuhü ra Jesucristo, ngue ga øthü tengu bi 'yøt'e, ne him ma gam bëmhbü ga øthü rá pähä ma ngøc'yëihü.

14

'Dahma 'dan'yo bu na ëc'yëihü

¹ Nu'bu 'bu a n'da ra 'yëc'yëi gue hin e pädi xan ho, pe ga simanhohü bu ja mam petihü u. Ne hin dan junthü nangue 'be'a im bëni ngue xan ho da 'yøt'e.

² Nguetho 'dahma 'dan'yo im bënse 'bepü ní 'yëc'yëi Ojä. Nu'u 'da im bëni xan ho da zi gätho 'be'a i ts'i. Pe nu mi'da im bëni hingui ho 'bu da za u 'da yu ngø.

³ Ne nu ra 'yëc'yëi gue i si ne i sa gätho 'be'a i ja, pe hin da zan'a n'da to'o mbëni hingui ts'i. Ne ximangutho a n'da to'o hingui si, pe hin da 'yëmbi hingui ho øt'a i si gätho 'be'a i ts'i. Nguetho Ojä 'da nan zintho.

⁴ Nu'i, to'o e, gue guí ëmbi hingui ho øt' ni mi'yëhëhü. Nu rá hmuse n'da da mam 'bu xan ho 'be'a øt'a n'da rá 'yëhë, o hin'na. Pe guehma da bømanho n'da ngu n'da ra

'yεc'yεi, nguetho i ja rá ts'edi ra Hmu di japi da bømanho.

5 Nε i 'bui i 'da yu 'yεc'yεi im bεni din säya 'da yu pa. Nε nu mi'da buya im bεni xun ho 'bu hin din säya 'da yu pa. Pεgue n'da ngu n'da da bεnse 'be'a xun ho da 'yøzehε.

6 Nguetho nu to din säya 'da yu pa, din säya nanguε da bεn Oja. Nε ngutho 'bu hinga gä i si yan ts'ihme u 'da, njabu øt'e nguetho im bεn Oja, nε i xifi jamadi Oja nanguε u 'da i si. Ximangutho a to gätho i si, njabu i øt'e nguetho im bεni Oja bi un'na, nε di un ra jamadi Oja.

7 Njo'o gahu gue gam bεmhbu dyu hmuschu. Pε yu mbetigahu a ma Hmuhu. Nε ngutho 'bu dí 'buhmbu nε ngutho 'bu dá tuhu.

8 Nguetho dán dāschu bu 'bu Oja gätho yu pa dí 'buhmbu. Nε ngutho 'bu dá tuhu, dan dāhu bu 'buh ma Hmuhu nε guexta'a yu mbetigahu a.

9 Nε gue'a í du nε í ndants'a ra Cristo mahøn'a, nguε dim hmu nanguε u xun du nε'u i 'bui.

10 Pε 'da ahu hanja gní numan'u a ni cuhu nguε guí xihmbu hingui ho 'be'a i si. Nε nu mi'da ahu guí pāhmbu xun ho 'be'a gätho i ts'i, pε hanja gní numan'u 'da ni cuhu guí εmfu nte di muui 'bu hingui nde da zi 'da yan ts'ihme. Nguetho gätho gahu dam 'bāhmbu bu ja rá hmi ra ze'mi nguε'a ra Cristo.

11 Nguetho nt'o'ti 'be'a bi man Oja gue'bu mí 'yεna: Guehma majuani din ja a

dím ma, nguε gätho yu ja'i din danyahmu bu dí 'bui,

nε gätho din juan bu ja ma hmi nguε guεcä drá Oja, bi 'yεn Oja.

12 Jananguε'a dí pāhmbu, gätho gahu ga dāfu ra güenda Oja nanguε man t'øt'e zehεhu.

Hin ga jafu da dāng bu ja ra ts'oqui n'da ma cuhu

13 Him ma numan'uhu n'da ngu n'daju. Pε hønt'a gam bεmhbu hin ga jafu n'da ma cuhu di fet rá gua bu ja yu ts'oqui.

14 Dí pācä nanguε ran 'yomfεni bi 'dac ma Hmuhu ra Jesús, gue hin'yu 'be'a da ts'i nguε hingui ho. Pε nu'bu mbεnse n'da hingui ho da ts'i, ra ts'oqui a 'bu da zi 'bu.

15 Pε nu'bu 'da ni cuhu hingui numanho nin ts'ihme zehεhu, nde'bu hin gui thoqui gui sihu, nguetho hin guí ørpahu ran huεcate 'bu guidí thoqui gui sihu. Pε o guí øthu nanguε ran ts'ihme dí 'ue u 'da ni cuhu bi pøh ra Cristo 'bu mi du.

16 Pε guí 'yεs'hu a ní jafu da ts'an'a guí pāhmbu xun ho.

17 Nε hin gam bεmhbu nanguε ran ts'ihme ná øthu rá 'befi Oja. Pε nu rá 'befi Oja, ga øthu ran hocja'i, nε 'dat'a gam bεmhbu, nε dan johyahu nanguε rá Hogandāhi Oja dí 'buhmbu. Gue'a nam bøni gue rá 'befi Oja a.

18 Nε nu'bu njabu i øt'a n'da, majuani i ørpa rá 'befi ra Cristo a 'bu. Nε Oja da

numanho a, nɛ'ɯ yú miǰá'ihɯ da numanho a.

¹⁹ Mbähä dan ɣyahɯ dan hocpa ma mbuihɯ n'da ngu n'dajɯ, nɛ 'da dám fáxtahɯ din te ma mbuihɯ n'da ngu n'dajɯ.

²⁰ Nɛ hin ga ts'onbahɯ rá 'bɛfi Oǰá nangue man ts'ihmɛhɯ. Mfadi gue gátho xɯn ho da ts'i. Pɛ hingui ho 'bɯ dadí ɯnbahɯ rá mbui n'da ma cuhɯ nangue 'bɛ'a dí sihɯ.

²¹ Man'da xɯn ho 'bɯ ga ɛs'hɯ a na ɯnbahɯ yú mbui 'da ma cuhɯ nangue ra ngø dí sahɯ, o ra vino o 'bɛ'a gá ní dehe dí sihɯ.

²² Nu'bɯ bi bɛn'nahɯ Oǰá nɛ guí pǰhmbɯ gue xɯn ho 'bɛ'a guí sihɯ, xɯn ho a 'bɯ. Nɛ'a Oǰá in numanho. Pɛ hin dá yǰthɯ a. Nɛ di johya n'da 'bɯ xise rá mbui xɯn ho 'bɛ'a gátho i øt'e, nɛ hin te mbɛm bɯya.

²³ Pɛ nu'bɯ n'da im bɛni hingui ho da ts'i 'bɛ'a gátho i ja, pɛ nu'bɯ bi zi bɯya, ya ra ts'oqui a bi 'yøt' 'bɯ. Nguetho 'bexque bi bɛni bi mbɛsta'a rá pähä Oǰá 'bɯ mi zi. Nɛ'ɯ 'bɛ'a gátho dí øthɯ, nu'bɯ hin dí pǰhmbɯ majuǰni rá pähä Oǰá a, ra ts'oqui 'bɯ dí øthɯ a 'bɯ.

15

Ga homhbɯ 'bɛpɯ dí zac yú mbui ma cuhɯ

¹ Pɛ nuǰɯ 'bɯ dí pǰhmbɯ xɯn ho 'bɛ'a da zä da 'yøt'a n'da, pɛ nde'bɯ man'da gam bɛmhɯ ga fáxhɯ ɯ hin ɛ pǰdi xɯn ho, xinda gue'bɯ ga øthɯ 'bɛ'a gátho dí m bɛnɛhɯ xɯn ho.

² Pɛ n'da ngu n'dajɯ ga øthɯ 'bɛ'a i numanho ma mi

'yɛc'yɛihɯ gue 'bɛ'a dín te yú mbui ɯ.

³ Tengu ra Cristo, him bi 'yøt'e 'bɛ'a di hose pɛ bi 'yøt'e 'bɛ'a bi numanho Oǰá. Janangue'a bi 'yɛmp'a rá Ta: "Go dá tuxä yɯn ts'ante bi si i," bi 'yɛn a ra Cristo.

⁴ Nɛ 'bɛ'a gátho bi t'o't' maya'bɯ bɯ ja rá m hman Oǰá, bi t'o't'i ngue da xängahɯ, nɛ di zerca ma mbuihɯ, di jajɯ ga tømhbɯ rá m fáts'i Oǰá, hin dan xømmbuihɯ.

⁵ Oǰá di jajɯ dan zǰmhɯ bɯ, nɛ di zerca ma mbuihɯ. Nɛ dí äp rá mate di ja ahɯ 'da'angu guim bɛmhɯ n'da ngu n'da ahɯ, nguetho 'darbɯ guí 'bɯmhɯ ra Cristo Jesús.

⁶ Nɛ janangue'a da zä n'dat'a guim bɛmhɯ 'bɯ guí thǰndehɯ Oǰá, ngue nu rá Oǰá nɛ rá Ta ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

Gä da sih ra hogamhman ɯ hingyɯ judío

⁷ Janangue'a n'da ngu n'da ahɯ gan numanhohɯ, nɛ ɯ yɯ judío nɛ ɯ hing yɯ judío, tengu thoho ra Cristo 'da nan zimanhogdahɯ n'da ngu n'dajɯ. Nɛ gue'a ná ɛspahɯ Oǰá a.

⁸ Nguetho bí 'yɛh ra Cristo ngue din 'yɛhɛ nangue yɯ judío. Nɛ bi jǰ'ts'a mi man Oǰá maya'bɯ ngue bi sih yám bombøta yɯ judío ba ɣh ma yǰntehɯ. Janangue'a bi fǰdi majuǰni bi man Oǰá.

⁹ Pɛ nɛ ɯ hing yɯ judío nɛ ɯ yɯ judío bi jap ra Cristo 'darbɯ bi 'yɛspa Oǰá ɯ nangue rá mate. Tengu mán t'o't'i 'bɛ'a bi xih rá Ta ra Cristo:

Ga xi ɯ hing yɯ judío nangué
ni mate,

ne ga xifi ɛmmɛ xɯn ho i, bi
'yɛmb rá Ta a ra Cristo.

¹⁰ Nɛ man'da bi man ra t'ohni:
Gan johyahɯ ya gyɯ ja'i gue
hin gyɯ judío ahɯ, gan
'yohɯ ɯ bi huand Oja
ngue yɯ judío.

¹¹ Nɛ man'da bi mam bɯ:
Dami 'yɛspahɯ ra Hmu Oja
gyɯ ja'ihɯ ngue 'dahma
'dan'yo bɯ gná yɯhɯ
gátho ná nguni ra
ximhái,

gátho gui numansuhɯ Oja.

¹² Nɛ bi 'yɛn a ra pɔngahya
Isaías:

Dim 'bɯ a n'da rá m bom'bɛto
ra Isai gue nɛ'ɯ hing
yɯ judío da 'yɛmbi rá
Hmu,

ngue da dɔ'bɯ rá m fäts'i a, bi
'yɛna.

¹³ Nu'a Oja di jajɯ dí tɔmhɯ
ran ho bi xijɯ. Janangue'a dí
äp Oja da hyut'a ni mbɯihɯ
nangué gui ɛc'yɛihɯ a. Nɛ
xíngui ts'ɯ nté guim bɛmhɯ,
pɛ thocpa thoho gui tɔmhɯ
da mbäx ahɯ rá Hogandɯhi
Oja nangué rá ts'edi.

*I man ra Pablo hanja bi
'yo't'na ran zofo*

¹⁴ Ma zi cu ahɯ, dí paçä gue
xɯn ngu ni hogambɯihɯ, nɛ
i ja nin 'yomfɛnihɯ xɯn ho,
nɛ gui paɯmbɯ 'da gdín xänba
thohohɯ n'da ngu n'da ahɯ.

¹⁵ Pɛ guehma dá hut'anzambɯ
dá ot'ahɯ na, ngue dadí
bɛn'nahɯ 'bɛ'a gá paɯmbɯ.
Nguetho gue'a ran t'ɛdi bi
'dacä Oja nangué rá mate.

¹⁶ Nguetho rá mbɛfigä ra
Cristo Jesús bɯ 'bɯ ɯ hing

yɯ judío, dí m mangä ran ho
ma'da'yo. Nɛ tengu'bɯ drá
mbjäja dadí hocpa rá 'bɔts'e
Oja, nu'a nám bɔni dadí hoc'a
ni mbɯihɯ ngue hing yɯ judío
ahɯ n'dahma da numanho
ahɯ Oja. Nɛ mahoqui ahɯ
nangué rá Hogandɯhi Oja
guín 'yohɯ.

¹⁷ Janangue'a ɛmmɛ i hu ma
mbɯigä nangué 'bɛ'a gátho bi
'yɔrpa ɯ hing yɯ judío a ra Je-
sucristo, bi jaqui bi bɔmanho
rá 'bɛfi Oja dá ɔt'ä bɯ i 'bɯ ɯ.

¹⁸ Pɛ hingui sä gam mangä
'bɛ'a bi 'yɔt'a ra Cristo nangué
ɯ mi'da yá mbɛfi. Pɛ hɔnt'a da
zä gam mangä 'bɛ'a bi 'yɔrpa
dám pɛcä. Nɛ bi jap ɯ hing
yɯ judío da dɛn'na ra Cristo
nangué ram hma dá xifi nɛ
nangué yɯn t'ɔt'e bi 'yuti.

¹⁹ Nguetho bi 'yɔt' yɯ
hmɛpya, nɛ yɯn t'ɔt'e mixte
nangué rá ts'edi rá Hogandɯhi
Oja. Nɛ dá ja'ts'ä ma 'bɛfi
dá mangä ran ho ma'da'yo
nangué ma yantehɯ ra Cristo.
Dá dɯ'mi dá mangä bɯ
Jerusalén, nɛ dá mangä gátho
yɯ xɛqui nán zant'i ra häi
gue'bɯ go má sɔm bɯ Ilírico,
gátho dá mangä bɯ ram hma.

²⁰ Nɛ guehna dá nde ga ɔt'e,
gue dá mba dá mamp'a ram
hma guerpɯ him mi faɯpa rá
thuhu ra Cristo. Ngue hin dá
nde dá mba bɯ ja yá 'bɛfi ɯ
mi'da bi mbɛn'na ra Cristo.

²¹ Pɛ dá ɔt'ä tengu bi mam
bɯ ja rá t'ohni, ngue i ɛna:
Nu'ɯ da gue njam'bɯ mi sifi pɛ
nuya da bəh ya.

Nɛ nu'ɯ da njam'bɯ mi ɔde da
zɔni da bədi nangué rá
'yu Oja.

Im bɛni da mba bɛ Roma a ra Pablo

22 Nɛ janangue'a him 'bexque bi zä dá mba bɛ guí 'bɛhmbɛ. Nguetho guexta'a mi ja ma 'bɛfi ua bí ja ra xɛqui ua nán jongua.

23 Pɛ nuya ya nte mi ja ua ma 'bɛfi ya. Nɛ xɛn ngu yɛ nidi mín nde xá mba bɛ guí 'bɛhmbɛ bɛ Roma.

24 Nɛ mí ts'ɛtho ya ga mbabɛ ga zɛngua ahɛ nɛ dam 'bɛhmbɛ bɛ 'da yɛ pa. Nɛ nu'bɛ dá thopɛ España, da zä dan hyɛmhɛ ts'ɛ bɛ ja ra 'yu ní mba bɛ.

25 Pɛ 'bɛ ga mba bɛ Jerusalén, nɛ ga dä bɛ a ra mbɛti dí mbäx ɛ yɛ 'yɛç'yɛi bí 'bɛpɛ.

26 Nguetho bi bɛn ɛ yɛ cu bí 'bɛpɛ Macedonia nɛpɛ Acaya ngue da mbäx'i ts'ɛ yɛ hyoya 'yɛç'yɛi bí 'bɛpɛ Jerusalén, ngue ga hɛx 'bɛ dá mba bɛ.

27 Nɛ gue'a bi zänni da 'yɔt'ɛ hing yɛ judío, nguetho in nde di co'ts'a ra mate bi t'ørpe. Nguetho bi gomhɛ rán japi Ojɔ ɛ hing yɛ judío ɛ yɛ judío gue yá mi 'yɛç'yɛihɛ 'bɛpɛ Jerusalén. Janangue'a nde da mbɛnbi ts'ɛ ra mbɛti ɛ.

28 Nɛ nu'bɛ ya dá dä a 'bɛ'a bi 'bɛhni, ja ga mba bɛ Roma ga nu ahɛ bɛ, nɛ ga thocä bɛ España bɛya.

29 Nɛ nu'bɛ dá sɔngä bɛ guí 'bɛhmbɛ, dí pɛçä da 'yɛnscahɛ rán japi xɛn ngu a ra Cristo nangue dí pɛhmbɛ räm hma.

30 Ma zi cu ahɛ 'yørcahɛ ts'ɛ ra mate ɛmmɛ guí 'yäfɛ räm fäts'i Ojɔ nanguecä,

nangue 'dat'a ma Hmuhɛ ra Jesucristo nɛ nangue rá Hogandɛhi Ojɔ bi jajɛ dan huɛjɛ.

31 Dami xihmbɛ Ojɔ da yɛngui nangue ɛ hing yɛ 'yɛç'yɛi bɛ ra häi Judea, guet'a ra xɛqui bɛ Jerusalén. Nɛ dami 'yäfɛ rá mate Ojɔ nangue ɛ yɛ cu bí 'bɛpɛ Jerusalén, ngue da hyɛmanho a ra mbɛti ga hɛx bɛ ga unni, ngue bi mbɛn'ndɛ hing yɛ judío bɛ Macedonia nɛpɛ Acaya, ngue'ɛ yá cu.

32 Nɛ nu'bɛ da nde Ojɔ dan johyagä 'bɛ dá mbagä bɛ, dan säya ts'ɛ bɛ guí 'bɛhmbɛ.

33 Nɛ nu Ojɔ nzɛi i hurpa rá mbɛi n'da, pɛ nɛ ahɛ da hyut'a ni mbɛihɛ. Nɛ hɔnt'a gam bɛmhɛ a ya.

16

Nu ra Pablo i pɛnba ran zɛngua yá amigo

1 Nuna man juhɛ ra Febe, mi ts'ɛtho da mba bɛ guí 'bɛhmbɛ ya nɛ di zɛngua ahɛ na. Nuna, rá 'bɛfi im fäxte ram pɛti bɛ Cencrea.

2 Nɛ dami simanhohɛ na, nangue rá thuhu ma Hmuhɛ, ngue nujɛ dyɛ 'yɛç'yɛihɛ gue'a man sähɛ ga øthɛ. Nɛ dami fäxhɛ 'bɛ'a gätho ní 'bɛfi da 'yɔt'a ra Febe, nguetho guesɛ bi mbäx ɛ xɛn ngu mi'da, nɛcä bi mbäxqui.

3 Dami zɛnguagui ts'ɛ bɛ ra Priscila, nɛ ra Aquila rá ndø, ma mimbɛfihe nangue rá 'bɛfi ra Cristo Jesús.

4 Nɛ nugä 'bɛ mi t'ɛna xtá thogä, nɛ ɛ mi t'ɛna xtá tho

u 'b_u mí yängä 'b_u n'dandj. Gue'a ná undä ra jamadi Oja nangué u. Pë hinga hõngdä pë nê u gätho yám peti y_u 'yëc'yëi ngue hing y_u judío, 'da xna undähe ra jamadi Oja nangué u.

⁵ Nê dami zenguagui ts'u u gätho dim peti b_u rá nguse ra Aquila. Nê'a ma amigogä ra Epeneto dami zenguagui ts'u b_u a. Nu'a ra mbudi 'yëc'yëi b_u ja ra häi Acaya a.

⁶ Nê'a ra María, dami zenguagui ts'u b_u. Nu'a emmë x_un ngu ra 'bëfi bi 'yõt'e nangué ah_u.

⁷ Nê a ra Andrónico nê ra Junias ma mijudíohe, nê 'darb_u dá sähe ran unbi. Nu'u gätho yá 'bäih_u ra Cristo i numanho u, nê m'bet'o bi 'yëc'yëi ra Cristo u xinda guecä.

⁸ Nê a ra Amplias dami zenguagui ts'u b_u. Dadí huëcä a nangué rá thuhu ra Hmu.

⁹ Nê dami zenguagui ts'u b_u ra Urbano, ma mimbëfi'be nangué ra Cristo, nê ra Estaquis ngue dadí huëqui.

¹⁰ Nê a ra Apeles dami zenguagui ts'u b_u. Nu'a emmë bi ts'ä rá t'ëc'yëi, nê bi bõmanho. Nê u 'b_ura ja rá ngu ra Aristóbulo dami zenguagui ts'u b_u.

¹¹ Nê a ra Herodiön ma mijudío'be, nê u 'b_ura ja rá ngu ra Narciso, gue nu y_u 'yëc'yëi 'b_ura, dami zenguagui ts'u b_u.

¹² Nê a ra Trifena nê ra Trifosa dim pëfi nangué ra Hmu, gätho dami zenguagui ts'u b_u. Nê a ra Pérsida mahuequi a, nê a x_un ngu ra 'bëfi bi 'yõt'e nangué ra Hmu.

¹³ Nê dami zenguagui ts'u a ra Rufo, an thahni da 'yõrpa rá 'bëfi ra Hmu, nê a rá mbe tengu'b_u ma mbegä a.

¹⁴ Nê a ra Asíncrito, nê ra Flegonte, nê ra Hermas, nê ra Patrobas, nê ra Hermes, nê u y_un 'yoh_u bí 'b_uhmb_u u, dami zenguagui ts'u b_u.

¹⁵ Nê a ra Filólogo, nê ra Julia, nê ra Nereo nê a rán ju a, nê'a ra Olimpás, nê'u gätho mi'da y_u 'yëc'yëi bí 'b_ura.

¹⁶ Nê damín zenguah_u n'da ngu n'da ah_u nangué ran huëcate. Nê gätho yám peti y_u 'yëc'yëi ja ua i pën'nah_u ran zëngua.

N'da ran zofo rán zëgui bi man ra Pablo

¹⁷ Pë dí xi ah_u ma zi cu ah_u, damim fäseh_u nangué u to'o in nde di hec'ah_u gue di 'uec'ah_u nangué a ra hogamhma gán xänbah_u. Pë hin gui 'y_urbah_u ra güenda u.

¹⁸ Nê nu'u y_u 'y_ut'ate, hingui õrpa rá 'bëfi ma Hmuha ra Jesucristo u. Nê i häte thoho nangué emmë x_un ho 'be'a mma nê i sixmanho ah_u. Pë i härpa yá mbui u 'da hingui pãdi dim fäsc. Nê gue'u yá 'bëfi zehë i õt'u.

¹⁹ Pë nu'u mi'da gätho i pãdi hin gui fëstah_u rá m hman Oja. Janangué'a i hu ma mbuigä. Pë dadí hec'a thohoh_u ngue'a dín nde ah_u gui pãhmb_u gätho 'be'a x_un ho, pë nu'a hingui ho hin dín nde ah_u gui pãhmb_u a.

²⁰ Nê nu Oja ngue'a nzai di hoc ra sui, nu'a di ja ah_u 'dahmantho gui 'yëth_u b_u häi ra zithu nangué u to in nde di hec'ah_u. Janangué'a gui

comhb_u rá mate ma Hmuh_u ra Jesucristo. Nε hōnt'a gam bεmh_u a ya.

²¹ Nuna ra Timoteo i pεn'nah_u ran zengua, ma mimbεfi'be na. Nεhna ra Licio nεhna ra Jasón, nεhna ra Sosípater, ma mijudíohe ya, gátho i pεn'nah_u ran zengua.

²² Nugä dí Terciogä rá 'yosøcuagä ra Pablo, dí o't'ä ra søcuä ja ua, dadí zengua ah_u nanguē ma Hmuh_u.

²³ Nεhna ra Gayo, i pεn'nah_u ran zengua, nuna di säyagui ua rá ngu drá Pablogä, nε u gátho y_u 'yεc'yεi di säyabi ua rá ngu. Nεhna ra Erasto i ja rá 'bεfi i hax ra mbeti ua ja ra hnini, nεhna man 'yoh_uh_u ra Cuarto, gátho i pεn'nah_u ran zengua.

²⁴ Dami comhb_u rá mate ma Hmuh_u ra Jesucristo gue gátho ah_u.

Hōnt'a Ojā ga εspah_u gátho y_u pa mazqi

²⁵ Zai ga εspah_u Ojā, nu'a i ja rá ts'edi di zεt'a ni t'εc'yεih_u 'b_u guím bεmh_u ran ho ma'da'yo ngue 'bε'a bi 'yøt' ra Jesucristo, tengu dí m mangä. Nguetho nuya i si ah_u ram hma ngue maya'b_u thoho him mí fadi.

²⁶ Pε nuya i pa mhman ya, nε i sifi gátho y_u jā'i hōnb_u go hap_u i 'b_ui gátho ra ximhäi. Nε nu'a ram hma i hman ya, guet'u yám hman u yá pøngahya Ojā maya'b_u. Nε i hman ya nanguē rán t'edi Ojā gue i 'b_ui mazqi, in ndepe gátho y_u jā'i da 'yεc'yεi ra hogamhma.

²⁷ Εμμε x_un ho rá 'yu Ojā bi 'daj_u, jananguē'a ga εspah_u Ojā gátho y_u pa mazqi nanguē ga εspah_u ra Jesucristo. Nε hōnt'a dí xi ah_u ya.

1 CORINTIOS

Ná n'da ra sɔcuɔ bi

'yɔrba ra Pablo ɯ yɯ

'yɛc'yɛi bɯ ja ra

dɔhnini Corinto

Ran zɛngua

1 Ma zi cu ahɯ guí 'bɯhmbɯ bɯ ra dɔhnini Corinto, dí ot'ahɯ ra sɔcuɔ i jaua. Dí zɛngua ahɯ gátho gyɯ 'yɛc'yɛihɯ Ojɔ. Nɛ nugä drá Pablogä, bi huangä Ojɔ, nɛ rá pähä zɛhɛ bi xiqui gam mangä rá m hman ra Jesucristo hɔnbɯ go hapɯ. Nɛ'a man 'yohɯhɯ ra Sóstenes dí 'bɯ'be ua, di zɛngua ahɯ.

2 Nu'a ra Cristo Jesús bi 'uec'a ni mbɯihɯ bɯ ja ra ts'oqui. Nɛ bi zon'nahɯ guí 'yɔrpahɯ rá 'bɛfi Ojɔ. Nɛ tengu'bɯ 'darpɯ guí 'bɯhmbɯ ɯ mi'da to'o gátho i thɔnde ma Hmuhɯ ra Jesucristo, ngue n'dat'a ra Hmu dí comhbɯ ɯ.

3 Nɛ dí äpä Ojɔ ma Tahɯ nɛ ma Hmuhɯ ra Jesucristo ngue di 'da ahɯ yún japi, nɛ'a rán johya guí hyɔmhɯ a.

Bi dɪn yún japi Ojɔ nguetho i 'bɯhmbɯ ra Cristo

4 Bi 'da ahɯ yún japi Ojɔ nguetho 'darpɯ guí 'bɯhmbɯ ra Cristo Jesús. Gue'a ná undä ra jamadi Ojɔ a ya.

5 Nɛ nte di 'bɛpɯ ja nim pɛtihɯ, nguetho 'darpɯ guí 'bɯhmbɯ ra Cristo. Pɛ gä i ja ahɯ ran 'yomfɛni da zä guí pɔhmbɯ xɯn ho a ya, nɛ da zä

guim mamhbɯ xɯn ho rá 'bɛfi Ojɔ ya.

6 Nɛ gue'a rá m hman ra Cristo gá hyɔmhɯ, gue'a gní bɔmanhohɯ a ya.

7 Janangue'a i juadi xɯn ho rá ts'ɛdi bi 'da ahɯ Ojɔ nangue rá 'bɛfi guí ɔthɯ gátho gní tɔmhɯ dí 'yɛh mahɔn'a ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

8 Nɛ di ja ahɯ Ojɔ gan zɔmhɯ bɯ gue'bɯ go rán zɛgui yɯ pa, janangue'a nte ma ts'oqui da dɪn'nahɯ 'bɯ bá peng ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

9 Nguetho dí pɔhmbɯ nzɔi di jɔ'ts'a im man Ojɔ, nɛ guese Ojɔ bi zoncahɯ dam 'bɯhmbɯ rá Ts'ant'ɯ ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

Bin sɯh yɯ 'yɛc'yɛi

10 Dí äcä ra mate n'dat'a guim bɛmhɯ, nguetho guí tɛnhɯ a ma Hmuhɯ ra Jesucristo. Nɛ 'yo guidín hejɯ, pɛ jatho n'datho guim bɛmhɯ nɛ n'dat'a guí 'yɔthɯ.

11 Gue'a dí xi ahɯ a, ma zi cu ahɯ, nguetho bi xicä 'da yɯ cu ngue yá mɛnguhɯ ra Cloé, bi xiqui 'bɛ'a guí ɔthɯ.

12 Nguetho guí ɛmhɯ 'da ahɯ guí tengahɯ, nɛ ɛn'i 'da ten ra Apolo, nɛ ɛm mi'da ten ra Pedro, nɛ ɛm mi'da ngue ten'na ra Cristo.

13 Pɛ ha guím bɛmhɯ gá xɛmhɯ ra Cristo. O xigä ha dá tugä bɯ ja ra pont'i nangue ahɯ. Uague guím bɛmhɯ ngue gán xixyɔhɯ nangue ma thuhugä.

14 Pε jamadi Oja ngue njo'o to dá xixyá ah, hont'a ra Crispo ne ra Gayo.

15 N'damhma njon da zä da ma bin xixyá nanguē ma thuhugä.

16 Nε hont'u gätho 'bupä rá ngu ra Estéfano dá xixyábi. Pε hin dí m bεngä 'b'bo'o xcamá xixyábi mi'da, uague hont'u.

17 Nguetho hinga gue'a ra 'bεfi bi xicä ra Cristo ga øt' ran xixyá, pε bi xiqui gam mangä ran ho ma'da'yo. Pε nu'bε dí m mangä a, pε hin dí yá tengu bε na yá yäm bämhyá, nguetho hont'a dí honi da bah yä ja'i ma ts'oquih i du ra Cristo bε ja ra pont'i. Jananguē'a din ja ra ts'edi ram hma di hocpa yú ts'oqui u.

Gue'a ra Cristo ní 'dajä ran 'yomfēni Oja

18 Pε nu'a ram hma ngue ra Cristo bi du bε ja ra pont'i, εmbi nte ní mbatho u ní mba bε ja ran unbi mazai. Pε nujü ná mbähä bε ja ra temazai, dí pähm bε gue'a ram hma ní zinjü Oja ngue bi du ra Cristo bε ja ra pont'i, bi hoga ma ts'oquih.

19 Nε i ε m bε rá t'ohni Oja:

Ga uti ngue nte ní mbatho u im ma jase yän 'yomfēni,

ne ga häcpa yú ts'edi zεhe yä ja'i, ga ε m bε ma'uēni, bi 'yεn Oja.

20 Nguetho bi zän Oja hin te ní mbat u to'o εna jase yän 'yomfēni, ne'ε ε m mε bin xäse yäm hmanse yä ja'i, ne'ε εna pädi da dah yäm hma.

Nguetho hingui sä da yän a n'da u nanguē yäm hman u.

21 Nε bi bεnse Oja, bi zän büya ngue hin dí bā Oja n'da u yän 'yomfēnise. Pε bi zänni da yän u to da hyän'a rám hma nanguē ra Cristo bi du, madague'bε t'εmbi nte ní mbatho.

22 Nguetho nu ma mijudíohe im bēni gue'u yän t'øt'e mixte da nu 'bε gue'a n'da ram hma ngue majuäni. Nε nu'u 'da ni mεnguhε ngue hing yä judío ahε nzai i honse n'da ram hma ngue i εmb zεhe majuäni.

23 Pε nu'a ram hma dí m mamhbε ngue bi du bε ja ra pont'i ra Cristo, njonguin numanhose a. Ne'ε yä judío i san tho 'bε i sifi, ne'ε hing yä judío i εmbi nte ní mbatho 'bε i sifi.

24 Pε nujü ngue bi zoncahε Oja, madague'bε dyε judío hε ogue hin dyε judío hε, pε n'dat'a dí pähm bε i ja rá ts'edi Oja di hoga ma ts'oquihε nangue'a ra Cristo bi du. Jananguē'a bi nequi ε m mε xän ndoho rán 'yomfēni Oja.

25 Nε nuna ra 'yu bi zän Oja, pε man'da di muui na, madague'bε t'εmbi hin te ní mbatho, xinda gue'u yú 'yuse bi zän zεhe yä ja'i. Nguē gue'a í t'εmbi hin'yä rá ts'edi Oja a, ngue bi du ra Cristo, pε man'da xän ngu bε ní nequi a, xinda gue'u gätho yän t'øt'e zεhe yä ja'i.

26 Ma zi cu ahε ngue bi zoncahε Oja, gam bεmh bε hague dín jahε bε na nujü ra ximhäi, ngue xän ngu jü dyú 'yäm bεihε, ne xän ngu jü

hin'y_u ma ts'edih_u, nε x_un
nguj_u ngue bin hyoya ma
tah_u.

²⁷ Pε bi huan Oj_a _u i t'εmbi
y_u 'y_ambai, n'damhma da
mbe'ts' y_u sä _u i jase y_un
'yomfεni. Pε gue'a í huan Oj_a
_u hin'y_u y_u ts'edi b_u na nu ra
ximhäi, janangue'a da mbe'ts'
y_u sä _u i jase y_u ts'edi.

²⁸ Nε bi huan Oj_a _u nte di
muui b_u na nu ra ximhäi, nε'_u
to'o i pa nts'ani, pε man'da in
numanho Oj_a _u, nε gue'a dí
'berpa y_u ts'edi _u to'o εna i ja
se y_un t'εdi.

²⁹ Janangue'a njon di jap Oj_a
din 'yεzεhε.

³⁰ Nε bi jaj_u Oj_a 'darp_u dām
'b_uhmb_u ra Cristo Jesús, nε
gue'a ní 'daj_u ran 'yomfεni
Oj_a a, nε nangue'a ra Cristo
ní zimanhoj_u Oj_a, nε gue'a í
'y_orcah_u Oj_a ngue y_u t'uhni
gah_u a, nε gue'a ní y_anj_u b_u ja
ran ts'o.

³¹ Nguetho i mam b_u ja rá
t'ohni Oj_a, hin'y_u 'be'a man'da
ran ho da zä da man'a n'da,
hinda h_ont'a ran ho bi 'y_orpa
Oj_a.

2

*H_ont'a ram hma 'be'a í dura
Cristo í ja rá ts'edi*

¹ Ma zi cu ah_u, nu'b_u má
mbagä b_u guí 'b_uhmb_u, ngue
dá xi ah_u rám hman Oj_a ma-
ju_ani, pε hin dá huan thohogä
y_um hma guerp_u da numan-
hogä ra ximhäi, nε hin te dá
ma nangue man 'yomfεnise.

² Nε nu'b_u má bεni ga mba
b_u guí 'b_uhmb_u, pε dá bεni
h_ont'a ga xi ah_u 'be'a ín _unba

ra Jesucristo 'b_u mí du b_u ja ra
pont'i.

³ Nε nu'b_u mám 'b_uhmb_u
b_u, dá øt'ä hin'y_u ma ts'edi,
nguetho dá su Oj_a hin da nu-
manho 'b_u xcá u_as_upa mam
hmanse, nε dá fet'i.

⁴ Nε nu'b_u mán y_ah_u b_u
ngue dá xi ah_u ram hma,
hinga gue'a mam hmanse
ngue mahotho bi pät a ni
mb_uih_u, pε h_ont'a rá ts'edi rá
Hogand_ahi Oj_a bi zä bi hoc a
ni mb_uih_u.

⁵ Janangue'a hinga gue'_u
y_un 'yomfεni 'da y_un 'yoh_u bi
ja ah_u gá 'y_εc'y_εih_u Oj_a, pε
h_ont'a rá ts'edi zεhε Oj_a bi ja
ah_u gá 'y_εc'y_εih_u.

*Rá Hogand_ahi di japi dí fa
Oj_a*

⁶ Pε nu'a ram hma dím
mamhb_u nangue ra Cristo,
go i p_a _u x_un ho y_u t'εc'y_εi,
ngue ran 'yomfεni majua_uni
a. Nε hinga gue'a rán
'yomfεni ra ximhäi bi b_a _u
x_un ho y_u t'εc'y_εi, xinga gue'_u
y_um hmanse _u y_u ngarp_u ra
ximhäi, nε nu'_u mi ts'utho di
'beh y_u ts'edi.

⁷ Pε nu ran 'yomfεni dím
mamhb_u him mám fa_udi,
pεgue urcah_u Oj_a ya, nangue
ra Cristo mi sänni da y_anj_u
'b_u him mani 'y_ot' ra ximhäi,
nε da zixcah_u b_u mahεts'i ní
comhb_u rán ho b_uya.

⁸ Pε xinga n'da _u i εna jase
y_u ts'edi ua ja ra ximhäi ngue i
p_arpa rán 'yomfεni Oj_a. Nu'b_u
xtám b_a'_u 'da, hin xti cuarp_u
ja ra pont'i a ra Hmu mixte.

⁹ Pε tengu mán t'o't'i b_u ja rá
t'ohni Oj_a:

Hin da zä da bāse n'da a ran ho bi zän Oja da 'yørpa ɯ to'o hont'a Oja im bɛni,

ne njam'bu da zä da 'yøse n'da, ne njam'bu da zä da nuse n'da, bi 'yɛn rá t'ohni Oja.

10 Pe nujɯ dí pəhmbɯ a, nguetho bi xijɯ rá Hogandəhi Oja. Ne nu rá Hogandəhi Oja di əts'i xɯn ho bu ja rán 'yomfɛni Oja, ne gue'a i xijɯ a buya.

11 Tengu yɯ ja'i hin jon da zä da bərpa rá mbɯi rá mijə'iui, pɛ hinda hont'a rá mbɯi zɛhɛ n'da i pədi. Ne in jabɯ Oja, njon da bərpi 'be'a mbɛni, pɛ hinda hont'a rá Hogandəhi zɛhɛ i pədi. Ne di bɛngahɯ a.

12 Nguetho bi 'dajɯ rá Hogandəhi Oja, ne hinga gue'a rán 'yomfɛni ra ximhəi, ngue in nde di bɛngahɯ rán 'yomfɛni Oja, ne gətho yú hogant'unni bi 'dajɯ nangué rá mate xɯn ndoho.

13 Pe nu'bu dí m mamhbɯ rán 'yomfɛni Oja, pɛ hin dí uəspahɯ yɯm hma nangué man 'yomfɛni sehɯ, pɛ hont'ɯ yɯm hma bi xəngahɯ rá Hogandəhi Oja, ne da zä dí xihmbɯ xɯn ho ɯ to'o bin t'un rá Hogandəhi Oja.

14 Pe nu'a hingui 'bɯhmi rá Hogandəhi Oja, hingui sä da hyəni 'be'a gətho i xəngahɯ rá Hogandəhi Oja, ne ɛmbi rá m hman a n'da ra 'yambɯi. Ne njam'bu sä da bədi, hinda hont'bu dim 'bɯhmi rá Hogandəhi Oja.

15 Pe nu'a ra ja'i ngue 'bɯhmi rá Hogandəhi Oja da zä da bədi 'be'a nam bøn'a 'be'a gä

i ja, ngue nda'a da numanho ne nda'a hin da numanho. Pe nu'a hing ra 'yɛc'yɛi hin da zä da bərpa yán 'yomfɛni ɯ yɯ 'yɛc'yɛi.

16 Njon da 'yɛnse da bərpa rán 'yomfɛni Oja ra Hmu, njo'o da xifi xɯn ho 'be'a da 'yøt' Oja. Pe nujɯ dí comhbɯ a rán 'yomfɛni a ra Cristo.

3

I comhbɯ Oja rá 'bɛfi ɯ yú mbɛfi

1 Ma zi cu ahɯ, nu'bu mám 'bɯhmbɯ bu him bi zä dá xi ahɯ ɯ xɯn hɛi tengu i si ɯ in 'youi xɯn ho rá Hogandəhi Oja. Pe dá xi ahɯ tengu'bu gmí 'yothohɯ ua ja ra ximhəi, uague tengu'bu ja gním 'bɯhmbɯ nangué ra Cristo.

2 Pe dá xi ahɯ a hingui hɛi tengu'bu ra xi'ba thoho dá 'da ahɯ, nguetho tengu'bu hin ní zä gui sihɯ xɯn ho ra hmɛ. Ne ngutho ya, guexta'a hont'a ra xi'ba da zä gdín sihmɛhɯ.

3 Nguetho hin guín zac ni mbɯihɯ. Ne guín nde gam mixte zɛhɛhɯ, jananjabɯ gadín sɯhmbɯ. Pe ha hin guí øthɯ tengu'bu gyú ja'i thohohɯ ua ja ra ximhəi.

4 Nguetho guím mamhbɯ to'o guí tɛnhdɯ, ne 'da'ahɯ guí ɛmhɯ guí tɛngahɯ, ne mi'da ɛna tɛn ra Apolo. Pe gue'a gní 'yøthɯ tengu'bu gyú ja'i thohohɯ.

5 'Be'a dadí mu'be a ra Apolo. Ha hin guí pəhmbɯ ngue yú mbɛfi thoho gə'be Oja, ngue dá fəxa'be gá 'yɛc'yɛihɯ ra Hmu, nangué ra

'bɛfi bin 'dac'be n'da ngu n'da gä'be.

⁶ Nugä dá tuh ra hmudä b_u, nɛ nu'a ra Apolo bi uapi, pɛ nu'a Ojã bi japi bin te nɛ bi bɔx_u y_u hmudä.

⁷ Janangue'a hin'y_u rá ts'edi a bi duh ra hmudä, xinga gue'a bi uapi, pɛ hɔnt'a Ojã i ja rá ts'edi ngue bi japi bin te y_u hmudä a.

⁸ Nɛ nugä dí comhma'bɛfi'be a ra Apolo, nɛ nugä dá tuhu, nɛ nu'a ra Apolo bi uapi. Nɛ di 'dac'be Ojã 'bɛ'a in nde di 'dac'be nangue ra 'bɛfi dá øt'be n'da ngu n'da gä'be.

⁹ Nɛsɛ Ojã dí comhbe rá 'bɛfi. Nɛ nu'ah_u tengu'b_u yá huãhi ah_u Ojã ngue bi thuhu.

Nɛ nu'ah_u tengu'b_u n'da ra ngu ngue i hø a Ojã.

¹⁰ Nɛ nugä tengu'b_u n'da drá ngurpagado nangue rá mate zɛhɛ Ojã, ngue dá fã'mi x_un ho yá guangujado a ra ngu. Nɛ nu man'da pɛ di thoqui dim pɛp_u ja a ra ngu. Pɛ n'da ngu n'da ra mbɛfi 'b_u dim pɛp_u ja a ra ngu, pɛ i jatho dim pɛfi x_un ho.

¹¹ Nɛ njon da zä di pärpa a rá guangujado ra ngu, nɛ hɔnt'a ra Jesucristo ngue rá guangu n'da rá ngu Ojã.

¹² Pɛ nu'_u to'o di thoc'a ra ngu, sä da huahni x_un ho 'bɛ'a da japi. X_un ho 'b_u xøtho y_u do dí fø't'a ra ngu, nɛ nu rá 'bet'e, xøtho y_u t'ɛgui_u. Pɛ 'bo'o im bɛni dí fø't' y_u za, o gue y_u 'yox'yo, nɛ 'bo'o im bɛni dí mbet' y_u paxi.

¹³ Nɛ nu yá 'bɛfi n'da ngu n'da y_u 'yɛc'yɛi da hnu hangu nangu di muui 'b_u bi zøn ra

pa din ja ran juãbi. Nguetho da zøn ra pa da ts'ä nangue ra sibi, nɛ da fãh pɛya gue'b_u x_un ho bi 'yøt rá 'bɛfi n'da ngu n'da y_u 'yɛc'yɛi.

¹⁴ Nɛ nu'b_u n'da ra mbɛfi bi hyät' ra sibi a rá ngu bi hyøe, da dãh rán zäbi b_uya.

¹⁵ Pɛ nu'b_u bin zø a ra ngu bi hyøe, nɛ nte da dãh rán zäbi b_uya nangue rá 'bɛfi bi 'yøt'e. Nɛ maguep_u hin xtãm bongui, tengu_u 'da bi 'da 'b_u min zø yá ngu.

¹⁶ Pɛ ha hin guí pãhmb_u ngue gue ah_u yá ngu ah_u Ojã, nɛ nu rá Hogandãhi Ojã i 'b_up_u mbo ni mbuih_u.

¹⁷ Nɛ nu'a to'o da 'yɛna di ts'onba rá ngu Ojã, ɛmme x_un ngu yãn ãnbi da 'yørpa Ojã. Nguetho nu rá ngu Ojã x_un ndaxqui a, nɛ guesɛ ah_u rá ngu ah_u Ojã.

¹⁸ Nɛ hin da zä gui thoqui gan hyäzɛhɛh_u ngue guim bɛmh_u jase nin 'yomfɛnih_u. Pɛ jatho gam pumbɛnih_u a guím bɛnsɛh_u, janangue'a da zä gui tĩmh_u a njuãntho ran 'yomfɛni x_un ho.

¹⁹ Pɛ nu rán 'yomfɛni ra ximhäi nte di muui b_u na nu Ojã. Nɛ gue'a mán t'o't'i b_u rá m hman a, ngue nu'a nín 'yomfɛnise n'da 'b_u i ɛna dim mixte, pɛ di jap Ojã dim 'bɛsɛ b_u n'da b_uya.

²⁰ Nɛ man'da bi man ram hma, ngue nu'a to'o ɛna jase yán 'yomfɛni, pɛ go i pã a ra Hmu ngue nte di muui_u yán 'yomfɛni.

²¹ Janangue'a hin guim bɛmh_u man'da di muui n'da ra jã'i. Pɛ Ojã bi 'da ah_u gãtho

ni ngurpih_u ngue da mbäx ah_u. Ne gätho _u i jaua ja ra ximhäi ne'_u 'be'a Gä i 'bui, ne bi zän Ojä di zE ah_u u.

²² Necä ngue drá Pablogä dí fäx ah_u, ne ra Apolo, ne ra Pedro. Pe ne'a 'be'a gätho dín nuh_u ua ja ra ximhäi i fäxcah_u ga pähmb_u Ojä, ne ra te i fäxcah_u, ne ran däte, ne ra pa i jab_u ya, ne ra pa ba ðhe. Ne janangue'a gätho ni mbetih_u u.

²³ Nguetho yú mbeti ah_u ra Cristo ne nu ra Cristo rá mbeti Ojä a.

4

Yú 'befi i øt' yú 'bäih_u ra Cristo

¹ Pe nugä ne ra Apolo, ne jatho guim bëmhb_u ngue yú 'yêhe Gä'be ra Cristo, bin 'dac'be ra 'befi ngue ga xi a'be ráman Ojä him mám fädi.

² Pe damím bëmhb_u, n'da ra 'yêhe thofo 'b_u bin t'un ra 'befi, i jats'edi tho di ja'ts'a sifi.

³ Pe hin dí urpä a ra güenda a guím bëmhb_u, ximangutho _u mi'da y_u ja'i ðngui hin dí ja'ts'i. Ne xínga guecä i sä ga päse 'b_u dí ja'ts'i uague hin'na.

⁴ Pe nu ma mbäigä dím bËni hin dá soh ma 'befi. Pe madague'b_u ngub_u dím bËnse, pe jatho ga tøm' mi gue'b_u go da nuse Ojä 'be'a dá øt'ä.

⁵ Pe hin go m'bet'o gui 'yemf_u hingui ho bi 'yøt'a n'da. Pe 'be gui tømhb_u ba ðh ra Hmu, ne gätho di nequi büya 'be'a mim bëmhb_u mbo ma mbäih_u n'da ngu n'daj_u. Ne di un Ojä büya 'be'a rán

säui a bi 'yøt'a n'da ngu n'da ra 'yêc'yei.

⁶ Nu ram hma dí xi ah_u, ma zi cu ah_u, nanguécä'be ra Apolo, pe n'da ran zofo ngue hin da donts'i 'be'a gui 'yøth_u. Ne him man guim bëmhb_u i ja rá ts'edi n'da ra xänbate, ne xín guim bëmhb_u n'datho x_un ho xinda gue'_u mi'da. Janangue'a hin gui thoqui gan 'yêxh_u.

⁷ Pe to'o bi ja ah_u ngue x_un ho ah_u xinda gue'_u mi'da. Gätho 'be'a i ja ah_u bi 'da ah_u Ojä. Ne nu'b_u guí pähmb_u bin 'da'adah_u 'be'a Gä i ja ah_u, pe hanja gnán 'yêzêh_u, tengu'b_u gá tñseh_u a ran ho i ja ah_u.

⁸ Pe guí øth_u tengu'b_u gám hmuseh_u, ngue hin te guidí 'behmb_u, ne tengu'b_u ya bin 'da a ni ts'edih_u ngue guidí mandah_u gätho mi'da. Pe nuya tengu'b_u ya gá sogae. Pe hyøcta hmaha 'b_u xquí søni ngue xtín ja ni ts'edih_u, nguetho necähe n'dat'a xtín 'dac ma ts'edih_u 'b_u.

⁹ Pe nugähe ngue ma 'bäihe ra Cristo, dím bëmhb_e Ojä bi 'yørcähe ngue i hnuhäigahe xinda gue gätho mi'da. Ne tengu'b_u dyú ofädihe i pe'ts'i da thoje. Ne i pa ma unguigahe 'b_u i thengahe ra ximhäi. Ne'_u yám 'behni Ojä mahËts'i di hyonya thofo nangué 'be'a dí sähe.

¹⁰ Ne nuje t'Ënje dyú 'yambäihe, nguetho dí ténhde ra Cristo. Pe nu'ah_u ðmme guí homhb_u da t'Ën ah_u i ja nin 'yomfËnih_u nguetho guí

ɛna guí tɛnhdɛ ra Cristo. Pɛ nugähe hin'yɛ ma ts'ɛdihe bɛ na hnuje, pɛ nu bɛ na hnu ahɛ tengu'bɛ ɛmmɛ i ja ni ts'ɛdihɛ. Nɛ ɛmmɛ i pa nt'ɛ'ts'i ahɛ, pɛ nugähe i pa nts'ani gähe.

11 Nɛ gätho yɛ pa xɛ thogui, nɛ gätho yɛ pa i jabɛ ya, ɛmmɛ dí sähe ra thuhu, nɛ ra tuthe, nɛ dyú 'yāhehe, nɛ pa m'be'migahe, nɛ hin hapɛ pøni i ja ma ngumhbe.

12 Nɛ ɛmmɛ dí yähmbe ngue dadím pɛsɛhe nangue ma 'yɛhe. Nɛ ɛmmɛ i ts'anje, pɛ man'da dí äfe rán japi Ojā nangue ɛ i sante. Nɛ ɛmmɛ pa ma ungui gahe, pɛ mpähä thoho dí häthe 'be'a i t'ørcahe.

13 Nɛ di c'aman'uje, pɛ man'da dín zomanhohe. Nɛ ngutho yɛ pa jabɛ ya, i t'ørcahe tengu'bɛ dyú ngohäihe ra ximhäi ngue hin'yɛ 'be'a dadí muje.

14 Pɛ hin dín nde ahɛ gui pɛ'ts' ni sähɛ nanguehna dí xi ahɛ. Pɛ dadí 'da ahɛ n'da ran zofo, nguetho tengu'bɛ ma t'uhni ahɛ ɛmmɛ dadí huɛc'ahɛ.

15 Pɛ madague'bɛ xquín nuhɛ 'det'a mahuāhi ni ngurpihɛ i xän'nahɛ nangue ra Cristo, pɛ hont'a n'datho ni tahɛ i 'bɛi, ngue guecä, nguetho rá mbɛdi thoho dá xi ahɛ nangue ra Cristo, jananjabɛ gá 'yɛc'yɛihɛ bɛya.

16 Janangue'a dí ä'ahɛ ra mate ngue gui 'yøthɛ tengu dí øt'ä.

17 Nɛ gue'a dá pɛhndä bɛ ra Timoteo, ngue di zɛ ahɛ. Nɛ nu'a tengu'bɛ majuāni ma ts'unt'ɛ ngue ɛmmɛ dadí

huɛqui, nɛ di jã'ts'i xɛn ho, nguetho ɛc'yɛi xɛn ho a ra Hmu. Nɛ di bɛn'nahɛ ngue 'be'a dí øt'ä ngue dí tenni xɛn ho ra Cristo Jesús. Nɛ ngutho dím mangä bɛ hapɛ gätho i ja yám pɛti yɛ 'yɛc'yɛi.

18 Nu bɛ guí 'bɛhmbɛ, i 'bɛpɛ 'da im bɛni jase yá ts'ɛdi, im bɛni ngue hin ga mba bɛ.

19 Pɛ mi ts'atho ga mba bɛ gan nu'ahɛ 'bɛ da nde Ojā. Nɛ ga paði to'o gätho i ɛna i jase yá ts'ɛdi. Nɛ hinga hont'ɛ yám hma ga øts'e, pɛ gan nu 'bɛ majuāni i ja yá ts'ɛdi nangue Ojā.

20 Nguetho nu'bɛ majuāni di manda Ojā bɛ ja rá mbɛi n'da, hinga hontho da baði din yā xɛn ho, pɛ din ja ra ts'ɛdi njuāntho.

21 Ha guín ndehɛ ga fɛmhya ahɛ 'bɛ dá mbagä bɛ, uague guín nde ga huɛc'ahɛ 'bɛ dá søngä bɛ.

5

Da thøn'a thi n'da ra 'yɛc'yɛi bi 'yøt'e tengu'bɛ ran 'yomt'ɛni

1 Nɛ dí øcä bin thätui rá hømbe n'da ra cu. Pɛ n'da ran thäti gä 'yøthɛ ɛmmɛ xɛn ts'otho, tengu'bɛ ran 'yomt'ɛni. Nɛ njo'o to'o numanho tengu a, xinga gue'ɛ yɛ jã'i hingui ɛc'yɛi Ojā.

2 Nɛ sä ɛmmɛ guídín 'yɛxhɛ guí ɛmhɛ nte guídí 'bɛhmbɛ. Pɛ xingui ts'ɛ tu ni mbɛihɛ nangue 'be'a bi 'yøt'a. Hanja ngue hin guí hømhbɛ thi a.

3 Pɛ madague'bɛ njo'ogä bɛ guí 'bɛhmbɛ, pɛ tengu'bɛ 'darpɛ dí 'bɛhmbɛ, ngue dá

sändä a ran unbi da nu a bi 'yøt' ra ts'oqui, tengu tho 'b_u ya dí 'bucä b_u.

4 P_e i jatho gätho gam petih_u nangue rá thuhu ma Hmuh_u ra Jesucristo. N_e tengu thoho 'b_u necä dí 'bucä b_u, janangue'a dá 'da ah_u ran t'ędi i ja ua. P_e gan 'yoh_u rán t'ędi ma Hmuh_u ra Jesús.

5 N_e nu'a ran 'yoh_u, dami hyømhb_u thi da bent'a ra zı̄thu, di unba rá ngøc'y_ei, n'damhma da 'yäp rá punbi Ojå nangue rá ts'oqui. N_e da zä da yän Ojå nangue rá mb_ui 'b_u bi zøn ra pa bá peng ra Hmu b_uya.

6 P_e hingui sä gan 'yęxh_u. Ha hin guí p_ahmb_u n'da ram hma, ngue ts'atho ra íxi p_e i sinni gätho ra j_uni.

7 Dami hyømhb_u thi a ra nyo'ixi ngue ran ts'o guí 'b_uhmb_u di ts'on'na nim petih_u. Janangue'a xtán ho ah_u, tengu ra thuhm_e an t'øt'e nangue ra j_uni ma'da'yo ngue nte ma íxi da mb_e, i ts'i 'b_u ndäbaxjua. N_e i jatho dan hoj_u, gue'a bi nde a ra Cristo 'b_u mim 'bøts'e zeh_e bi hoga ma ts'oquih_u. N_e gue'a ra hm_epya mi u _u y_u ja'i 'b_u ndäbaxjua mi pøxa n'da ra t'ud_ey_o.

8 Janangue'a thocpa thoho hønt'a x_un ho ga øth_u, n_e hønt'a ra 'yu majuani ga tenhd_u. N_e gue'a ra thuhm_e a ngue hin'y_u ra íxi. P_e hin ga øth_u tengu ra nyo'ixi, ngue 'be'a gätho dín numanhose nangue man 'yomf_eniseh_u, n_e 'be'a gätho mi'da x_un ts'o.

9 P_e nu ra søcuä dá p_en'nah_u

mam'bet'o, n_e hin gá p_ahmb_u 'be'a dín nde xcá xi ah_u, ngue dá xi ah_u hin gan 'yoh_u n'da ra 'yomt'ęni.

10 P_e hin dí ęn ah_u him man zohmb_u hinga na p_ađi, madague'b_u y_u 'yomt'ęni, n_e y_u ziyate, n_e y_u b_e, n_e'u th_ande y_u hyäte oja. Nguetho nu'b_u gui sothoh_u, n_e gui 'uehmb_u ua ja ra ximhäi 'b_u. P_e hinga gue'a dá xi ah_u a.

11 P_e nu'a mi nde xcá xi ah_u, ngue hin gui 'y_emf_u ni cuh_u _u 'da, n_e xín gui comhb_u rá 'befi Ojå n'da 'b_u ęmbi ra cu 'b_u guexta'a ran 'yomt'ęni øt'e o gue'b_u bin th_atui a him mi sä xtín th_atui, o ran ts'iyate, o i th_ande y_u hyäte oja, o n_e'u y_u ucuate, o gue ra it_i, o gue ra b_e. P_e o guín 'yoh_u tengu _u, xínga 'darp_u gan sihmeh_u.

12-13 Nguetho ni 'befih_u gui juanbah_u ni mi'y_ec'y_eih_u 'b_upa ja nim petih_u. Janangue'a gui hyømhb_u thi a bi 'yøt' ra ts'oqui b_u guí 'b_uhmb_u. P_e nu'_u hinga ná ęc'y_ei, hingui sä ga juanbah_u _u, hønt'a Ojå di juanba _u.

6

Sä dín hocpa zeh_e y_u 'y_ec'y_ei

1 Hanja gnín yap zeh_eh_u b_u 'b_uh ra z_e'mi, nu'a hing ra 'y_ec'y_ei. Hanja hinga gue'_u ni mi'y_ec'y_eih_u guí xihmb_u di hoc'ah_u.

2 Ha hin guí p_ahmb_u ngue ga juanbah_u ra ximhäi 'b_u rán z_egui y_u pa, nguetho yá t'uhn_i gah_u Ojå. Hague má guet'_u y_un swi dí øth_u hin ga hoj_u,

nguetho man'da hingui hɛi dan hocpahɛ.

³ Nɛ asta gue'u yám 'bɛhni Ojɔ mahɛts'i ga juɔnbahɛ. Ha má guet'u yɔn junt'i dí øzehɛhɛ yɛ pa i jabɛ ya ngue hin da zä ga hoju.

⁴ Janangue'a nu'bɛ ja n'da ran junt'i, pɛ hin ga xihmbɛ n'da ra zɛ'mi, nguetho hin dí comh ma 'bɛfihɛ a.

⁵ Gue'a dí xi ahɛ a, janangue'a jatho gui pɛ'ts' ni sähɛ 'bɛ'a guí øthɛ. Ha njo'o n'da ahɛ i ja ts'u ran 'yomfɛni ngue'a di hoc'ahɛ nangue ran sæi guí øthɛ.

⁶ Ha i jatho da zix rá cu bɛ 'bɛh ra zɛ'mi n'da ra 'yɛc'yɛi, nɛ hing ra 'yɛc'yɛi a ra zɛ'mi.

⁷ Nɛ nu'a gní 'yøthɛ yɔn junt'i, nɛ gue'a gním 'bɛhmbɛ a. Hanja hin gní hyäthɛ a ran ts'o i t'øt ahɛ, nɛ hin guídí jafɛ da fɛ ahɛ 'bɛ'a guí pɛshɛ.

⁸ Hin guí häthɛ, nguetho guesɛ ahɛ guí ørpahɛ ran ts'o ni cuhɛ, nɛ guí pɛfɛ 'bɛ'a i pɛ'ts'i.

⁹ Pɛ ha hin guí pɔhmbɛ ngue hin da zä da yɔrpɛ di manda Ojɔ n'da ra ts'om'bäi. Nɛ o sä guim bɛmhɛ da zin Ojɔ ɛ yɛ 'yomt'ɛni, o gue'u i thɔnde yɛ hyäte ojɔ, o gue'u in nuto tonto yú xisu yá mim 'yohɛhɛ, o gue'u di 'yásäba yá mim 'yohɛhɛ tengu'bɛ ra xisu.

¹⁰ Nɛ hin da yɔrpɛ di manda Ojɔ ɛ yɛ bɛ, o yɛ ziyate, o yɛ jti, o yɛ ɛcuate, o yɛ nɛxmate.

¹¹ In jabɛ gá 'yøthɛ 'da ahɛ, pɛ bi mba m'be't'e ni ts'oquihɛ, nɛ guesɛ Ojɔ bi 'yøt'e yá t'ɔhni ahɛ. Nɛ bi

hoc'ahɛ nangue a guí ɛc'yɛihɛ ra Hmu Jesús, nɛ nangue a guí 'bɛhmbɛ rá Hogandɔhi ma Ojɔhɛ.

Rá mbɛti Ojɔ ma jɔ'ihɛ

¹² Majuɔni a ram hma ngue i ja man t'ɛdihɛ ga øthɛ 'bɛ'a gätho dín ndehɛ. Pɛ m'batho a da bømanho ga øthɛ. Majuɔni ngue i ja man t'ɛdihɛ ga øthɛ 'bɛ'a gätho dín ndehɛ. Pɛ hin gan nde ga øthɛ a da dɔcpa ma mbɛihɛ.

¹³ Nɛ majuɔni a ram hma nangue ran ts'ihmɛ, ngue nu'bɛ in ndehmɛ ma fohohɛ, dan sihmɛhɛ. Pɛ hin'yɛ 'bɛ'a man'da nts'änni nangue ma fohohɛ, nɛ da zøn ra pa ngue da man Ojɔ him man dan sihmɛhɛ. Pɛ nu'bɛ in nde ran 'yomt'ɛni ma jɔ'ihɛ, hingui sä ga øthɛ a, nguetho nu ma jɔ'ihɛ bi zän Ojɔ dim 'bɔpɛ ra Hmu.

¹⁴ Nɛ da xox Ojɔ ma jɔ'ihɛ nangue rá ts'edi, tengu thoho a ra Cristo bi xox 'bɛ mi du.

¹⁵ Ha hin guí pɔhmbɛ ngue nu ma jɔ'ihɛ, gue'a rá jɔ'i ra Cristo a. Ha da zä ga hajɛ n'da xɛqui rá jɔ'i ra Cristo, ngue ga øt' ran 'yomt'ɛni, tengu'bɛ n'danjɔ'i tho ga øt'be n'da ra xisu ra 'yomt'ɛni. Pɛ hingui sä ga øthɛ tengu a.

¹⁶ Pɛ gue'a i øt' ra 'yomt'ɛni bɛ na nu Ojɔ, tengu bi mam bɛ ja rá t'ohni, ngue nu'u mi yonjɔ'i, pɛgue bi 'yøt'e tengu'bɛ n'danjɔ'i tho bi gohi.

¹⁷ Pɛ nu'a ra jɔ'i 'bɛ in 'youi ra Cristo, tengu'bɛ n'danjɔ'i tho da 'yøt'ui.

¹⁸ Janangue'a da zä guí 'dahmbɛ bɔya nangue'a

ran 'yomt'ɛni. Nguetho nu mi'da yɛ ts'oqui di ts'onba bɛ maxɔts'e rá ngu Ojɔ, pɛ nu ran 'yomt'ɛni di ts'onba bɛ mbo rá ngu Ojɔ.

¹⁹ Ha hin guí pɔhmbɛ ngue nu ni ja'ihɛ rá nguse rá Hogandahi Ojɔ a, nguetho 'bɛpɛ mbo ma ja'ihɛ a, gue'a bi 'dajɛ Ojɔ a. Nɛ nu ni ja'ihɛ hin ni mbeti zehɛhɛ a.

²⁰ Nguetho Ojɔ bi 'yɔt'e rá mbeti ahɛ, nɛ tengu'bɛ xɛm hmadi bi gut'i. Janangue'a ga ørpahɛ rá 'bɛfi Ojɔ nangue ma ja'ihɛ nɛ nangue ma mbuihɛ.

7

Ran zofo nangue ran thɔti

¹ Pɛ nuya ga xi ahɛ a guí ängahɛ. Nɛ ya dí xi ahɛ ngue xɛn ho 'bɛ da zet'a n'da ran 'yohɛ, hin da hyon rá xisu.

² Pɛ ɛmmɛ xɛn ngu ran 'yomt'ɛni i ja. Janangue'a man'da xɛn ho 'bɛ dim 'bɛh rá xisu n'da ran 'yohɛ, nɛ dim 'bɛh rá ndø n'da ra xisu.

³ Nu ran 'yohɛ i jatho dim 'bɛhmi xɛn ho rá xisu. Nɛ ngutho ra xisu, i jatho dim 'bɛhmi xɛn ho rá ndø.

⁴ Nguetho nu n'da ra xisu hin di manda zehɛ a rá ja'i zehɛ, pɛgue di manda a rá ndø. Nɛ ngutho n'da ran 'yohɛ hin di manda zehɛ a rá ja'izehɛ, pɛgue di manda a rá xisu, nguetho n'dat'a ram 'bɛi øt'e.

⁵ Pɛ hin da 'ue'a n'da nangue rá xisu, nɛ xín da 'ueh ra xisu nangue rá ndø. Pɛ hinda hønt'bɛ gá bɛmhɛ gan yɔhɛ Ojɔ 'da yɛ pa da zä guí sɛthɛ. Pɛ i jatho 'da'angu guim bɛmhɛ ni xisuhɛ. Nɛ

m'bɛjua bɛya da zä gan yɔhɛ ni xisuhɛ mahøn'a. Nguetho nu'bɛ nya'a ts'ɛ yɛ pa hin guí yɔhɛ ni xisuhɛ, xømhma thoho da hyä ahɛ ra zĩthu 'bɛ hingui sä guí sɛthɛ.

⁶ Nu'a dí xi ahɛ, tengu'bɛ n'da ran t'ɛdi. Pɛ hin dadí hɛc'ahɛ 'bɛ guín nde gan thɔthɛ o xin guín nde gam 'bɛsɛhɛ.

⁷ Pɛ dí ɛnsɛgä ngue xɛn ho 'bɛ gätho dim 'bɛsɛ tengugä. Pɛ hingui sä, nguetho n'da ngu n'da bin 'dajɛ ra ts'ɛdi nangue Ojɔ, ngue 'dahma 'dan'yo ga øthɛ n'da ngu n'dajɛ.

⁸ Pɛ dí xi ahɛ, nu'ɛ to'o hinga na din thɔti, nɛ'ɛ xɛn du yú xisu, nɛ'ɛ xɛn du yú ndø, man'da xɛn ho 'bɛ ya hin gan simhɛ, tengu thohogä.

⁹ Pɛ nu'bɛ hingui sä da zethoho n'da, man'da xɛn ho da hyon rá m pɛpiui, ngutho n'da ra xisu, nɛ ngutho n'da ran 'yohɛ. Nguetho ɛmmɛ di xømɛi ngue njongui 'bɛhmi.

¹⁰ Nɛ dí xi ɛ to'o i 'bɛhmi yú ndø, hingui sä da zogui.

¹¹ Nɛ nu'bɛ bi zoh rá ndø n'da ra xisu, i jatho dim 'bɛsɛ, o gue dim 'bɛhmi mahøn'a a rá ndø. Nɛ ximangutho n'da ran 'yohɛ, hingui sä din xummi a rá xisu. Nɛ nuna ran t'ɛdi i jaua dí xi ahɛ, him mam hmanɛgä, pɛgue rá m hma ma Hmuhɛ ra Jesucristo 'bɛ mi'bɛcua ja ra ximhäi.

¹² Nɛ nu man'da ram hma dí xi ahɛ him bi man'a ma Hmuhɛ 'bɛ mi'bɛcua. Nɛ nu'a ram hma dí xi ahɛ, nu'bɛ n'da ra cu, ngue hing ra 'yɛc'yei a rá xisu, pɛ nu ra xisu 'bɛ

in nde ma zä dim 'b_upe, pe man'da x_un ho 'b_u di thoqui dim 'b_uhmi.

13 Ne ngutho n'da ra xisu 'b_u ra 'yεc'yεi, ne hing ra 'yεc'yεi a rá ndø, pe nu rá ndø 'b_u ma zä in nde dim 'b_uhmi a rá xisu, pe man'da x_un ho 'b_u di thoqui dim 'b_uhmi.

14 Ne nu Oj_a di jamansu n'da ran 'yoh_u ngue hing ra 'yεc'yεi, ngue'b_u ra 'yεc'yεi a rá xisu. Ne ngutho n'da ra xisu ngue hing ra 'yεc'yεi, pe Oj_a di jamansu ngue'b_u ra 'yεc'yεi a rá ndø. Nu'b_u hin xtan jab_u, ya hin xtí j_ap Oj_a ni t'uhni_u 'b_u. Pεgue ya maj_api nangue Oj_a u.

15 Pε nu'a ran 'yoh_u hing ra 'yεc'yεi, o gue n'da ra xisu, ne nu'b_u in nde da zo a ra 'yεc'yεi mi 'b_uhmi, man'da x_un ho 'b_u di thøtho da mba. Ne hingui s_a da 'yørpa ra ts'edi dim 'b_uhmi 'b_u ya hingui nde. Nguetho Oj_a bi zāngah_u dam 'b_umanhoh_u ngue nte man s_ui din ja.

16 Ne nu'b_u guí 'b_uhmb_u u hing y_u 'yεc'yεi, xømhma thoho da y_an y_u mb_ui 'b_u guí f_axh_u da d_in ra 'yu, ne'ah_u gy_u xisuh_u, ne'ah_u gy_un 'yoh_uh_u.

17 Pε jatho gui 'yøth_u a dí bømanho a rá ts'edi bi 'da ah_u Oj_a, n'da ngu n'da ah_u, ngue nda'a bi zān Oj_a gdám 'b_uhmb_u, tengu gmí øth_u 'b_u hin ní zon'nah_u Oj_a. Ne ngutho dí xicä mi'da ngue høn_u go hap_u i ja y_um peti y_u 'yεc'yεi.

18 Ne nu' u to'o nthεqui y_u xifani 'b_u mi 'yεc'yεi Oj_a, pe i jatho guexta'a rá hmεpya

y_u j_a'i nguetho y_u judío. Ne nu'b_u n'da ngue him mán thequi rá xifani, pe hin da bεni ngue m'bejua tho da hyεqui.

19 Nguetho nte ni mba tho 'b_u am hmεpya uague hin'na. Pε man'da i jats'εditho ga øth_u a i xij_u Oj_a.

20 Pε n'da ngu n'da da 'yøt'e nda'a da zä dām 'b_ui, tengu mi øt 'b_u hin ní 'yεc'yεi.

21 Nu'b_u gmín 'yεhεh_u b_u 'b_uh y_u j_a'i 'b_u gmí d_ap ni mb_uih_u Oj_a, pe hingui jatho gui p_ah ni 'bεfih_u. Pε nu'b_u da xi a ni hmuh_u ngue gui pømh_u, pe man'da x_un ho 'b_u gui pømh_u b_uya.

22 Ne nu'b_u n'da ra 'yεhε, 'b_u mi d_ap rá mb_ui ra Cristo, bi mba ma thøgue b_u na nu Oj_a. Ne ximangutho n'da ra j_a'i ngue him bin 'yεhε, pe bin 'yεhε nangue ra Cristo.

23 Ngue nu Oj_a bi 'yøt'e y_u t'uhni gah_u, ne tengu'b_u x_um hmadi bi gut'i. Janangue'a 'yo guí tenthohoh_u 'bε'a di 'bεp ah_u gui 'yøth_u y_u j_a'i 'b_u i x_i ah_u gui 'yøth_u y_u ts'oqui.

24 Ne n'da ngu n'da ah_u, ma zi cu ah_u, gui thoqui gui 'yøthohoh_u ni 'bεfih_u, tengu gmí øth_u 'b_u hin gní 'yεc'yεih_u Oj_a. Pε man'da gui thoqui gui 'yøth_u x_un ho guεp_u da numanho Oj_a.

25 Ne nu man'da ram hma guí āngah_u nangue' u njo'o y_u xisu o y_u ndø, pe hin'y_u n'da ram hma bi manse a ma Hmuh_u ra Jesucristo 'b_u mim 'b_ucua ja ra häi. Pε ga xi ah_u a dím bεngä. Ne x_un ho 'b_u gui 'yøth_u a dím mangä, nangue

a rá mate ma Hmuh_u bi 'dac ran 'yomfēni.

26 N_ε nu mam hmangä dí xi ah_u ya, nangue njo'o yá xisu o njo'o yá ndø, x_un ho 'b_u din jatho tengu in ja ya. Nguetho nu' u_u pa jab_u ya, x_un hēitho 'b_u gan nuh_u y_un unbi 'b_u dán simhb_u.

27 N_ε nu' b_u n'da i 'b_uh rá xisu, hin da bēni ngue da hyegui, n_ε nu' b_u n'da njo'o rá xisu, hin da bēni da hyoni.

28 P_ε nu' b_u guín ndeh_u gan simhb_u, hin guim bēmh_u ngue ra ts'oqui a. N_ε ngutho 'b_u n'da ra hmute da bēni din thāti, p_ε hin da 'yēmbi ra ts'oqui a. Pēgue nu' b_u gan simhb_u, man'da x_un hēi ram 'b_ui gui 'yøth_u, xinda gue'b_u njon x_tim 'b_u ah_u. N_ε dín nde gan yān ah_u nangue u_u x_un hēi.

29 Ma zi cu ah_u, nu'a nam bøn a dí xi ah_u, him min ngu y_u pa dam 'b_uhmb_u ua ja ra ximhäi. Janangue'a i jatho ga humbah_u ga juahmb_u n'dihi rá 'bēfi Ojā y_u pa ní mba b_u. N_ε nu' u_u to'o i 'b_uh yá xisu b_uya, n_ε xingui ts' u_u da bēni da 'yē'ts'a rá 'bēfi Ojā nangue a rá xisu.

30 N_ε hingui sä nya'a ga εsh_u rá 'bēfi Ojā 'b_u ya dín nuh_u ra dumb_ui, nguetho dí xønhd_u ga juahmb_u n'dihi rá 'bēfi Ojā. N_ε xingui sä nya'a dan johyah_u nangue ma amigoh_u, xinga gue' u_u dí tāmhb_u nya'a gan numanhoh_u.

31 N_ε ngutho u_u to'o gätho i øt' yá 'bēfi zēhē ua ja ra ximhäi, p_ε man'da zi ts'utho da bēni. Nguetho mi ts'utho da guadi 'bē'a gätho dín nuh_u ya.

32 Janangue'a dín nde ah_u ngue man'da ts'utho guim bēmh_u 'bē'a di hēn ah_u ua ja ra ximhäi. N_ε nu' b_u n'da ran 'yoh_u ngue njo'o rá xisu, p_ε man'da εmme da bēn a rá 'bēfi Ojā, nguetho 'b_uε, n_ε i honi 'bē'a da numanho Ojā.

33 P_ε nu' b_u ya i 'b_uh rá xisu, n_ε hinga hønt'a rá 'bēfi Ojā da hyom b_uya, nē'a rá xisu da numanho n_ε da hyonbi 'bē'a gätho da hyoni.

34 N_ε nu'a n'da ra xisu ngue njo'o rá ndø, p_ε man'da da zä hønt'a rá 'bēfi Ojā da bēni da 'yøt'e. P_ε nē'a rá jā'i nē'a rá mb_ui hønt'a rá 'bēfi Ojā øt'e. P_ε nu'a ra xisu 'b_u ya i 'b_uh rá ndø, n_ε da 'yøt'e dí numanho a rá ndø.

35 N_ε nuna dí xi ah_u dín nde ga fāx ah_u, n_ε hin dín nde ga un'nah_u. N_ε dín nde ah_u gui 'yøth_u a x_un ho, ngue hin di hēi ni mb_ui h' b_u gui 'yøth_u rá 'bēfi Ojā.

36 P_ε nu' b_u n'da ran 'yoh_u ngue i 'b_u a n'da rá t'ixu, n_ε ya bi zøn ra ora din thāti. N_ε im bēni hingui ho 'b_u da zāmmi, n_ε εmme in nde rá t'ixu din thāti, x_un ho 'b_u di thārpa a rá t'ixu, n_ε hin da 'yēmbi ra ts'oqui a.

37 P_ε nu' b_u n'da ran 'yoh_u hin te im bēn rá mb_ui ngue din thāt'a rá t'ixu, n_ε nu' b_u ja rán t'ēdi rá ta da zä da xifi, pēgue man'da x_un ho 'b_u dim 'b_utp_u. N_ε n'dat'a im bēni ngue gue'a x_un ho da 'yøt'a. N_ε da bādi x_un ho a bi 'yør b_uya.

38 Janangue'a nu' u_u to'o di

tharpa yá t'ixu, xan ho i øt'e, pe ne'u to hingui nde di tharpa yá t'ixu, pe man'da xan ho i øt'u.

³⁹ Pe nu'b_u n'da ra xisu bi hyon rá ndø, pe i jatho dim 'b_uhmi gátho y_u pa i 'b_u a rá ndø. Ne nu'b_u ya bi du a rá ndø, 'b_u in nde din thät mahøn'a, xan ho ngue din thäti, pegue n'da rá mi'y_ec'y_eiui din thätui mahøn'a.

⁴⁰ Pe dí ξ ns ϵ gä ngue man'da din johya 'b_u hin din thäti mahøn'a. Ne dí m b ϵ ni ngutho di b ϵ ngä rá Hogandähi Ojä.

8

'Da y_un t'änni nangue y_u b_ots'e

¹ Ne nuya dín nde ga xi ah_u a gá 'yängah_u, 'b_u da zä gui sah_u a ra ngø xí 'b_os_pa _u y_u hyäte ojä, uague hin'na. Ne majua_{ni} guím mamhb_u ngue gátho gah_u dí p_ahmb_u xan ho a. Pe nu'a gní p_ahmb_u, gue'a gnín 'y_ex_tah_u a. Pe man'da gue'a ran hu ξ cate nan te rá 'b ϵ fi Ojä a.

² Pe nu'b_u guí ξ ns ϵ h_u guí p_ahmb_u ran 'yomf ξ ni, pe guer_u na f_ar_u b_uya ngue hinga ná p_ahmb_u xan ho, nguetho guidín 'y ϵ xh_u.

³ Pe nu'b_u majua_{ni} dín numanhoh_u Ojä, ne dí comhb_u rán 'yomf ξ ni Ojä 'b_u.

⁴ Nuya, nu'u 'b ϵ 'a gátho bí 'b_os_pa _u y_u hmite, pe dí p_ahmb_u hing y_u ojä _u ξ m_bi n'y_oui. Ne dí p_ahmb_u n'datho Ojä 'b_ui, ne h δ nt'a i ja rá ts'edi a.

⁵⁻⁶ Ne madague'b_u t' ξ m_bi 'b_uh y_u ojä ua ja ra häi ner_u

mah ξ ts'i, ne t' ξ m_bi xan ngu y_u ojä ne y_u hmu, pe nuja, h δ nt'a n'datho a Ojä dí 'b_uhmb_u, ngue ra Ta, ne bi zänni 'b ϵ 'a gátho i ja, neju bi zängah_u ga ørpah_u rá 'b ϵ fi. Ne h δ nt'a n'datho a ra Hmu dí 'b_uhmb_u, ngue gue'a ra Jesucristo a, ne gue'a í 'y δ t' Ojä 'b ϵ 'a gátho i ja, ne gue'a bi 'daj_u ra te xan ho ma mb_uih_u a.

⁷ Pe hinga gátho y_u cu guí 'b_uhmb_u i p_adi xan ho nangue _u y_u hyäte ojä, ne zäi mi thände _u, janangue'a ξ na guexta'a im b ϵ m 'b_u ya bi za a ra ngø xí 'b_ots'e. Ne i ξ ns ϵ ngue'a ra ts'oqui a 'b_u ya bi za, nguetho hinguin zaqui yá t' ξ c'y ϵ i.

⁸ Pe hinga gue y_un ts'ihme dí sih_u nan numanhøj_u Ojä. Xín gam b ϵ mhb_u ngue'a nan numanhøj_u a 'b_u dí sih_u o hin dí sih_u.

⁹ Pe i jatho gui jamansuf_u yá mb_ui ni cuh_u. Ne mamí jaf_u da dang b_u ja ra ts'oqui, nguetho hinga na p_adi 'b ϵ 'a guí øth_u 'b_u guí øth_u a guí p_ahmb_u xan ho.

¹⁰ Pe xi'b_u da nu ah_u 'da ni cuh_u gue'a guí sih ϵ h_u b_u ja yá nijä y_u hmite. Ne guí p_ahmb_u xan ho 'b ϵ 'a guí sih_u. Pe nu'u ni cuh_u im b ϵ ns ϵ gue'a ra ts'oqui a 'b_u da ts'i. Ne xi'b_u sä da 'y ϵ na da hyut'an zamb_ui da zí _u xí 'b_ox b_uya.

¹¹ Jananjab_u nu nin 'yomf ξ nih_u gue'a nam 'b ϵ h ni cuh_u a, nguetho hinga na p_adi xan ho. Pe nu'u ni cuh_u, gue'a í du ra Cristo a ngue da y_anba yá te.

¹² Janangue'a nu'b_u ngub_u guí øth_u, pe guí ørpah_u ra

ts'oqui ra Cristo 'b_u, nguetho guí ørpah_u ra ts'oqui ni cuh_u ngue hinguin zaqui yá t'ɛc'yɛi, nɛ guidí ts'onbah_u yá mb_u.

¹³ Nɛ nugä drá Pablogä, nu'b_u gue'a ra ngø dí sagä nin unba rá mb_u n'da ma cu, pɛ man'da x_un ho 'b_u him man ga sagä ra ngø 'b_u, janangue'a hin ga japi da mbeng b_u ja y_u ts'oqui n'da ma cu.

9

Da bɛni nda'a x_un ho da 'yøt'yá 'bäih_u ra Cristo

¹ Nɛ nugä man'da ja man t'ɛdi xcá øt'ä 'bɛ'a gätho dín numanho ga øt'ä, nguetho majua_{ni} ma 'bäigä'be a ra Cristo, ngue dá nusegä a ra Hmu. Nɛ mfädi majua_{ni} bin 'dac man t'ɛdi nguetho dá ja ah_u gá 'yɛc'yɛih_u Ojä nangue rá m fäts'i ra Hmu.

² Nɛ masque i 'b_uh mi'da ɛngui him ma 'bäigä'be ra Cristo, pɛ nu'ah_u guí p_uhmb_u, nɛ mfädigui nangue ah_u.

³ Nɛ gue'a ga xicá u to'o da 'yängui nangue man t'ɛdi.

⁴ Nɛ i ja man t'ɛdi xcá t_uh man zäbi o xtín 'dac man ts'ihmɛ.

⁵ Nɛ i ja man t'ɛdi xcán that'be n'da ra xisu, ngue ma mi'yɛc'yɛi'be, nɛ xcá sits'i høn_u go hap_u dí 'yo, tengu i øt'u yán 'yoh_u ra Cristo, nɛ ra Pedro, nɛ mi'da yá 'bäih_u ra Cristo.

⁶ Pɛ ha guím bɛmh_u hin'y_u man t'ɛdi'be a ra Bernabé ngue xcá ɛ'ts' ma 'bɛfi zɛhɛ'be ngue'a ná t_uh man ts'ihmɛ'be.

⁷ Nguetho njo'o n'da ra dof_u i juzehɛ yá gasto zehɛ. Nɛ n'da ra ja'i 'b_u i øt' ran uändät'ä i jant'ɛdi da zi. Nɛ y_u ja'i 'b_u di 'yɛh yá de'yo, i jant'ɛdi da zip yá xi'ba u yá de'yo 'b_u in nde.

⁸ Pɛ hinga hønt'u y_u ja'i im ma tengu na dí xi ah_u, pɛ nɛ'a Ojä im ma tengu na, nɛ gue'a mán t'o't'i b_u ja rán t'ɛdi Ojä a.

⁹ Nguetho nu'a rán t'ɛdi Ojä bi 'yo't'a ra Moisés: "Pɛ nu'b_u n'da ra mb_und_uni i p_u, hinguí sä da thurpa rá nde, n'damhma da zä da za u y_u xi'yømpøhø i jab_u," bi 'yɛna. Pɛ ha gam bɛmh_u hønt'u y_und_uni in nu Ojä.

¹⁰ Ha hin dí p_uhmb_u ngue nej_u da t'ørcah_u a i hman-gua, nguetho n'da ran t'uti a, man t'o't'i nanguej_u. Nɛ tengu'b_u dadím pɛhmb_u b_u ja ra häi, ngutho u y_u duj_u nɛ'u y_u mbej_u, nɛ x_un ho 'b_u da bɛni da d_uh yán zäbi nangue yá 'bɛfi øt'e.

¹¹ Nɛ nugä'be tengu'b_u ya dá tu'be ra hmudä b_u guí 'b_uhmb_u nangue ra te. Pɛ xiya ha guím bɛmh_u hinguí ho 'b_u xcá xoc'be ngue ga si'be. Nu'a nam bøn'a dí xi ah_u, tengu'b_u ya xquí jurca'be.

¹² Pɛ nu'u mi'da y_u xänbate i h_uni 'bɛ'a guídí unhd_u, nɛ man'da i ja man t'ɛdi'be xcá h_um'be 'b_u xcá nde'be. Pɛ hinga gue'a dí hongä'be ngue'a ga t_u'be. X_un ngu u gätho dadím 'yɛpta'be, nguetho dí su'ah_u hin xquí hy_uhmb_u a rán ho ma'da'yo ra

Cristo.

13 Pε guí p̄hmb̄u 'bε'a i øt'u to'o dim pεp̄u ja yú nijā ma mijudíohe, hønt'a i t̄im b̄u ja ra nijā i si, nε gue'a nam pεp̄ u ȳan t'unni din t'un'na Ojā b̄u.

14 Nε nguthogāhe ya, ngue'a dí m̄m mamhbe rán ho ma'da'yo ra Cristo, bi zān ra Hmu ngue gue'a dām pεpāhe a rām hma.

15 Pε hin dí øt'u ȳan t'εdi gā bin 'daqui. Nε hinga gue'a nam bøn'a dá ot'ah̄u a, ngue gui 'daj̄u man zābigā. Pε man'da x̄un ho 'b̄u ga tugā, x̄inda gue'b̄u 'bo'o da 'ūingui, nε ndetho dí 'uega man johya.

16 Pε nu'b̄u hønt'a ga øt'ä ngue ga mangā rām hman ra Cristo, pε hin dí guah man johyagā a 'b̄u, nguetho gue'a ín 'dac ma 'bεfi a. Nguetho jats'edi tho gam mangā a ram hma.

17 Pε nu'b̄u mpähä thoho dí øt'ä rá 'bεfi ma Hmu, nε i ja 'bε'a dí t̄ah̄ā. Pε nu'b̄u d̄ats'edi tho ga øt'e ts'utho, pε guemhma 'yo ma güenda ga juadi.

18 Pε 'bε'a nin jurca 'b̄u mpähä thoho dí m̄m man rán ho ma'da'yo ra Cristo. Pε man'da dí t̄ah̄ ran johya 'b̄u nte dí t̄acā ra hme. Janangue'a man'da x̄un ho 'b̄u nte ga t̄ah̄ā, madague'b̄u i ja man t'εdi ngue xcá t̄ah̄ā nangue'a ma 'bεfi.

19 Nε madague'b̄u hingan ts'änni ngue dan 'yεhεgā, nε njo'o n'da ra j̄ā'i ngue'a ma hmu, pε dí cohi tengu'b̄u drá 'yεhεgā u gātho ȳu j̄ā'i, nguεp̄u da zā ga zedi da d̄in ra 'yu x̄un ho u mi'da x̄un ngu.

20 Janangue'a nu'b̄u dí 'b̄uhmbe ma mijudíohe, ngue i øt' ȳan t'εdi bi xi Ojā ȳu judío, necā dí øt'ä u, madague'b̄u hin di mandagā u. Janangue'a da zā ga zεrpa yú mb̄u da 'yεc'yεi ra Cristo.

21 Pε nu'b̄u dí 'b̄uhmbe u hingui p̄ah̄ ȳan t'εdi bi xi Ojā ȳu judío, necā hin dí øt'ä u. Janangue'a da zā b̄u ga zedi da 'yεc'yεi ra Cristo. Pε hingui nde da ma ngue dí sotho u ȳan t'εdi Ojā, nguetho dí t̄endā a im man ra Cristo.

22 Nε nu'b̄u dí 'b̄uhmbe u x̄un güent'i thoho yú t'εc'yεi, pε necā dí øt'ä tengu'b̄u x̄un güent'i thohogui, janangue'a i sä b̄u dí zedi da 'yεc'yεi ra Cristo. Nε gue'a dí øt'ä, ngue 'da'iguje n'da ngu n'da ȳu j̄ā'i, nε dí honi x̄un ho 'bεp̄u dí 'yεc'yεi ȳu j̄ā'i.

23 Guehna gātho dí øt'ä na, janangue'a da zā ga comhb̄u rán j̄āpi ra Cristo hønt'a go to'o ní j̄ā'i da hyān'a ran ho ma'da'yo.

24 Pε guín nuh̄u ȳan t'uti nangue'u i t̄ihi, madague'b̄u i t̄ihi, pε n'datho a i t̄ah̄ ran t'unni. Pε dami t̄ihmb̄u ya nguεp̄u da zā gui t̄ah̄mb̄u.

25 Nε tengu thoho ȳan 'yεni ua ja ra ximhäi, εmme din jamansuse, nε hingui nde da 'yøt'a di hēni. Pε hønt'a dim 'bedi i t̄ā u. Pε nu'b̄u in jab̄u ga øth̄u, ga t̄ah̄mb̄u a da hyät'i mazāi.

26 Nε nugā tengu'b̄u dí øt' ra 'd̄ihi, dí h̄ax̄ ra 'yu i uεntho b̄u hap̄u i ja ran t̄ah̄ā. Nε tengu'b̄u 'bo'o dadín tun'be, pε hinga ha s̄atho dí p̄εcpi, pε

dí pađi hapu dí täpi xun ho.

27 Pe dí sam zehē ma ngoc'yēi, dín ndepe da 'yot'a dí xifi, n'damhma hin go ga 'bēcā a 'bē'a dí xi'ū mi'da ngue da daħa.

10

Ma hēcpi yu 'yēc'yēi nangue yu hmite

1 Ne gue'a dín nde ahū gui paħmbu a, ma zi cu ahū, ngue 'bē'a bi 'yot' mam bombōtahe maya'bu, gātho mi cot ra güi bu ní mba u, ne bi zits'i. Ne gātho bi 'daxpu 'danguadi ra thengdeja.

2 Ne gātho bin yam bu ja ran unbi 'bu mi den ra Moisés, tengu'bu ya yú yante a. Ne janangue'a i t'ēmbi tengu'bu bin xixyā nangue'a ra deja bu bi thogui ne ra güi.

3 Ne gātho 'da'an zitho ra maná ngue ra hmē bi un Oja hapu ní mba.

4 Ne gātho bi zi ra dehe bi bōm bu ja ra do, tengu'bu bi zip rán zaqui a ra Cristo, ne tengu'bu ya bin 'yohu ra Cristo bu ní mba u.

5 Ne madague'bu bi t'ōrpe gātho u, pe ēmme xun ngu u him bi numanho Oja a bi 'yot'e. Ne hōnbu go hapu bin c'uaxt' yú do'yo bu ja yu dapo bi thogui.

6 Ne gue'a urcahu a, janangue'a hin gan ndehu ga othu yu ts'oqui, tengu mi ot'ū 'bu mi 'yo bu ja ra dapo.

7 Janangue'a o gui thandehu yu hyāte oja, tengu mi ot'i 'da u, tengu mán t'o't'i, ngue bin sihmē u ne bim mihni, bi

ndants'i bin ne 'bu mi dānde ra pōte xí 'yōzehē.

8 Janangue'a hin ga othu ran 'yomt'ēni tengu mi ot'i 'da, ne n'dapa thoho an du 'dāte ma hyu mahuāhi njā'i.

9 Pe hingui sā ga sāhu ra Hmu nangue ma ts'oquihu, tengu mi ot'i 'da, ne xun ngu bi du, bi za yu c'ēya.

10 Janangue'a hin ga sāman'ūhu nangue Oja, tengu bi 'yot'ū 'da, ne gue'a bí mbēnh Oja n'da ram 'bēhni mahēts'i ngue'a bi hyo u.

11 Ne gue'a bin ja a tengu'bu ya n'da ran t'uti ngue i suju dan jahū bu. Ne gue'a xmán t'o't'i 'bē'a dām 'būhmbu yu pa i jabu ya ngue rán zegui.

12 Janangue'a nu'bu dím bēmhbu tengu bi 'yot'ū, pe hingui sā ga ēmhbu, nangue ra ts'ēdi bi 'daju Oja hin'yū 'bē'a ga suhu. Pe i jatho ēmme dam fāsehū, ngue hin ga tājū bu ja yu ts'oqui.

13 Pe nu'bu i ts'ac ma mbūihu ga othu yu ts'oqui, tengu'bu i ts'ap yú mbūi gātho mi'da yu jā'i. Pe dí paħmbu di zerca ma mbūihu Oja ga tāfu ran ts'āte. Pe nu'bu ēna da sijū mi'da xun hēi ngue hin da zā ga tāfu, hin di jajū Oja gan nuhu u. Ne i urcahu 'bēpu dá tāfu u dín nuhu.

14 Ne nuya, ma zi cu ahū, ne xingui ts'ū guim bēmhbu gui thandehu yu hyāte oja.

15 Ne guehna dá xi'ahu na ya, nguetho i ja nin 'yomfēnihū, ne sā gui pašehū 'bē'a nam bōn'a dá xi ahū.

16 Ne zai dí āfu Oja rán

jaꝑi 'bɥ dí sihɥ ran ts'ihmɛ bi zän'na ra Cristo bɥ ja ram peti. Nɛ nu'bɥ dí sihɥ rán gui ra uva, ha hin dí m bɛmhɥ ngue dí comhɥ rá ji ra Cristo ngue bi hogahɥ. Nɛ'bɥ dí xɛmhɥ ra hmɛ nɛ dí sihɥ a, ha hin dí m bɛmhɥ ngue dí comhɥ rá jaꝑi ra Cristo ngue bi ɯnba 'bɥ mi hogahɥ.

17 Madague'bɥ ɛmme xɯn nguɥ ngue dá sihɥ ɯ, pɛ n'dat'a ra hmɛ, nɛ gue'a ní 'yɔrcahɥ n'datho ma jaꝑi dí comhɥ a ra Cristo.

18 Nɛ tengu bi 'yɔt' ma mi'israelhe, gä bi zi yɯn t'unni mí pa nt'unni Oja, nɛ gue'a í gomhma rá te Oja a.

19 Janangue'a hin nin sähɥ gui comhɥ a i si ɯ pa m'bɔspe yɥ hmite, madague'bɥ hingui ndɯxqui ɯ yɥ ngø i pa m'bɔspe ɯ, nɛ hin'yɥ yú ts'ɛdi ɯ yɥ hmite.

20 Pɛgue dí xi ahɥ, nu'ɯ 'da ngue hingui pa Oja, i pɔspa yɥ hmite, pɛgue yɥ zɪthu i hani. Janangue'a hin dín nde'ahɥ gui com'ma gui sihɥ ɯ yú 'bɔts'e, n'damhma hin gui comhɥ rá 'bɛfi yɥ zɪthu.

21 Hingui sä ga thecpahɥ rá tasa ra Cristo 'bɥ dí thecpahɥ rá tasa yɥ zɪthu. Nɛ hingui sä ga comhɥ rá ngøc'yɛi ra Cristo 'bɥ dí comhɥ yú 'bɔts'e yɥ zɪthu.

22 Uague guím bɛmhɥ go gui muthɥ a Oja. Ha man'da i ja ni ts'ɛdihɥ xinda gue Oja.

I sä 'bɛ'a da 'yɔt' yɥ 'yɛc'yɛi, pɛ da bɛn ran huɛcate

23 Majuani a ram hma ngue da zä ga øthɥ 'bɛ'a go dín nu-

manhohɥ. Pɛ nu'bɥ ga øthɥ 'bɛ'a gä i ja, hinga gä xɯn ho bɥ dán gohi. Majuani da zä da 'yɔt'e hønt'a go numanho n'da ra jaꝑi, pɛ hinga gätho nan te rá 'bɛfi Oja ɯ.

24 Pɛ i jatho ga huanhdɥ nda'a man'da xɯn ho, ngue da zä ga fäxhɥ ɯ mi'da, nɛ hin nangu man hosehɥ.

25 Pɛ dami sihɥ 'bɛ'a gätho i 'bä bɥ ja ra tai, nɛ hingui jatho gui 'yänhdɥ 'bɛ'a di ja a ra ngø 'bɥ m'bɔts'e o hin'na.

26 Nguetho gätho rá mbɛti Oja ɯ gätho i ja ua ja ra häi, nɛ ra ngø, nɛ'a ra ximhäi bɥya.

27 Nɛ nu'bɥ 'bo'o da zix'ahɥ na ts'ihmɛ bɥ ja yú ngu ɯ hing yɥ 'yɛc'yɛi, nɛ nu'bɥ guín nde gui mbähä, dami sahɥ 'bɛ'a gätho di 'da'ahɥ, nɛ hin te gui 'yänhdɥ, nɛ o guím bɛmhɥ ngue di hɛc'ahɥ Oja ngue gui sihɥ.

28 Pɛ nu'bɥ n'da ngue da xi'ahɥ: “Nuna ra ngø bi mba m'bɔspe yɥ hmite,” da t'ɛn'ahɥ, pɛ o guí sihɥ bɥya, janangue'a hin gui ɯnbahɥ rá mbɥi a to bi xi'ahɥ, nguetho im bɛni hingui nde Oja gui sihɥ a.

29 Nguetho i jatho gui jamansup rá mbɥi ni mijá'iu, madague'bɥ guí paði ngue xɯn ho a ra ngø. Pɛ masque 'bɥ'i 'da ahɥ guín nde gui 'yängahɥ: “Hanja ngue ga ɛt' man ts'ihmehɥ 'bɥ 'bo'o hingui numanho a, pɛ tengu'bɥ hin'yɥ ma ts'ɛdihɥ 'bɥ.

30 Nɛ nu'bɥ dadí unhde ra jamadi Oja nangu man ts'ihmɛ dí sihe, hanja ngue sä di c'aman'ɥje ɯ 'da,” gue'bɥ

'bo'o da 'yängui.

³¹ Pε dí xi'ah_u, dami jaman-suh_u a guí øth_u, uague ran ts'ihmε guí sih_u, o 'bε'a gätho guí øth_u, pε hønt'a dí t'εspa Ojå gui 'yøth_u.

³² Nε εmme ga jamansuh_u 'bε'a dí øth_u ngue njon ga jafu da dängui, xinga n'da ra judío, xínga gue'u hing y_u judío, nε xínga gue'u ma mi'yεc'yεih_u.

³³ Nguthogä ya, εmme dí honi ngue ga øt'ä 'bε'a gätho da numanho mi'da y_u ja'i x_un ngu, nε hin dí honi 'bε'a dín numanhosegä. Pεgue dí honi nangue mi'da, nguep_u da zä da dīn ra tema'da'yo _u gä mi'da x_un ngu.

11

¹ Pε dí xi'ah_u gui tēnhd_u a dí øt'ä, nguetho dí øt'ä a i øt'a ra Cristo dí tendä.

'Bε'a da 'yøt' y_u xisu b_u ja ram pεti

² Pε x_un ho guí øth_u ngue'a guím bεnthoh_u 'bε'a gätho dá xi'ah_u, ngue bi bεngä Ojå ga xi ah_u.

³ Pε dín nde ah_u gui pa_hmb_u, ngue nu ra Cristo, go rá hmu n'da ngu n'da ran 'yoh_u, nε nu y_u xisu, tengu'b_u yú hmu _u yú ndø. Nε dín jah_u b_u nangue Ojå. Nε in jab_u a ra Cristo, rá Hmu a Ojå a.

⁴ Pε nu'b_u n'da ran 'yoh_u i yåui Ojå b_u i ja ram pεti, o gue im man ram hma, pε hingui sä da hyu'ts' rá fæi, tengu'b_u hin'y_u rá ts'edi.

⁵ Pε nu'b_u n'da ra xisu i yåui Ojå b_u ja ram pεti, o gue im man ram hma, i jatho da gomp' rá yå, ngue hin da

mispa a rá ndø, nε hin da 'yøt'e tengu'b_u nt'axi rá yå.

⁶ Pε nu'b_u n'da ra xisu hingui nde da gomp' rá yå, man'da x_un ho 'b_u da 'yax rá yå 'b_u. Pε nu'b_u guím bεmh_u ra 'yäsä 'b_u nt'axi n'da ra xisu, o gue'b_u tengu'b_u hin'y_u yú xtå, pε man'da x_un ho 'b_u xtán gomp' rá yå.

⁷ Pε nu n'da ran 'yoh_u hingui sä da hyu'ts' rá fæi b_u ja ram pεti, nguetho i udi i ja rá ts'edi x_un ho, tengu 'b_u guesε Ojå i 'b_up_u. Pε nu n'da ra xisu i udi man'da ja rá ts'edi n'da ran 'yoh_u.

⁸ Nguetho mbædi bi 'yøt' Ojå a ran 'yoh_u, nε m'bεjua bæya bi thaçpa n'da rá do'yo'bøts'e a ran 'yoh_u, nε gue'a í t'øt' ra xisu a bæya.

⁹ Nu ran 'yoh_u hin í t'øt'e ngue da mbäx'a ra xisu, pε í t'øt'a ra xisu ngue da mbäx'a ran 'yoh_u.

¹⁰ Nε ε gue'a dím mangä a, ngue nu y_u xisu i jatho da gomp' yú yå, janangue'a da 'yudi ja yú ts'edi yú ndø. Nε gue'a dín numanho yám 'behni Ojå mahεts'i a bæya.

¹¹ Pε nu b_u ja rá 'bεfi ra Cristo, hin da bømanho 'b_u hønt'u y_un 'yoh_u dim pεp_u, xín da bømanho 'b_u hønt'u y_u xisu, pεgue gätho 'da däm fäxtah_u u.

¹² Nguetho majuåni nu'a ra xisu nt'øt'e nangue rá do'yo'bøts'e a ran 'yoh_u, pε guexta'a majuåni ím 'b_u a n'da ran 'yoh_u nangue rá mbe. Nε gätho bi zän Ojå din jab_u.

¹³ Pε dami bεnseh_u 'bε'a man'da x_un ho gui 'yøth_u,

nangue n'da ra xisu 'b_u in ya_ui Oja, 'b_u hingan jo'mi rá ya. Ha guí ϵ mh_bu x_hn ho i θ 'e uague hin'na.

14 N ϵ dí pa_hmb_u 'ya_sä 'b_u x_ta mba rá ya n'da ran 'yoh_u.

15 N ϵ ngutho n'da ra xisu, gue'a ní necmanho a rá x_ta 'b_u x_h mba. N ϵ gue'a i ts'anba n'da ra xisu a, ngue'a x_ta mba yá x_ta, tengu'b_u ya rán jo'maya a.

16 P ϵ nu'b_u 'bo'o in nde dán junt'a 'be'a dí xi ah_u, p ϵ hingui sä dán junth_u a. N ϵ i jatho ga xifi ngue ngutho i t'ørp_u ja mi'da yám peti y_u 'y ϵ c'y ϵ i.

Da hnumansu ran ts'ihme bi zän ra Hmu

17 P ϵ nu'a man'da ga xi ah_u ya, hingui sä ga ϵ n'ah_u x_hn ho guí θ th_u. Nguetho hingui sä dí zet'a ni mb_ui_hu a guí θ th_u b_u ja nim petih_u, p ϵ man'da di ts'on'nah_u.

18 Nguetho i siqui 'be'a guí θ th_u 'b_u guidím petih_u, guidín junth_u n'da ngu n'da ah_u. N ϵ dí ϵ c'y ϵ i ngue majua_uni a i siqui.

19 Masque guím b ϵ mh_bu jatho gan hej_u. P ϵ guerp_u bi fädi nda'a majua_uni y_u 'y ϵ c'y ϵ i.

20 Nguetho nu b_u ja nim petih_u guí sihm ϵ h_u, p ϵ him majua_uni gue'a ran t' θ 'e bi xic ma Hmuh_u guí θ th_u.

21 P ϵ nu'b_u ra ora guí sihm ϵ h_u, ϵ mm ϵ guidín u ϵ mh_bu nin ts'ihm ϵ h_u n'da ngu n'da ah_u. Nu'x_u 'da xinga n'damh ϵ gá unhd_u, n ϵ nu'ah_u b_uya gue'b_u go ϵ mm ϵ gán niyah_u.

22 Ha hin'y_u ni ngumhb_u ngue gan sihm ϵ h_u b_u. Nguetho guidí ts'onbah_u rá 'befi Oja, n ϵ guidí 'ya_sabah_u u ni cuh_u nte gá unhd_u. 'Be'a guí ϵ na ga xi ah_u. Ha guí ϵ na ga ϵ n'ah_u x_hn ho a guí θ th_u. P ϵ hin'na.

Nangue 'be'a nam bøn a ran ts'ihme bi zän ra Hmu

23 Janangue'a dín nde ga xi ah_u mahøn'a ya 'be'a nam bøn a ran ts'ihm ϵ bi zän ra Hmu. N ϵ tengu thoho bi xängä ra Hmu, n ϵ ngutho dí xi ah_u. Ngue n'dat'a ra xui bi mba ma dá ra Hmu Jesús, n ϵ bi hyac ra hm ϵ ,

24 bi 'yäp ra jamadi Oja n ϵ bi x ϵ m b_uya. N ϵ bi 'y ϵ na: "Dami sih_u na, nuna ma ngoc'y ϵ igä na, ngue din unbi nangue ah_u. N ϵ gui thoqui gui 'y θ th_u na, n'damh_uma guim b ϵ n_u." "

25 Nu'b_u mi jua a bi zi a ra hm ϵ , bi d ϵ c a ra tasa b_uya, ngue mi po ra gui'uva, n ϵ bi 'y ϵ na: "Nuna nam b θ ni ngue ya di hoc'ah_u x_hn ho ra 'da'yo'yu da 'y θ 'ah_u Oja nangue ma jigä. N ϵ n'dand_u ngu n'dand_u gui sih_u, guim b ϵ n_u dá tugä nangue ah_u," bi 'y ϵ n'a ra Jesús.

26 Janangue'a n'dand_u ngu n'dand_u ga sih_u ra hm ϵ n ϵ ra gui'uva, dí uhmb_u rán däte ra Hmu gue'b_u go bá pengua mahøn'a.

'Berp_u dá f ϵ n ran ts'ihme bi zän ra Hmu

27 P ϵ nu'a to'o hin din 'yomf ϵ ni, n ϵ sä i si a ra hm ϵ n ϵ ra gui'uva, ya i ja rá ts'oqui, nguetho hingui numansup rán däte a ra Hmu bi du.

28 Janangue'a i jatho m'bet'o da bāse n'da 'be'a i ja mbo rá mb̄i, ne nub̄aya da zā da zi ra hme ne'a ra gui'uva.

29 Nguetho nu'b̄i i si a ra hme ne i si rán gui ra uva, ne hinguim b̄eni 'be'a in unba ra Hmu 'b̄i mi du, ne hont'a ran unbi da nu a.

30 Ne gue a guí øth̄u a, janangue'a x̄un ngu x̄un u ah̄u ne x̄un güent'i ah̄u, ne ya xcá tuh̄u 'da ah̄u.

31 Pe nu'b̄i m'bet'o dadí juanbazehe ma mb̄ih̄u, hin da zegbah̄u ra Hmu 'b̄i.

32 Pe nu'b̄i hin dadí juanbazehe ma mb̄ih̄u, guemhma da 'yørcah̄u ram fei 'b̄i. Pe man'da x̄un ho 'b̄i da mb̄egbah̄u ra Hmu ya, n'damhma hinga 'darp̄u gan nuh̄u ran unbi ra ximh̄ai.

33 Janangue'a ma zi cu ah̄u, nu'b̄i guidim petih̄u, ngue gui sih̄u ra hme ne ra gui'uva, nde'b̄i hin gan uenseh̄u, pe gui tømhb̄u din 'da ah̄u n'da ngu n'da ah̄u.

34 Ne nu'b̄i 'bo'o i tumanthuhu, hin da b̄eni din sihme b̄i ja ram peti, pe jatho 'be din sihme b̄i ja rá ngu, n'damhma hin da mb̄ep̄ ah̄u Oj̄a nangue'a nim peti guí øth̄u. Ne nu'a 'be'a gátho man'da guí øth̄u, ga hoc'ah̄u 'b̄i dá mba b̄i.

12

'Dahma 'dan'yo yú ts'edi bi un rá Hogand̄ahi Oj̄a

1 Ne nuya ma zi cu ah̄u, dín nde ah̄u gui p̄ah̄mb̄u 'be'a nam b̄on a ra ts'edi di 'daj̄u rá Hogand̄ahi Oj̄a nangue

ga ørpah̄u rá 'befi 'dahma 'dan'yo.

2 Guí p̄ah̄mb̄u 'be'a gá 'yøth̄u 'b̄i him maní 'yęc'yęih̄u, ne gá hȳa 'dah̄u yu hȳate oja, ne hinguí ȳa u.

3 Janangue'a dín nde ah̄u gui p̄ah̄mb̄u a majuani ya. Nu'b̄i guí øhmb̄u 'bo'o i ȳa nangue rá Hogand̄ahi Oj̄a, da 'yęmbi rá Hmu a ra Jesús 'b̄i i ȳa. Pe nu'b̄i i san'a ra Jesús 'b̄i i ȳa, him majuani in 'youi rá Hogand̄ahi Oj̄a a.

4 Ne 'dahma 'dan'yo yu 'befi da zā da hȳan'a n'da ngu n'da yu 'yęc'yęi, pe n'dat'a rá ts'edi rá Hogand̄ahi Oj̄a ngue di unni.

5 Ne 'dahma 'dan'yo 'ber̄u ní 'yørpa rá 'befi Oj̄a n'da ngu n'da, pe n'dat'a ra Hmu dí ørpah̄u rá 'befi.

6 Ne gátho bi ts'anbi 'be'a da mb̄efi n'da ngu n'da yu 'yęc'yęi, pe n'dat'a Oj̄a di b̄enbi 'be'a da 'yøt'e.

7 Ne nu Oj̄a bi 'daj̄u ra ts'edi, janangue'a gátho dí uhmb̄u ngue dín 'yoh̄u rá Hogand̄ahi Oj̄a. Ne gue'a bi 'yørcah̄u Oj̄a a, n'damhma da zā 'da dām fäxtah̄u.

8 Nu'u 'da bin t'un ra ts'edi da man'a rá hogan'yomf̄eni Oj̄a ngue him mám f̄adi, pe nangue rá Hogand̄ahi Oj̄a di b̄enbi da ma. Ne nu mi'da bin t'un ra ts'edi da ma x̄un ho 'be'a nam b̄on'a rám hman Oj̄a. Ne n'dat'a rá Hogand̄ahi Oj̄a bi unni gátho yú 'befi 'dahma 'dan'yo.

9 Ne nu mi'da bin t'un ra ts'edi da b̄adi din t'un'na i äp'a Oj̄a. Ne nu'u 'da bin t'un ra

ts'edi da xox yu hyenni, ne n'dat'a rá Hogandahi Oja di unni.

¹⁰ Ne nu'u 'da bin t'un ra ts'edi ngue da 'yot' yan t'ot'e mixte ngue hingui sä da 'yot'a n'da ra ja'i. Ne nu'u 'da bin t'un ra ts'edi da ma 'be'a din ja. Ne nu'u 'da bin t'un ra ts'edi da badi nda'a nim hma bi benba rá Hogandahi Oja, ne nda'a bi benba ra zithu. Ne nu'u 'da buya bin t'un ra ts'edi din ya man'da ra nde ngue hingam fadi 'be'a nam boni. Ne nu'u 'da buya da ma 'be'a nam bon'a bi man a.

¹¹ Pe gätho ya i øzehé rá Hogandahi Oja, ne di darpi n'da ngu n'da 'be'a da ndese Oja da 'yot'e.

Gätho n'danja'i tho di combu

¹² Ne tengu n'da ra ja'i emme xun ngu ní hut rá ja'i, pe n'danja'i tho i cohi. Ne in jabu ra Cristo nangueju.

¹³ Ne dá gue'bu dyu judiohu o dyu griegohu, o dá gue'bu dyu 'yehhu o hin'na, pe n'dat'a rá Hogandahi Oja dá hamhu bu ja ma mbuihu, tengu'bu 'darbu í nex ra dehe dá sihu. Ne gue'a í yorcahu ngue n'danja'i tho dín jahu.

¹⁴ Pe nu rá ja'i n'da, hinga n'datho ní huti, pe emme xun ngu i ja yá thuhu, ngue i juadi xun ho n'da ra ja'i.

¹⁵ Pe nu'bu n'da ra gua da 'yense ngue hinga gue'a ra 'ye: "Janangue'a hin te dí pecä 'bu," éna. Pe hingui sä ngubu da beni, nguetho rá gua ra ja'i a.

¹⁶ Ne nu'bu n'da ra zagu da beni: "Hin te dí pecä," nguetho im beni hinga gue'a ra dä a. Pe hingui sä ngubu da beni, nguetho rá zagu ra ja'i a. Ne hingui sä da beni ngue hing rá ngø ra ja'i a.

¹⁷ Nguetho nu'bu gätho xtín ja'i a rá dä n'da, 'be'a dí 'yøhnahya 'bu. Xi'bu gä xtín zagu rá ja'i n'da, ne hin'yu rá xiyu, 'be'a xtán zä xtám baha tengu rá xiyu.

¹⁸ Pe nu Oja bi zänni 'be'a gätho i ja rá ja'i n'da, ne n'da ngu n'da bi un rá ts'edi ngue da zä da 'yot'e 'be'a gätho in ndepe da 'yot'e.

¹⁹ Pe nu'bu n'daxequi tho, ha dán zä din ja tengu ra ja'i.

²⁰ Pe in jabu n'da ra ja'i, emme xun ngu yu xequi i ja, guepu nan ho a n'da ra ja'i.

²¹ Pe nu rá dä n'da hingui sä da 'yemp a rá 'ye, ngue nte ní mbäts'i, xinga gue'a rá ya hingui sä da 'yemp u yá gua nte ní mbäts'i.

²² Pe hingui sä ngubu da ma, nguetho n'da ngu n'da yu xequi gätho i ja yá 'befi. Pe nu yá xequi ma ja'ihu ngue dí emfu nte i pefi, pe man'da emme di muui u.

²³ Ne nu 'da yu xequi dí emfu di 'bedi, pe man'da ga hoju n'damhma xtán ho. Ne nu yu xequi dí emfu hingui sä da hnu, pe man'da dí jamansuhu n'damhma hin da ts'ani.

²⁴ Pe nu 'be'a di necmanho nangue ma ja'ihu, ya hin'yu 'be'a man'da ga jafu. Pe Oja bi hoqui gätho ma ja'ihu, ne bi japi ngue man'da bi muui a dí emfu hingui ho. Janangue'a

hin da t'emp a n'da xεqui nte di muui.

²⁵ Janangue'a hin da zä din hec yu 'yεc'yεi, tengu'bu yu xεqui ma ja'ihu, pe 'da xtın jamansu n'da ngu n'da.

²⁶ Janangue'a nu'bu n'daxεqui ma ja'ihu xun u, ya 'da nan u tho gätho ma ja'ihu buya. O nu'bu n'da ra xεqui ngue hin haru i sä, ya di johya gätho ma ja'ihu buya.

²⁷ Pe guim bεmhbu nangue nim petihu, ne gue'a rá ja'i ra Cristo a, ne n'da ngu n'da ahı tengu'bu n'da a n'daxεqui ahı rá ja'i ra Cristo.

²⁸ Ne ngubu bi zän Oja nangue ram peti dí øthu, ngue 'be'a ní 'befi dí øthu n'da ngu n'daju. Ne nu'u yu 'bäihu ra Cristo man'da bi ts'anbi da hnumansu u. Ne nu yu pøngahya Oja, ne'u bi ts'anbi da hnumansu u, pe hinga 'da'igu. Ne ná hyu buya yu xänbate nangue ram hman Oja, ne bi ts'anbi ne'u da hnumansu u, pe hinga 'da'igu u mi'da. Ne'u mi'da i øt' yun t'øt'e mixte, ne'u mi'da i øthe yu hyenni, pe ne'u mi'da to'o i fäx yu mi'yεc'yεihu nangue ran huεcate ørpe, ne'u mi'da yu ngurbi di manda ram peti, ne'u to'o 'dahma 'dan'yo bu na ya ngue yu nde hingan fadi, gätho bi ts'anba yu 'befi n'da ngu n'da.

²⁹ Pe ha gätho ahı ni 'bäihu ra Cristo 'bu, uague yu pøngahya ahı Oja 'bu, uague guı εmhbu gätho gan xänbatehu, uague gätho guı yøthu yun t'øt'e mixte 'bu.

³⁰ Ha gätho i ja ni ts'edihu

ngue guı xoxhu yu hyenni, uague gä 'dahma 'dan'yo yu nde guı yaħu, ha gätho guı pađi guim mamhbu 'be'a nam bøn'u yu nde xun heı. Ne ma-juanı dí xi ahı ngue hin'na.

³¹ Pe dami hyomhbu Oja ngue di 'da ahı ra ts'edi nda'a man'da dí fäx ni mijä'ihu. Pe nuya ga ut'ahı man'da ra 'befi 'be'a ctı fäx ni mijä'ihu pe xinda gue mi'da.

13

Nangue'a ran huεcate

¹ Pe nu'bu gä xcän yaħu yu nde yu ja'i, o tengu bu na ya u yım 'behni Oja mahεts'i, pe nu'bu hin'yı man huεcatehu, hin te ní mba tho 'be'a dí øthu 'bu, tengu thoho n'da ra dambu o gue'u yu xit'εgui zuntho ne ndetho εmme xun heı.

² Ne madague'bu i ja ma ts'edihu gam mamhbu ram hma ngue dí m pøngahyaħu nangue Oja, pe nu'bu hin dadı huεju to dí xihmbu ram hma, nte ní mba tho. O nu'bu xcá paħmbu 'be'a gätho an t'agui nangue Oja, o gue'bu xcá paħmbu 'be'a gätho man'da xun heı, o nu'bu ga paħmbu da t'ørcahu a dí äfu Oja, ne'u yu t'øhø da zä da 'uegue, pe nu'bu hin'yı man huεcatehu, hin te dadı muhu 'bu.

³ O nu'bu xcá unhdı yu hyo-ya 'be'a gätho dí peshu, pe nu'bu hin dá bεmhbu a ran huεcate, ya nte dá taħmbu bu na nu Oja 'bu. Ne ma xinda gue'bu gätho ma ja'ihu xcá umhbu ngue xtın zø, pe nu'bu him bin ja man huεcatehu, ya

nte dá tãhmbu buya nangué rãn jãpi Ojã.

⁴ Pẽ nu'a ran huçcate nam bõni, ra yembui, nẽ hin din xõmbui, nẽ hin din seya, nẽ xín ná yãt'a ngue ja rá ts'edi, xíngui honi da t'ẽspa zẽhẽ.

⁵ Nẽ nu ran huçcate nam bõni, pẽspa rá sã rá mijã'iui, nẽ hingui honi nangué rãn hose pẽ i honba ran ho rá mijã'iui. Nẽ hingui sãman'ũ, nẽ hingui ørpa ra güenda ran ts'o bi t'ørpe 'bu majuãni ja rãn huçcate.

⁶ Nẽ nu'ũ di huçc yã mijã'ihũ, hin di johya 'bu 'bo'o in nu i øt' ra ts'oqui, pẽ ẽmmẽ di johya 'bu 'bo'o in nu i ten'na ra 'yu majuãni.

⁷ Nẽ nu'a i ja rãn huçcate, hingui sumanhẽi di huçc'a n'da, madague'bu i ørpa ran ts'o. Nẽ hinjãm'bu ẽc'yẽi 'bu t'ẽmbi øt' ran ts'o a to di huçqui. Pẽ nu'bu i pãdi bi 'yõt' ran ts'o, i tøm'i din 'yomfẽni. Nẽ hinjãm'bu ẽ'ts'a ní 'yõt' ran huçcate.

⁸ Pẽ nu'ũ 'da gã dí øthũ ya, da zõni da zẽ'ũ. Nguetho da zõn ra pa ngue njom mam põngahyã nangué Ojã, nẽ njom mam ma nangué mi'da yũ nde 'dahma 'dan'yo ngue hingam fãdi. Nẽ nu'ũ to'o i ja yũ ts'edi da ma 'bẽ'a gãtho xũn hẽi da fãdi nangué Ojã, pẽ him ma man'ũ, 'bu ya gãtho ga pãhmbu xũn ho.

⁹ Pẽ nuya nu to'o bin t'unni da man'a xũn hẽi, pẽ hinga gãtho i pãdi xũn ho nangué Ojã. Nẽ'ũ to bin t'unni dim põngahyã, pẽ hinga gã im ma.

¹⁰ Nẽ nu'a dí øthũ ya ngue dí 'bũhmbu yũ põngahyã, pẽ ya him ma homhbu 'bu dá pãhmbu xũn ho, nguetho hinga gãtho im man'ũ.

¹¹ Nẽ tengu'bu mán t'ũhniũ, dá yãhũ tengu bu na yã yũ t'ũhni, nẽ ngubũ dãm bẽmhbu, tengu bu nam bẽn yũ t'ũhni. Nẽ nu'bu mán dãn'yohũhũ buya, ya dá bẽmhbu ngue ga sohmbu 'bẽ'a gãtho mí øthũ 'bu mán t'ũhniũ.

¹² Nẽ gue'a dí øthũ yũ pa i jabu a ya, nẽ hingui sã gan nuhũ 'bẽ'a di ja Ojã. Tengu thofo 'bu dí hẽthũ n'da ran hyẽdã hingui di nẽqui xũn ho rá hmi n'da ra jã'i. Pẽgue da zõni ngue da zã ga pãhmbu xũn ho 'bu dá nusehũ Ojã. Nuya hingui sã ga pãhmbu xũn ho ha in ja, pẽgue da zõni ga pãhmbu xũn ho, tengu thofo Ojã i pãju ya.

¹³ Pẽ hyu i jajũ ngue hinjãm'bu ga juahmbu. Nu'a n'da, ngue'a ga pãhmbu majuãni da 'yõt'a ran ho bi man Ojã, nẽ nu'a ná yoho ngue'a ga tømhbũ a i mam buya, ná hyu buya, ngue a ran huçcate. Nẽ man'da xũn ngu di muui ran huçcate xinda gue'ũ mi'da i hmangua.

14

Nangué'ũ 'dahma 'dan'yo bu na yã

¹ Pẽ man'da ga humbi ga øthũ ran huçcate. Nẽ a man'da di bẽngahũ rá Hogandãhi Ojã, dam põngahyãhũ ga mamhbũ rãm

hman Oja. Ne m'bejua ts'u da zä ga othu mi'da yu 'befi di bengahu rá Hogandahi Oja buya.

2 Pe nu'u to'o i ya n'da ra nde hingam fadi, hont'a Oja da zä din yaui, ne hinga gue'u yu ja'i i yahu. Nguetho njongui øde 'be'a im ma. Ne masque rá Hogandahi Oja di benbi, pe nt'agui thoho.

3 Pe nu'u to'o dim pøngahya nangue ra nde ngue'a mfadi, i xih yá mijá'ihu, ne da zä di japi din te yá mbui, ne di zerpa yá mbui, ne emme di un ran johya yá mbui.

4 Pe nu'u to'o i ya n'da ra nde ngue hingam fadi, masque di zese rá mbui, pe nu'u to dim pøngahya, gä di ze'u yá mi'yec'yehi.

5 Ne dín ndehmagä gätho ahü gan yahü 'dahma 'dan'yo yu nde. Pe emme man'da dín nde ahü gätho gui mamhbu rá m hma Oja nangue ra nde ngue mfadi. Nguetho man'da xun ho a, xinda gue'bu gan yahü mi'da yu nde gue n'dan'yo hinda høn'bu da zä gui mamhbu 'be'a nam bøn'a gä mamhbu, ne gätho dín te yá mbui yu 'yec'yei buya.

6 Jannangue'a ma zi cu'ahu, xi'bu hont'u yu nde hingam fadi gam mangä 'bu dá mbagä bu, 'be'a ním fäts'i ga øt'ahu 'bu. Pe man'da xun ho 'bu ga xän'nahu rá m hman Oja nangue ma ndesehu, ne ga 'da ahü n'da ran 'yomfëni hin gui pahmbu, ne ga xän'nahu 'be'a bi 'yurcä Oja.

7 Ne gam bëmhbü 'be'a i øt' yu m 'bixt'i ne yu 'bida. Nu'u hingui ja yá te pe i ya. Pe nu'bu hingui pømanho a im ma, ya hingam fadi 'be'a ní 'bei a buya, nguetho 'da nan gëtho.

8 Ne ngutho n'da ra thaxi bu ja ra sui, da ma xun ho a ra 'bei ngue dín tunh yu dofui. Pe nu'bu hin da mba m'bixt'i xun ho, njon da badi 'be'a nam bøni, ne njon din sä da mba ra tuhni.

9 Ne ngutho ahü 'bu hin gui yahü n'da ra nde nt'øde xun ho, hague dán zä da fadi 'be'a guím mamhbu.

10 Ne masque emme xun ngu yu nde i ja ua ja ra ximhäi, ne gätho xun ho 'bu 'bo'o i padi 'be'a nam bøni.

11 Pe nugä, nu'bu hin dí pa a ra nde ní ts'oqui, ya xcá øt'be tengu'bu n'da an 'danni ma hnini'be, ne hingui sä dam pa'be.

12 Nu'a gui ndehu emme din ja ni ts'edihu nangue rá Hogandahi Oja, pe dami 'yäfü 'be'a ní ts'edi da zä dín te yá mbui gätho yu 'yec'yei gui 'buhmbu.

13 Nu'bu n'da ra ja'i din ya man'da ra nde hingam fadi, pe da 'yap rá ts'edi Oja da zä da ma 'be'a nam bøni.

14 Nu'bu dí ya'be Oja nangue man'da ra nde n'dan'yo, go i ya rá Hogandahi Oja i o ma mbui, pe hin dí thocpa ran 'yomfëni u mi'da 'bupü, ngue 'be'a nam bøn'a dí ma.

15 'Be'a xun ho ga øt'e. Pe nde'bu dan ya'be Oja nangue

rá Hogandahi, pɛ i jatho ga japi da b̄a ɯ mi'da 'b̄apɯ ngue 'bɛ'a nam b̄oni. Nɛ ngutho 'b̄u dan tuh yɯ thuhu, ga ɛspa Oj̄a nanguɛ rá Hogandahi, pɛ guɛxta'a i jatho ga b̄ɛni 'bɛ'a nam b̄oni, nɛ ga japi da b̄ɛn'ɯ mi'da b̄aya.

16 Nguetho nu'b̄u guí ɛspah̄u Oj̄a nanguɛ n'da ra nde hingam f̄adi, nɛ madague'b̄u di b̄ɛn'nah̄u rá Hogandahi Oj̄a, pɛ nu'ɯ 'da hin da z̄a guí comhb̄u a ram hma 'bɛ'a gní 'yɛspah̄u Oj̄a, nguetho hingui p̄adi 'bɛ'a nam b̄on'a guí mamhb̄u.

17 Nɛ madague'b̄u majuq̄ni guídí unhd̄u ra jamadi Oj̄a gue'b̄u n'dan'yo ra nde guí ȳah̄u, pɛ hin guídí zɛrpah̄u ȳa mb̄ui ni mij̄a'ih̄u, ngue nɛ'ɯ dí un ra jamadi Oj̄a.

18 Jamadi Oj̄a nguetho man'da i s̄a dan ȳaḡa yɯ nde hingam f̄adi xinda gue ah̄u.

19 Pɛ nu b̄u ja ȳam pɛti, madague'b̄u h̄ont'i cut'a thoho ȳam hma ga ma gue'ɯ nt'ode x̄an ho, pɛ man'da x̄an ho, xinda gue'b̄u ga ɛna ga mam b̄u 'dɛt'a mahuq̄hi ȳam hma gue'ɯ hingam f̄adi 'bɛ'a nam b̄oni. Nguetho dín nde ga x̄anba yɯ cu.

20 Ma zi cu ah̄u, o guí ɔth̄u tengu'b̄u gȳa t'uhni ah̄u, pɛ damín 'yomfɛnih̄u x̄an ho 'bɛ'a man'da x̄an ho guí 'ȳoth̄u b̄u ja nim pɛtih̄u. Nguetho gȳu daj̄a'ih̄u, madague'b̄u i t'ɛn'ah̄u gȳu 'uɛreh̄u ngue'a hin guí nde guí 'ȳoth̄u yɯ ts'oqui.

21 Bi 'yɛm b̄u ja rá t'ohni

Oj̄a: “Madague'b̄u dá japi bá ɛh̄ yɯ 'damhnini ngue 'dan'yo b̄u na ȳa, ngue da zo ɯ 'b̄ucua, pɛ ngutho him bi 'ȳarpa ra güenda a d̄ám manḡa ɯ,” bi' yɛn Oj̄a.

22 Jananguɛ'a ga p̄ahmb̄u n'da ra hmɛpya 'b̄u 'bo'o din ȳa man'da ra nde n'dan'yo, i uh rá ts'edi Oj̄a, hndɛpɛ da 'yɛc'yɛi ɯ hingui nde da 'yɛc'yɛi. Nɛ hinga gue'ɯ yɯ 'yɛc'yɛi i pa nt'ørpɛ yɯ hmɛpya. Pɛ nu ra ts'edi ngue da man r̄ám hman Oj̄a nanguɛ ȳa ndɛsɛ ɯ, x̄an ho ngue'a da x̄anbi ḡatho yɯ 'yɛc'yɛi, nɛ hin nanguɛ'ɯ ɛmmɛ x̄am mɛ ȳa mb̄ui, hingui nde da 'yɛc'yɛi.

23 Pɛ xi'b̄u bim pɛti ḡatho yɯ 'yɛc'yɛi nɛ ḡatho 'dahma 'dan'yo yɯ nde i ȳa, nɛ da z̄om b̄u 'da ngue hing yɯ 'yɛc'yɛi, o gue'ɯ hinga na p̄adi x̄an ho. Ha hin guím b̄ɛmh̄b̄u ngue da 'yɛn'ah̄u guí j̄ath̄u.

24 Pɛ nu'b̄u ḡatho guí mamhb̄u r̄ám hma Oj̄a ngue ra nde mf̄adi, nɛ da ȳarpu 'da hing yɯ 'yɛc'yɛi o gue'ɯ hinga na p̄adi x̄an ho. Nɛ da b̄asɛ b̄uya ngue ja ȳa ts'oqui, nɛ da b̄adi 'bɛ'a i ja ȳa mb̄ui zɛhɛ 'b̄u bi 'ȳo'a guí mamhb̄u.

25 Nɛ nu'a nt'agui b̄u mbo ȳa mb̄ui da japi di nɛqui x̄an ho. Nɛ din d̄anyahmu nɛ da 'ȳäp rá punbi Oj̄a b̄uya. Nɛ da 'yɛna: “Majuq̄ni maha guí 'b̄uhmb̄u Oj̄a,” da 'yɛm b̄uya.

Da t'ɔt'e x̄an ho a ram pɛti

26 Nuya, ma zi cu ah̄u, dín nde ga xi ah̄u 'bɛ'a man'da x̄an ho guí 'ȳoth̄u 'b̄u guídím

petih_u. Pε nde'b_u 'bε guim bεmh_u 'bε'a dín te yá mb_ui gátho y_u 'yεc'yεi, nε da zā gan tuhmb_u n'da ra thuhu guín nde gan tuhmb_u b_uya, o gue n'da ram hma guín nde gan xānbateh_u, o gue n'da ram hma bi bεn'nah_u Ojā ngue gui mamhb_u, o n'da ram hma guí nde gui mamhb_u n'da ra nde hingam fādi 'bε'a nam bōni, pε gue'b_u di 'b_ui to'o da man a 'bε'a nam bōni ngue hingam fādi.

27 Pε nu'b_u guí yāh_u man'da ra nde n'dan'yo, hōnt'ū yonjā'i din yā, nε nu'b_u xān ngu, hyunjā'i. Nε hinga n'dat'a ra ora din yā gátho. Nub_uya i jatho dim 'b_u'a n'da da ma 'bε'a nam bōn a bi hma.

28 Pε nu'b_u njongui 'b_up_u n'da i pādi da ma 'bε'a nam bōn'a bi hma, man'da xān ho 'b_u nte da mam b_u ja nim petih_u. Da zā din yā, pε n'danni din yāseui Ojā.

29 Ximangutho _u i man rām hman Ojā nangue ra nde mfādi, din yā yoho o hyu. Nε nu'_u to'o bin t'un ra ts'edi da bādi 'bε'a nam bōn'a ram hma, da mam 'b_u hingui ho, ua gue'b_u xān ho.

30 Nε nu'b_u i hup_u n'da bi bεnba Ojā da ma 'bε'a im bεni da ma, pε 'bε di jua a i yā b_u, nε gui jaf_u din yā a man'da b_uya.

31 Janangue'a da xōt'a gan yāh_u 'dahmi 'datho, nε gátho ah_u to'o gátho di bεnba Ojā din yā. Nub_uya tengu 'b_u gán niyābah_u y_u cu nangue yá mb_ui nε gátho da hyā y_u ts'edi yá mb_ui b_uya.

32 Nu'_u to i man rām hman

Ojā i jatho da zāmzεhε rá mb_ui zεhε, madague'b_u Ojā bi bεnbi din yā, pε jatho da dō'mi ts'_u, 'bε din yā a man'da.

33 Nguetho nde Ojā da ts'ānni 'bε'a gátho din ja b_u, nε hinga 'da ni thās thofo 'bε'a gátho i ot' Ojā. Nε in jab_u i t'ot'e hōnb_u go hap_u i ja yám peti ma mi'yεc'yεih_u.

34 Nε nu y_u xisu hingui sā din yā b_u ja y_u dāmpeti, nguetho hin'y_u yán t'ēdi din yā _u, nε i jatho da 'yō'a 'bε'a da sifi, nε hin dim 'bet'o, tengu i mam b_u ja rá t'ohni Ojā.

35 Nε nu'b_u in nde da 'yānni 'bε'a nam bōn a hmam b_u, i jatho da 'yān'na rá ndō b_u ja rá nguse, nguetho hin di nεcmanho 'b_u i yā n'da ra xisu b_u ja ram peti.

36 Ha guím bεmh_u gá dūmzεhεh_u rá 'bεfi Ojā, ngue guí εmh_u da zā gui sānzεhεh_u 'bε'a gui 'yōth_u. Uague guím bεmh_u hōn'adah_u gá hyāmhb_u a ram hma.

37 Pε nu'b_u majuāni bi 'da ah_u rá ts'edi Ojā gui mamhb_u rām hma, o gue'b_u majuāni bin 'da ah_u nin 'yomfēnih_u nangue rá Hogandāhi Ojā, nu'b_u, jatho gui 'yōth_u a dá ot'ah_u 'b_u, nguetho rá manda ra Hmu a.

38 Nε nu'b_u 'bo'o hingui nde da 'yō'a dá ot'ah_u, pε hingui sā gui 'yārpah_u ra güenda a.

39 Janangue'a ma zi cu ah_u, man'da εmme gui hyumbi gui mamhb_u rām hman Ojā nangue ra nde mfādi. Pε hin gui hεcpah_u to'o in nde din yā man'da ra nde.

40 Pε gan 'yomfɛniɦu xɦn ho, nε 'darpɦu dı mba gui 'yøthɦu, nε hinga 'da dı thas thoɦo 'bε'a gätho gui 'yøthɦu.

15

Bi ndants' mahøn'a ra Cristo

1 Nuya ma zi cu'ahɦu, dın nde ga xi ahɦu mahøn'a ran ho ma'da'yo, tengu dá xi ahɦu mam 'bet'o. Nε gue'a ram hma gá hyamɦbɦu, nε gue'a gnım 'bähmbɦu xɦn ho a.

2 Nε guet'a ram hman a gnı Ƴan ni tehɦu a 'bɦ guidı thoqui gui tɛn thoɦohɦu a dá xi ahɦu. Pε nu'bɦ hin'na, säti tho gui ɛmhɦu gui øthɦu 'bɦ.

3 Nε dá ja ahɦu gá pähmbɦu a ram hma bin 'dacä ngue man'da jats'ɛdi tho ga pähmbɦu. Ngue dá xän'nahɦu bi du ra Cristo, bi hoga ma ts'oquihɦu, tengu thoɦo män t'o't'i bɦ ja rá t'ohni Oja.

4 Bi t'ägui, nε bi xox Oja 'bɦ ná hyupa, tengu thoɦo mı mam bɦ ja rá t'ohni Oja.

5 Nε nu'bɦ mi dambɛni ra Cristo, m'bet'o bin 'yuse bɦ 'bɦh ra Pedro, nε m'bejua bɦya bi nu mi'da yú xädi.

6 Nε m'bejua bɦya xø 'bexque bi nεqui bɦ 'darpɦu midım pɛti cət'a ciento yɦ cu. Nε ɛmmε xɦn ngu i 'bũtho ɦ ya, madague'bɦ xɦn du ɦ 'da.

7 Nε m'bejua bi nu ra Jacobo, nε m'bejua mahøn'a bi nu gätho ɦ yú 'bäihɦu.

8 Pε rán zεgui thoɦo nεcä bi zä dá nugä ra Cristo bɦ 'yu. Nε ɛmmε xɦn hɛi bɦ dá ɛc'yεigä a ram 'bɦi ma'da'yo, tengu'bɦ

n'da ra 'uere hingui sä dim 'bɦi, nε ɛmmε din ɦnbi.

9 Nε him man zä'be ngue xtá t'ɛngä ma 'bäi'be ra Cristo, nε man'da ts'ũtho dadı mu'be xinda gue'ɦ mi'da yú 'bäihɦu, nguetho ɛmmε dá ɦnbä ɦ yú 'yɛc'yɛi Oja.

10 Pε nu Oja rá mate zεɦε bi jaqui tengu dın jagä ya. Nε hinga säti thoɦo rá mate Oja bi 'yørque, nguetho ɛmmε dá humbi xinda gue gätho mi'da yú 'bäihɦu ra Cristo. Pε hinga guecä dá øt' ra 'bɛfi, nε gue'a rá mate zεɦε Oja bi zεqui dá øt'e.

11 Madague'bɦ guecä o gue'ɦ mi'da bi xän'nahɦu, pɛ n'dat'a ram hma dı mamɦbe ngue bi du ra Cristo nangue ma ts'oquihɦu, nε bi xox Oja 'bɦ mi du. Nε gue'a ram hma gá 'yɛc'yɛihɦu a.

Da xox Oja ɦ xɦn du

12 Pε xi a ram hma dı mamɦbɦu, ngue bi dambɛni ra Cristo 'bɦ mı du, pɛ hanja gnı 'yɛmhɦu 'da ahɦu bɦya, ngue hingui sä da dambɛni ɦ xɦn du.

13 Nu'bɦ hin da dambɛni ɦ xɦn du, pɛ xinga gue'a ra Cristo xtán dambɛni 'bɦ, nε guexta'a ya xɦn du a ya 'bɦ.

14 Nε nu'bɦ hin xtán dambɛni a ra Cristo, hin'yɦ rá ts'ɛdi a ram hma dı mamɦbɦu 'bɦ, nε ndetho gui 'yohɦ bɦ 'bɦ.

15 Nε nu'bɦ ngubɦ guım bɛmhɦu ngue hingui sä da dambɛni ɦ xɦn du, gui nubɛthani gahe 'bɦ ngue dı mamɦbe bi xox Oja a ra Cristo 'bɦ mi du.

16 Nu'b_u hingui sä da damb_ɛni n'da ra du, p_e xinga gue a ra Cristo xtán zä xtán damb_ɛni 'b_u.

17 N_e nu'b_u guexta'a ra du a ra Cristo, säti thoho guí ξ c'y_ei_h a 'b_u, n_e guexta'a him mahoqui ni ts'oqui_h 'b_u.

18 N_e nu'b_u ngub_u guím b_emhb_u, p_e n_e'_u y_u 'y_ec'y_ei x_un du b_u ja rá 'y_e ra Cristo, n_e má zä dim 'b_ep_u 'b_u Oj_a 'b_u, gue'b_u ya má zä bim 'b_e a ra Cristo 'b_u mí du.

19 P_e nu'b_u h_ontya dí nu_h ran ho nangu_e ra Cristo, ha hin guím b_emhb_u ga nu_h man'da ran ho 'b_u dá tuh_u 'b_u. P_e hu_ehigah_u 'b_u nte ga nu_h, xinda gue'_u gä mi'da y_u ja'i ngue nte mb_ɛni da nu.

20 P_e maju_ani maha bi damb_ɛni ra Cristo 'b_u mí du. N_e tengu'b_u rá mb_udi n'da ra th_a bi sop_u ja n'da ra hu_ahi, n_e gue'a nam b_oni ngue da xox Oj_a _u to'o gätho i 'b_uhmi ra Cristo.

21 Tengu thoho 'b_u mí d_ump' ran d_ate ua ja ra ximhäi n'da ran 'yoh_u, ngue ra Adán, n_e ngutho a man'da ran 'yoh_u ngue ra Cristo, bi d_u'mi ngue da ndants' mah_on'a y_u du.

22 N_e tengu tho _u gätho bi x_and ra Adán, gätho i tu, p_e nu gätho di x_and ra Cristo, gätho da mba nsots'i.

23 P_e hinga gätho n'dat'a ra ora da mba nsots'i, nguetho rá mb_udi a ra Cristo, n_e nu'b_u bá ξ h ra Cristo, gätho _u x_u huahni da mba nsots'i m'b_ejua.

24 N_e nub_uya, ba ξ h rá pa

ran zegui. Nguetho nu'a ra Cristo xí d_api 'b_e'a gätho má ts'edi, ngue yán s_ui_h Oj_a, n_e gätho to'o i h_ase yán t' ξ di, n_e to'o di manda z_eh_e, ngue'_u y_u ja'i n_e'_u y_u z_ithu. N_e nu'b_u ya bi d_aha, di un'na Oj_a rá Ta rá ts'edi mah_on'a.

25 Nguetho nu ra Cristo, im Hmuts'_ut'abi ya, n_e gue'b_u go bi d_aha di 'b_era y_u ts'edi _u gätho yán s_ui_h.

26 N_e nu'a ran d_ate ran zegui thoho da d_api, n_e má zä dim 'b_e a b_uya.

27 Tengu bi mam b_u ja rá t'ohni Oj_a, di japi da d_ah ra Cristo 'b_e'a gätho má ts'edi i ja. P_e njon da b_ɛni n_e'a Oj_a rá Ta da d_api, nguetho gues_e bi un rá ts'edi ra Cristo a.

28 N_e nu'b_u gätho bi d_a a ra Cristo _u 'b_e'a gä ní ts'edi i ja, n_e nu'a ra Cristo b_uya, ngue rá Ts'_unt'_u Oj_a, n_e din d_ase b_u 'b_u Oj_a rá Ta. Nguetho m'bet'o xí un rá ts'edi. Nub_uya da h_onse Oj_a din ja rá ts'edi b_uya.

29 N_e man'da guí σ th_u guídín xixy_ah_u nangu_e'_u x_un du. P_e hanja gní 'y_emhb_u him mam 'b_u _u x_un du b_uya.

30 N_e hanja hin dí su man d_atehe, gätho _u y_u pa dí 'b_uhmbe ua th_a, gue'b_u x_a p_ahmbe hin ga ndanshe mah_on'a.

31 N_e maju_ani thocpa thoho dadím pom'be ran d_ate. N_e gue'a dí xi a_h a ngue'a dín nde a_h gui p_ahmbe 'b_e'a dí σ t'ä. Nguetho ξ mm_e dí nu-manho a_h, ma zi cu a_h, ngue n'dat'a ma Hmu_h ra Je-sucristo dí ξ c'y_ei_h.

32 N_e dá hä't'i x_un ngu y_un

unbi, ne xi u yu zate dán tunhdä'be ua Éfeso, ngub u i emb yu ja'i. Pe 'be'a ní mba a dá øt'ä 'bu hin da dambëni u xun du. Pe nu'bu hin ga ndanshu mahøn'a, mbähä dan sihmehu ya ne dam minhdu, nguetho má zä ga tuh u nixudi mani.

33 O guídín hyehmbu da thä ah u gui tenhdu yám hman u 'da yu hyäte, janangue'a hin gui 'behmbu yu hogan t'øt'e.

34 Pe damin 'yomfënih u xun ho gui pãhmbu nda'a ram hma gue majuañi, ne gui 'yeshu yu ts'oqui buya. Nguetho gui 'buhmbu 'da hinga ná pãhmbu xun ho Oja. Ne guehna dí xi ah u na, janangue'a gui pes' ni sähu.

Hague din ja 'bu bi dambëni
u xun du

35 Uague guím bëmhb u 'da ah u gui 'yãngah: "'Be'a di ja 'bu bi dambëni u xun du, ne 'be'a ní ngøc'yei din ja mahøn'a."

36 Pe n'da rán t'änni yu 'yambui a. Ha hin gui nuhu 'be'a di ja n'da ra hmudä 'bu pa nthuhu ngue i 'ya rá xi ne ja da bøx'a rá mbui buya.

37 Ne hønt'a go má hmudä gui tuhmbu, hinga guexta'a rá ndä 'bu bi bøts'e. Nguetho gue'a rá ndä gá tuhmbu, ne ra paxi bu dán go 'bu bi bøts'e.

38 Ne hønt'a go nda'a má hmudä da thuhu, gätho yé xise 'bu bin ja, tengu bi zänba Oja a.

39 Ne hinga 'da'angu ma ngøc'yëihu yu fani o gue yu doja o yu huä.

40 Ne in jabu 'be'a gätho i ja bu mahëts'i ne 'be'a gätho i ja ua ja ra ximhäi, nu'u bí ja bu mahëts'i, n'dan'yo thoho nán ho xinda gue'u ja ua ja ra häi.

41 Nu'a rán nequi ra hyadi ne ra zana ne yu sø gätho 'dahma 'dan'yo. Ne hinga 'da'angu u yu sø, 'dahma 'dan'yo bu ni nequi.

42 Ne nguetho nangue'bu bi dambëni yu du, ne nu'bu bi t'ä a ra ngøc'yëi, da 'ya nguetho nts'änbi da 'ya a. Pe nu'bu bi dambëni buya ne hin njam'bu da du mahøn'a.

43 Nu'a bi t'ägui hingui ho, pe nu'a da bøts'e emme xun ho a. Nu'bu mi t'ägui hin'yú rá ts'edi, pe nu'bu mí bøts'e, man'da emme bin ja rá ts'edi.

44 Nu'a ra ngø 'bu mi t'ägui, nts'änni hønt'ua ja ra ximhäi dim 'bui. Pe nu'bu bi bøts'e, nts'änni dim 'bup mahëts'i buya. Ne gui pãhmbu i ja ma ja'ihu nangue ra ximhäi, pe man'da i jatho gui pãhmbu ngue ne'a din ja ma ja'ihu nangue rá Hogandähi Oja.

45 Ne gue'a in ja a tengu mán t'o'ti bu ja rá t'ohni Oja, gue ná n'da ra Adán bi ts'änni bin ja' i ua ja ra ximhäi. Pe nu'a ná yoho gue'a di un ra temazai ngue njam'bu da guadi, gue'a ra Cristo a.

46 Ne m'bet'o dám 'buhmbu nangue ma ngøc'yëihu ngue hønt'ua ja ra ximhäi dim 'bui. Ne m'bejua buya dam 'buhmbu nangue ra ngøc'yëi ngue nts'änni dim 'bup mahëts'i.

47 Ne nu rá mbadi ran 'yohu nt'øt'e nangue ra häi. Nu a ná

yoho gue'a bí 'yëh mahëts'i, ma Hmuh_u ra Cristo a.

⁴⁸ Nε ngutho ma ngøc'yëih_u ua ja ra häi, tengu tho a ran 'yoh_u ngue bi t'øt'e nangue ra häi. Pε nu ma ngøc'yëih_u m'bëjua din ja tengu thoho rá ngøc'yëi a ma Hmuh_u ra Cristo, nu'a ran 'yoh_u bí 'yëh mahëts'i a.

⁴⁹ Nε tengu thoho b_u dá nεquih_u nangue ra Adán nt'øt'e ra häi, nε ngutho b_u dá nεquih_u mahø'n'a nangue'a ra mεngu b_u mahëts'i.

⁵⁰ Nε dín nde ga xi ah_u mahø'n'a, ma zi cu ah_u, ngue nu'a man ngøh_u nε ma jih_u i jaj_u ya, hingui sä da gonhui rá ts'edi Ojå mahëts'i a. Nguetho nu'a hingui hät'i, hingui sä 'darp_u da 'bës'ui a da hyät'i høn'b_u go njäm'b_u.

⁵¹ Pε dín nde ah_u gui pähmb_u a him mam fädi, ngue hinga gätho ga tuh_u ngue dyú 'yëc'yëih_u, pε gätho da mba ma pärquigah_u ma ngøc'yëih_u.

⁵² Nε xøgue n'dan c'uεrpädätho da 'yørcah_u 'b_u bin yå ra thæxi 'b_u rán zegui ra pa. Nε nu'b_u bin yå ra thæxi, 'bex da ndants'i gätho u y_u 'yëc'yëi xæn du, nε din ja yé ngø him man zä din ts'oni. Nε'u xí du, nε'u hin ní du, gätho da mba ma pädi.

⁵³ Nε nu ma ngøc'yëih_u dí heh_u ya hin da hyät'i, janangue'a da mba mahoqui ngue da hyät'i mazäi b_uya. Nε i ja rán däte a ma ngøc'yëih_u ya, pεgue din jaj_u a njäm'b_u da du.

⁵⁴ Nε nu'b_u bin ja ma ngøc'yëih_u ngue njäm'b_u da

du, ya bi jä'ts'a bi man rá t'ohni Ojå b_uya, bi 'yëna: "Pε nu'b_u dám 'bühmb_u mahø'n'a, gue'a dí guah ran däte a, nguetho ya bi thäpi."

⁵⁵ "Hague grán däte, hap_u i ja ni ts'edi ya ngue gui hyoje. 'Bε'a gá ja ya thå, nε ya gui'ëna xquí taje."

⁵⁶ Nε nu yán t'ëdi Ojå nε gue'u nám fädi ja ma ts'oquih_u. Nε nu'a ma ts'oquih_u b_uya, gue'a ní zä di ungh_u ran däte a.

⁵⁷ Pε jamadi gah_u Ojå, nguetho bi jaj_u dá taf_u ran däte nangue'a ma Hmuh_u ra Jesucristo.

⁵⁸ Janangue'a, ma zi cu ah_u, damín zämhb_u b_u xæn ho nε hin hap_u gui 'uehmb_u b_u. Nε gui hyumbi man'da man'da gam pähmb_u nangue rá 'bëfi ra Hmu, nguetho gui pähmb_u hinga säti thoho a, xinda gue'b_u hin ga ndansh_u mahø'n'a.

16

Nthaqqui y_u mbeti da 'bäx y_u cu

¹ Nε nuya dín nde ga xi ah_u 'bε'a gui 'yøth_u nangue ra mbeti guidí peth_u, ngue nu'a rá m fäts'i ma mi'yëc'yëih_u. Damí 'yøth_u tengu thoho dá xicä u 'bëp_u ja yäm peti b_u Galacia.

² Ngue gätho 'b_u domingo, n'da ngu n'da ah_u gui hyäj_u ts'u a hangu xquí tähmb_u nhyäto 'b_u nhyäto, gui pesh_u. Nε nu'b_u dá sōngä b_u, ya di jab_u, nε hinga ja gui peth_u b_uya.

³ Nε nu'bu dá sɔngä bu, ga pɛhndä bu Jerusalén u yɔn 'yohu ngue gá huanhdu. Nε ga un ra sɔcuɔ da gɔts'i nangue ran zɛngua, nε da hyax'a xquí pɛthu buya.

⁴ Nε 'bε dán 'yomfɛni 'bu da zä 'nεqui ga mba, ya 'darpu dá mbähmbe buya.

Bi ma da bøn na 'yo ra Pablo

⁵ Nε nu'bu dá mba na 'yo, i jatho 'bε ba sɔngä bu Macedo- nia, nε ja ga thocä bu Corinto buya.

⁶ Nε xɔmhma thoho dam 'buhmbu bu 'da yu pa, uague dam 'buhmbu bu gätho dám bøn yu pa xu sɛ. Nε nubaya xɔmhma thoho da zä gui zejju ts'u 'bu di nεqui to'o da 'yurca ra 'yu hapu gätho dan 'yo m'bejua.

⁷ Pε hin dín ndegä ngue xɔ ga thotho bu guí 'buhmbu, pε dín nde dam 'bupu 'da yu pa, 'bu gue'a da nde ma Hmuhu a.

⁸ 'Bε dam 'bucä ua ja ra hnini Éfeso man yozna, ja ga mba bu.

⁹ Nguetho εmme hndequε ga man rám hman Ojɔ ua, madague'bu xɔn ngu man sui'be 'bucua. Pε εmme i te rá 'befi Ojɔ ua, jannangue'a him 'bexque sä ga mba n'dihi.

¹⁰ Nε nu'bu da zɔm bu a ra Timoteo, dami simanhohu, janangue'a nte da bɛni. Nguetho dim pɛfi nangue rá 'befi ma Hmuhu a, tengu thohogä.

¹¹ Pε jatho gätho ahu gui numansuhu a ra Timoteo. Nε nu'bu bá εcua, dami faxhu ngue da zɔmanho ua.

Nguetho dí tɔn'ua a, nε εmme dín nde ga nu mahɔn'a, nε'u gätho mi'da.

¹² Nε εmme dá xicä ma cuhu ra Apolo xtá mbähä 'da yu cu 'bucua, ngue da nu ahu. Pε him bi nde bi mba ya. Pε xɔmhma thoho m'bejua da mba bu 'bu bi zä da mba.

Yɔn zεgui ran zɛngua

¹³ Nε jant'a thoho gui 'yɔthu tengu'bu gan äthahu, ngue gan zamhbu bu ja ni t'εc'yɛihu. Dami hyuthu ran zambu, din ja ni ts'ɛdihu xɔn ho.

¹⁴ Nε 'bε'a gätho guí ɔthu, pε dami 'yɔthu nangue ran huɛcate.

¹⁵ Nε nuya ma zi cu ahu, guí pɔhmbu ngue gätho ja a yún jahu ra Estéfano, mbudi yu 'yεc'yɛi bu ra häi Acaya, nε εmme hɔnt'a im bɛni ngue da mbäx yú mi'yεc'yɛihu u.

¹⁶ Janangue'a dín nde ahu εmme gui numansuhu a ra Estéfano, ngue'a gui 'yɔthu a da man a. Pε nε'u mi'da i 'bupu, ngue 'da'angu i ɔthu a ra Estéfano, ngue'a hin din sui, nε humbi da 'yɔt' ra 'befi xɔn ho, nε'u gui numansuhu u.

¹⁷ Nε εmme dadí johyagä, ngue nu'a mí hɛmbä 'bε'a guí ɔthu, pε ya dí paçä ya, nguetho bi zɔcua a ra Estéfano, nε ra Fortunato, nε'a ra Acaico.

¹⁸ Janangue εmme bi xah ma mbui. Nε ahu bi xah ni mbuihu ya, nangue'a ram hma gá 'yängahu gue'a hin gmí pɔhmbu. Nε dami nu- manhohu u yu ja'i tengu u.

¹⁹ Nu yu cu i 'bucua ra häi Asia, gätho i pɛn'nahu ran

zengua. Nu ra Aquila ne ra Priscila rá xisu, ne gätho dim peti b_u ja rá ngu, ne gätho i pen'nah_u ran zengua nangue rá thuhu ma Hmuh_u.

²⁰ Dami hyañbah_u yán zengua gätho y_u cu i 'b_ucua. Damin zengua zeh_ueh_u n'da ngu n'da ah_u ngue 'da gdín huεctah_u.

²¹ Pε nugä dra Pablogä ga ozehεgä n'da ran zengua dí pen'nah_u nangue ma 'yεεgä.

²² Nu'b_u i 'b_u a n'da ngue him majuañi i numanho a ma Hmuh_u ra Jesucristo, ne hin te rán jai Ojã a 'b_u, ne da zänba ran unbi a. Ne mi ts'utho ba εh ma Hmuh_u da 'yøt' ran juañbi a.

²³ Ne nuya da mbäx ah_u rá mate ma Hmuh_u ra Jesucristo.

²⁴ Ne εmme dadí huεc'ah_u gätho ah_u nangue 'darpu dí 'b_uhmb_u ra Cristo Jesús. Ne hønt'a dí xi ah_u ya.

2 CORINTIOS

Ná yoho ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra dɔhnini Corinto

Ran zɛngua

1 Nugä drá Pablogä, nɛ nangue rá pähä Ojɔ ma 'bäigä'be a ra Jesucristo. Dín 'yogä'be ma cuhɯ ra Timoteo. Nɛ dí pɛn'nahɯ bɯ ra sɔcuɔ gyɯ 'yɛc'yɛihɯ ngue dim peti bɯ ja rán ngu Ojɔ bɯ ja ra hnini Corinto, nɛ gätho yɯ 'yɛc'yɛi i 'bɯpɯ ja ra xɛqui Acaya.

2 Nɛ nu'a Ojɔ ma Tahɯ nɛ ra Jesucristo ma Hmuhɯ di 'da ahɯ rá mate a, nɛ da hyut'a ni mbɯihɯ.

Yɯn ɯnbi ra Pablo

3 Jamadi Ojɔ rá Ta ma Hmuhɯ ra Jesucristo, nguetho i ja rá yembɯi nanguejɯ. Nɛ guesɛ Ojɔ thocua thoho i hurca ma mbɯihɯ.

4 Nu'a Ojɔ i hurca ma mbɯihɯ nangue gätho yɯn ɯnbi dín nuhɯ. Janangue'a da zä ga hurpahɯ yɯ mbɯi 'da to'o in nu ran ɯnbi, tengu tho bɯ í hyurcahɯ ma mbɯihɯ Ojɔ.

5 Nu'bɯ dí comhbɯ yɯn ɯnbi ra Cristo, nu'a di zerca ma mbɯihɯ, go din theui ran ɯnbi dín nuhɯ.

6 Nɛ nangue ran ɯnbi dín nugä'be, gue'a dín te ni t'ɛc'yɛihɯ, nɛ di zet'a ni mbɯihɯ a. Nɛ nu'bɯ di zerca ma mbɯi'be Ojɔ, nɛ ahɯ di zet'a ni mbɯihɯ. Nguetho

nu'bɯ guím bɛmhɯ a ran ɯnbi dín nu'be, sä gui hyäthɯ nɛ hin gan xɔmbɯihɯ ran ɯnbi guín nuhɯ, tengu thohogä'be.

7 Hin ts'ɯ dadí 'yon ma mbɯi'be nangue ni t'ɛc'yɛihɯ. Nɛ dí pɔ'be ngue guí comhbɯ man ɯnbi'be. Ngutho Ojɔ da hyurca ma mbɯihɯ.

8 Nugä'be dín nde ahɯ, ma cu ahɯ, gui pɔhmbɯ ngue dán nu'be ran ɯnbi bɯ ja ra häi Asia. Nɛ hin'yɯ ma ts'ɛdi'be ngue xcá häzɛhɛ'be, nguetho ɛmmɛ ts'ɛdi ran ɯnbi dá nu'be, nɛ mi ts'ɯtho xcá tu'be bɯ.

9 Majuɔni ɛ maguerɯ xcá tu'be, pɛ gätho ɯ bin ja n'damhma sä ga pɔ'be ngue hin'yɯ ma ts'ɛdi zɛhɛ'be, pɛ ga tɔm'be 'be'a da 'yɔt' Ojɔ, ngue man'da xɯn ndoho rá ts'ɛdi ngue da xox'ɯ xɯn du.

10 Nu'a Ojɔ bi yɔngä'be bɯ ja ran dɛte ngue ɛmmɛ nts'utho, nɛ dí pɔ'be ngue Ojɔ da yɔngä'be mahɔn'a. Nɛ dí ɛc'yɛi'be nɛ dí tɔm'be ngue thocua thoho da yɔngä'be Ojɔ.

11 Nɛ nu ahɯ sä gui zɛc'be ts'ɯ 'bɯ guín yɔhɯ Ojɔ nanguecä'be, nɛ m'bejua bɯya da zä gätho ahɯ n'dat'a ga xihmbɯ jamadi Ojɔ nangue 'be'a bi 'yɔrcä'be.

Ra Pablo bi ma hanja him bi mba n'dihi bɯ ja ra hnini Corinto

12 I hu ma mbɯi'be nguetho di bɛnga ma mbɯi'be ngue xɯn ho 'be'a dí ɔt'be ua ja ra ximhäi, nɛ xɯn ho 'be'a dí ɔt'be nangue ahɯ. Nɛ hin nangue man 'yomfɛnise'be, pɛ Ojɔ i fäxca'be ngue dí ɔt'be ran ho.

13 Dín nde ah_u gui p̄ahmb_u x_un ho 'bɛ'a dí øt'be, tengu dí ot'ah_u ya.

14 Nɛ madague'b_u hin gui p̄ahmb_u gätho ya dí xi'ah_u, pɛ nu'b_u bi zøn ra pa ba ξh ra Hmu Jesús, gan johyah_u nangue a ram hma dí ot'ah_u. Nɛ ngutho ga'be da hyu ma mbui'be nangue ah_u.

15 Majuani min ndegä xcá mba b_u, nɛ nu'b_u xcá mba b_u, mi sä nyondí xcá hut'a ni mbuih_u.

16 Mim bɛngä ngue xcá thocä b_u gui 'b_uhmb_u, gan nu ah_u ts'ü nu'b_u má mbagä b_u ja ra häi Macedonia, nɛ dí m bɛngä ga thop_u mahøn'a 'b_u dá pøngä ua ja ra häi Macedonia. Nɛ nu'b_u dá mba b_u, dí m bɛngä ngue gui fäxcä b_u ja ra 'yu Judea.

17 Pɛ hingui yoho man 'yomfɛnigä, tengu gui ɛnj_u dí øt'ä 'b_u him má thocä b_u. Hin dí øt'ä tengu øt'i 'da _u y_un 'yoh_u ngue yoho im bɛni.

18 Nɛ majuani dá bɛngä xcá mba b_u 'b_u má xi ah_u. Nɛ i p̄a Ojã majuani dí xi ah_u.

19 Nugä nɛ ra Timoteo nɛ ra Silvano ya dá xi ahe nangue ra Cristo Jesús, rá Ts'ant'ü Ojã. Nɛ nu'a ra Cristo hin di pä a im bɛni, pɛ hønt'a majuani im man a.

20 Nɛ gue'a ra Cristo ní ja'ts'i 'bɛ'a gätho i sän Ojã da 'yøt'e, nɛ nangue bi hogah_u ra Cristo dí p̄ahmb_u di 'daj_u rá mate Ojã 'b_u dí äf_u, nɛ gue'a ná ɛspah_u Ojã a.

21 Guet'a Ojã bi 'daj_u ra ts'ɛdi ngue thocua thoho ga tɛnhd_u ra Cristo, nɛ n'da ngu

n'daj_u bi 'daj_u ra 'bɛfi.

22 Nɛ guet'a Ojã bi 'yøt'e yá mbɛti gah_u a, nɛ bi 'daj_u rá Hogandahi mbo ma mbuih_u, guerp_u na fadi majuani di 'daj_u 'bɛ'a gätho man'da.

23 Majuani a dí xi ah_u ngue hanja hin dá thocä b_u gui 'b_uhmb_u. Nu'b_u xcá søngä b_u a ra pa dá xi ah_u, xcá d̄amhyä ah_u ts'ü 'b_u, nguetho hinga nadí hoj_u 'bɛ'a gui øth_u. Nɛ ndetho ɛmmɛ xcá _un'na ni mbuih_u 'bɛ'a xcá xi ah_u. Nɛ dí p̄adi majuani a dí xi ah_u ya, nɛ dí xi Ojã di 'dac ran _unbi 'b_u him majuani a dí m ma.

24 Pɛ dín nde ah_u da hyu ni mbuih_u, nɛ hin da du ni mbuih_u 'bɛ'a ga xi ah_u. Nɛ gue'a dín nde ga øt'ah_u 'b_u dá mbagä b_u. Pɛ hin'y_u man'da sä ga xi ah_u gui 'yɛc'yɛih_u, nguetho i jua'a gui ɛc'yɛih_u ngue gui p̄ahmb_u majuani ra Cristo.

2

1 Janangue'a dá ɛnsegä, nu'b_u dá mba b_u mahøn'a, hin ga 'da ah_u ra dumbui mahøn'a.

2 Nguetho nu'b_u guím bɛndumbuih_u, hingui sä gui 'daj_u ran johya 'b_u. Nɛ hønse ah_u sä gui 'daj_u ran johya, pɛ hingui sä 'b_u i tu ni mbuih_u.

3 Janangue'a dá ot'ah_u ra søcuä nguetho dín nde ngue gan 'yomfɛnih_u ts'ü, nɛ sä gui hoj_u 'bɛ'a gnám 'b_uhmb_u. Nɛ nu'b_u dá mbagä b_u, ya xquí hoj_u a 'bɛ'a man'da gnám 'b_uhmb_u, nɛ sä gui 'daj_u ran johya b_uya nɛ hin din ja'ah_u ra dumbui. Nguetho dí ɛnsegä

ngue n'dat'a dím bɛmhɛ, nu'bɛ dín johyagä nɛ ahɛ ja nin johyahɛ.

⁴ Nɛ ɛmmɛ mi tu ma mbɛi nu'bɛ má ot'ahɛ ra sɔcuɛ, nɛ ɛmmɛ dán zoni, nguetho hin dín nde gui ɛ't' ni mbɛihɛ nangue 'bɛ'a dá ot'ahɛ, pɛ dín nde gui pɔhmbɛ ngue ɛmmɛ dadí huɛc ahɛ.

Da mba ma punbi to'o bi 'yɔt' ran ts'o

⁵ Hinga hɔnsɛgä pɛ gätho ahɛ i ja ahɛ ra dumbɛi nangue 'bɛ'a bi 'yɔt' ran 'yohɛ ngue bi zin rá hɔmbe.

⁶ Pɛ dí ɛna xɔt'a ya ran ɛnbi gá unhdɛ a ran 'yohɛ.

⁷ Nɛ nuya nde'bɛ gui punbahɛ rá ts'oqui, nɛ gui hyurpahɛ rá mbɛi. Nguetho nu'bɛ hin gui hyurpahɛ rá mbɛi, man'da dín ja ra dumbɛi ngue njám'bɛ sä din hogui.

⁸ Nuya dí ä ahɛ ra mate ngue gui 'yuthɛ xɛn ho nin huɛcatehɛ a ran 'yohɛ.

⁹ Nugä dá ot'ahɛ nguetho dín nde ga pɔ 'bɛ gui ɔthɛ tengu dí xi ahɛ, uague hin'na.

¹⁰ Nu'bɛ gui punbahɛ n'da ni mijá'ihɛ, nɛcä ga punba a. Nɛ nu'bɛ gui punbahɛ 'bɛ'a bi 'yɔt'a n'da, nɛ dí punbä a nangue rán t'ɛdi ra Cristo.

¹¹ Nguetho hin dín ndegä da dajɛ ra zɪthu nangue 'bɛ'a dí ɔthɛ. Dí pɔhmbɛ 'bɛ'a nde da 'yɔt'a ra zɪthu nguetho in nde da hyäjä.

Him bin säya a ní bɛm bɛ Corinto ra Pabɔ

¹² Nu'bɛ má sɔngä bɛ ja ra hnini Troas, Ojä ya xí xocua

yú mbɛi yɛ jä'i bɛ. Nɛ hingui hɛi dá mangä bɛ rán ho ma'da'yo ra Cristo nguetho yɛ jä'i min nde da 'yɔde.

¹³ Pɛ hin dán johyagä, nguetho hin dá tɪngä bɛ ma cuhɛ ra Tito. Ngue xtá xiqui 'bɛ'a gui ɔthɛ bɛ. Jananjabɛ dá socä yɛ jä'i bɛ Troas nɛ dá mbagä bɛ ja ra häi Macedonia, ja dá tɪngä bɛ a ra Tito.

Nanguera Cristo sä ga tafɛ ra zɪthu

¹⁴ Pɛ jamadi Ojä, nangue dín 'yohɛ ra Cristo di jajɛ ga tafɛ ra zɪthu bɛ'a gätho dí ɔthɛ. Nɛ hɔnbɛ go hapɛ dím mam'be ran ho ma'da'yo, Ojä di japi da tho a, tengu tho 'bɛ n'da ra 'yɛthi i tux ran dɔhi i yɛmanho.

¹⁵ Nɛ nangue dín 'yohɛ ra Cristo, Ojä in numanhojɛ, tengu ra 'yɛthi i yɛmanho bɛ nam bɛn Ojä. Nugä'be dím mam'be ra Cristo Jesús bɛ 'bɛi gätho yɛ jä'i, gue'ɛ i ja yú temazäi, nɛ ɛ di 'bɛh ra temazäi.

¹⁶ Nu a ram hma dím mam'be, da zänba ran ɛnbi a 'bɛ hingui nde da hyän a n'da, pɛ nu ɛ to'o i ɛc'yɛi 'bɛ'a dím mam'be, di un ra te a. Pɛ to'o maha da hyät'i da 'yɔt' na.

¹⁷ Hɔnt'ɛ tengu gä'be ngue n'dat'a Ojä dím bɛmhɛ, nɛ dyɛm 'bɛhnigä'be Ojä, nɛ dyú 'yɛhɛ gä'be ra Cristo, nɛ nu a Ojä in nuc'be. Nɛ nugä'be hin dí ɔt'be tengu ɔt'ɛ da xɛn ngu ngue in nde da dɔsɛ nangue rá 'bɛfi Ojä i ɔt'e.

3

Rán hoqui Oja ma'da'yo

¹ Ha guí εmhbu dí ozehε ma certificado'be 'bu dí xi ahε 'be'a dí øt'be. Ha jatho din ja ma certificado'be ngue da xi ahε xæn ho dí øt'be tengu i çá yu hyäte xänbate guí 'buhmbu bu. O ha guí εmhbu jatho gui 'yørca'be n'da tengu guí ørpa u 'da.

² Pε go guesε ahε ma certificado ahε nguetho nu'bu 'bo'o ngue bi ba'a gním 'buhmbu, da baði 'be'a ma hoga'befi dá øt'ä bu 'bu máam 'buhmbu bu.

³ Nε nu u yu ja'i ngue hingui εc'yεi da nu ahε, tengu 'bu bi nu n'da ra søcuç nanguε ráam hman Oja. Pε hinga gue ra søcuç nt'o't'i ra tinta o gue nt'o't'i bu ja ra do ngue da nu u, pε gue'a bi 'yo't'a ra Cristo bu ni mbuihu nanguε rá Hogandahi Oja 'bu má xän'nahu.

⁴ Da zä ngubu ga xi ahε ngue xæn ho ra 'befi dí øt'a'be, nguetho i fäxca'be Oja nanguε dín 'yohu ra Cristo.

⁵ Nε hin nanguε man hose'be da zä ga øt'be ran ho, pε hønse Oja di 'dac'be ra ts'edi ga øt'be 'be'a dí øt'be.

⁶ Nu Oja bi 'dac'be 'be'a ga hom'be ngue i juadi xæn ho, ngue da zä ga xi'be yu ja'i rán hoqui Oja ma'da'yo. Nu ran hoqui hinga 'da'anguui i mammi yæn t'edi nt'o'ti maya'bu. Nguetho nu'a ran ho ma'da'yo i xijü di 'dajü ra temazaí a rá Hogandahi Oja. Pε nu yæn t'edi i xijü tengu 'bu ma yapatehu, ngue'a hin dí

hät'i ga øzehεhu a ran ho im mam bu.

⁷ Pε nu'bu rá mbudi bin t'un yæn t'edi, pε min 'youi a rá nuixte Oja, nguetho εmme madi yoxni rá hmi ra Moisés 'bu madín t'un yu do nt'o't'i yæn t'edi, jananguε'a hingui sä u yu ja'i da hyεrpa rá hmi. M'εjua buya bim 'be a rá nuixte mi ja bu rá hmi. Pε madague'a in 'youi ra nuixte u yæn t'edi 'bu ja min t'uni, pε din yapate nε ran anbi.

⁸ Nu yæn t'edi min 'youi rá nuixte Oja nε bi man a ran däte. Pε εmme xæn ngu man'da rá nuixte Oja in 'youi rá 'befi rá Hogandahi Oja.

⁹ N'youi rá nuixte Oja yæn t'edi ngue din yapate, pε εmme man'da xæn ngu rá nuixte Oja dín 'youi ran ho ma'da'yo ngue im man Oja di hogahu.

¹⁰ Nuya bim 'beh rá ts'edi u yæn t'edi, nguetho εmme man'da i ja rá ts'edi ran ho ma'da'yo.

¹¹ Nu yæn t'edi min 'youi ra nuixte, pε nts'änni 'da yu patho da hyät'i, nε bi thogui. Pε nuya εmme xæn ngu ra nuixte in 'youi a ran ho ma'da'yo, nε njam'bu da guadi.

¹² Dí paħmbu ngue njam'bu dim 'beh rá ts'edi a ran hoqui ma'da'yo ngue bi 'yøt' Oja. Jananguε'a sä ga huthu nzaımbai gam mamhu ran ho ma'da'yo.

¹³ Nε nu'bu díam mamhu ran ho ma'da'yo, hin dí øthu tengu mi øt' ra Moisés maya'bu, ngue bi gop rá hmi ra 'bø't'e, ndepe hin da nu yu

ja'i israel gue'bu xtím 'be a rá nuixte.

¹⁴ Pe nu yu ja'i him mi pa u ngue dim 'be u yú nuixte yun t'edi ne guexta'a yu pa ya, nu'bu in nu ra sœcuq gueru nt'o't'i yun t'edi rán hoqui Oja maya'bu, hingui sä da badi. Nguetho tengu 'bu i ja n'da ra 'bø't'e bu ja rá hmi da gop rá dä. Ne hønt'a ra Cristo sä di 'uecpa a.

¹⁵ Guexta'a yú mbui u 'da i 'buhya, nu'bu in nde da den yún t'edi ra Moisés ne nu'bu im ma, hingui sä da badi 'be'a nam bøn u, nguetho njot'i tho yú mbui.

¹⁶ Pe nu'bu di päh rán 'yomfœni n'da nangué a ra Cristo ne di dáp rá mbui a, din ja ran nequi rá mbui 'bu.

¹⁷ Nu'a ra Cristo, 'da angui rá Hogandahi. Ne nu'bu i 'bupu mbo ma mbuihu, ne gue'a í thøgahu bu ja ra 'bexui ne ran unbi.

¹⁸ Ne hingan jo'mi ma mbuihu tengu 'bu dí hanthu xun ho a rá nuixte ra Cristo. Ne tengu n'da ra hyedä di nequi bu to'o da hyandi, ne ngutho gahu man'da man'da di nequi gahu rá nuixte ra Cristo dí hanthu, ne gue'a ní 'yørcahu a ngue ga cohmbu tengu a.

4

¹ Nu rá mate zehé Oja ngue bi 'dac'be ra 'befi, janangué'a hingui cuent ma mbui'be nangué ra 'befi dí øt'be.

² Zaj hin di thoc man 'yomfœnise'be nangué rá 'befi Oja, ne hin dí häte'be 'bu dí

mam'be rá m hman Oja tengu i øt'u'da. Pe dí m mam'be ngue majuani a rá m hman Oja, ne gätho yu ja'i sä da badi ngue dí 'yo'be xun ho bu ja rá hmi Oja.

³ Hønt'u ngue ní mba bu ja ran unbi hingui padi 'be'a nam bøn a dí m mam'be ngue ran ho ma'da'yo.

⁴ Nguetho nu ra zithu t'œmbi oja ua ja ra ximhäi i ja ya di xädäba yú mbui u i tenni, hin di japi ngue da nu nuixte a rán ho ma'da'yo ra Cristo, ngue xtí yorpu 'bui. Pe nu'a ra Cristo gue'a ní fa Oja a, ne 'da angui rá ts'edi.

⁵ Pe nugä'be hin dí m mam'be a dí hnumanhoc'be, pe dí m mam'be ngue gue'a ra Cristo Jesús ra Hmu a. Ne dí øt'be ní 'yœhe ga'be, nguetho œmme dí n numanho'be ra Jesús.

⁶ Nu Oja rá mbui di bi manda din ja ran nequi bu mi ja ra 'bexui, guet'a Oja bi yorbu ja ma mbuihu. Ne nangué ran nequi i jaju bu ma mbuihu, sä ga pahmbu rá nuixte Oja. Nguetho ra Jesucristo bi jaju dá pahmbu rá nuixte Oja.

Nám 'buhmbu a ngue di pahmbu a majuani

⁷ Oja bi 'daju rá ts'edi mbo ma mbuihu, tengu n'da ra jahäi bi järpu a xun ngu di muui. Tengu 'bu dyu ts'øehu din xen'a n'dihi. Pe gueru na fa di him ma ts'edi zehehu a ná ørpahu rá 'befi Oja, pe guesé rá ts'edi a bi 'daju.

⁸ Nguetho thocua thoho dí n nu'be yun unbi, pe hingui tu

ma mbu'i'be nangue rá ts'edi Oja dín 'yohe. Ne ja'bu hin dí pã'be 'be'a dán go a dí øt'be, pe hin dím mam'be ngue ga heh ma 'befi'be.

⁹ I 'buh man sui'be pe hin dí 'yose'be nguetho 'buh mam fãts'ihe ra Cristo, ja'bu in nu ran u ma ja'i'be, pe hin dí tu'be.

¹⁰ Hønbu go hapu ga mbε'be, dín nu'be ran unbi, ne sä xcá tu'be nangue rá 'befi ra Jesús dí øt'be, tengu tho 'bu mi du ra Jesús. Pe nangue dí hãt'be yun unbi di nequi dí 'buhmbe ra Jesús, ne di jamansuc'be.

¹¹ Ne thocua thoho xna da thog'be nangue dí øt'be rá 'befi ra Jesús, pe gue'a ní nequi rá ts'edi ra Jesús dín 'yo'be a, ngue i fãxca'be, ne hin'yu ma ts'edi zehε'be.

¹² Janangue'a thocua thoho i thusca man dãteh, pe gue'a man'da gním 'buhmbu Oja xun ho a.

¹³ Nu'a n'da ran 'yohu bi ma maya'bu bu ja rá t'ohni Oja: "Nugã dí εc'yεigã, janangue'a dím mangã na," bi 'yεna. Ngutho dí øt'ã'be ya, dí εc'yεi'be, janangue'a dí mam'be a dí εc'yεi'be.

¹⁴ Ne hin dí su'be, nguetho dí pã'be madá thog'be, pe guet'a Oja ngue bi xox'a ma Hmuhu ra Jesús 'bu mi du, da xoxcã'be tengu bu í xox'a ra Jesús. Ne ahũ dan 'yohu 'bu dá sømhbu bu 'bu a Oja.

¹⁵ Pe nu'u 'be'a gãtho dín nu'be nangue ahũ, n'damhma man'da xtán ngu ahũ guin nuhu rá mate Oja, ne man'da xtán ngu ahũ gui

'yεmfu Oja, jamadi ni mate. Ne gue'a man'da dí t'εspa Oja a buya.

¹⁶ Janangue'a hingui cuent ma mbu'i'be nangue a ma 'befi'be, madague'bu man'da man'da in theh rá ts'edi ma ja'i'be. Pe Oja di un ra ts'edi ma mbu'i'be gãtho yu pa.

¹⁷ Nu'u yun unbi dín nuhu ua ja ra häi hingan ya'a u, pe gue'a man'da dá tĩmhbu ran ho bu mahεts'i. εmme man'da xun ngu ra nuixte gan nuhu bu, xinda gue ran unbi dá nuhu ua ja ra häi.

¹⁸ Hin dím bεmhbu gãtho yun unbi dín nuhu ua ja ra ximhäi, nguetho da tho u. Pe man'da dím bεmhbu 'be'a gãtho hin dín nuhu ya, nguetho nu'a din jagãhu bu mahεts'i hin da tho a.

5

¹ Ne dí pãhmbu ngue ma ja'ihu tengu n'da ra ngu ua ja ra ximhäi, hinga ya'a da hyät'i. Ne nu'bu da yøt' ma ngu ua din ja bu a man'da ma ngumhu bu mahεts'i ngue bi hyø Oja. Ne njãm'bu da gua a, nguetho him bi hyøh yu ja'i.

² Ne nuju dadín xømbu ihu nangue ma ngøc'yεihũ i jajũ ya, ne dín dømdahu di pãrca ma ja'ihu, da gohi ma'da'yo, ngue rán säui bu mahεts'i a.

³ Nu Oja di japi ngue din ja ma ngøc'yεihũ bu.

⁴ Pe nuya ngue dí 'buhmbu ua, ne in nu ran unbi ma ngøc'yεihũ ne dín xømbu ihũ. Pe hin nangue a dín nde ga tuhu n'dihi, pe man'da dín ndehu a ma ja'ihu

ma'da'yo, ngue dí m párcahú ma ngøc'yéihú i ja ya.

⁵ Nu Ojá bi zänni ngue di párcá ma já'ihú, né bi 'dajú rá Hogandáhi ngue ra hmépya majuáni din ja.

⁶ Né dín dø'mate thohú yú pa dí 'búhmbú ua. Nguetho dí páhmbú nu yú pa dí 'búhmbú ma já'ihú i jajú ya, hin dí 'búhmbú ma Hmuhú ra Jesús bú ja rá ngu bú mahéts'i.

⁷ Dí páhmbú majuáni din ja ma ngumhbú bú, nguetho dí éç'yéigáhu Ojá, madague'bú hin dín nuhú.

⁸ Né dín dø'mate thohú ua, pé dí émhú ngue man'da xún ho ga sohmbú ua ma ngøc'yéihú, né ga mbähá bú bí 'bú a ma Hmuhú mahéts'i.

⁹ Pé man'da hnehí thoho dín nde ga øthú 'bé'a in nde ma Hmuhú, madague'a dí 'búhmbú ua ja ra hái, uague dí 'búhmbú bú guerú bí 'bí.

¹⁰ Nguetho da zøn ra pa ngue gátho dyú 'yéç'yéihú jatho dam 'báhmbú bú ja rá hmi ra Cristo, n'da ngu n'dajú. 'Dahmi 'datho ga hámhú 'bé'a yún thehú dá øthú ua ja ra hái. Ga táhmbú 'bú xún ho, ga 'béhmbú 'bú hin é ho.

Bi hogahú 'bé'a nán súhmbú Ojá 'bú mí du ra Cristo

¹¹ Né dí su ga øt'ä a hin da numanho Ojá, janangue'a dí humbi dí xifi 'bé'a dí 'yéç'yéi Ojá ú yú já'i. Nugä'be Ojá i pác'be xún ho 'bé'a majuáni dí øt'be, né nu ahú dín nde ngue gui pác'be xún ho.

¹² Hin dín nde a'be guim bémhú ngue dí m ma nangue

man hose'be. Pé dín nde ngue guin numanhoc'be, guerú da zä gui hecuahú yú já'i ngue i ten'ndú yún 'yohú din 'yéçehé, pé nu'ú yú mbú ú him majuáni ú.

¹³ Pé dí øt'be 'bé'a gátho da numanho Ojá, nguetho dín numanho'be Ojá, madague'a im man yú já'i dí tontogä'be. Pé nu'a 'bé'a dí øt'ä'be da bømanho nangue ahú.

¹⁴ Nangue rán huçcate ra Cristo ná øt'be 'bé'a gátho dí øt'be, nguetho dí páhmbú ngue bi du bi nu ran únbi nangue gátho yú já'i. Né gue'a ní zä dim pomhbú ran únbi ú, tengú 'bú xtán duse ngue xtán guçehé yú ts'oqui.

¹⁵ Né bi du né bi ndants' mahøn'a ngue nde di un ra 'da'yote ú gátho yú já'i. Janangue'a da 'yé'ts'a ní 'yøt' yú pähä zehé ú to da hyún ra 'da'yote, né da 'yøt'e 'bé'a in numanho a.

¹⁶ Janangue'a nuya dá päh man 'yomfénihú, né nuya hin ná numanhohú ma mijá'ihú 'bé'a di ja, tengú mi øthú nu'bú him mi éç'yéihú. Pé gam bémhú tengú bú nam bæn Ojá ú. Né nu'bú him mi éç'yéigä, dí m bæn ngue nu ra Cristo n'da ran 'yohú thoho tengugä, pé nuya hinguin ja bú dí m bængä ya.

¹⁷ Nguetho gátho to'o in 'yohú ra Cristo tengú 'bú ma'da'yo ú, nu yún yon 'yomféni zehé bi 'bé'ú, pé nuya gátho bi gohi ma'da'yo.

¹⁸ Pé gátho bi 'yøzehé Ojá däm 'búhmbú ma'da'yo. Nguetho bi hogahú 'bé'a

madín sũhmbũ Ojã 'bũ mi du ra Cristo. Nε nuya bi 'dajũ ra 'bɛfi ngue ga xihmbũ yũ jã'i 'bɛ'a dí zin a Ojã ɯ, nε da mba ma punbi yũ ts'oqui ɯ gãtho i ɛç'yɛi.

19 Nguetho nu'a Ojã min 'youi ra Cristo nu'bũ mi 'yøt'e 'bɛ'a dí hocpa yũ mbũi yũ jã'i ja ra ximhãi. Nuya hin da gũcpa a rá muui ɯ yũ ts'oqui gãtho to'o da 'yɛç'yɛi a. Nε bi 'dajũ ra 'bɛfi ngue ga xihmbũ yũ jã'i 'bɛpũ dín yãmanhohũ Ojã ɯ.

20 Nujũ ma 'bãigãhũ ra Cristo, ɛmmɛ dí hãh ma mbũi dí xihmbũ yũ jã'i tengu tho 'bũ xtã xisɛ Ojã ɯ, ngue da 'yãpi dí hocpa yũ mbũi, nε dín 'yohũ xũn ho Ojã.

21 Nu'a ra Cristo hin'yũ rá ts'oqui, pɛ bi nu ran ɯnbi nangue ma ts'oquihũ tengu 'bũ yũ ts'oqui zɛhɛ. Janangue'a da 'yɛmbi rán ho a rán hose ra Cristo to'o gãtho da 'yɛç'yɛi 'bɛ'a í du a.

6

1 Nεsɛ a Ojã dí comhbe rá 'bɛfi, nε janangue'a gãtho ma mbũi'be dí xi ahũ ngue gui jamansuhũ rá mate Ojã.

2 Nguetho Ojã bi mam bũ ja rá t'ohni: "Dá øcã ni ndehũ a ra pa gã zojũ, nε dá øt'ahũ ra mate. Nε dá zɛ ahũ ra pa dá yãn ahũ," ɛn'a Ojã. Nuya yũ pa ja bũya Ojã sã da 'yøt'ahũ ran ho, nuya nám pa ya Ojã i sã di pø'ahũ.

3 Nε dí honi xũn ho 'bɛ'a gãtho ga øt'be, ngue hin dí ɯt' yũ mbũi 'da 'bɛ'a dí øt'be,

n'damhma njon di c'ãman'ũ rá 'bɛfi Ojã dí øt'be.

4 Nε nangue 'bɛ'a dí øt'be dín nde ga ut yũ jã'i ngue majuañi yãm 'bɛhniga'be ra Cristo ua ja ra hãi. Nε gãtho dí øt'be xũn ho nε hin dín xømbũi'be, madague'bũ xũn ngu ran ɯnbi dín nu'be. Nε xũn hɛi 'bɛ'a nám 'bũ'be, nε ja'bũ hin dí pã'be 'bɛ'a ga øt'be.

5 Nε xũn ngu yũ nidi i 'bɛnzaga'be, nε dí ofãdi'be, nε dín nu'be 'da yũn 'yo'ts'i 'bũ in cue yũ jã'i. Nε 'da yũ pa ɛmmɛ dí yã'be nangue ra 'bɛfi xũn hɛi dí øt'be. Nε dí äthã'be 'da ɯ yũ xui, hin dí ą'be, pɛ dí tømda'be 'bɛ'a dín ja. Nε 'da yũ pa hin'yũ ga si'be.

6 Pɛ n'datho ma mbũi'be tengu rán sãui a majuañi, nε dá øt'be ran ho nguetho dín 'yo'be rá Hogandãhi Ojã. Nε hin dadí xømbũi'be nangue ma 'bɛfi'be, pɛ dí utã'be yũ jã'i ma yembũi'be nε man huçcate'be.

7 Nε dím mam'be a ram hma majuañi, nguetho di zɛç'be Ojã ga øt'be rá 'bɛfi. Nε nangue ma hocjã'i dí øt'ã'be, hingui sã di yãcpa'be yũ jã'i.

8 Ja'bũ i hnumansuc'be, ja'bũ hin'na, nu'ũ 'da di c'ãman'ũc'be, nu'ũ mi'da im ma xũn ho dí øt'be, nu'ũ 'da im ma dí fehnigã'be. Pɛ madague'a xũn ngu 'bɛ'a man ɯ yũ jã'i, dím mam'be 'bɛ'a ngue majuañi.

9 'Bũ i 'da ngue im ma ngue hingui pãdi 'bɛ'a dí øt'be, pɛ 'bũ i 'da i pãç'be xũn ho. Nε n'dapa ngu n'dapa i husca man ðãte'be, pɛ guexta'a dí

'bɛ'be. Nε xɛn ngu yɛn ɛnbi dɪn nu'be, pε hin dɪ tu'be.

10 Nε nu'bɛ dɪn nu'be ra dumbɛi, 'bex di 'dac'be ran johya ra Hmu mahɛts'i. Nugä'be dɪ hyoya'be, pε xɛn ngu ɛ dɪ jap'be da dɪn a ran ho, nguetho dɪ xicä'be 'be'a di un'na Ojɔ. Nε hin'yɛ 'be'a da zä gam mam'be ngue ma mbɛti zɛhɛ'be, pε hin'yɛ 'be'a dadɪ 'be'be, nguetho Ojɔ di 'dac'be gätho dɪ hom'be.

11 Nu ahɛ ma amigo ahɛ guɪ 'bɛhmbɛ bɛ ja ra hnini Corinto, ya dá xi ahɛ gätho 'be'a dɪm bɛni, nguetho dadɪ huɛc'ahɛ ngue gätho ma mbɛi.

12 Nugä'be majuɛni dadɪ huɛc ahɛ, pε nu ahɛ hin ε ja nin huɛcate nanguecä'be.

13 Pε dɪ xi ahɛ tengu tho 'bɛ ma t'ɛhni ahɛ, dami xoc ni mbɛihɛ nε dɪn ja ahɛ ran huɛcate nanguecä'be, tengu tho dɪ ɔt'be nanguε ahɛ.

Ojɔ i 'bɛpɛ mbo ma mbɛihɛ

14 O guɪn 'yohɛ ɛ 'da ngue hingui ɛc'yɛi Ojɔ, nguetho nte yɛn jahɛ n'da ɛ ɔt' ran ts'o 'bɛ ɔt' ran ho n'da. Nε nte rán jauri ra 'bɛxui a ran nεqui.

15 Nε hin te rán jauri ra Cristo a ra Satanás ngue ra zɪthu, nε hinga 'dat'a im bɛmmi n'da ra 'yɛc'yɛi a hingui ɛc'yɛi.

16 Nε hin te rán jauri rá ngu Ojɔ ɛ yɛ hmite, nguetho ni mbɛihɛ rá ngu Ojɔ ngue i 'bɛi mazai. Nε gue'a bi man Ojɔ maya'bɛ: “Nugä dam 'bɛpɛ mbo yá mbɛi, nε dan 'yohɛ, nε nugä ga ɔt'e yá Ojagä ɛ, nε

nu'ɛ ga ɔt'e ngue ma t'ɛhni gä ɛ,” bi 'yɛn Ojɔ.

17 Jananguε'a bi 'yɛn Ojɔ: “Damɪ 'uehmbɛ bɛ, o guɪ tɛnhdɛ ngue'ɛ hingui ɛc'yɛi, nε 'yo guɪ sähɛ 'be'a xɛn ts'o. Nε ga ɔt'e ngue ni Ojajɛ, nε ga sin ahɛ bɛya.

18 Nε ga ɔt'e ni Tajɛ nε nu ahɛ ga ɔt'e ma ts'ɛnt'ɛ ahɛ nε ma t'ɪxu ahɛ.” Gue'a bi man Ojɔ ngue nuɪxte rá ts'ɛdi.

7

Bim pähyá mbɛi yɛ 'yɛc'yɛi

1 Ma amigo ahɛ dadɪ huɛc ahɛ, ya xɛn ngu yɛn ho bi man Ojɔ da 'yɔrcahɛ, pε jatho ga 'uehmbɛ bɛ i ja 'be'a gätho xɛn ts'o. Nε ga 'uehmbɛ 'be'a in nde di ts'on ma jɔ'ihɛ, nε ma mbɛihɛ. Jatho ga homhbɛ man'da man'da 'be'a dɪ gua'a dán hojɛ, ngue gan numan-suhɛ Ojɔ.

2 Nε nu ahɛ guɪ 'bɛhmbɛ bɛ ja ra hnini Corinto, dami bɛnc'be nanguecä'be, nguetho xinga n'da ahɛ bi nu ran ɛnbi 'be'a dá ɔt'ahɛ, nε hin te dá ɔt'ä'be ngue di ts'on'na ni mbɛihɛ, nε xinga n'da ahɛ dá hä ahɛ ngue m'bɛjua ga ɛn'ahɛ guɪ jurcahɛ.

3 Nuya hin dɪn nde ngue ga dɛmhyá ahɛ, nguetho ya dɪ xi ahɛ ngue ɛmme dadɪ huɛc ahɛ, nε thocua thoho dɪm bɛn ahɛ, asta gue'bɛ ga tugä.

4 Nugä dɪ ɛc'yɛi ngue guɪ ɔthɛ ran ho, nε gue'a ní hyu ma mbɛi a. Nε nu ahɛ gadɪ 'dajɛ ran johya, madague xɛn ngu yɛn ɛnbi dɪn nugä'be, pε ɛmme hu ma mbɛi ran johya.

⁵ Nu'bu má sɔngä'be bu ja ra häi Macedonia, ɛmme xan he'i 'be'a dá øt'be, nguetho hɔnbu go hapu dá tho'be bi zac'be yu ja'i, ne xan he'i 'be'a nám 'bu'be ne mi ja ra mbidi ma mbui'be.

⁶ Pe nu Oja nzäi i hurpa yu mbui u to'o i tu yu mbui, ne bi hyurca ma mbui'be 'bu mi zom bu ra Tito.

⁷ Bi hyurca ma mbui'be nangue gá hyurpa rá mbui ra Tito 'bu gmi 'buhmbu bu. Nu ra Tito bi xicä'be ngue ɛmme bi du ni mbuihu nangue 'be'a gá 'yøthu ngue hingui ho. Ne bi xicä'be ɛmme gmin ndehu guin nuju. Ne nu'bu mi c'aman'ugä 'da, nu ah bu gá yañju. Ne nangue guim bɛnju, man'da i hu ma mbui.

⁸ Bi du ma mbuigä 'da yu pa nangue rá mbudi søcuä dá pɛn'nah bu, pe hin'na ya. Bi du ma mbui nangue ra dumbui dá 'da ah.

⁹ Nuya dadí johyagä, hin nangue bi du ni mbuihu, pe nangue gá päh nin 'yomfɛnih bu mi du ni mbuihu. Ne nu Oja bi japi ngue bi bɔmanho 'be'a dá xi ah. Ne nte man unbi bi gohi 'be'a dá øt'a'be.

¹⁰ Nguetho nu'u i hon Oja 'bu i tu yu mbui, di japi di päh yu mbui nangue yu ts'oqui, ngue da yäni, ne da 'ue'a ra dumbui buya. Pe nu'bu i tu yu mbui ngue hingui pädi 'be'a da 'yøt'e ne im bɛn ra ximhäi, hin di päh rá mbui 'bu, pe man'da di un ran date buya.

¹¹ Nu ni dumbuihu bi 'da ah ran 'yomfɛni xan ho nangue gá hyomhu Oja, ne

ɛmme gá hyumbi gá hoju 'be'a bin ja. Ne ɛmme gá numan'ahu a ngue bi 'yøt' ra ts'oqui, ne ɛmme gá suhu 'be'a bin ja. Ne gá un ran unbi to'o bi 'yøt' ran ts'o, ne ɛmme gán ɛhyahu gui 'yøthu ran ho. ɛmme gmin ndehu xcä mbagä bu xcä ze ah. Ne ya gá 'yuhmbu bin ho a ra ts'oqui gmin 'yohu.

¹² Jananjabu gue'a dá ot'ahu ra søcuä a, ngue hinga hont'a ngue di hoc rá mbui a ran 'yohu ngue bi 'yøt' ran ts'o, xinga gue'a bi t'ørpa ran ts'o, pe nangue ma søcuä dá ot'ahu, Oja bi zä bi 'yut'ahu ngue majuani gui tɛngahu.

¹³ Janangue'a ɛmme hu ma mbui'be. Ne man'da dadí johya'be nu'bu mi xic'be ra Tito ngue gá hyurpa rá mbui a nangue 'be'a gá 'yøthu.

¹⁴ Ne dá xih ra Tito, gue da t'ømanho a rá m hma bu gui 'buhmbu. Ne gue'a gá 'yørpah, gá 'yømanho a ram hma bi xi ah. Janangue'a hin dí pe'ts' ma sägä nangue 'be'a dá xifi, pe ɛmme i hu ma mbui.

¹⁵ Nguetho nu'bu mí mba bu ra Tito, ɛmme gá numan-suhu, ne ɛmme gán ɛhyahu gá 'yøthu 'be'a gätho bi xi ah. Janangue'a man'da bin ja rán huɛcate ra Tito nangue ah bu.

¹⁶ Ne ɛmme hu ma mbui nguetho sä ga ɛc'yei ngue majuani gui øthu ran ho.

8

1 Ma z_u cu'ah_u, dín nde ah_u gui p_hmb_u 'be'a gátho bi 'y_ot' rá mate Oj_á b_u mbo yá mb_ui y_u 'y_ec'y_ei dim peti b_u ja ra hái Macedonia.

2 Nu y_u 'y_ec'y_ei b_u bi nu ran _unbi nguetho y_u hyoya thoho _u. P_e guemhma ξ mm ϵ i ja ran johya yá mb_ui, n ϵ man'da man'da di unda y_un t'unni yá mi'y_ec'y_ei_h.

3 Nugä dí h_áxanju_áni ngue bi unni x_un ngu, madague'a hin'y_u 'be'a da gop_u ja rá nguse, n ϵ rá pähäz ϵ h ϵ bi uni.

4 N ϵ bi 'y_ác ra mate ngue n ϵ '_u da gom'ma ram f_áts'i din t'un'nd_u y_u hyoya 'y_ec'y_ei b_u ja ra hái Judea.

5 N ϵ man'da x_un ho bi 'y_ot'e xinda gue'a dá b ϵ ngä, nguetho m'bet'o thoho bi hyon rá pähä Oj_á ngue di b ϵ nbi 'be'a da 'y_ot'e, n ϵ nub_uya bi xiqui ngue da mbäxqui ga f_áx _u y_u cu.

6 Nu ra Tito rá mb_udi bi xi ah_u nangue y_un t'unni gui umhb_u. N ϵ dá xi'be ra Tito di jua'a di peti gátho nin t'unni_h gá mamhb_u gui umhb_u, nangue nin hu ξ cateh_u, ngue ra mate thoho.

7 Nu ah_u ξ mm ϵ x_un ngu y_un ho gui θ th_u, n ϵ i ja ni t' ξ c'y_ei_h x_un ho, n ϵ sä guim mamf_u rá m hman Oj_á x_un ho, n ϵ ξ mm ϵ guí p_hmb_u x_un ho, n ϵ ξ mm ϵ guí ξ hya gui 'y_oth_u rá 'b ϵ fi Oj_á, n ϵ ja ah_u nin hu ξ cateh_u nanguecä'be. P_e nuya x_un ho 'b_u gui umhb_u x_un ho nin t'unni_h, n'damhma hin te gui 'b ϵ hmb_u nangue rá 'b ϵ fi Oj_á gui θ th_u.

8 Nugä drá Pablogä hin dín nde ga manda ah_u 'be'a gui θ th_u. Nuna 'be'a bi 'y_ot' y_u cu b_u ja ra hái Macedonia, n'da ra hm ϵ pya a. Nu'b_u ngub_u gui 'y_oth_u, da zä ga p_ácä ngue majua_{ni} i ja ah_u nin hu ξ cateh_u nangue y_u 'y_ec'y_ei.

9 Nguetho guí p_hmb_u rá mate ma Hmuh_u ra Jesu-cristo. Nu'a tengu 'b_u ra m ϵ mbeti a, p_e bin hyoya nanguej_u ngue bi nde din jaj_u x_un ngu.

10 Nuya i ja a ga xi ah_u 'be'a dím b ϵ ngä. X_un ho 'b_u gui juahmb_u 'be'a gá damhb_u má j ϵ ya, nguetho ξ mm ϵ gán ξ hyah_u má j ϵ ya gá un nin t'unni_h.

11 Nuya dami p ϵ th_u nin t'unni_h, n ϵ daman ξ hyah_u ya, tengu 'b_u rá mb_udi gá b ϵ mhb_u, n ϵ gui umhb_u 'be'a gátho sä gui umhb_u.

12 Nu'b_u ja a nde di un a n'da, Oj_á da numanho, 'b_u gue'a rán theui 'be'a p ϵ 'ts'a n'da a di uni.

13 P_e hin dí ξ na go din d α nh_y ϵ i _u 'da o dim m ϵ mbeti _u 'da nangue a gá unhd_u, n ϵ nu ah_u b_uya hin'y_u 'be'a gui hyomhb_u.

14 P_e nu'a dí xi ah_u, p_e nuya x_un ngu i ja ah_u, x_un ho 'b_u gui unhd_u ts'_u _u 'da hin'y_u 'be'a da hyoni. N ϵ nu'b_u da z θ n ra pa ngue hin'y_u 'be'a gui hyomhb_u, nu'_u di z ϵ ah_u _u. Janangue'a gátho thocua thoho din ja 'be'a da hyoni.

15 N ϵ gue'a mán t'o'ti b_u ja rá m hman Oj_á: "To'o di peti x_un ngu, p_e hin da bong thoho a da hyon ϵ , p_e n ϵ '_u di

peti z_h ts'utho, hin te di 'bedi.”

Ra Tito ne'uh in 'yoh_h

16 Dí emfe jamadi Oja ngue bi 'dac mam fäts'i'be ra Tito, ngue ne'a emme im be_n ah_h ne emme ehya nanguie ah_h.

17 Ngue nu ra Tito min nde da 'yot'e 'be'a dá xifi, ne'a mi ja rá pähä zeh_e da mba b_h.

18 Ne da mb_e ra Tito na man'da ra cu ngue dí penhdä b_h, nu'a im man rá_m hman Oja x_hn ho, ne gätho y_h 'y_ec'y_ei ngub_h im ma nanguie'a.

19 Ma mi'y_ec'y_eih_h bi huanhna ran 'yoh_h na, ngue dan 'yohe 'b_h dá haxhe ra mbeti b_h Judea. Ne gue'a ná uh man hu_ecatehe ngue dín nde ga fäx ma cuh_h, ne dí nuixte ra Hmu mah_ets'i a.

20 Nugä'be dadí jamansu 'be'a dí ot'be nanguie y_hn t'unni x_hn ngu, nguetho hin dín nde din ja 'be'a dí c'aman'uc'be. Ne gue'a í than'nd_h mi'da y_h cu ngue ga mbähmbe 'b_h dá haxhe a ra mbeti.

21 Nguetho dín nde ga ot'be gätho x_hn ho b_h na nu Oja ne_p na nu ma mijä'i'be.

22 Ne ga pen'nah_h b_h man'da ra cu mah_on'a ngue da mbähä ra Tito. Ne nuna dí pähmbe ngue ra 'y_ec'y_ei x_hn ho na. Nehna emme ehya da 'yot'e x_hn ho rá 'befi Oja. Emme nde da mba b_h da nu ah_h, nguetho ya dá xihna nanguie ni hogant'ot'eh_h.

23 Ne nuna ra Tito, man 'yo'be nanguie ma 'befi dadí ze ah_h. Ne nu'uh mi'da in 'yoh_h ra Tito, yám 'behni _h y_h 'y_ec'y_ei

dim peti ua. Ne da mbäx ah_h nanguie rá 'befi Oja, gue'a dín nequi x_hn ho rá nuixte ra Cristo b_h guí 'bühmb_h.

24 Nuya dami 'yorca'be ra mate gui simanhoh_h y_hn 'yoh_h, n'damhma gätho mi'da y_h 'y_ec'y_ei da badi ngue majuani i ja nin hu_ecateh_h, tengu tho dím mangä ngue nzäi i ja ah_h ran hu_ecate.

9

Di pet y_hn t'unni nanguie y_h mi'y_ec'y_eih_h

1 Nugä hingui jatho ga xi ah_h nanguie gui zehmb_h ni mi'y_ec'y_eih_h, nanguie y_hn t'unni gui unhd_h.

2 Nguetho dí pädi ngue emme i ja ah_h ra pähä gui zehmb_h _h. Ne ya dá xih y_h jä'i ngue i 'bucua ja ra häi Macedonia 'be'a guí oth_h b_h ja ra häi Acaya. Dá xihya ngue gán ehya_h gá pet nin t'unnih_h má jeya. Ne y_h cu ua nde da den'nah_h 'be'a guí oth_h.

3 Nuya dí pen'nah_h ya y_h cu da mbäx ah_h gui peth_h nin t'unnih_h jannanguie'a di ja b_h 'b_h dá söngähe b_h, ne din nequi ngue guín ehya_h gui fäx_h y_h hyoya, tengu dá xih y_h cu ua ngue guí oth_h.

4 Ne nu'b_h ga mbähmbe b_h _h 'da y_h mengu ua ja ra häi Macedonia, ne hin xquín ehya_h gui pet nin t'unnih_h, ga pe'ts' ma säh_h 'b_h. Nguetho emme dí e'c'y_ei guí oth_h 'be'a guím mamhb_h.

5 Jananguie'a dá xihya y_h cu dim 'bet'o da mba b_h, di

ze ah_u, n'damhma da zä gui p_eth_u gätho nin t'unni_u, di jua a gá mamhb_u. Ne nu'b_u dá mbähmbe b_u, ya xti guadi xqui p_et'_u gätho nin t'unni_u. Ne nu man 'yohe da b_adi ngue gá umhb_u nangue ni pähä zeh_eh_u, ne hin nangue dá xi ah_u.

⁶ Dami b_emhb_u ya, to'o i tu z_u yoho y_u hmudä, z_u yoho da xoc'_u, p_e to'o da duhu x_un ngu, da xoqui x_un ngu _u. Janangue'a mpähä thoho gui unhd_u y_u hyoya y_un t'unni, ne nu Oj_a x_un ngu ran j_api di 'da ah_u b_aya.

⁷ N'da ngu n'da di uni tengu im b_en rá mb_ai zeh_e di uni. O gadí umhb_u 'b_u hin guín ndese ni mb_aih_u, p_e xinga gue'_u mi'da da xi ah_u gui umhb_u. Nguetho Oj_a di hu_ec'_u to'o i ja ran johya di uni.

⁸ Nu Oj_a sä di 'da ah_u x_un ngu, janangue'a dí gua a gui hyonse_u, p_e ne'a thocua thoho gui unhd_u to'o hin'y_u 'be'a da hyoni.

⁹ Nt'o'ti b_u ja rá m hman Oj_a to'o ngue di unni x_un ho _u y_u hyoya, nu'a rá hogant'ot'e da gohi maz_ai.

¹⁰ Nguetho nu'a Oj_a ngue nz_ai di un y_u hmudä to'o i tup_u ja ra hu_ahi, ne di japi din x_andi ngue din ja 'be'a da zi, guet'a Oj_a di 'da'ah_u ra hmudä dán x_and ni hogant'ot'e_u, tengu b_u nan x_and y_u hmudä b_u ja ra hu_ahi.

¹¹ Nu Oj_a di 'daj_u x_un ngu, n'damhma da zä x_o ga thoj_u x_un ngu b_aya. Ne nu'b_u dá undähe nin t'unni_u, ne to'o

da hy_ani da 'y_es_pa Oj_a ne di un ra jamadi Oj_a.

¹² Yoho y_un ho da b_oni nangue nin t'unni_u, nu y_u 'y_ec'y_ei din ja 'be'a da hyoni, ne gätho _u di un ra jamadi Oj_a b_aya.

¹³ Ne gätho to'o da hy_an nin t'unni_u da 'y_es_pa Oj_a, nguetho nu nin t'unni_u ra hm_epya a ngue maju_ani guí _ec'y_eih_u rán ho ma'da'yo ra Cristo, ne _emme di johya ngue guí p_ahmb_u ni cuh_u _u, ne'_u gätho mi'da y_u cu.

¹⁴ Ne to'o da hy_an nin t'unni_u, da 'y_ap Oj_a da mb_ax ah_u, ne di hu_ec ah_u b_aya, nguetho i ja ah_u x_un ngu rá mate Oj_a b_u mbo ni mb_aih_u.

¹⁵ P_e jamadi Oj_a nangue ran t'unni _emme x_un ho bi 'daj_u, ngue rá Ts'ant'_u, ne hin-gui sä gam b_emhb_u hangu na ngu di muui a. Janangue'a nu'b_u dí m b_emhb_u 'be'a bin 'daj_u, hin ga hy_oj_u 'be'a dí p_esh_u 'b_u.

10

I ja rán t'edi ra Pablo 'be'a da xih y_u 'y_ec'y_ei

¹ Nugä drá Pablogä, _emme dí n de ah_u gui 'y_ohmb_u a ga xi ah_u, p_e janate tho ga xi ah_u, tengu thoho 'b_u da xi'azeh_eh_u ra Cristo. Nguetho guí 'b_uhmb_u b_u 'da _u sä _ena mbe dí n su 'b_u dí 'b_uhmb_u b_u, ngue'a janate tho dí m mangä, p_e nu'b_u dí p_en'nah_u ma s_ocu_a, _emme nts'edi dí m mam b_aya, sä _en _u 'da.

² Nu'b_u dá mbagä b_u, hin dí n de ga ut'ah_u hangu rá

ts'edi man zambai, pe sä ga damhyagä ts'u to'o im ma ngue dím bɛnsegä'be 'be'a dí øt'be.

3 Majuani dyu ja'i thohoga'be ua ja ra ximhai, pe hin dí tɪm'be ua a ra ts'edi ná tafu ra ximhai.

4 Nujɪ hinga gue'a ma ts'edizehɛ nán sɪhmbɪ, pe rá ts'edisɛ Oja a ná tafu rá ts'edi ran ts'o.

5 Nangue rá ts'edi Oja dí hecuahɪ yán 'yɛts'i yɪ ja'i nangue 'be'a pɛsɛ, ne'u hinguin nde da ba Oja. Ne nu rá ts'edi Oja da zä di pärpa yán 'yomfɛni yɪ ja'i ngue 'da'anguui da bɛmhɪ ra Cristo.

6 Ne nu'bu ya dá pa'be ngue majuani guí øthɪ 'be'a in nde Oja, nugä ga hut'anzambai ngue ga 'uec'u 'da guí 'bɪhmbɪ bu, ngue hingui nde da 'yøt'a in nde Oja.

7 Dami bɛmhɪ ya 'be'a i t'øt'ahɪ. 'Bu i 'da ahɪ ngue im bɛni ngue majuani in 'yohɪ ra Cristo, xɪn ho 'bu, pe jatho da baði ngue necä'be dín 'yo'be ra Cristo.

8 Hin dí pe'ts' ma sä xɪn ngu yɪ nidi ga xi ahɪ, ngue bi 'dac man t'ɛdi'be Oja. Nu Oja bi 'dac'be ra ts'edi ga ze ahɪ man'da guí paɪhmbɪ Oja, pe hin nangue ga ts'ongä'be ra 'beɪ bu.

9 Nugä hin dín nde guí suhu nangue 'be'a dí øt'ahɪ.

10 Nguetho 'bɪpɪ 'da di c'aman'ugä, ne ɛn'u: "ɛmmɛ ja rá ts'edi rá søcuɔ ra Pablo, pe nu'bu i 'bɪcua hin'yɪ rá ts'edi,

ne hingui sä din ya xɪn ho," ɛn u'da.

11 Pe jatho guim bɛmhɪ 'da ahɪ ngue tengu bu nan ja rá ts'edi u ma søcuagä, ne ngutho 'bu dá xi a zɛhɛhɪ.

12 Nugä'be hinga 'da'igu dím bɛmhɪ yɪ ja'i i 'bɪpɪ, ngue i ja ran 'yɛts'i nangue 'be'a ɛna pɛsɛ u. Pe nu'u to'o im bɛni man'da i pɛsɛ xinda gue'u mi'da, pe hingui pa a majuani. Nguetho sä i nuɪspa yá mijä'ihɪ nangue 'be'a im bɛnsɛ.

13 Pe nugä'be hin dím mam'be man'da ja man t'ɛdi'be xinda gue'a bi zänga'be Oja, pe hønt'a dí øt'be 'be'a i xic'be Oja. Ne bi xic'be Oja dam pe'be bu guí 'bɪhmbɪ.

14 Ne njon da zä da 'yɛna man'da bi tho'a dá øt'be, xinda gue'a bi xic'be Oja 'bu mbɪdi thoho dá søm'be bu guí 'bɪhmbɪ dá xi ahɪ rán ho ma'da'yo ra Cristo.

15 Ne hin dín nde ga ɛm'be ngue ma 'beɪ'be 'be'a bi 'yøt'u mi'da bu guí 'bɪhmbɪ, hønt'a ma 'beɪ'be ga ja ahɪ guim bɛnthɪ ni t'ɛc'yɛihɪ xɪn ho, ne gue'a dí zä ga øt'be man'da ra 'beɪ bu, 'bu da xic'be Oja.

16 Ne sä ga mbɛ'be bu mi'da yɪ hnini buya ngue man'da yatho guɛpɪ njom bi xih yɪ ja'i rán ho ma'da'yo ra Cristo. Ne njon da zä da ma ngue n'dan'yo dá thocpa rá 'beɪ bu.

17 Hingui ho 'bu din 'yɛzɛhɛ n'da, pe man'da da hyädumbɪ da 'yɛspa ra Hmu mahɛts'i.

18 Nguetho hin te di muui 'bu din 'yɛzɛhɛ n'da, pe nu'bu

i øt'e 'be'a da numanho Oja, gue'a di muui.

11

Ra Pablo bi ma nangue yu hyäte

¹ O gadín xømbuih_u 'be'a dí xi ah_u ya, madague'a dí ya_tontogä ts'ü.

² Pε nugä εmme dí hah ma mbui nangue ah_u, nguetho i ja b_u mbo ma mbui rán huεcate Oja. Ne εmme dín nde ah_u hønse ra Cristo guin numanhoh_u, tengu n'da ra hmute ngue hin di ts'on rá mbui, hønt'a in numanho a to'o dim 'buhmi.

³ Pε dín su ngue di ts'on nin 'yomfēnih_u nangue ra fehni im man ra zīthu, tengu thoho bi 'yørpa ra zīthu ra Eva rá mbu_di thoho, ne ts'urp_u thoho di ja ah_u ngue hinga gätho ni mbuih_u guin numanhoh_u ra Cristo.

⁴ Pε εmme guí øhmb_u 'be'a gätho i xi ah_u 'da y_u ja'i ngue i søm b_u guí 'buhmb_u, madague'a i xi ah_u n'dan'yo ra Jesús ngue'a hin din theui a dá xi ah_u, ne n'dan'yo n'da ran 'yomfēni in nde di 'da ah_u, ne i xi ah_u n'dan'yo thoho nangue ran ho ma'da'yo, xinda gue'a dá xi ah_u.

⁵ Pε nugä hingui coh ma ts'εdigä xinda gue _u 'da guí tēnh_u, ngue im manse ngue man'da yú 'bäih_u ra Jesucristo.

⁶ Pε dí paçä a majuani ran 'yomfēni nangue Oja, ne gue'a dá ut'ah_u x_un ngu y_u nidi, madague'a hingui sä dan høt'ahy_u tengu' _u y_un 'yoh_u.

⁷ Uague guí εmh_u hingui ho dá øt'ä nguetho nte dá haç'ah_u 'b_u má mangä rán ho ma'da'yo ra Cristo b_u. Pε dá øt' ra 'befi dá honse man ts'ihme, nguetho min nde ga zε ah_u.

⁸ Ne nu'b_u má xän'nah_u b_u, nu' _u y_u 'yεc'yēi i 'bup_u mi'da y_um peti, gue' _u bi 'dacä 'be'a dá hongä b_u, janangue'a bi zä dá xi ah_u ran ho ma'da'yo ne nte dá ä ah_u.

⁹ Ne nu'b_u mám 'buhmb_u b_u, him mi ja 'be'a dá hongä, ne hin te dá ä ah_u. Pε nu'b_u mí zø_m b_u ma cuh_u y_u mēngu macedonia, bi 'dacä 'be'a madi 'becä. Ne ngub_u ga øt'ah_u mahøn'a b_u, hin te ga ä ah_u.

¹⁰ Ne dím ma majuani b_u ja rá hmi ra Cristo, ngue hin te ga haçua y_u cu 'bup_u ja ni häih_u Acaya, nangue rá 'befi Oja dí øt'ä b_u, ne njon da zä da xiqui ga äh ra mbeti.

¹¹ Ha gue'a dí øt'ä gní 'yεmh_u hin dadí huεc'ah_u, pε Oja i pa_di ngue dadí huεc'ah_u.

¹² Ne ga thoqui tengu dá øt'ä, n'damhma di nequi ngue hinga 'da'igu dí øthe y_u hyäte madague'b_u ná ya_t'a εna i øt'e x_un ho rá 'befi Oja.

¹³ Nu _u im manse _u εna yú 'bäih_u ra Cristo, pε him majuani im man _u, y_u hyäte thoho, ne hin yú 'bäih_u ra Cristo _u.

¹⁴ Pε nde'b_u hin gui hyonya thohoh_u 'be'a i øt'_u, nguetho ne_ε a ra zīthu da zä da hyä ah_u, da zä da 'yøt'e tengu 'b_u n'da ra hogam'behni mahęts'i bá pēn'na Oja.

¹⁵ Janangue'a 'da'igu øth_u _u

yá 'yēhe ra zīthu, nē im bēn yu jā'i yu hogam'behni u. Pē da zōn ra pa da nu ran unbi din theu 'be'a bi 'yōt'e.

Ran unbi bi nu ra Pablo nguetho rá 'bāiui ra Cristo a

16 Pē ēmmē dí nde ahū guí 'yōhmbū 'be'a dí xi ahū, madague'bu guím bēmhbu ngue dí tontogā ts'ū 'bu dí manse 'be'a dí ōt'ā.

17 Nu'bu dí mánse 'be'a dí ōt'ā, ēna gue'bu hinga gue'a bi xicā Ojā ngue gam ma, pē ēna gue'bu dí tontogā ts'ū 'bu dí manganā tengū na.

18 Pē nu yu 'yohū bu i xi ahū nangue yūn hose, nuya necā ga xi ahū ts'ū nangue man hose.

19 Nu ahū ēmmē xūn ho nin 'yomfēnihū, pē ēmmē guí ēhyahū guí ōhmbū 'be'a i xi ahū yu tonto.

20 Nē ēmmē gadí hohū gan 'yēhēhū to'o in nde di manda ahū, madague'bu i hā ahū o gue i ā ahū 'be'a gātho i ja ahū. Nē guín numansuhū u ēmmē din 'yēzēhē, madague da mbep'a ni hmihū, pē guexta'a guí tēhdu u.

21 Nugā'be hingui sā ga ōt'be tengū u, pē gue'a gním mamhbū hīn'yū ma ts'ēdigā'be. Nu'ū yu 'yohū guí 'būhmbū bu im man yūn hose. Necā ga hut'anzambū gam mangā ts'ū nangue man hose, tengū n'da ra tonto.

22 Ná yāt'ū ngue yu hebreo u, pē necā drá hebreogā. Nē ná yāt'ū gue yu israel u, pē necā drá israelgā. Nē ná yāt'ū gue yūm bom'beto ra

Abraham u, pē necā drám bom'betogā ra Abraham.

23 Nē ná yāt'ū ngue yū 'yēhe ra Cristo u, pē nugā man'da drá 'yēhēgā a ra Cristo xinda gue'ū. Nuya dí manganā tengū n'da ra tonto. Nugā man'da xūn ngu ra 'befi dí ōt'ā xinda gue'ū 'da yūn 'yohū, nē man'da xūn ngu yu nidī dán ofādigā, nē xūn ngu yu nidī dá nu ran unbi nangue yūm fēi, nē xūn ngu yu nidī mi ēna xtá thogā.

24 Nē cāt'a nidī bi 'yōrcā 'dāte ma 'de'magato yūm fēi u ma mēngue yu judío.

25 Nē nhyundī bi 'benzagā, nē n'dandī yu jā'i bi bat'adogā. Nē nhyundī ān xēn'a ra barco mi hugā būya, bi zo bu ja ra dehe, nē 'dāte ma goho ora dá o bu ja ra dehe būya.

26 Pē xūn ngu yu nidī dán 'yogā nē xūn ngu yu nidī má guerpū xcā tugā bu ja yu dāthe, nerpū 'būh yu bē. Nē bi gorcā ra 'yu ma mēngue yu judío, nē'ū hing yu judío. Nē mi ēna xtá thogā bu ja yu hnini nerpū ja yu dāpo. Nē dá hu yu barco bu ēmmē en ra dehe ran dāhi ēmmē nts'utho. Nē mi ēna xtá hyogā u yu hyāte 'yēc'yēi.

27 Nē ja'bu ēmmē dá yācā nangue ma 'befi, nē bin unba ma jā'i, nē ja'bu nya'a thoho hīn dán ācā. Nē ja'bu nya'a thoho hīn dán sihmēgā, xinga gue ra dehe dá sigā. Nē ja'bu xūn sē nguetho hinga xōt'a ma pahni gā.

28 ēmmē xūn hēi 'be'a dí ōt'ā, nē'ū yu 'yēc'yēi gātho hōnbū go hapū dim peti ēmmē dí

hãdumbũ ga jamansugã Ʃ.

²⁹ Nε'a dí øt'ã 'da'angu dí sãgãhe Ʃ 'bε'a gãtho i sã Ʃ, nu'bũ 'bũ a n'da ra 'yεc'yεi xũn güent'i, dí com'be rán güent'i a. Nε nu'bũ n'da ra 'yεc'yεi i øt' ran ts'o, nugã εmme dí cuεgã nangue a to bi 'bεpi da 'yøt'e.

³⁰ Pε nu'bũ i ja a dín nde dá yãdã, pε hønt'a dán güent'igã dá yãdã.

³¹ Nu Ojã rá Ta ma Hmuħ ra Jesucristo majãpi mazãi a, i pãdi ngue hing ra fεhni dím mangã.

³² Tengu dá øt'ã n'dandĩ nu'bũ máam 'bũcã bũ ja ra hnini Damasco, nu'bũ min ts'ũt'abi ra Aretas, nε nu'a ra ts'ũt'abi bi xi Ʃ yũ dofũi da gorca ra 'yu bũ ja ra goxthi rá mbã't'i ra hnini, mim bεni ngue da bεndgã bũ.

³³ Pε nugã dá pøngã bũ ja n'da ra ventana nε dá hugã bũ ja n'da ra dã'bøts'e, nε nu'ũ ma amigo bi çã'ma ra 'bøts'e ngue ra xãhi bũ thi rá mbã't'i ra hnini. Nε him bi bεndgã Ʃ yũ cot'yu. Mahotho dá øt'ã 'bũ má pøngã bũ ja ra hnini Damasco.

12

Ojã bi 'yurpũ mahεts'i ra Pablo

¹ Nu'bũ dím mansεgã 'bε'a dí øt'ã, hin te di muui. Pε guemhma ga xi aħũ 'bε'a bi 'yurcã ra Hmu mahεts'i 'bũ n'dandĩ.

² Bi bongã 'dε'magoho njεya Ojã bi zixcã bũ mahεts'i. Hin dí pãcã 'bũ nε'a ma ngøc'yεi o hin'na, pε Ojã pãdi 'bεpũ ín ja.

³ Hønt'a dí pãcã ngue dá mba mahεts'i, hin dí pãcã 'bũ n'youi ma ngøc'yεi o hin'na, hønt'a Ojã pãdi 'bε'a dá øt'ã.

⁴ Nε nu'bũ mí ts'ixcã bũ guepũ mahotho, dá øcã 'bε'a bi hmam bũ, nε njongui man yũ jã'i tengu a. Nε him bin 'dac ran t'εdi gam ma 'bε'a dá øpũ.

⁵ Nε nuna bi t'ørcã i sã xcã yãdã a 'bũ gue'a xcã bεni gam ma, pε hønt'a man hosegã gam mangã ngue dí pãcã hin'yũ ma ts'edi zεhegã.

⁶ Nugã i jagã 'bε'a xcan 'yεxã 'bũ xcã ndegã nε hin dadín hyät'ã tengu 'bũ ra tonto, nguetho da zã xcã ma majuãni 'bε'a bi t'urcã. Pε hin dín nde ngue gue'a dí t'εscã a, pε dín nde ngue gue'a in nuse yũ jã'i a dí øt'ã dí numansugã Ʃ, nε'a 'bε'a øse ngue dím mangã.

⁷ Nugã dá nugã εmme mahotho bũ. Pε nu ra zĩthu bi 'dacã n'da ran Ʃnbi dí sãgã. Nε Ojã bi un ran t'εdi da 'yørcã, ndeque hin dan 'yεzεhegã nangue 'bε'a bi 'yurcã Ojã.

⁸ Nε hyundĩ dá äpã Ojã ngue di 'uec'i ts'ũ ran Ʃ i jagã.

⁹ Pε nu'a Ojã bi xiqui hin di 'uec'a ran Ʃ, pε di 'dacã rá mate nε rá ts'edi sã ga hãt'ã ran Ʃnbi. “Nu'bũ hin'yũ ni ts'edizεhe, man'da di nεqui ma ts'edigã,” i εngã Ojã. Janangue'a nu'bũ hin'yũ ma ts'edi zεhegã, man'da εmme dadín johyagã, nguetho dí pãcã ngue'a man'da dí nεqui rá ts'edi ra Cristo.

¹⁰ Nuya hingui tu ma mbũi 'bε'a dí øt'ã, madague'a xũn

ngu yæn ænbi dín nugä, ngue di c'aman'æg yæ jã'i, uague i pa ma æguigä. Ne hingui tu ma mbæi nangue 'bæ'a i ørca yæ jã'i 'bæ dÍ øt' rá 'bæfi ra Cristo. Nguetho nu'bæ hin'yæ ma ts'edi, pæ man'da di 'dac rá ts'edi ra Cristo.

I hq̄h rá mbæi ra Pablo nangue yæ 'yæc'yæi bæ Corinto

11 Nu'a 'bæ'a guím bængahæ, jatho ga xi'asæhæ 'bæ'a dí øt'ä, tengu 'bæ drá tontogä. Man'da xæn ho 'bæ xquím mansæhæ man hogä xinda gue'bæ gam mansægä. Nu yæn 'yohæ guí tenhdæ, hin'yæ 'bæ'a i ja æ ngue hin'yægä, madague'a nte i jagä a di muui.

12 Nu'bæ mám 'bæcä bæ, dá ut'ahæ ngue majuæni ma 'bäigä'be ra Jesucristo, hin dán xømbæi 'bæ má ut'ahæ yæn t'øt'e nuixte ne yæ hyonya nt'øt'e gue gä nusehæ 'bæ mám 'bæhbæ bæ.

13 Hanja guím mamhbæ ngue hin dá øt'ahæ bæ tengu dá øt'ä bæ 'bæh mi'da yæ 'yæc'yæi. Pæ 'da'angu dá øt'ahæ, pæ hønt'a n'da, ngue hin dá ä ahæ 'bæ'a dá hongä. Ha gue'a gni 'yænijæ hingui ho a dá øt'ä. Pæ dami pungahæ 'bæ.

14 Nuya ná hyundi ga mbagä bæ. Ne hin te ga ä'ahæ 'bæ'a dí hongä mahøn'a, nguetho hin dín ndegä a ni mbætihæ, pæ dín ndegä gan jahæ tengu 'bæ ma t'æhni ahæ. Ne hinga gue'æ yæ t'æhni i pæ'ts'i 'bæ'a i hon rá ta o rá mbe. Pæ nu yæ ta ne yæ mbe i pæ'ts'i 'bæ'a da hyon yá t'æhni.

15 Pæ da hyu ma mbæi 'bæ da zä ga 'bædi 'bæ'a gätho dí pæ'ts'i guerpæ da zä ga hon'na ran ho ni mbæihæ, ne guerpæ go him mi sä dam pæfi ga zæ'ahæ. Pæ masque hin gadí huægahæ tengu bæ na huæc'ahæ.

16 Ne guím mamhbæ majuæni ngue hin te dá hæcä ni mbætihæ, pæ guím bæmhæ 'da ahæ ngue dá tæcä ni mbætihæ ngue guí æmhæ dá hä ahæ.

17 Ha guím bæmhæ dá hä ahæ ngue dá pæn'nahæ yæm 'bæhni bæ.

18 Nugä dá ndep ra Tito da mba bæ, in 'youi man'da ma cuhæ. Guí pæhmbæ hin te bi dæha ngue dæmá 'yä ahæ. Nguetho 'da'ingu dím bængä'be ra Tito ngue dadí huæc'a'be, ne 'da'ingu bæ na øt' ma 'bæfi'be.

19 Ma cu'ahæ, dadí huæc'ahæ, dín 'yohæ ra Cristo. Ne Ojå pædi majuæni a dím mam'be ya, ngue dí hom'be 'bæ'a dín te ni mbæihæ. Janangue'a dí honi ga tæpæ æ yæm hma him majuæni, ngue im man'æ yæ hyäte di ægui. Ne hinga gue'a guím bæmhæ 'da ahæ, ngue guí æmhæ dí hom'be guin numanhojæ.

20 Pæ dí su ngue hin gan numanhogä 'bæ'a guí øthæ bæ 'bæ dá mbagä bæ. Pæ ne da du ni mbæihæ 'bæ'a ga xi ahæ bæya. Dí su ngue ga tijn ahæ gadín sæhmbæ n'da ngu n'da ahæ, ne gadín sæyabahæ, ne gadín cuæfæ n'da ngu n'da ahæ, ne gadín tæfæ n'da ngu n'da ahæ, ne gadín c'aman'æhæ, ne gadín 'yøspatho 'bæ'a gadín xihmbæ, ne gadín 'yæzæhæhæ, ne dí su ga

tɪn ahɐ hinga gue'a guí øthɐ bɐ
ja nim pɛtɪhɐ.

²¹ Nɛ nu'bɐ dá mbagä bɐ,
dí su ngue ma Ojɔhɐ di jaqui
ga pɛ'ts' ma sä nangué 'bɛ'a
guí øthɐ bɐ. Nɛ din jagä
ra dumbɛi nangué to'o bi
'yøt' ran ts'o mam'bet'o, nɛ
guexta'a hin ni päh yá mbɛi,
him bi 'yäp rá punbi Ojɔ
nangué ran ts'o bi 'yøt'e, gue'ɐ
bi 'yøt' ran 'yomt'ɛni, nɛ'ɐ bi
zinba yá xisu mi'da yɛn 'yohɐ.

13

*Rán zofo ra Pablo, nɛ yɛn
zɛngua*

¹ Na hyundi ya ga mbagä
bɐ gan nu ahɐ. Nɛ nu'bɐ
dá mbagä bɐ, ga juɔnbä ɐ i
'bähmbɐ ɐ yoho o gue hyu yɐ
testigo.

² Nu'bɐ mám 'bɛcä bɐ
mam'bet'o dá dɔmhyɔ ɐ to'o
zɔi i øt' yɛn ts'o. Nuya ga xi'ɐ
mahøn'a nɛ gätho mi'da ahɐ,
nu'bɐ dá mbagä bɐ mahøn'a,
to'o gätho i øt' ran ts'o hin ga
huɛcthoho ɐ.

³ Nɛ nu'ahɐ da zä gui
pɔhmbɐ xɛn ho ngue majuaɔni
rá ts'ɛdi ra Cristo 'bɐ ja a dí
mangä bɐya, nɛ him ma ts'ɛdi
zɛhɛgä. Nɛ nu'a ra Cristo
hingui 'bɛh rá ts'ɛdi nɛ guí
pɔhmbɐ nguetho dim pɛpɐ
mbo ni mbɛihɐ rá ts'ɛdi.

⁴ Nu ra Cristo him mi ja rá
ts'ɛdi 'bɐ mi du bɐ ja ra pont'i,
pɛ nuya i 'bɛi nangué rá ts'ɛdi
Ojɔ. Nɛcä'be hin'yɐ ma ts'ɛdi
zɛhɛ'be tengu tho a ra Cristo
'bɐ mi du, pɛ nuya dí n'yohɛ
ra Cristo nangué rá ts'ɛdi Ojɔ,
n'damhma da zä ga hoc'ahɐ
bɐ.

⁵ Nuya n'da ngu n'da ahɐ
dami bɛmhɐbɐ xɛn ho mbo ni
mbɛizɛhɛhɐ, janangué'a gui
pɔhmbɐ majuaɔni guí ɛc'yɛihɐ
o hin'na. Nu'bɐ hin gán
hyäzɛhɛhɐ, sä gui pɔhmbɐ ma-
juɔni i 'bɛpɐ mbo ni mbɛihɐ
ra Cristo.

⁶ Nɛcä'be dí n'nde ahɐ gui
pɔhmbɐ ngue majuaɔni dí
ɛc'yɛi'be ra Cristo.

⁷ Dí äp'be rá ts'ɛdi Ojɔ
ngue gui 'yøthɐ ran ho, nɛ
hin nangué da bømanho ma
'bɛfi bɐ, nguetho man'da dí
nde ahɐ gam 'bɛmanhohɐ
ra Cristo, xinda gue'bɐ guin
numansuc'be.

⁸ Nugä'be hin dí n'ndehma
ngue ga hɛm'be to'o i øt'a ma-
juɔni pɛ hønt'a dí n'nde ga øt'be
'bɛ'a di zɛ ɐ.

⁹ Da hyu ma mbɛi'be 'bɐ
di zac ni mbɛihɐ nangué
Ojɔ, madague'a guím bɛmhɐbɐ
ngue hin'yɐ ma ts'ɛdi'be. Pɛ
hønt'a dí äp'be Ojɔ ngue din te
ni mbɛihɐ nangué Ojɔ.

¹⁰ Dí o't'ahɐ ngue gui hoc ni
mbɛihɐ, nguetho hin dí n'nde
nts'ɛdi ga dɔmhyɔ ahɐ 'bɐ dá
mbagä bɐ. Nu Ojɔ bi 'dacä ran
t'ɛdi ngue ga tet'a ni mbɛihɐ,
pɛ him bi 'dac ran t'ɛdi ga ɐ't'a
ni mbɛihɐ.

¹¹ Nuya hønt'a dí xi'ahɐ ya,
ma zɐ cu'ahɐ, Ojɔ gui cohmbɐ
bɐ guí 'bɛhmbɐ. Pɛ man'da
din te xɛn ho ni mbɛihɐ. Nɛ
dami bɛmhɐbɐ 'bɛ'a gätho dá
xi'ahɐ, nde'bɐ n'dat'a guim
bɛmhɐbɐ n'da ngu n'da ahɐ,
nɛ gam 'bɛmanhohɐ, nɛ hin
gan sɔhmbɐ bɐ. Nɛ Ojɔ da zä
man'da di huɛc ahɐ nɛ da hyu
ni mbɛihɐ.

¹² N'da ngu n'da dami
zomanhoth_u nangu ran
hu_εcate, nguetho n'dat'a ra
Hmu dí t_εnh_u.

¹³ N_ε g_ätho y_u 'y_εc'y_εi 'b_ucua
i p_εn'nah_u ran z_εngua.

¹⁴ Nu rá mate ma Hmuh_u ra
Jesucristo, n_ε rán hu_εcate Oj_ä,
n_ε rá m f_äts'i rá Hogand_ähi Oj_ä
dí comhb_u g_ätho ah_u. N_ε
h_ønt'a dí xi ah_u ya.

GÁLATAS

Ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɥ yɥ 'yɛc'yɛi bɥ ja ra häi Galacia

Ran zɛngua

1 Nugä dra Pablogä, guecä him bi huangä yɥn 'yohɥ, pɛ guesɛ a ra Jesucristo, nɛ'a rá Ta, ngue bi xox'a rá Ts'ɥnt'ɥ 'bɥ mi du.

2 Nugä nɛ gätho ya ma cuhɥ nangue Ojɔ ngue i 'bɥcuɔ dí pɛn'nahɥ ran zɛngua. Guehna ra sɔcuɔ dí ot'ahɥ, nangue gätho yɥ 'yɛc'yɛi i 'bɥpɥ ra häi Galacia.

3 Dí äp Ojɔ ra Ta nɛ ma Hmuhɥ ra Jesucristo di 'da ahɥ rán jɔpi nɛ da hyut'a ni mbɥihɥ.

4 Nu'a ra Jesús bin däsɛ bi gurca ma ts'oquihɥ. Nɛ nangue'bɥ mí du a, bi zä da yɔnjɥ nangue ran ts'o i jaua ja ra ximhäi. Nɛ guehna rá pähä ma Tahɥ Ojɔ bi 'yɔrcahɥ.

5 Janangue'a dí ɛspahɥ Ojɔ nɛ i ja rá nuixte gätho yɥ pa mazai.

Hin'yɥ man'da ram hma ngue dímpø a n'da

6 Nugä xøgue dadí hyonya thoho hanja 'bexque gá hyɛhmbɥ Ojɔ ngue bi zon'nahɥ xquí pɔhmbɥ rá mate ra Cristo, nɛ gá hyɔxhɥ n'dan'yo ra 'yu t'ɛmbi ní zin ahɥ Ojɔ.

7 Pɛ hin'yɥ man'da ra 'yu ní zinjɥ Ojɔ, hinda hɔnt'a rán ho ma'da'yo ra Cristo. Pɛ i 'bɥ'i

'da'ɥ in nde da hyä ahɥ, ngue nde di pät'ahɥ ra 'yu nangue ra Cristo.

8 Pɛ ya xtá xi ahɥ ra 'yu ngue majuañi dí yɔnjɥ Ojɔ a. Nu'bɥ 'bo'o da xi ahɥ nɛ 'dahma 'dan'yotho da xi ahɥ, da nu rán ts'ɛmbi Ojɔ a, madague'bɥ guecä o n'da rá m 'behni mahɛts'i.

9 Ga xi ahɥ mahɔn'a tengu ya xtá xi ahɥ, nu'bɥ 'bo'o xi ahɥ n'dan'yo n'da ra 'yu xinda gue'a gá hyɔmhmbɥ, Ojɔ da zänba ran ɥnbi a.

10 Nuna ram hma dí xi ahɥ nts'ɛdi ts'ɥ. Mfɔdi hin dí honi guin numanhojɥ, pɛgue dí hongä Ojɔ da numanhogui. Pɛ nu'bɥ xcá honi 'bɛ'a dí numanhog yɥ jɔ'i, hingui sä xcán 'yɛhɛgä nangue ra Cristo 'bɥ.

Hɔnt'a Ojɔ bi bɛnba ram hma im man ra Pablo

11 Ma zɥ cu ahɥ, dí nnde ahɥ gui pɔhmbɥ hing rá m hman yɥ jɔ'i a rán ho ma'da'yo ra Cristo dá xi ahɥ.

12 Nu ran ho ma'da'yo dí m mangä, xínga n'da ran 'yohɥ bi xiqui, nɛ hín dá øcä bɥ ja man xädi a, pɛ guesɛ a ra Jesucristo bi jaqui dí pɔdi.

13 Nu ahɥ ya gá 'yøhmbɥ 'bɛ'a mí øt'ä nu'bɥ mi tendä yú t'ɛc'yɛi ɥ ma mijudíohe, ɛmme madí undä ran ɥnbi ɥ yú 'yɛc'yɛi ra Cristo, nɛ mim bɛngä xcá juadi gätho ɥ.

14 Nɛ mi øt'ä xɥn ho yú t'ɛc'yɛi ma mɛnguhe yɥ judío, ɛmme mi ɛhya ga jɔ'ts'ä ɥ, nɛ xínda gue'ɥ mi'da 'da ingu yɥ jɛya mi pɛs'he. Nguetho ɛmme min nde xcá thocä yán t'øt'e ɥ ndu mam bombøtahe maya'bɥ.

15 Pε nu'bu hin nám 'bucä, Oja xí huangui, ne m'bejua bi zongui nangue rá mate. Nguetho bi ndese Oja a.

16 Janangue'a bi jaqui dá pa'a rá Ts'unt'u ngue gue'a ra Cristo, gueru bi zä gam man rám hma bu 'bah yu ja'i hing yu judío. Ne nu'bu mi zoncä Oja, xinga n'da ra ja'i bi xängui.

17 Ne him 'bex dá mbagä bu ja ra hnini Jerusalén ngue xcán ya'be u mi'da yú 'bäihü ra Cristo ngue m'bet'o xinda guecä. Pε m'bet'o dá mbagä bu ja ra häi Arabia bu njongui 'bui, gueru dán ya'se'be Oja. M'bejua buya duá pengä bu ra hnini Damasco.

18 Pε xí tho'an hyu jeja 'bu má mbagä bu ja ra dahhini Jerusalén, ja dá pa'ca ra Pedro buya, ne 'de'macut'a thoho däm 'bu'be bu ra Pedro.

19 Pε hin dá nugä mi'da yú 'bäihü ra Cristo, pe hont'a ra Jacobo rán 'yohu ma Hmuhu dá nugä bu.

20 Pε majuani na dí ot'ahu, nguetho i pa Oja hin dí mangä ra fehni.

21 M'bejua buya dá mbagä bu ja ra häi Siria ne ra häi Cilicia.

22 Ne nu'u yu 'yεc'yεi dim peti bu ja yüm peti bu ra häi Judea, him mi paqui nguetho njam'bu min nugui.

23 Pεgue mi øde ngue guecä drá Pablo mi εna xcá juah yu 'yεc'yεi, pe nuya dím mangä rám hman Oja.

24 Janangue'a bi un ra jamadi Oja ngue 'be'a bin ja nanguecä.

2

Mi'da yú 'bäihü ra Cristo bi zimanho a ra Pablo

1 Nu'bu mi tho'a 'de'magoho njeya dá mbagä mahøn'a bu ja ra dahhini Jerusalén. Dá mbε'be ra Bernabé ne dá six'be ra Tito.

2 Nugä dá mbähmbe bu nguetho bi bεngä Oja. Ne dán yahe 'da'u yú ngurpi yu 'yεc'yεi. Ne hont'u dá xi'be 'be'a ním hma dí xi'u hing yu judío, ngue gue'a rán ho ma'da'yo ra Cristo. Nguetho dí su di u't' yú mbui 'be'a dí øt'ä, ngue hinga ne'u yú t'εc'yεi yu judío dí mangä hapu dí 'yo. Ne nu'bu hin xtá numanho, xti ts'onga ma 'be'fi bu 'bu.

3 Pε nte bi xic'be, xím bi ma ngue jatho da thecuä rá xifani ra Tito tengu yú t'εc'yεi yu judío. Ne nuna ra Tito hin ra judío na, pe ra griego na.

4 Pε mi 'buru u 'da yu hyäte ngue yun 'yøxte, ngue hontho in øxtho, ngue nde da badi gue'bu dí øt'ä yú t'εc'yεi yu judío o hin'na. Nu'u in nde di hegahu 'be'a gätho bi 'daju ra Cristo, ngue bi jaju ga hehmbu yün t'øt'e yu judío.

5 Pε xingui ts'u dán hyehmbe ngue da hyäje u yu hyäte, pe dá zacuahe a ram hma majuani. Nguetho dín ndehe, hont'a majuani rán ho ma'da'yo ra Cristo gui 'yε't'ambuihu a.

6 Ne nu'u njuantho yu ngurpi bu, madague'bu t'εmbi man'da ja yün t'εdi xinda guecä, pe 'da'angudähe, nguetho 'da'angu yun 'yohuthoho bu na nu Oja. Ne

him bi xiqui n'dan'yo n'da ram hma ga xänba y_u ja'i.

7 P_e nu'ü y_u ngurpi bi hyaxa njuani ngue gue'a Oja bi 'dacä ra 'befi ga xi'ü hing y_u judío a rán ho ma'da'yo ra Cristo, tengu thoho ra 'befi bi un Oja ra Pedro nangue da xih ma mijudíohe.

8 Nguetho n'dat'a Oja bi 'dac'be ra ts'edi ra Pedro, n_e bi xifi da xi'ü y_u judío, p_e nugä, bi xiqui ga xi'ü hing y_u judío.

9 Janangue'a nu'b_u mi hyaxa njuani ngue 'da'angu nan hets'i a ra 'befi bin 'daje ü y_u ngurpi a ra Jacobo, n_e ra Pedro, n_e ra Xuua, bi bendga ma 'yε'be ra Bernabé. Nu'a nám bøn'a n'dat'a dí εc'yεihe, n_e n'dat'a dí m mamhbe ga mbε'be b_u 'b_u hing y_u judío, dam pε'be b_u, p_e nu'ü, di thoqui da xih y_u judío.

10 Hønt'a bi xic'be jatho ga fax'be y_u hyoya, p_e ngub_u dí εhya ga øt'a.

Nu'a ra Pablo bi damhyq ra Pedro b_u Antioquia

11 P_e nu'b_u mi mba b_u ja ra hnini Antioquia a ra Pedro, nugä dá xip rá hmi, nguetho hingui ho bi 'yøt'e.

12 Nguetho nu'b_u mi zøm b_u 'da ü ma mijudíohe bi mben'na ra Jacobo, n_e 'bex bi 'yε'ts'a na sihmeh_u ü hing y_u judío, sä bi zu da 'yεmp'ü yá mijudíohe hingui ho bi 'yøt'e.

13 N_e nu'ü mi'da y_u judío ngue mi εc'yεi b_u, bi den'na ra Pedro. N_e'a ra Bernabé bi den'nd_u ngue madí yorba yán t'øt'e.

14 P_e nu'b_u má nugä ngue him bin theui ran ho ma'da'yo a bi 'yøt'ü, dá xi'a ra Pedro, n_e gätho mi 'bäp_u: “Nu'i gra Pedro gra judío, p_e hin gmi øt' yán t'øt'e y_u judío. P_e hanja gní 'yøt' mahøn'a yán t'øt'e y_u judío, n_e n'danni guín sihme. P_e tengu'b_u guí uth_u hing y_u judío ngue da 'yøt' yán t'øt'e y_u judío,” dá εmbi.

Dy_u judíohe, ní yanje a ra Cristo

15 Nugähe ngue dám 'b_uhmbe dy_u judíohe, nzai dá øthe yán t'εdi Oja bi sije. N_e hin dám 'b_uhmbe tengu'ü hing y_u judío, ngue hingui pah yán t'εdi Oja ü.

16 P_e guehma dí pahmbe hin dí hogahe ü y_u n t'εdi gue Oja bi un mam bombøtahe maya'b_u, p_e hønt'b_u ga h_umbe rá mate ra Jesucristo, di hoga ma ts'oquihe, dy_u judiogähe. Janangue'a necähe ngue dá pahmbe yán t'εdi Oja, p_e dá h_umbe rá mate ra Jesucristo ngue di hogahe. N_e hin dí εmhbe di hogahe 'b_u dí øzehεhe ü y_u n t'εdi. Nguetho mán t'o't'i: “Xinga n'da da t'εmbi x_un ho nangue yán t'εdi Oja.”

17 N_e nugähe dy_u judíohe, p_e nangue ra Cristo dí homhbe di hogahe ya. N_e gue'a ná εs'he a dí m b_umhbe di hogahe ü yán t'εdi Oja. P_e hin dí m b_umhbe ngue dy_u 'yøt'ats'oquihe 'b_u dí εs'he ü, nguetho gätho x_un hotho rá 'yu ra Cristo.

18 P_e nu'b_u gam mangä ngue jatho ga øt'ä mahøn'a

yán t'ɛdi Ojã bi un ma mijudíohé, ngue gue'ũ dí hogã ɯ, pɛ ga cohi dra 'yɔt'ats'oqui 'bũ, nguetho hin dí hãt'i ga øt'ã yán t'ɛdi tengu in nde Ojã.

¹⁹ Janangue'a dá ɛ'ts'ã ná bɛngã ní zingã Ojã ɯ yán t'ɛdi, nɛ dá tɛn'na ra Jesucristo nguepũ da zã di 'dac ra 'da'yote, nɛ da zã bũ ga ørpa rá 'bɛfi Ojã bũya.

²⁰ Nuya dãm 'bũcã tengutho 'bũ 'darpũ xcã tu'be ra Cristo bũ ja ra pont'i, ngue bi 'berca man 'yomfɛnisɛ. Nɛ gue'a ra Cristo i 'bũcua mbo ma mbũi ya, di bɛngã a dím ma nɛ 'be'a gãtho man'da dí øt'ã. Pɛ gue'a nám 'bũcã a ngue thocua tho dí hangã rá ts'ɛdi a rá Ts'unt'ũ Ojã, ngue bi huɛgã a nɛ bi un rá te nanguecã.

²¹ Nɛ nugã hin te dím mangã ngue sãti thoho bi du'a ra Cristo. Pɛ nu'bũ xtí hogahũ ɯ yán t'ɛdi Ojã, sãti thoho bi du'a ra Cristo 'bũ.

3

Hinga gue'ũ yán t'ɛdi ín 'dajũ rá Hogandãhi Ojã ɯ

¹ Nu'ahũ ma zũ cu ahũ, ngue guí 'bũhmbũ bũ ra hãi Galacia, hanja gnãn 'yãmbũihũ, to'o bi hyã ahũ ngue hin guí 'yøthũ a majuãni. Nguetho rá mbũdi gã 'yøhmbũ xũn ho 'be'a nam bøn'a í du'a ra Jesucristo.

² Pɛ damim bɛmhbũ ya nda'a ín 'dajũ rá Hogandãhi Ojã a, ha gue'ũ yán t'ɛdi Ojã bi man ra Moisés, uague gue'bũ má ɛc'yɛihũ bi du ra Cristo nangue ma ts'oquihũ.

³ Nɛ ya gã dũhmbũ gãn 'yohũ rá Hogandãhi Ojã

nangue gã 'yɛc'yɛihũ ra Cristo. Ha guí ɛna guí hyehmbũ a, nɛ guí ɛna gan hoczɛhɛhũ ya. Hanja gãn tontohũ.

⁴ Nɛ nangue gãtho yán ɯnbi gã nuhũ, ha hin te ts'ũ nin 'yomfɛni bi 'da ahũ yán ɯnbi. Nde'bũ guí pãhmbũ ts'ũ 'be'a nam bøn'ũ yán ɯnbi.

⁵ Pɛ gã 'yɛc'yɛihũ 'be'a bi 'yøt'ahũ ra Cristo, nɛ gue'a ín 'da ahũ rá Hogandãhi Ojã a, nɛ gue'a ní ja ahũ guí 'yøthũ yán t'øt'e nuĩxte, nɛ hinga gue'a gní 'yøthũ yán t'ɛdi yũ judío.

⁶ Nu ra Abraham bi 'yɛc'yɛi a bi xi Ojã da 'yørpɛ, nɛ hin'yũ man'da 'be'a í ts'imanho a.

⁷ Nde'bũ guí pãhmbũ ya ngue gãtho yũ 'yɛc'yɛi i comhbũ rán jãpi Ojã bin t'un'na ra Abraham, tengu'bũ njuãntho gãtho yá t'ũhni ra Abraham. Nguetho i ɛc'yɛi 'be'a bi man Ojã tengu ra Abraham.

⁸ Nu Ojã mãm'bet'o mi pãdi ngue da numanho ɯ gãtho to'o da 'yɛc'yɛi 'be'a bi ma, dague'bũ dyãm bom'betohũ ra Abraham o hin'na. Janangue'a Ojã bi xi'a ra Abraham: "Gãtho yũ nde 'dahma 'dan'yo guí comhbũ ran jãpi ɯ da 'yɛc'yɛigui tengu i," bi t'ɛmp'a ra Abraham.

⁹ Janangue'a gãtho to'o da hyãntho ram hma nangue ran ho da 'yørcahũ Ojã, n'dat'a ran jãpi ga comhbũ ra Abraham, nguetho n'dat'a rá t'ɛc'yɛi dí øthũ.

¹⁰ Nu'ũ gãtho ngue i ɛna, jatho da 'yøt' yán t'ɛdi bi un Ojã yũ judío, gãtho da nu rán

ts'embí Ojã. Nguetho i mam b_u ja rá m Hman Ojã: “Nu'b_u gui festhohoh_u a n'da ran t'ɛdi, säti thoho 'bɛ'a mi'da gui 'yøth_u 'b_u, nɛ guexta'a gui nuh_u rán ts'embí Ojã.”

11 Mfadi ya ngue xinga n'da ra ja'i sä da zin'a Ojã nangue'a ní 'yøt' yán t'ɛdi y_u judío. Pɛ tengu i mam b_u ja rá m Hman Ojã: “Gätho to'o da hyantho ram hma nangue ran ho da t'ørpe, nu Ojã di hocpa yú ts'oqui, nɛ di un ra temazai.”

12 Pɛ nu yán t'ɛdi Ojã, gui ɛmh_u gui uaspah_u rá mate Ojã. Pɛ bi 'yɛntho _u: “Nu'b_u 'b_ui to'o da hyät'i da 'yøt'e gätho yán t'øt'e y_un t'ɛdi, dí zin Ojã yán t'ɛdi 'b_u,” bi 'yɛn_u.

13 Nu'a ra Cristo bi yanj_u nangue ran ts'embí mi ja xcá nuh_u ngue hin dá jas'h_u y_un t'ɛdi. Nguetho bi nu ran ts'embí nanguej_u 'b_u mín zup_u ja ra pont'i. Nɛ gue'a nam bøn'a mán t'o't'i b_u ja rá m Hman Ojã: “Da nu rán ts'embí Ojã a to'o din zup_u ja ra za,” mi ɛna.

14 Nangue 'bɛ'a bi 'yøt'a ra Cristo Jesús, sä ga hamhb_u rá Hogandahi Ojã, nangue'a dá ɛc'yɛih_u. Nɛ n'dat'a ran japi bi un Ojã ra Abraham ngue da comhb_u y_u ja'i hing y_u judío, nɛ gätho mi'da ngue da 'yɛc'yɛi.

Hingui sä y_un t'ɛdi di ts'onba ran hoqui bi 'yøt' ra Jesucristo

15 Ma z_u cu ah_u, ga xi ah_u n'da ra hmɛpya ya. Tengub_u

yoho y_un 'yoh_u i hon y_u tes-tigo da 'yøt'a n'da ran hoqui, nɛ i huspa yú firma nɛ rá sello ra zɛ'mi. Njo'o man'da ran 'yoh_u sä di pädi.

16 Nu ran hogui bi 'yøt'ui Ojã a ra Abraham nɛ rá m bom'beto. Pɛ nu rá m hman Ojã him bi ma ngue gätho yám bom'beto, pɛ bi ma hønt'a n'datho, ngue gue'a ra Cristo.

17 Nugä ga xi ah_u ya 'bɛ'a nam bøn'a dí m mangä. M'bet'o thoho xí 'yøt'ui ran hogui Ojã a ra Abraham, nɛ tengub_u ya bi firmabi ngue njam'b_u dim pädi. Nɛ m'bejua b_uya bi un y_un t'ɛdi ma mijudíohe, 'b_uya xí thoqui goho ciento nɛ 'däte ma 'det'an jɛya. Pɛ hin'y_u yú ts'edi _u y_un t'ɛdi ngue di ts'onba a ran hogui bi 'yøt'ui Ojã ra Abraham.

18 Nɛ nu'b_u da gue'_u y_un t'ɛdi xtí zinj_u Ojã, pɛ hin xtá man'a Ojã a ran hogui í hogazehɛh_u Ojã 'b_u. Pɛ nu'a ran hogui bi mammi Ojã a ra Abraham, di untho nangue rá mate zɛhɛ.

19 Pɛ hanja í zän'na Ojã y_un t'ɛdi, gue'b_u ya hinga gue'_u ørcah_u ran ho _u. Pɛ m'bejua bi man Ojã y_un t'ɛdi, guerp_u da fadi gätho i ja yú ts'oqui y_u ja'i. Pɛ nu'_u yám 'bɛhni Ojã mahɛts'i bi xi'a ra Moisés ngue di un y_un t'ɛdi y_u ja'i nɛ hinga guesɛ Ojã. Nɛ bi zän Ojã din t'ɛ'ts' 'b_u bi zøh rá m bom'beto ra Abraham ngue bi ma ba ɛhɛ, ngue gue'a ra Cristo.

20 Pɛ nu Ojã bin yæsui ra Abraham 'b_u mí 'yøt'ui ran

hogui, njom mi 'bā'inde n'da ra pəngahya, nɛ him mi 'bāhmi n'da rām 'bɛhni mahɛts'i. Nɛ hɔnt'a Oja bi 'yɔt'ui ran hogui ra Abraham.

'Bɛ'a nam bɔn u yun t'ɛdi

21 Pɛ nu'a Oja hingui yoho yum hma bi xijɛ. Nu'bu xca hāthɛ xca jās'hɛ yán t'ɔt'e u yun t'ɛdi, gue'u xti 'dajɛ ra temazai 'bu.

22 Pɛ nu rām Hman Oja i ma ngue gātho yu ja'i i ja yú ts'oqui. Nɛ gātho to'o da 'yɛc'yɛi 'bɛ'a bi 'yɔt'a ra Jesu-cristo, da hyani 'bɛ'a bi man Oja ngue di unni.

23 Nu'bu hin ní zɔcua hāi ra Cristo, mí øthe yán t'ɛdi Oja madí mandagahe xun ho, tengu'bu dyu ofādihe. Jague'bu mi zøh ra Cristo, dá hāmhbɛ rá mate bi xogahe.

24 Nɛ nu yun t'ɛdi midí mandagahe 'bu hin ná pəhmbe ra Cristo. Nɛ tengu n'da ra t'uhni i pa ma unbi 'bu hingui ho øt'e, pɛ gue'u dá hāmhbɛ rá mate ra Cristo di hogahe.

25 Nuya dá dāh ma mbuihu ra Cristo, nɛ him man dí homhbɛ 'bɛ'a man'da di mandagahɛ.

26 Nguetho gātho bi 'yɔrcahɛ yú t'uhnigahɛ Oja 'bu má hāmhbɛ rá mate ra Cristo.

27 Nɛ gātho dán xixyahu nangue dí tɛnhɛ ra Cristo nɛ 'da'angu dí m bɛmhɛ a.

28 Nɛ dí 'buhmbɛ ra Cristo, janangue'a hinga 'dahma 'dan'yo bu na nuju Oja, dyu judíohe, o gue dyu griegohe, o gue dyu 'yɛhɛhe o gue

hin dyu 'yɛhɛhe, o gue yun 'yohɛ, o gue yu xisu. Pɛ gātho gahɛ tengu'bu dí 'buhmbɛ n'danja'itho bu na nu Oja.

29 Nɛ nu'bu dí 'buhmbɛ ra Cristo, tengu'bu nɛ ahɛ gātho bi xandgahɛ ra Abraham, nɛ sá ga comhbɛ ran hogui bi 'yɔt'ui Oja a, nɛ sá ga hāmhbɛ rán japi Oja bi ma di unni.

4

1 Nuya dín nde ga xi ahɛ n'da ra hmɛpya 'bɛ'a mi ørcahe yán t'ɛdi Oja 'bu him mi tɛmhbe ran 'yomfɛni. Tengu'bu n'da ra t'ut'uhni da du rá ta, nɛ i 'bui tengu'bu n'da ra 'yɛhɛ bu ja rá ngu, madague'bu xun ngu 'bɛ'a bi zocpa a rá ta.

2 Jatho da mba ma manda asta gue'bu go bin te ra t'uhni.

3 Nɛ gue'a mi øthe a 'bu hin ná pəhmbe, midí mandagahe u yán t'ɛdi Oja, gue bi xije 'bɛpɛ dán 'yohe ua ja ra ximhāi.

4 Pɛ nu'bu mi zøn ra pa ngue bá pɛnh Oja rá Ts'unt'u, nɛ bim 'bui nangue n'da ra xisu ngue ma mijudíohe. Nɛ nu'a rá Ts'unt'u Oja bi 'yɔt' yán t'ɛdi Oja.

5 Janangue'a bi zā bi hyagahɛ gātho yu ts'oqui dín dupatehɛ nangue hin dá øthɛ yun t'ɛdi xun ho, nɛ bi zā bu bi zinju Oja ngue dyu t'uhni gahɛ buya.

6 Nɛ nuju yú t'uhnigahɛ Oja, nɛ bá pɛngahɛ a rá Hogandahi bu ja ma mbuihu. Nɛ nangue dí 'buhmbɛ rá Hogandahi Oja, sá gam mamhbɛ ngue ma Tahɛ Oja.

7 Nuya guí 'buhmbu ngue yú t'ahni ahú Ojá, ne hin guí 'buhmbu tengu gyú 'yéhéhú. Ne nangue'a 'bé'a bi 'yót'a ra Cristo, Ojá di 'da ahú 'bé'a gátho i ja, nguetho yú t'ahni ahú.

Ihádumbui ra Pablo nangue yú 'yéc'yéi

8 Pɛ nu'bu hin gní pəhmbu Ojá majuəni, ngue gue'ahú hing yú judío ahú, gmín 'yéhéhú yú ojá ngue him majuəni.

9 Pɛ nu ahú ya gá pəhmbu Ojá, ne'a Ojá i pə ahú. Ha guím bəmhbú guí hyombú man'da ra 'yu mahə'n'a, ngue gan 'yéhéhú yán t'ɛdi Ojá guím bənsɛhú dí zin'ahú Ojá ú. Pɛ nu yán t'ɛdi hin'yú yú ts'edi ú, tengutho a ra 'yu gá hyehmbu mam'bet'o, 'bu gmí thəndehú yú ojá him majuəni. Pɛ nte manho da 'yót'ahú mahə'n'a ú.

10 Pɛ nuya guí ɛmhbu i ja yú ts'edi ú 'da yú pa, o gue'ú 'da yú zəna, o gue 'da yú jəya.

11 Nugá dra Pablogá, ɛmme dí su nangue ra 'bɛfi xtá ət'á bu guí 'buhmbu, ne 'bé'a dá xi ahú, ɛna gue'bu nte ní mbatho.

12 Nu ahú ma zú cu ahú, dín nde ahú gam 'buhmbu tengugá, nguetho dá ɛ'ts' yán t'ɛdi mi ət'á, ne dí 'bucá tengu ahú ngue njəm'bu gá 'yøthú yán t'ɛdi mam'bet'o. Ne nu'bu má m 'buhmbu bu, gán numanhøjú, nte mán ts'o gá 'yørcahú. Masque nehya guí 'yømanhohú na.

13 Pɛ guí pəhmbu ngue mi ugá, ne gue'a dá mbagá bu. Ne

nu'bu má m 'buhmbu bu, dá xi ahú ran ho ma'da'yo buya.

14 ɛmme xən hɛi ran ú mi jagá, pɛ njo'o ahú gá sanjə ngue xən uguí. Pɛ gátho ahú gá sinjə xən ho, tengu'bu dram 'bɛhni mahɛts'igá, o tengu'bu da guecá dra Jesucristogá.

15 ɛmme mi hu ni mbuihú 'bu má xi ahú ram hma. Ne nu'bu 'bo'o xtán zá, xtá hyəh rá dá ne xtí 'daqui.

16 Pɛ nuya, ha guí sɛjə ya nangue dí xi ahú majuəni.

17 Nu yú jə'i ngue i há ahú, həntho in nde di 'uec'ahú nanguecá, nguetho in nde ahú go guí numansuhú ú ne guí tɛnhdu ú.

18 Xən ho ngue guí tɛnhdu ú 'da, pɛ guí huanhdu to'o majuəni im ma xən ho, madague'a hinga 'darbu dí 'buhmbu.

19 Ma zú t'ahni ahú nangue ra Cristo, nts'edi gá unghú, tengu'bu n'da ra xisu ngue hinga nam 'buh rá t'ahni, ngue xø ga ja ahú gam 'buhmbu ma'da'yo mahə'n'a. Ne guexta'a ga thoqui ga nu ran unbi, jague'bu gá pəhmbu xən ho a ra Cristo.

20 Xi'bu di 'bucá bu, n'dahma sá dan yəsehú, nguetho nuua dí 'bucá hingui sá ga pədi 'bé'a guím bəmhbú.

Rá hmɛpya ra Agar ne ra Sara

21 Nu ahú ngue guín nde guí 'yøthú yán t'ɛdi ma mijudíohe, ga xi ahú ya 'bé'a nam bøn ú yán t'ɛdi.

22 Nt'o't'i ngue mi 'bu'i yoho yú ts'ənt'ú ra Abraham. N'da

rá ts'ant'u ra 'yɛhɛ xisu, nɛ n'da rá ts'ant'u a rá xisu zɛhɛ ngue hinga gue'a rá 'yɛhɛ.

²³ Nu rá ts'ant'u ra 'yɛhɛ xisu bim 'bɛi tengutho 'bɛ im man yɛ ja'i dim 'bɛh yá t'ɛhni, pɛ nu rá ts'ant'u a rá xisu zɛhɛ bim 'bɛi nangue rá ts'ɛdi Oja nguetho ya xi man'a Oja ngue dim 'bɛi.

²⁴ N'da ra hmɛpya ngue yoho yɛ 'yu i hax yɛ ja'i. Nu ra 'yɛhɛ xisu ní huti ra Agar, rán t'uti ɛ yán t'ɛdi Oja bin t'un'na Moisés bɛ ja ra t'øhø Sinaí. Nɛ nu'u to i tɛn'ndɛ, tengu'bɛ yɛ 'yɛhɛ ɛ.

²⁵ Nu ra Agar i uh ra hmɛpya nangue ra t'øhø Sinaí nubɛ ja ra häi Arabia, nɛ ngutho ra dɛhnini Jerusalén ngue'a i ja bɛ a ya. Nɛ nu yɛ ja'i i 'bɛpɛ, i uh ra hmɛpya tengu'bɛ yá 'yɛhɛ ɛ yán t'øt'e yɛn t'ɛdi ɛ.

²⁶ Pɛ nu ra xisu ngue hing ra 'yɛhɛ i uh ra hmɛpya nguepɛ mahɛts'i, ra hnini Jerusalén ma'da'yo. Nɛ njongui pa ma manda bɛ nangue yɛn t'ɛdi. Nɛ nujɛ dyá mɛnguhɛ bɛ.

²⁷ Nt'o't'i bɛ ja rá m hman Oja:

Gan johya gra xisu ngue hing ra 'yɛhɛ, madague'bɛ hinga nam 'bɛh ni t'ɛhni.

Nts'ɛdi gan ya nangue nin johya, gue'e hin gana nu ran ɛnbi.

Nguetho dim 'bɛh mi'da ni t'ɛhni ngue yá t'ɛhni Oja, ɛmme xtán ngu, xinda gue'a ra 'yɛhɛ xisu ngue i tɛn yá t'ɛhni

nangue bi mansɛ tengu yɛ ja'i.

²⁸ Ma zɛ cu ahɛ, nuya dí øthɛ tengu ra Isaac rá ts'ant'u ra Abraham, ngue Oja bi ma dim 'bɛi. Nguetho yá t'ɛhni gahɛ Oja tengu bi ma.

²⁹ Pɛ nu man'da ra ts'ant'u ngue bim 'bɛi nangue bi mansɛ tengu man yɛ ja'i, bi zɛ'a ra ts'ant'u ngue bim 'bɛi nangue rá ts'ɛdi a rá Hogandahi Oja, tengutho in ja ya.

³⁰ Im mam bɛ ja rá m hman Oja: "Dami 'yɛthɛ ra 'yɛhɛ xisu nɛ'a rá t'ɛhni, nguetho hin da gonhui 'bɛ'a i ja rá ts'ant'u ra xisu ngue hing ra 'yɛhɛ."

³¹ Gui pɛhmbɛ ya, ma zɛ cu ahɛ, ngue hin dyɛ t'ɛhni gahɛ ra 'yɛhɛ xisu. Pɛ tengu'bɛ dyɛ t'ɛhni gahɛ ra xisu ngue hing ra 'yɛhɛ.

5

Hin dan 'yɛhɛhɛ yɛn t'ɛdi mahøn'a

¹ Nu'a ra Cristo bi yɛnjɛ bɛ min 'yɛhɛhɛ mam'bet'o, ngue ya him man dan 'yɛhɛhɛ bɛ. Pɛ damin zɛhmbɛ bɛ hapɛ bi mbäp'ahɛ ra Cristo, nɛ 'yo gadín umhɛ gan 'yɛhɛhɛ mahøn'a.

² Dami 'yøhmbɛ ya 'bɛ'a dí xi ahɛ, nugä dra Pablogä. Nu'bɛ gui 'yɛna gui 'yøthɛ 'da yɛn t'ɛdi ngue gui hyɛc ni xifanihɛ, nu'a ra Cristo hin da zä da 'yøt'ahɛ n'da ran ho a 'bɛ.

³ Dín nde ga xi ahɛ mahøn'a. Nu'bɛ gui dɛ'mi gui 'yøthɛ yán t'ɛdi ma mijudíohe, jatho

gätho gui 'yøth_u, nguetho hinga xøt'a n'datho gui 'yøth_u.

4 Nu'b_u 'b_u i 'da ah_u ξna ngue ja yú ts'edi _u y_un t'edi di hoc'a ni mb_ui_h_u ngue da zimanho ah_u Oj_u, pε ya gá hyεhmb_u ra Cristo 'b_u, nε gá 'uehmb_u b_u ja rán huεcate Oj_u b_uya.

5 Pε nu rá Hogand_uhi Oj_u dá h_umhb_u 'b_u má p_uhmb_u ma-ju_uni ra Cristo, gue'a dí 'yεnj_u x_un hoj_u Oj_u a, nε gue'a ná tømhb_u da zinj_u x_un ho.

6 Nε nu'b_u dí 'b_uhmb_u ra Cristo, madague'b_u da mba nthεqui ma xifanih_u o hin'na, hin te di muui. Pε man'da hneh_u thoho ga simhb_u x_un ho ma mb_ui_h_u a ra Cristo, nε gue'a dí jaj_u ga øth_u ran huεcate a.

7 Pε nu'b_u rá mb_udi thoho, ξmmε gmí 'yoh_u x_un ho b_u ja rá 'yu Oj_u. To'o bi z_ump'ah_u ngue hin guí øth_u ra 'bεfi ma-ju_uni.

8 Him bi z_ump'ah_u Oj_u, nguetho guesε Oj_u bi zon'nah_u gan 'yoh_u b_u ja rá 'yu.

9 Nu'b_u guí 'b_uhmb_u n'da in nde di ts'on'na nin 'yomfεni_h_u, 'da xni ts'on'natho ni mb_ui_h_u 'b_u, tenguthoho 'b_u rá íxi ra thuhmε i sinni gätho ra j_uni.

10 Nugä dí h_ux_u nju_uni ngue ma Hmuh_u Oj_u di ja ah_u 'da'angu gam bεmh_u. Nε to'o i 'b_up_u ngue in nde di ts'on'na nin 'yomfεni_h_u, da nu rán ts'εmbi Oj_u a, hønt'a go to'o.

11 Nu'b_u guexta'a dí xicä y_u ja'i, jatho gui 'yøth_u y_un t'edi

ma mijudíohe, hin din nugä ran _ucpi 'b_u. Pε guexta'a i pa ma _uguigä nguetho dí m mangä, jatho gui 'yεc'yεi_h_u a ra Cristo, ngue bi du b_u ja ra pont'i nangue ma ts'oqui_h_u.

12 Nu'a to'o in nde da hyεc'a ni xifanih_u, man'da x_un ho 'b_u da 'uetho _u.

13 Nguetho nu ah_u, ma z_u cu ah_u, Oj_u bi ja ah_u bi thøc'ah_u y_un t'edi, nε bi zon'nah_u in nde ah_u gan 'yεhεh_u n'da ngu n'da ah_u nangue ran huεcate. Nε hínguín nde ah_u gui 'yøth_u ni pähä zεhεh_u.

14 Pε tengu'b_u dá jas'h_u gätho y_un t'edi Oj_u 'b_u dan huεj_u n'da ngu n'daj_u tengu b_u nan huεcsh_u.

15 Pε gan jamansuh_u, xøhma ts'urp_u thoho gam 'besεh_u 'b_u gan s_uhmb_u n'da ngu n'da ah_u, nε gan täth_u.

Gam bεmh_u rá Hogand_uhi Oj_u

16 Pε guehna dí xi ah_u na ya. Dami 'yøth_u a di bεn'nah_u rá Hogand_uhi Oj_u, nε gue'a gní 'yεs'h_u gní 'yørpa rá pähäzεhe ni ja'ih_u b_uya.

17 Nguetho nín 'yomfεnise n'da, hinga gue'a im man rá Hogand_uhi Oj_u a, nε nu rá Hogand_uhi Oj_u hinga 'da'anguui ní pähäzεhe n'da, nε din s_uhmi _u. Nε nu rá Hogand_uhi Oj_u hin di jaj_u ga øth_u 'bε'a in nde ma ts'on 'yomfεni_h_u.

18 Nε nu'b_u gue'a rá Hogand_uhi Oj_u dí tεnh_u, di zεrca ma mb_ui_h_u, janangue'a hin da zä da sij_u dá festah_u y_un t'edi Oj_u.

19 Gátho mfādi 'be'a nín t'ót'e n'da 'bū øzehē 'be'a in nde ní jā'i n'da. Ngue i øt' ran 'yomt'ēni, nē ran ts'om'bāi, nē ra ts'on'yomfēni,

20 nē i thānde yū za o gue yū hmite, nē i øt' yūn jāxtøni, nē i øt' yūn sūi, nē i øt' ran ts'eya, nē in cue, nē i øt'a i numanhose, nē i øt' yūn heque, nē i nde n'danni din 'yo,

21 nē i siyate, nē i hote, nē mihni, nē di muns' pū ja yū ngo ngue da 'yøt' yū ts'oqui, nē n'dan'yo tho ho i øt'e. Nē dí xi ahū mahøn'a tengu dá xi ahū, ngue nu'ū to'o øt' ya, hin nan sāui da yūrpū di manda rá ts'edi Ojā.

22 Pē nu'a rá Hogandāhi Ojā di jājū ga øthū ran huēcate, nē ran johya, nē ní hyu ma mbūihū a, nē hin dan xømbūihū, nē ga øthū ra yembūi, nē ran hocjā'i, nē ga jāš'hū dí mamhbū,

23 nē hin ga sāman'ūhū, nē ga sāmzēhē ma mbūihū. Nē nu'bū ga øthū ya, hin'yū n'da ran t'ēdi da zā dí zūjū 'bū.

24 Nē nu'a to'o in 'youi a ra Cristo, tengu'bū xí guarpū ja ra pont'i a rá ts'on'yomfēni zēhē, ngue him man di manda a rá pāhā zēhē nē gātho 'be'a mí nde rá jā'i.

25 Pē nu'bū dí 'būhmbū rá Hogandāhi Ojā, jatho ga jāfū di mandagahū 'be'a gātho dí øthū 'bū.

26 Pē nde'bū hin dan 'yēzēhēhū, janangue'a hin ga bēnbahū mī'da ngue da nde da 'yøt'e tengu'ū da bin 'yēts'i.

Dam fāxhū n'da ngu n'dajū

1 Ma zū cu ahū, nu'bū 'bū'a n'da ahū bi dāng bū ja ran ts'o, pē nu'ahū gue guexta'a guím bēmhū rá Hogandāhi Ojā, janate tho guin zohmbū a, gui zēhmbū da mbeng bū ja rá 'yū Ojā, guim bēmhū nē'ahū hin'yū ni ts'ēdihū, ts'ūrpū tho ho nē ahū gui tānjū 'bū da ts'ā ahū.

2 Nē nu'bū guí comhbū ni dumbūihū, guí øthū rán t'ēdi ra Cristo 'bū.

3 Pē nu'bū 'bū'a n'da ahū din 'yēzēhē, nē hin'yū 'be'a pādi, din hyāzēhē 'bū.

4 Nē hinga gue'a nan johyahū ngue gam bēmhū xūn ho ma 'bēfihū xinda gue mī'da. Pē ga ørpamasu ma 'bēfihū ngue ga øthū xūn ho, nē gue'a dán johyahū a būya.

5 Pē n'da ngu n'da ahū jatho gui 'yøzēhēhū 'be'a go ní 'bēfi di 'da ahū Ojā, ngue ni 'bēfizehēhū.

6 Nu ahū ngue i sän'nahū ran ho ma'da'yo, nde'bū gui fāxhū ni xānbatehū gātho 'be'a i honi, janangue'a 'da xtām fāxtahū.

7 O guím bēmhū gui nuhū ran ho 'bū guí øthū ran ts'o, nguetho guidín hyāzēhēhū 'bū guím bēmhū a, nē hingui sā ga hāthū Ojā. Tengu'bū ga tuhmbū yū hmudā. Nu'bū dá tuhmbū a xūn ho, xūn ho a din ja būya, pē nu'bū ga tuhmbū a hingui ho, hingui ho din ja būya.

8 Nu'bū 'būi to'o i øt'e ngue i numanhose rá jā'izehē, xmá mba di 'bēh ra temazāi 'bū. Pē to'o 'būi nangue rá pāhā rá Hogandāhi Ojā, nu'a din t'un

ra temazai.

⁹ Nde'bu hin dan xombuihu ngue ga othu ran ho, nguetho da zon ra pa da hnurca ma 'befihu 'bu hin da güent' ma mbuihu.

¹⁰ Janangue'a jant'a thoho ga orpahü ran ho gätho ma mijai'ihu a ra ora ngue da zä ga orpahü. Ne man'da gam bεmhbu ga orpahü ran ho u ma cuhu nanguie ra Cristo.

Man'da ran zofo, ne ran zεngua ran zεgui

¹¹ Guin nuhu ya yu t'ohni xun ndoho dá o't'äzehε.

¹² Nu'u to'o in nde di 'bep'ahu ngue gui hyec ni xifanihu, pe hont'a in nde di numanho yu jai. I su xta nu ran unbi 'bu xta ma, hont'a ra Cristo í hogahu 'bu mí du bu ja ra pont'i nanguie ma ts'oquihu.

¹³ Nu'u to'o im ma ngue da thec'a ni xifanihu, pe nde hont'a dí yat'a gui tenhdü, gue'bu da zä di 'bep'ahu gui hyec ni xifanihu. Ne hingui ot'e gätho yun t'edi.

¹⁴ Pe nugä hin din nde dá yat'a dí ozehε. Pe hont'a nán johyagä a í du bu ja ra pont'i ma Hmuhu ra Jesucristo. Ne nugä tengu'bu 'darbu dá tu'be ra Cristo, tengu'bu dá tugä ua ja ra ximhai, ngue hin dí ot'ä yun t'ot'e a. Ne nu yun t'ot'e ra ximhai, hin te rán jai a 'be'a dí ot'ä.

¹⁵ Pe nu'u in 'yohu ra Cristo, hin te di muui 'bu nthequi o hin'na, pe man'da di muui ngue i ja ra tema'da'yo.

¹⁶ Ne dí ap Oja da hyurpa yu mbui, ne di un rán johya

u gätho to'o i 'yo ra 'yu dí xi ahü, nguetho gue'u majuañi yu t'uhni Oja u.

¹⁷ Nu yu pa dí mba bu ya, o εmme gadí unghu ma mbui, nguetho i ja yu mbedi ma jai hapü bi ts'εgui, nanguie dán 'yehεgä ra Hmu Jesús.

¹⁸ Ma zu cu ahü, dami cohmbu rá mate ma Hmuhu ra Jesucristo. Ne hont'a dí xi ahü a ya.

EFESIOS

Nu ra sɔcuɔ bi

'yɔrba ra Pablo ɱ yɱ

'yɛc'yɛi bɱ ra dɔhnini

Éfeso

Ran zengua

1 Nugá drá Pablogá, nangue rá pähä Ojɔ ma 'bäigä'be ra Jesucristo. Nu'ahɱ gyú 'yɛc'yɛihɱ bɱ ja ra hnini Éfeso, dí ot'ahɱ na ra sɔcuɔ. Ne gátho gyɱ mbeti ahɱ Ojɔ nangue guí ɛc'yɛihɱ ra Cristo Jesús.

2 Dí äp Ojɔ ma Tahɱ di 'da ahɱ rán jɔpi, ne rán johya da hyut'a ni mbɱihɱ, ne ma Hmuhɱ ra Jesucristo.

Ojɔ di jɔcuahɱ nangue dín 'yohɱ ra Cristo

3 Dí ɛspahɱ Ojɔ, nu'a rá Ta ma Hmuhɱ ra Jesucristo. Ne nangue a dín 'yohɱ ra Cristo, nu'a Ojɔ bi jɔcuahɱ nangue gátho yún jɔpi i ja bɱ mahɛts'i.

4 Nu Ojɔ bi huangahɱ nangue ra Cristo nu'bɱ ma hin'yɱ ra ximhäi, nguetho in ndejɱ hin din ja ma ts'oquihɱ, ne xtán hotho ma mbɱihɱ bɱ na nu Ojɔ.

5 Ne nangue rá pähä Ojɔ ya xɱ huangahɱ, ne nangue ra Jesucristo bi jajɱ ngue dyú t'ahnigahɱ Ojɔ. Ne gue'a bi 'yɔt'e nguetho bi huɛgahɱ.

6 Janangue'a zɔi dí ɛspahɱ Ojɔ, nguetho ɛmmɛ xɱn ngu rán huɛ cate bi 'yɔrcahɱ 'darbɱ dí ' bɱhmbɱ a rá Ts'unt'ɱ di huɛqui. Ne gue'a rán jɔpi bi

'dajɱ 'bɱ má däh ma mbɱihɱ a rá Ts'unt'ɱ.

7 Ngue ɛmmɛ bi huɛgahɱ Ojɔ, ne gue'a í du a rá Ts'unt'ɱ bi pɔjɱ, bi nde bi punga ma ts'oquihɱ.

8 Ne ɛmmɛ xɱn ngu rán huɛcate Ojɔ, ngue bi jajɱ dá pɔhmbɱ a rá 'yu, ne bi 'dajɱ rán 'yomfɛni xɱn ho.

9 Pɛ bi jajɱ Ojɔ dá pɔhmbɱ 'be'a mán t'ɔgui, ngue 'be'a mím bɛnɛ da 'yɔt'e ngue da 'yɔt'a ra Cristo.

10 Nguetho da zɔn ra pa di jua'a 'be'a mím bɛn Ojɔ da 'yɔt'e, ngue di jap ra Cristo di manda gátho ja ua ja ra häi nepɱ mahɛts'i.

11 Nu'a Ojɔ i ɔt'e 'be'a gátho mím bɛni da 'yɔt'e, ne bi huangahɱ maya'bɱ ngue dan 'yohɱ ra Cristo. Ne nangue'a dín 'yohɱ ra Cristo, sä ga hɔhmbɱ yún jɔpi di 'dajɱ a.

12 Gue'a bi zän Ojɔ nanguejɱ, janangue'a da t'ɛspa Ojɔ 'bɱ bi hnu a ran ho da 'yɔrcahɱ. Ne guecähe yú mbɔdigähe dá ɛc'yɛihe ra Cristo, ne yú mbɔdigähe bi 'yɔrcähe a.

13 Ne ahɱ, nu'bɱ gmí 'yɔhmbɱ rán ho ma'da'yo ra Cristo di pɔjɱ, gue ram hma majuani a, gá 'yɛc'yɛihɱ a. Ne nu'bɱ gmí 'yɛc'yɛihɱ, ne ahɱ gá hyɔhmbɱ rá Hogandɔhi Ojɔ, ra hmɛpya ngue yú mbeti ahɱ Ojɔ, tengu xí ma.

14 Nu rá Hogandɔhi i udi ngue majuani ga hɔhmbɱ rán t'unni di 'dajɱ Ojɔ 'bɱ bi zɔn ra pa da zixcahɱ bɱ mahɛts'i, gátho gahɱ ngue yú

mbetigah_u a. Gue'a ná espah_u nuixte thoho a.

Nu ra Pablo i äp Oja di un ran 'yomfëni x_un ho y_u 'yëc'yëi

15 N_e nu'bu má øcä ngue guí ëc'yëih_u a ra Hmu Jesús, n_e i ja ah_u ran huëcate nangu_e ni mi'yëc'yëih_u, dán yä'be Oja,

16 n_e zäi dí xi Oja i hu ma mbui ngue di huëc'ah_u, n_e zäi dí äpä rá_m fäts'i nangu_e ah_u.

17 N_e nu'a ra Ta nuixte thoho, gue'a rá Oja ma Hmu_h ra Jesucristo, dí äp'ah_u ran 'yomfëni man'da gui pähmb_u x_un ho a.

18 N_e dí äp'a Oja ngue man'da da xoc'a nin 'yomfënih_u, ngue gui pähmb_u a ran ho nuixte guí tøhmb_u, ngue gue'a í zon'nah_u gui comhb_u a. N_e gui pähmb_u ngue ëmme nuixte thoho di muui 'be'a di 'da ah_u Oja gätho u to'o yú mbeti a.

19 N_e dí äp Oja gui pähmb_u ëmme x_un ndoho rá ts'edi rá Hogandahi hin hap_u nín zegui, ngue dim pëp_u mbo ma mbuih_u, gätho gah_u dí ëc'yëih_u.

20 N_e n'dat'a rá ts'edi ngue ëmme se a dim pëp_u mbo ma mbuih_u, gue'a bá xox'a ra Cristo bu 'bu u x_un du, n_e bi japi ngue da hyup_u ja rán 'yëi Oja bu mahëts'i.

21 N_e nu'a ra Cristo bin t'un man'da ra ts'edi xinda gue' u to'o gätho ja yú ts'edi bu mahëts'i n_ecua ja ra häi, o gue y_u ts'ut'abi, o gue y_u ngarbi, o gue' u mi'da di manda. N_e hingui sä n'da da ndønba n'da ra thuhu da t'ëmbi i ja man'da

rá ts'edi gue i 'buhya o gue y_u pa dí 'yëp_u.

22 N_e gätho 'be'a i ja Oja bi jap'a ra Cristo ngue gätho di manda. N_e bi jap'a ra Cristo ngue di manda gätho y_u 'yëc'yëi, nguetho tengu 'bu ma yä_h a di mandagah_u.

23 N_e nu y_u 'yëc'yëi i 'bui tengu 'bu rá ja'i ra Cristo. N_e dí comhb_u 'be'a gätho i ja ra Cristo. N_e nu rá ts'edi í yu'a 'be'a gä øzeh_e ua ja ra häi, n_ep_u mahëts'i.

2

Dám pøhmb_u nangu_e rán huëcate Oja

1 N_e mam'bet'o tengutho 'bu xtá tuh_u nangu_e ma ts'oquih_u, nguetho him mi ørpah_u masu a ran ho mi sij_u. P_e nuya nu Oja bi 'daj_u ra temazäi nangu_e ra Cristo.

2 N_e nu'ah_u nu'bu hin gmí 'yëc'yëih_u, gmí tenhd_u yán t'öt'e ra ximhäi, n_e madí manda ah_u rá hmu y_u zithu, tengutho y_u pa ja bu ya, gätho to'o hingui ørpa masu Oja, n_e hingui øt'e 'be'a nde Oja.

3 N_e gätho gähe 'da'angu tho mi øth_u 'bu mam'bet'o, n_e mi tenhd_u 'be'a min nde ma ja'i zehëh_u. N_e dá øt' ma pähä zehëh_u. N_e nu'bu xcá thoqui xcá tenhd_u, ëmme xcá nuh_u rá cu_e Oja 'bu, tengu tho u mi'da.

4 P_e nu'a Oja ëmme x_un ngu rá yembui i ja, n_e ëmme i ja rán huëcate nanguëj_u.

5 Janangu_e'a bi 'daj_u ra 'da'yote, tengu 'bu 'darbu bi xoxgah_u ra Cristo, madagüe'bu tengu 'bu ya

xí du ma teh_u nangue ma ts'oquih_u. P_ε nangue rá mate thoho Oj_á xtám pøhmb_u.

6 N_ε nu'a Oj_á n'dat'a bi xox-gah_u ra Cristo Jesús, n_ε bi jaj_u 'darb_u dá huhmb_u a ra Cristo b_u mah_εts'i b_u nam b_εn Oj_á.

7 Guehna bi 'yøt'e, ngue gätho y_u pa maz_ái da 'yuh rán hu_εcate, n_ε da f_ádi hin hap_u se a rá mate bi 'yørcah_u 'b_u mí y_ánj_u ra Cristo Jesús.

8 Bi pøj_u Oj_á 'b_u má h_ámhb_u rá mate thoho Oj_á, n_ε hin nangue y_u hogant'øt'e dá øth_u. P_ε nangue a rán t'unni zeh_ε Oj_á xtám pøhmb_u.

9 N_ε hin nangue ra 'b_εfi x_un ho xtá øth_u, janangue'a njon da zä din 'y_εts'i.

10 Nguetho bi 'yørc_á zeh_εh_u Oj_á ngue däm 'b_uhmb_u ma'da'yo nangue ra Cristo Jesús, guerp_u da zä ga øth_u x_un ho rá 'b_εfi bi zän Oj_á maya'b_u.

Nu ra Cristo bi jaj_u dán y_ámanhoh_u dy_u judíohe n_ε'ah_u

11 N_ε nu ah_u ngue hin gyú judío'ah_u, o gadín 'y_εxh_u nangue rá mate Oj_á, p_ε damim b_εmhb_u ngue yatho gnán hyaj_u Oj_á mam'bet'o. N_ε nte má hm_εpya gmí øth_u tengu mí øt'ähe ngue dá h_εc ma xifanihe dyú judíohe. N_ε gue'a ná hut'a thohohe gy_u 'y_ánthequih_u.

12 N_ε nu' u y_u pa _u, hin te nin jah_u ra Cristo, xín te nin jah_u _u y_u judío. N_ε hin gní p_áhmb_u ran hogui ngue mi man Oj_á da 'yøt'e. P_ε gám 'b_uhmb_u ua ja ra ximhäi n_ε nte gmí tømhb_u 'b_ε'a da 'yøt'

Oj_á, nguetho hin gní p_áhmb_u Oj_á.

13 N_ε gmí 'yo man h_εth_u nangue a Oj_á, p_ε nuya bá j_un'nah_u, n_ε sä guin 'yoh_u ra Cristo ngue bi du nanguej_u.

14 P_ε nu'a ra Cristo bi jaj_u dán y_ámanhoh_u, dy_u judíohe n_ε ah_u ngue hin gyú judíohe. N_ε bi jaj_u ngue 'da'angu b_u na nuj_u Oj_á y_u judío n_ε' u hing y_u judío. Nu'a ra Cristo bi hogah_u 'b_ε'a madín hyaj_u.

15 Nguetho bi du ra Cristo, n_ε gue'a í jua _u yán t'ēdi dá judío bi xi Oj_á, ngue y_un t'uti mi øt' u. N_ε bi japi ngue 'da'angu ga comhb_u ra temaz_ái y_u judío n_ε' u hing y_u judío, nangue ma'da'yo dí 'b_uhmb_u ra Cristo ya, n_ε hinga 'dahma 'dan'yo b_u dán nuj_u Oj_á. Janangue'a hin dadín s_uhmb_u ya.

16 N_ε nu'b_u mi du b_u ja ra pont'i ra Cristo, bi japi da numanho Oj_á _u hønt'a go to'o ma j_á'i da 'y_εc'y_εi a, madague'a y_u judío, uague hing y_u judío. N_ε him man s_uhmb_u _u.

17 Nu'a ra Cristo bi zøcua ja ra häi n_ε bi xij_u ran ho ma'da'yo, ngue'a dá _εsh_u ran s_ui mí øth_u a Oj_á, guecähe dy_u judíohe ngue mi hänthe rá 'yu Oj_á, n_ε ah_u ngue hing y_u judío'ah_u ngue gmin 'yomanh_εtho nangue rá 'yu Oj_á.

18 N_ε gue'a ra Cristo bi zä dán y_ámanhoh_u Oj_á rá Ta, nguetho n'dat'a rá Hogand_áhi bi 'daj_u, madague'b_u dy_u judíohe o gue hin dy_u judíohe.

19 P_ε nuya hin guí 'b_uhmb_u tengu 'b_u gyú 'damhninih_u

ya, pɛ 'da'angugdahɯ ngue dyɯ 'yɛc'yɛihɯ. Nguetho nuya gätho gahɯ dyɯ mɛnguhɯ bɯ bí 'bɯ Ojã, nɛ gätho gahɯ yú t'ähni gahɯ Ojã.

20 Nɛ nujuɯ dyɯ 'yɛc'yɛihɯ, tengu 'bɯ n'da ra ngu bi thøe nguɛpɯ dim 'bɯ Ojã. Nɛ bi dɯ'mi bi hyøh yɯ pøngahyaɣ maya'bɯ, nɛ'ɯ yú 'bäihɯ ra Cristo nu'bɯ mi ma nangue ra Cristo. Nɛ bi dɯ'mi tengu 'bɯ i pa m'bä'mi yú guangujãdo n'da ra ngu, nɛ guesɛ a ra Jesucristo a ra do mahyoni bim pɛpɯ. Nɛ guenjɯ tengu 'bɯ dyɯ fø't'ehɯ bɯya.

21 Nɛ nu'a ra Cristo tengu 'bɯ ra cemento nín zøt'ɯ yɯ do bɯ pa nthøts'e a ra ngu, ngue da gomanho, asta gue'bɯ go bi guadi xɯn ho, guɛpɯ ja rá ngu Ojã, tengu ndesɛ Ojã.

22 Nɛ nangue dín 'yohɯ ra Cristo, nɛjuɯ tengu 'bɯ dyɯ dohɯ ngue dim pɛpɯ ja a rá ngu Ojã, guɛpɯ i 'bɯh rá Hogandãhi.

3

Nura Pablorá 'bɛfi xih ran ho ma'da'yo ɯ hing yɯ judío

1 Janangue'a dí äpä rá ts'ɛdi Ojã nangue ahɯ, drã Pablogã. Pɛ dí ofädigã nangue dí xi ahɯ ran ho ma'da'yo, gue ahɯ ngue hing yɯ judío'ahɯ.

2 Masque ya gá 'yøhmbɯ ngue Ojã bi 'dacã ra 'bɛfi ngue dí xi ahɯ rá m hma, nangue rá mate thoho.

3 Nugã ya dá ot'ahɯ ts'ɯ 'bɛ'a bi 'yurcãzɛhɛ Ojã, ngue njom mi pãdi, ngue nɛ ɯ hing yɯ

judío da zin Ojã nangue ra Cristo.

4 Nɛ nu'bɯ gá nuhɯ ra søcuã, sä gui pãhmbɯ a bi xicã Ojã ngue njom mi pãdi nangue ra Cristo.

5 Nɛ xɯn ngu yɯ jɛya bi thogui ngue him mi xi Ojã yɯ jã'i 'bɛ'a mim bɛni da 'yøt'e. Pɛ nuya bi 'uega ma mbãihe gueje ma 'bãigãhe ra Cristo nɛ ɯ yú pøngahyaɣ, nɛ bi jaje rá Hogandãhi ga pãhmbɛ 'bɛ'a him mam fãdi, ngue i fãh ya.

6 Pɛ nuna him mam fãdi, guehna ngue ran ho ma'da'yo sä gui pãhmbɯ ya 'bɛ'a i ja ua ya, ngue nɛ'ɯ yɯ jã'i hing yɯ judío sä dim 'bɯhmbɯ Ojã tengutho yɯ judío. Nɛ n'dat'a gui comhbɯ yɯ judío ran hogui bi 'yøt' Ojã nangue ra Cristo Jesús. Nɛ n'danjã'itho gui comhbɯ nangue rá jã'i ra Cristo, nguetho ya gá 'yɛc'yɛihɯ rán ho ma'da'yo ra Cristo.

7 Pɛ nangue rá mate zɛhɛ nɛ rá ts'ɛdi Ojã sä gam mangã rán ho ma'da'yo ra Cristo, madague'a him man 'yɛnigã'be.

8 Nugã hin te ts'ɯ dadí mu'be, nɛ him man 'yɛni'be ngue ga xih yɯ jã'i ngue hing yɯ judío rán ho ma'da'yo ra Cristo. Pɛ guehma bi 'dacã Ojã ra mate ngue gam mangã a, nɛ ga xih yɯ jã'i njon da hyät'i da mbede hangu nan ngu yɯn ho in nde di 'dajɯ ra Cristo.

9 Nɛ bi 'dac rá 'bɛfi ga japi gätho yɯ jã'i da bãdi 'bɛ'a him mam fãdi, ngue 'bɛ'a mím bɛn Ojã da 'yøt'e 'bɯ rá mbãdi

thoho, ngue ne'u hing yu judío da zin Oja 'bu da hyan rá mate ra Cristo. Ne gue'a mi sänni da 'yøt' Oja, n'dat'a Oja bi 'yøt'e 'be'a gätho ja ua ja ra ximhäi, nepu mahçts'i.

10 Gue'a mím beñ Oja da 'yøpa yu 'yçc'yei, gueru da faði xun ho gätho rá hogan'yomfëni, da ba u i 'bupu mahçts'i ngue i ja yú ts'edi.

11 Ne gue'a i øt' Oja ya, tengu mim beñ 'bu ra mbüdi thoho da 'yøt'e, nangue ma Hmuhu ra Jesucristo, ne da 'yøt'e gätho yu pa mazai.

12 Ne nangue dí çc'yëihü ra Cristo, hin dí su ga sømhbu bu nangue ma mbüihü ngue dan yahu Oja. Ne dí pañmbu da 'yøde.

13 Janangue'a dí ä'ahu ra mate hin da du ni mbüihü 'bu dín nugä ran unbi, nangue'a dá xi ahü ran ho ma'da'yo. Xingui ts'u guim beñmbu ngue'a dín nugä ran unbi, pe 'da dán johya thohohü ngue bin 'dac ra ts'edi ga hät' yan unbi.

Rán huçcate ra Cristo

14 Nu'bu dím beñgä ngue ne ahü gyu menguhü bu bí 'bu Oja, dín danyahmu dí äp'ahu ra jamadi Oja rá Ta ma Hmuhu ra Jesucristo.

15 Ne rá Ta u gätho yu 'yçc'yei, ne'u bi zøm bu mahçts'i, ne'u 'batua ja ra ximhäi.

16 Ne dí äp Oja ma Tahu nuixte thoho di muui rá ts'edi, ngue di zac ni mbüihü nangue rá ts'edi rá Hogandqhi Oja.

17 Ne dí äp Oja ngue din zam bu mbo ni mbüihü a ra Cristo, nguetho gui çc'yëihü a. Ne dí äp Oja ngue man'da din te nin huçcatehü, ne nangue nin huçcatehü dí zac ni mbüihü.

18 Janangue'a ne ahü ne gätho mi'da yu 'yçc'yei da zä gui pañmbu hangu nan uant'i, ne hangu na mba, ne hangu nan he, ne hangu nan heçts'i a rán huçcate ra Cristo.

19 Ne madague'bu hingui sä gätho ga pañmbu rán huçcate ra Cristo nguetho emme xun ngu, pe dí äp Oja ngue man'da man'da gui pañmbu a, janangue'a da zä gätho da yuh ni mbüihü a rá ts'edi zehé Oja.

20 Pe xun ho ga çspahü Oja gätho yu pa mazai, nguetho i ja rá ts'edi da 'yøt'e xun ngu man'da, xinda gue'a 'be'a dí ähmbu o 'be'a dím beñmbu. Ngue n'dat'a ra ts'edi dim peru mbo ma mbüihü.

21 Ne gätho gahu dyu 'yçc'yëihü, xun ho dan johyahü ga çspahü Oja, nangue'a ra Cristo Jesús dí pañmbu, høn'bu go njam'bu mazai. Ne hønt'a gam beñmbu a ya.

4

Nu rá Hogandqhi Oja di jajü n'dat'a gam beñmbu

1 Nugä drá Pablogä dí ofädigä nangue dí øt'a rá 'beñi ra Hmu. Ne dí ä'ahu ra mate ngue gam 'bumanhohü tengu nin sähü ngue ya bi zon'nahü Oja.

2 Ne hin gan 'yεxh_u, pe gui 'yøth_u ngue hin'y_u ni ts'edi zehεh_u, ne hin gan xømb_u n'da ngu n'da ah_u 'be'a i t'øt'ah_u, ne hin gan xuhnanyah_u n'da ngu n'da ah_u, pe gan huεj_u.

3 Ne εmme gan jamansuh_u ngue hinga 'dahma 'dan'yo guim bεmh_u. Pe dami thoqui gui tenhd_u rá Hogand_uhi Oj_u di ja ah_u n'dat'a guim bεmh_u.

4 Nguetho tengu 'b_u gätho n'danj_u'idäh_u b_u na nuj_u Oj_u dy_u 'yεc'yεih_u, ne n'dat'a rá Hogand_uhi Oj_u dí comhb_u. Ne n'dat'a dí tømhb_u 'be'a da 'yørcah_u Oj_u, ngue gätho bi zongah_u.

5 Hønt'a n'da ma Hmuh_u i 'b_u ngue di mandagah_u. Ne n'dat'a ma t'εc'yεih_u nangue ma Oj_uah_u i 'b_u, ne n'dat'a man xixy_uah_u dí øth_u, ngue dí uhmb_u y_u mbεtigah_u Oj_u.

6 Ne n'dat'a Oj_u gue'a ma Tah_u dí comhb_u, ngue gätho gah_u, ne gätho di mandagah_u, ne gätho di 'yonj_u, ne gätho gah_u i 'b_u mbo ma mb_uih_u a.

7 Nu'a ra Cristo, nangue ra mate thoho, 'dahma'dan'yo y_u ts'edi bi 'daj_u n'da ngu n'daj_u ngue sä ga øth_u ra 'be fi ngue ndej_u ga øth_u.

8 Ne gue'a män t'o't'i b_u ja rá m hman Oj_u maya'b_u: "Pe gue'a ra Cristo bi un y_u ts'edi u y_u j_u'i 'b_u mí mbeng b_u mahεts'i, 'b_u mi dambεni. Ne bi 'berba rá ts'edi gätho nan ngu ran ts'o mim bent'u y_u j_u'i."

9 Ne nu'b_u mi mbeng b_u

mahεts'i, mf_udi ngue guep_u bá nεxp_u, ne bi zøcua ja ra häi, ne bi mba nt'äg_ui.

10 Guet'a bá çai, ne guet'a bi ndex mahεts'i, ngue da yu'ts' rá ts'edi b_u mahεts'i, ne høn_ub_u go hap_u, nεcua ja ra häi bi yu'ts' rá ts'edi.

11 Ne 'dahma 'dan'yo y_u ts'edi bin 'daj_u n'da ngu n'daj_u ngue dy_u 'yεc'yεih_u. Bin 'dac ma ts'edihe 'dagähe ngue ma 'bäigähe ra Cristo, ne 'da ah_u di ja'ah_u gam pøngahy_uah_u, ne mi'da ah_u di ja ah_u gadí 'yomhb_u a ran ho ma'da'yo, ne 'da ah_u di ja ah_u gam mbädi_u, ne mi'da ah_u di ja ah_u ngue gan xänbateh_u nangue rá m hman Oj_u.

12 Ngub_u bi 'yøt'a ra Cristo, bi un y_u ts'edi y_u 'yεc'yεi, nguep_u da zä da 'yøt'e x_un ho ra 'be fi bi zänbi n'da ngu n'da, nangue rá 'be fi Oj_u. Janangue'a da zä 'da däm fäxtah_u. Ne gue'a dín te rá 'be fi Oj_u a, tengu 'b_u bi zac rá j_u'i ra Cristo.

13 Ne da zøni ngue gätho 'dat'a gam bεmh_u nangue ma t'εc'yεih_u, ne gätho n'dat'a ga p_uahmb_u x_un ho rá Ts'unt'u Oj_u. Ne gue'a dín te x_un ho ma mb_uih_u ne dam 'b_umanhoh_u tengu ra Cristo.

14 Ne nu'b_u gue'a dí homhb_u, hin da thäj_u tengu 'b_u dy_u t'uhni_u, 'b_u 'bo'o 'dahma 'dan'yo da xij_u ngue da 'yεna da hyäj_u. Nguetho nu'u y_u hyäte εna gue'b_u εmme p_uadi, pe hønt'a in ndej_u ga tenhd_u y_u fehni.

15-16 Pe ga p_uadi ga tenhd_u a maju_uni nangue ran huεcate.

Nε gue'a nán te xən ho ma mbuih_u, nε di jaj_u tengu 'b_u n'danj_u'i tho ga cohmb_u. Tengu 'b_u rá ja'igah_u ra Cristo, nε nu'a ra Cristo, tengu 'b_u rá y_u a. Nε gue'a nín zòt'_u y_u 'yεc'yεi. Nguetho di manda gah_u nε di zεrca ma mbuih_u, di jaj_u n'dat'a gam bεmh_u, nε gätho ga comhma'òt'eh_u xən ho ra 'bεfi bi 'daj_u n'da ngu n'daj_u, ngue 'da dām fäxtah_u, nangue ran huεcate. Nε gue'a nán te xən ho rá 'bεfi Oj_u, tengu 'b_u bin te xən ho rá ja' i ra Cristo.

Dām 'b_uhmb_u ma'da'yo nangue ra Cristo

17 Nugä dra Pablogä dím pøngahyägä nangue ra Hmu 'b_u dí xi ah_u na jaua, ngue nu'ah_u him mam 'b_uhmb_u ya tengu _u y_u ja' i hinga na p_u Oj_u. Nε him mam 'b_uhmb_u tengu y_u ja' i ngue di manda yá ts'on'yomfεni zεhε.

18 Nε nu'_u i 'yo tengu n'da ra xädä nangue yán 'yomfεni, nε hingui p_udi 'bε'a nam bøn'a i øt'e nguetho hingui 'yo b_u ja rán nεqui Oj_u. Nε hinguin nde da b_u Oj_u nguetho εmme x_um mε yá mbui _u.

19 Nε hingui pε'ts' yá sä 'b_u øt y_u ts'oqui, nguetho ya x_um bεnt ran ts'o, nε εmme di ho da 'yøt'e hønt'a go 'bε'a man ts'o, nguetho hin'y_u mbo yá mbui 'bε'a di zedi ngue da z_ummi.

20 Pε nu'eh_u hinga ngub_u bi xän'nah_u bi xi'ah_u nangue ra Cristo.

21 Ya gá 'yøhmb_u nangue ra Cristo, nε nu'b_u maju_uni gá

'yøhmb_u 'bε'a bi xi ah_u, guí p_uhmb_u ya ngue gue'a maju_uni a.

22 Janangue'a dami hyehmb_u gätho 'bε'a gnám 'b_uhmb_u, ngue ni nyon'yomfεnisεh_u i hä ah_u, ngue 'bε'a guí ndese gui 'yøth_u.

23 Nε ma'da'yo ni mbuih_u nε nin 'yomfεnih_u, ngue gätho ma'da'yo guim bεmh_u ya.

24 Nε dami hyeh_u ngue gätho ma'da'yo tengu bi zän'nah_u Oj_u nangue rá pähä zεhε. Nuya dami 'yuhmb_u ram 'bui nju_uantho gui 'yøth_u, ngue nte man ts'o gui 'yøth_u ya.

25 Dami 'yesh_u a ra fεhni ngue madín xihmb_u n'da ngu n'da ah_u, nε guim mamhb_u a maju_uni. Nguetho tengu 'b_u n'danj_u'itho dí comhb_u ra Cristo.

26 Nε nu'b_u guín cuεh_u nangue ran ts'o i t'øt'e, pε damím fähmb_u, mamán d_u ah_u ran ts'o. Nε hinga n'dapagan cuεh_u.

27 Pε xingui ts'_u ga c_uth_u ra z_uth_u b_u ja ma mbuih_u.

28 Nu'b_u guím pεh_u 'da ah_u, pε gui 'yesh_u a gnám pεh_u. Nε gam pεhmb_u xən ho, nε gue'a gdí t_umh_u a guí homhb_u, nε da zä gui fäx'_u mi'da ngue hin'y_u 'bε'a da hyoni.

29 Nε 'yo guím mamhb_u y_u ts'ore, pε guim mamhb_u ran ho dí zε'_u nε dí hyu yá mbui _u to'o gui xihmb_u.

30 Nε 'yo gadí unhd_u ra dumb_u a rá Hogand_uhi Oj_u nangue n'da ra ts'oqui. Nguetho nu'a i 'b_up_u mbo

ma mbũihũ, nɛ gue'a da 'yudi ngue yá mbɛtigahũ Ojã 'bũ rán zɛgui ra pa, tengu 'bũ jajũ ra sello.

31 Dami 'yeshũ a gní bɛman'ũhũ, nɛ hin gan cuehũ 'bũ ja 'bɛ'a da si ahũ o ja 'bɛ'a da t'ɔt'ahũ. Nɛ 'yo gadí c'aman'ũhũ n'da ngu n'da ahũ, nɛ o guím bɛmhũ ran ts'o nangue ni mijã'ihũ.

32 Pɛ gan 'yɔrpahũ ran ho n'da ngu n'da ahũ, nɛ 'da xtán ja ni yembũihũ, nɛ gam punbahũ n'da ngu n'da ahũ, tengu tho í pun'nahũ Ojã nangue ra Cristo.

5

Da 'yɔt'e xũn ho ɛ yá t'ũhni Ojã

1 Ga ɔthũ 'bɛ'a ɔt'a Ojã, nguetho yá t'ũhni gahũ a ngue di huɛgahũ.

2 Ngue ga ɔrpahũ ran huɛcate ma mijã'ihũ, tengutho ra Cristo bi huɛgahũ 'bũ mín dãɛ bũ ja ra pont'í nanguejũ. Nɛ nu ra Cristo bi un rá te, n'da ran t'unni ngue bi numanho Ojã.

3 Nɛ yá t'ũhni gahũ Ojã, janangue'a xingui ts'ũ gam bɛmhũ ran ts'o, hin ga ɔthũ ran 'yomt'ɛni, xíng ran ts'iyate, nɛ xínga n'da ran ts'o ga ɔthũ.

4 Nɛ hin gam mamhũ ra ts'ore o gue ran 'yãnt'ũ, nɛ hin dan yã mangãt'ihũ, nguetho hin rán theui rá 'yɛc'yɛi Ojã ɛ. Pɛ ga xihmbũ Ojã jamadi nangue rán ho bi 'dajũ.

5 Pɛ dí pãhmbũ hingui sã n'da da yãrpũ di manda ra

Cristo nɛ Ojã, nu'bũ i ɔthoho ran 'yomt'ɛni, o gue im bɛn ra ts'on'yomfɛni, o gue i ɔt' ran ts'iyate. Nguetho nu ra ziyate tengutho 'bũ i thãnde 'bɛ'a i ja.

6 Nɛ njon ga jafũ da hyãjũ gue'bũ 'bo'o da xijũ ngue xũn ho 'bũ ga ɔthũ ran ts'o. Nguetho to'o da 'yɔt' ya yũn ts'o, ɛmme xũn ngu da nu rá cue Ojã, nangue a him bi 'yɔrpa masu Ojã.

7 Pɛ hin dan 'yohũ to'o i ɔt' ran ts'o, nguetho hin'yũ 'bɛ'a man jahũ ɛ.

8 Pɛ nu'ahũ mam'bet'o gmí 'yohũ bũ ja ra 'bɛxui. Pɛ nangue guí 'bãhmbũ ra Cristo ya guí 'bãhmbũ bũ ja rán nɛqui a. Nuya dãmam 'bãhmbũ tengu rán sãui bũ ja ran nɛqui.

9 Nɛ nu'a rán nɛqui Ojã, gue'a dán jahũ ra hogambũ a, nɛ gue'a dãm mamhũ majuãni a, nɛ gue'a dá ɔthũ ran ho a.

10 Nɛ dami hyumbi gan xãhmbũ gui 'yɔthũ 'bɛ'a dí hyu rá mbũ Ojã.

11 Pɛ xíngui ts'ũ ga ɔthũ tengu ɔt'ũ i 'yo bũ ja ra 'bɛxui. Pɛ ga uhmbũ ngue nte ní mbatho 'bɛ'a ɔt'ũ.

12 Pɛ ga pɛ'ts' ma sãhũ hin gam mamhũ 'bɛ'a ɔt'ũ i ɔt' mán t'ãguitho ran ts'o.

13 Pɛ nu'a rán nɛqui Ojã di yot'ũ to'o i 'yo bũ ja ra 'bɛxui, ndepe da bãdi ngue i ja yá ts'oqui. Nɛ hingui sã da 'yãn mant'ãgui thoho n'da 'bɛ'a ɔt'e, nguetho nu'a rán nɛqui Ojã di yot'ũ gãtho ran ts'o.

14 Janangue'a nt'o't'i:

“Daman nuhmbu ngue gui aḥmbu, tengu 'bu gyá duhu, nguetho nu'a ra Cristo di 'da ahu ran nequi,” bi 'yena.

15 Janangue'a dami jamansu 'be'a gui othu, ne hin gam 'buhmbu tengu u yu ja'i ngue hingui paḍi 'be'a ot'e.

16 Pe madague'a xun heḍi yu pa i ja bu ya, dami hyumbi gam pehmbu xun ho.

17 'Yo gui co'yambuihu, pe dami hyumbi gui hyoni gui paḥmbu rá páhá ra Hmu.

18 Pe hin dán johyah a ra sei, nguetho di ts'ongahu a. Pe man'da dán johyah rá Hogandahi Oja.

19 Ne 'da dán johyabahu n'da ngu n'daju ngue dan xihmbu 'be'a i ocahu ra Hmu, ngue dan tuhmbu yá thuhu Oja gátho ma mbuihu dá espahu Oja a.

20 Ne thocua thoho ga xihmbu jamadi Oja ra Ta, nangue 'be'a gátho jaju, nangue rá thuhu ma Hmuhu ra Jesucristo.

Dim 'bumanho yu 'yec'yei bu ja yun nguse

21 Ne hin dan junthu, pe 'da xtán 'yehé thohohu, nguetho gátho gahu dín numansuhu ra Cristo.

22 Ne nu ah u gyá xisuhu, dami 'yothu 'be'a im man ni ndøhu, tengutho bu gní 'yothu a im mam ma Hmuhu mahets'i.

23 Nguetho nu'u yun 'yohu i 'bet'o bu ja rá ngu, tengu a ra Cristo i 'bet'o bu 'buh yu 'yec'yei, ngue tengu 'bu guese

a rá ja'i a, ne rámpørpate gátho u.

24 Nu'u yu xisu da 'yot'e 'be'a gátho im man yá ndø, tengu tho yu 'yec'yei da 'yot'e 'be'a gátho im man ra Cristo.

25 Ne nu ah ma min'yohu ah u, dami huçc ni xisuhu, tengu tho a ra Cristo bi huçc yu 'yec'yei, ne bi un rá te nangueju.

26 Ne nu a ra Cristo ngubu bi 'yot'e, nu'bu mi japi da bo xun ho gátho yu 'yec'yei nangue rámp hman Oja. Nguetho ram hma tengu 'bu ra dehe i pe't'e gátho ran ts'o. Ne nu'a ran xixya, n'da ra hmeḍya ngue ra Cristo bi hoga ma mbuihu.

27 N'damhuma da zin u yu 'yec'yei, ngue ya gátho mahoqui, ne nte man ts'o din 'yohu. Ne hin'yu 'be'a da thĩbi, pegue gátho i jua a ran ho.

28 Ne gátho yun 'yohu, nde'bu di huçc yá xisu, tengu bu ní huçc rá ja'izehe. Nguetho nu'u to'o di huçc rá xisu, din huçc zehé a.

29 Ne xinga n'da ra ja'i i san rá ja'izehe, pe din jamansu, ne i 'uini xun ho rá ja'i, tengutho i ot'a ra Cristo nangue yu 'yec'yei.

30 Nguetho nuju dyu 'yec'yehi, tengu 'bu rá ngoc'yei ne rá do'yo gahu a rá ja'i ra Cristo.

31 Tengu mán t'o't'i: “Nu'bu n'da ran 'yohu i sin rá xisu, i soh rá ta ne rá mbe, n'damhuma da zä di manda rá xisu, tengu 'bu e rá ja'izehe,” bi 'yena ra t'ohni.

32 Ne xun heḍi da baḍi 'be'a

nam bøn na, pε dí ɛngä drá Pablogä, ngue i udi nangue ra Cristo nε nangue yu 'yɛç'yɛi.

33 Pε nε im ma, gätho ahu ngue gyuñ 'yohuhu, dami huɛç ni xisuhu tengu bu gní huɛç zehɛhu. Nε nu'ahu gyu xisuhu damin numansu ni ndøhu.

6

1 Nu'ahu gyu t'uhnihu gyu 'yɛç'yɛihu dami 'yøthu 'bɛ'a man ni tahu ni mbɛhu, nguetho gue'a yán thehu a ngue gui 'yøthu.

2 Dami numansu ni tahu nε ni mbɛhu. Nε gue'a rá mbudi a rán t'ɛdi Oja ngue ní jap Oja n'da a, ngue bi ma maya'bu.

3 Nε guehna ran japi bi ma da nu n'da 'bu da 'yøt'e, ngue din ja ran johya nε xun ngu yu pa dim 'bucua ja ra häi.

4 Nε nu ahü gyú tahu, nu'bu guí säh ni t'uhnihu, nde'bu hin gui jafu din cuetho. Pε dami temanhohu gueru dí 'yɛç'yɛi ra Hmu u.

5 Nε nu ahü gyu mbɛfihu nε gyu 'yɛhɛhu, dami 'yøthu xun ho 'bɛ'a im man ni hmuhu ua ja ra häi, nε guin numansuhu u, nε gui suhu. Nε mpähä thoho gui 'yøthu ni 'bɛfihu, tengutho bu gní 'yørpahu rá 'bɛfi ni Hmuhu ra Cristo.

6 Dami 'yøthu xun ho ni 'bɛfihu, hinga høn'bu in nu ahü ni hmuhu, pε dami 'yøthu tengutho bu gnín 'yɛhɛhu ra Cristo. Nε gätho ni mbuihu, nε gue'a rá pähä Oja a buya.

7 Dami 'yøt' ni 'bɛfihu nangue ran johya, tengu bu gní 'yøthu rá 'bɛfi ni Hmuhu

mahɛts'i, nε hinga hønt'a dín numanho ahü yu ja'i.

8 Nε damim bɛmhbu ya, Oja di cos'ahu ran ho nangue ran ho xcá 'yøthu, madague'a gyu 'yɛhɛhu o gue gyu hmuhu.

9 Nε nu ahü gyu hmuhu, pε gui 'yørpahu a xun ho u ni mbɛfihu, o gue ni 'yɛhɛhu, tengu tho bu gní ndepe da 'yøt'ahu ran ho. Nε hin gui xihmbu yun unbi, nguetho guí pähmbu ngue n'dat'a ni Hmuhu mahɛts'i. Nε nu a ra Hmu mahɛts'i hin di hyɛspru na nuju.

Di zerca ma mbuihu rá ts'edi Oja tengu rá he ra dofui

10 Nε nuya ma zu cu ahü, ga zacia ma mbuihu nangue rá ts'edi Oja i jaju.

11 Ngue tengu n'da ra dofui i he rá he ngue ra t'ɛgui ní täcua yán sä u yán süihu. Nε nguetho rá ts'edi Oja 'bu dí homhbu ngue hin da zä da hyäjü ra zïthu.

12 Nguetho hinga gue'u yu ja'i man süihu, pε gue'u yú hmu yu ts'oqui, ngue ra zïthu rá hmu ra 'bɛxui i ja gätho ra ximhäi. Nε u gätho yám fäts'ihu ra zïthu in 'youi ran dahi, nε gätho 'bɛ'a má ts'edi bá nɛxpü 'bah rá hmu ran ts'o, gätho man süihu u.

13 Janangue'a tengu 'bu ga hehu yu t'ɛgui ya, nangue gätho rá ts'edi Oja, ngue ga häthu ga tafu yán sä ra zïthu i säc ma mbuihu. Nε nu'bu dá tähmbu ran süi, ya dá juahmbu xun ho, nε dá nuhu xingui ts'u dá 'bɛhmbu.

14 Nε nu y_u t'εgui dí xi ah_u, nε gue'_u nán säh_u u. Ngue nu'a ram hma dí tεnhd_u, ngue tengu 'b_u ran gät'i ngue ra t'εgui gam päth_u. Nε nu'a ná hāmhb_u ran hogui bi 'yørcah_u ra Cristo, tengu 'b_u ra coto ngue ra t'εgui a, ngue hingui sä da daj_u ra zīthu.

15 Nε nu'a ná yāmanhoh_u Ojā nangue'a ran ho ma'da'yo dá hāmhb_u, nε gue'a ná huth_u ran zambūi tengu 'b_u dí nεt' ma zapatoh_u ngue y_u t'εgui, nε dan tihmb_u ga sühmb_u ra zīthu.

16 Nε man'da, nu'a ná pähmb_u majuāni Ojā, ngue tengu 'b_u n'da ra xit'εgui ní dāqui gātho yān sā ra zīthu, tengu 'b_u t'εngbah_u n'da ra sibi.

17 Nε nu'a ná pähmb_u majuāni dām pøhmb_u, tengu 'b_u dá pant' ma yāh_u ra fūi ngue ra t'εgui, ngue hin gam bεmh_u a in nde di bεngah_u ra zīthu. Nε nu'a rām hman Ojā, tengu 'b_u ra espada di 'daj_u rá Hogandāhi Ojā, gue'a dām muth_u ra zīthu a.

18 Pε thocua thoho dan yāh_u Ojā, ga äf_u rá ts'edi, xīngui ts'ü ga εsh_u nan yāh_u Ojā, tengu di bεngah_u rá Hogandāhi Ojā. Nε dan εhyah_u hin dan xømbūih_u, ngue ga äf_u Ojā da mbäx'ü gātho ma mi'yεc'yēih_u.

19 Nε nugä drá Pablogä, dami 'yāf_u Ojā nanguecä, n'damh_uma di 'dacä ran 'yomfēni nε ga hut'anzambūi gam mamp'a rām hma, nε ga xi u hing y_u judío 'bε'a nde Ojā ngue da bāh ya.

20 Gue'a nán ofädigä a, ngue dí xicä y_u jā'i 'bε'a bi xicä Ojā. Dami 'yāf_u rá ts'edi Ojā ngue hin ga su ga thoqui gam mangä rām hma.

Ran zengua ran zεgui

21 Nuya dí pēnhdä b_u na ma cuh_u ra Tíquico, ngue εmme mahuεqui. Nε nuna εmme øt'e xūn ho rá 'bēfi Ojā. Nu'a da xi ah_u 'bε'a gātho dadí jagä, nε nangue gātho 'bε'a dí øt'ä.

22 Nuna ra Tíquico da gax na ra søcuā dí øt'ä, nε da xi ah_u nanguecähe, nε da hyut'a ni mbūih_u.

23 Pε Ojā ma Tah_u nε ma Hmuh_u ra Jesucristo da hyut'a ni mbūih_u, nε di ja ah_u gui huε c ni mi'yεc'yēih_u, nguetho gā hāmhb_u rán ho mbo ni mbūih_u.

24 Pε Ojā di 'da ah_u rán jāpi gātho ah_u to'o gātho hin gui 'ye'ts'a gnín numanhoh_u a ma Hmuh_u ra Jesucristo. Nε hønt'a dá xi ah_u ya.

FILIPENSES

Ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra dɔhnini Filipos

Ran zɛngua

1 Nugä drá Pablogä dí yo'be ra Timoteo drá 'yɛhɛ'be ra Jesucristo. Dí o't'ä'be na ra sɔcuɔ gätho ahɯ ma zɯ cu ahɯ, nɛ ɯ yɯ ngurbi nɛ ɯ yúm fäts'ihɯ yɯ ngurbi, nɛ gätho ɯ i 'bɯpɯ ra dɔhnini Filipos ngue i tɛn'na ra Cristo.

2 Pɛ dí ndep Ojɔ ma Tahɯ nɛ ma Hmuhɯ ra Jesucristo da 'yɛnts'ahɯ rán jɔpi nɛ da hyut'a ni mbɯihɯ.

Nu ra Pablo i äp ra jamadi Ojɔ nangue yɯ 'yɛc'yɛi

3 Jamadi, dí ɛmp'a ma Ojɔ, n'dandɔ ngu n'dandɔ dí m bɛn ahɯ, nguetho gue ahɯ mam fäts'i ahɯ bi 'dacä Ojɔ.

4 Nɛ zai ɛmmɛ i jagä ran jɔhya 'bɯ dí äpä ra jamadi Ojɔ nangue ahɯ.

5 Nɛ dadín johyagä nguetho n'dat'a rá 'bɛfi ran ho ma'da'yo dí comhbɯ, gue'a gní zɛjɯ a, nɛ gue'a gá 'yøthɯ 'bɯ rá mbɔdi gá 'yɛc'yɛhhɯ, nɛ asta gue yɯ pa i jabɯya.

6 Nugä dí pɔdi ngue Ojɔ di thocta a ra hoga'bɛfi ngue bi dɯ'mi bi 'yørbɯ ni mbɯihɯ, janangue a di juadi xɯn ho 'bɯ bi zɔn ra pa ba ɛh mahøn'a ra Jesucristo.

7 Nɛ gue'a ná äpä ra jamadi Ojɔ a, ngue ɛmmɛ dí m bɛn

ahɯ. Nɛ tengu'bɯ 'da'angu dí sähɯ ran ɯnbi dí sägä nɛ gue'a ná comhbɯ rán jɔpi Ojɔ a, dá gue'bɯ dí ofädigä, o gue'bɯ dí 'bäpɯ ja ran juɔnbate, ngue dadín yɔn a rán ho ma'da'yo ra Cristo dí m ma ngue ma-juani a.

8 Nɛ hønt'a Ojɔ i pɔdi hangu nan gu bɯ ná huɛc'ahɯ, nɛ tengu bɯ ɛmmɛ ni huɛgahɯ ra Jesucristo.

9 Hanangue'a dí äp Ojɔ ngue man'da xɯn gu din ja ahɯ ran huɛcate n'da ngu n'da ahɯ, nɛ din ja ahɯ ran 'yomfɛni xɯn ho, nɛ guim bɛmhɯ xɯn ho nangue a 'bɛ'a gätho guí øthɯ.

10 N'damhma gui huanhdɯ 'bɛ'a man'da xɯn ho gui 'yøthɯ, nɛ n'dat'a guim bɛmhɯ, nɛ hin hapɯ di nɛqui ni ts'oquihɯ 'bɯ bi zɔn ra pa ngue ba ɛh ra Cristo.

11 Nɛ hønt'a ra Jesucristo sä di 'da ahɯ ra hogambɯi, ngue xɯn gu yɯ hoga'bɛfi din ja ahɯ, nɛ gue'a dí t'ɛspa Ojɔ a.

Hønt'a ra Cristo nám 'bɯ a ra Pablo

12 Ma zɯ cu ahɯ, dí n de ahɯ ngue gui pɔhmbɯ, gue'a nán te ran ho ma'da'yo a nám 'bäcä ua.

13 Ngue gätho yɯ dofɯi ua ja ran guts'ɯt'abi, nɛ'ɯ gätho mi'da yɯ jɔ'i i pɔdi ngue rá 'bɛfi ra Cristo a ná 'bäcä ua.

14 Nɛ dá gue'bɯ dí ofädigä, pɛ gue'a ní hyut'an zambɯi ma cuhɯ ngue'ɯ xɯn gu i 'bɯcua, nɛ hinguin su 'bɯ im man rá m hman Ojɔ.

15 I 'bɯcua 'da ɯ ngue im mamp'a rá m hman Ojɔ, i sɛya

nangue rá m hman Ojã dí øt'ä. Pε i 'b_uh mi'da ngue im man rá m hman Ojã ngue nde da 'yøt' ran ho.

16 Nε nu' _u ngue _u i ja ran ts'εya, im ma nangue ra Cristo, nguetho in nde 'be'a da dase _u. Pε hinga gätho rá mb_ui im ma, pε høntho nde _u ngue di yop a ma dumbwigä ua ja ra fädi.

17 Pε nu' _u mi'da di huεgä, nε nde da mbäxgui, nε gue'a ní man rá m hman ra Cristo _u, nguetho i pãdi 'be'a ná 'bäcä ua, ngue dín yänba a rán ho ma'da'yo ra Cristo.

18 Pε madague a hønt'a go to'o im mamp'a rá m hman Ojã, dá gue'b_u n'dat'a im bēni o hin'na 'b_u im ma nangue a ra Cristo, nε guexta a εmme dadín johya. Nε thocuq thoho dan johyagä.

19 Nguetho dí pãdi ngue ga pømanhogä ua ja ra fädi, nguetho zai guí äf_u rá ts'edi Ojã nanguecä, nε zai i fäxcä rá Hogandähi ra Jesucristo.

20 Nugä hin dín ndegä ngue m'bejua ga pe'ts' ma sä nangue 'be'a dí øt'ä, pε εmme dín nde ga hut'an zamb_ui gam mangä x_un ho rá m hman Ojã 'b_u bi ts'εgbä. Janangue a gätho y_u jã'i da bäh rán uixte ra Cristo nangue a dí øt'ä, madague'b_u dí 'b_ucä o gue'b_u da thogä.

21 Nguetho hønt'a dí 'b_ui nangue ra Cristo, dín ndegä ngue din uixte ra Cristo nangue 'be'a gätho dí øt'ä, nε man'da tho 'b_u dá tugä.

22 Pε nu' b_u guexta a dadí

thoqui dí 'b_ucua ja ra häi, sä ga tãh mi'da y_u jã'i ngue da 'yεc'yεi a ra Hmu mahεts'i. Pε hin dí pãse nda a ga huanhni, hague dam 'b_ui, uague ga tu.

23 Pε nugä εmme x_un hēi ga pãdi nda a ngue man'da x_un ho. Pε nu' b_u da hønsegä, man'da dín nde 'b_u ga tu ngue ga mba ním 'b_u'be ra Cristo, nguetho man'da x_un ho nanguecä.

24 Pε man'da x_un ho nangue ah_u ngue guexta a dí 'b_ucä ua ja ra ximhäi.

25 Janangue a dí haxanjuani guexta a dam 'b_ucä ua ngue ga fäx ah_u ngue dín te ni t'εc'yεih_u. Nε man'da din ja ah_u ran johya 'b_u man'da gä 'yεc'yεih_u ra Cristo.

26 Nε nu' b_u dí 'b_ucä ua ja ra häi, nε guín nuj_u mahøn'a, εmme da hyu ni mb_uih_u nangue ra Cristo, nε gui 'yεspah_u ra Cristo b_uya.

27 Pε damam 'b_uhmb_u 'be'a rán säh_u rán ho ma'da'yo ra Cristo. Nε madague a 'darb_u dí 'b_uhmb_u o yab_u dí 'b_ucä, pε ga øcä ran ho gui 'yøth_u b_uya, nangue 'da' angu guim bεmh_u, nε gui fähmb_u ma t'εc'yεih_u nangue rán ho ma'da'yo ra Cristo.

28 Nε hin gui suh_u to'o da z_u ah_u nangue ran ho ma'da'yo. Nε nangue hin gä suh_u, da bãdi ngue di 'beh yú te _u, nε da bãdi ngue i ja ah_u ra temazai ngue bi 'da ah_u Ojã.

29 Nguetho hinga hønt'a ran ho bi 'da ah_u Ojã ngue gui 'yεc'yεih_u ra Cristo, pε nε'a man'da ran ho, ngue gui säh_u

yun unbi nangue ra Cristo.

³⁰ Nε 'da'angu dí øth_u ya, dadín unbah_u ngue dín yamhb_u a ran ho ma'da'yo, tengu thoho gá nuh_u dá øt'ä mám'bet'o, nε guí øhmb_u ngue guexta'a dí øt'ä ya.

2

Nu rán uixte ra Cristo, hin'y_u ran 'yets'i

¹ Nu'b_u gue'a ra Cristo di ze ah_u, nε guí p_uhmb_u rán huçcate a, nε nu'b_u guín 'yoh_u rá Hogand_uhi Oj_u, nε guí p_uhmb_u gui 'yøth_u ra yemb_u nε ra mate, dan johyagä 'b_u.

² Pε dami yusca ma mb_u ran johya nangue 'be'a guí øth_u ya, ngue n'dat'a guim b_umhb_u, nε 'da xctín huçtah_u, nε 'da'angu nin 'yomf_unih_u guim b_umhb_u, hinga 'dahma 'dan'yo guim b_umhb_u.

³ Nε hin ga øth_u ran 'y_uya, nε hin dan 'y_uxh_u, nε hin gam b_umhb_u ngue dan uixteh_u, pε man'da da b_unse n'da hingui hose xinda gue'_u gä mi'da.

⁴ Nε hinga hønt'a ga hons_uh_u gam b_umhb_u, pε nε'a i hon _u mi'da ga f_uxh_u.

⁵ Pε n'da ngu'n'da dam b_umhb_u tengu tho b_u í b_unj_u ra Cristo.

⁶ Nu ra Cristo 'da'angudui Oj_u a, pε him bin 'y_uzehe ngue Oj_u a, nguetho bi b_unj_u.

⁷ Ngue bá sogui gätho rá ts'edi mah_utsí, nε bin 'y_uhe 'b_u mín ja'i ua ja ra ximhäi, nε bi mb_ux y_u ja'i.

⁸ Nε nu'b_u mín ja'i xingui ts'_u bin 'y_uts'i, pε bi 'yøt'e

gätho 'be'a min nde Oj_u, nε bi du b_u ja ra pont'i tengu n'da ra ts'om'bäi.

⁹ Nε nangue a bi 'yøt' ra Cristo, Oj_u bi 'y_uspa a, nε bi un ra ts'edi man'da x_un gu, nε gue'a ra thuhu bi unni εmme man'da di muui.

¹⁰ Janangue a nu'a ra Jesús gue'a rán säui din th_unde a, gätho 'b_up_u mah_uts'i nεcua ja ra häi nε'_u gätho x_un du, y_u ja'i nε y_um 'behni Oj_u nε y_u z_uth_u, gätho da 'y_uspa ra Jesucristo ra Hmu.

¹¹ Nε gätho nán gu da b_udi nε da ma ngue gue'a ra Jesucristo a ra Hmu nangue gätho 'be'a i ja, n'damhma gätho da 'y_uspa Oj_u ra Ta.

Nu y_u 'y_uc'y_ui guesε _u y_un yot'i ua ja ra 'bexui

¹² Janangue a ma z_u cu ah_u ngue dadí huçc'ah_u, z_uq_u gá 'yøth_u 'be'a dá xi ah_u nu'b_u 'darb_u mám 'b_uhmb_u, p_uε madague'a yaua dí 'b_ucä ya, man'da h_unchi thoho gui 'yøth_u a nin säh_u ngue i 'b_uh ma p_urpat_uh_u, nε hin gan 'y_uxh_u, pε guin numansuh_u Oj_u.

¹³ Nguetho gue'a Oj_u dim p_uεp_u mbo ma mb_uih_u nε gue'a di 'daj_u rá pähä nε rá ts'edi ngue ga ørbah_u rá pähä Oj_u.

¹⁴ Nε o gadí y_uni thoh_u, xín gan junth_u, pε dami 'yøth_u gätho in nde Oj_u.

¹⁵ N'damhma njon da dingah_u n'da ran ts'o ngue da ma i ja ma ts'oquih_u. Pε dam 'b_uhmb_u tengu man säh_u ngue y_u hogat'uhni gah_u Oj_u, guerp_u 'b_u _u y_u ja'i ngue

i øt' ram fε'ts'i. Janangue a ga øth_u b_uya tengu n'da ran yot'i b_u ja ra 'bεxui, ngue ga xihmb_u rām hman Ojå di un ra te.

16 Nε nu'b_u gui xihmb_u rām hman ra temazaï, nugå dan jhyagå 'b_u bi zøn ra pa ngue ba εh ra Cristo, ngue hin'y_u 'bε'a dá pε'ts' ma sä nangue ra 'bεfi xtå øt'å b_u guí 'b_uhmb_u.

17 Nguetho dadí hoc'a ni t'εç'yεih_u, tengu'b_u dadí hocå n'da ra 'bøts'e, x_un ho 'b_u dá undå Ojå. Nε nugå 'b_u hin dí gua _u y_un ungi dá sä 'b_u gmí 'yεç'yεih_u, pε man'da x_un ho 'b_u ga un ma te nε ga fām ma ji, ngue dí gua a ra 'bøts'e ga undå Ojå nangue gåtho ah_u. Guexta a dadín johyagå, nε da zå gui hyamhb_u man johyagå.

18 Janangue a ga comhb_u man johyagå 'b_u bi zøn ra pa da t'εna da thogå.

Ra Timoteo nε ra Epafrodito

19 Nε nu'b_u rá pähå Ojå 'bex ga pεn'nah_u b_u ra Timoteo da nu ah_u. Nε nu'b_u dá pådí 'bε'a gadí jah_u b_u dan johyagå b_uya.

20 Nguetho njohgui 'b_ucua man'da ngue im bεni tengu dí m bεm'be ra Timoteo nangue ah_u.

21 Nguetho gåtho mi'da i 'b_ucua im bεnε nangue yå 'bεfi zεhε, nε him majuani rá 'bεfi ra Cristo Jesús im bεm b_uya.

22 Pε ya guí pāhmb_u ngue εmme di muui nangue 'bε'a i øt' na ra Timoteo, ngue dí com'be rá 'bεfi Ojå, tengu n'da

ra ts'unt'_u i conhui rá 'bεfi rá ta.

23 Pε dí tøm'i hasta gue'b_u ga pçå 'bε'a din jacå ua. Nε m'bεjua ga pεnhdå b_u na ra Timoteo.

24 Pε xømhma da nde ra Hmu mahεts'i ngue da zå ga mba b_u n'dihi, gan nu ah_u.

25 Pε dí m bεni ngue m'bet'o ga pεn'nah_u b_u mahøn'a na ra Epafrodito, ma cuh_u, nε dí com'be rá 'bεfi ra Cristo dí n yånba'be a rán ho ma'da'yo. Guehna guå pεncå'be ua nangue da mbäxçå'be.

26 Pε nuya εmme nde da mba b_u gam 'b_uhmb_u mahøn'a, nε εmme tu rá mbai ngue ya rá 'yøhmb_u ngue mí _u a.

27 Nε majuani εmme mi _u nε mi ts'utho xtån du. Pε nangue rá mate Ojå ngue him bi du. Nε nu'b_u xtån du, man'da εmme x_un gu ra dumbai xçå nugå 'b_u.

28 Pε janangue a dí humbi ga pεnhdå n'dihi na, n'damhma gan johyah_u 'b_u guin nuh_u mahøn'a, nεcå da hyu ma mbai gå ua.

29 Nε nu'b_u bi zøm b_u dami simhb_u x_un ho, nε gui 'yåf_u ra jamadi Ojå ngue bi xox a. Nε gåtho y_u jå'i guin numan-suh_u ngue øt'e tengu i øt' na ra Epafrodito.

30 Nε nuna mi ts'utho xtån du nangue rá 'bεfi Ojå, nguetho bi 'yεn rá te nangue bi zεqui, ngue bi 'yøt' ra 'bεfi tengu tho'b_u gue ah_u xzui zεj_u.

3

Nu ra Cristo 'b_u dí εç'yεih_u,

gue'a ní bo ma mbuih a

1 Nuya ma z_u cu ah_u, dí xi ah_u, daman johyah_u nangue ra Hmu mah_uts'i. Nugä hin dadín x_omb_ui ngue ga xi ah_u mah_on'a, gan johyah_u, nguetho nin hos'eh_u ngue dí xi ah_u.

2 Daman jamansuh_u nangue _uy_u ts'on'yomf_uni ja'i, nguetho nu'_u tengu tho'b_u y_u satexa'yo, n_e i xi ah_u jatho da hm_epya ni ja'ih_u ngue da mba nth_equi ah_u.

3 P_e nuj_u maju_uni am hm_epya gah_u b_u na nuj_u Oja, nguetho dí th_andeh_u Oja nangue rá Hogand_uhi, n_e dadín johyah_u nangue a ra Cristo Jesús, n_e dí p_ahmb_u hinga gue'a man hosegah_u ní 'y_en_u yá t'_unigah_u Oja.

4 P_e nu'b_u 'bo'o sä _ena yá t'_uhni Oja nangue x_un hose, p_e man'da sä xcá _engä 'b_u, nguetho man'da mi p_omanho man t'_ot'egä.

5 Nguetho däm 'b_ui nangue y_u judío, n_e ná hy_atopa xtám 'b_ucä 'b_u mi thegä ma xi-fani, n_e gätho dá comhbe a bi xije Oja dyá hebreohe dyá judíohe, nguetho nu'a ma ta ra hebreo a gue a bi x_and mam bomb_ota ra Benjamín mi 'b_uh maya'b_u. N_e dá t_endä 'be'a im man y_u fariseo, ngue _emme dá humbi dá _ot'ä _u y_un t'_edi y_u judío.

6 N_e nugä _emme dá y_angä a ma t'_ec'y_eihe dyá judíohe, janangue a madí _unba yá 'y_ec'y_ei ra Cristo. N_e mi _ot'ä _u gätho y_un ho im man _u y_un t'_edi y_u judío, janangue'a

njo'o to'o mi sä da man'a n'da rán t'_edi Oja ngue dá festhoho.

7 N_e mím b_engä ní zingä Oja a man hose. P_e nuya dí p_adi ndetho di 'berpa nín 'yomf_uni n'da a. N_e dá _e'ts'ä a ná b_engä x_un ho s_egä janangue bi zä dá t_ungä ran ho nangue ra Cristo.

8 N_e madague'a hangu nan gu xtá _ozeh_egä, p_e ndetho man'da dí 'b_edi, nguetho man'da di muui ngue dí p_acä ra Cristo Jesús ma Hmu. Janangue a gätho man hose dá 'b_edi, ya him mím numanho, n'damhma bi zä dán 'yo'be ra Cristo.

9 N_e nuya sä dam 'b_u'be ra Cristo, n_e ntemanho i jagä 'be'a dí _ozeh_egä nangue y_un t'_edi, p_e nangue a dí _ec'y_ei 'be'a bi 'y_orca ra Cristo, n_e gue'a í bo ma mb_ui a n_e in numan-hogä Oja. Nguetho Oja in numanho _u i h_antho rá mate ra Cristo.

10 N_e nuya h_ont'a man'da _emme dín nde ga p_adi x_un ho a ra Crsito. Ngue ga com'be x_un ho a rá ts'_edi bin t'_um 'b_u mi däm_uni, ngu_ep_u da zä dam 'b_ui x_un ho 'b_u dí 'b_utua ja ra ximhäi, n_e da zä dan _un_bä tengu y_un _unbi bi nu a, n_e da zä ga com'be rán d_ate, ngue nde da ma di 'berqui x_un ho a man yomb_ui zeh_e.

11 N_e nub_uya x_omhma thoho da zä ga com'be x_un ho a rá ts'_edi ra Cristo bin t'_um 'b_u mí däm_uni, ngue dam 'b_ui x_un ho a ra 'da'yote.

Gan u_enthoh_u ga tqhmb_u ra 'dih_ub_uya

12 P_e nugä hingui sä gam mangä ngue gätho dí com'be

rá ts'edi ra Cristo, nguetho hin daná sɔni ngue gátho xtán hotho ga ɔt'e. Pɛ guexa a dadí thoqui dí honi ngue ga pađi gátho 'bɛ'a bi bɛngä ra Cristo Jesús 'bɛ mi bɛndgä.

13 Pɛ ma zɛ cu ahɛ dí xi ahɛ ya, ngue hinga gátho dí ɔt'ä xɛn ho, pɛ hin dín nde gam bɛngä mahɔn'a 'bɛ'a xtá ɔt'ä mam'bɛt'o. Pɛ guexa a ɛmmɛ dadí thoqui dí nde man'da ga ɔt'ä ran ho, ngue ga taħa xɛn ho.

14 Nɛ dín nde gan uɛntho xɛn ho, ngue ga taħa ga ħan a í zoncaħ Oja bɛ mahɛts'i ga ħamhbɛ, nangue dí ɛc'yɛihɛ ra Cristo.

15 Nɛ gátho ahɛ ngue xɛn te nin 'yomfɛnihɛ nangue ni t'ɛc'yɛihɛ, nde'bɛ 'da'angu guim bɛmhɛ tengu dím bɛngä. Nɛ nu'bɛ bɛ a n'da ahɛ n'dan'yo guim bɛmhɛ, nu a Oja di ja ahɛ ngue gui paħmbɛ 'bɛ'a nde Oja.

16 Pɛ nde'bɛ ga thohmbɛ tengu zai dí ɔthɛ, nangue rá 'bɛfi Oja.

17 Ma zɛ cu ahɛ, dami tɛnhɛ a 'bɛ'a dí ɔt'ä, nɛ'ɛ mi'da 'bɛ i ɔt'a tengu dí ɔt'ä, dami tɛnhɛ.

18 Nugä drá Pablogä, ga xi ahɛ mahɔn'a, ɛmmɛ xɛn gu yɛ nidı ya xtá xi ahɛ, nguetho ɛmmɛ tu ma mbɛi nangue 'bɛ'a i ɔt'ɛ 'da xɛn gu, i ɛna i 'yo bɛ rá 'yu Oja, pɛgue din sɛmhɛ ra Cristo ngue hingui ɛc'yɛi 'bɛ'a í du bɛ ja ra pont'i.

19 Nɛ da zɔn ra pa ngue da guadi nɛ di 'bɛħ yá te, nguetho ħɔnt'a 'bɛ'a i si nɛ 'bɛ'a ndese rá ja'i i ħađumbɛi. Pɛ ɛmmɛ

din 'yɛxɛ nangue 'bɛ'a i ɔt'ɛ nɛ hin'yɛ yá 'yaśä. Nɛ ħɔnt'a im bɛni nangue a 'bɛ'a jaua ja ra ximħai.

20 Pɛ nuju dyá 'yɛc'yɛihɛ, dyá mɛnguhɛ bɛ mahɛts'i, nɛ dadí thoqui dí tɔmdahɛ ngue ba ɛħ mahɛts'i a mam pɔrpatɛħ, ngue gue'a ma Hmuhɛ ra Jesucristo.

21 Nɛ nu'a ra Cristo di pərca ma ngɔc'yɛihɛ tengu rá ja'izeħe ngue nuıxte thoħo, rá rs'edi i ja. Nɛ n'dat'a rá ts'edi ngue di manda 'bɛ'a gátho i jaua.

4

Thoscuä thoħo dan johyähɛ nangue ra Hmu

1 Ma zɛ cu ahɛ ɛmmɛ dadí ħuɛc'ahɛ nɛ ɛmmɛ dím bɛn ahɛ, nguetho xcá 'dajɛ ran johya, nɛ nangue gá 'yɛc'yɛihɛ, gue'a ní nɛqui xɛn ho ma 'bɛfigä a. Nɛ nuya ma zɛ cu ahɛ, o gadı uanspa nin 'yomfɛnihɛ nangue ni t'ɛc'yɛihɛ.

2 Nɛ nu aui man ju aui nangue ra Cristo ra Evodia nɛ ra Síntique, dami 'yɔrcäu ra mate ngue 'yo gadın sɛħmi, nguetho gadın cuui nangue ra Hmu mahɛts'i.

3 Nɛ nu i ma hogamfäts'i'i ngue gá fäxca ra 'bɛfi, dami fäx ɛ yɛ xisu ngue dim 'bɛmanħo, nguetho ɛmmɛ dám pɛcäħe ɛ nu'bɛ má mamħbe bɛ rán ho ma'da'yo ra Cristo. Nɛ a ra Clemente nɛ'ɛ mi'da bi mbäxqui, ngue gátho bi thusca ma thuhuhɛ bɛ ja ra xɔcuä bɛ mahɛts'i nangue bin 'dajɛ ra temazai.

4 Pɛ thocua thoho dan johyah_u nangué ra Hmu, nɛ dí xi ah_u mahø'n'a, dan johyah_u.

5 Nɛ ga fäxh_u ma mijä'ih_u, n'damhma gätho y_u jä'i da nu ngue dadí jamansuh_u 'bɛ'a nám 'b_uhmb_u. Nɛ gam bɛmh_u ngue mi ts'utho ba çh ra Hmu mahçts'i.

6 Nɛ hin ga hädumbuih_u nangué 'bɛ'a gätho dí homh_u, pɛ gätho ga xihmb_u Ojä 'bɛ'a dí homh_u, nɛ ga xihmb_u ra jamadi ngue zäi ørçah_u a x_un ho.

7 Nɛ nu Ojä da hyurca ma mbuih_u b_uya nangué ran johya hingui sä xtám b_uçɛ n'da, pɛ gue'a ran johya ní jamansuc ma mbuih_u nɛ man 'yomfɛnih_u, nangué dín 'yoh_u ra Cristo Jesús.

Gambɛmh_u 'bɛ'a gätho x_un ho

8 Nuya ma z_u cu ah_u, mi'da jaua ngue dín nde ga xi ah_u. Ngue gam bɛmh_u gätho 'bɛ'a a majuani, nɛ gätho 'bɛ'a yän theh_u ngue dí hnumansuj_u, nɛ gam bɛmh_u hin di yoho b_u dá øth_u 'bɛ'a dí øth_u, nɛ hin te man ts'o gam bɛmh_u. Nɛ gam bɛmh_u ga ørpah_u 'bɛ'a dí hyu yá mbui_u ma jijä'ih_u, nɛ gam bɛmh_u ga øth_u 'bɛ'a mfädi ngue x_un ho. Nɛ gam bɛmh_u gätho 'bɛ'a ɛmmɛ x_un ho, nɛ gam bɛmh_u ngue 'bɛ'a gätho da t'ɛspi x_un ho.

9 Nɛ gui 'yøth_u 'bɛ'a gätho dá xän'nah_u, nɛ gui tɛnhd_u gätho 'bɛ'a xtá ut ah_u. Nɛ nu'b_u ngub_u gui 'yøth_u, da zä gan 'yoh_u x_un ho Ojä ngue zäi i hurpa ní mbui n'da.

Bi 'benpi ts'u ram fäts'i a ra Pablo

10 Nɛ nu Ojä bi 'dacä ran johya nangué a gá bɛnj_u mahø'n'a, ngue gadí zɛj_u ts'u. Nɛ dí p_uçä ngue hin gá pumbɛnij_u, pɛ hønt'a nja, him mi sä b_u gui zɛj_u mam'bɛt'o.

11 Pɛ hin dí ɛna ngue xcán unbä 'b_u hin xquí fäxçah_u, nguetho ya xtám zäi ngue i jagä ran johya madague'b_u i ja a ga honi o hin'y_u.

12 Nugä dí p_uçä 'bɛ'a nám 'b_umanho n'da ra hyoya, nɛ dí p_uçä 'bɛ'a nám 'b_umanho n'da ngue i ja x_un gu. Nɛ dadín johyagä madague a dín niyagä o gue dí tumanthuhugä. Nɛ hønt'a go 'bɛ'a dín nu, uague x_un gu i jagä o hin'y_u, pɛ i hu ma mbuigä.

13 Nɛ hønt'a go má ts'edi i ndec Ojä, ya gätho sä ga øt'e, nguetho i fäxça ra Cristo.

14 Pɛ guexta a x_un ho gá 'yøth_u ngue gá zɛj_u ts'u, ngue i pan hnuman'ugä.

15 Nɛ nu ah_u gui 'b_uhmb_u b_u Filipos, gui p_uhmb_u ngue hønse ah_u gá zɛj_u ts'u nu'b_u má pøngä b_u ra häi Macedonia, ngue rá mb_udi dá mangä ran ho ma'da'yo b_u, nɛ gá pɛnçah_u ra mbɛti.

16 Nɛ nu'b_u guexta a mí 'b_ucä b_u ra hnini Tesalónica, yondí hyundí gá pɛnçah_u ra mbɛti, gue'b_u má hongä.

17 Nɛ hinga høntho dín nde ga hani, pɛ dín nde ngue di jap ah_u Ojä nangué a xcá 'daj_u, nangué gá zɛj_u.

18 Nugä ya dá hani 'bɛ'a guá pɛnçah_u 'b_u mi zøcua ra

Epafrodito, ne i pongui ts'ɥ
'be'a dí honi. Ne nangue
'be'a guá pɛncähɥ, nu Ojã i
numanho, tengu'bɥ n'da ran
t'unni ɛmmɛ di muui.

19 Ne nu'a ma Ojãɥ di 'da
ahɥ xɥn ho 'be'a gätho guí
homhbɥ nangue dí 'bähmbɥ
ra Cristo Jesús. Nguetho nte
di 'be'a, ne ɛmmɛ xɥn ho a di
'dajɥ.

20 Pe dí ɛspahɥ ma Tahɥ Ojã
ne gätho yɥ pa mazai. Ne
hønt'a dí m bɛngä a.

Rán zegui ran zengua

21 Ne dí pɛn'nahɥ ran
zengua gätho yɥ 'yɛc'yɛi ngue
i 'bɥpɥ, nangue rá thuhu ra
Jesucristo. Ne gätho ya yɥ cu
dí 'bähmbe ua i pɛn'nahɥ ran
zengua.

22 Ne'ɥ mi'da yɥ 'yɛc'yɛi
ngue i 'bɥcua ja ra hnini,
gätho i pɛn'nahɥ ran zengua.
Ne nu'ɥ yɥ 'yɛc'yɛi ngue
dim pɛcua ja ran guts'ɥt'abi
man'da in nde di zengua ahɥ.

23 Ne nu ma Hmuhɥ ra Jesu-
cristo dí äpä di 'da'ahɥ rán japi
gätho ahɥ. Ne hønt'a dí xi ahɥ
a, ne hønt'a gam bɛmhɥ a ya.

COLOSENSES

Ra sɔcuʌ bi 'yorba ra Pablo ɥ yɥ 'yɛc'yɛi bɥ ja ra daɦnini Colosas

Ran zɛngua

1 Nugä drá Pablogä, ma 'bäigä'be ra Cristo Jesús, nangue rá pähä Ojå.

2 Nɛ dí yo'be ma cuɦ ra Timoteo, dadí zɛngua ahɥ gätho yɥ 'yɛc'yɛi ngue guí 'bɥɦmbɥ bɥ ja ra hnini Colosas, dadín cuɦ nangue n'dat'a dí m bɛɦbɥ ra Cristo. Nɛ dín ndehe ngue gätho ahɥ guin nuɦ rán jåpi Ojå ma Tahɥ, nɛ da hyut'a ni mbɥihɥ.

Jamadi dí ɛmfɛ Ojå

3 Nu'bu dí yåhe Ojå ngue rá Ta ma Hmuɦ ra Jesucristo, thocua thoho dí ɛmfɛ jamadi nangue ahɥ.

4 Nguetho ya xtá øɦmbe nangue ni t'ɛc'yɛihɥ nangue ra Cristo Jesús, nɛ dá øɦmbe ngue ja ahɥ ran huɛcate nangue ni mi 'yɛc'yɛihɥ.

5 Nguetho guí tømhbɥ 'be'a gätho yɥn ho guin nuɦ bɥ mahɛts'i, nɛ guí tømhbɥ gue'bu go rá mbɔdi gmí 'yɛc'yɛihɥ a ram hma majuani.

6 Nu ran ho ma'da'yo ngue xcá 'yøɦmbɥ, nuya din xandi, nɛ hønbɥ go hapɥ i pa, di pårpa yá mbɥi yɥ ja'i, tengu tho bin ja bɥ guí 'bɥɦmbɥ 'bɥ gmí 'yɛc'yɛihɥ njuan̄tho rá mate Ojå.

7 Gmí 'yøɦmbɥ ran ho ma'da'yo gue'a bi xi ahɥ man 'yo'be ra Epafras. Nugåhe ɛmmɛ dadí huɛje na, nguetho nuna ran 'yohɥ n'da rá 'yɛɦɛ ra Cristo, nɛ di zɛ ahɥ nangue rá 'bɛfi Ojå.

8 Nɛ nuna ra Epafras bi xije ngue gadí huɛgahe nangue rá Hogandåhi Ojå di bɛn'nahɥ.

9 Nɛ nu'bu ra pa dá øɦmbe ngue xɥn ho ni t'ɛc'yɛihɥ nɛ nin huɛcateɦɥ, thocua thoho dí åfe rá ts'edi Ojå nangue ahɥ, ngue gui påɦmbɥ rá pähä Ojå nɛ gui påɦmbɥ rán 'yomfɛni a rá Hogandåhi Ojå.

10 Nɛ dí åfe rá ts'edi Ojå ngue gam 'bɥɦmbɥ tengu rán säui ɥ yá t'ɥhni Ojå, nɛ thocua thoho zåi gui 'yøthɥ a in numanho ra Hmu. Nɛ dí åfe Ojå ngue gui 'yøthɥ yɥ hogant'øt'e, nɛ din te ni mbɥihɥ ngue man'da gui påɦmbɥ Ojå.

11 Nɛ gätho nan gu rá ts'edi Ojå dí åpähe nangue gätho yɥn ɥnbi guín nuɦɥ, ngue hin gan xømbɥihɥ. Nɛ nangue rá ts'edi Ojå di ja ahɥ ngue hin di ɥn'na ni mbɥihɥ, nɛ din ja ahɥ ran johya.

12 Janangue a da zå gui 'yɛmfɥ jamadi ma Tahɥ Ojå, nguetho bi hogahɥ da zå ga comhbɥ 'be'a gätho di un yɥ 'yɛc'yɛi guepɥ bí ja rán nɛqui.

13 Nɛ bi yån̄jɥ Ojå bɥ ja rá ts'edi ra 'bɛxui, nɛ bi zixgahɥ bɥ di manda rá Ts'ant'ɥ di huɛqui.

14 Nɛ nu'a rá Ts'ant'ɥ bi gurca ma ts'oquihɥ, nɛ gue'a í zå bi pungahɥ Ojå a.

Rá 'bɛfi bi 'yøzɛhe ra Cristo

15 Nε nu Ojā hingui sä da nu n'da, pε nu ra Cristo ngue 'da'angudui Ojā, nε bin ja' i ua ja ra häi tengu tho 'b_u dá nuh_u Ojā. Nu ra Cristo mi 'b_u 'b_u rá mb_udi thoho, 'b_u nte mi ja ua.

16 Nε nangue rá ts'edi Ojā ra Cristo bi 'y_ot'e 'be'a gätho i ja nε to'o gätho i 'b_ui, guecua ja ra häi, nεp_u mahęts'i, nu' u di nεqui ne' u hin di nεqui, gätho u i ja yá ts'edi, ne' u εmbi i jase yá ts'edi, pε nu ra Cristo bi 'y_ot'e gätho u ngue di manda u.

17 Nε nu'a ra Cristo mi 'b_ui nu'b_u ma hin'y_u ua ra ximhäi. Nε nangue rá ts'edi di jamansu x_un ho gätho 'be'a bi 'y_ot'e, nε gue'a ní b_omanho a.

18 Nu gätho y_u 'y_εc'y_εi i 'b_ui n'dam'b_ui tho i øt'e tengu'b_u n'danja' i tho, nu ra Cristo tengu'b_u rá ya a. Nε di un ra temaza_i y_u 'y_εc'y_εi. Nε nu'a, rá mb_udi ngue bí dambęni a. Janangue a hin'y_u man'da ra ts'edi nuixte tengu rá ts'edi a.

19 Nguetho bi zän Ojā hont'a rá Ts'unt' u bi unni gätho rá ts'edi.

20 Nε nu'b_u mí mbän rá ji ra Cristo b_u ja ra pont'i, bi 'berpa yá ts'edi u gätho madín sahmb_u Ojā i 'b_ucua ja ra häi nεp_u mahęts'i. Nε gue'a dí hocpi gätho 'be'a i ja, nε gue'a dí hocpa u to'o gätho in nde.

21 Nε nu'a ra Cristo bi hogah_u, nguetho yatho dá 'uehmb_u b_u rá 'yu Ojā, nε mí øth_u yan ts'o, nε gue'a dán sahmb_u Ojā a. Pε nuya Ojā sä da numanhoj_u.

22 Nu Ojā bi hogah_u gätho ma ts'oquih_u, nguetho rá ja' i

ra Jesús bi nu ran unbi nε ran dąte nanguej_u. Janangue'a xtán hotho gah_u 'b_u bi dąj_u b_u 'b_u Ojā, nε hin da dįnga ma ts'oquih_u.

23 Pε nu'b_u guín nde ngue din ja ah_u b_u, pε jatho thocua thoho gui 'y_εc'y_εih_u, nε hin gui 'yon nin 'yomfęnih_u. Nε gui thoqui gui tømhb_u ran ho ma'da'yo gá 'yøhmb_u, nu'a bi sih y_u ja' i gätho ra ximhäi. Nε n'dat'a ram hma dí øt'ä ngue dí m pøngahyağä, guecä drá Pablogä.

Rá 'befi ra Pablo

24 Nε nugä di johya ma mb_ui 'b_u dín nu ran unbi nangue ah_u. Nε x_un zän Ojā ga comhb_u rán unbi ra Cristo, nguetho yá mbeti gah_u a. Nu'a bi nu ran unbi nangue gätho y_u 'y_εc'y_εi, necä dín nu ran unbi tengu bi zän Ojā ngue gan nugä.

25-26 Nε bi huancä Ojā gätho y_u 'y_εc'y_εi ga pepi, ngue ga xih ran ho ma'da'yo. Nε nu'a ran ho ma'da'yo ní gua a rá m hman Ojā a, ngue im ma gätho him mam fađi mam'bet'o. Nguetho gue'b_u rá mb_udi thoho njom mí pađi. Nε nu'b_u mám 'b_uhmb_u b_uya, nε ja dá pađmb_u b_uya.

27 Nε nuna ram hma him mam fađi, ngue dim 'b_up_u ra Cristo b_u mbo ma mb_uih_u, ngue gätho dyá 'y_εc'y_εih_u i 'b_uh ra ximhäi, ne' u hing y_u judío. Nε nangue dim 'b_up_u mbo ma mb_uih_u ra Cristo, sä ga tømhb_u a rán ho nuixte bí ja b_u mahęts'i. Nε guehna ran t'øt'e nuixte in ndej_u Ojā ga pađmb_u ya.

28 Janangue a nu ran ho ma'da'yo dí mambahbe ne dí xänbahe xän ho, ne gätho yu ja'i dí xihmbe ran ho, nangue bi 'dacä ran 'yomfëni Ojä. Nguetho dí ndepe gätho da mba ma hocpi yá mbai u, nu'bu i paði 'be'a bi 'yörba ra Cristo. Ne da zä dim 'bai xän ho ra Cristo bu mbo yá mbai buya.

29 Janangue a gätho ma mbai dí øt'ä ma 'befi, nangue ra ts'edi ngue bi 'dac ra Cristo dí øt'ä.

2

1 Nugä drá Pablogä dín nde ahü gui paḥmbu ngue dí ḥadumbü dí äpä rá ts'edi Ojä nangue ahü gyá 'yëc'yëihü. Ne'u ngue 'buḅu ra hnini Laodicea ne gätho u mi'da ngue njam'bu mi nugui.

2 Dín nde ahü ngue da hyu ni mbaihu, ne n'dat'a guim bëmhbu nangue i ja ahü nin huëcatehu n'da ngu n'da ahü. Ne hin te di 'bedi ngue gui paḥmbu nangue ra Cristo, nguetho 'be'a gätho him mam faði sä gui tihmbu nangue ra Cristo.

3 Pe nangue ra Cristo sä gui tihmbu 'be'a him mam faði nangue rán 'yomfëni ra Cristo. Ne hønt'a ra Cristo sä da 'yut ahü rán 'yomfëni Ojä.

4 Nuna guehna dí xi ahü na, nguetho 'bu'i 'da nde da hyä ahü, emme mahotho im man u, pe him majuani.

5 Nugä hinga 'darbu dí 'buhmbu ya, pe i so ma mbai nangue ahü. Ne emme i hu ma mbai 'bu dí øde ngue hingui

cuent' ni mbaihu, ne hingui tap a ni mbaihu u yu hyäte, nangue ni t'ëc'yëihü nangue ra Cristo.

6 Nde'bu thocua thoho gan 'yohü ra Cristo Jesús ra Hmu, nguetho ya gá sin a ra Cristo ngue dim Hmu bu ja ni mbaihu, ne bi du nangue ahü.

7 Nu ra Cristo tengu'bu ra da'yü a, ne n'dat'a gui comhbu rá te ni mbaihu, ne gue'a nán te ni mbaihu a. Ne dami zacua ni t'ëc'yëihü, tengu bi sän'nahü. Ne zai gui 'yëmfu jamadi Ojä gätho bi 'da ahü.

Dí comhbu ra 'da'yote ra Cristo

8 Damin jamansuhü ngue hin din ts'on ni t'ëc'yëihü nangue 'be'a im man i 'da yän 'yohü, ngue nde da hyä ahü. Pe im bëñse a i xi ahü, ne him majuani a i xi ahü. Gue'u yüm hmanse yän 'yohü im ma mi'da yu hmu hin di nequi di manda ua ja ra ximhäi, ne hin rán t'ëdi ra Cristo u.

9 Pe nangue a ra Cristo da zä ga paḥmbu xän ho Ojä. Nguetho Ojä bin ja'i nangue rán gøc'yëi ra Cristo, ne nte di 'bedi gätho i ja a Ojä nangue rá ja'i ra Cristo.

10 Janangue a nu'bu dín 'yohü ra Cristo, i jaju 'be'a gätho dí homhbu. Ne nu'a ra Hmuts'ut'abi a, ne hønt'a di manda gätho 'be'a i ja.

11 Ne nu'bu má ëc'yëihü ra Cristo, bi thegahü gätho ma ts'oquihü gätho gahü, ne ahü ngue hing yu judío ahü. Ne gue'a njuantho ran thequi in nu Ojä a bi 'yøt ahü ra Cristo.

12 Nguetho nu'bu má n xixyáhu, tengu'bu 'darbu bi t'ägáhu a ra Cristo, ngue dá sohmbu bu ma nyon 'yomfënihu. Ne tengu'bu 'darbu dá thambënihu ra Cristo bu ja ra 'da'yote, nguetho dí éC'yëihú rá ts'edi Ojá bi xox'a ra Cristo 'bu mi du, nangué rá ts'edi xun ndoho.

13 Ne nu'bu hin ní hoc ni mbáihú, gátho áhu ngue hing yu judío áhu, tengu'bu gyú duhu nangué ni ts'oquihu, ne hin gmi comhbu ran hoqui bi man Ojá maya'bu. Pe nu Ojá bi ja áhu ne'áhu dá comhbu ra tema'da'yo ra Cristo, ne bi pungáhu gátho ma ts'oquihu.

14 Ne nuju hin dá jashu yán t'ëdi Ojá, o gue'a ran hocjá'i dí pãsehú hin dá jashu a, ne gue'a gá dín dupatehu a. Pe bi gurga man dupatehu a ra Jesús 'bu mi du bu ja ra pont'i. Ne gue'a ní hogáhu Ojá a.

15 Ne nangué a 'be'a bi 'yøt' ra Cristo 'bu mi du bu ja ra pont'i, bi 'berpa yú ts'edi u i éna i ja yú ts'edi ngue hin dí nequi. Ne bi japi ngue bi mbé'ts' yú sä 'bu mi hnu ngue bi dá a ra Cristo.

Ga homhbu ga øthu ngue dyu menguhú bu mahëts'i.

16 Janangué a njon da zä da xiju ga sufú 'be'a dí sihu, ne njon da zä da xiju jatho ga sufú n'da ran go, gue'hu yu t'angopa, o gue'hu yu pa ran ts'äya.

17 Ne nuya yun t'ëdi émbi xun duxqui, bi man Ojá maya'bu ngue bi xi u yu judío,

pe 'da yu patho u. Ne din t'es' 'bu bá éh ra Cristo u, nguetho yu hmëpya thoho nangué a ra Cristo. Pe nuya bi zøh ra Cristo, ne gue'a majuani i ja rá ts'edi a.

18 Ne masque i si áhu gui 'behmbu rán japi Ojá 'bu hin gui thandehú yám 'behni Ojá mahëts'i. Pe o guí suhu. Gue'a im man u 'da, nguetho émbi ran 'yëts'i 'bu dí thandehú ra Cristo, nguetho i ja rá ts'edi. Pe go i é n u hing ran 'yëts'i 'bu ga thandehú u i coh yú ts'edi, ngue yám 'behni Ojá mahëts'i. Pe im manse, ne him bi 'yut Ojá, nguetho émmë xun ts'o yán 'yomfëni u.

19 Pe nu'hu hin'yú 'be'a yán jahú ra Cristo. Pe nuju dyu 'yëc'yëihú dí 'buhmbu ra Cristo tengu'bu n'danjá'i tho dí comhbu. Nu ra Cristo tengu'bu ra yá, ne di bëngáhu yun 'yomfëni xun ho, ne gue'a nán te ma mbáihú a, tengu bi zän Ojá.

'Darbu dá tuhú ra Cristo ne 'darbu dí 'buhmbu a

20 Ha hin gá tuhú ra Cristo, ne guí éna gá hyehmbu yán t'øt'e ra ximhäi. Pe hanja guexta a gní 'yøthu tengu'bu rá mbeti áhu ra ximhäi, ngue guí ødahú yán t'ëdi u to'o émbi di manda ua ja ra ximhäi.

21 Ngue sä i é n áhu: "Yo guí thähmbu ya, ne o guí sahu ya, ne o guí háxhu ya." Pe nde'bu hin gan hyehmbu ngue di 'ber áhu u yán t'ëdi u.

22 Pe gátho ya énjú ga sufú, pe an ts'änni gátho ga homhbu ne din thegué.

23 Nε ενα gue'bu gue'a ran 'yomfɛni xun ho a im man ya yan 'yohu, nguetho im man a n'da ran thande ngue hin dín 'yɛx a n'da, nε im ma da zethoho 'be'a in nde n'da. Pε mɛadi hinga gue'a, nguetho hinga gue'a ní zεrpa ní mbwi n'da 'bu im bɛni da 'yot' ran ts'o.

3

1 Pε gam bεmhbu ngue 'darbu dá thambɛnihu ra Cristo, tengubhu ya dá sohmbu ra ximhai. Janangue a ga homhbu ga othu ngue dyu mɛnguhbu bu mahɛts'i, ngue ya dí 'buhmbu ra Cristo, nε nu'a i 'buru ja rán 'yei Oja, i conhui rá ts'edi a.

2 Gam bεmhbu tengubhu nam bɛn u 'buru mahɛts'i, nε hin gam bεmhbu tengubhu nam bɛn u 'bucua ja ra ximhai.

3 Gam bεmhbu ngue 'darbu dá tuhbu ra Cristo, nε nuya 'darbu bi 'besca ma tehbu ra Cristo bu bí ja rá ts'edi Oja, bu nam bɛn a.

4 Nu ra Cristo dá simhbu mbo ma mbuihu, nε gue'a ma tehbu i jajbu a ya. Nε nu'bu bi hnu a rá ts'edi nuixte ra Cristo, nejbu da hnu ngue dí comhbu rá nuixte a.

Hont'a ma'da'yo gam bεmhbu ya

5 Janangue a nuya gátho yan ts'o ra ximhai i ja bu mbo ma mbuihu ga hehmbu, tengubhu dán hyosehu. Hin dan 'yomt'ɛnihu, xin ga othu yu 'yasä, nε ga eshu u yu

ts'on'yomfɛni. Xín dan siy-atehu, nguetho tengubhu dí thandehbu u yu oja ngue him majuani.

6 Pεgue guehya da nu rán ts'embi Oja nts'utho, ngue gátho u hin di jamansu 'be'a im man Oja.

7 Nu'ehu ngubhu gmí othu 'bu gmí 'yohu bu ja ra 'bexui.

8 Pε nuya dami hyehmbu 'be'a gmím bɛnbahu ni mija'ihu ya, gátho ra cue, nε dami hyehmbu a gní 'yɛt'ambuihu ran ts'o. Nε o gadí c'aman'u ni mija'ihu nangue ra ts'ore, nε gui 'yeshu nangue ra ts'ore i pøn ni ndehu.

9 Nε o gádín xihmbu yu fehni n'da ngu n'da ahbu, nguetho ya gá pähmbu nin 'yomfɛnihu nε gátho 'be'a gmí othu.

10 Nε nuya i ja ahbu ma'da'yo nin 'yomfɛnihu. Pε nu Oja man'da man'da di 'da ahbu ran 'yomfɛni, da gohi tengubhu tho ho rán 'yomfɛni ra Cristo, ngue bi 'dajbu ra 'da'yote.

11 Nu ra Cristo 'da'angu bu na nu yu ja'i, madague hont'a go 'be'a má ja'i, yu griego, o gue yu judío o gue hing yu judío, o gue yu 'bandapo ja'i, o gue yu 'yɛhɛ, o gue hing yu 'yɛhɛ. Nu ra Cristo in 'yohu hont'a to'o nde da 'yɛc'yɛi, nε nangue ra Cristo ga timhbu gátho dí homhbu.

12 Nε nangue rán huɛcate Oja ya bi huancahu ngue ga ɛc'yɛihu. Janangue a nde'bu ga othu ran hocja'i, nε hin dan 'yɛxhu, nε ga orbahu ran ho ma mija'ihu, nε din ja

ma yembuih_u, nε hin dan xombuih_u 'bε'a da t'ørcah_u.

13 Nε dam punbah_u n'da ngu n'daj_u nu'b_u da 'yørcah_u ran ts'o n'da, tengutho b_u i pungah_u ra Cristo.

14 Pε man'da εmme hneh_i thoho ga øth_u ran huεcate, hin te dadí 'bεhmb_u 'b_u.

15 Nε ga jaf_u ra Cristo di manda gah_u, n'damhma dim 'b_umanh_o ma mbuih_u. Nguetho ya bá zoncah_u Oj_a ngue dam 'b_uhmb_u tengu'b_u n'danj_a'itho. Nε thocua thoho ga xihmb_u ra jamadi 'bε'a bi 'yørcah_u Oj_a.

16 Nε gam bεmh_u r_{ám} hman ra Cristo, nε nangue r_{ám} hma din jaj_u ran 'yomfεni x_un ho. Nε gue'a dán xānbah_u a n'da ngu n'daj_u. Nε ga εmf_u jamadi Oj_a nu'b_u dí tuhmb_u y_u thuhu, o gue dím mamhb_u r_{ám} hman Oj_a.

17 Nε 'bε'a gātho dí øth_u, nε 'bε'a gātho dím mamhb_u, pε ga øth_u a dí t'εspa ra Hmu Jesús. Nε ga εmf_u jamadi Oj_a ma Tah_u, nangue a ra Jesús.

Dam 'b_umanhoh_u b_u ja ma ngumhb_u

18 Nε nu ah_u gy_u xisuh_u, dami 'yøhmb_u 'bε'a im man ni ndøh_u, nguetho gue'a r_{án} sāui n'da ra 'yεc'yεi.

19 Nε nu ah_u gy_un 'yohuh_u, dami huεc ni xisuh_u, nε hin gui s_uhmb_u u.

20 Nε nu ah_u gy_u t'uhnih_u, dami 'yøth_u 'bε'a gātho man ni tah_u nε ni mbēh_u, nguetho gue'a in numanho Oj_a a.

21 Nε nu ah_u gy_u tah_u, nε gy_u mbēh_u, hinga thocua tho

gui s_uh ni t'uhnih_u, janangue a mpāhā thoho da 'yøt'a guín numanhoh_u.

22 Nε nu ah_u gy_u 'yεhεh_u nε gy_u mbεfih_u, dami 'yøth_u 'bε'a gātho nde ni hmuh_u, y_u jā'i. Pε hinga hønt'_u guim bεmh_u da numanho ah_u u, pε gue'a Oj_a guín ndeh_u da numanho ah_u. Janangue a gui 'yøth_u x_un ho ni 'bεfih_u ngue dí numanho ah_u Oj_a.

23 Nε nu'_u 'bε'a gātho ní 'bεfi guí øth_u, gui 'yøth_u x_un ho, nguetho hinga hønt'a ra jā'i ni hmuh_u, pε nεsε a Oj_a.

24 Nguetho ya guí p_ahmb_u a ra herencia di 'daj_u ra Cristo, ngue i juadi x_un ho, nε gue'a maju_ani ni Hmuh_u a.

25 Pε nu'_u to'o i øt' ran ts'o, Oj_a di cospa a bi 'yøt'e, madague a hønt'a go to'o ní jā'i.

4

1 Nε nu ah_u gy_u hmuh_u, dami 'yørpah_u ran ho ni 'yεhεh_u o gue ni mbεfih_u, nguetho guí p_ahmb_u i 'b_upu mahεts'i ni Hmuh_u.

Man'da ran zofo

2 Nε gātho gah_u hin dan xombuih_u nangue dan y_ah_u Oj_a, nε thocua thoho ga xihmb_u jamadi Oj_a 'bε'a gātho di 'daj_u.

3 Nε nu ah_u damin y_ah_u Oj_a nanguecāhe, ngue di jaje ga thoje gam mamhbe r_{ám} hma, nε ga xih y_u jā'i 'bε'a bi 'yurcah_u, ram hma ngue him mam f_adi, ngue dim 'b_upu mbo ma mbuih_u ra Cristo. Nε nugā dí ofādigā nguetho dím mangā na ram hma.

4 Dami 'yǎfɥ rá ts'edi Ojǎ ngue da bōmanho 'bɛ'a dí mǎngǎ, ngue 'bɛ'a bi 'yurcahɥ, nguetho jatho gam mangǎ xɥn ho a.

5 Nɛ dami jamansu ni mbɥihɥ, janangue a nu yɥ jǎ'i hing yɥ 'yɛc'yɛi da nu ngue majuaɥni guín 'yohɥ ra Cristo. Nɛ dǎman ɛhyahɥ gui xihmbɥ nangue ra Cristo.

6 Dami zomanhohɥ yɥ jǎ'i, nɛ hin gui 'yɥthɥ ɥ, pɛ dǎmi hyurpahɥ yú mbɥi. Pɛ ga pǎhmbɥ 'bɛ'a dá thǎhmbɥ n'da ngu n'da, nangue a ran ho di bɛngahɥ Ojǎ ngue ga xihmbɥ.

Ran zengua ran zɛgui

7 Nuna ma zɥ cuhɥ ra Tíquico, ɛmmɛ dadí huɛcǎ na, nɛ bi mbǎxqui xɥn ho ngue dá ɔt'be rá 'bɛfi Ojǎ. Nu'bɥ bi zɔm bɥ, da xi ahɥ gǎtho 'bɛ'a dadí jagǎ.

8 Janangue a dí pɛhndǎ bɥ ya, ngue gui pǎhmbɥ 'bɛ'a dí jagǎhe ua. Nɛ nu'a da hyut a ni mbɥihɥ nangue ra Cristo.

9 Nɛ da mbɛ ra Tíquico ma cuhɥ ra Onésimo, nuna i ɛc'yɛi xɥn ho na, nɛhna dadí huɛcǎ na. Nuna n'da ra mɛngu bɥ guí 'bɥhmbɥ, nɛ da xi ahɥ 'bɛ'a gǎtho bin ja ua.

10 Nɛhna ma mi ofǎdi'be ra Aristarco, i pɛn'nahɥ ran zɛngua, nɛ ra Marcos rá mɛni ra Bernabé i pɛn'nahɥ ran zɛngua. Nɛ ya dá xi ahɥ nangue ra Marcos, nɛ nu'bɥ da zɔm bɥ, dami simhbɥ xɥn ho.

11 Nɛhna ra Jesús í Justo i pɛn'nahɥ ran zɛngua. Pɛ

hɔndi hyutho ya ma mi-judíohe ngue yɥ 'yɛc'yɛi dadím pɛhmbɛ ua nangue rá 'bɛfi Ojǎ, nɛ guehya hyu ɛmmɛ i hurca ma mbɥi.

12 Nɛ nuna i pɛn'nahɥ ran zɛngua na ra Epafra, n'da ra mɛngu bɥ guí 'bɥhmbɥ, nɛ rá 'yɛhɛ ra Cristo na. Nɛ zǎi i ǎp rá ts'edi Ojǎ nangue ahɥ, ngue hin gui pǎh nin 'yomfɛnihɥ nangue ra Cristo, pɛ njuǎntho gui 'yɔthɥ rá pǎhǎ Ojǎ.

13 Nɛ majuaɥni dí mǎngǎ nangue ra Epafra, ngue ɛmmɛ xɥ hyǎdumbɥi in yǎui Ojǎ nangue ahɥ, pɛ hinga hɔn'a thohɥ, pɛ nɛ'ɥ yɥ 'yɛc'yɛi i 'bɥpɥ ja ra hnini Laodicea, nɛ'ɥ 'bɥpɥ ja ra hnini Hierápolis.

14 Nu'a ra Lucas, ra médico, ɛmmɛ dadí huɛjɥ a, nɛ'a i pɛn'nahɥ ran zɛngua.

15 Nɛcǎ dra Pablogǎ dí pɛnpa ran zɛngua yɥ 'yɛc'yɛi ngue i 'bɥpɥ ja ra hnini Laodicea, nɛ'a man juhɥ nangue ra Cristo ra Ninfas, nɛ gǎtho ɥ yɥ 'yɛc'yɛi ngue dim peti bɥ rán gu.

16 Nɛ nu ahɥ, nu'bɥ gǎ jua a gǎ mamhbɥ na ra sɔcuǎ dí pɛn'nahɥ ya, dami thocpahɥ yɥ 'yɛc'yɛi bí 'bɥpɥ ja ra hnini Laodicea. Nɛ'a man'da ra sɔcuǎ dá pɛhndǎ bɥ Laodicea, dami nuhɥ bɥ.

17 Nɛ nu'i gra Arquipo, pɛ i jaua a dí xi a'i. Dami 'yɔt'e xɥn ho ra 'bɛfi ngue bi 'da a'i ra Hmu, nɛ hingui ts'atho gui 'yɔt'e.

18 Nugǎ dra Pablogǎ, dá ɔt'ǎ ua na man zɛngua nangue ma 'yɛsɛ. Pɛ damim

bεmhβu ngue dí ofädigä. Oja
dĩ jamansu ahε ne da mbäx
ahε. Ne hønt'a dí xi'ahε ya.

1 TESALONICENSES

Ná n'da ra sɔcuɔ bi 'yɔrba ra Pablo ɯ yɯ 'yɛc'yɛi bɯ ja ra ɔɔhnini Tesalónica

Ran zɛngua

1 Nugä dra Pablogä ne ra Silvano ne ra Timoteo dí ot'ähe na ra sɔcuɔ, ne dí penh'nahe ran zɛngua gätho ɯ yɯ 'yɛc'yɛi gue dim pɛti bɯ ja ra hnini Tesalónica, gätho yɯ ja'i ngue in 'yohɯ Ojɔ ma Tahɯ ne ra Jesucristo ma Hmuhɯ. Ne nu ahɯ ne dín ndehe din ja ahɯ rán japi Ojɔ, ne da hyut'a ni mbɯihɯ Ojɔ ma Tahɯ ne ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

Bi t'ut'ɯ 'bɛpɯ dí 'yɛc'yɛi ɯ 'bɯpɯ mi'da yɯ häi

2 Ne zai dí xihmbe jamadi Ojɔ nangue ahɯ. Ne zai dím bɛn ahɯ 'bɯ dí yähe Ojɔ.

3 Ne dím bɛn ahɯ 'bɯ dí yähe Ojɔ ma Tahɯ, nangue ni t'ɛc'yɛihɯ gní'yøthɯ rá 'bɛfi Ojɔ ne nangue nin huɛcatehɯ ɛmmɛ guí humbi gam pɛhmbɯ, ne nangue a guí tɔmdahɯ ngue ba ɛh mahøn'a ra Jesucristo, ne gue'a gní hyät'i gní sɛthɯ 'bɛ'a gätho guín nuhɯ.

4 Ma zɯ cu ahɯ dí pɔhmbe ngue ɛmmɛ di huɛc'ahɯ Ojɔ, ne bi huan'nahɯ ngue gyɯ mbɛti ahɯ a.

5 Ne nu'bɯ rá mbɛdi dá mangähe bɯ a rán ho ma'da'yo ra Cristo, gá

pɔhmbɯ him mam hmansɛgä, pɛ nangue rá ts'edi a rá Hogandähi Ojɔ guí hyɔhmbɯ a ram hma bi bɛn'nahɯ gue majuɔni a. Ne guí pɔhmbɯ mam 'bɯihɛ nu'bɯ mámm 'bɯcähe bɯ, nguetho dá ut'ahɯ 'bɛ'a dám 'bɯ a n'da.

6 Ne nu ahɯ gá tɛnhɯ a ram 'bɯi dá ut'ahe ngue tengu bi 'yøt' ra Hmu mahɛts'i. Ne madague'a xɛn ngu ran ɯnbi gá nuhɯ, pɛ guehma gá hyɔhmbɯ a ram hma ne gán johyahɯ nangue rá Hogandähi Ojɔ.

7 Pɛ nangue mpähä thoho gá hyɔhmbɯ ram hma ne gám 'bɯmanhohɯ, gätho gá 'yuthɯ 'bɛpɯ dí 'yɛc'yɛi ɯ 'bɯpɯ ra häi Macedonia nɛpɯ ra häi Acaya.

8 Ne nangue ahɯ gá jafɯ bi fä a rán ho ma'da'yo ra Cristo, janangue'a hinga hønbnɯ ra häi Macedonia ne ra häi Acaya, pɛ hønbnɯ go hapɯ i fädi gue ɛmmɛ i ja ni t'ɛc'yɛihɯ nangue Ojɔ. Ne him mahyoni ga xihmbe a ram hman ya.

9 Ne nu'ɯ gätho yɯ ja'i i ma ngue ɛmmɛ gá siman- hoje 'bɯ má mbähmbe bɯ ni hninihɯ. Ne i ma nangue gá sohmbɯ ni nyoguihɯ, ne nuya guí thändehɯ Ojɔ i 'bɯi ngue majuɔni a.

10 Ne i ma gue guí tøhmbɯ ba ɛh mahøn'a mahɛts'i ra Jesús, rá Ts'ant'ɯ Ojɔ. Gue'a bá xox'a Ojɔ bɯ 'bɯ ɯ xɛn du, ne gue'a ra Jesús da yänjɯ nangue rán ts'ɛmbi Ojɔ xɛn ɯ tho ngue ba ɛhɛ.

2

Rá 'bɛfi ra Pablo bɯ

Tesalónica

¹ Nε nu ah_u ma z_u cu ah_u guí p_uhmb_u ngue hinga s_uti tho ho dá mb_uhmb_u be b_u guí 'b_uhmb_u.

² Nε guí p_uhmb_u hangu nangu ran _unbi bi mba ma _unguigahe nu'b_u m_um 'b_uhmb_u be b_u ja ra hnini Filipos. Pε madague'a dá nuhe ran _unbi, nu Oj_u bi 'daje ran zamb_ui dá xi ah_u rán ho ma'da'yo ra Cristo, madague x_un ngu min nde da z_uje.

³ Nguetho hin dá xi ah_u n'da ram hma him maju_uni, nε hin dá xi ah_u nangue 'bε'a ga t_usche, nε hin dí m b_uni ngue h_untho x_ucá há ah_u.

⁴ Pε nug_ug_uhe nz_ui dí mamhbe tengu in nde Oj_u, nguetho Oj_u bi huang_ug_uhe ga mamhbe rán ho ma'da'yo ra Cristo, nε i p_u Oj_u ngue hin te dá c_umhb_u, nε hin dá homhbe 'bε'a da numanho y_u j_u'i. Pε Oj_u di _usca ma mb_uihe.

⁵ Nε hin dí huanhde y_um hma mahotho guerp_u da numanhoje y_u j_u'i. Nε hin dí homhbe ngue ga t_uhmbe ra mb_ueti. Nu'a Oj_u i p_udi 'bε'a dí mamhbe.

⁶ Nε hin dá homhbe 'bε'a dí numansuje y_u j_u'i, x_unga gue ah_u o gue' _u mi'da, madague'a mi s_u x_ucá _ut' ahe ts'edi nguetho ma 'b_uig_ug_uhe ra Cristo.

⁷ Pε _umme dá tump'a ma mb_uihe tengu'b_u n'da ra mbe di jamansu y_u t' _uhni, nangue man hu_ucatehe dá _ut'ah_u.

⁸ Dí nde ga comhb_u a r_um hman Oj_u madague'a jatho ga _um ma tehe, nguetho _umme dadí hu_uc'ah_u.

⁹ Ma z_u cu ah_u, ha hin

guím bεmh_u 'bε'a dá _uthe 'b_u m_um pεhmbe b_u ma pa nε ra xui ngue dá honsche 'bε'a dá homhbe, nguetho him mi nde ga pa ahe. Pε ra mate tho ho dá xi ah_u r_um Hman Oj_u.

¹⁰ Pε ha hin guí p_usche, nε a Oj_u i p_udi 'bε'a mam 'b_uihe nu'b_u m_um 'b_uhmb_u be b_u guí 'b_uhmb_u gy_u 'y_uc'y_uei_u, ngue h_unt'a Oj_u dí ndehe da t' _uspi, nε hin'y_u 'bε'a dí mba ma y_ucpihe, nguetho g_utho x_un ho 'bε'a dá _uthe.

¹¹ Nε guí p_uhmb_u ngue n'da ngu n'da ah_u dá _uthe tengu'b_u ma t' _uhni ahe tengutho n'da ra ta di hu_uc y_u t' _uhni nε di un ran zofo. Nε x_utá h_ut'ah_u ra ts'edi ni mb_ui_u.

¹² Nε dá xi'ah_u ja ts'editho guí 'y_uth_u ram 'b_ui tengu i numanho Oj_u. Nguetho Oj_u bi zonh'nah_u guí comhb_u a rá ts'edi nu_uxte b_u di manda.

¹³ Nε nz_ui dadí unhde ra jamadi Oj_u nangue ah_u, nguetho nu'b_u má xi ah_u r_um Hman Oj_u, g_u hy_umhb_u a maju_uni r_um Hman Oj_u, nε hin g_u 'y_umh_u gue h_untho r_um hman ra j_u'i. Nε gue'a ram hma dim p_uep_u mbo ni mb_ui_u ya, g_utho ah_u ngue guí _uc'y_uei_u.

¹⁴ Nu ah_u ma z_u cu ah_u, g_u nuh_u ran _unbi gue bi 'y_ut'a ni m_unguh_u, tengutho bi nu y_u 'y_uc'y_uei b_u ra hái Judea nu'b_u mi nu ran _unbi ngue bi 'y_urpa y_u mijudíoh_u.

¹⁵ Nu y_u judío bi hyo a ra Hmu Jesús, tengutho bi 'y_urpa y_u p_ungahy_u Oj_u mam'bet'o, nec_uhe bi hy_unje thi, nε Oj_u din s_uhmb_u _u, nε nj_u'o to i

numanho ɯ.

¹⁶ Nε nu'bu má xihmbe yu ja'i ngue hing yu judío ra 'yu dí pø Oja ɯ, pε bi hegähe ɯ yu judío. Janangue'a bin te yú ts'oqui ɯ, nε nuya bi ts'anni da nu rán ts'embí Oja nts'utho ɯ.

Nu'a ra Pablo nde da mba mahøn'a bu Tesalónica

¹⁷ Ma zu cu ahɯ, nu'bu má njo'ogähe bu 'da yu pa, hin dadí pumbɛni ahɯ, pε dímbɛn ahɯ nε ɛmme díndehé ga mbähmbe bu, gua nu ahe.

¹⁸ Nugähe mim bɛni ga mbähmbe bu, nε nugä dra Pablogä mi säpi ga mbagä bu xɯn ngu yu nidí, pε 'bex bi zangua ra zĩthu.

¹⁹ Pε gue'a zehɛɛ man johya ahe. Nguetho nu'bu bá ɛh mahøn'a ma Hmuhɯ ra Jesucristo, di nequi xɯn ho ma 'bɛfihe, ngue ya gá 'yɛc'yɛihɯ.

²⁰ Majuani guesɛ ahɯ man johya ahɯ, nguetho tengu'bu man t'unni ahɯ ga dá ahɯ bu.

3

¹⁻² Pε nugä him mí hāt'i ga tømí mi'da yu pa ngue da 'bäx ahɯ. Janangue'a dá pɛn'nahɯ na ma zu cuhɯ ra Timoteo ba fäx ahɯ nε di zε ahɯ nangué ni t'ɛc'yɛihɯ, nε dá co'be ua ja ra hnini Atenas. Nε nu ra Timoteo n'da rá 'yɛhɛ Oja ngue dadím pɛhmbe ngue dí mamhbe rán ho ma'da'yo ra Cristo.

³ Nuna ra Timoteo di zε ahɯ ngue hin gui 'uehmbu bu ja rá 'yu Oja nangué ran ɯnbi guín nuhɯ. Nguetho ya guí pähmbu gue rá pähä Oja ga nuhɯ ran

ɯnbi nangué'a ga tɛnhdu ra Cristo.

⁴ Guí pähmbu 'bɛ'a dá xi ahɯ nu'bu mám 'buhmbu, ngue jatho guin nuhɯ ran ɯnbi tengu guín nuhɯ ya.

⁵ Nε nu'bu him mi sä man'da nya'a ga tømí, dá pɛhndä n'dihi bu ra Timoteo, nguetho díndehé ga pađi 'bɛ'a guí ɛthɯ nangué ni t'ɛc'yɛihɯ. Nguetho nugä dí su da da ahɯ ra zĩthu, nε säti thoho ra 'bɛfi dá ɔt'ahe bu 'bu.

⁶ Pε nuna ra Timoteo ya bí 'bärpu guépɯ guí 'buhmbu nε dá hähmbe ra nde nangué ni t'ɛc'yɛihɯ nε nangué nin huɛcatehɯ. Nε bi xije ngue nzai ɛmme guím bɛnje nε guín nde guin nuje, tengutho bu na ndegähe gan nu ahe.

⁷ Janangue'a ma zu cu ahɯ, madague'a díndehé ran ɯnbi ua, pε nu'bu má øhmbe ngue'a gadí zacuatho ni t'ɛc'yɛihɯ, 'bex bi hyu ma mbaihe.

⁸ Nε nugähe sä ga häthe ɯ yɯn ɯnbi díndehé ua, nguetho dí pähmbe gue ya gadí thot'a ni t'ɛc'yɛihɯ nangué'a ra Hmu.

⁹ Thocua thoho dí xihmbe jamadi Oja nangué'a ran johya gadí dajε.

¹⁰ Nε nu ra pa nε ra xui dí yahe Oja nangué ahɯ, nε dí äp'ahe rá ts'edi Oja ngue gan nu ahɯ mahøn'a. Nguetho díndehé ga xän'nahɯ 'bɛ'a gadí 'behmbu nangué ni t'ɛc'yɛihɯ.

¹¹ Nε dí äcähe Oja ma Tahu nɛ'a ma Hmuhɯ ra Jesucristo gue di jaje ga mbähmbe bu gua nu ahɯ.

¹² Nε ma Hmuhɯ di ja ahɯ

ngue 'da gdán huɛctah_u n'da ngu n'da ah_u, nɛ gui huɛj_u gátho mi'da, tengugáhe ngue dadí huɛc'ah_u.

13 Gue nu'a ran huɛcate i ja ah_u dí zac'a ni mb_uih_u nɛ di ja ah_u n'dat'a Oj_u guim bɛmh_u, nɛ gátho ma hoqui b_u dán nu Oj_u ma Tah_u nu'b_u bá ɛh mahø'n'a ma Hmu_u ra Jesús din 'yoh_u gátho x_um pøhø.

4

*Dam 'b_uhmb_u a dí numan-
hoj_u Oj_u*

1 Nuya ma z_u cu ah_u, dí xi ah_u nangué rá thuhu ma Hmu_u ra Jesús gue gui thoj_u gui 'yøth_u 'bɛ'a dá xän'nah_u. Nɛ gam 'b_uhmb_u a dí numanho ah_u Oj_u, nɛ man'da gui thoj_u x_un ho.

2 Nɛ guim bɛmh_u ya 'bɛ'a gátho dá xän'nah_u nangué rá thuhu ma Hmu_u ra Jesús gue gui 'yøth_u.

3 Nɛ gue'a nde Oj_u gue gui dáf_u gátho ni mb_uih_u, nɛ hin gui 'yøth_u ran 'yomt'ɛni.

4 Nɛ n'da ngu n'da ah_u nde'b_u gui p_uhmb_u guin numansu ni xisu zɛhɛh_u, janangué'a hin gui 'yøth_u ran 'yomt'ɛni mi'da y_u xisu.

5 Nɛ hin gui 'yørpah_u ran ts'o tengui i øt'_u y_u j_u'i ngue hingui p_u Oj_u.

6 Nde'b_u xínga n'da ah_u gui 'yøth_u gui ɛnba ni min'yoh_uh_u ngue gui nutontof_u rá xisu. Nguetho Oj_u di cos'ah_u ran ɛnbi 'b_u gue'a gui 'yøth_u, tengui dá xi ah_u.

7 Nguetho Oj_u bi zongah_u ga øth_u ran ho nɛ him bi zongah_u ga øth_u ran ts'o.

8 Nu'a to'o fɛsthoho ɛ y_un zofo im mangua, pɛ hin rá m hmanɛ n'da ran 'yoh_u i fɛsthoho pɛ rán t'ɛdi Oj_u, ngue bi 'daj_u rá Hogand_uhi.

9 Nu Oj_u ya bi xän'nah_u ngue gan huɛj_u n'da ngu n'da ah_u, janangué'a hin'y_u man'da ga xi ah_u.

10 Nɛ ya gá 'yuth_u nin huɛcateh_u gátho y_u cu i 'b_up_u ra häi Macedonia. Pɛ dí xi ah_u ma z_u cu ah_u nɛ man'da gui 'yuth_u nin huɛcateh_u.

11 Nɛ nu ah_u o gadím pate thohoh_u pɛ gui 'yøzɛhɛ ni 'bɛfi zɛhɛh_u nɛ gui hy_udumb_u gui hyomh_u 'bɛ'a gdám 'b_uhmb_u, tengui xtá xi ah_u.

12 Nu'b_u ngub_u gui 'yøth_u, da numanho ah_u ɛ hingui ɛc'yɛi, nguetho hin gui äth_u 'bɛ'a gui homh_u.

*Ba ɛh mahø'n'a ma Hmu_u
ra Jesucristo*

13 Nuya ma z_u cu ah_u dín nde ah_u gui p_uhmb_u 'bɛ'a din ja ɛ y_u 'yɛc'yɛi x_un du, janangué'a hin da du ni mb_uih_u tengui ɛ y_u j_u'i nte mán ho i tø'mi, ngue hingui p_u Oj_u.

14 Nɛ tengui b_u na ɛc'yɛih_u ngue bi du ra Jesús nɛ bi d_umbɛni a, nɛ ngutho b_u dá ɛc'yɛih_u da d_umbɛni ɛ y_u 'yɛc'yɛi x_un du, nɛ di jap Oj_u gátho din 'yoh_u ra Jesús nu'b_u bá ɛh mahø'n'a.

15 Guehna rá m hman ra Hmu dí xi ah_u ya, nuj_u dy_u 'yɛc'yɛih_u gue dí 'b_uthoh_u

'b_u bá ģh mahøn'a ra Hmu, hin dam 'bet'oh_u ga texh_u mahęts'i, p_e nu'_u y_u 'yęc'yęi x_un du dim 'bet'o_u.

¹⁶ Nguetho gues_e ra Hmu ba çah mahøn'a mahęts'i, n_e ęmme ts'edi da ma nangue rá ts'edi nu'b_u bi zøn ra pa da man Oja. N_e rá ngarpa m'behni mahęts'i ęmme nts'edi da ma. N_e gátho na ng_uni ra ximhäi da t'ø a rá th_uxi Oja. N_e gátho _u to'o xí 'yęc'yęi, ngue x_un du, da dambęni, n_e gue'_u rá mbudi da ndex_u mahęts'i.

¹⁷ N_e dim 'bejua _u y_u 'yęc'yęi ngue i 'b_utho, 'dat'a da zix-cah_u, n_e dan c'ath_u ra Hmu b_u i ja y_u güi n_e dam 'b_uhmb_u ra Hmu gátho y_u pa mazai.

¹⁸ N_e guehna dá xi ah_u gnín hyurpa ni mbuih_u n'da ngu n'da ah_u.

5

¹ Ma z_u cu ah_u, hingui jatho ga xi ah_u jam'b_u da zøn _u y_u pa din ja _u an ts'änni din ja.

² Nguetho nu ah_u guí pa_uhmb_u x_un ho ngue njongui pa_udi, o gue ra pa o gue ra xui ba ģh ra Hmu. Tengu'b_u hingui pa a n'da jam'b_u ba ģ'a n'da ra bę.

³ N_e nu'b_u da man _u hing y_u 'yęc'yęi gue gátho i 'b_umanho n_e nte mán ts'o din ja, 'bex ba ģh ran ts'ęmbi da 'yøt' Oja ngue hin dim pommi _u. Nguetho tengu n'da ra xisu gue bi zøn ra ora dim 'b_uh rá t'ahni, n_e hin hap_u sä da mbatho.

⁴ P_e nu ah_u ma z_u cu ah_u, hin di pi ah_u ngue tengu'b_u

ba ģ a n'da ra bę, n_e hingan ts'ärb_u da zøhø, n_e di pi _u i hup_u ja ra 'bexui. P_e guí tømhb_u ra pa ba ģh ra Hmu.

⁵ Nguetho gátho gah_u dí 'b_uhmb_u b_u ja ra 'bexui tengu'b_u ra xui.

⁶ Nde'b_u hin dam 'b_uhmb_u tengu'b_u dí a_uhmb_u, tengu _u mi'da, p_e dí nuhmb_u n_e dan 'yomfęnih_u x_un ho.

⁷ Nu ra xui i a_uh y_u ja'i n_e ra xui di ho di mihni.

⁸ P_e nu_u gue dí 'b_uhmb_u ja rán nequi Oja, nde'b_u nzai din jaj_u ran 'yomfęni x_un ho. N_e nu_u jatho ga heh_u rá ts'edi Oja nangue ma t'ęc'yęih_u, n_e ran huçcate, n_e ga tømдах_u rán ho ma'da'yo ra Cristo gue gue'a dí pøj_u, janangue'a hin da daj_u ra zithu.

⁹ Nguetho Oja him bi zāngah_u ga nuh_u rán ts'ęmbi a. P_e bi zāngah_u ga ha_uhmb_u a ran ho ma'da'yo ngue di pøj_u ma Hmu_u ra Jesucristo.

¹⁰ Nguetho nu ra Jesucristo bi du nanguej_u, ngue in nde 'darb_u dam 'b_uhmb_u a, madague'b_u xtá tuh_u o gue dí teh_u nu'b_u bá ģh mahøn'a.

¹¹ Janangue'a damin hyurpa ni mbuih_u n_e gam fāxh_u n'da ngu n'da ah_u tengutho guí øth_u ya.

Nu ra Pablo di un ran zofu y_u 'yęc'yęi

¹² Nuya ma z_u cu ah_u, damin numansuh_u _u gátho bi huan Oja ngue y_un ngarpi b_u, ngue xān'nah_u n_e di 'da ah_u ran zofu nangue Oja.

¹³ Dami numanhoh_u _u n_e ęmme guí huçj_u nangue ra

'bɛfi i ɔt'e nangue ahɯ. Nɛ dami 'yɛs'hɯ a gnín junthɯ bɯ guí 'bɯhmbɯ.

¹⁴ Nuya ma zɯ cu ahɯ dí xi ahɯ, dami xihmbɯ ɯ i dɔnhɣɛi ngue hingui ho 'bɛ'a i ɔt'e. Nɛ dami zɛhmbɯ to'o i tu yú mbɯi, nɛ dami zɛhmbɯ ɯ ngue hinguin zaqui yú t'ɛc'yɛi. Nɛ o gadín xɔmbɯihɯ nangue gátho ɯ, pɛ dami fǎxhɯ ɯ.

¹⁵ Nɛ gan jamansuhɯ hin gui cospahɯ ran ts'o 'bɯ i ɔt'ahɯ ran ts'o ɯ 'da, pɛ gan 'yɔrpahɯ ran ho n'da ngu n'da ahɯ, nɛ gátho i 'bɯcua ja ra ximhái.

¹⁶ Nɛ daman johyahɯ gátho yɯ pa.

¹⁷ Nɛ 'yo guí ɛs'hɯ gan yɔhɯ Ojɔ.

¹⁸ Nɛ Ojɔ gui xihmbɯ jamadi 'bɛ'a gátho bi 'yɔt'ahɯ. Nguetho gue'a in nde Ojɔ a gui 'yɔthɯ, gue ahɯ guín 'yohɯ ra Cristo Jesús.

¹⁹ Nɛ 'yo guí ɛɛrpahɯ rá ts'edi rá Hogandɔhi Ojɔ dim pɛpɯ mbo ni mbɯihɯ.

²⁰ Nɛ 'yo guí ɔman'ahɯ 'bɯ 'bo'o da ma, ngue dim pɔngahyɔ Ojɔ.

²¹ Dami bɛmhɯbɯ gue 'bɛ'a gátho xɯn ho o hin'na. Nu'bɯ xɯn ho, dami pɛs'hɯ.

²² Dami 'uehmbɯ gátho 'bɛ'a mán ts'o.

²³ Nu Ojɔ gue bi hoc'ahɯ, nɛ di ja ahɯ gátho ni mbɯihɯ guim bɛmhɯbɯ a. Nɛ di ja ahɯ ni mbɯihɯ nɛ ni tehɯ nte mán ts'o dín 'yohɯ nu'bɯ bá ɛh mahɔn'a ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

²⁴ Nu Ojɔ gue'a bi zon'nahɯ, ngubɯ da 'yɔt'ahɯ. Nguetho di

ja'ts'a im ma nɛ da 'yɔt'e gátho na.

Ran zɛngua ran zɛgui nɛ rán jɔpi Ojɔ

²⁵ Ma zɯ cu ahɯ dami 'yǎfɯ rá ts'edi Ojɔ nanguecáhe.

²⁶ Dami zɛnguagahɯ ts'ɯ ɯ yɯ cu nangue ran huɛcate.

²⁷ Nuya dí xi ahɯ nangue rán t'ɛdi ma Hmuhɯ, dami mamhɯbɯ ma sɔcuɔgá bɯ 'bɯi gátho yɯ cu.

²⁸ Nɛ gue'a ma Hmuhɯ ra Jesucristo di jɔp'ahɯ. Hɔnt'a dí xi ahɯ ya.

2 TESALONICENSES

Ná yoho ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Pablo ɛ yɛ 'yɛc'yɛi bɛ ja ra ɖahnini Tesalónica

Ran zɛngua

1 Nugä dra Pablo, nɛ ra Silvano nɛ ra Timoteo dí o't'ahɛ na ra sɔcuɔ gätho ahɛ gyɛ cuhɛ nangue ra Cristo guí 'bɛhmbɛ bɛ ra hnini Tesalónica, gue ahɛ guí 'bɛhmbɛ Ojɔ ma Tahɛ nɛ ma Hmuhɛ ra Jesucristo.

2 Nu'a Ojɔ ma Tahɛ, nɛ ma Hmuhɛ ra Jesucristo dí ndepe dí 'da ahɛ rán japi nɛ da hyut'a ni mbɛihɛ.

Di unba ɛ yɛ ts'om'bäi 'bɛ bá pengra Cristo

3 Ma zɛ cu ahɛ jatho ga xihmbe Ojɔ jamadi nangue ahɛ. Nɛ xɛn ho ngue ngubɛ dí m bɛmhbe, nguetho thocua thoho man'da te ni t'ɛc'yɛihɛ, nɛ man'da man'da gnín huɛctahɛ n'da ngu n'da ahɛ.

4 Janangue'a man'da jagähe ran johya nu'bɛ dí xihmbe mi'da yɛ 'yɛc'yɛi 'bɛ'a guí ɔthɛ. Nguetho hin gadín xɔmbɛihɛ nangue ni t'ɛc'yɛihɛ, madague'a hangu nangu yɛn unbi guín nuhɛ nɛ'ɛ 'bɛ'a gätho i t'ɔt'ahɛ ya nangue guí tɛnhdɛ ra Cristo.

5 Nangue a guí häthɛ yɛn unbi, guí uhmbɛ gue jatho di unba Ojɔ ɛ to di un'nahɛ, pɛ nu ahɛ gám pomhbɛ a. Nɛ

nu'ɛ yɛn unbi guín nuhɛ ya, gue'a ní hoc'a ni mbɛihɛ Ojɔ tengu rán säui bɛ di manda Ojɔ.

6 Nɛ xɛn ho da 'yɔt' Ojɔ 'bɛ bi un ran unbi ɛ to di un'nahɛ.

7 Nɛ nu Ojɔ di japi din säya nin unbi guí nuhɛ ya, nɛ ngutho da 'yɔrcähe 'bɛ bá ɛh mahɔn'a mahɛts'i ma Hmuhɛ ra Jesús, din 'yohɛ yám 'bɛhni gue i ja yú ts'edi, nɛ ban 'yohɛ ra sibi nts'utho.

8 Nɛ nu'bɛ bá ɛhɛ, di un ran ts'ɛmbi gätho to'o hingui pɔ Ojɔ, nɛ gätho to'o him bi 'yɔrpamasu rán ho ma'da'yo ma Hmuhɛ ra Jesucristo.

9 Nɛ nu'ɛ to'o da nu ran ts'ɛmbi xamá mba da nu ran unbi ngue njám'bɛ da guadi, nɛ ma 'ueque tho bɛ 'bɛh ra Hmu mahɛts'i, nɛpɛ hapɛ ja rá ts'edi nuixte.

10 Pɛ nu'ɛ yɛ 'yɛc'yɛi, gue'ɛ dí hnu a rá nuixte a ra Hmu 'bɛ bi zɔn ra pa ba ɛhɛ. Nɛ gätho yɛ 'yɛc'yɛi da 'yɛspa a, nɛ ahɛ gan 'yohɛ ɛ, nguetho gá 'yɛc'yɛihɛ ran ho ma'da'yo dá xi ahɛ.

11 Janangue a nzai dí yahe Ojɔ nangue ahɛ. Nɛ dí äfe di 'da'a ni mbɛihɛ ngue yán thɛhɛ ram 'bɛi bi zän'nahɛ. Nɛ nu'a Ojɔ di 'da ahɛ rá ts'edi guí 'yɔthɛ ran ho guím bɛni guí 'yɔthɛ. Nɛ nangue ni t'ɛc'yɛihɛ, Ojɔ di zɛ ahɛ guí 'yɔthɛ rá 'bɛfi.

12 Nɛ nangue'a 'bɛ'a guí 'yɔthɛ bɛya, nu'a ma Hmuhɛ ra Jesucristo da t'ɛspi. Nɛ nu'a xin da 'yɛs'ahɛ, nangue rá mate zɛhɛ a Ojɔ nɛ ma Hmuhɛ ra Jesucristo.

2

Ran 'yoh_u ngue ra ngar_{pa} 'yot'ats'oqui

¹ Nuya ma z_u cu ah_u, dí xi ah_u ya 'be'a din ja nu'b_u bá ðh mahø'n'a ma Hmuh_u ra Jesu-cristo, ngue di p_{er}cah_u 'darb_u dam 'b_uhmb_u.

² 'Yo gadí p_äh nin 'yomf_{xi}nih_u 'b_u'bo'o da xi ah_u, ya bi zøn ra pa ba ðh ra Hmu. 'Yo gadí 'yon ni mb_uih_u 'b_u'bo'o da xi ah_u bi b_{en}ba Oj_ä ngue ya ba ðh ra hmu ya. N_e 'yo guí ðc'y_eih_u 'b_u'bo'o da hyä ah_u ngue da 'y_{en} ah_u dá o't'ähe ra s_ocu_ä dá mamhbe ya bi zøh ra Hmu mah_{ets}'i.

³ N_e 'yo guí ðc'y_eih_u 'be'a gätho i man y_u j_ä'i. Nguetho him ba ðh ra Hmu asta gue'b_u go gätho y_u j_ä'i i 'b_ucua ja ra häi ngue hingui ðc'y_ei din s_uhmb_u Oj_ä. N_e him ba ðh ra Cristo asta gue'b_u din 'yo a n'da ran 'yoh_u ngue ra ngar_{pa} 'yot'ats'oqui, ngue m'b_ejua da t'ær_u ja ran _ubi maz_ä.

⁴ N_e nu'a ra ngar_{pa} 'yot'ats'oqui da z_ui gätho y_u 'y_{ec}'y_ei gue i th_ände Oj_ä, n_e da z_u _u mi'da i th_ände hønt'a go 'be'a i th_ände, nguetho in nde a dí mba nth_ände z_eh_e. N_e da y_ur_u ja n'da ra nij_ä n_e da hyur_u, tengu'b_u gue'a Oj_ä a.

⁵ Ha hin guím b_emhb_u guehna dá xi ah_u nu'b_u má_m 'b_uhmb_u b_u.

⁶ P_e nuya guí p_ähmb_u 'be'a i s_ämmi ngue ba ðh_e, nguetho hinga na søn ra pa da man Oj_ä gue ba ðh_e.

⁷ P_e nuya _{xi}mm_e x_un ngu dim p_{er}_u y_ä mb_ui y_u j_ä'i a

r_ä ts'edi ra z_ith_u, ngue hin di n_equi. P_e i pa nts'ämbi thoho r_ä ts'edi asta gue'b_u go bi zøn ra pa ngue Oj_ä di 'uec'a to'o i s_ämmi.

⁸ N_e gätho da nu ran 'yoh_u ngue ra ngar_{pa} 'yot'ats'oqui. P_e nu'b_u bá ðh mahø'n'a ra Hmu Jesús nuixtetho r_ä ts'edi, da hyo a ran 'yoh_u, ngue da huic thoho.

⁹ N_e nu'b_u bá ðh ran 'yoh_u ngue x_un ngu r_ä ts'edi ra z_ith_u in 'youi, n_e da 'yot'e x_un ngu y_u hm_ep_{ya}, n_e y_un t'øt'e nuixte ngue dí hyät' y_u j_ä'i.

¹⁰ N_e gätho 'be'a mán thäte da 'yot'e, ngue da hyät' y_u j_ä'i i 'yo rá 'yu ram 'b_edi, gue'_u him mín nde da 'y_{ec}'y_ei a maju_äni guep_u mí s_ä xtím pøhø.

¹¹ N_e nu'_u gätho him bi nde da 'y_{ec}'y_ei a maju_äni Oj_ä, di japi da 'y_{ec}'y_ei y_u f_ehni n_e da d_{en}'na ran 'yoh_u ngue ra ngar_{pa} 'yot'ats'oqui.

¹² Janangue'a gätho _u him bi 'y_{ec}'y_ei a maju_äni p_e man'da dí ho ran ts'o, 'darb_u da nu rán ts'embi Oj_ä _u.

Nthahni dim pøhø

¹³ P_e nza_i ga xihmbe jamadi Oj_ä nangue ah_u 'be'a gätho bi 'yot'ah_u ma z_u cu ah_u, ngue di hu_{ec}'ah_u ra Hmu. Nguetho Oj_ä bi huahn'nah_u rá mb_udi thoho ngue di pø ah_u. N_e nangue gá 'y_{ec}'y_eih_u a maju_äni, nu'a rá 'b_efi rá Hogand_ähi Oj_ä í bo ni mb_uih_u.

¹⁴ N_e bi huahn'nah_u Oj_ä ngue gá 'y_{ec}'y_eih_u 'b_u má xi ahe rán ho ma'da'yo ra Cristo. N_e bi z_{än}'nah_u Oj_ä gui

comhbu rá nuixte ma Hmuhu ra Jesucristo.

15 Nuya ma zu cu ahu dami thoctahu ni t'εc'yεihε, ne 'yo gadí uans'hε 'be'a guím bεmhbu, ne 'yo gadí pumbεnihε 'be'a dá xán'nahε nu'bu 'darbε mám 'bεhmbε, ne'a 'be'a dá xi ahu nu'bu má o't'ahe ε yε sεcuá.

16 Nuya gue ma Hmuhu ra Jesucristo, guesε a, ne Ojá ma Tahε, da hyut'a ni mbuihε mazai nangue rán hose Ojá. Nu'a Ojá di huεc'ahε, ne nangue rá mate bi jajε ga tōhmbε 'be'a di 'dajε.

17 Ne nu'a Ojá da hyu ni mbuihε, ne di zet'a ni mbuihε nangue gui mamhbu ne gui 'yōthε 'be'a gātho xεn ho.

3

Gui 'yāfu Ojá nanguecāhe, εn'a ra Pablo

1 Hōnt'a dí xi ahu ya ma zu cu ahu, dami 'yāfu rá ts'edi Ojá nanguecāhe n'dahma din ja rá ts'edi rám hman ra Hmu, ne da bōmanho hōnbε go hapε ga 'yomhbe. Ne gātho to'o da 'yōde da hyāni nangue ran johya, tengutho bin ja bu guí 'bεhmbε.

2 Ne gui 'yāfu rá ts'edi Ojá nangue da yānje bu 'bεh yε ts'om'bāi jā'i, nguetho hinga gātho in nde da hyān rám hman Ojá.

3 Nguetho nu'a ra Hmu njām'bu da hyεgahε pε nzai da mbājε, ne i ja rá ts'edi nangue hin di japi di εn'nahε ra dāmants'o.

4 Ne nu'a ra Hmu di jaje dí pāhmbε ngue gadí thoctahu guí othε 'be'a gātho dí xi ahe.

5 Ne nu'a ra Hmu di ja ahu man'da man'da gui pāhmbε rán huεcate Ojá, ne di ja ahu gui hyāthε 'be'a gātho guí thohmbε tengutho bi 'yōt'a ra Cristo.

Jatho gui 'yōt'ni 'befi zεhεhε

6 Ma zu cu ahu dí xi ahu nangue rá thuhu ma Hmuhu ra Jesucristo, dami 'uehmbε ts'ε bu 'bε ε ni cuhε i dānhyεi, ngue hingui nde dim pεfi, gue'ε hingui tēn'na 'be'a dá xán'nahe.

7 Ne nu'ahu guí pāhmbε 'be'a gdám 'bεhmbε, tengu dá ut'ahe 'bε mám 'bεcāhe bu, ngue hin dām 'bεndānhyεi thohogāhe.

8 Ne xingui ts'ε gá 'daje 'be'a dá homhbe. Pε dām pεhmbε ra pa ne ra xui n'dahma bin ja 'be'a dá homhbe, ne xingui ts'ε dá pa ahe.

9 Madague mí sá xcá āhmbε ngue xquí zεje. Pε dá ndehe ga ut'ahe ra hmεpya gui 'yōthε.

10 Ne nu'bu mám 'bεhmbε bu, dá xi ahu, ngue'bu 'bε a n'da hingui nde dim pεfi, hin din sihmε 'bε, pε da zā ra thuhu 'bε.

11 Nguetho dí othmbε gue 'bε i 'da ahu hingui nde dim pεfi, pε di hōdānhyεi thoho ne nde-tho din thjnt pε hin yā 'befi.

12 Nuya nangue rá ts'edi ma Hmuhu ra Jesucristo, dí xi ε to'o hingui nde dim pεfi, ngue da hyānya zεhε rá 'befi da 'yōt'e, ne da hyonε 'be'a dām 'bεi.

13 Pε nu'ah_u ma z_u cu ah_u, o gadín xømb_uih_u gui 'yøth_u ran ho.

14 Nu'b_u 'b_u a n'da ah_u hingui nde da 'yøt'a 'bε'a dí xi ah_u, dami hyεth_u 'b_u, janangue'a da mbe'ts' yá sä.

15 Pε o gadín s_uhmb_u, pε gui unhd_u ran zofo tengu'b_u ni cuh_u.

Ran zεgui ran zofo

16 Nε guesε ra Hmu, hønt'a sä da hyut'a ni mb_uih_u, hønt'a go 'bε'a guí thohmb_u gätho y_u pa. Nε nu'a ra Hmu gam 'b_uhmb_u gätho ah_u.

17 Nugä dra Pablo dí o't'ä na ran zεngua i ja ua ya nanguē ma 'yεsεgä. Tengu'b_u ma firmagä na, ngue gätho ya ma søcuä.

18 Nuya nu'a ma Hmuh_u ra Jesucristo di jap'ah_u, gätho ah_u. Nε hønt'a dí xi ah_u a ya.

1 TIMOTEO

Ná n'da ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Timoteo a ra Pablo

Ran zengua

1 Nugä dra Pablogä, ma 'bäigä'be ra Jesucristo nangue rán t'ɛdi Oja ma yantehɛ, nɛ ra Jesucristo, guesɛ'a ran ho dí tɔmhɛ a.

2 Dí pɛnh'na n'da ra sɔcuɔ gra Timoteo, tengu'bu ma-juani ma ts'unt'u i, ngue ya dá xän'na ma t'ɛc'yɛihɛ. Nɛ dí äp Oja ma Tahɛ di 'da'a rá mate nɛ rán huɛcate, nɛ da hyut'a ni mbɛi a ra Cristo Jesús ma Hmuhɛ.

Da mba ma hɛcpi ɛ n'dan'yo in xänbate

3 Nɛ tengu dá xi'a 'bu má mba bu Macedonia, nɛ ngutho dí xi'a ya, dami copɛ Éfeso, nɛ gui hɛcpa ɛ 'da bí 'bɛpɛ, ngue hinga n'dan'yo da ma 'bu in xänbate.

4 Nɛ dami xifi hin din xäh mi'da yɛ cuento gue 'be'a sä ɛmbi bi 'yɔt'u ndu ma bombɔtahɛ maya'bu nɛ'bu ɛmme ma 'be'a yú thuhu ɛ, ngue man'da di xant'u yüm hma. Nguetho nu'u yüm hma tengu ɛ, säti thoho ran 'yomfɛni di un'na n'da, pɛ hin di 'yomfɛniba n'da da 'yɛc'yɛi Oja.

5 Pɛ nu'a ma 'bɛfihɛ dyu xänbatehɛ, ga xänba yɛ ja'i dan huɛjɛ. Nɛ gue'a ran huɛcate di nɛqui bu ma mbɛihɛ 'bu m'be't'e a, nɛ'bu zai dí ɔthɛ a

di bɛngahɛ Oja, nɛ'bu hɔnt'a Oja dí m bɛmhɛ a.

6 Pɛ nu'u 'da hinga guehya yüm hma dí n huɛca n'da i honi, pɛ bi 'uɛpɛ ja rá 'yu Oja, janangue i tɛn yüm hma säti thoho.

7 Nu'u, ɛmme i honi nde din xänbate nangue yán t'ɛdi Oja bi man ra Moisés, pɛ hingui pɔdi 'be'a im ma. Sä i mants'ɛditho, pɛ nɛ hingui pɔdi 'be'a nam bɔn'u yüm hmanɛ i ma 'bu i man yün t'ɛdi.

8 Dí pɔhmbɛ gue xän ho ɛ yün t'ɛdi bi xi Oja ra Moisés. Pɛ bi ts'än yán t'ɛdi Oja gue dí mba ma hɛcpi ɛ yɛ dɔdits'oqui.

9 Nɛ gue'u yün t'ɛdi dí mba ma hɛcpi ɛ to'o jase yán t'ɛdi zɛhɛ, nɛ'u i festa yán t'ɛdi Oja, nɛ'u to hingui numansu Oja, nɛ di ho da 'yɔt' yɛ ts'oqui. Nɛ'u to hingui ɛspa Oja, nɛ i tɛn ra ximhäi, nɛ i ho yú ta nɛ yú mbe, nɛ yɛ hyodu. Gue'u da sih yán t'ɛdi Oja ɛ, nɛ hinga gue'u hɔnt' Oja mbɛni.

10 Nɛ bi ts'än yán t'ɛdi Oja dí mba ma hɛcpi ɛ ɔt' ran 'yomt'ɛni, nɛ'u din 'yasäbi yú min'yohɛhɛ tengu'bu n'da ra xisu, nɛ'u i pɛ yú mija'ihɛ, nɛ'u i man yɛ fɛhni, nɛ i xih ra fɛhni yɛ zɛ'mi. Nɛ gätho ɛ n'dan'yo i ɔt'e xında gue ra hoganxädi, nɛ gue'u da sih yán t'ɛdi Oja ɛ, nguetho i xijɛ hin ga ɔthɛ yɛ ts'oqui.

11 Pɛ nu'a rán ho ma'da'yo ra Cristo dí pärcä ma mbɛihɛ Oja a, nu'a mixte xän hotho a. Nɛ gue'a ran ho ma'da'yo bi xicä Oja gam mangä.

I xi Oja jamadi ra Pablo, nangue rá mate x̄n ngu

¹² Jamadi dí xih ma Hmuh̄ ra Jesucristo, nguetho bi huangui dram 'b̄ehniḡä, n̄e i paḡi ga ja'ts'i, nguetho di 'dac rá m fäts'i ga øt'a i xiqui.

¹³ P̄e nugä ẽmm̄e dra n̄exmateḡä mam'bet'o, n̄e mí sangä a ra Cristo gue'b̄u go má unba ẽ 'da yú 'ȳẽc'ȳei. N̄e x̄ingui ts'ẽ mí paçä 'be'a nam b̄øn'a mí øt'ä, nguetho him mí ẽc'ȳeiḡä ra Cristo. P̄e Oja bi 'dac rá mate bi pungui.

¹⁴ P̄e ẽmm̄e x̄n ngu rá mate ma Hmuh̄ ra Cristo Jesús, bi jaqui dá d̄äpä ma mb̄ui a, n̄e bi jaqui ẽmm̄e dá numanhogä a Oja n̄e dá huẽc ma mijä'i'be.

¹⁵ I ja ua n'da ram hma da zä ga paḡmb̄u majuḡni, ngue bi z̄ocua ja ra ximhäi a ra Jesucristo di p̄ø'ũ ȳu ts'om'b̄äi tengugä man'da x̄n ts'o dá øt'ä.

¹⁶ P̄e ẽmm̄e x̄n ngu rá mate bi 'ȳorcä Oja, nguetho nde gätho da 'yut mi'da ȳu ja'i ẽmm̄e ja rá yemb̄ui a ra Jesucristo. N̄e tengu thohogä, ngutho da 'ȳørpa ẽ to'o di d̄äp yú mb̄ui a, n̄e'ũ din ja ra te mazäi.

¹⁷ Janangue'a ga ẽspa ma Ojaḡu gätho ȳu pa mazäi. Nu'a, ra Hmuts'ut'abi mazäi a, n̄e njongui sä da nu, n̄e njam'b̄u da guadi. N̄e n'datho Oja, njo'o man'da, n̄e gätho i paḡi. N̄e h̄ønt'a gam b̄ẽmh̄b̄u a ya.

¹⁸ N̄e nuya gra Timoteo, tengu'b̄u ma ts'unt'ũ i, i ja ua a dí xi'a ya. Nu'i gra dof̄ui nangue Oja, dami 'ȳøt'

ra hogatuhni, tengu thoho bi xi'a ẽ yú p̄øngahȳä Oja. Janangue'a dami hȳädumb̄ui gui 'ȳẽc'ȳei rá hogamhma Oja, n̄e gui 'ȳøt'a 'be'a i xi'a 'b̄u in zop'a ni mb̄ui.

¹⁹ N̄e hin gui 'ȳøt'e tengu mi øt'ũ 'da 'b̄u mí zop yú mb̄ui Oja, p̄e bi mb̄esta'a 'be'a bi sifi, bi ts'onse yú mb̄ui b̄uya.

²⁰ Tengu mí øt'a ra Hime-neo n̄e ra Alejandro. P̄e dá juanba ẽ, n̄e dá xifi bi mba ma dá b̄u 'b̄uh̄ ra z̄iḡhu, di unbi, da baḡi hin da zan Oja.

2

Da mba nt'äpi rá m fäts'i Oja nangue gätho ȳu ja'i

¹ N̄e i ja ua n'da ram hma ga xi'i, gra Timoteo, ngue mahyoni gui 'ȳørp̄u ja ram peti. Ngue nu'b̄u guí yaḡu Oja, gui xihmb̄u nangue gätho ȳu ja'i, gui 'ȳäf̄u rá mate nangue'ũ, n̄e gui xihmb̄u jamadi Oja nangue'a 'be'a bi 'ȳørpa n'da ngu n'da ẽ ȳu ja'i.

² N̄e'ũ ȳu ts'ut'abi n̄e gätho to'o ja yú ts'edi, dami 'ȳäf̄u rá m fäts'i Oja nangue'ũ, ngue hin din ja ȳu s̄ui n̄e x̄ing ra dumb̄ui, n̄e hin te gam b̄ẽmh̄b̄u, n̄e da zä b̄u ga øth̄u x̄n ho 'be'a bi man Oja b̄uya.

³ N̄e x̄n ho 'b̄u ga øth̄u a, nguetho gue'a numanho Oja mam p̄ørpateh̄u a.

⁴ Nguetho in nde Oja da yaḡi gätho ȳu ja'i nangue rá ts'edi ra z̄iḡhu n̄e di 'yomf̄enibi nangue'a majuḡni.

5 Nε n'datho Ojā i 'bui. Nε n'datho a i 'bä'inde nε din hocpate b_u bí 'b_u Ojā, nu'a ra Jesucristo ngue bin jā'i a.

6 Nguetho bin dāse ngue gātho bi gurca ma ts'oquih_u. Nε guehna ram hma bi xij_u Ojā 'b_u mi zōn ra pa bi ma.

7 Nε guehna ram hma í thangä gam mangä na, nε guehna bí 'bencä na, nε majuāni hin dí fehniä, ngue ma 'befigä ga xänba u hing y_u judio, ga japi di dāp yá mbui Ojā, da yāni, nε da 'yεc'yei a majuāni.

8 Nε man'da dí xi'i, hōnb_u go hap_u dim pēti y_u 'yεc'yei, xtān hotho yá 'ye u y_un 'yoh_u di 'ua'ts' 'b_u din yāh_u Ojā, ngue nte má cue da bēni, nε xing ran ucate.

9 Nε dí xi'i 'be'a gui xih y_u xisu, ngue hin din hoc zehε nanguie ran 'yεts'i, uague di hoc yá yā, uague ra oro o y_u thebe o 'be'a x_um hmadi da japi. Pε din hoc zehε nanguie yá he rán sāui n'da ra hogambui nε ra hogan'yomfēni.

10 Nε da bādi da 'yōt' ra hogambui, nε gue'a ran hocqui rán sāui n'da ra xisu i numansu Ojā.

11 Nε nub_u ja nim pētih_u, da ndese y_u xisu da sänbi, nε hin go din xänbate, nε gātho da 'yōde.

12 Nε dí xi'i hin dim 'bet'o y_u xisu ngue da xänba y_un 'yoh_u, pε din hētho.

13 Nguetho m'bet'o bi 'yōt' Ojā a ra Adán, nε m'bejua a ra Eva, janangue'a hingui sä

dim 'bet'o n'da ra xisu.

14 Nguetho nu ra xisu bi numanho 'b_u mí xih ra zīthu da 'yōt' ra ts'oqui, pε nu ra Adán him mín nde xtá 'yōt'e.

15 Janangue'a din unba 'b_u x_um 'b_uh yá t'ähni u y_u xisu, pε da mbāx Ojā u 'b_u thocpa thoho i εc'yei, nε 'b_u din ja yān huεcate, nε 'b_u din 'yomfēni x_un ho, n'dat'a Ojā da bēni.

3

Nda'u y_un 'yoh_u din ngurpi

1 Majuāni a ram hma, nu 'b_u in nde din ngurpi n'da, in nde n'da ra 'befi x_un ho.

2 Pε jatho din hocjā'i n'da ra ngurpi, nε nte da thīnba n'da rá ts'oqui. Nε hōnt'a n'da rá xisu da zi, nε da bādi da zāmzehe rá mbui nε din 'yomfēni x_un ho, nε di jamansu 'be'a i øt'e, nε di ho di un ran ts'āya b_u ja rá ngu, nε da bādi din xänbate nanguie rá m hman Ojā.

3 Nε njā m'b_u dim mihni, xín din ndesui, nε hin da 'yōman' u a i sifi, nε xín din hecpate pε din hocpate, nε hin da nde x_un ngu ra mbeti.

4 Nε da bādi dim 'bet'o b_u ja rá nguse, nε nu yá t'ähni da 'yōt'e 'be'a i xifi, nguetho numansu yá ta.

5 Nguetho nu 'b_u hingui pādi dim 'bet'o b_u ja rá nguse n'da ran 'yoh_u, hin da bādi di jamansu y_u 'yεc'yei 'b_u.

6 Nε hin din ngurpi n'da ra 'da'yo 'yεc'yei, ts'urp_u thoho din 'yεts'i tengutho ra zīthu, nε da dex'a Ojā a.

7 Nε nu yu ngurpi da 'yøt'e ngue da hnumansu, neɸu 'bɸu ɸ hing yu 'yɛc'yɛi da 'yøt'e 'be'a dí hnumansu, janangue'a njon di c'aman'ɸ, nε hin da ɸap ra zɪthu bɸaya.

Ndana ní jǎ'i dim fǎxte

8 Ximangut'ɸ yám fǎts'ihɸ yu ngurpi, ngutho guexta'a jatho din hocjǎ'i, nε 'da'angu da ma, nε hin dim mihni, xín din siyate nangue ra mbeti.

9 Nε da bǎdi xɸn ho 'be'a gǎtho rán theui a ram hma nε din zǎm bɸ, nε zǎi øt'a xi Ojǎ 'bɸ in zop yú mbɸi.

10 Nε nde'bɸ 'be da hnu 'bɸ tɛnni xɸn ho, nε nubɸya nu'bɸ hin te da thɪnbi, da zǎ da 'yøt' ra 'beɸi dim fǎxte bɸaya.

11 Ximangutho 'bɸ dim fǎxte n'da ra xisu, i jatho da hnumansu, pɛ hin din c'ǎte, nε xín dim mihni, pɛ din 'yomfɛni xɸn ho, nε dí jǎ'ts'i 'be'a gǎ øt'e.

12 Nε nu n'da ran 'yohɸ 'bɸ im fǎxte, n'datho rá xisu da zi, nε da bǎdi dim 'bet'o bɸ ja rá ngu, nε da 'yøt'yú t'ɸhni 'be'a da xifi.

13 Nguetho nu'bɸ i øt'e xɸn ho rá 'beɸi n'da ram fǎts'i, da hnumanho bɸaya, nε man'da da hyut' ran zambɸi nangue rá 'beɸi ra Cristo.

Mixte xɸn ho a ram hma dí ɛc'yɛihɸ

14 Guehna dí ot'a na ya, gra Timoteo, madague'bɸ dí m bɛni ga mba bɸ n'dihi.

15 Pɛ xi'bɸ him 'bex da zǎ ga mba bɸ, pɛ ya dá xi'i 'be'a xɸn ho gui 'yøt'e nangue a rá ngu Ojǎ. Ngue nu yu 'yɛc'yɛi xa

hyømba rá ngu Ojǎ nangue yú mbɸi, ngue 'dat'a Ojǎ i 'bɸi. Nε tengu'bɸ rá nguju Ojǎ guɛɸu na ɸǎdi xɸn ho rá m hma Ojǎ, nε dí n yǎmhɸa.

16 Nε gue'a ran ho ma'da'yo dí tɛnhɸ mixte xɸn ho a, ngue bin 'yuse ra Cristo ua ja ra hái 'bɸ mín jǎ'i a, pɛ bin 'youi rá Hogandǎhi Ojǎ guɛɸu í ɸǎdi hin'yɸ rá ts'oqui a,

nε bi nu ɸ yám 'behni Ojǎ mahɛts'i.

Nε bi hmangua dí 'bɸhmbɸ hønɸ go hapɸ 'bɸh yu jǎ'i gue 'dahma'dan'yo bɸ na yǎ.

Nε bi t'ɛc'yɛi ua ja ra ximhái, bi ts'ix mahɛts'i bɸ bí ja rá ts'edi Ojǎ mixte bɸaya.

4

Mi pǎ Ojǎ da 'ue'ɸ da

1 Nu rá Hogandǎhi Ojǎ m'bet'o di bɛngǎ ngue da 'ueɸu ja rá 'yu Ojǎ ɸ da. Ngue da 'yømanho ɸ yú nde ɸ yu hyǎte xǎnbate bin xǎdi nangue yám hman yu zɪthu.

2 Nu yu hyǎte hingui sǎ bɸ da zop yú mbɸi Ojǎ, nguetho bi ts'on yú mbɸi nangue yu fehni zǎi im ma.

3 Ngue sǎ di hecpa yu jǎ'i, i xifi hin din thǎti, xín da zi 'da yu ts'ihme, sǎ ɛn'ɸ. Pɛ bi zǎngahɸ Ojǎ ga hǎmhɸ hønt'a go 'be'a mán ts'ihme 'bɸ dí xihmbɸ jamadi Ojǎ, gue nuju dyu 'yɛc'yɛihɸ, nε dí pǎhmbɸ nda'a majuǎni.

4 Nguetho gǎtho xɸn ho 'be'a bi 'yøt' Ojǎ, nε hin'yɸ 'be'a ga

emhb_u, p_e ga h_amhb_u n_e ga
εmf_u jamadi Oj_a b_uya.

⁵ Nguetho maj_api ngue'a d_i
äf_u rán j_api Oj_a, n_e nu r_am
hman Oj_a i εmbi x_un ho a.

*Rá hogamb_efi ra Jesucristo
a ra Timoteo*

⁶ Nu'i gra Timoteo, x_un ho
'b_u guim b_enba y_u cu na ram
hma i ja ua, janangue'a gam
p_efi x_un ho nangue ra Jesu-
cristo. Nguetho bi h_a'a ra
ts'edi ni mb_ui a ra hogamhma
díεc'y_eih_u, ngue ra hoganx_adi
guí t_enni.

⁷ N_e o guí _urpa ra güenda
y_um hmanε y_u j_a'i säti
thoho n_e x_un ts'o. P_e dami
hy_adumb_ui nangue rá 'b_efi
Oj_a.

⁸ N_e tengu 'b_u z_ai dadin
cunh ma j_a'ih_u, n_e da hy_a
ra ts'edi, n_e ngutho ga øth_u
nangue ma mb_uih_u, da hy_a
ra ts'edi 'b_u z_ai ga humbah_u
nangue rá 'b_efi Oj_a. N_e εmme
x_un ngu di muui 'b_u ga hum-
bah_u, nguetho i ørcah_u ran ho
y_u pa i jab_u ya, n_e g_atho y_u pa
maz_ai.

⁹ N_e maj_uani na ram hman
na, janangue'a nde'b_u g_atho
ga øth_u x_un ho.

¹⁰ Janangue'a dí häth_u y_un
unbi n_e dí humbi dadím
p_ehmb_u, guerp_u go da z_a ga
xihmb_u x_un ho r_am hma Oj_a
y_u j_a'i. N_e da z_a ga d_ap y_u
mb_ui Oj_a b_uya, n_e dim pøhø.
Nguetho n'dat' Oj_a dí tømhb_u
i 'b_ui, nu'a in nde da y_an'u
g_atho y_u j_a'i i 'b_ui, n_e da y_an'u
to'o da 'y_ec'y_ei a.

¹¹ Nuya y_un x_adi i ja ua,
thocpa thoho guí hy_adumb_ui

εmme guí b_enbi n_e guí x_anbi
g_atho y_u cu bí 'b_up_u.

¹² O to guíd_i japi da 'y_u'ts'i'i
ngue gra ts'unt'u thoho. P_e guí
'yut'u y_u cu nangue y_un t'øt'e
bi xij_u Oj_a gue guí 'yøzεh_e x_un
ho, guí jamansu 'b_e'a guí ma,
o 'b_e'a guí 'yørp_u. Janangue'a
guí 'yuti din huεqui n'da
ngu n'da, n_e di j_a'ts'i, n_e da
z_amzεh_e y_u mb_ui.

¹³ P_e g_atho 'b_u hin ná søng_a
b_u, p_e guí jamansu ni 'b_efi
'b_u guí man r_am hman Oj_a,
n_e'b_u gadí un ran zofu y_u
j_a'i, n_e'b_u guí x_anbi 'b_e'a nam
bøn'a n'daxεqui guí xifi.

¹⁴ Damim p_efi x_un ho
nangue a rá ts'edi Oj_a bi 'da'i,
tengu bi xi'a _u'da y_u pøngahy_a
Oj_a. Nguetho bi b_en'na ni mb_ui
Oj_a 'b_u mí 'y_ap rá mfäts'i
nangue'e, n_e bi g_ax y_u 'y_e b_u
ja ni y_a.

¹⁵ Thocpa thoho guí 'yøt'a dí
xi'i, n_e hønt'a guí hy_adumb_ui
guí 'yøt'a, n_e nub_uya da nu i
g_atho y_u j_a'i ngue bin te x_un
ho ni mb_ui nangue rá 'b_efi Oj_a
guí øt'e.

¹⁶ N_e thocpa thoho guí
hy_adumb_ui gam fäse nangue
ni mb_ui, n_e guí jamansu 'b_e'a
g_atho guí xi _u'b_up_u nangue
r_am hman Oj_a. N_e nu'b_u
ngub_u guí 'yøt'e, n_e di j_ap'a
Oj_a, n_e'u g_a mi'da y_u j_a'i guí
x_anbi.

5

Ga f_ax ma cuh_u

¹ O guí s_u'a n'da ra
d_ac'y_ei, p_e dami zofu x_un ho,
tengutho 'b_u ni ta. N_e nu'u y_u

ts'ant'u gui 'yõt'e tengutho 'bũ nin 'yohũũ.

² Nε nu yũ zi bømbe gui 'yõt'e tengutho 'bũ ni mbe, nε nu yũ hmute, gui 'yõt'e tengutho 'bũ nin ju, nε hin guim bɛn'a n'da ra 'yāsã nangue'ũ.

³ Nε nubũ ja yũm peti gui jamansuhũ n'da ra bømbe 'bũ xũn du rá ndø, ngue'bũ njo'o to'o di jamansu.

⁴ Pε nu'bũ n'da ra bømbe xũn du rá ndø, nε 'bũh yú t'ũhni, o gue yú 'beto, da badi rán t'ɛdi Ojã a di jamansu yú mbe, tengutho bi 'yørpa 'bũ mín t'ũhni. Nε gue'a in nde Ojã.

⁵ Nε nu'bũ n'da ra zi bømbe i nyãui Ojã gã ra pa nε ra xui, nε hõnt'a Ojã im bɛni, nε nu'bũ njo'o to'o di jamansu, pε gui fãxhũ a bũya.

⁶ Pε nu mi'da yũ xisu, xũn du yú ndø, ngue hinguim bɛn Ojã, nε i honi da 'yøzɛhɛ yú pãhã zɛhɛ. Madague'bũ i 'bũi, pε tengu'bũ xũn du bũ nam bɛn Ojã. Hinga gue'ũ da mba ma jamansu bũ ja ram peti ɛ.

⁷ Nε nuya yũm hma i ja ua, gui xãnba ɛ yũ cu, janangue'a njon da 'yɛna hingui ho øt'ũ.

⁸ Nε nu'bũ n'da hin di unni 'bɛ'a di 'bɛ a rá ta o gue rá mbe, o gãtho mi'da yú meni, man'da xũn ts'o rá mbũi 'bũ, xinda gue'bũ hin xtã 'yɛc'yɛi, nε bi gõn'a ra Cristo.

⁹ Nuya ga xi'i nda'ũ ní hyoya bømbe gui hyuspa yú thuhu dim pɛpũ ja ram peti. Hõnt'ũ pɛ'ts'a hyãte njeya nε ɛmmɛ bim 'bũmanhoui yú ndø.

¹⁰ Nε i hnumanho nangue yũ hoga'bɛfi i øt'e, nε bi jamansu xũn ho yú t'ũhni, nε zãi di sãyaba yũ jã'i bũ ja yú ngu, nε him bin 'yɛzɛhɛ pɛ bin 'yɛhɛ nangue yú mi'yɛc'yɛihũ, nε bi hyurpa yú mbũi to'o mi tu yú mbũi, nε bin ɛhya bi 'yõt' mi'da yũ hogant'øt'e. Nε guehya yũ hyoya bømbe gui hyuspa yú thuhu ya.

¹¹⁻¹² Pε nu mi'da yũ xisu xũn du yú ndø, nu'bũ hingui ngu yũ jɛya pɛ'ts'i, hin gui hyuspa yú thuhu gue gui 'yɛmfũ dim pɛpũ. Nguetho ts'ũrpũ thoho da bɛni din thãti, nε nu'bũ din thãti mahõn'a hin da 'yõt'a ra 'bɛfi mí ma xtã 'yõt'e. Nε ra ts'oqui a nguetho him bi jã'ts'a bi ma.

¹³ Nε nu'ũ, ts'ũrpũ thoho din dãnhɛi yú mbũi 'bũ njo'o yú ndø, nε da hyã'da thoho yũ ngu, nε hõn nan c'ãte di ja, im man'a hingui ho, nε sã din thĩnt'i i øt'e nε hin rá 'bɛfi bũ.

¹⁴ Janangue'a man'da xũn ho 'bũ din thãti mahõn'a, dim 'bũh yú t'ũhni, nε dim pɛpũ ja yú nguse. Nε nu'bũ din jabũ da 'yõt'e, hin di c'ãman'ũjũ man suiũ 'bũ.

¹⁵ Nguetho i 'bũ i 'da yũ xisu xũn du yú ndø, nε ya xũ mben-gui nε i tɛn ra zĩthu.

¹⁶ Nε dí xi'i mahõn'a, nu'bũ 'bũ a n'da ra cu ngue bi du rá ndø a rá mbe, jatho da mbɛpi, o gue rá nana bi du rá ndø, o gue rá meni, i jatho di jamansu, nε hinga gue'a ra mbɛti pa ma peti bũ ja ra nijã dí mba ma jamansu ɛ. Janangue'a dí gua'a ra mbɛti bũ ja ra nijã ngue hõnt'ũ

njo'o to'o di jamansu da mba m'beɸi bɸ.

17 Nu yɸ ngɸrpi bɸ ja ram pɸti, nu'ɸ to di ja'ts'i xɸn ho yá 'beɸi, da t'ɸspa ɸ, nɸ da mba m'bäts'i 'be'a di 'beɸi. Nɸ nu'ɸ to i humbi din xänbäte nangue rá m hman Ojå, man'da jats'ɸditho da t'ɸspi.

18 Nguetho nt'o't'i: "Nu yɸ uafanindani 'bɸ i uahi hingan thu't'i yá nde, pɸ da zä da za yɸ paxi i ja bɸ." Nɸ man'da ram hma i ja: "Nu'a to dim pɸfi ja rán t'ɸdi din ju't'i," i ɸna.

19 Nɸ hin gui 'yɸrpa ra güenda 'bɸ da mba ma yapi n'da ra ngɸrpi t'ɸmbi bi 'yɸt' ra ts'oqui, hinda hɸnt'bɸ di yoho hyu ɸ di yapi gui 'yøh pɸya.

20 Nɸ nu'bɸ majuani bi 'yɸt' ra ts'oqui, da mba ma heɸpi bɸ dim pɸti ɸ mi'da, n'dahma gätho din su.

21 Nɸ madague'bɸ gadín amigoui o hin'na, pɸ 'da'angu gui 'yɸrpe. Nɸ gue'a i jats'ɸdi dí xi'i gui 'yɸt'a, nguetho in nu a Ojå, Ojå da badi 'bɸ gui ja'ts'i, nɸ'a ra Hmu, ra Jesucristo, in nu i, nɸ yá hogam 'behni Ojå mahɸts'i in nu i.

22 Him 'bex gui un ra 'beɸi n'da ran 'yohɸ, 'be gui pähmbɸ 'be'a rá mbɸi. Nguetho nu'bɸ n'da gá un ra 'beɸi, nɸ da 'yɸt' ra ts'oqui, gui conhui rá ts'oqui a bɸya. Janangue'a gan 'yomfɸni xɸn ho, nɸ nte gan dupate bɸya.

23 Nuya dí xi'i gra Timoteo, nangue ni mbɸi xɸn ɸ, nɸ jant'a pɸnts' thoho, dami si zits'ɸtho ra vino, nɸ hinga

hɸnt'a ra dehe gui si.

24 Guim bɸmhɸ ndana ɸ yɸn 'yohɸ da sih ra 'beɸi bɸ ja ram pɸti, 'bɸ i 'da ngue mfadi i ja yá ts'oqui, nɸ 'bɸh mi'da ngue hinga mfadi i ja yá ts'oqui jague'bɸ da zøn ra pa da thɸnba yá ts'oqui.

25 Nɸ ngutho nangue ran hocja'i i øt'a n'da, mfadi nangue yɸ ja'i. Nɸ nu'bɸ him 'bexque mfadi, pɸ m'bejua da fadi, nguetho hingui sä da 'yagui.

6

1 Nu'ɸ yɸ 'yɸhe bí 'bɸrɸ, da numansu ɸ yá hmu to i ørpa yá 'beɸi. Nɸ nu'bɸ din jabɸ da 'yɸt'e, njon di c'aman'ɸ nangue Ojå nɸ njon di c'aman'ɸ rán xädi Ojå.

2 Nɸ nu'bɸ yɸ 'yɸc'yɸi ɸ yá hmu yɸ 'yɸhe, pɸ guexta'a da numansu ɸ yá hmu nɸ hin da zani ngue'bɸ mbɸni din cuhɸ ɸ. Pɸ man'da da bɸni da mbɸpi xɸn ho, nguetho rá mi'yɸc'yɸiui da mbɸpi, nɸ di huɸc'a rá hmu. Dami xänba na ram hma, nɸ thocpa thoho gui bɸnba ɸ.

Xɸn ngu dí tqhmbɸ nangue rá 'beɸi Ojå nguetho i hurca ma mbɸihɸ

3 Pɸ i 'bɸ'i 'da yɸ xänbäte n'dan'yo ram hma in xänbäte, nɸ hin din theui a rá m hma ma Hmuhɸ ra Jesucristo ngue majuani di zerca ma mbɸihɸ, nɸ hin din theui a ram hma ga dáp ma mbɸihɸ Ojå.

4 Pɸ nu'ɸ, bi ɸt' yá mbɸi nangue ran 'yɸts'i, nɸ nte i paɸi. Nɸ ɸmmɸ honi di dunba

yam hma guerɸa i fɸapɸa ran ts'ɛya, ran heque, ran ts'ante, ran t'ɸ't'ate, 'be'a gätho im bɛn rá mbɸai.

⁵ Ne nu'ɸa thocpa tho din sɸai n'da ngu n'da ɸ, gue'ɸa bin ts'on yán 'yomfɛni, ne hingui sä da bɸadi ndana a majuɸani. Ne im bɛni xɸn ngu ra mbɛti da dɸaha nangué rá 'bɛfi Ojɸ. Pɛ o guí øhmbɸa a i man ɸ.

⁶ Pɛ majuɸani xɸn ngu dí tɸhmbɸa nangué rá 'bɛfi Ojɸ, i hurca ma mbɸihɸa, ne dí 'bɸmanhohɸa nangué Ojɸ.

⁷ Nguetho nte bá hɸhɸa 'bɸa mám 'bɸhmbɸa ua ja ra ximhɸai, ne nte da zä ga hɸxhɸa 'bɸa bi zøn ra pa ga tuhɸa.

⁸ Pɛ hin da du ma mbɸihɸa 'bɸa zí ts'ɸtho dí pɛs'hɸa yɸn ts'ihmɛ ne yɸ he.

⁹ Pɛ nu'ɸa to'o in nde dim mɛmbɛti, hingan ts'ärpɸa thoho da thät'i da 'yøt'a ra ts'oqui. Ne tengu'bɸa da mba nthu't'i rá mbɸai, ne man'da man'da nín xɸndi 'be'a gätho da bɛn rá mbɸai. Pɛ ndetho din ɸnbazɛhɛ, ne din tonto rá mbɸai 'be'a gätho honi, ne gue'ɸa yán t'øt'e ní zo bɸa ja ram 'bɛdi.

¹⁰ Nguetho nu'bɸa 'bɸa a n'da ɛmmɛ in nde ra mbɛti, gue'a ní mbɸadi gätho yɸ ts'oqui bɸa rá mbɸai a. Ne nu'a ní ho ra mbɛti ɸ 'da, bi 'uepɸa rá 'yu Ojɸ, ne di ɸnba zɛhɛ rá mbɸai nangué ra dumbɸai.

I øt' ra hogatuhni nangué Ojɸ a ra Timoteo

¹¹ Pɛ nu'i gra Timoteo, rá mbɛfi'i Ojɸ, dami 'uegue nangué yɸn ts'o i mangua. Pɛ gui hyumbi gui tɛn'na ran ho, ne hønt'a Ojɸ guim bɛni

da mbäx'i'i, ne gui huɛc ni mijɸa'ihɸa, ne hin gan xømbɸai, ne din ja ni yembɸai.

¹² Xɸn ngu yɸ ja'i bi 'yø 'bɸa gmím ma xɸn ho ni t'ɛc'yɛi. Ne ngutho ya gui hyut'anzambɸai gui tɸaha, tengu'bɸa n'da ra dofɸai i hät yɸn ɸnbi ngue da dɸh ran sɸai. Janangué'a da zä guim bɛnt'i xɸn ho a ra te ma'da'yo, gue'a í zon'na a.

¹³ Ne guim bɛni Ojɸ in nu i, nu'a di un yá te 'be'a gätho i 'bɸai. Janangué'a gui hyut'anzambɸai ne hin gui su nin dɸte. Ne in nu'a ra Jesucristo ngue bi ma xɸn ho a majuɸani 'bɸa mí mba ma dɸpi ra Poncio Pilato.

¹⁴ Janangué'a dí xi'i, jats'ɛditho gui ja'ts'i gätho ra 'bɛfi bin 'da'i, nte gui ts'oni, ne njon da man ran ts'o nangué'a bɸaya. Ne gue'a gui 'yøt'a ya, gue'bɸa go bi zøn ra pa di nequi ma Hmuhɸa ra Jesucristo.

¹⁵ Nguetho nu'bɸa bi zøn ra pa nts'änni, Ojɸ ba pɛnhua ra Cristo mahøn'a. Ne nu Ojɸ mixte xɸn hotho, ne ɛmmɛ di johya, ne i 'dase ngue di manda. Ne nu'a Ojɸ ra ts'ɸt'abi xinda gue gätho mi'da yɸ ts'ɸt'abi 'bɸai, ne nu'a ja rá ts'ɛdi xinda gue gätho mi'da ja yá ts'ɛdi.

¹⁶ Ne hønt'a Ojɸ njɸm'bɸa da du. Ne ɛmmɛ di nec thoho hapɸa bí 'bɸai, njon da zä da hyäm bɸa, ne njongui sä da nu Ojɸ. Nu'a ɛmmɛ i t'ɛspi ne da 'yuh rá ts'ɛdi mazɸi. Ne hønt'a gam bɛmhɸa a ya.

¹⁷ Dami xi'ɸa yɸ mɛmbɛti 'yɛc'yɛi, ngue'ɸa to i ja yá mbɛti

ua ja ra ximhäi, dami xifi hin din 'yɛts'i, nɛ xín da bɛni di muui yá mbɛti, nu'u ts'arpu thoho dim 'bɛdi. Pɛ dami xifi hɔnt'a Ojã da bɛni, ngue di muui xɛn ho, nɛ da bɔdi bí nɛxpɛ 'bɛ Ojã gátho xɛn ho dí pɛs'hɛ, ndejɛ dan johyahɛ.

¹⁸ Pɛ dami xifi da 'yɔt' ran ho, nɛ man'da tengu'bɛ gue'a ná mɛmbɛti ɛ bɛya. Ngue hin din 'yɛya pɛ da gomhbɛ yɛ jã'i 'bɛ'a pɛ'ts'i.

¹⁹ Nɛ nu'bɛ din jabɛ ga ɔthɛ, ga pɛs'hɛ 'bɛ'a majuaɛni di muui, nɛ ga nuhɛ xɛn ngu rán jãpi Ojã 'bɛ bi zɔn ra pa, nɛ majuaɛni dam 'bɛmanhohɛ gátho yɛ pa mazãi.

N'da ran zofo ran zɛgui

²⁰ Nu'i gra Timoteo, dami jamansu xɛn ho ra 'bɛfi nangue rá m hma Ojã bi 'da'i. Nɛ dami 'uegue nangue'ɛ yɛ m hma ɛmbi ní dɛn ran 'yomfɛni n'da, pɛ hingui ho ɛ. Sãti thoho, nɛ n'dan'yotho ra 'yu i ut'a n'da. Nɛ nu'ɛ to'o bi dɛnni, bi 'bɛh rá 'yu Ojã.

²¹ Nɛ nuya Ojã di 'da ahɛ rá mate. Nɛ hɔnt'a dí xi'a ya.

2 TIMOTEO

Ná yoho ra sɔcuɔ bi 'yorba ra Timoteo a ra Pablo

Ran zɛngua

¹ Nugä dra Pablogä, Ojɔ bi zänni ma 'bäi'be a ra Jesucristo, ga xih yu ja'i a bi mam majuaŋi Ojɔ, ngue di un ra temazaɪ u to di dɔp yá mbui ra Cristo Jesús.

² Dí pɛn'na ra sɔcuɔ gra Timoteo, dadí huɛc'a'i tengu'bu ma ts'unt'ui. Ne dí äp Ojɔ ma Tahu di 'da'a rá mate ne rán huɛcate ne da hyut'a ni mbui, ne ra Cristo Jesús ma Hmuhu.

Ra Timoteo da ma ran ho ma'da'yo nangue ra Jesucristo

³ Dí ɛmbä jamadi Ojɔ 'bu dí m bɛn'i, ra xui ne ra pa thocpa thoho, nguetho dí paɗi guí ɛc'yɛi xun ho tengugä, ngue dá øt'a ra 'bɛfi bi 'dacä Ojɔ, ne ngutho mi øt'u mam bombøtahe 'bu maya'bu.

⁴ Dí m bɛn'i gán zom 'bu mán xummi, ne bi däh ni guidä. Ne ɛmme dín nde ga nu i mahøn'a, ne din jagä ran johya xun ho 'bu ga nu i.

⁵ Dí m bɛn'i ngue hingui yoho ni mbui. Pɛ guí ɛc'yɛi xun ho, tengubu na 'yɛc'yɛi ni ndømbe ra Loida ne'a ni mbe ra Eunice.

⁶ Janangue'a dín nde'e thocpa tho guim bɛni bi 'da'a rá ts'edi Ojɔ 'bu má cäx ma 'yɛ bu ni ya, ne dí xi'i gan ɛhya guí 'yøt' rá 'bɛfi Ojɔ bi 'da'i.

⁷ Nguetho nu'a rá Hogandahi Ojɔ bi 'dajɔ hin di jajɔ dan suhu, pɛ di jajɔ ga huthu ran zambu, ne dan huɛju n'da ngu n'dajɔ, ne ga sɔm zɛɛ ma mbuihu.

⁸ Janangue'a o guí pɛs' ni sä guí mamp'a rá m hmam ma Hmuhu, ne o guí su ngue dí ofädigä nangue Ojɔ. Pɛ ne'i dami hyät'i guí set yun unbi tengu thohogä, nangue rá m hman Ojɔ guí øt'e. Ne Ojɔ da mbäx'i'i.

⁹ Ne bi yaŋju Ojɔ ne bi mberca ma mbuihu, ne nubaya bi xijɔ ga ørpahu rá 'bɛfi. Pɛ hin í yaŋju a rá 'bɛfi Ojɔ dí øthu, pɛ bi yaŋju 'bu má hamhu rá mate. Ne gue'a bi zän zɛɛ Ojɔ 'bu him maní 'yøt' ra ximhäi, ngue da yaŋju ra Jesucristo.

¹⁰ Nuya bi nequi a mán ts'änni, ngue bi nequi ma yaŋtehu ra Jesucristo, nu'a bi dɔp rá ts'edi ran dɔte, ne bi jajɔ dán 'yohu rá 'yu ra te mazai. Ne gue'a i xijɔ rán ho ma'da'yo ra Cristo.

¹¹ Ne gue'a ram hma dá mangä, ne bá 'bɛngä, ne gue'a ram hma dá xänba u yu ja'i hing yu judío.

¹² Janangue'a dí sägä ran unbi ya. Pɛ hin dí pɛs' ma sä, nguetho dí paçä a to'o dí ɛc'yɛigä, dí paɗi i ja rá ts'edi da mbɛsca ma tegä ngue dá däpi, ga pømanho 'bu rán zɛgui.

¹³ Ne nangue ran ho ma'da'yo dá xän'ni'i, dami thoqui guí 'yɛc'yɛi ra Cristo Jesús ne dami 'yøt' ran huɛcate bi 'da'i.

14 Ne dami jamansu ran ho ma'da'yo i 'yo ni güenda, nangue rá Hogandahi Oja i 'bupm mbo ma mbaihu.

15 Guí pađi gátho bi 'ue'u yu cu ngue yu mēngu bu Asia, bi 'uegue nanguecā, ne ra Figelo ne ra Hermógenes.

16 Pe nu'u gátho 'bupm rá ngu ra Onesiforo, Oja dí jap'u. Nguetho nu ra Onesiforo xun ngu yu niđi bi mbāxcagui, ne him bi mbes' rá sā nangue yu cadena i thurcā.

17 Ne nu'bu mi zōcua Roma a, emme bi hyongui ne bi đingui.

18 Nu ra Jesucristo di japi xun ho 'bu rán zegui ra pa, nguetho nu'bu mám 'bupm Éfeso, ne emme xun ngu 'be'a gátho bi 'yōrpm ngue bi mbāx rá 'befi Oja bu a. Ne man'da guí pađi xinda guecā.

2

Rahoga dofui nangue ra Jesucristo

1 Pe nu'i tengu'bu ma ts'ant'u i, gra Timoteo, dami hya ra ts'edi nangue rá mate bi 'da'a ra Jesucristo.

2 Nu ram hma gá 'yōde dá mangā, ne xun ngu'u i man'a majuañi. Ne n'dat'a ram hma gui thocpa ra 'befi mi'da yu hocja'i, gui huan'ndu to'o da zā da xānba u mi'da.

3 Dami hyät yun unbi tengugā, nguetho gra hogadofui nangue ra Jesucristo.

4 Nu ra dofui hingui sā xtán hēti rá mbai, ngue xun ngu mi'da 'be'a gátho da 'yōt'e tengu mi'da yu ja'i thoho, janangue'a da zā da 'yōt'a i

numanho rá hmu ngue bi cu't' ran dofui.

5 Nu'a to'o nde da đah ran t'ēni, pe hin da đa 'bu hin da 'yōrpa yān t'ēdi a ran t'ēni.

6 Nu'a to dim pepu ja ra hāi da zi a rá mbadi din ja, janangue'a da hyumbi da 'yōt' rá 'befi, ngue da bađi rá mbadi i tase rá 'befi nangue rá mbai zehē.

7 Dami pađi 'be'a dí xi'i, Oja di 'yomfēni'i ngue 'be'a gátho gui 'yōt'e.

8 Thocpa thoho guim bēni i 'bu'a ra Jesucristo ya, bi đambēni 'bu mi du, ne nu'a n'da rām bom'betō ra David. Ne gue'a ram hma dí mangā a.

9 Janangue'a dí sā ran unbi ya, ne dí ofādi, tengu'bu drá ts'om'bāigā. Pe nu rām hman Oja hingui ofādi a.

10 Ne dí hāt'i dí thocā a ra 'befi, madague'bu pa ma unguigā, dín ndepe ne'u dim pō u to'o gátho nthahni. Ne ga comhbu rá ts'edi mixte a ra Cristo, gátho yu pa mazai.

11 Majuañi a ram hma, ngue Nu'bu dím bēmbu tengutho 'bu 'darbu xcamá tuhu ra Cristo, da zā 'darbu dam 'buhmbu 'bu.

12 Ne nu'bu dí hāthū yun unbi, pe 'darbu ga comhbu bu ja rá ts'edi 'bu.

Pe nu'bu dí cōmhbu a ra Cristo, ne'a da gōñju a.

13 Nu'bu hin dí ēc'yēihu gue majuañi a, pe guexta'a majuañi a,

ne gátho da 'yōt'a bi ma da 'yōt'e.

Oja da numanho ra hogambefi

14 Dami bɛnba ɯ b́i 'bɔpɯ nanguehya yɯm hman ya, nguetho in nu Ojɔ ɯ. Gui xifi hin din junt'i nangue yɯm hma. Nguetho sɔti tho 'bɯ din junt'i, ndetho di ɯ't'ɯ to'o i ɔde.

15 Nɛ gan ɛhya gan xɔdi nguetho grɔ hogambɛfi nangue a ram hma majuɔni. Damin 'yomfɛni gui hyoni 'bɛ'a nam bɔni n'da ngu n'da ram hma, nɛ gui pɔdi 'bɛ'a pɛ ɯ n'da ngu n'da yɯm hma, nɛ gui pɛpi xɯn ho. Janangue'a da numanho Ojɔ a gui ɔt'e, nɛ hin gui pɛs' ni sɔ.

16 Nɛ gui 'uegue nangue yɯm hma sɔti thoho, nguetho nu'ɯ hingui ho ɯ, nɛ di japi ɛmmɛ din ts'om'bɔi n'da.

17 Nɛ nu'ɯ yɯm hma, tengu'bɯ ra sɔsi din ndoqui, nɛ da 'ya rɔ jɔ'i n'da. Ngue tengu yɯm hma i man'a ra Himeneo nɛ ra Fileto.

18 Nu'ɯ bi 'uegue nangue ram hma majuɔni, nɛ sɔ ɛn'ɯ ya bin ja ngue ya xɯn dambɛni ɯ yɯ 'yɛc'yɛi i 'bɯi. Janangue'a bi pɔrpa yɔ t'ɛc'yɛi ɯ 'da.

19 Pɛ nu rɔ 'bɛfi Ojɔ i ɔrpa yɯ 'yɛc'yɛi, hin da zɔ dim 'bɛdi, nguetho di jamansu ɯ yɔ t'ɯhni Ojɔ. Nɛ nu'ɯ yɔ t'ɯhni Ojɔ, ngue i man rɔ thuhu ra Cristo, i jatho da 'uepɯ ja ra ts'oqui.

20 Nɛ nujɯ dyɯ 'yɛc'yɛihɯ, d́i ɔthɯ tengu'bɯ dyɯm pɛfihɯ bɯ ja rɔ ngu Ojɔ. Nɛ tengu'bɯ xɯn ngu yɯm pɛfi b́i ja bɯ. Nu'ɯ 'da yɯ oro, nɛ yɯ t'axi, pɛgue ra za ɯ 'da, nɛ ra jɔhɔi ɯ mi'da. Nu'ɯ 'da ɛmmɛ pa nthoni, nu'ɯ 'da hin ɛ mahyoni.

21 Nu'bɯ n'da ra jɔ'i da 'uesɛ bɯ ja ra ts'oqui, da gohi xɯn ho, tengu n'da ram pɛfi i pa nthoni, da mba ma jamansu, nɛ da zɔ di pɛpi xɯn ho rɔ hmu bɯ ja rɔ ngu.

22 Janangue'a dami 'uegue nangue yɯ ts'oqui di ho yɯ ts'ɯnt'ɯ, pɛ gan ɛhya gui 'yɔt' ran ho in nde Ojɔ. Nɛ gui hyɔ ra ts'ɛdi nangue guim bɛn Ojɔ, nɛ din ja nin huɛcate, nɛ n'dat'a guim bɛmhɯ ɯ gɔ mi'da i ɛc'yɛi Ojɔ, nangue'ɯ m'bɛ't'e yɔ mbɯi.

23 Nɛ gui 'uetho nangue ran junt'i im man'ɯ to'o hin din 'yomfɛni, nguetho ja guɛpɯ da mbɯpɯ n'da ra sɯi.

24 Pɛ nu yɔ 'yɛhɛ ra Hmu hingui sɔ din sɯi, pɛ din ja yɔ yembɯi nangue n'da ngu n'da ɯ, nɛ din ɛhya din xɔnbate, nɛ da hyɔt'i xɯn ho 'bɛ'a da t'ɔrpe.

25 Nɛ nu'bɯ 'bɯ'a n'da n'dan'yo im bɛni, jante thoho gui 'yuti, xɔhma tho Ojɔ di japi di pɔh rɔ mbɯi, da zɔni da bɔ a majuɔni.

26 Nɛ da d́in ran 'yomfɛni xɯn ho bɯya, nguetho da yɔni nangue rɔ 'dihɔ ra zɔthɯ x́i bɛnt'i, ḿin nde a ra zɔthɯ xtɔ 'yɔrpa rɔ pɔhɔ.

3

I jatho dam fɔhmbɯ nangue'ɯ yɯ ts'om'bɔi

1 Nu'i Timoteo, dami pɔdi 'bɛ'a din ja. Ba ɛpɯ yɯ pa xɯn hɛi, nguetho dim 'bɯh yɯ ts'om'bɔi.

2 Nguetho din huɛc zɛhɛ, nɛ hɔnt'a ra mbɛti da nde. Nɛ nɔ yɔt'a, nɛ din 'yɛzɛhɛ, nɛ din sante, da mbɛsta'a 'bɛ'a i xih

rá ta ne rá mbe, ne hinguim
bɛn ra mate bi t'ørpe, ne hin-
gui numansu Oja.

³ Ne hin din ja yán huɛcate,
ne njam'bu din hoh yá mbai,
ne hont'a go 'be'a da xih yá
mija'ihu, ne øzehe yá pähä
zehe, ne njo'o to i su, ne i san'u
i øt' ran ho.

⁴ Ne yu zandatho, ne
hingam 'be din 'yomfɛni 'be'a
da 'yøt'e. Ne mbɛni ma guese,
ne di ho rán johya ra ximhäi
xinda gue rá pähä Oja.

⁵ I ja yán t'øt'e tengu yá
t'ɛc'yɛi, pe hingui nde da hyän
rá ts'edi Oja u. Pe gui 'uegue
nangue'u.

⁶ Ne i pa bu ja yu ngu, i
hät' yu xisu, i xifi 'da'angu
da 'yøthu ngue'u yu xisu hin-
guin zaqui yá mbai, ngue'a
xun ngu yá ts'oqui i tu. Ne
man'da ní ts'ixpuja ra ts'oqui.

⁷ Ne da 'yømanho 'be'a gä
ním hma da sifi ne thocpa tho
din xädi pe njam'bu da bə a
majuani.

⁸ Tengu mi øt'u ra Janes ne
ra Jambres, ngue'a mim badi
u, ne midín sühmbu ra Moisés,
ngue rá pøngahya Oja. Ne
ngutho i øt' yan 'yohu ya, din
sühmbu a ram hma majuani.
Ne bi ts'on yán 'yomfɛni, ne
bim 'bedi nangue'a ra 'yu ma-
juani.

⁹ Pe hingui ngu yu pa da
hyät'i, nguetho gätho da t'uti
nte ní mbat'u yám hma, tengu
bin jap'u yu badi ngue ra Janes
ne ra Jambres.

Rán zegui ran zofo

¹⁰ Pe nu'i Timoteo, gá tenni
'be'a dá xän'na'i. Ne gui paði

'be'a däm 'bucä, ne gui paði
hanja dá øt'ä a. Gui paði 'be'a
dí ɛc'yɛigä, ne gán nu njam'bu
dän xømbwigä. Ne gui paði ja
man huɛcate.

¹¹ Ne gui paði ɛmme bi mba
ma ugui, ne gán nu 'be'a män
unbi dá hät'ä. Ne gui paði 'be'a
gätho dá thocä bu Antioquia,
nepu Iconio, nepu Listra, ngue
nu yan ucpi dá nugä. Pe Oja bi
yangui nangue gätho u.

¹² Ne majuani dí xi'i, to'o
gätho da nde n'dat'a ra Cristo
da denni, da mba ma ucpi u.

¹³ Nu yu ts'om'bäi ne yu
hyäte, man'da man'da xun
ts'o 'be'a da 'yøt'e. Ne 'da xtín
hyäthoho.

¹⁴ Pe nu'i, dami thoqui 'be'a
gán xädi, gui paði gue majuani
a, gue gui paði to'o bi xän'na'i.

¹⁵ Ne gue'bu go gmín t'uhni,
gá pah rá t'ohni Oja, i ja rá
ts'edi bi bɛn'ni'i gä döp ni
mbai ra Jesucristo, ne gán
yani.

¹⁶ Gätho rá t'ohni Oja bi
bɛnba Oja nangue rá mbai
to'o bi 'yo't'i. Ne mahyoni
di jajə ga pahmbu 'be'a rán
'yomfɛni Oja, ne da xijə 'bu
hinga gue'a dí øthu, ne gue'a
dí pärcə ma mbaihu a, ne da
xängahu ran ho ga øthu.

¹⁷ Janangue'a nte di 'be a rá
mbɛfi Oja, da zä bu da 'yøt'e
'be'a gätho xun ho.

4

¹ Janangue'a dí xi'i gra Tim-
oteo, Oja in nuju, ne ra Jesu-
cristo, nu'a i jatho ba pengua
da 'yøt' ran ts'ut'abi, di juanbə
u 'bai ne'u xun du. In nuju,
janangue'a ɛmme dí xi'i:

2 Dami mamp'a rám hma, εμμε gan ξhya guim ma, hønβu go hapu ne hont'a go ní ora, pe guehma gui xifi n'da ngu n'da yu ja'i. Dami hecpa yu dađits'oqui, japi da 'ye'ts' yú ts'oqui, ne gui zerpa yú mbui buya. Ne jante thoho gui xänbi ne hin gan xombui.

3 Gui hyumbi nguetho ba epu yu pa njon da nde da 'yø'a ram hma di hocpa yú mbui, pegue da zonz'nü mi'da yu xänbate, da man u 'da yum hma man'da di hose.

4 Da goh yú mbui nangue'a majuani, ne da den'nü yum hma him majuani.

5 Pe nu'i thocpa thoho gan 'yomfeni xän ho. Dami hyät' yun unbi, dami ja'ts'i xän ho a ni 'befi, nangue rán ho ma'da'yo ra Jesucristo.

6 Ne nugä, mi ts'ætho da zøn ra pa da guah ran t'unni nangue ma te dadí un Oja, da zøn ra ora ga pøngä ua, ngue ga tu.

7 Bi gua a ran taha dá øt'ä ya nangue'a ran taha xän ho, ne bi gua a ra 'dihi dá øt'ä. Dá jamansu ma 'befi nangue ma t'εc'yei dá øt'e.

8 Ne nuya bí jabu a ran ho di 'dacä ra hoga Inspector, ngue rán theui a ran ho dá øt'ä. Ne di 'dacä 'bu bi zøn ra pa. Ne hinga høngdä, ne gätho u mi'da gue i xønni ba εh ra Hmu, ne'u gätho din t'un ran ho u.

Bi mba ma bēnbi ra Timoteo

9 Ne nu'i, Timoteo, dami 'yøt' ra ts'edi gua εcua n'dihi.

10 Nguetho nu ra Crescente bi mba bu Galacia, ne ra Tito bi mba bu Damacia, nu'a go ra Demas bi mbase bu ra hnini Tesalónica, ngue bi ho ra ximhäi in nu ya.

11 Hønt'a ra Lucas dí 'bu'be ua. Bá si a ra Marcos 'bu guá εhe, nguetho ga hongua a.

12 Ne dá penh pu ja ra hnini Éfeso a ra Tíquico.

13 Pe nu'bu guá εhe, gua çangui ts'u ma coto dá sopu Troas bu bí 'buh ra Carpo, ne'u ma libro gua çangui ts'u, pe man'da jats'edi gua çanga yu søcuä hinga nt'o'ti.

14 Nu ra Alejandro ra 'yøt'acobre, xän ts'o 'be'a bi 'yørque. Oja di cospi nangue yün t'øt'e.

15 Damim fädi hin da 'yøt'e'e tengu bi 'yørcä, nguetho εμμε bi gorca ma nde 'bu män ya.

16 Nu'bu rá mbüdi bi mba ma juangui njom bi mbäxcagui, pe gätho bi hyega thoho. Oja di punba u.

17 Pe Oja dám 'bä'be ne bi zerca ma mbui, janangue'a dá ja'ts'i dá man'a rám hman bu bí 'bu'u hing yu judío. Ne Oja bi mbäxqui bi yangui nangue yú nde yu zate.

18 Ne Oja da yangui nangue gätho 'be'a xän ts'o, ne 'bex da zixca bu mahets'i bu di manda. Ga εspahu Oja gätho yu pa mazai. Ne hønt'a gam bēmhu a ya.

Yun zengua rán zεgui

19 Dami zenguaqui ts'u ra Prisca, ne'a rá ndø, nu'a ra

Aquila, nɛ'ɸ 'bɸpɸ rá ngu ra Onesíforo.

²⁰ Nu ra Erasto bí copɸ Corinto. Nu'a ra Trófimo dá sopɸ Mileto ngue xɸn ɸ.

²¹ Dami 'yøt' ra ts'edi gua ɛ 'bɸ hin ní yɸt' yɸ pa xɸn sɛ. Í pɛnh'na ran zɛngua gätho yɸ cu i 'bɸcua, nu ra Eubulo nɛ ra Pudente, nɛ ra Lino, nɛ ra Claudia, nɛ gätho mi'da yɸ cu 'bɸcua, gätho i pɛnh'na ran zɛngua.

²² Nu ma Hmuhɸ ra Jesucristo da mbäx'a ni mbɸi, nɛ di 'da ahɸ rá mate Ojã. Nɛ hønt'a dá xi'a ya.

TITO

Ra sɔcuɑ bi 'yo't'a ra Pablo bi mbɛnpa a ra Tito

Ran zɛngua

1 Nugä drá Pablogä, dí pɛn'na ra sɔcuɑ i ja ua grá Tito. Nugä rá 'yɛhɛgä Oja, nɛ ma 'bäigä'be ra Jesucristo. Ga zedi da 'yɛc'yɛi ɯ bi huan Oja, nɛ da bɑ a ram hma majuɑni, janangue'a da 'yɔt' ran hocjɑ'i nangue Oja.

2 Guehna dí ɔt'ä nguetho dín ndep ɯ ga comhbɯ ra temazɑi ngue bi ma majuɑni Oja 'bɯ rá mbɛdi ra ximhäi. Nɛ nu Oja hingui sä da man ra fɛhni a.

3 Nɛ nuya bi zɔn ra pa ngue bi ts'änni da hman ran ho ma'da'yo, nɛ bi 'dac man t'ɛdi gam mangä, ngue guesɛ Oja ma yɑntehɯ.

4 Nɛ nu'i Tito, tengu'bɯ majuɑni ma ts'unt'ɯ i, ngue dá ja i gá 'yɛc'yɛi. Nɛ dí ɑp Oja ma Tahɯ di 'da'a rán jɑpi nɛ rán huɛcate, nɛ da hyut'a ni mbɛi, nɛ ra Jesucristo ma Yɑntehɯ.

I pa nsifi ra Tito 'be'a da 'yɔrɸɯ Creta

5 Janangue'a dá soc'a bɯ ja ra häi Creta, ngue gui juadi hapɯ di 'bɛ'a ra 'bɛfi. Ngue gui huan'ndɯ yɯ ngɯrbi n'da ngu n'da yɯ hnini bɯ guí 'bɛi, ngue nu yɯ ngɯrbi nangue yɯ 'yɛc'yɛi, tengu dá xi'a mam'bet'o.

6 Gui huan'ndɯ to'o nte ma ts'oqui i thĩnbi, nu'a n'datho

rá xisu i si, nɛ nu yú t'uhni bi dɑp yú mbɛi Oja, nɛ hingui ɔt'a n'da ran tonto, xinga gue ram fɛ'ts'i i ɔt'ɯ yú t'uhni, janangue'a njon di yɑpi.

7 Nguetho nu yɯ ngɯrbi i 'yo yú güenda a rá 'bɛfi Oja. Janangue'a da thahni to'o hingui ɔt' ran ts'o, nu'a hin din 'yɛzɛhɛ, nɛ hin din cuɛ, nɛ xín dim mihni, xín din ndesɛi, xín din siyate ngue ra mbeti.

8 Nɛ da thahni to'o di säyaba yú mijɑ'ihɯ bɯ ja rá ngu, nɛ di ho 'bɛ'a gätho xɯn ho. Nɛ din 'yomfɛni ts'ɯ, nɛ 'da ni huɛctho ho gätho, nɛ da numansu Oja nangue n'da ra hogambɛi, nɛ i sɑmzɛhɛ rá mbɛi hin din tonto.

9 Nɛ din zɑm bɯ ja ram hma majuɑni, nangue ram hma dadín xähmbɯ, janangue'a da zä da xänba ɯ bí 'bɯrɸɯ, da mbäts'i. Nɛ nu mi'da bí 'bɯrɸɯ, ngue'ɯ di ɯcpɑ rá m hman Oja, di bɛnbi hapɯ di 'bɛ'ɯ, janangue'a da 'yɛc'yɛi.

10 Nguetho nu'ɯ to'o im ma da 'yɔthoho yɯn t'ɔt'e mi xi Oja yɯ judío maya'bɯ, i jatho da mba ma hɛcpi ɯ. Nguetho nte ní mbat'ɯ yám hma ɯ, nɛ i häte ɯ, nɛ i ɔt' yú pähä zɛhɛ.

11 Nɛ hɔnbɯ go hapɯ i cɯrɸɯ ja yɯ ngu, i ɯt'ɯ gätho i 'bɯrɸɯ, nangue yám hmanse yɯ hyäte, ngue hingui sä da hma. Nɛ hɔnt'a ra mbeti in nde.

12 Nɛ i ɔt'e tengu mi man'a n'da yú mɛngu zɛhɛhɯ bɯ ra häi Creta, ngue n'da ra bɑsɔcuɑ, bi ma: "Zɑi yɯ ndɔbɛthɑni ɯ ma mɛnguhe ua, nɛ tengu yɯ zate ngue xɯn ts'o

øt'u, ne hønt'a da zi i honi, ne εmme i danhyei," bi 'yεna.

13 Ne majuani bi man'a n'da yú mēnguh. Janangue'a gui hecpa u, n'damhma da bōmanho yú t'εc'yēi u i 'bup.

14 Ne gui xifi hin da 'yεc'yēibi yám hman se u yu judío, ne xín da numansup yú t'εc'yēi se yu ja'i, gue'u hinguin nde da 'yøt'a majuani.

15 Nu'u to'o xun ho yú mbai, hønt'a xun ho im bēni, pe nu'u to'o hin bi dāp yú mbai Oja ne xun ts'o yú mbai, nu'u, hin'yu 'be'a numanho u. Nguetho bin ts'on yán 'yomfēni, ne him bi zā bi 'yø'a bi xi Oja 'bu mi zop yú mbai.

16 Ne nu'u yu ja'i tengu u, εna ngue i εc'yēi Oja, pe n'dan'yo thoho yán t'øt'e, guerpú ní fadi hingu i εc'yēi u. Ne xun ts'o yú mbai nangue'a festhoho 'be'a sifi, hingu sã da 'yøt' ran ho.

2

Ra Tito din xānbate nangue ra hoganxadi

1 Pe nu'i gra Tito, dami xānbi 'be'a nín t'øt'e rán theui a ra hoganxadi.

2 Nu yu zí ndø, dami xifi hin din iti, ne da 'yøt'e ngue da hnumansu, ne da bēni xun ho 'be'a da 'yøt'e, ne da 'yεc'yēi xun ho, ne da 'yøt' ran huεcate, ne hin din xømbai.

3 Ne'u yu zí bømbe, dami xifi da numansu Oja hapu din 'yo, ne njon di c'aman'u, ne xín dim mihni, ne da 'yuh ra hoga'yu.

4 Ne nu yu zí bømbe da xānba yu hmute di huεc yú ndø ne yú t'uhni.

5 Ne da xānba n'da ran 'yomfēni xun ho, hin din 'yomt'ēni, ne di jamansu bu ja yú nguse, din ja ra yembai, ne da 'yøt'a da xih yú ndø, n'damhma njon da zā da man ran ts'o nangue rām hman Oja.

6 Ne nu'u yu ts'unt'u, gui xifi din 'yomfēnise ts'u.

7 Ne nu'i Tito, dami 'yut'u mi'da 'be'a gātho gui øt'e, ngue dim 'būmanho. Ne n'dat'a guim bēni ngue gui xānbi 'be'a majuani, ne gui 'yøt'e ngue da hnumanho'i 'bu guín xānbate.

8 Ne εmme xtán ho 'be'a gātho guim ma, n'damhma nte da thün'na nim hma. Ne da mbε'ts' yú sã to'o nde da zuj, ne hin hapu dí mbu'a 'be'a da ma.

9 Ne'u yu 'yεhe i 'bup, dami xifi da 'yøt'e gātho i xih yú hmu, ne hin da dāti, ne mpähä thoho da 'yøt'a i sifi.

10 Ne hin da bēpi 'be'a pe'ts' yú hmu, pe da 'yøt'a gātho in numanho yú hmu. Ne nu'bu gātho din jabu da 'yøt'e, gue'a dí necmanho ram hma nangue ma yanteh Oja.

11 Nguetho bi nequi rá mate Oja ngue in nde di pø'u gātho 'bucua ja ra ximhäi.

12 Ne nu rá mate Oja di bēngahu ga hehmbu ran ts'om'bäi, ne ga hehmbu ma pähä zehēhu. Ne di bēngahu ga sāmzehe ma mbuihu ne ga øthu ran hocja'i, ne gan numansuh Oja gātho yu pa dí 'buhmbu ua ja ra ximhäi.

13 Ne di bēngahu ga tømhbū ja gue'bu bi nequi a ran johya dí tømhbū, ngue di nequi a ma

Ojãhũ ra Jesucristo tãte tho rá ts'edi, nẽ ma yãntehũ a.

¹⁴ Nẽ bin dãsẽ a ngue di 'bercahũ gãtho man ts'om'bãihũ, nẽ da mberca ma mbũihũ, da 'yõt'e ngue yá t'ũhni zehẽgahũ Ojã, nẽ di ẽhyagahũ nangue ran ho ya.

¹⁵ Nẽ guehna i ja ua gui xãnba bũya. Dami xãnbi, gui 'yomfẽnip yũ cu, nẽ gui hẽcpi, nguetho bin 'da'a ran t'ẽdi xũn ho gui 'yõt'e. Nẽ o guidí japi da mbestã'a nim hma.

3

I sih ra Tito nda'a nín zofo da xãnba yũ 'yẽc'yẽi

¹ Nẽ nu'i gra Tito, dami bẽnba ẽ yũ cu ngue da numansu ra ts'ũt'abi, nẽ'ũ yãm fãts'ihũ ra ts'ũt'abi gãtho da numansu. Nẽ hin da 'yõrpa ram fẽ'ts'i, pẽgue mpãhã thoho da 'yõt'e 'be'a gãtho xũn ho.

² Nẽ gui xifi njon ga c'ãman'ũhũ, nẽ hin dan junthũ, pẽ ma pãhã zehẽhũ da thãcpahũ. Nẽ din jajũ ra yembũ nangue gãtho yũ jã'i.

³ Guim bẽmhũ ngue nẽjũ dán tontohũ mãm'bet'o, nẽ mi jase man t'ẽdihũ, nẽjũ dán hyãzehẽhũ, nẽ gãtho dán 'yẽhẽhũ rá ts'oqui ra ximhãi. Nẽ dá 'bẽh ma pahũ nangue man ts'om'bãihũ dá õthũ, nẽ dá sẽyabahũ ma mijã'ihũ. Mí ts'anjũ nẽ xim mí santehũ.

⁴ Pẽ bi zõn ra pa bi nẽqui rá mate Ojã ma yãntehũ, ngue bi 'yõrpa ran huẽcate ẽ yũ jã'i.

⁵ Nẽ bi yãnjũ Ojã. Pẽ hin nangue yãn t'õt'e xũn ho dá õthũ, pẽ bi yãnjũ nangue rán

huẽcatese 'bũ má õmanhohũ a. Bi 'dajũ ra 'da'yote 'bũ mi mberca ma mbũihũ, nẽ dí 'bũhmbũ ma'da'yo nangue rá Hogandãhi.

⁶ Nẽ bi 'dajũ xũn ho rá Hogandãhi n'youi xũn gu rán japi nẽ rá ts'edi nguetho ra Jesucristo ma yãntehũ a.

⁷ Ngue bi hogahũ nangue rá mate, janangue'a 'darbũ dam 'bũhmbũ nangue ra temazã, nẽ gue'a dí tõmhũ a ya.

⁸ Nẽ gãtho majũni na im mangua. Gui hyãh ni mbũi gui xãnbi xũn ho yũ 'yẽc'yẽi 'bũpũ, janangue'a da bẽnĩ ẽmmẽ da hyumbi da 'yõt'a ran ho. Nguetho xũn ho a, nẽ da mbãx yá mijã'ihũ bũya.

⁹ Pẽ o guidín junthũ nangue'ũ yãm hma nte ní mbatho, nẽ hinguin junthũ nangue 'bẽ'ũ yá thuhu ẽ yãm bombõta maya'bũ. O guidín sũhmbũ nangue yãn t'ẽdi midí un Ojã yũ judío, nguetho sãti thoho 'bũ dán sũhmbũ ẽ.

¹⁰ Nu'bũ 'bũ a n'da n'dan'yo yãm hma im ma ní dẽp'ahũ yãn junt'i, dami hẽcpi. N'dandĩ o yondĩ gui hẽcpi. Pẽ nu'bũ hin da 'yõde, gui hyethohũ a.

¹¹ Nguetho nu'a xi'ahũ yãm hma ní dẽp'ahũ yãn junt'i, xí bõm bũ ja rá 'yu Ojã a, nẽ õt' yũ ts'oqui, nẽ da nuse bũ 'be'a xí'yõr bũya.

Man'da i xih yã amigo ra Pablo

¹² Dí ẽna ga pẽnũa ra Temio o gue ra Tíquico. Nu'bũ bi zõm bũ, 'yõrqui ts'ũ ra mate gua ẽ'a n'dihi, dan c'at'ui bũ

ra hnini Nicópolis. Nguetho dín nde dam 'buhmbu bu 'bu bin ja yu pa xun se.

¹³ Dami fäts'i xun ho a ra Zenas, nu'a im pøngahya nangue yun t'edi. Ne'a ra Apolos, dami zedi da din'a mahyoni ngue da hyax 'bu bi mbu bu n'danni.

¹⁴ Nguetho nu yu cu da badi ngue dim pefi xun ho nangue yu 'befi zehε, n'damhma da zä da mbax u mi'da di 'be'a mahyoni.

¹⁵ Dami zengua gahe tsu u bi 'bupu, ngue'u ma mi 'yεc'yεihε, ngue 'da xtán huεctahε. Ne dí ap Oja da 'yents'ahε rán japi gätho ahε. Ne hont'a dí xi ahε ya, ne hont'a gam bεmhbu a ya.

FILEMÓN

Ra sɔcuə bi 'yo't'a ra Pablo bi mbɛnpa a ra Filemón

*Ra Pablo bi 'yorba ra sɔcuə
ra Filemón*

¹ Nguä drá Pablogä dí ofädigä nangue ra Cristo Jesús. Dí ot'ä'be ra sɔcuə ra Timoteo, nɛ ga pɛn'na'be ma amigo'a'be grá Filemón, man 'yohɯ i nangue rá 'bɛfi Ojə.

² Nɛ dadí zɛngua'be yɯ 'yɛc'yɛi ngue zəi dím pɛti bɯ ni ngu, nɛ ma cuɯ ra Apia. Nɛ dadí zɛngua ra Arquipo man 'yohɯɯ dín yəmhbe rá 'bɛfi Ojə.

³ Nu Ojə ma Tahɯ nɛ ma Hmuhɯ ra Jesucristo dí 'da'ahɯ rá mate nɛ da hyut'a ni mbuihɯ.

*Rán huɛcate nɛ rá t'ɛc'yɛi ra
Filemón*

⁴ Nɛ nu'i ma zɯ cu mahuequi i, nu'i grá Filemón, dadí undä ra jamadi nangue'e nu'bɯ dí yə'be Ojə.

⁵ Nguetho dá øde 'bɛ'a guí ørpɯ guí 'bɯhmbɯ, ɛmmɛ i ja nin huɛcate nangue yú t'uhni Ojə bɯ. Nɛ dí øde ngue i ja ni t'ɛc'yɛi xɯn ho nangue ra Jesús ra Hmu.

⁶ Nɛ dí äcä rá ts'edi Ojə ngue xɯn ngu yɯ jə'i da 'yɛc'yɛi ra Jesús nangue nim hma, nɛ da hyəni 'bɛ'a gätho ran ho di 'dajɯ ra Cristo Jesús.

⁷ Gueczɛhɛgä ɛmmɛ dadí johya, nɛ i hu ma mbui nangue nin huɛcate, ma zɯ cu i grá

Filemón. Nguetho xɯn ngu gá hyurpa yú mbui yú t'uhni Ojə.

*Bi t'äp ra mate ra Filemón
nangue rá 'yɛhɛ ra Onésimo*

⁸ Nuya madague a i ja man t'ɛdigä nangue ra Cristo ngue xcá manda i,

⁹ pɛ man'da xɯn ho ga ä'a n'da ra mate tho gui 'yɔt'e nangue ran huɛcate tho, ngue gui simanho mahøn'a na ni 'yɛhɛ ra Onésimo. Nugä drá Pablogä, ya xtán dəc'yɛigä, nɛ dí ofädigä nangue rá 'bɛfi ra Cristo Jesús.

¹⁰ Dí ä'a ra mate nangue ra Onésimo, nu'a tengu'bɯ ma t'uhni gä nangue ra Cristo, nguetho bi 'yɛc'yɛi ra Cristo nangue dá xicä ua ja ra fädi.

¹¹ Nu'ɯ 'da yɯ pa xɯ thogui, hin te madí muui ni 'yɛhɛ ra Onésimo. Pɛ nuya xɯn ho da 'yørcaui.

¹² Nuya ga pɛn'nahɯ ra Onésimo bɯ guí 'bui. Nɛ nu'bɯ bi mba a, da du ma mbui, nguetho ɛmmɛ dím bɛn a.

¹³ Nɛ dín ndepe xtán gocua ra Onésimo, sä xti zɛqui ts'ɯ, nguetho dí ofädigä, ngue dím mangä ran ho ma'da'yo, ngue tengu'bɯ da gue'a zɛhɛ xqui zɛqui.

¹⁴ Pɛ hin dín nde gam ma ngue da gocua 'bɯ nte guím ma, nguetho nu'a ran huɛcate jatho da bɛnsɛ n'da, hin da t'ørba ts'edi n'da a.

¹⁵ Pɛ nu'a bi 'yɔt'na bi 'dapɯ guí 'bui 'da yɯ pa, pɛ bi bømhanho, nguetho bi hocpa rá mbui Ojə ya. Nɛ nuya gadín cuui mazəi na ya.

16 Hin gui sini nangué ni 'yɛhɛ thoho pɛ gui sini nangué ni zɛ cu nangué ra Cristo, nguetho nuna ma zɛ cuhɛ mahuequi. Nuya man'da di nuui ya, nguetho hinga hɔnt'a ni 'yɛhɛ, pɛ ni zɛ cu nangué ra Cristo ma Hmuhɛ ya.

17 Nu'bɛ majuani dadín amigoui xɛn ho, dami sin na ra Onésimo, tengutho 'bɛ xquí sin zɛhɛgä 'bɛ xcá mbasɛgä bɛ.

18 Nu'bɛ ja 'bɛ'a bi 'yɔt'e'e, uague i ja 'bɛ'a i tu'a'i, pɛ 'yo ma güenda ga juzɛhɛgä.

19 Nugä ga firmagä, drá Pablogä, janangué da fädi majuani ga ju't'ä a rá güenda na. Janangué'a hingui hɛi gui sin ya nɛ gadín cuui. Pɛ nde'bɛ guin 'yomfɛni ts'ɛ, nguetho guengä dá ja'a'i gá tɪn a ra temazai 'bɛ gmí 'yɛc'yɛi ram hma dá xi'i.

20 Nuya ma zɛ cu, 'yɔrqui ts'ɛ ra mate 'bɛ'a dí ä'a'i, nangué guín 'youi ra Hmu. Nu'bɛ gui 'yut nin huɛcate nangué ra Onésimo, da hyu ma mbui 'bɛ.

21 Nugä dá o't'ä a ra sɔcuɛ i ja ua ya, nguetho dí ɛc'yɛi ngue gui 'yɔt'e 'bɛ'a dí xi'a'i. Nɛ dí m bɛni hinga hɔnt'a dí xi'a'i pɛ man'da ran ho guim bɛnsɛ 'bɛ'a gui 'yɔt'e.

22 Dami hoqui ts'ɛ hapɛ sä dan säyagä bɛ, nɛ dami 'yäfɛ Ojɛ nanguécä, nɛ Ojɛ da 'yɔt'e da xogagui, da zä ga mbagä bɛ, gan nu'ahɛ bɛya.

23 Nuya dí ofädi'be ra Epafra, nɛ'a di zɛngua i. Nɛ nu'a i ofädi nangué bi mamp'a rán ho ma'da'yo ra Cristo Jesús.

24 Nu ra Marcos nɛ ra Aristarco nɛ ra Demas nɛ ra Lucas, nuya ma mimbɛfihe nangué rá 'bɛfi Ojɛ di zɛngua i.

25 Nɛ nu'a ma Hmuhɛ ra Jesucristo di 'da'ahɛ rán japi a, gätho ahɛ. Nɛ hɔnt'a dí xi a ya.

Yún zɛngua ra Pablo, nɛ bi ma da nu ran japi a ra Filemón

HEBREOS
Ra sɔcuã bi 'bɛnba
yɥ 'yɛc'yɛi, yɥ israel,
ngue na yã ra
hebreo ɥ

Bin 'yuse Ojã nangu'e a rá Ts'unt'ɥ

1 Nu' bɥ maya' bɥ tho ho 'dahmi ts'ɥ bɥ í 'yu'a rán 'yomfɛni Ojã, nɛ 'dahma 'dan'yo bɥ á xi'ɥ yã pɔngahyã. Nɛ gue'ɥ bi xi a mam bombɔtahɥ ɥ, gue dyɥ is-raelhɥ.

2 Pɛ nuya rán zɛgui yɥ pa ya, bi jajɥ ga pãhmbɥ xɥn ho Ojã ya nangu'e rá Ts'unt'ɥ bi zɔcuã dí 'bɥhmbɥ. Nɛ gueɛ a rá Ts'unt'ɥ í 'yɔt' Ojã gãtho yɥ ximhãi, nɛ bi zãnni dim Hmu 'be'a gãtho i ja.

3 Nɛ ní 'yɛpɥ bí 'bɥ Ojã rá Ts'unt'ɥ tengu' bɥ rá thai ra hyadi, gue'a di jajɥ ga pãhmbɥ a rán ho Ojã. Nɛ tengu' bɥ ra sello, 'da angu da bɔni. Nɛ di 'yonse 'be'a gãtho i ja a rá Ts'unt'ɥ Ojã, nangu'e rá hma i ja rá ts'edi. Nɛ nu' bɥ mí juase bi hoga ma ts'oquihɥ ua, bi mbeng bɥ mahɛts'i 'darpɥ ní mandau i tãte tho ho i ja rá ts'edi.

Man'da i ja rá ts'edi rá Ts'unt'ɥ Ojã xinda gue'ɥ yám 'behni mahɛts'i

4 Nu rá Ts'unt'ɥ Ojã 'bɥ ya xí hogahɥ, bin t'un rá ts'edi xɥn ho xinda gue'ɥ yám 'behni mahɛts'i. Nguetho ya rá Ts'unt'ɥ zɛhɛ Ojã a, i conhui

rá ts'edi rá Ta xinda gue'ɥ yám 'behni.

5 Nguetho:

Nu' i ma 'dats'unt'ɥ i, dí 'da a ni ts'edi ya, pɛ njãm' bɥ bi t'ɛmp'ɥ yám 'behni Ojã, pɛ hinda hɔnt'a rá Ts'unt'ɥ zɛhɛ. Nɛ:

Nugã dra Ta nangu'e ma Ts'unt'ɥ, nɛ xinga n'da rá m' behni Ojã bi 'yɛmbi.

6 Pɛ nu Ojã 'bɥ mambá si ua ja ra ximhãi a rá Ts'unt'ɥ, nɛ bi 'yɛna:

Nu ahɥ gyɥm 'behnihɥ mahɛts'i, gãtho gui thãndehɥ na ma Ts'unt'ɥ,

bi 'yɛn Ojã. Nguetho nu'a rá Ts'unt'ɥ go da t'ɛspa a bɥ na nu Ojã.

7 Pɛ nu yám 'behni mahɛts'i, i ɔt' Ojã yã 'yɛhɛ tho ho ɥ, tengu mán t'o't'i:

ɛmmɛ i tih yám 'behni 'bɥ i ɔrpa rá 'be fi tengu 'bɥ yan dahi,

nɛ di juadi 'be'a gãtho hingui numanho Ojã tengu 'bɥ yɥ sibi, nangu'e rá ts'edi zɛhɛ Ojã.

8 Pɛ gue bi 'yɛmp'a rá Ts'unt'ɥ Ojã:

Nu' i gra Ojã, thocpa tho ho gam manda zɛhɛ mazai,

njãm' bɥ dim 'beh ni ts'edi, nɛ guidí manda xɥn ho.

9 Nɛ bi 'yɛmbi:

Nu' i gra Ojã, ɛmmɛ guí nu- manho a ran ho, nɛ 'be xingui

ts'ɥ guí nde gui nu a ran ts'o. Janangu'e'a ni Ojãgui man'da dá 'da'a ran johya

xinda gue'u gätho mi'da ni cu
gue ma 'yεc'yεi,
bi 'yεmbi.

10 Nε bi 'yεmp'a rá Ts'unt'u a
Ojå:

Nu'i gra Hmu, rá mbudi gá
'yøt' ra ximhäi,

nε gá 'yøzεε 'bε'a gä bí ja
mahεts'i,

bi 'yεn Ojå.

11 Nε nu'a ra ximhäi dim pädi,
nε mahεts'i, pε nu'i
gam 'bui mazqi.

Gätho yu din ts'oni tengu'bui
yu 'yahe.

12 Nε tengu'bui di päh ní he
n'da,

din jabui 'bui gá päh ra ximhäi.

Pε nu'i njåm'bui gam pädi
gätho yu pa,

nε njåm'bui da gua'a ni te.

13 Nε, dami manda ua ja ma
ts'edi ui,

ja gue'bui ga ja i gui tap'u gätho
man suiui,

bi 'yεmp'a rá Ts'unt'u a Ojå. Pε
njåm'bui bi xi u yám 'behni Ojå
tengu a.

14 Gätho yám 'behni bí
penhua, tengu'bui yun dahi
gue hin dí nuh, i øt' yú
'yεεε Ojå nangueju to'o gätho
nts'änni da hyån a ra te
njåm'bui da guadi.

2

*Jatho ga urpahui ra güenda
a ní yanjui Ojå*

1 Pε nu'a rá Ts'unt'u Ojå bi
'yurcahui rá 'yu Ojå, xinda
gue u 'bε'a mí hma maya'bui.
Janangue'a man'da εmme
jats'editho ga jamansuhui a
'bε'a dí øhmbui ya, n'dahma

hin ga 'behmbui a, nε xín dam
'behmbui buya.

2 Nu'bui mí man'u yám
'behni Ojå u yán t'εdi Ojå
maya'bui, pε guehma bi nu
ran unbi a rán säui a to bi
mbεsta a bi ma. Pε nu'a rá m
hma Ojå bi man'a rá Ts'unt'u,
man'da ja rá ts'edi a.

3 Janangue 'be xíngui ts'u
ga ponju 'bui hin dí urpahui
ra güenda a rá m hma mixte
thoho. Nε gue'a ram hma
ní yanjui Ojå a. Nε rá mbudi
bi mansε ra Hmu 'bui mim
'bucua ja ra ximhäi. Nε
m'bejua bi xijui u yú xädi gue
bi 'yø a bi man ra Hmu.

4 Nε'a Ojå bi 'yudi majuani
a ram hma 'bui mí 'yøt' yu
hmεpya nε xun ngu yun t'øt'e
mixte. Nε'bui mí 'daju ra ts'edi
nangue rá Hogandahi, tengu
mí ndese Ojå bi darcahui. Nε
gue'a í 'yudi majuani a ram
hma.

*Nu ra Jesús njuqntho bin ja
tengu thohogahui*

5 Pε nuna rá ts'edi Ojå gue
dí mangä, hinga nan ja xun
ho. Pε hinga gue'u yám 'behni
mahεts'i di jap Ojå di manda
bui ja ra 'da'yo ximhäi 'bui bin
ja rá ts'edi Ojå xun ho bui.

6 Pεgue bi zån Ojå to'o di
manda bui, tengu bi si'a Ojå
'bui mí t'änni 'bε'a di 'yεt'ui yu
jå'i:

'Bε'a gue ε dí pehmbe gue
εmme guím bεnje,
nε dyui jå'i thohohe. Nε
man'da guidí jaman-
sue.

7 Pε ja 'da yu pa gá jaje him mí
ja ma ts'edihe, xinda

gue'ᵐ nim 'behni bu mahęts'i.

Pegue gá sänni gui 'yęscahe, ne gui 'dac ma ts'edihe.

Ne gá sänni ga mandahe 'be'a gátho i 'bwi ne 'be'a gátho i ja gue gá 'yõt'e.

8 Ne gátho gá sän'ndu mi'da 'be'a gá gá 'yõt'e gue da 'yęc'yęigahe,

bi 'yęm bu mán t'o't'i. Janangue'a hin'yᵐ 'be'a bi zänni gue hin ga mandahu, nguetho bi 'yęna: "Gátho da t'ęc'yęi ᵐ yᵐ ja'i." Pe hinda ná nuhu gue gátho da 'yęc'yęigahu.

9 Pe hinda hont'a ra Jesús, bin ja tengu mán t'o't'i, bi t'ęspa 'bu mí du, bin t'un rá ts'edi. Pegue xín ja 'da yᵐ pa bin japi him mí ja rá ts'edi xinda gue'ᵐ yám 'behni Oja mahęts'i. Janangue'a bi zä bi du nangue n'da ngu n'dajᵐ, nangue rán huęcate Oja. Ne nu'a ran dąte bi nu, gue'a í t'ęspa a.

10 Nu Oja bi zän'ndu gátho da hyonse. Ne bi nde bá si xun ngu yú t'uhni bu ja rá ts'edi. Janangue'a xun ho a bi 'yõt' Oja gue bin unba ᵐ yú Hmu, guerpᵐ bi zä bi yąnjᵐ xun ho.

11 Ne nu'a ra hocpate ne'ᵐ to'o mahoqui, ne n'dat'a yᵐ Ta. Janangue'a hingui pe'ts' rá sä a ra hocpate da 'yęmbi yú cu ᵐ bi hoqui.

12 Tengü mán t'o't'i, bi 'yęna: Ga xi ᵐ ma cu gátho nangue'e, ne ga ęs'i'i nubᵐ ja rá m peti ma cu, bi 'yęn'a ra Cristo.

13 Ne man'da bi man ra Cristo: Dí tø'mi da mbäxcä Oja.

Ne xø bi 'yęna:

Dí 'bähmbe ua ya yú t'uhni Oja bi 'daqui,

bi 'yęn'a ra Cristo.

14 Nujᵐ yú t'uhnigahu a, dyᵐ ja'i thohohᵐ, ngue i ja ma ngøhᵐ ne ja ma jihᵐ. Ne a ra Jesús bin ja'i ne bin ja rá ngøc'yęi tengü thoho gahu. Janangue'a bi zä bi du ngue í 'berpa rá ts'edi a rá hmu ran dąte, ngue ra zįthu.

15 Ne guerpᵐ da zä di 'uecpa yú mbidi'ᵐ to'o i su ran dąte gátho yᵐ pa i 'bwi.

16 Ne mfądi hinga gue'ᵐ yám 'behni Oja mahęts'i bi 'yörpa ra güenda da yąni, pegue guenjᵐ dyᵐ 'yęc'yęihᵐ yám bom'betojᵐ ra Abraham, nde Oja da yąnjᵐ.

17 Janangue'a nu ra Jesús njuąntho bin ja tengü thoho gahu, bi bęni 'be'a gátho dí m bęmhbu, bi zä 'be'a gátho dí sähᵐ. Nu'bu hin xtín jabᵐ, hin xtán zä xtí huęgahu, hin xtán zä xtí juah rá 'befi Oja gue bi hoga ma ts'oquihᵐ. Gue'a í t'ęmbi bim hmumbjäᵐ a.

18 Ne nuya da zä da mbäxcahu to'o i ts'ä nangue yᵐn unbi, nguetho neşe a bi ts'ä nangue yᵐn unbi, ne bi hyät'i.

3

Nu ra Jesús man'da sä da t'ęspi xinda gue'a ra Moisés

1 Nuya, ma hoga cu ahᵐ, gue bi huan'nahu 'darpᵐ dam 'bühmbᵐ bu mahęts'i a Oja. Dami 'yøhmbᵐ ya nangue ra Jesús, nu'a ra pøngahya ne ra hocpate nangue rá 'yu Oja dí tenhdᵐ.

2 Nu ra Jesús bi juah rá 'bɛfi bi un'na Ojã, tengutho ra Moisés bi juah rá 'bɛfi gue bi jamansu ɯ n'dam'bɛi yú t'ɯhni Ojã.

3 Pɛ nu ra Jesús man'da sä da t'ɛspi xinda gue'a ra Moisés, tengu thoho ra ta bu ja n'da ra ngu man'da da t'ɛspi xinda gue'ɯ yú t'ɯhni.

4 Pɛ madague'bu i ɔrpa rá 'bɛfi Ojã ɯ yɯ jã'i, tengu bi 'yɔt' ra Moisés, pɛ nu'a Ojã i ɔzɛhɛ gätho rá 'bɛfi.

5 Nguetho rá 'yɛhɛ Ojã a ra Moisés, nɛ bi jã'ts' rá bɛfi bi jamansu gätho yú t'ɯhni Ojã maya'bu. Nɛ nu rá 'bɛfi ra Moisés bi 'yu i ts'ɯ a rá 'bɛfi ra Cristo da 'yɔt' 'bu bi zɔhɔ.

6 Pɛ nu ra Cristo rá Ts'ɯnt'ɯ Ojã a, nɛ bi jã'ts'i bim hmu nangue'ɯ n'dam'bɛi yú t'ɯhni Ojã. Nɛ guectahɯ ya n'dam'bɛi yú t'ɯhni gahɯ Ojã, 'bu dadí thoctahɯ dí pãhmbɯ majuaɲi a, nɛ'bu dadí thojɯ a nán johyahɯ a ran ho dí tɔmhɯ.

Da zin yú t'ɯhni Ojã da hyurpa yú mbɛi

7 Janangue'a i ɛn'a rá Hogandãhi Ojã bu ja rá t'ohni: Nuya ra pa i jabɯ ya in zo ahɯ Ojã. Pɛ ɛmmɛ xɯn ho 'bu gui 'yøhmbɯ a i xi ahɯ.

8 'Yo gadí ɯ't' ni mbɛihɯ tengu bi 'yɔt'ɯ mí tɛn ra Moisés, bi numan'ɯtho Ojã 'bu mín 'yo bu ja ra ɯhãi.

Nɛ bi zã Ojã ɯ yɯ jã'i nangue 'bɛ'a bi numanhosɛ.

9 Nu nim bombɔtahɯ bi 'yɔrca ran ts'ãte nɛ bi

numan'ɯthogui 'bu nyote nɛya mín 'yo bu ja ra 'yu, madague'bu bi nu xɯn ngu yɯn t'ɔt'e gue dá ut ma ts'ɛdi, bi 'yɛn Ojã.

10 Janangue'a dán cuɛgã nangue'ɯ yɯ jã'i, nguetho thocpa thoho i 'uegue nangue yú mbɛi,

hin jam'bu bi bã a ra 'yu dá xifi, bi 'yɛn Ojã.

11 Janangue'a ɛmmɛ dán cuɛgã nangue'ɯ. Majuaɲi dá ma,

hin ga singã bu ja ra häi ɯ ngue da hyu yú mbɛi, bi 'yɛn Ojã.

12 Ma zi cu ahɯ, pɛ dam fãhmbɯ. Xi'bu n'da ahɯ gui 'uehmbɯ 'bu din ja ahɯ ra ts'ombɛi, gue gui 'yɛna hin gui nde gui 'yɛc'yɛihɯ Ojã, i 'bɛi.

13 Pɛ n'da ngu n'da ahɯ damim fãxhɯ bu ja ra hoga'yu, n'da pa ngu n'da pa, janya i sä ga øhmbɯ a im ma Ojã, yɯ pa ya. Nɛ nu'bu din jabɯ gui 'yøthɯ, xinga n'da ahɯ da hyã ahɯ yɯ ts'oqui, gue di 'bät'a ni mbɛihɯ.

14 Nguetho dí comhbɯ a rán ho ra Cristo 'bu dí thojɯ a ní hyu ma mbɛihɯ a, gue'bu go rán zɛgui tengu 'bu rá mbɛdi dá tɪmhɯ.

15 Janangue'a i xijɯ a rá t'ohni Ojã ya:

ɛmmɛ xɯn ho 'bu gui 'yøhmbɯ a rá nde Ojã gue in zo ahɯ ya.

'Yo gadí ɯ't' ni mbɛihɯ tengu bi 'yɔt'ɯ 'da bi numan'ɯtho Ojã, bi 'yɛna.

16 To'o ɤ bi 'yøh rá m hma Ojå nɛ bi numan'ɤ tho. Ha hinga gue ɤ yɤ ja'i bi yɔn Ojå nangu'e'a ra häi Egipto mín 'yohɤ ra Moisés.

17 Nɛ to'o bi un ra cuɛ Ojå gätho nyote njɛya. Ha hinga guet'ɤ bi yɔn Ojå bɤ ja ra häi Egipto, bi 'yøt' yɤ ts'oqui, janangu'e bi du bɤ ja ra ɤhäi.

18 Nɛ to'o ɤ majuɔni bi t'ɛmbi hin da hyurpa yú mbɤi Ojå. Ha hinga guet'ɤ him bi 'yɛc'yɛi Ojå.

19 Gam bɛmhɤ ya hanja him bi zä bi zin Ojå ɤ, nguetho him bi 'yɛc'yɛi Ojå ɤ.

4

1 Nuya i jatho ga suhɤ, janya i ja yɤ pa i xijɤ Ojå da zinɤ bɤ ja rá ngu ngue da hyurca ma mbɤihɤ. Xøhma ts'arbɤ thoho hin da zøni ga cɤthɤ bɤ.

2 Nguetho nɛjɤ bi sijɤ a ram hma gue dí cɤt'a n'da, tengu bi sih yɤ ja'i mí 'bɤh maya'bɤ, gue'ɤ bin 'yohɤ ra Moisés. Pɛ nu'ɤ, him bi zä í ts'im bɤ a ram hma bi sifi, nguetho him bi nde bi bɔ ɤ gue majuɔni a.

3 Pɛ nujɤ gue dí pɔhmbɤ majuɔni a ram hma, guenjɤ gue ga cɤthɤ bɤ da hyurca ma mbɤihɤ Ojå. Nɛ guerpɤ him bi zä bi yɤt'ɤ 'da, bi 'yɛn Ojå:

Janangu'e'a dán cuɛgä nangu'e ɤ, nɛ majuɔni dá ma,

njåm'bɤ ga singä ɤ gue da hyu yú mbɤi, bi 'yɛn Ojå.

Pɛ bi dɤ'mi bi xih yɤ ja'i gue da zim bɤ 'bɤ mí jua a bi 'yøt' ra ximhäi Ojå, nɛ bin säya bɤ, bi hyu rá mbɤi zɛhɛ.

4 Tengu bi ma rá t'ohni gue nubɤ bi ma, gue:

Ná yoto ma pa bin säya Ojå 'bɤ mí jua a bi 'yøt' ra ximhäi.

5 Pɛgue bi xi'ɤ bɤya nangu'e'ɤ 'da mín 'yohɤ ra Moisés:

“Njåm'bɤ ga singä ɤ gue da hyu yú mbɤi,” bi 'yɛn Ojå.

6 Pɛ guehma 'bɤi to'o din säya bɤ da hyu yú mbɤi. Pɛ hinga gue'ɤ 'da bi sifi maya'bɤ, nguetho him bi 'yɛc'yɛi a ram hma.

7 Pɛgue bi 'yu Ojå n'da ra pa mahøn'a, gue ra pa i jabɤ ya, tengu bi ma ra David nangu'e ɤ xɤn ngu yɤ jɛya xí thogui 'bɤ mí 'bɤh ra Moisés. Nɛ gue'a ram hma xí hmangua, gue ɛna:

Nuya ra pa i jabɤ ya in zo ahɤ Ojå. Pɛ ɛmmɛ xɤn ho 'bɤ gui 'yøhmbɤ a i xi ahɤ.

'Yo gadí ɤt' ni mbɤihɤ tengu bi 'yøt'ɤ 'da bi numan'ɤtho Ojå, bi 'yɛn'a ra David.

8 Nu'a ra Moisés bim pommi a ra Josué bi thoqui bi zix ɤ yɤ ja'i. Bi säyabi bɤ ja a ra häi Canaan bi un Ojå, bin johya bɤ. Pɛ nu'bɤ da gue'a ran johya bi man a Ojå, hin xtá ma mahøn'a Ojå nangu'e man'da ra pa 'bɤ.

9 Janangu'e'a guexta'a i ja n'da ra xɛqui í juadi xɤn ho, guerpɤ da hyurca ma mbɤihɤ Ojå, gue yú t'ɤhnigahɤ a.

10 Nu'ɤ to'o da yɤt'i gue da hyurpa yú mbɤi a Ojå, din säya nangu'e gätho yú 'bɛfi

u tengu tho Oja bin säya nangue gätho rá 'bɛfi bi hyu rá mbɛi 'bɛ mí jua a bi 'yɔt' ra ximhäi.

¹¹ Janangue'a nde'bɛ ɛmmɛ ga ndeɛ ga cɛthɛ bɛ. Hin ga ɔthɛ tengu u him bi 'yɛc'yɛi ram hma 'bɛ mí xi Oja.

¹² Pɛ nu'a rá m hman Oja dim pɛfi tengu'bɛ ra theni yoho yú hɛt'i, pɛ man'da i ja rá ts'ɛdi a xinda gue ra theni, ngue i sä da zɔrpɛ mbo ní mbɛi n'da, i urcaɛ 'bɛ'a gätho dí m bɛmhɛ mbo ma mbɛihɛ, 'bɛ'a majuani dín nde ga ɔthɛ, ngue nda'a bi bɛngahɛ Oja, nɛ nda'a dá bɛnsɛhɛ.

¹³ Xinga n'da u bi 'yɔt'a Oja gue i sä da 'yɛcpi 'bɛ'a mbɛni, gätho i pɛdi, nɛ di nɛqui bɛ ja rá dá a to i hɛscaɛ ra güenda.

Nura Jesús ma hmumbäjäɛhɛ xɛn ndoho rá ts'ɛdi

¹⁴ Nu ra Jesús rá Ts'ɛnt'ɛ Oja, i t'ɛmbi ma hmumbäjäɛhɛ nguetho ma hocpatehɛ a. Nɛ bi zɔm bɛ mbo mahɛts'i. Nɛ i fäxcaɛ a gue i ja rá ts'ɛdi mixte. Janangue'a ga thoqui ga tɛnhɛ a rá m hma.

¹⁵ Nu ra Jesús ma hmumbäjäɛhɛ i pɛdi hinga gätho dí häthɛ u dí sähɛ, nguetho bi zä 'bɛ'a gätho dí sähɛ. Pɛ hin jam'bɛ bi 'yɔt'a n'da ra ts'oqui.

¹⁶ Janangue'a hin ga suhɛ dan yɛhɛ Oja bɛ bí ja rá ts'ɛdi, nguetho di huɛgahɛ nɛ di pungahɛ, nɛ da mbäxcaɛ a ra ora dí homhɛ a.

5

¹ Bi than'dɛ 'da yɛ jä'i israel 'bɛ maya'bɛ ngue dim

hmumbäjä. Nɛ da 'yäp'a Oja nangue gätho mi'da. Nɛ midí thocpa Oja u yú 'bɔts'e nangue u yɛ zu'uɛ bi tho, gue ní mba ma punbí yú ts'oqui yɛ jä'i.

² Nɛ nangue yɛ jä'i thoho u yɛ hmumbäjä, hinga gätho bi 'yɔt'e xɛn ho, ngutho u mi'da yú mijä'ihɛ. Janangue'a bi zä janate tho bi hoc'ɛ yɛ 'yɛmbɛi nɛ yɛ 'yɔt'ats'oqui.

³ Nɛ jatho rá mbɛdi midí un Oja n'da ra 'bɔts'e ra mbäjä nangue yú ts'oqui zɛhɛ, tengu bi 'yɔt'e nangue yú ts'oqui yɛ jä'i.

⁴ Njongui sä da 'yɔt'e gue dim hmumbäjäɛ, nɛ hɔnt'a Oja sä da huahna n'da ra hmumbäjä, tengu 'bɛ mí huahna ra Aarón.

⁵ Nɛ ngutho bin ja nangue ra Cristo, him bi manɛ gue dim hmumbäjäɛ, pɛ Oja bi un ran t'ɛdi gue dim hmumbäjä, tengu bi ma rá t'ohni Oja 'bɛ mí 'yɛna:

Nu'i ma 'dats'ɛnt'ɛ i, dadí 'da'a ni ts'ɛdi ya.

⁶ Nɛ bi 'yɛmbi mahɔn'a:

Nu'i gam mbäjä gätho yɛ pa ya,

tengu ra hmɛpya bi 'yɔt' ra Melquisedec,

bi 'yɛn Oja bɛ ja rá t'ohni.

⁷ Nu ra Cristo 'bɛ mim 'bɛcua ja ra häi, zäi nan yɛui Oja, bi 'yäp rá mfäts'i da dap'ɛ. Nts'ɛdi bi mbafi nɛ bin zoni. Pɛ bi bɛdi ja rá ts'ɛdi Oja da yɛm bɛ ja ran dɛte. Nɛ bi 'yɔ Oja 'bɛ mí nde dín unɛ bɛ ja rá pähä Oja.

⁸ Nu'a ra Cristo, madague'bɛ rá Ts'ɛnt'ɛ Oja a, pɛgue bin jä'i a, janangue'a bi xänba yɛn

unbi 'be'a dí 'yõrpa rá pähä Ojã

⁹ Bin jabu bi 'yõt'e, janangue'a bi zõni bi ja'ts'i gãtho rá pähä Ojã. Ne bi zã bi un'na ra te mazã gue to'o gãtho da 'yẽc'yẽi a.

¹⁰ Nguetho bi huan Ojã a gue dim hmumbãjã nangue dyu 'yẽc'yẽihũ, tengu ra hmẽpya bi 'yõt' ra Melquisedec.

Nts'utho 'bu ga penjũ

¹¹ I ja xũn ngu 'be'a dín nde ga xi ahũ nangue a bim hmumbãjã a ra Cristo. Pẽ xũn hẽi ga xi ahũ nguetho hin guí honi gui pãhmbũ.

¹² Ne xũn ngu yũ pa xũ thogui gue mí ja ngue xquín xãnbatehũ, pẽ guexta'a i jatho da si ahũ ẽ yãm hma hingui hẽi nangue Ojã. Nguetho gã cohi gãn 'yãmbũihũ. I jatho gui sihũ ra xi'ba tengu'bu gyũ 'uerehũ, ne hin guí hãthũ gui sihũ njuãntho ran ts'ihmẽ.

¹³ Ne nu'a gnãn ts'ihmehũ ra xi'ba, in ja tengu yũ 'uere, ne hinda ná pãhmbũ 'be'a ra te gue dãm 'bũhmbũ njuãntho.

¹⁴ Pẽ nu ran ts'ihmẽ xũn ho nt'õt'e nangue yũ dajã'i. Ne xũn te yũ mbũi nangue zã di din 'yomfẽni, janangue'a pãdi nda'a xũn ho ne nda'a hingui ho.

6

¹ Janangue'a nde'bu ga thoqui ga homhbũ gue dan dajã'ihũ. Nde'bu hinga hõnt'a ga mamhbũ a rá mbũdi bi sãngahũ nangue ra Cristo. Nde'bu hinga hõnt'a ga mamhbũ gue ga pãh ma mbũihũ gue mí ẽna xtã hyojũ,

ne hinga hõnt'a ga mamhbũ ga dãp ma mbũihũ Ojã.

² Nde'bu hinga hõnt'a ga mamhbũ ram hma dan xixyãhũ, ne nangue ran jãxa'yẽ, ne nangue da dãmbẽni ẽ xũn du, ne nangue din ja ran juãni 'bu rán zẽgui, nde'bu hinga hõnt'ũ ga mamhbũ ya, nguetho dí pãhmbũ nda'a ẽ.

³ Mbãhã ga thojũ 'bu da zã da xoc'a ni mbũihũ Ojã, nguetho i ja mi'da.

⁴⁻⁶ Nguetho nu'bu hin ga thohmbũ, xõhma thoho da bẽni da mbenc i 'da. Ne nubũya him man'dandĩ da nde ba pengui mahõn'a. Nguetho nu'bu mí numanho n'dandĩ rán nequi Ojã, ne bi zãmanho a bi un Ojã, ne bin 'yohũ rá Hogandãhi Ojã, ne bi zãmanho a rá hogamhma Ojã, ne bi bã i ts'ũ rá ts'edi a ra 'da'yo ximhãi din ja. Pẽ nu'bu da mbengui, ya him man'dandĩ da zã di hoc yũ mbũi mahõn'a. Nguetho im bẽni tengu'bu da zã di cuat mahõn'a bu ja ra pont'i a rá Ts'ũnt'ũ Ojã, ne di japi din thenda a ra Cristo.

⁷ Nguetho tengu'bu n'da ra hãi a ra ja'i, n'dandĩ ngu n'dandĩ din 'ye, i põt'e, ne i põts'e 'be'a pa nthuhu bu. Ne nu'a ra hãi nu'bu di japi din ja 'be'a tupũ a ra mbẽfi, da hyãn rán japi Ojã a.

⁸ Pẽ nu'bu hin di japi da bõx'a 'be'a bi thupũ, ne hõnt'ũ yũ 'uĩni i ja bu, nte di muui 'bu. Ne hin da hnumanho a ra hãi 'bu. Ne nzequi da mba nt'udi nangue ra sibi.

Bi zãngba ma mbũihũ a ra

Jesús, dí tømhbꝰ a ran ho ya

9 Pε madague'bꝰ njabꝰ dá mamhbe, ma zi cu ahꝰ, pεgue dí haxhe njuꝰni gan jahꝰ tengu ra hogahäi, bin japi bin ja xꝰn ngu 'bε'a bi thupꝰ, nguetho bi hoc'a ni mbꝰihꝰ Ojå. Nε xꝰn ndoho ran japi ba εhe, guin nuhꝰ.

10 Nguetho xꝰn ho øt' Ojå ngue hin di pumbɛni a ra 'bεfi gá 'yøthꝰ, nε ran huçcate gá 'yuthꝰ ꝰ 'da ni cuhꝰ, nangue rá thuhu Ojå, nε nangue a guí ødahꝰ ya.

11 ξmmε dí ndehe gui thoju gan εhyahꝰ, n'da ngu n'da ahꝰ, gue'bꝰ go rán zεgui ra pa. Janangue'a da zøni gui hyamhbꝰ 'bε'a gätho guí tømhbꝰ.

12 Hin dí ndehe da yundanhꝰyεi thofo ahꝰ, pε dami 'yøthꝰ 'bε'a mí øt'ꝰ 'da 'bꝰ mí badi majuꝰni a rá m hma Ojå, nε bi hyät'i bi zet yá mbꝰi, janangue'a bi hyan a ra herencia bi ma majuꝰni Ojå.

13 Nu Ojå 'bꝰ mí xih majuꝰni a ra Abraham, bi ma majuꝰni nangue rá thuhu zεhe. Nguetho njo'o man'da xꝰn ndoho rá ts'edi hinda hønse a.

14 Nε bi 'yεn Ojå: "Majuꝰni xꝰn ngu ran ho ga 'da i, nε ga 'da i xꝰn ngu nim bom'bεto," bi t'εmp'a ra Abraham.

15 Nu ra Abraham bꝰya bi hyät'i bi dø'mi, janangue'a bi hyani 'bε'a bi xi a Ojå.

16 Nu'bꝰ 'da yꝰ ja'i im ma majuꝰni 'bε'a da 'yøt'e, i ndønba rá thuhu Ojå, nε ya him ma hyom mi'da yꝰm hma dí hoc'a, nguetho i fadi majuꝰni a bi ma.

17 Nε'a Ojå 'bꝰ mí nde da 'yurcahꝰ ngue majuꝰni a rá m hma, bi man rá thuhu zεhe 'bꝰ mí xijꝰ ra herencia. Ngue gueju nts'änni ga hãmhbꝰ a. Janangue'a ga pãmhbꝰ njãm'bꝰ di pá a bi xijꝰ.

18 Janangue'a yoho bꝰ dá pãmhbꝰ, rá m hmansε nε rá thuhu zεhe, ga pãmhbꝰ hin dim fehni Ojå, pε majuꝰni da zinju bꝰ. Ngue gueju bá 'dahmbꝰ bꝰ mí ja xcá tuhꝰ, dá benthꝰ bꝰ hapꝰ da zinju ya.

19 Janangue'a bi zinju bꝰ a ra Jesús, bi zangba ma mbꝰihꝰ bꝰ mbo rá ngu Ojå, njãm'bꝰ da hyεgahꝰ.

20 Nguetho m'bet'o bi yꝰrꝰꝰ a ra Jesús. Nε bi xi a Ojå ngue bi hogahꝰ ngue da nu-manhoju bꝰ. Gue'a nam bøni ma hmumbäjäjhꝰ, ngue i 'bꝰi mazai, tengu ra hmεpya bi 'yøt' ra Melquisedec.

7

Bim mbäjä ra Jesús tengu ra hmεpya bi 'yøt'a ra Melquisedec

1 Nu ra Melquisedec bim hmuts'ut'abi bꝰ ja ra hnini Salem, nε bim mbäjä nangue Ojå mixtetho rá ts'edi. Nε nu ra Abraham 'bꝰ mam bá tap'ꝰ 'da yꝰ ts'ut'abi, bin c'at'ui ra Melquisedec, bi t'äp rán japi Ojå nangue a ra Abraham.

2 Nε nu'a ra Abraham bꝰya bi un'na ra Melquisedec a ná 'det'a gue xpí hyanba yán suiꝰhꝰ, gue rán t'unni Ojå a ná 'det'a. Nε nu rá thuhu ra Melquisedec nde da ma "ra hoga hmuts'ut'abi." Nε nde

da ma gue “ra hmuts'ut'abi di hocpa ra sui,” ne gue'a nam bøn'a rá thuhu rá hnini Salem.

³ Ne hinga mfädi to'o rá ta ra Melquisedec, o to'o rá mbe. Ne hinga mfädi nda'a rá 'y_u, ne hinga nt'o't'i gue'b_u mí_m 'b_ui o gue'b_u mí du. Janangue'a tengu'b_u rá ts'edi rá Ts'unt'ü Ojä b_u ín 'yu a ra Melquisedec, gue dim mbäjä gätho y_u pa høn'b_u go njäm'b_u.

⁴ Janangue'a sä ga pähmb_u ya gue x_un ngu rá ts'edi ra Melquisedec 'b_u min ja, nguetho guesε ma ngurpa bøtah_u ra Abraham bi un'na ná 'det'a bá tãp'ü yún sui_u.

⁵ Nu rán t'ēdi Ojä bi xi ü yá t'uhni ra Leví gue yá mbäjä y_u israel, gue da hyäcpa a ná 'det'a ü yá meni, madague'b_u yám bom'βeto ra Abraham ü, pε neεε ü.

⁶ Pε nu ra Melquisedec, madague'b_u hingui conhui rá 'y_u ra Leví gue ra Abraham, pε bi un'na ná 'det'a gue'a bá tãh ra Abraham. Ne nu ra Abraham, madague'b_u x_un ngu rá ts'edi b_u nam bεn Ojä, nguetho bi xifi majuäni da 'yørpa a Ojä. Pε man'da ja rá ts'edi ra Melquisedec nguetho bi t'äp a ran jãpi a ra Abraham.

⁷ Ne mfädi nu'a di jãp'a n'da man'da ja rá ts'edi xinda gue'a pa ma jãpi.

⁸ Pε nu'ü yá mbäjä ra israel zãi midin t'un'na ná 'det'a, pε y_u jã'i ü, ne i tu ü. Pε nu man'da ra mbäjä gue ra Melquisedec, i mam b_u ja ra t'ohni tengu 'b_u i 'b_utho.

⁹ Ne da zä gam bεmh_u ya, gue gätho rá 'y_u ra Leví, gue yá mbäjä ra israel, gue i äp'a ná 'det'a ü yá meni, gam bεmh_u gue ne'ü tengu'b_u bin jut'ü 'b_u mí un'na ná 'det'a xεqui a ra Melquisedec a ra Abraham.

¹⁰ Nguetho da zä gam bεmh_u nanguε ra Abraham, tengu'b_u ya x_mín 'yoh_u yám bom'βeto 'b_u mín c'at'ui ra Melquisedec, madague'b_u hin nám 'b_ui.

¹¹ Bim mbäjä ra Aarón gue rá 'y_u ra Leví, ne rá ngurpa bøta a ra Abraham a. Ne gue'ü bim mbäjä ü nanguε'ü y_u israel, tengu bi man yún t'ēdi Ojä. Pε nu'b_u da gue-hya yá 'bεfi gue ní yãn Ojä ü y_u jã'i, him mi jatho xtí nequi man'da ra mbäjä gue n'dan'yo 'b_u, tengu ra hmεpya bi 'yu a ra Melquisedec, ne hin nanguε a ra Aarón.

¹² Pε nu'b_u mí mba ma pädi y_u mbäjä, ne 'bε'a mí øt'e, ne ü y_un t'ēdi mí tenni, mí jats'editho da mba ma pädi ü.

¹³⁻¹⁴ Bi 'yεn ra t'ohni gue nu a man'da ra mbäjä gue ra Cristo a, bim 'b_ui nanguε man'da rá ts'unt'ü ra Israel, ngue hing rá 'y_u y_u mbäjä. Nguetho mfädi x_un ho gue ma Hmuh_u bim 'b_ui nanguε rá 'y_u ra Judá. Ne nte bi ma yún t'ēdi ra Moisés, gue dim mbäjä a rá 'y_u ra Judá.

¹⁵ Pε man'da gui pähmb_u 'bε'a dá mangä 'b_u guim bεmh_u nanguε a ra Melquisedec, gue i udi tengu a man'da ra mbäjä, nu'a ra Cristo a.

16 Ne hin nangué ra 'y_u bi man _u y_un t'ɛdi da zä dim mbäjä a ra Cristo. Ne xín nangué _u y_un t'ɛdi mí ma 'b'e'a da t'òt'ua bi dɛn'na, nguetho him mán ts'änni zäi din ja _u. Pɛgue bi zä bim mbäjä nangué a rá ts'edi a rá tɛsɛ njəm'b_u da zä da guadi.

17 Gue'a bi man Ojä:
Nu'i gra mbäjä mazäi,
tengu ra hmɛpya bi 'yòt'a ra
Melquisedec,
bi 'yɛn Ojä.

18 Gue'a án t'ɛ'ts'a ra 'yu gue bi ts'än maya'b_u, nguetho mbɛ nte midí muui a.

19 Nguetho njom bi zä bi hocpa yá ts'oqui _u y_un t'ɛdi bin t'un ra Moisés. Pɛ bi nɛqui man'da x_un ho, gue i sixca_u b_u bí 'b_u Ojä.

20 Ne man'da x_un ho ra 'yu nangué ra 'da'yo mbäjä, nguetho bi manse rá thuhu Ojä 'b_u mí un rán t'ɛdi a rá Ts'unt'_u.

21 Pɛ nu mi'da y_u mbäjä 'b_u mín t'un yá 'bɛfi, him bi hndɔnba rá thuhu Ojä. Ne nanguéhna ra hmumbäjä, bi manse rá thuhuse Ojä. Tengu bi mam b_u ja rá t'ohni Ojä, bi 'yɛmp'a rá Ts'unt'_u zɛhɛ:

Nugä dra Ojä, dí manse ma thuhugä, nɛ hin ga pä a dí ma.

Nu'i gam mbäjä gätho y_u pa mazäi,

tengutho ra hmɛpya bi 'yòt'a ra Melquisedec,

bi 'yɛn Ojä.

22 Nu ra Jesús, da zä di jä'ts'a n'da ran hoqui man'da x_un ho xinda gue'a mí ja

mam'bɛt'o, nguetho dim hmumbäjä mazäi a.

23 Nu'_u 'da y_u mbäjä bi zòni x_un ngu mí 'b_ui, nguetho i tu, nɛ him bi zä bi thoqui hɔn'b_u go njəm'b_u.

24 Pɛ nu ra Jesús hingui tu, janangué'a njo'o man'da sä da hyänba rá 'bɛfi.

25 Janangué'a da zä di hoqui x_un ho _u to'o da zòm b_u 'b_u Ojä ya, nangué a ra Cristo. Nguetho i 'b_ui mazäi, da zä thocpa thoho da 'yäp'a Ojä nangué _u to da zòm b_u.

26 Njuäntho ɛ gue'a ra Jesús a ma hmumbäjä dí homhb_u. Nguetho x_un hotho a, nte in dupatesɛ him bi 'yòt' y_u ts'oqui, nɛ him bi hyänba yám 'bäi _u y_u ts'om'bäi, nɛ man'da i pa nt'ɛspi gue i ja rá ts'edi b_u mahɛts'i.

27 Nu y_u jä'i 'b_u mim hmumbäjä dí thoqui da mbɔspa Ojä gätho y_u pa, mbädi bi mbɔspe nangué yá ts'oqui zɛhɛ, nɛ m'bɛjua yá ts'oqui y_u jä'i. Pɛ nu ra Jesús him bi 'yòt'e tengu _u, nɛ n'dandì thoho bi mbɔspa Ojä 'b_u mi un rá tɛsɛ, nguetho di muui mazäi a.

28 Nu rán t'ɛdi Ojä bi man ra Moisés bi t'ɛmbi dim hmumbäjä _u y_u jä'i thoho, pɛ him bi hyät'i bi jä'ts'_u yán t'ɛdi Ojä. Pɛ nu'b_u mí manse rá thuhu Ojä, bi ma gue dim hmumbäjä rá Ts'unt'_u zɛhɛ. Ne nu'a gätho bi jä'ts'_u yán t'ɛdi nɛ bi juadi, nte di 'bɛh ya. Ne gue'a rá m poniui a rán t'ɛdi Ojä bin t'un ra Moisés a ra Jesús.

8

Nu ra Jesús bin hocpate nanguera da'yon hogui

1 Bí 'bup mahęts'i a ma hmumbäjägh gue ma hocpateh, 'darp ní mandau i a tate thoho rá ts'edi. Ne guehna man'da jats'edi na dí xi ah.

2 Ne dim mbäjä b majuañi i pa nthande Ojä b mahęts'i, tengu'bu ra nijä bi 'yot' Ojä, ne him bi hyoh yu jä'i.

3 Gätho yu hmumbäjä u yu israel, bi ts'anni di un yu 'bost'e nanguera yu zu'ue bi tho, ne mi'da. Jananguera ne a ra Jesucristo ja 'be'a bi uni, nguetho ne a ra hmumbäjä a.

4 Pe hinga guecua ja ra ximhäi bim mbäjä a. Ne nu'bu xtín zangua ja ra häi, njam'bu xtán zä xtím mbäjä. Nguetho hing rá 'yu ra Leví a, ne hing yu zu'ue bi mbøx'a, tengu bi man rán t'edi Ojä bi man ra Moisés.

5 Ne nu'a ra nijä b midím pe u yu mbäjä ua ja ra ximhäi, n'da ra hmepeya thoho gue 'be'a ørp mahęts'i. Nguetho bi sih ra Moisés 'b mí darp'a ra nijä: "Dami jamansu 'be'a gui jap'u i ja b, ne 'be'a gätho gui 'yørp, tengu thoho dá ut'a 'b gmí 'bup ja ra t'øhø," bi 'yemp Ojä.

6 Pe nu ra Cristo bin t'un'na n'da ra 'befi emme man'da xun ho xinda gue'u mi'da yu mbäjä. Nguetho din hocpate nanguera ran hogui man'da xun ho 'be'a gätho i ma da 'yørcah.

7 Nu'bu xtán zä xtí hocpa n'da a rá mbädi ran hogui, him mí jatho xtán ja a ná yoho ran hogui.

8 Pe nu Ojä him bi zä bi numanho yu jä'i nanguera ran hogui mí ja, pe guexta'andupate bu na nu Ojä u. Jananguera bi 'yena:

Da zøn'a n'da ra pa ga øt'ä n'da ra 'da'yon hoqui mahøn'a nanguera yu me israel ne yu me judá.

9 Ne hin din ja tengu ran hoqui dá xi u yám bombøta

'b mambá jcp ra häi Egipto, ne dá jamansu.

Dá xifi xtí jä'ts'i, pe him bi hyät'i da 'yøzhe man hoqui dá xifi, gue man t'edi dá xi a ra Moisés.

Jananguera him bi zä dá numanho u, bi 'yena ra Hmu.

10 Pe nu ran hoqui ga ørpa yu israel 'b m'bejua mi'da yu pa, din ja tengu gam mangä ya.

Ga un man 'yomfeni bu ja yán 'yomfeni u,

ne ga japi mpähä thoho da dengui.

Jananguera da numanhogui, ne ga øt'ä gue yu Ojägä u, ne din ja gue ma t'uhni zeh u buya.

11 Ne hinga hnehi thoho 'bo'o da xänba u,

ne njon da sänbi gue da baqui, nguetho gätho da bac zeh u, yu ngarpi o gue yu jä'i thoho.

12 Ne ga punbi nanguera ran ts'o,

ne him man gam bęngä u yu ts'oqui,

bi 'yɛn Ojã.

¹³ In jabu a ra 'da'yon hoqui, ne gue'a í t'ɛmbi ra nyonhoqui a mí ja, gue ya bi juah rá 'bɛfi a, ne ní mba bu dim 'bɛdi 'bu mí man na.

9

Necua ja ra häi mí ja rá ngu Ojã, nepu mahɛts'i

¹ Nu'a rá mbudi ran hoqui, mí ja yún t'ɛdi nangue yun t'ɔt'e mí t'ɔrupu ja ra nijã ua ja ra ximhäi.

² Ne nu'a ra nijã bi t'ɔt'e, bin ja n'da ra cuarto rá mbudi, t'ɛmbi xun duxqui, gueru mí ja rán 'dɔgue yu lámpara, ne ra mexa gue i cax yu 'bɔxthuhme.

³ Ne mí ja man'da ná yoho ra cuarto gue nubu mbo, mán joti n'da ra 'bɔt'e, gueru mí t'ɛmbi man'da xun duxqui.

⁴ Ne nubu, mí ja bu ra mexa ra oro gueru mí zø ra xeca xiza yumanho. Ne a rá huada ran hoqui gue mán jots'i ra oro gátho yú hyo. Ne nubu mbo ra huada mí hørpu n'da ra xaro gue ra oro, mí o bu zi ts'u ra hme i t'ɛmbi ra maná. Ne a rá tøhø ra Aarón gue bi 'dogui, ne u yu xindo bi t'ɔt'a ra nyonhoqui, gue nu'u yún t'ɛdi Ojã maya'bu.

⁵ Ne nu rán jo'mi ra huada, n'da ra xithe i t'ɛmbi ran ts'äya ram punbate. Ne mí tøpu yoho yú pøte u yú mbädi Ojã mahɛts'i, mí com'pu mate ra xithe bu mí pa nsits'i ra ji dímpunba yú ts'oqui yu jã'i. Pe hinga xøt'a ga xi ah u 'bɛ'a nam bøn'u gátho yu hmɛpya mí ja bu mbo ra nijã.

⁶ Bin jabu bi t'ɔt'e. Nu yu mbäjä thocho, thocpa thocho mí carpu a rá mbudi ra cuarto, gue mí øt' yú 'bɛfi nangue ran dãnde bu ja ra nijã.

⁷ Pe nubu ná yoho ra cuarto man'da xun duxqui, hønt'a ra hmumbäjä mí thøpu, hønt'a n'dapa thocho i tho a n'da jeya. Ne nu'bu mí yøpu, i thøxpu rá ji yu zu'uɛ gue mí xixpu, nangue rá ts'oqui zehɛ 'bu rá mbudi, ne nangue yú ts'oqui yu jã'i 'bu ná yondj.

⁸ Nu'a rá Hogandãhi Ojã di jaj u ga pãhmbu, ngue hin ní soc'a ra 'yu ní mba bu bí 'bu Ojã 'bu gátho mí t'øthoho ran dãnde bu ja a ra nijã ua ja ra ximhäi. Ne gue'a n'da ra hmɛpya bi 'yu a ra 'bɔt'e mí corpu man'da xun duxqui, mí corpa bu u yu jã'i.

⁹ Gátho u yun t'ɔt'e mí t'ørpu ja a ra nijã, n'da ra hmɛpya thocho nangue a njuantho i jaj u ya. Nguetho yun t'unni ne yu 'bøts'e bi un'na Ojã, him bi zã bi hocpa bu mbo rá mbu u mi øt'e. Janangue mí pa njorpi bu u.

¹⁰ Nguetho hønt'a mí man yun t'ɛdi nangue yun ts'ihme midí hoqui, ne midín xat'i. Pe nu'u gue'u 'da yun t'ɛdi gue i ja thi. Ne gue'a bi zãn Ojã da 'yøt'u, ja gue'bu mam bá ɛh ra Cristo, ja bi nequi a majuãni ra 'yu ja rá ts'edi a buya.

¹¹ Gue ya bá ɛh ra Cristo, ne gue'a ma hmumbäjähu a, nangue ra 'da'yo nhoqui i ja ya. Ne nu'a ra nijã gueru dim pɛhna ra mbäjä ya, man'da

xun ho, ne guepu majuani bu. Ne him bi 'yot' yu ja'i, nguetho hing ra ngugua ja ra ximhai a.

12 Pegue mahets'i bu bi yat' na ra Cristo ya, tengu ra hmerpya bi 'yuh yu hmumbaja bu mi yurpu man'da xun duxqui. Ne ya hin di un yu ji yu t'ude'yo o gue yu t'undani, pe bi un ra jise. Ne n'dandj thoho bi yurpu, ne bi yanju xun ho a.

13 Nu ran t'edi Oja bi t'embi xun ts'o ni ngoc'yei n'da 'bu xi da a n'da ra du. Ne bi ma jatho da mba ma c'uaspa ra ji ra toro ne ra de'yo, ne ra 'bospi a ra t'usundani gue bi t'upu ja ra sibi. Ne gue'a di hocpa ni ngoc'yei n'da a. Ja bi za bi dande Oja u buya.

14 Pe gam b'emhb bu man'da emme i ja ra ts'edi a ra ji ra Cristo, bi mberca ma ts'on'yomfenihu midj 'uegahu nanguue Oja, n'dahma da za ga orpahu ra 'befi Oja gue i 'bu. Nguetho hin'yu ra ts'oqui ra Cristo, ne bin unse bu 'bu Oja, ra 'bots'e gue mazai di muui bu nam ben Oja.

15 Nu ra Jesucristo bin hocpate nanguue ra 'da'yon hoqui 'bu mi du. Jananguue'a gatho bi mba mahoqui ma ts'oquihu, gue gueju mi tenhdu ra mbudi ra yonhoqui. Hinga hongdah, pe ne u mi 'bu 'bu hin nan ja a ra 'da'yon hoqui. Ne nubuya gatho bi za da comhb ran japi mazai gue bi xi Oja u bi zohni.

16 Nu bu i man'a n'da to'o da zocpa u 'be'a pe'ts'i, pe 'be da fadi 'bu majuani bi du, ja da t'ot'a xi ma buya.

17 Hingui sa da t'ot'a xi ma 'bu i 'butho, hinda hon'bu bi du.

18 In jabu bin ja 'bu ra mbudi a ran hoqui bi man Oja, gue bin ho 'bu mi mba m'banbi ra ji n'da ra zu'ue, ja bi fadi majuani bi nu ran dape buya.

19 Jananguue'a nu'a ra Moises 'bu mi xih ran t'edi Oja gatho yu me israel, ne bi c'uaspa ra ji buya. Bi mit' ra thenga xide'yo ne n'da ra t'u'yeza gue n'youi yu paxi, ne bi garbu ja ra dehe n'youi ra ji ra t'undani ne ra ji yu chibo, bi c'uaspa bu ja ra socua i man ran t'edi Oja, ne gatho yu ja'i bi mba ma c'uaspa a ra ji buya.

20 Nubuya bi 'yena: "Nuna ra ji, guehna di hoc'a ran hoqui na, gue bi man Oja nanguēju. Nuya da za di punga ma ts'oquihu," bi 'yena a ra Moises.

21 Ne nubuya bi c'ua'ts' ra ji bu ja ra nijā Oja, ne 'be'a gatho mi ja bu mbo mi pa nthoni bu ja ran thande Oja, gatho bi mboxpu yu ji.

22 Ne i mam bu ja ran t'edi Oja, gue gue'a ra ji i hoc'u 'be'a gatho mi t'ot'e. Pe nu'bu hin dim fan ra ji, hin'yu ra punbi nanguue ra ts'oqui, i em bu man t'o't'i.

I 'uec yu ts'oqui a im 'bots'e ra Cristo

23 Nu'a ra nijā, n'da ra hmerpya thoho mi ja ua ja ra hai, bi mba ma hoqui nanguue u yu ji yu zu'ue mi hma. Jananguue'a bin ja ra 'bots'e man'da xun ho gue di

hogah_u, tengu'b_u dyá nija_u majua_{ni} b_u mah_εts'i.

²⁴ Nε hinga guep_u ja ra nija bi 'yot' y_u ja'i i 'b_uh ra Cristo ya, nguetho y_u hmεpya tho _u nangua a majua_{ni} rá ngu Oja. Pε ε guep_u mah_εts'i bi ya_t'i, i ap Oja ya nangueja.

²⁵ Nu yá hmumbäja y_u israel, jeja 'b_u njeya mí curp_u ja ra cuarto man'da x_un d_uxqui, midí un ra ji, pε hin rá jisε. Pε nu ra Cristo hinga thocpa thoho di un ra 'b_ots'e.

²⁶ Xi'b_u xtín ja tengu y_u hmumbäja, jeja 'b_u njeya midí un ra ji. Mí jatho x_un ngu y_u nidi xtán du ra Cristo 'b_u, gue'b_u go rá mb_udi ra ximhäi. Pε him bin jab_u bi 'yot'a. Pε nuya n'dandí thoho bi z_ocua ra Cristo gue bin unse bim 'b_ots'e zεhε, gue í 'uecpa yá ts'oqui y_u ja'i. Nε guehya y_u pa gue di ja'ts'a mí hma má_m'bet'o.

²⁷ Tengu y_u ja'i, nts'änni n'dandí thoho da du, nε m'bεjua da nu ran juanbi.

²⁸ Nε ngutho ra Cristo, n'dandí thoho bin uni bim 'b_ots'e, ngue bi 'uecpa yá ts'oqui _u x_un ngu y_u ja'i. Nε m'bεjua ba pengua da zin _u i t_o'mi, pε hin dí 'yεhε dí 'uec y_u ts'oqui mah_on'a.

10

¹ Nu'a ran t'εdi bin t'un ra Moisés nangua y_u 'b_ots'e bi 'yot' y_u mbäja, n'da ra hmεpya thoho nangua'a ran ho bá εhya. Nε hinga gue'a majua_{ni} ran ho a. Nε njam'b_u bi zä bi mba ma hocpi yá ts'oqui _u mí ot' y_u 'b_ots'e,

madague'b_u njeya 'b_u njeya midí uni.

² Nu'b_u da gue' _u y_u 'b_ots'e xtán zä xtín hoc' _u, pε n'dandítho xtí uni, nε xtá 'yε'ts'a ní un y_u 'b_ots'e 'b_u. Nε ya xtám ba_{di} n'dandí thoho bi bo yá ts'oqui baya.

³ Pε nangua y_u 'b_ots'e bi uni gätho y_u jeja, bi japi da bεni gue in dupate tho yá ts'oqui.

⁴ Nguetho hinjam'b_u da zä di punba yá ts'oqui n'da _u yá ji y_u ndani nε y_u dε'yo.

⁵ Janangue'a bi 'yεn ra Cristo 'b_u mí z_ocua ja ra häi, bi 'yεmp'a Oja rá Ta:

Hinga njuantho gue' _u y_u zu'uε guí nde.

Janangue gá jaqui dán ja'igä ngue dam 'b_ots'egä, bi 'yεn'a ra Cristo.

⁶ Nε hin gnán johya n'da ran t'unni ngue y_u zu'uε bi t'up_u ja ra sibi, xínga gue' _u y_u 'b_ots'e nangua y_u ts'oqui.

⁷ Janangue dá εngä: “Bá εcä ya ga ot'ä ni pähä ma Oja i, dam 'b_ots'e zεhεgä,

tengu mán t'o't'i b_u ja nim hma,”

bi 'yεn'a ra Cristo.

⁸ Nu'a rá mb_udi bi mangua, hin nán johya Oja _u y_u 'b_ots'e gue y_u zu'uε bi t'udi nangua yá ts'oqui n'da, madague'b_u gue'a bi man'a n'da rán t'εdi a.

⁹ Pε x_o bi 'yεm mah_on'a baya: “Bá εcä ya gue ga ot'ä ni pähä, ma Oja i, gue dam 'b_ots'e zεhεgä.” Gue nde da ma, dí 'ueh ya y_u 'b_ots'e mí ja, nε din ja n_u man'da ra 'b_ots'e.

10 Nu ra Jesucristo bi 'yøt' rá pähä Ojä, gue bi unse rá ja'i n'dandj thoho bi juadi. Janangue'a bi hogah_u Ojä ya.

11 Nu yá mbäjä y_u israel mí øt'_u yá 'bøts'e gätho y_u pa, ne thocpa thoho midi un y_u 'bøts'e, madague'b_u hinjam'b_u mí sä di hocpa yá ts'oqui n'da _u.

12 P_e nu ra Jesucristo n'dandj thoho bin uni bim 'bøts'e nangue ma ts'oquih_u, p_e him man'dandj din uni. Ne bí 'b_urp_u 'darb_u ní mandaui Ojä ya.

13 Ne guerp_u bí 'b_urp_u ya, gue'b_u go bi d_up'_u yán s_uih_u.

14 Nguetho nangue n'dandj thoho bin unse, janangue'a bi juadi bi hoc'_u to'o bi 'yøt'e yá mbeti.

15 Gues_e a rá Hogand_uhi Ojä di jaj_u ga pähmb_u a mangua, 'b_u mí ma:

16 Nu ran hoqui ga ørpa y_u ja'i 'b_u m'bejua, din ja tengu na,

ga b_enba b_u ja yá mb_ui ma pähä zeh_e, da ndese gue da dengui.

Nguetho ga un man 'yomf_eni b_u ja yán 'yomf_eni _u.

17 Ne xø bí 'y_em mahø'n'a:

Him man'dandj gam b_engä yá ts'oqui, ne xinga gue'_u y_um f_e'ts'i mí øt'_u,

bi 'y_en rá Hogand_uhi Ojä.

18 Nangue Ojä bi punga ma ts'oquih_u, hingui sä ga unhd_u mi'da y_un t'unni dí punga ma ts'oquih_u.

Da zä ga sømh_u b_u 'b_u Ojä

19 Ma zi cu ah_u, gam b_emhb_u nangue a ra nyonhoqui mi ja, njo'o n'da ra ja'i

thoho mí sä da y_urp_u man'da x_un d_uxqui, ne gue'a í t'u'a ra 'bøt'e mí ndam b_u. P_e nuya bi zä dí c_uth_u b_u ja a rá ngu Ojä mah_ets'i, man'da x_un d_uxqui. Ne dí c_uth_u nangue a rá ji ra Jesucristo, bi hogah_u. Ne hin dín suh_u ya.

20 Ne dí c_uth_u nangue a ra 'yu ma'da'yo gue i 'b_ui. Nguetho bi 'uegah_u ra 'bøt'e mí ndam b_u ja ra goxthi, 'b_u mí unse rá ja'i ra Cristo ya.

21 Nu'a ra Jesús, gue'a ma hmumbäjä_u, nanguej_u gue yát'_uh_unigah_u Ojä.

22 Janangue'a mbähä ga sømh_u b_u 'b_u Ojä ya, n'dat'a gam b_emhb_u maju_uni i ndej_u. Nguetho bi mberca ma mb_uih_u nangue rá ji ra Cristo, hin gam b_emhb_u gue dín dupateh_u y_u ts'oqui ya. Ne tengu 'b_u am 'be't'egah_u a ra dehe x_un güe.

23 Ne ga thoqui ga mamhb_u a ran ho dí tømhb_u, hin ga suh_u. Nguetho maju_uni di ja'ts'a rá m hma bi xij_u Ojä gue di pøj_u.

24 Mbähä dan xänbah_u ga øth_u ran hu_ecate, ne 'da dán _ehyadah_u ga øth_u a.

25 Ne hin ga øth_u tengu øt'i 'da him mi søm b_u ja mam petih_u. P_egue mbähä ga thoqui dam petih_u, ne dan xänbah_u n'da ngu n'daj_u. Ne man'da ga humbi ga øth_u ya, nguetho ya mí ts'_utho ba _eh ra Hmu.

26 P_e nu'b_u dí ndese ga thoc-tah_u y_u ts'oqui 'b_u ya má pähmb_u a maju_uni, tengu'b_u hin dá jamansuh_u a ra 'bøts'e

xtím pungaḡ. Pε ya hin'yḡ
'bε'a man'da sä ga umhbḡ
bḡya, gue dí mba ma pungui
ma ts'oquihḡ.

27 Pε hōnt'a ra mbidi gan
nuhḡ 'bḡ, gue ran ḡnbi dí
co'ts'a Ojā, nangue ra sibi
nts'utho 'bḡ bi dε, gue di jua ḡ
yán sḡihḡ Ojā.

28 Gam bεmhḡbḡ tengu ran
t'εdi bin't'un ra Moisés, gue'bḡ
'bḡ a n'da i øt' ram fε'ts'i, nε
di nεqui yoho o gue hyu yḡ
testigo gue bi nu, bi tho a ra
jā'i bḡya, nε hin da mba ma
huεqui.

29 Pε ha hin dím bεmhḡbḡ
gue man'da nts'utho ran
ts'εmbi ga nuhḡ 'bḡ dím bεni
ga nεmhḡbḡ bḡ häi a rá Ts'ḡnt'ḡ
Ojā, nε dí εmhḡbḡ nte di muui
a rá ji xtí hoga ma mbḡihḡ,
nε'bḡ dí numan'ḡ tho a rá
Hogandāhi Ojā gue mí εna xtí
huεgahḡ.

30 Pε dí pāhmbḡ a ra Hmu
gue bi ma: “Nugā ma 'bεfi
ga ju't'i, ga un'na rá muui bi
'yøt'e.” Nε bi 'yεn ra t'ohni:
“Da zεmba yá t'ḡhni Ojā 'bḡ di
thoqui da 'yøt' ra ts'oqui.”

31 Εmmε nts'utho 'bḡ da
dīnba yá ts'oqui n'da a Ojā bḡ
ja ran juānbi, gue'a i 'bḡi.

32 Pε dami bεmhḡbḡ 'bε'a
gá 'yøthḡ ḡ yḡ pa xḡ thogui,
gue'bḡ ja gmí tīmhḡbḡ ran
nεqui. Xḡn ho gá 'yøthḡ, jante
tho gá hyāthḡ yḡn ḡnbi xḡn
ndoho.

33 Nε 'da ahḡ bi mba
nthenni ahḡ, nε bi mba ma
ḡn'ni ahḡ bḡ ja yá hmi yḡ
jā'i. Nε mi'da ahḡ gue hin gá
suhḡ da mba ma ḡn'ni ahḡ 'bḡ
'darbḡ gmí 'yohḡ ḡ bi mba ma

ḡnbi.

34 Nε hin gán suhḡ gue gá
zεnguahḡ ḡ ni cuhḡ 'bāpḡ ja
ra fādi, nε gán johya thohohḡ
'bḡ mí thān'nahḡ 'bε'a gmí
pεs'hḡ. Nε gá pāhmbḡ ja ahḡ
bḡ mahεts'i a man'da xḡn ho,
gue da hyāt'i mazāi.

35 O guí εs'hḡ a gní hyuthḡ
nzambḡi, janangue'a din
'da ahḡ n'da ran t'unni xḡn
ndoho.

36 Pε i jatho ga sεthḡ ts'ḡ,
n'dahma da zā ga øthḡ
rá pāhā Ojā, janangue ga
hāmhḡbḡ a bi ma majuāni di
'dajḡ.

37 Nguetho i mam bḡ ja rá
t'ohni Ojā:

Mi ts'utho ba ε'a i ja gue ba
εḡε,

ya hin da ya'a ba εḡε, nε di 'da
ahḡ a guí tōmhḡbḡ.

38 Nε nu'ḡ to da 'yεc'yεi ma-
juānigā, gue'ḡ ga hocpa
yá ts'oqui, ga εmbi xḡn
ho bḡya, nε ga un'ndḡ
ra temazāi ḡ.

Pε nu'ḡ bi mbengui hin ga nu-
manho ḡ,

bi 'yεn Ojā.

39 Pε nujḡ hinga guejḡ dá
penjḡ guerpḡ xcá nuhḡ ran
ḡnbi mazāi. Pε dí εc'yεihḡ gue
majuāni a Ojā, janangue'a din
jajḡ ra temazāi.

11

*Nε gue'a ná εc'yεihḡ ma-
juāni a Ojā*

1'Bε'a nam bōn'a na εc'yεihḡ
majuāni a Ojā. Nám bōni, gue
dí εc'yεihḡ majuāni ga hāmhḡbḡ
a ran ho bi xijḡ Ojā. Nε nam
bōni ga εc'yεihḡ majuāni 'bε'a

gätho i ma Ojã, madague'bu hin dí nuhã a.

² Nu ma bombõtahũ bi hnumanho nguetho bi 'yεc'yεi majuañi a Ojã.

³ Dí εc'yεihũ majuañi bi 'yøt' Ojã yũ ximhäi, madague'bu hin dá nuhũ 'bũ mí 'yøt'ũ. Nu'bũ mí 'yεna din ja, ya bin ja bũya, gue bi 'yøt'e nangue u 'be'a him midí nequi.

⁴ Nu'a ra Abel bi un Ojã n'da ra 'bøts'e xũn ho xinda gue a bi un a ra Caín, nguetho bi 'yεc'yεi majuañi a bi xi Ojã. Nu'bũ mí thãnba a rán t'unni ra Abel, bi fãdi bi numanho Ojã a. Ne madague'bu bi du ra Abel, pε tengu 'bũ 'bũtho, gue urcahũ 'be'a mí øt'a, gue bi 'yεc'yεi majuañi a Ojã.

⁵ Ngutho ra Enoc, bi 'yεc'yεi mbo rá mbũi a majuañi. Janangue'a bi ts'ixpũ ja rá ngu Ojã ne him bi du. Ne him bi thĩngua ja ra häi a, nguetho bi zix'a Ojã. Ne i εn ra t'ohni: "Nu'bũ hin ní ts'its'i, bi hnumanho a."

⁶ Pε nu'bũ i 'bũ a n'da i nde da zøm bũ 'bũ Ojã, pεgue da 'yεc'yεi majuañi i 'bũ a, ne da 'yεc'yεi majuañi din t'un ran ho a to i hon Ojã. Nguetho hingui sä da numanho Ojã n'da 'bũ hingui εc'yεi a majuañi.

⁷ Bi 'yεc'yεi a ra Noé gue majuañi a mí xi Ojã din ja a ra dãmãnt'i, madague'bu hin ní nu. Ne bi 'yøt'a ra dãmbarco bi xifi, guerpũ da yãn'ũ i 'bũpũ rá ngu. Ne bi 'yεmbi xũn ho Ojã a nguetho mí εc'yεi mbo rá mbũi a Ojã. Ne gue'a í nequi hing yũ 'yεc'yεi gätho ra

ximhäi, jãn í ts'εmba u.

⁸ Bi 'yεc'yεi majuañi Ojã a ra Abraham. Janangue'a bi bøm 'bũ mí zon'na Ojã, gue da mba bũ ja a ra häi bi xi Ojã gue di unni. Bi nexpũ ja rá häi zεhε, ne him mí pãdi hapũ man ní mba.

⁹ Ne nu'bũ mí zøm bũ, pε bin 'yøtho bũ. Nguetho bi 'yεc'yεi majuañi gue ja nín zãm bũ rá ngu Ojã mahεts'i. Janangue'a bi hyøtho yũ ngum'bøt'e bũ. Ne ngutho bi 'yøt'a ra Isaac rá ts'unt'ũ, ne a ra Jacob rá 'beto, gue ne'ũ da gomhbũ ra herencia bi sih majuañi ra Abraham.

¹⁰ Nguetho nu ra Abraham mí tø'mi da zøni nín zãm bũ ja n'da ra dãhnini gue mahεts'i, din ja høn'bũ go njãm'bũ, gue bi bεn Ojã ne bi 'yøzεhε.

¹¹ Ne bi 'yεc'yεi majuañi a ra Sara, ne gue'a í hyãn rá ts'edi Ojã a gue dim 'bũh rá ts'unt'ũ. Ne him mí sä xtím 'bũh rá t'ũhni, gue ya xãm bømbe. Pε bim 'bũ'a rá ts'unt'ũ, nguetho bi bãdi majuañi da 'yøt'a bi man Ojã.

¹² Ne ngutho ra Abraham, madague'bu ya xí thoh yũ pa gue mí sä xtím 'bũh yú t'ũhni, pεgue bi zøni bim 'bũh yúm bom'beto εmme xũn ngu, tengu yũ sø mahεts'i, o tengu yũ 'bomu bũ ja ra ndendejã, gue njongui hät'i da mbede.

¹³ Ne gätho u bi du 'bũ him mani hyãn a ran ho bi xi Ojã. Pε tengu'bũ mí handi yatho bũ bí ja a ran ho bi sifi, nguetho mí εc'yεi mbo yú mbũi gue majuañi din t'unni. Janangue'a bin johya 'bũ mí

bɛni gue da nu a. Jananjabu bi manse tengu'bu bi thotho ua ja ra ximhai u.

14 Ne nu u im ma tengu na, i udi gue i 'yotho ne i hon man'da ra hai guepu din zai.

15 Ne nu'bu xtam bentho a ra hai bu xpi bon u, mi sa xta mbeng mahon'a u 'bu.

16 Pe mi nde n'da ra hai man'da xun ho, gue nde da ma, ra hai mahets'i. Janangue'a bin johya Oja gue da 'yembi ya Oja u, ne bi hocpa ya hnini u.

17-18 Ne nu'bu mi ts'ap ra mbui ra Abraham, gue bi sifi ba si a ra ts'ant'u ra Isaac, da mbospa Oja. Ne mi nde xta 'yot'e, nguetho bi 'yec'yei majuani a Oja, madague'bu bi xifi dim 'buh yum bom'beto 'bu bi xand ra Isaac.

19 Gue'a bi ben'a ra Abraham gue i ja ra ts'edi Oja da xox u xun du. Janangue'a tengutho 'bu bi dambeni bu 'bu u xun du a ra Isaac 'bu mam ba si mahon'a a ra ta. Ne n'da ra hmerpya bi 'yot' na.

20 Ne nangué a bi 'yec'yei majuani ra Isaac gue da gomhu ran ho Oja u ya t'uhni, janangue bi sih majuani ra Jacob ne ra Esau gue da mba majapi. Ne bi sifi 'be'a bi zanba Oja n'da ngu n'da u.

21 Ne ngutho a ra Jacob, bi 'yec'yei majuani a ran japi bi man Oja. Ne ni mba bu da du, pe bi thocpa a ran japi u ya 'betto, gue'u ya ts'ant'u ra José. Ne bi dande Oja 'bu mi dospa ra ya ra tōhō a ra Jacob.

22 Ne a ra José bi 'yec'yei majuani a bi man Oja.

Janangue'a nu'bu mi ts'utho da du, bi xi u ya menguhu gue ya israel, gue da zoni da mbeng bu ya hai zehē. Ne bi xifi da thux'a ra ánima 'bu bi bōm bu u, gue'a ra José xi du.

23 Ne rá ta ne rá mbe ra Moisés 'bu mim 'buh ra Moisés, bi 'ya'a rá ts'ant'u an hyuzna. Ne him bi numansu a rán t'ēdi ra ts'ut'abi gue mi ma xtí tho u ya ts'ant'u ya israel. Nguetho midí nequi din hocja'i, ne mi ec'yei majuani di jamansu Oja.

24 Ne a ra Moisés guexta'a mi ec'yei majuani a Oja. Janangue'a nu'bu min dan'yohu, him mam bi nde da t'embi rá ts'ant'u a rá t'ixu ra ts'ut'abi bu Egipto, gue xtán zā xtín jase rá ts'ēdi. Ne gue'a rá t'ixu a ra ts'ut'abi bi dim bu mán t'agui ne bi tede.

25 Pe man'da bi nde 'darbu bin unbahe u ya t'uhni Oja a ra Moisés nu'u ya menguhu, xinda gue'bu xtán den rán johya ra ximhai gue ni mba bu da guadi.

26 Ne nu'bu min 'yomfēni ra Moisés, man'da di muui 'bu n'dat'a yun ts'ante da nuui ra Cristo, xinda gue'bu xtí manda 'be'a gātho mi ja bu ra hai Egipto, nguetho man'da mi numanho 'be'a di un Oja m'bejua.

27 Ne nangué bi 'yec'yei majuani ra Moisés, janangue'a bi bōm bu ra hai Egipto, ne him bi zu a nán cue a ra ts'ut'abi. Pe bi hyut'an zambu, nguetho bi bađi in 'youi Oja, madague'bu him mi nu.

28 Pe bi 'yec'yei majuani a bi

xi Ojã a ra Moisés, janangue'a bi 'yøt'a bi xifi, ngue bi manda dí cots'i ra ji bu ja yú 'yojut'i yu israel. Janangue'a him bi thop yú mbudi ts'unt'u u yu israel 'bu mam bá ðh rá m 'behni Ojã. Gue'a t'ẽmbi ndãbaxjua bi du'mi bi 'yøt'u.

29 'Bu mí 'yẽc'yeyi mbo yú mbui i ja rá ts'edi a Ojã u yu israel, janangue'a bi jap'a Ojã bi xocpa n'da ra 'yu bu ja ra deja, gue bi tho u. Pẽ nu'bu mí 'yẽna ne u xtá 'dax'u yu me egipto, gue'u mí cute, bi comp' ra dehe bi du u buya.

30 Nu yu israel bi sifi di thẽ'ts'a ra dahnini Jericó gãtho nyoto pa, nguetho ma mbã't'i ra jãdo a ra hnini. Nẽ nu'a í 'yẽc'yeyi majuãni a Ojã, ne gue'a í yøt' ra jãdo a 'bu mí gua'a nyoto pa di thẽ'ts'i. Nẽ bi zã bi dãp ra hnini u yu israel buya.

31 Pẽ mí 'bu bu n'da ra xisu gue ra Rahab. Nẽ madague'bu man ra 'yomt'ẽni mam'bet'o, pẽ hinga ne a bi tho a 'bu mí tho yú mẽnguhẽ gue him mí ẽc'yeyi Ojã. Nẽ nu'a í zimmanho u yúm 'behni yu israel, ne gue a í fãdi mí ẽc'yeyi mbo rá mbui a Ojã.

32 Nẽ xun ngu mi'da xtãn zã xcá xi ahẽ, pẽ hinga xøt'a yu ora ga xi ahẽ, nangue ra Gedeón ne ra Barac, ne nangue ra Sansón ne ra Jefté, ne nangue ra David ne ra Samuel, ne gãtho mi'da yu pøngahyã.

33 Nẽ mí ẽc'yeyi majuãni Ojã u, ne gue'a í hyãn rá ts'edi Ojã u, gue bi dãp yu jã'i mí

'bu bu n'danni mi'da yu hãi 'bu mín sũhmbu. Nẽ bin ts'ut'abi xun ho. Nẽ mí ẽc'yeyi majuãni a bi sifi, janangue'a gãtho bi zã bi 'yør buya. Nẽ nu'u mi'da mí ẽc'yeyi majuãni a Ojã, janangue'a him bi za yu dãzate.

34 Nẽ him bin zø u mi'da bi thøtrẽ ja ra orno 'bu ẽmme midí thoni nám pa, nguetho bi 'yẽc'yeyi a majuãni u. Nẽ him bi zã bi tho mi'da 'bu mí t'ẽmbi xtá tho nangue ra juai. Nẽ nu'bu mí güent yú jã'i u mi'da, bi jap'a Ojã bi zaqui. Nẽ madague'bu him mí ja yú ts'edi u mi'da, pẽgue tengu'bu ya mí ja yú ts'edi 'bu mí 'yẽc'yeyi majuãni Ojã, ne gue'a í 'da u yu dofui yún sũihẽ.

35 Nẽ mí 'bu i 'da yu xisu 'da'a n'danni, gue xí du yú t'ũhni. Pẽ bi dãmbeñi u yú t'ũhni 'bu mí 'yẽc'yeyi majuãni u yú mbe. Nẽ nu'u mi'da bi ndese bi tho nangue'a bi 'benza, ne him bi nde bi goh yú mbui guerpẽ xtá mba ma thøgue, nguetho bi 'yẽc'yeyi majuãni da bømanho bu ja ran dãte u, da mba bu ja ra te man'da xun ho.

36 Nẽ nu'a í 'yẽc'yeyi majuãni u mi'da, ne gue'a í hyät' yun ucpi gue bi t'ũspi, ne bi hyät' 'bu mí m'benza, ne'bu bi thu't'i 'da nangue yu cadena ne bi jot'a fãdi.

37 Nẽ bi tho u 'da gue bi mba ma bat'ado. Nẽ nu'u mi'da bi thẽngui nde nangue ra thẽgui. Nẽ mi'da í tho ra juai 'bu mí sifi da mba ma thøgue. Nẽ mí 'yotho u mi'da, ne í huẽhi thoho u, mí he yu xidẽ'yo,

nguetho pa ma ꞥꝑi. Ne mí sã ran ꞥ gue mí pa ma ꞥnbi. Ne gãtho ꞥ bi hyät'i, nguetho bi 'yɛc'yɛi majuꝑni a Ojã.

³⁸ Ne him mí fãdi gue man'da xꞥn ho ꞥ, pɛ man'da di muui ꞥ xinda gue'ꞥ gãtho ra ximhäi. Pɛ ha sã mí 'yotho bꞥ ja yꞥ ꞥhäi 'bꞥ mí 'dagui, nɛꝑꞥ ja yꞥ t'øhø. Ne mí 'bꝑꝑꞥ ja yꞥ hyãdo nɛꝑꞥ ja yꞥ hyãhäi.

³⁹ Pɛ gãtho bi hnumanho ꞥ nangué bi 'yɛc'yɛi majuꝑni Ojã. Janangue'a i pa mfɛni thoho ꞥ. Pɛ him 'bex bi hyãn a bi xi a Ojã di unni.

⁴⁰ Nguetho xí zãn Ojã 'bɛ'a man'da xꞥn ho da 'yøt'e nanguéjꞥ, gue 'darbꞥ ní hãmhꝑꞥ ran ho ꞥ mí 'bꞥh maya'bꞥ.

12

Thocpa thoho ga tɛnhdꞥ a ma ngꝑꝑihꞥ ra Jesús

¹ Janangue'a nuꝑꞥ i 'bꝑi xꞥn ngu yꞥ jã'i gue xꞥ 'yurcahꞥ a majuꝑni Ojã tengu ja dá xi ahꞥ. Janangue'a ga 'uejꞥ ts'ꞥ gãtho di pajꞥ, nɛ yꞥ ts'oqui gue tengu'bꞥ an thu't'i ma guahꞥ, n'dahma ga häthꞥ dan tihmbꞥ nangué'a ran tãha bin 'dajꞥ guɛꝑꞥ go him min sã.

² Ne thocpa thoho ga hanthꞥ a ma ngꝑꝑihꞥ ra Jesús, janangue'a da zã n'dat'a ga øthꞥ bꝑya. Ne di jajꞥ ga øthꞥ tengu bi 'yøzɛhɛ, gue bi 'yɛc'yɛi majuꝑni a Ojã, nɛ gue'a i hyät' ran ꞥnbi bꞥ ja ra pont'i a. Ne nu'a ran dãte bi nu, yãn dãte ꞥ yꞥ ts'om'bãi, ɛmmɛ ma ꞥꝑi a. Pɛ him bi zu da nu a tengu a, nguetho mí

pãdi din ja ran johya m'bɛjua nanguéjꞥ. Ne nuya bí 'bꝑꝑꞥ mahɛts'i 'darbꞥ ní mandaui Ojã. Ne guɛꝑꞥ i sixcahꞥ bꞥ.

³ Ne gam bɛmhꝑꞥ tengu bi 'yøt' ra Jesús, bi hyät 'bꞥ mí ts'ꝑi, nɛ'bꞥ bin ꞥnba bꞥ 'bꞥh yꞥ ts'om'bãi. Janangue'a hin dan xømbꝑihꞥ, nɛ hin gam bɛmhꝑꞥ gue ga penjꞥ.

⁴ Pɛ nu ahꞥ hinga ná ɛs'hꞥ yꞥ ts'oqui guɛꝑꞥ gdi tuhꞥ. Pɛ dami 'yɛs'hꞥ ꞥ, madague'bꞥ gdi tuhꞥ 'da ahꞥ.

⁵ Ha gã pumbɛnihꞥ a ran zofu gue i xijꞥ Ojã, gue yú t'ꝑni gahꞥ a, tengu mam bꞥ ja ra t'ohni bꞥ i ɛna:

Ma ts'ꝑnt'ꝑ i, dami bɛni 'bɛ'a dí mbɛꝑ'a a ni Hmu, gue'bꞥ bi xi i hapꞥ gã 'bɛdi.

Ne xín gui säman'ꝑ 'bꞥ bi zu i.

⁶ Nu'a ra Hmu i xãnba ꞥ di huɛꝑꝑi,

nɛ i fɛ ꞥ gãtho ꞥ i ɛmbi yú t'ꝑni.

⁷ Dami hyãthꞥ ꞥ yꝑm fɛi, nguetho gue'ꝑ i xãn'nahꞥ ꞥ. Nu Ojã i ɛna yú t'ꝑni ahꞥ. Ne jo'o n'da ra t'ꝑni gue hin da xãnba rá ta nangué yꝑm fɛi.

⁸ Pɛ nu'bꞥ hin da mbɛꝑ'ahꞥ Ojã, tengu ꞥ gãtho yú t'ꝑni i fɛi, nu'bꞥ, masque hin yú t'ꝑni ahꞥ 'bꞥ. Guín jahꞥ tengu ra t'ꝑni gue hinga mfãdi to'o rá ta.

⁹ Ne man'da, nu'bꞥ mín t'ꝑnihꞥ, gue'bꞥ mí mbɛgba ma tahꞥ dãm 'bꝑmhꝑꞥ ua ja ra häi, dá numansuhꞥ ꞥ. Hanja man'da hin dín umhbꞥ da mbɛgbahꞥ Ojã, rá Ta ma mbꝑihꞥ, janangue ga tihmbꞥ ra te ma mbꝑihꞥ.

10 Nu ma tah_u ua ja ra ximhäi bi mbεgbah_u 'b_u n'dandj, gue mím bεni x_un ho. Pε nu Ojā 'b_u i fεgbah_u, zai x_un ho i ɔrcah_u, gue di jaj_u xtán hothogah_u tengu a.

11 Majuāni hin dí εmh_ub_u x_un ho a ram fei 'b_u ra ora dí säh_u a, nguetho x_un _u. Pε nu 'b_u bin hoh ma mb_ui_h_u nangue ram fei, nε dí 'b_umanhoh_u b_uya, nε i hu ma mb_ui_h_u.

Nts'utho 'b_u ga hehmb_u rá nde Ojā

12-13 Janangue'a dan εhyah_u mahøn'a gue ga thoj_u a rá 'bεfi Ojā, nε hin ga 'uehmb_u. Pε ga haxh_u ra 'yu x_un juāni. Nub_uya nu ni guah_u guí hεmf_u, mí εna xtá 'uagui, pεgue da ya_{ni}, da hyā ra ts'edi mahøn'a.

14 Nε gui hyomhb_u hin gui d_umh_ub_u n'da ra s_ui. Nε gui hyomhb_u ra hogamb_ui. Nguetho nu'a hin'y_u ra hogamb_ui hin da zā da nu a ra Hmu.

15 Nε 'da gdám fäxta nin 'yomfεnih_u n'da ngu n'da ah_u, janangue'a hin dim 'b_u i 'da ah_u hin da nde rá mate Ojā. Nε xinga n'da ah_u din ja tengu n'da rá 'y_u ra ts'oqui, gue hin di nequi 'b_u rá mb_udi, pε nu 'b_u bi bōts'e din xāndi, di ts'on _u mi'da b_uya.

16 Nε dam fähmb_u njon dan 'yomt'εnih_u. Nε xín ga samh_u a rá mate Ojā, tengu bi 'yōt' ra Esaú, gue í pä a ra t_uh_u a rán jāpi mí εna xtí un'na Ojā, gue rá mb_udi ts'ant'_u ra Isaac.

17 Nε gui pāhmb_u 'be'a bi 'yōt' ra Esaú, gue m'bejua bi

nde a ran jāpi mí εna xtí un'na rá ta. Pε him mam bi zā bi un'na. Nε ts'edi bin zoni, pε him bi dīni 'be'a xtá 'yōt' mahøn'a gue xtá hyān'a.

18 Gam bεmh_u 'be'a bi 'yōt' y_u israel, bi zōm b_u ja n'da ra t'øhø ua ja ra ximhäi, guep_u bi de ra sibi nts'utho, nε bi 'bexui y_u güi tengu 'b_u ra xui, nε bin ja ra ndøn_uthi 'b_u mi sih yún t'edi Ojā _u. Pεgue n'da ra hmεpya a tengutho b_u rá ngu Ojā gue εmme x_un d_uxqui.

19 Nε bi 'yøh ra th_uxi, nε rá nde Ojā bi 'yø _u. Nε nu 'b_u mí 'yø a rá nde _u y_u israel, εmme bi 'yāh ra mate gue hin da 'yøh mahøn'a, nguetho εmme bin su.

20 Him mí hät'i da 'yø a ra nde bi xifi, bi 'yεna: “Xinga n'da ra jā'i nε xing y_u zu'uε da zā da dācua, nu 'b_u da dācua, 'bexque da tho, nε da mba ma 'yε'mado o gue da mba ma s_unza.”

21 εmme nts'utho 'be'a bin ja b_u. Nεse ra Moisés bi 'yεna: “Dí fet'i gue dín su.”

22 Pε nuj_u ya njuāntho rá hnini Ojā b_u mahεts'i dí c_uth_u, i pāp_u ma mb_ui_h_u, gue Ojā zai 'b_ui. Nε i t'εmbi ra t'øhø Sión a rá hnini Ojā, nε i t'εmbi Jerusalén b_u mahεts'i. Nε dá sōmh_u b_u 'b_uh yám 'behni Ojā mahεts'i gue y_u mahuāhi thoho, guep_u di munts'i i thānde Ojā εmme di johya.

23 Nε dá c_uth_u b_u an thuts'i ma thuhuh_u b_u mahεts'i, guep_u dām pεtih_u gātho to'o bi hyān ra herencia bi un Ojā. Nε dá c_uth_u b_u bí 'b_u Ojā ra

13

Zε'mi di juṇbi gätho. Νερῦ
'bῦh yá mbῦi ῦ i tu, gue nu'ῦ
bi t'εmbi xῦn ho 'bῦ mí hoc'a
Ojṗ.

²⁴ Νε dá cῦthῦ bῦ 'bῦh ra
Jesús ma hocpatehῦ bῦ bí 'bῦ
a i ὀrcahῦ ran hoqui ma'da'yo.
Νε dí cῦthῦ nangue rá ji ra
Jesús 'bῦ mí tho, í pungaῦ
Ojṗ a. Janangue'a man'da xῦn
ho i xijῦ rá ji 'bῦ mí tho, xinda
gue'a rá ji ra Abel 'bῦ mí tho,
nu'a i ma di ῦnba a to bi hyo
a.

²⁵ Janangue'a i jatho dam
fämhῦ hin ga hēmhῦ a rá
nde a in zojῦ ya. Gam bεmhῦ
him bi zä bi zo a ran ῦnbi
ῦ bi mbεsta a rá nde Ojṗ,
'bῦ mí ts'ocua ja ra ximhäi.
Janangue'a 'be xíngui ts'ῦ da
zä ga sohmbῦ ran ῦnbi 'bῦ
ga fεstahῦ a Ojṗ, nguetho
mahεts'i bῦ in zojῦ ya.

²⁶ Nu'bῦ mí man yῦn t'εdi
Ojṗ bῦ ja ra t'øhø, bi japi bi
'yṗn ra häi. Pε nuya i εn Ojṗ:
"Man'dandṗ ga japi di 'yṗni,
pε hinga høn ra häi, pε ne
mahεts'i," bi 'yεn Ojṗ.

²⁷ Νε nu'a 'bε'a gätho hingui
dῦ, da mba ma bῦnt'i. Νε din
zṗm bῦ ῦ hingui sä da mba ma
'ueque, gue nu'ῦ 'bε'a gätho bi
zän Ojṗ gue din zṗm bῦ.

²⁸ Νε bin 'dajῦ bῦ di manda
Ojṗ gue hingui sä da mba
ma 'ueque. Janangue'a ga
xihmbῦ jamadi Ojṗ, ne ga
thṗndehῦ ngue ga numan-
suhῦ ne ga suhῦ. Νε gue'a
numanho a bῦya.

²⁹ Nguetho nu ma Ojṗhῦ di
juadi 'bε'a hingui numanho
tengu ra sibi.

Ga ὀthῦ a dí numanhojῦ Ojṗ

¹ O guí ε'ts'a gnán huεjῦ n'da
ngu n'da ahῦ tengu'bῦ guidín
cuhῦ.

² Νε guim bεmhῦ gu
säyabahῦ ja ni ngumhbῦ to'o
da zøm bῦ. Νε nu'ῦ 'da njabῦ
mí ὀ't'e, bi zin ῦ 'da yém 'bεhni
Ojṗ bá nexpῦ mahεts'i ne him
mí pṗdi.

³ Νε dami bεmhῦ ῦ yῦ
ofädi, ngue tengu'bῦ n'da
gnan ofädithohῦ. Νε guim
bεmhῦ ῦ bi mba ma ῦnbi,
nguetho ne ahῦ i ja ni jṗ'ihῦ
gue sä da mba ma ῦn'ni ahῦ.

⁴ Νε gätho ahῦ guin numan-
suhῦ a ran thṗti gá 'yøthῦ ni
xisuhῦ, ne a bi 'yøt'ῦ mi'da.
Νε gam 'bῦmanho nangue
nin thṗtihῦ, njon di ts'on a.
Nguetho di ῦnba Ojṗ ῦ to'o da
'yøt' ran 'yomt'εni, ne ῦ hinga
na din thṗti, ne ῦ xῦn thṗti
nu'bῦ i ὀt' ran 'yomt'εni.

⁵ Νε 'yo guí numanhohῦ
xῦn ngu ra mbeti. Pε gan
johyahῦ nangue hangu ts'ῦ i
ja ahῦ. Nguetho: "Njṗm'bῦ
ga hεc'ahῦ, thocpa thoho ga
jamansu ahῦ," bi 'yεn Ojṗ.

⁶ Janangue'a sä dan jo-
hyahῦ 'bῦ dí εmhῦ:

I fäxcahῦ ra Hmu,
ne hin ga suhῦ 'bε'a da zä da
'yørcahῦ yῦ jṗ'i.

⁷ Dami bεmhῦ 'bε'a bi 'yøt'ῦ
yῦ ngurpṗi gue bi xi ahῦ rá
m hman Ojṗ. Νε guim bεmhῦ
'bε'a bi bøni nangue ra te man
nám 'bῦ ῦ. Νε gui thojῦ a
bi 'yut'ahῦ, nangue bi 'yεc'yεi
majuṗni a Ojṗ ῦ.

8 Nu ra Jesucristo hingui dim pädi, gue'b_u go maya'b_u, nehya ne gätho y_u pa høn'b_u go njäm'b_u.

9 Janangue'a hin gan hyehmb_u da ts'ix ah_u b_u ma'ueni, guerp_u i hman y_um hma 'dahma 'dan'yo ne hingam fädi. P_e nu'a ná b_emh_u rá mate Oj_a gue'a ní zac ma mbuih_u a, xinda gue'u y_un t'ēdi gue 'be'a i ts'i. Nguetho njo'o to'o xí zac yú mbui 'b_u supi 'b_u ja a i si.

10 P_egue i jaj_u n'da ran ts'ihm_e, tengu ra hm_epya gue ra 'b_ots'e mí øt' y_u mbäjä b_u ja ra nij_a maya'b_u, him mí ja ran t'ēdi da zi.

11 P_e nu rá hmumbäjä y_u israel 'b_u mí mbøspa Oj_a nangu_e y_u ts'oqui, bi d_exp_u mbo a rá ji y_u zu'u_e, guerp_u ja ra cuarto man'da x_un d_uxqui. P_e nu yú ngø y_u zu'u_e mí zø b_u ndehnini.

12 N_e gue'a bi 'yøt' ra Jesús, bin unbi bi du b_u ndehnini b_u 'b_uh y_u israel. N_e gue'a rá jise í hoc y_u j_a'i.

13 P_e ga mbähä ga tenhd_u b_u ndehnini b_u 'b_uh ra Jesús, tengu'b_u n'da na 'bengadah_u b_u ma'ueni.

14 Nguetho nuua ja ra ximhäi hin'y_u ua n'da ma hninih_u gue din z_ai x_un ho. P_e dí homhb_u ra d_ahnini gue njäm'b_u da gua a, guerp_u nín z_amh_u b_u.

15 N_e nde'b_u thocpa thoho ga th_andeh_u Oj_a nangu_e ma ndeh_u, n_e ga xihmb_u ra jamadi. N_e di thoc'a mam hmamhb_u a ra Jesucristo, tengu'b_u di un Oj_a ma

'b_ots'eh_u.

16 N_e hin dam pumb_enih_u a na øth_u ran ho, n_e hin dam pumb_enih_u ga comhb_u 'be'a jaj_u, nguetho n_e'u tengu'b_u y_u 'b_ots'e i numanho Oj_a u.

17 N_e gui 'yøth_u a xi a ni ng_urp_uih_u, n_e gui p_ahmb_u ja y_un t'ēdi da xi ah_u 'be'a gui 'yøth_u. Nguetho i fät'a ni mbuih_u u, n_e i jatho di d_ap Oj_a ra güenda nangu_e ah_u. Gui 'yøth_u a dán johya ni ng_urp_uih_u, n_e hin da du yú mbui. Nguetho nu'b_u hin gui 'yøth_u a, xín da b_omanho ah_u 'b_u.

18 'Yäf_u rá m fäts'i Oj_a nangu_ecähe, nguetho n'dat'a dím b_emhbe ga tenhde a, n_e dí nde ga øthe x_un ho gätho.

19 Dí ä ah_u ra mate, gue _em_e gui 'yäf_u Oj_a di jaqui ga mbagä b_u n'dihi.

I äp rán j_api Oj_a u yú cu

20 Nu Oj_a ra hocpate a, bi xoxp_u 'b_u u x_un du a ma Hmuh_u ra Jesucristo, nu'a di jamansuc ma mbuih_u. N_e nu'a rá ji í hoc'a ran hoqui njäm'b_u da guadi.

21 N_e dí äp rá mate Oj_a da 'yøt'ah_u hin hap_u gui 'behmb_u, n'dahma da zä gui 'yøth_u rá pähä a. N_e dí äp rá mate da 'yøcah_u 'be'a gätho i nde a rá ts'edi ra Jesucristo. Ga numansuh_u Oj_a gätho y_u pa maz_ai. N_e høn't'a gam b_emh_u a.

22 Ma zi cu ah_u, dí ä ah_u ra mate hin gan xømbuih_u gui 'yøhmb_u na ran zofo, nguetho nuna ram hma dá ot'ah_u hin-gui ngu 'be'a ma.

²³ Ja n'da ram hma dí nde ga xi ah_u, nu'a man 'yoh_uh_u ra Timoteo ya bi so'ts'i. Nu'b_u da zøcua n'dihi, ga six 'b_u dá mba b_u.

²⁴ Zεnguagah_u ts'u b_u gätho ni ngurpih_u, nε gätho u y_u cu gue ma mi'yεc'yεih_u. Nεhya bá nεxp_u Italia i pεn'nah_u ran zεngua.

²⁵ Nε dí äp rán japi Oja nanguε gätho ah_u. Nε hønt'a dí xi ah_u ya.

SANTIAGO

Ra sɔcuã bi 'yo't'a ra Jacobó Santiago

Ran zɛngua

1 Nugã drá Jacobogã, rá 'yɛhɛgã Ojã nɛ ma Hmuhɛ ra Jesucristo. Nɛ hɔnbɛ go hapɛ gá mbähã n'da ngu n'da ahɛ, dí zɛngua ahɛ ma mɛni ahɛ, ngue n'dat'ɛ mam bombɔtahɛ ɛ 'dɛ'mayoho yú ts'ɛnt'ɛ ra Israel.

Di 'dajɛ ran 'yomfɛni Ojã

2 Ma zi cu ahɛ, nde'bɛ dan johyahɛ 'bɛ dí sãhɛ yɛn ɛnbi, hɔnt'a go man ɛnbi dín nuhɛ.

3 Nguetho dí pãhmbɛ nu'bɛ da ts'ãc ma t'ɛc'yɛihɛ, gue'a ní jajɛ ga häthɛ xɛn ho a.

4 Pɛ i jatho ga häthɛ xɛn ho nɛ hin gan suhɛ, nɛ gue'a dín te ma mbɛihɛ a, nɛ di hajɛ xɛn ho ra ts'ɛdi, nɛ nte ga 'bɛhmbɛ bɛya.

5 Pɛ nu'bɛ hin dí pãhmbɛ nda'a xɛn ho ga ɔthɛ, ga äfɛ Ojã ran 'yomfɛni nɛ di 'dajɛ a. Nguetho di unni xɛn ho to'o da 'yãpi, nɛ hin di japi da mbɛ'ts' rá sä n'da.

6 Pɛ jatho n'dat'a gam bɛmhɛ 'bɛ ja 'bɛ'a dí äfɛ, nɛ hinga 'dahma'dan'yo gam bɛmhɛ. Hin ga ɔthɛ tengu ra t'øthe bɛ ja ra dãdãdehe, hɔnbɛ go hapɛ ní 'yɛn ran dãhi.

7 Nu ra jã'i i øt'e tengu a, sä im bɛni di un'na i äp a Ojã, pɛ nte di unni.

8 Nguetho 'dahma'dan'yo im bɛnɛ, nɛ hingui sä n'dat'a da 'yøt'e.

9 Pɛ ɛmmɛ di johya n'da zi hyoya 'yɛc'yɛi, nguetho i pãdi ɛmmɛ xɛn ngu di muui bɛ nan nu Ojã.

10 Nɛ'a ra mɛmbɛti 'yɛc'yɛi, ɛmmɛ di johya 'bɛ mi bãdi hinga gue'a rá mbɛti ní numanho Ojã a, ngue nu rá mbɛti tengu yú dɔni ɛ yɛ paxi i høe.

11 Ngue nu'bɛ xpãm bøx ra hyadi ɛmmɛ xɛm pa, di hmang yɛ paxi nɛ i høh yú dɔni bɛya, nɛ him man di nɛcmanho. Din jabɛ n'da ra mɛmbɛti 'bɛ hɔnt'a ra mbɛti in numanho, madague'bɛ di thoqui dim pɛfi, pɛ di 'bɛdi 'bɛ'a gãtho i pɛ'ts'i.

Ga häthɛ 'bɛ bi ts'äjɛ

12 Nu'bɛ ga häthɛ yɛn ɛnbi, dan johyahɛ bɛya. Nguetho nu'bɛ mi ts'äjɛ nɛ dá häthɛ, ya din 'dajɛ ra temazãi, tengu bi man Ojã di 'dajɛ 'bɛ hɔnt'a gam bɛmhɛ a.

Dím bɛnɛhɛ yɛ ts'oqui

13 Nu'bɛ 'bɛ'a n'da da bɛni da 'yøt'a n'da ra ts'oqui, pɛ hin da 'yɛna Ojã bi bɛnbi. Nguetho xɛn ho Ojã nɛ hingui xifi da 'yøt' ra ts'oqui n'da ra jã'i, nɛ xín da zã da si Ojã da 'yøt' ra ts'oqui.

14 Pɛ n'da ngu n'da yɛ jã'i 'bɛ im bɛni da 'yøt' yɛ ts'oqui, pɛ bin 'yørpazehɛ nangue rán 'yomfɛni sɛ.

15 Nɛ nu'a 'bɛ'a bi numanho sɛ, nɛ nu'bɛ mi bɛni da 'yøt'e, nɛ gue'a dí mbɛxca yɛ ts'oqui rá mbɛi a. Nɛ nu'bɛ mi 'yøt'ɛ yɛ ts'oqui mi bɛni, nɛ man'da bi thoqui bi 'yør bɛya, nɛ

gue'a dí nu ran ʌnbi mazai a bʉya.

16 Ma zi cu ahʉ, hin dan hyäzehʉhʉ 'bʉ dí øthʉ yʉ ts'oqui, gue'a hin gam bɛmhʉ Oja di 'bɛcpahʉ.

17 Nguetho xʉn hotho 'bɛ'a gätho di 'dajʉ Oja, nɛ hont'u gätho xʉn ho bí nɛxpʉ bí 'bʉ Oja, ngue bi zän yʉ nyot'i ua ja ra häi. Nu'u ja'bʉ di 'bɛh yán nɛqui 'bʉ xʉ 'bät'u, pɛ nu Oja njam'bʉ di 'bɛh ran ho.

18 Rá pähä zehʉ Oja bi xändgahʉ 'bʉ má hámhʉ rá m hma majuʉni, nɛ yú t'ʉhni gahʉ a bʉya. Janangue'a man'da xʉn hojʉ xinda gue'u mi'da gätho bi 'yøt'e.

Dan xähmbʉ ram hma nɛ ga øthʉ yán thehʉ

19 Gue'a dí pähmbʉ a, ma zi cu ahʉ. Janangue'a dan ɛhya dan xähmbʉ a rá m hma, xinda gue'bʉ go dan yäsehʉ, ogue ga ɛmhʉ go dí päsɛhʉ ngue dan junthʉ.

20 Nguetho nu'bʉ dadín junthʉ, hingui sä ga øthʉ 'bɛ'a nde Oja.

21 Pɛ ga ɛshʉ a ná øthʉ yʉ ts'oqui, nɛ ran ts'o zai dá bɛmhʉ. Nɛ hin dan 'yɛzehʉhʉ. Janangue'a da zä ga cʉ't' ma mbʉihʉ a ram hma, tengu'bʉ n'da ra hmudä da thupʉ, nɛ din te bʉ. Nɛ gue'a dí pøcpa ma mbʉihʉ a bʉya.

22 Pɛ hinga høntho dan xäthohʉ ram hma. Nguetho dán hyäzehʉhʉ 'bʉ dí m bɛmhʉ hin'yʉ man'da ga øthʉ. Pɛ i jatho thocpa thoho

ga øthʉ yán thehʉ a ram hma dadín xähmbʉ.

23 Nguetho nu'bʉ dí ɛmhʉ dadín xähmbʉ ram hma, nɛ hin dí øthʉ yán thehʉ, dadí pumbɛni thohʉ a dán xähmbʉ 'bʉ. Tengu'bʉ dí hɛthʉ ran hyɛdä ma hmihʉ, nɛ hin dí zámhʉ bʉ.

24 Dá nuhma a ma hmihʉ, pɛ 'bɛx dá pumbɛnihʉ 'bʉ má 'uehmbʉ.

25 Pɛ nu'bʉ dan zámhʉ a ra 'da'yomhma, gue'a di zejʉ ga øthʉ yán thehʉ a. Nɛ nu'bʉ zai dí øthʉ a, nɛ hin dí pumbɛnihʉ a, di jäcpahʉ Oja bʉya nangue 'bɛ'a gätho dí øthʉ.

26 Nu'bʉ sä ɛna ørpa rá 'bɛfi Oja n'da, nɛ hin di jamansu 'bɛ'a ma, din hyäzehʉ 'bʉ, nɛ nte ní mbat'a ní 'yørpa rá 'bɛfi Oja 'bʉ.

27 Pɛ nuna majuʉni rá 'bɛfi Oja ma Tahʉ da numanho 'bʉ ga fäxhʉ yʉ hyoya t'ʉhni, nɛ yʉ xisu xʉn du yú ndø, ngue in nu ran ʌnbi. Nɛ nde'bʉ dam fäsehʉ hin di ts'onga man 'yomfɛnihʉ rán t'øt'e ra ximhäi.

2

Hin ga huandahʉ to'o gan numanhohʉ

1 Ma zi cu ahʉ, nu'bʉ dí ɛc'yɛihʉ ma Hmuhʉ ra Jesu-cristo ngue mixte xʉn ho a, nde'bʉ ga øthʉ tengu i øt'a, ngue hin ga huandahʉ to'o dí n numansuhʉ.

2 Xi'bʉ da zøm bʉ ja mam pɛtihʉ n'da ran 'yohʉ i fo rá 'yɛ ram fo'yɛ ɛmmɛ xʉm hmadi, nɛ mahotho rá he. Nɛ da zøm bʉ n'da zi hyoya hingui ho rá he.

3 Ne man'da gan numan-hoh_u a mahotho rá he, xinda gue'a n'da zi hyoya. Ne ga ξ mf_u a mahotho rá he: “Nu'i n'yø, damin säya ts_u ua ja ran thuts'i,” ga ξ mf_u. Ne nu'a zi hyoya b_uya: “Nu'e, damím 'bäh n_u ogue damí hyuh n_u häi ja rá hyo ran thuts'i,” ga ξ mf_u a b_uya.

4 Ha hin dí m b ξ mh_u ngue yoho man t'øt'eh_u 'b_u dí samh_u a nan hyoya _u 'da, ne nu'a na m ξ mbeti _u 'da, gue'a na ξ spah_u _u. Ne guexta'a ra ts'oqui dí øth_u 'b_u dí huandah_u a dín numanhoh_u.

5 Ma zi cu ah_u, damí 'yøhmb_u na ga xi ah_u. Ha him bi huan Oj_u _u x_un ngu i hyoya b_u na nu ra ximhäi, ngue da dín a man'da di muui, ngue da gomh_u yán j_upi _u di un yú t'uhni Oj_u. Ne gue'a bi ma majua_uni di un'nd_u to'o gätho da b ξ n a.

6 Pe nuya gá 'yašabah_u y_u hyoya. Ha hin dí p ξ hmb_u ngue gue'_u y_u m ξ mbeti di unghah_u, ne i sixcah_u b_u ja y_u ngunts'at'abi.

7 Ha hinga gue'_u y_u m ξ mbeti dí øhmb_u im man ra ts'ore nangué rá hoga thuhu ma Hmuh_u ra Cristo.

8 Pe: “Ga hu ξ c ma mij_u'ih_u tengutho b_u na hu ξ czehe ma j_u'ih_u.” Guehna x_un ho ga øth_u na, nguetho rán t'èdi ra Cristo mixte thoho a, tengu man t'o't'i b_u rám hman Oj_u.

9 Pe nu'b_u hinga gätho y_u j_u'i dadí hu ξ j_u, ra ts'oqui a dí øth_u 'b_u, ne dín dupateh_u a ran t'èdi ngue im ma gätho 'da i gu b_u dán hu ξ j_u.

10 Pe dín ndeh_u made tho ga øth_u gätho rán t'èdi Oj_u. Pe madahønt'a n'datho rán t'èdi Oj_u hin dá øth_u, ya dín dupateth_u gätho rán t'èdi Oj_u 'b_u.

11 Ngub_u dí ørpah_u yán t'èdi Oj_u ngue bi 'y ξ na: “O guí øth_u ran 'yomt'èni,” ne: “O guí ha ξ pah_u rá te ni mij_u'ih_u,” bi 'y ξ na. Madague'b_u hin dí øth_u ran 'yomt'èni, pe dí ha ξ pah_u rá te ma mij_u'ih_u, guemhma dín dupateth_u gätho rán t'èdi Oj_u 'b_u. Nguetho n'dat'a Oj_u bi ma gätho yán t'èdi.

12 Pe nu'a rán t'èdi ra Cristo, gue'a di zej_u ga øth_u yán theh_u. Ne gue'a rán t'èdi dí 'yängah_u Oj_u a 'b_u dá øth_u o hin'na. Janangué'a ga jamansuh_u a dím mamhb_u ne'a dí øth_u.

13 Ne nu'b_u him bi 'yøt' ran hu ξ cate n'da, ne hingui ngu 'be'a dí hu ξ c Oj_u a 'b_u bi juanbi. Pe nu'b_u bi 'yøt' ran hu ξ cate n'da, da bømanho 'b_u bi juanba Oj_u a.

Hingui ho 'b_u nte n'youi y_un t'øt'e rá t'èc'y ξ i n'da

14 Ma zi cu ah_u, 'be'a gue ní mba a i øt' i 'da sä ξ na ja yú t'èc'y ξ i, pe hingui øt'_u yán theh_u. Hin da y ξ n Oj_u n'da 'b_u sä ξ na ja rá t'èc'y ξ i.

15-16 Xi'b_u 'b_u'a n'da ma cuh_u ra 'y ξ he ne sä ra thuhu. Ne ga ξ mf_u: “Ní mba, bá he ni he, ne bán sihm ξ , da hyu ni mb_ui,” ga ξ mf_u. Pe nte dá unh_u 'be'a honi. 'Be'a gue ní mba a dá ørpah_u 'b_u.

17 In jab_u n'da 'b_u hingui øt' y_un t'øt'e rán säui rá t'èc'y ξ i, nu rá t'èc'y ξ i nte di muui,

tengu'bu n'da ra du ngue hingui di 'yani.

¹⁸ Pe nu'bu gui 'yɛnjɛ: “Nu'i ja ni hogant'ɔt'e, pe nugähe dí ɛc'yɛi mbo ma mbuihe.” Ne ga xi'ahu buya, damí 'yurca ni t'ɛc'yɛi ngue nte n'youi nin t'ɔt'ehu, gan nugä. Nugä da zä ga ut ahɛ yɛn t'ɔt'e dí ɔt'ä, janangue'a di nequi ma t'ɛc'yɛigä ngue majuani a.

¹⁹ Guí pɛhmbɛ i 'bu Oja, pe hin dí gua a zi ts'ɛ. Nguetho ne'ɛ yɛ zɪthu i paði i 'bu Oja, pe ɛmme di fet'i, nguetho yán sui'hu Oja ɛ.

²⁰ Gyú 'yambuihu, ha hin gui pɛhmbɛ ngue xingui ts'ɛ nte dí muui ni t'ɛc'yɛihɛ 'bu hin te guí ɔthu.

²¹ Nde'bu gam bɛmhbu ts'ɛ nangue mam bombɔtahɛ ra Abraham. Ja bi nequi a xmi pa Oja xɛn ho 'bu mi 'yɔt'a bi xifi, ngue bi gäxpu ja ra do a Isaac rá ts'ant'ɛ, ngue ɛna xtá hyo xtí un'na Oja.

²² Nangue bi 'yɛc'yɛi mbo rá mbui, bin ja ra ts'edi buya ngue da 'yɔt'ɛ yán thehu. Janangue'a rá m pe ra t'ɛc'yɛi ɛ yɛn t'ɔt'e.

²³ Ne gue'a mi mam bu ja rá m hman Oja, bi 'yɛna: “Nu ra Abraham bi 'yɛc'yɛi a bi man Oja, janangue'a bi 'yɛmp Oja xɛn ho,” ne bi 'yɛmbi rá amigo xɛn ho Oja buya.

²⁴ Dí pɛhmbɛ ya, i ɛmp Oja xɛn ho n'da ra ja'i 'bu ɔt' rán säui rá t'ɛc'yɛi, ne hinga sä da 'yɛna ɛc'yɛi Oja.

²⁵ Ximangutho a Rahab, ngue ra xisu zai min 'yomt'ɛni mam 'bet'o. Pe bi 'yɛmp Oja

xɛn ho 'bu midí nequi rá t'ɛc'yɛi, 'bu mi 'yɔt'a ran ho bi 'yɔt'e, ngue bi jamansu ɛ yɛ 'yɛc'yɛi 'bu mi mba bá ɛspa rá hnini. Ne bá uti n'dan'yo ra 'yu bá haɛ 'bu mam bá pengui, janangue'a him bi mba mfent'i ɛ.

²⁶ Ja ga pɛhmbɛ buya ngue hingui ho rá t'ɛc'yɛi n'da 'bu hingui ɔt'ɛ yán thehu, tengu n'da ra ja'i xɛn du ngue hin'yɛ bu rá mbui.

3

Ga samzehe ma janihu

¹ Ma zi cu ahɛ, nde'bu hinga gätho dan xänbatehu bu ja ram peti. Nguetho dí pɛhmbɛ Oja da nu 'be'a dí ɔthu, ne nuje, man'da da 'yängahe Oja, xinda gue'bu hin xcán xänbatehe.

² Ne gätho gahu xɛn ngu yɛ nidi ja'bu dí ɔthu yɛ ts'oqui. Pe nu'bu 'bu'a n'da xinga n'da ra ts'oqui im ma, ya xɛn te xɛn ho rá mbui a, ne i paði di jamansu xɛn ho gätho i ɔt'a 'bu.

³ Tengu'bu dí cärbahu yán ts'are yɛ fani, da 'yɔt'a dí xihmbɛ buya, ne hinga hont'a rá nde di 'bä't'i, pe 'da dí 'bäthoho. Ngutho 'bu i samzehe rá jani n'da, ne hinga hont'a rá m hma da baði da zammí, pe da da baði di jamansu xɛn ho gätho i ɔt'e.

⁴ Ne tengu ra dɛbarco, madague'a xɛ ndoho, ne ts'edi ran daði i joni, pe ɛmme zicue a ní mba ma 'yoni, pe hɔnbu go da ndepe dí mba a di 'yoni.

⁵ Ngutho ma janihu, zicue, pe ɛmme xɛn ngu da bɔni

nangue 'be'a da ma. O tengu'bu n'da ra despi zicue, pe emme xun ngu 'be'a da 'yudi, ne da za da 'yu a n'da ra xantho xandoho.

6 Nguetho ma janihu tengu'bu n'da ra sibi. Ne man'da xun ts'o ot' ma janihu xinda gue'a ma 'yehu ogue ma guahu. Ne gue'a ni ts'oni gatho di othu a, ne di xand ran ts'o gatho ra ximhai, ngue di benba a ra zithu.

7 Pe nu yu ja'i man'da da za di maxubi hont'a go ma zate ne yu doja ne yu pozu ne yu hu.

8 Pe nu ra jani n'da, njo'o to da za di hat ra 'yu. Ne i hote, tengu n'da ra pozu, emme in cue, ran date a ra nde.

9 Nangue ma janihu sa di emhu di espahu Oja ma Tahu, pe ne di afu ra 'yanthi ma mija'ihu. Pe nu'u, bi zan'na Oja u, bi ndepe dim 'bai tengu tho Oja u.

10 N'dat'a ma ndehu na yahu 'bu di espahu Oja ne'bu di afu ra 'yanthi ma mija'ihu. Pe ma zi cu ah, hingui sa ga othu tengu a.

11 Ha i sa 'darbu da bohmi ra dehe xun ho a ra dehe xun xa.

12 O 'be'a di ja yu za'ixi, ma zi cu ah, ha ne'u yu peni i zaru. O xi n'da ra zobot'i, ha zaru yu ixi. Xingui sa 'darbu da bohmi ra dehe xun ho a hingui ho.

Bi nexpu bi 'bu Oja ran yomfeni xun ho

13 Nu'bu di pahmbu ran 'yomfeni, pe ga uhmbu 'bu, nangue ran hocja'i ga othu,

ne hin dan 'yexehhu, gueru da fadi majuni i ja man 'yomfeni.

14 Pe nu'bu xun ju dim benba ma mija'ihu nangue ran ts'eya, ne dadi mispahu, ne sa di emhu ja man 'yomfeni, pe ra fehni a dim mamhu 'bu.

15 Pe nuna ra ts'on'yomfeni na him bi nexpu bi 'bu Oja, pe bi nequida ua ja ra ximhai, ne da bense ma mbaihu, ne ra zithu bi bengahu tengu na.

16 Nguetho nu'bu di othu ran ts'eya, ne din nde dam mixtehu, nu'bu, di othu gatho yu ts'oqui 'bu, ne yu sui.

17 Pe nu ran 'yomfeni di 'daju Oja, n'dat'a gam bemhu, ne ga hocpahu ra mbai ma mija'ihu, ne gan numanhohu u, ne din ja man huocatehu, ne ga faxhu u, ne hin da goh ma mbaihu 'bu ja a di xihmbu u, ne hin ga hathu u.

18 Pe nu'bu jante thoho ga hocpahu ra mbai ma mija'ihu, di othu tengu'bu di pomhu ra hmuda di box ran ho 'bu.

4

Hin ga othu ra pahä ra ximhai

1 Ha hin gui pahmbu haru di nequi u yun sui gui othu, ne yun heque. Ha hinga gue'u di ho ni mbai zehhu a gnin sahmbu.

2 Nu'a hin ni za gui timhu a guin ndehu, gue'a gnin hote thohohu a. Ne gue'a ran ts'eya a gnin sahmbu 'ne gnin tunhdu, nguetho hingui sa gui tahmbu a guin ndehu nangue ni pahä zehhu. Pe

hin guí t̃mh̃b̃u ngue hin guí äf̃u Oj̃a.

³ P̃e madague'bu guí äf̃u Oj̃a a guín ndeseh̃u, p̃e hin di 'da'ah̃u, nguetho hingui ho guím b̃em̃hb̃u, guín nde guí x̃and ni pähä zeh̃eh̃u.

⁴ Sä guí ãmh̃b̃u h̃ont'a Oj̃a guím b̃em̃hb̃u, ne ya guí ten thohoh̃u ra ximhäi. Ha hin guí päh̃mb̃u gadín s̃h̃mb̃u Oj̃a 'bu guín numanhoth̃u ra ximhäi.

⁵ Uague guí ãmh̃b̃u säti thoho bi man rá t'ohni Oj̃a ngue bi 'ỹena: "P̃e ãmme dín ndepe da b̃engui, janangue'a dá un ma Hogand̃ahi di hũc'̃u, ne di jamansup yá mb̃ai," bi 'ỹen Oj̃a.

⁶ P̃e di zet'a ni mb̃aih̃u Oj̃a, n'damhma da zä h̃ont'a guím b̃em̃hb̃u a. Janangue'a ãn Oj̃a, di un rá mate n'da 'bu hin din 'ỹezeh̃e, p̃e da z̃u a n'da 'bu din 'ỹezeh̃e, i ãn rá t'ohni Oj̃a.

⁷ Damin unseh̃u ya ngue di manda ah̃u Oj̃a, ne dami s̃h̃mb̃u ra z̃ithu, da 'dagui nangue'ah̃u.

⁸ Z̃ai damim b̃em̃hb̃u ngue 'darb̃u guí 'b̃uh̃mb̃u Oj̃a, ne z̃ai da hyut'a ni mb̃aih̃u b̃uya. Dami 'ỹesh̃u ỹu ts'oqui guí øth̃u, ne hingui yoho da b̃en ni mb̃aih̃u.

⁹ P̃e i jatho da du ma mb̃aih̃u nguetho dyú ts'om'bäi h̃u. Ne dan zomhb̃u, hingui sä dan thethoh̃u. Nu ma thedeh̃u dim pommi ra ts'oni, ne nu man johyah̃u dim pommi ra dumb̃ai.

¹⁰ Ne ga øth̃u ngue hin'ỹu ma ts'edi zeh̃eh̃u b̃u ja rá hmi Oj̃a. Ga äf̃u ra punbi,

janangue'a di pungah̃u ne di jaj̃u dan johyah̃u b̃uya.

Hin dan c'q̃man'uh̃u

¹¹ Ma zi cu ah̃u, o gadín c'q̃man'uh̃u, nguetho nu'bu gadín c'q̃man'uh̃u, masque guím b̃em̃hb̃u hingui ho rán t'edi Oj̃a i ãna dan hũej̃u. Ne nu'bu hin dí øth̃u rán t'edi Oj̃a, ãna gue'bu jase man t'edih̃u 'bu.

¹² P̃e h̃ont'a n'da sä di 'daj̃u ỹun t'edi, nguetho Oj̃a a, ne h̃ont'a sä da ỹan'a n'da ne i sä di jua'a n'da. P̃e ha dím b̃em̃hb̃u dỹu ojah̃u ngue sä ga ãmh̃b̃u ja yú ts'oqui 'da.

Hin dí hand b̃u ní 'ỹeh̃ man zaquih̃u

¹³ Mbähä dan 'yomf̃enih̃u ts'̃u ya, nguetho dí ãnthoh̃u: "Nuya ogue nixudi ga mbähä n'danni, dam 'b̃uh̃mb̃u n'da jeya b̃u, ne dam p̃eh̃mb̃u, ga t̃ah̃mb̃u," dadín 'ỹemf̃u.

¹⁴ P̃e hingui sä gam mamhb̃u tengu a, nguetho ya hin dí päh̃mb̃u 'be'a ga øth̃u, ne hin dí hand b̃u ní 'ỹeh̃ man zaquih̃u. Tengu tho n'da ra güi, guín nu, jab̃u, ne x̃ø gán nu, hin'ỹu b̃u. Njarb̃u n'da ra j̃ä'i.

¹⁵ P̃e nde'bu ga ãmh̃b̃u: "Nu'bu da nde Oj̃a, dam 'b̃uh̃mb̃u ts'̃u, ne din ja 'be'a da zä ga øth̃u b̃uya." Guehna gam mamhb̃u na ya.

¹⁶ P̃e dán 'ỹezeh̃eh̃u 'bu hin dá äf̃u Oj̃a 'be'a da zä ga øth̃u. P̃e ra ts'oqui a.

¹⁷ Nu'bu dí päh̃mb̃u a ran ho, ne hin dí øth̃u a, ra ts'oqui a 'bu.

5

N'da ran zofo i sih yu membeti

1 Damin 'yomfɛnihɯ ts'ɯ gyɯ membetihɯ, gan zombhɯ nɛ ga mbahmbɯ nguetho nts'utho ra 'yãnthɨ guin nuhɯ.

2 Nu'a 'bɛ'a gã guí pɛshɯ tengu'bɯ xɯ 'ya bɯ nam bɛn Ojã, nɛ ni hehɯ tengu'bɯ xɯn za yɯ zu'uɛ.

3 Nu ni mbɛtihɯ xɯn ts'om bɯ na nu Ojã a, nguetho nin ts'iyatehɯ a gní tɨmhɯ ɯ, nɛ hin gá pãhmbɯ nda'a xɯn ho xquí jafɯ. Nɛ gue'a dí jua ahɯ a tengu'bɯ ra sibi. Nɛ tengu'bɯ guidí munshɯ a ran ɯnbi guin nuhɯ 'bɯ ran zɛgui.

4 Gá hyät ni mbɛfihɯ hin gá juarpahɯ yán zäbi 'bɯ min xopɯ ni huãhɨhɯ. Nɛ nu'a ran zäbi gá cɔnba ni mbɛfihɯ, nɛ gue'a dí yãp ahɯ a. Nɛ nu'a rá ts'oni ni mbɛfihɯ bi 'yø Ojã tãte thoho rá ts'ɛdi, nɛ da hyã ra güenda nangue'ɯ.

5 Nu'ahɯ gãm 'bɯhmbɯ nangue nin johya zehɛhɯ nguécua ja ra ximhäi gyú ziyatehɯ. Nɛ bi zac ni mbɛihɯ tengu n'da ra ts'ɛdi. Pɛ gue'a dín ja'ahɯ tengu'bɯ ran thots'ɛdi 'bɯ rán zɛgui ra pa.

6 Nɛ nu'ahɯ guí cothɯ fädi ɯ nte in dupate, nɛ xø guí hohɯ bɯya, nɛ hin di mu.

Ga häthɯ 'bɛ'a i t'ørcahɯ

7 Janangue'a ma zi cu'ahɯ, nu'bɯ i t'ørcahɯ a, pɛ hin dan xømbɛihɯ, nɛ ga tømhbɯ gue'bɯ go bá ɛh ma Hmuhɯ ra Cristo. Tengu'bɯ dí tuhmbɯ yɯ hmudä ua ja ra häi, dí tømhbɯ hønt'bɯ go njãm'bɯ ba

ɛh ra 'ye, di hoqui 'bɛ'a gã xtá tuhmbɯ bɯya. Nɛ din ja a mi numanhohɯ din ja bɯya.

8 Janangue'a ga sɛthɯ hin dan xømbɛihɯ, nguetho ya him maya'a ba ɛh ra Hmu.

9 Ma zi cu'ahɯ, hin ga ɛmhɯ rá ts'oqui na n'da ma cuhɯ 'bɯ dín nuhɯ yɯn ɯnbi, nɛ xømhma di ɯngahɯ Ojã. Pɛ guim bɛmhɯ mi ts'utho da zø'a ra zɛ'mi ya.

10 Ma zi cu'ahɯ, gam bɛmhɯ gue bi hyät yɯn ɯnbi ɯ yú pøngahyã Ojã, nɛ ngutho ga häthɯ ɯ.

11 Nguetho dí pãhmbɯ majãpi ɯ i hät yɯn ɯnbi. Xtá øhmbɯ ngue bi hyät yɯn ɯnbi a ra Job, nɛ xɯn ngu ran ho bi t'ørpa m'bejua. Nguetho nu'a Ojã xɯn ngu rán huɛcate nɛ xɯn ngu rá mate.

12 Hnɛhi thoho hin ga uãspahɯ rá thuhu Ojã a mam hmansɛhɯ, xín ga ndønbahɯ rá thuhu 'bɛ'a man'da jaua ja ra häi ngue ga ɛmhɯ di zerca mam hmansɛhɯ. "Ha guí ɛc'yɛi a dí xi'i uague hin'na," ga ɛmthohohɯ. Janangue'a hin di ɯngahɯ Ojã.

Dan yãhɯ Ojã

13 Nu'bɯ dín nuhɯ ran ɯnbi, dan yãhɯ Ojã 'bɯ. O nu'bɯ dadín johyahɯ, dan tuhmbɯ n'da ra thuhu ngue dí ɛspahɯ Ojã.

14 Nu'bɯ xɯn ɯjɯ, ga xihmbɯ yɯ ngɯrbi bɯ ja ram pɛti ba ɛhɛ da 'yãp rá mfäts'i ra Hmu, nɛ da jajɯ ra aceite nangue rá thuhu ra Hmu.

15 Nɛ Ojã di 'uec'a ran ɯ dí hɛmfɯ, nguetho dá ɛc'yɛihɯ ba

ngue majuaṅni da yaṅjṁ 'bṁ má
äfṁ a. Nε nu'bṁ ma ts'oquihṁ a
dán hyɛnhdṁ, pε di pungahṁ.

¹⁶ Nε dan xih ma ts'oquihṁ
n'da ngu n'dajṁ, janangu'e'a
da zä dan 'yäfṁ rá mate Ojṁ
n'da ngu n'dajṁ, nε nu'bṁ xṁn
ṁ n'da da yṁm bṁya. Nguetho
xṁn ngu rá ts'edi da 'yøt' Ojṁ
'bṁ da 'yäp a majuaṅni n'dat'a
Ojṁ im bɛni, nε gue'bṁ di
bɛnba Ojṁ a i ädi.

¹⁷ Tengu a ra Elías, nu'a n'da
ra ja'i thoho tengu gahṁ, nε bi
hyaḥ rá mbṁi bi 'yäp Ojṁ ngue
hin din 'ye. Nε him bin 'ye ua
ja ra ximhäi gätho nhyunjeya
nε n'dato zṁna.

¹⁸ Nε xø bin yaui Ojṁ
mahø'n'a ngue bi 'yäp ra 'ye.
Nε bá pɛnh'na Ojṁ ra 'ye, nε
bi bøx yṁ hmudä ua ja ra häi
bṁya.

¹⁹⁻²⁰ Ma zi cu'ahṁ, nu'bṁ
n'da ra 'yɛc'yɛi da 'uepṁ ja ra
'yu xṁn juṅni, nε nu'bṁ da zä
ba sihṁ mahø'n'a, ga pṁhmbṁ
ngue dá yaṅbahṁ rá te a xí
'uegue. Nε madague'bṁ xṁn
ngu yú ts'oqui, pε bi mba ma
punbi.

1 PEDRO

Ná n'da ra sɔcuɔ bi 'yo't'a ra Pedro

Ran zɛngua

1 Nugä drá Pedrogä, ma 'bäigä'be ra Jesucristo. Dí pɛnh'nahɛ ra sɔcuɔ gyɛ 'yɛc'yɛihɛ ra Cristo, n'da'a n'danni gá mbähä ja ra häi Ponto nɛpɛ Galacia nɛpɛ Capadocia nɛpɛ Asia nɛpɛ Bitinia.

2 Nu ma Tahɛ Ojɔ maya'bu thofo bi huancahɛ, nɛ bi zänni da 'yɔrcahɛ yá t'uhni gahɛ. Nɛ bi 'uega ma mbühɛ a rá Hogandahi Ojɔ, nɛ bi mbän rá ji nanguejɛ a ra Jesucristo, guepɛ nan zä ga øthɛ a i xijɛ. Dí äp'a Ojɔ ngue man'da gui hyámhbɛ rá mate, nɛ man'da da hyu ni mbühɛ buya.

Ga tafɛ ran dɔte

3 Jamadi Ojɔ, ngue nu rá Ta ma Hmuhɛ ra Jesucristo, nɛ rá Ojɔ a. Nguetho xɛn ngu rán huɛcate bi jajɛ dám 'bühmbɛ ma'da'yo. Nuya dí pähmbɛ gan nuhɛ ran ho mazai, nguetho bi dambɛni ra Jesucristo.

4 Nɛ nuya dí tømhbɛ ɛ yɛ erencia dí 'dajɛ Ojɔ ngue m'be'ts'i bɛ mahɛts'i, nɛ njám'bu dim 'bedi, nɛ njám'bu dín ts'oni.

5 Nɛ nuya i fäjɛ Ojɔ nangue rá ts'edi, nguetho dí ɛc'yɛihɛ a. Nɛ ya i sänni da yänjɛ xɛn ho 'bɛ bi zøn ra pa ran zɛgui.

6 Nɛ nu'bu dí m bɛmhɛ ya, nɛ guehya ní 'dajɛ ran johya, madague'bu da du ma mbühɛ bu na sähɛ hønt'a go man ɛnbi 'da yɛ pa ya, 'bɛ da 'yɛn Ojɔ.

7 Tengu ra oro i ts'ä ngue ra sibi ngue din hogui. Nɛ ngutho ma t'ɛc'yɛihɛ i ts'ä, nɛ man'da di muui a xinda gue'a ra oro ngue dim 'bedi. Janangue'a di nɛcmanho ma t'ɛc'yɛihɛ 'bɛ bá peng ra Jesucristo, nɛ da numanhojɛ, nɛ di 'dajɛ ran ho, nɛ 'darbɛ dam 'bühmbɛ buya.

8 Nɛ nuya madague'bu hinga nán nuhɛ ra Cristo, pɛ ɛmmɛ guín numanhohɛ a. Nɛ madague'bu hin guín nuhɛ a ya, pɛ guí pähmbɛ majuani a. Janangue'a ɛmmɛ dadí johyahɛ, tengu tho'bu ya dí 'bühmbɛ ra Cristo bɛ mahɛts'i. Nɛ hin di jua ɛ mam hmansɛhɛ gam mamhbɛ a ran johya.

9 Nguetho ya dí dɛ'mi dí hámhbɛ a dí tømhbɛ, ngue da yänjɛ Ojɔ.

10 Guehna bi 'yo't'ɛ yɛ pøngahyɔ maya'bu ngue da yänjɛ rá mate Ojɔ. Nɛ bi hyádumbɛi min nde xtám badi xɛn ho 'be'a nam bøn a ram hma bi 'yo't'ɛ.

11 Min nde xtám badi jám'bu din ja a, nɛ nda'a ní pa din ja a bi man rá Hogandahi ra Cristo mi o yá mbui. Nguetho bi bɛnbi da 'yo't'i 'be'a da 'yøt' ra Cristo 'bɛ bi zøhø, ngue da nu ran ɛnbi ngue da tho, nɛ da t'ɛspa 'bɛ m'bejua.

12 Pɛ bi xi Ojɔ ɛ yɛ pøngahyɔ ngue hin da bɔsɛ, xinga gue'ɛ

y_u ja'i mi 'b_uhmb_u, p_egue
gue'a go i sij_u a ya nangue
ran ho ma'da'yo. N_e nu'_u
to bi xij_u na, bi ma nangue
rá Hogand_uhi bá p_enpa Oj_u.
N_e'_u yám 'b_ehni Oj_u mah_ets'i
ε_{mmε} in nde da b_udi 'b_e'a
nam b_on a i sij_u ya.

I xij_u Oj_u ngue xtán hoj_u

13 P_e nuya dan s_uh_u ga øth_u
a rán the_u a dí t_enhd_u, ngue
ga s_umz_eh_e ma mb_uih_u 'b_e'a
gátho dí m b_emhb_u. N_e h_ont'a
rá mate Oj_u ga t_omhb_u di 'daj_u
'b_u bá εh ra Cristo.

14 N_e ga øth_u 'b_e'a i xij_u Oj_u,
tengu y_u t'_uhni i øt'a i xih y_u
ta. N_e hin ga øth_u tengu mi
øth_u mam'bet'o ngue ma p_uh_u
zeh_eh_u 'b_u nte mi p_uhmb_u.

15 P_e g_u xtán hotho ga øth_u,
nguetho x_un hotho Oj_u ngue
bí zonca_u bi 'y_ot'e y_u t'_uhni
gah_u a.

16 Tengu nt'o't'i: "Xtán
hotho ah_u nguetho x_un hotho
g_u," bi 'y_en Oj_u.

17 P_e nu'b_u dí y_uh_u Oj_u,
dí εmf_u ma Tah_u. P_e gam
b_emhb_u nju_uantho da gurca_u
'b_e'a dá øth_u n'da ngu n'daj_u.
Janangue'a dam f_uhmb_u ngue
gan numansuh_u Oj_u gátho
y_u pa dí 'b_uhmb_u ua ja ra
ximh_ui.

18 Nguetho dí p_uhmb_u bi
y_uñj_u Oj_u nangue y_un t'_ot'e bi
x_unga ma tah_u s_uti thoho. P_e
hing ra mbeti í y_uñj_u a, nu'a
dim 'b_e'a.

19 P_e bi y_uñj_u ra Cristo 'b_u
mi du ngue bi mb_un rá ji, n_e
h_ont'a da z_u di p_o a n'da a.
Nguetho x_un hotho ra Cristo,
tengu n'da ra d_e'yo mi man

Oj_u maya'b_u ngue da 'b_ots'e,
p_e gue'a hing ra mb_edi n_e x_un
hotho.

20 Nu ra Cristo bi ts'änni
din y_unte 'b_u hin ní 'y_ot' ra
ximh_ui a Oj_u. N_e ran z_egui
ya ja bi n_equi ua ja ra ximh_ui
nanguej_u.

21 N_e nangue ra Cristo
bi z_ocua, gue'a dá εc'y_ei_u
Oj_u ya, ngue bi xox a ra
Cristo 'b_u mi du, n_e bi
'y_es_ui. Janangue'a dí p_uhmb_u
maju_uni di 'daj_u rán ho Oj_u dí
t_omhb_u ya.

22 Nuya nangue rá
Hogand_uhi Oj_u dá t_enhd_u ram
hma maju_uni, n_e gue'a dán
hoj_u a. N_e gue'a dán z_u ya
maju_uni ga hu_ec ma cuh_u.
Janangue'a mp_uh_u thoho dan
hu_ej_u n'da ngu n'daj_u nangue
gátho ma mb_uih_u.

23 Nguetho d_um 'b_uhmb_u
ma'da'yo nangue r_um hman
Oj_u da hy_ut'i maz_ui a, n_e
n_uñm'b_u di 'b_eh rá ts'edi a. P_e
nu ma teh_u bi 'dac ma tah_u
n_e ma mbeh_u, hinga gue'a da
hy_ut'i maz_ui a.

24 N_e nt'o't'i:
Tengu y_u paxi thoho y_u ja'i,
n_e gátho x_un ho 'b_e'a p_e'ts'i
tengu y_u d_oni y_u paxi.
P_e nu y_u paxi di hmanguí, n_e
y_u d_oni i h_oe.

25 P_e nu'a r_um hman a ra
Hmu n_uñm'b_u dim 'b_eh
rá ts'edi.
Gue'a ran ho ma'da'yo i sij_u a.

2

*Nu'a ra Cristo tengu n'da
ra do*

1 Jatho ga εsh_u gátho ran
εcpate n_e ra f_ehni n_e'b_u yoho

ma mbuih_u, ne ga esh_u ran ts'eya ne ran c'ate.

² Ne tengu y_u 'uere ngue ma'da'yo bim 'bui, ngue εmme i hon ra xi'ba da zi, ne ngutho ga øth_u, thocpa thoho ga homhb_u rá hogamhma Oj_a, ngue dín te x_un ho ma mbuih_u a.

³ Nguetho ya dá tĩmh_u a rá mate Oj_a nangue rámh_u hma, ne dá p_uhmb_u ngue x_un ho a.

⁴ Ne man'da gam bεmh_u ga cuath_u ra Cristo x_un ho, nu'a bi 'daj_u ra te. Madague'b_u i pa ma ucpi, tengu'b_u n'da ra g_udo di bunt'a n'da ra do, pe Oj_a bi huahni man'da di muui b_u da thøh rá ngu.

⁵ Tengu'b_u n'da ra do man'da di muui a ra Cristo b_u ja ra ngu, ne nuju i pa ma cuati gah_u buya, tengu'b_u dy_u doh_u, da 'yøju rá ngu Oj_a ngue hin di nequi. Ne yú mbäjä gah_u Oj_a, nguetho dí unhd_u Oj_a y_un t'unni gätho ma mbuih_u. Ne di thocpa a rá Ta man t'unnih_u a ra Cristo, janangue'a da numanho Oj_a u.

⁶ Ne nt'o't'i maya'b_u b_u ja rámh_u hman Oj_a nangue 'be'a da t'ørpa ra Cristo. Bi 'y_un Oj_a: Tengu'b_u drá ngurpagado dá huahna n'da ra do man'da di muui, ne dá hørp_u ja ma dongu b_u Sión, nub_u hap_u ja ma ts'edi, bi 'y_un Oj_a.

Ne nu'a to'o da guat'a, hin da mbε'ts' rá sä 'b_u bi nu ran juanbi,

bi 'y_un Oj_a.

⁷ Neju x_un ngu dadí muh_u nguetho dí cuath_u a ra Cristo.

Pe madague'b_u hin da guat'u 'da, pe guexta'a din ja tengu bi man Oj_a, ngue bi 'y_una:

Madague'b_u him bi numanho u 'da y_u g_udo a ra do,

pe da gop_u ja ma dongu, ngue man'da di muui 'b_u da thøh ma ngu,

bi 'y_un Oj_a.

⁸ Ne man'da mi hma:

Nu'a ra Cristo tengu'b_u n'da ra do ngue di ferp_u rá gua n'da, ne dim 'berp_u,

bi 'y_un ra t'ohni. Ne bi ts'änbi dim 'berp_u, nguetho hinguin nde da 'y_uc'y_ui ram hma nangue ra Cristo.

Yú t'uhni gah_u Oj_a

⁹ Pe nuju, Oj_a bi huancah_u bi 'yørcah_u tengu'b_u n'da'b_ui gah_u, ma'ueque ma mbuih_u. Ne gätho gah_u dy_u mbäjä gah_u bi 'dac ma ts'edih_u Oj_a, ne yú mbeti gah_u a. Nguetho in nde ga uhmb_u ngue mixte x_un ho Oj_a, ngue bá jugah_u b_u ja ra 'bexui mi 'b_uhmb_u, ne bi zixcah_u b_u ja rán nequi mahotho ya.

¹⁰ Nu'b_u mám'bet'o mi 'b_uhmb_u tengu'b_u dy_u hyoya t'uhnih_u, ne nuya dí 'b_uhmb_u yú t'uhni gah_u Oj_a. Pe nu mám'bet'o him mi p_uhmb_u rá mate Oj_a, pe nuya dá h_umh_u rá mate Oj_a ya.

Ga humbi ga øth_u ngue yú mbεfi gah_u Oj_a

¹¹ Ma zi cu ah_u, εmme dadí huεc'ah_u. Janangue'a nts'edi dí xi'ah_u ga øth_u tengu'b_u hin dy_u menguh_u ua ja ra ximhäi, hin ga øth_u rá pähä ma nyon 'yomfēnih_u ngue i ørcah_u ran s_ui ma mbuih_u.

12 Nε thocpa thoho dam fähmbu dan 'yomanhohu, nguetho in nuju u hingui pa Oja. Nε madague'bu i enju dyu ts'om'bäihü, pe xomhma thoho da zøn ra pa da 'yεspa Oja 'bu bi nu ran hocja'i dí ørpahü. Nguetho da zä da xocpa yú mbui Oja u.

13 Nε ga øthu a im man a ra ts'ut'abi ngue i 'bet'o ua ja ma häihü, janangue'a da hnuman ho ma Hmuhü ra Cristo buya.

14 Nε'u mi'da to'o gätho bi un yän t'edi ra ts'ut'abi, gätho ga εc'yēihü u. Nguetho i ja yú ts'edi di unba u to'o øt' yu ts'oqui, nε da numan ho u to'o øt' ran ho.

15 Nguetho nε'a Oja rá pähä a 'bu dí øthu a, nε gue'a dí 'yε'ts'u yun c'ate im man u yu 'yambui buya.

16 Nuya hingui ørcahu ra ts'edi ga tenhdü yän t'edi Oja, nguetho in ndeju mpähä thoho ga tenhdü. Pe hin gam bεmhbu gue'a ní jajü ga øthu yu ts'oqui a, pe man'da ga øthu ngue yú mbefi gahu Oja.

17 Nε gan numanhohu gätho yu ja'i, nε ga huεc ma mi'yεc'yēi hü, nε gan numansuhü Oja, nε ga εspahü ra ts'ut'abi i 'bet'o ua ma häihü.

Ga øthu tengu bi 'yøt ra Cristo bin unbi nangueju

18 Gyü 'yēhēhü nε gyü mbefihü dami 'yεc'yēi ni hmuhü 'bu gadí zεhmbü u. Nε'u yu hocja'i nε'u yu ts'om'bäi 'bu di un'nahü, gätho guin numansuhü u.

19 Nguetho man'da da numan ho ahü Oja 'bu gui hyäthü yun unbi 'bu nte man ts'o gá 'yøthu, pe bi un'nahü nangue guí tenhdü Oja.

20 Pe nu'bu gan nuhü ran unbi nangue ma ts'oquihü, nε ga häthü, pe hin gam bεmhbu ga tähmbü n'da ran ho nangue'a. Høntho dá jut ma ts'oquihü. Pe nu'bu ga häthü ran unbi nangue ran ho dí øthu, da numan hoju Oja.

21 Oja bi zänni ga häthü yun unbi tengu ra Cristo, bi nde bin unbi nangueju, nε bi 'yurcahü 'be'a ga øthu.

22 Nguetho nu ra Cristo njam'bu bi 'yøt' yu ts'oqui, nε njam'bu bi man yu fehni.

23 Nε nu'bu mi ts'ani, njam'bu bi dadi. Nu'bu mi mba ma εcpi, him bi ma dí co'ts'i. Him bi zu da zan yu ja'i, nguetho bi badi Oja da numan ho a.

24 Nu rá ja'i zεhe ra Cristo bi nu ran unbi nangue ma ts'oquihü 'bu mi 'dømp'ü ja ra za. Nε gue'a í thøgahü ma ts'on 'yomfēnihü a, nguεpü da zä ga øthu ran ho ya. Nu yun unbi bi zä 'bu mi tho, gue'a í yanju a.

25 Nuju dá 'behmbü ra 'yu, tengu yu dε'yo. Pe nuya bá penjü bu 'büh ma mbändε'yohü, nu'a i färca ma mbuihü.

3

Ran zofo bi sih yu xisu nε yú ndø

1 Nu'ahü gyü xisuhü, gui 'yεspa ni ndøsehü n'da ngu n'da ahü. Nε nu'bu 'da ni ndøhü hinguin nde da 'yεc'yēi

rám hman Ojã, pɛ nu'bu bi nu guí 'bɛmanhohɛ, xomhma thoho da zoni da 'yɛc'yɛi ɛ, nɛ hinga hnɛhi thoho ja a gui xihmbɛ 'bɛ hinguin nde da 'yøde.

2 Nguetho da nu ahɛ gadím fãhmbɛ ngue guín numansuhɛ Ojã, nɛ hin gui 'yomt'ɛnihɛ.

3 Nɛ nu'bu guím bɛni gan hoczɛhɛhɛ, pɛ nangue ni mbɛihɛ. Nɛ hin guim bɛmhɛbɛ nangue 'bɛ'a gã i ja'ahɛ thi ngue dí nɛcmanho ahɛ, ogue ni yãhɛ, ogue ni hehɛ gui hojɛ, ogue yɛ thebe, ogue yɛ ts'angu.

4 Pɛ gan hoczɛhɛhɛ ngue ni mbɛihɛ, ngue di nɛcmanhotho bɛ dá nu Ojã, ngue hin di nɛqui, nɛ nu'a njãm'bɛ dim 'bɛ a. Ngu'e'a hin gan 'yɛzɛhɛhɛ, pɛ gan johyahɛ nangue Ojã. Nɛ ɛmmɛ xɛn ngu di muui bɛ nam bɛn Ojã a.

5 Nɛ njabɛ mi øt' yɛ xisu mi 'bɛh maya'bɛ, ngue gue'ɛ yɛ 'yɛc'yɛi mi numansu Ojã, nu'ɛ mi hoczɛhɛ yá mbɛi ngue mi numansu yá ndø.

6 Tengu ra Sara bi 'yɛc'yɛi a rá ndø ngue ra Abraham, nɛ bi 'yɛmbi rá hmu. Nuya tengu'bɛ yá t'ixu ahɛ ra Sara 'bɛ guí øthɛ 'bɛ'a mi øt'e, ngue thocpa thoho gui 'yøthɛ ran ho nɛ nte gui suhɛ.

7 Nɛ ngutho dí xi'ahɛ, man 'yohɛ ahɛ, dam 'bɛmanhohɛ ma xisuhɛ nangue ran 'yomfɛni bi 'dajɛ Ojã. Ga pãhmbɛ hin'yɛ yá ts'ɛdi yá jã'i ɛ yɛ xisu, janangue'a ga fãhɛ ɛ. Nɛ gan numansuhɛ ɛ,

nguetho n'dat'a rá mate Ojã i conhui rá xisu n'da ran 'yohɛ, ngue n'dat'a ra te ma'da'yo. Nɛ nu'bu hin dam 'bɛmanho ma xisuhɛ, hin da 'yømanho ma ndehɛ Ojã 'bɛ.

Ga øthɛ a di bɛnga ma mbɛihɛ Ojã

8 Nɛ gãtho gahɛ n'dat'a gam bɛmhɛbɛ n'da ngu n'dajɛ, nɛ gam bɛmhɛbɛ tengu'bɛ 'da dá sãhɛ 'bɛ'a i sä a n'da. Nɛ dan huɛjɛ n'da ngu n'dajɛ, nɛ din ja ma yembɛihɛ, nɛ hin dan 'yɛzɛhɛhɛ n'da ngu n'dajɛ.

9 Nɛ hin ga cospahɛ ran ts'o 'bɛ 'bɛi to da 'yørcahɛ ran ts'o, xín ga cospahɛ ran ts'ante 'bɛ 'bo'o da zanjɛ. Pɛ ga äfɛ ran jãpi tengu thoho i ørcahɛ Ojã, bi zoncahɛ di 'dajɛ rán jãpi.

10 Nguetho nt'o't'i:
Hønt'a go to'o in nde dim 'bɛmanho, nɛ da nu yɛ pa xɛn ho,
pɛ i jatho da zãm rá jãni nangue ran ts'o,

nɛ xín da man yɛ fɛhni.

11 Nɛ da hyɛ a ran ts'o, da 'yøt' ran ho.

Nɛ hin da nde dim 'bɛh yán suihɛ, pɛ ɛmmɛ da hy-
oni 'bɛpɛ dí hocpa rá mbɛi rá mijã'iui.

12 Nguetho nu ra Hmu in nu-
manho ɛ to i øt' ran ho,
nɛ i ømanho 'bɛ ja a äpi,
pɛgue da zɛ ɛ øt' ran ts'o,
bi 'yɛn rá t'ohni.

13 Pɛ to'o maha di ɛngahɛ 'bɛ dan ɛhya ga øthɛ ran ho.

14 Pɛ madague'bɛ ga sãhɛ ran ɛ 'bɛ dí øthɛ ran ho, pɛ gue'a man'da ná tĩmhɛbɛ rán ho Ojã a. Janangue'a hin ga suhɛ 'bɛ

in nde di pijã ɯ 'da, xín da du ma mbũihũ.

15 Pɛ hõntho gan numansuhũ ra Cristo mbo ma mbũihũ, ngue ma Hmuhũ a. Nɛ thocpa thoho dan sãhũ ga xihmbũ 'bɛ'a dí ɛç'yɛihũ 'bũ 'bo'o da 'yãngahũ. Pɛ jante thoho ga xihmbũ nɛ gan numansuhũ ɯ.

16 Nɛ thocpa thoho ga øthũ a di bɛnga ma mbũihũ Ojã. Janangue'a da mbɛ'ts' yú sã to'o di c'ãman'ũ ran ho dí øthũ 'bũ dí tɛnhdũ ra Cristo.

17 Nguetho man'da xũn ho 'bũ gue'a ran ho ná sãhũ ran ɯnbi, 'bũ da nde Ojã, xínda gue'bũ ga sãhũ ran ɯnbi nangue ma ts'oqui zɛhɛhũ.

18 Nɛ'a ra Cristo bin ɯnbi, nɛ njãm'bũ bi 'yõt' yũ ts'oqui. Pɛ n'dandĩ thoho bi du nangue ma ts'oquihũ, guejũ dyũ ts'om'bãihũ, nguetho bi nde da zixcahũ bũ bí 'bũ Ojã. Nɛ majuãni bi tho rá ngøc'yɛi, pɛ nu rá mbũ guexta'a mi 'bũ.

19 Nɛ nu rá mbũ ra Cristo 'bũ mi du, bi mba bi zop yú mbũ ɯ xũn du ngue ofãdi.

20 Ngue yú mbũ yũ jã'i nangue ɯ ngue him bi 'yɛç'yɛi Ojã 'bũ maya'bũ thoho. Pɛ Ojã mi tøm'i xtã 'yɛç'yɛi gãtho ní 'yõt' ra barco ra Noé. Guerpũ bi zã bin yãn ɯ zi hyãto njã'i thoho, bi bong 'bũ min ja ran ts'ɛmbi, nangue ra dehe ra dãmãnt'i.

21 Nɛ nu ran xixyã nam bõni, nɛjũ dãm pomhbũ ran ts'ɛmbi nangue bi dãmɛni ra Jesucristo. Nɛ nu ran xixyã hinguin nde da ma ngue i pa m'be't'e ma jã'ihũ ngue ra häi, pɛ nam bõni dí äfũ Ojã di hoga

ma mbũihũ.

22 Nɛ nuya, nu ra Jesucristo bi mba mahɛts'i, darbũ di mandau i bũ ja rá ts'ɛdi Ojã. Nɛ nu'ũ gãtho yũ ts'ɛdi i 'bũ i su a ra Cristo, nguetho hõnt'a i ja rá ts'ɛdi xinda gue'ũ yãm 'bɛhni Ojã mahɛts'i nɛ yũ zĩthũ.

4

Dan darbãhũ rá mate Ojã

1 M'bet'o thoho dan sãhũ din ɯnba ma ngøc'yɛihũ tengu ra Cristo, nɛ gue'a ní tãc yũ ts'oqui a. Nguetho nu'a to bin ɯnba rá ngøc'yɛi, him man da nde yũ ts'oqui a.

2 Nɛ gãtho mi'da yũ pa dí 'bũhmbũ ua ja ra ximhäi, hin dãm 'bũhmbũ nangue ma pãhä zɛhɛhũ, pɛ dam 'bũhmbũ ga øthũ rá pãhä Ojã.

3 Dã xõt'a dá øthũ rán t'õt'e ra ximhäi, midĩ hohũ ran 'yomt'ɛni, nɛ mi øt' ma pãhä zɛhɛhũ, nɛ mi minhũ, nɛ madín sixhũ bũ ja yũ calle nɛ mi mbahmbũ bũ, nɛ dãm munshũ bũ dãm minhũ, nɛ mi thãndehũ yũ pøte, pɛgue Ojã him bi zãnni ga thãndehũ ɯ.

4 Nɛ nu'ũ 'bũcua ja ra ximhäi hingu i sã da bãdi hanja hin dí øthũ ran tonto tengu i øt'ũ, janangue'a i sanjũ ɯ ya.

5 Pɛ Ojã di ɯnba ɯ to i sanjũ, nguetho di juãba Ojã ɯ 'bũ nɛ'ũ xũn du.

6 Nɛ nu yũ jã'i xũn du ya, bi sih ran ho ma'da'yo 'bũ mi 'bũ, ngue'a í zã bi un Ojã ra te yú mbũ ɯ, madague'bũ ya xũn du yú ngøc'yɛi. Nɛ gue'a

rán sãui nangué yá ts'oqui, nangué gátho yá ja'í i tu.

7 Nuya bi zõn ra pa ran zegui. Janangué'a dan 'yomfɛnihɛ xɛn ho, nɛ ga sãnzɛhɛ ma mbɛihɛ, ngue da zã thocpa thoho dan yãhɛ Ojã bɛya.

8 Nɛ m'bet'o thoho ga ɔthɛ ngue ɛmmɛ dan huɛjɛ n'da ngu n'dajɛ. Nguetho nu'a to'o ja rán huɛcate, di punba rá ts'oqui rá mijã'iui, madague'bɛ xɛn ngu yá ts'oqui.

9 Dan säyabahɛ n'da ngu n'dajɛ bɛ ja ma ngumhbɛ nangué ma pähä zɛhɛhɛ.

10 Nɛ 'da dãm fáxtahɛ n'da ngu n'dajɛ nangué rá 'bɛfi Ojã 'dahma 'dan'yo bin 'dajɛ, gue dan darbahɛ a rá mate Ojã 'dahma 'dan'yo ngue dá hamhbɛ.

11 Nɛ nu to bin t'un ra 'bɛfi da mamp'a rá m hman Ojã, da ma tengu'bɛ da guesɛ Ojã da ma. Nu to bin t'un ra 'bɛfi da mbãx'ɛ mi'da, da mbãts'i nangué ra ts'edi xɛn ho bi un'na Ojã. Ngué'a da nde dí 'yɛspa Ojã a 'bɛ'a gátho ɔt'e, nangué dí tɛnhɛ ra Jesu-cristo, nu'a mixte thoho, nɛ i ja rá ts'edi gátho yá pa mazãi.

Gan nuhɛ ran ɛnbi nangué dí tɛnhɛ ra Cristo

12 Ma zi cu'ahɛ, hin ga hyonya thohohɛ 'bɛ i ts'ãjɛ yɛn ɛnbi nts'edi, nɛ hin ga ɛmhɛ, hague in ja a ya.

13 Pɛ dan johya thohohɛ, nguetho dí comhbɛ yãn ɛnbi ra Cristo. Nɛ nu'bɛ bi nɛqui xɛn ho rá ts'edi, man'da xɛn ngu ran johya gan nuhɛ bɛya.

14 Nu'bɛ pa ma ɛgui gahɛ nangué dí tɛnhɛ ra Cristo, pɛ majãpi gahɛ, nguetho mixte thoho rá ts'edi rá Hogandãhi Ojã dín nuhɛ bɛya. Nɛ madague'bɛ di ɛcpa ra Cristo ɛ 'da, pɛ nujɛ dí ɛspahɛ a.

15 Pɛ nu'bɛ gan hotɛhɛ nɛ gam pɛhɛ, ogue n'da ran ts'o ga ɔthɛ, ogue sä dan thɛnthɛ 'bɛ'a ɔt' ma mijã'ihɛ, ga pɛ'ts' ma sähɛ 'bɛ, nɛ gan nuhɛ ran ɛnbi nangué a ra ts'oqui dá ɔthɛ.

16 Pɛ nu'bɛ dín nuhɛ ran ɛnbi nangué dí tɛnhɛ ra Cristo, hin ga pɛ'ts' ma sähɛ 'bɛ. Pɛ ga ɛmfɛ jamadi Ojã, ngue dí pähmbɛ ngue dí tɛnhɛ ra Cristo.

17 Nguetho bi zõn ra pa ya di dɛ'mi ɔt' rán ts'ɛmbi Ojã. Pɛ rá mbɛdi thoho gahɛ i ɔrcahɛ ran ts'ɛmbi, ngue yá t'uhni gahɛ a. Pɛ ts'utho dín nuhɛ. Pɛ nu'ɛ hingui ɛc'yɛi rá m hman Ojã, xɛn ngu 'bɛ'a gã da nu ɛ 'bɛ bi zõn ra pa da 'yɔt'e xɛn ho rán ts'ɛmbi Ojã.

18 Nɛ ɛmmɛ xɛn ngu yɛn ɛnbi gan nuhɛ bɛ dí pɔjɛ Ojã, ngue dyɛ 'yɛc'yɛihɛ, nguetho ja'bɛ n'dandɛ hin dí ɔhmbɛ a i xijɛ. Nɛ 'bɛh mi'da 'bɛ xingui ts'ɛ nde da 'yɔde, nɛ i san Ojã. Nɛ nu'ɛ hin da zã dim pɔ ɛ.

19 Janangué'a nu'bɛ dí sähɛ yɛn ɛnbi bi zãngahɛ Ojã, pɛ ga dãh ma mbɛihɛ Ojã di jaman-sujɛ. Nɛ njãm'bɛ da hyɛgahɛ, nguetho gue'a bi 'dajɛ ra te. Nɛ ga thoqui ga ɔthɛ ran ho.

5

Di jamansu yá dɛ'yo Ojã ɛ yá ngurbi

1 Nuya n'da ram hma dí xi'ah_u, yá ngarbi ah_u y_u 'yεc'yεi. Necä drá ngarbigä, dá nuse ra Cristo 'b_u mi du, necä ga comhb_u ran japi din 'daj_u m'bejua.

2 Ma mi ngarbi ah_u dy_u mbändε'yoh_u, dí xi'ah_u ya, jatho ga jamansuh_u yá dε'yo Ojā, nguetho 'yo ma güendah_u ga jamansuh_u u. Ne hin gam bεmh_u i t'orcah_u ts'edi, pεgue gam bεmh_u ma pähä zehεh_u ga øth_u. Ne hin nangue a din jurgah_u ngue dy_u ngarbih_u, pε nangue a dín numanho sεh_u a.

3 Ne hin ga sathoh_u yá t'ahni Ojā har_u dí 'b_uhmb_u n'da ngu n'daj_u, pε janate tho ga uth_u ra 'yu nangue man t'øt'e zehεh_u.

4 Ne nu'b_u bi nequi ma Hmuh_u dyá mbändε'yoh_u, dí 'daj_u ran japi ngue ga tåhmb_u, ngue hin jam'b_u din thegue.

5 Ngutho ah_u man 'yoh_u ah_u, dami 'yεc'yεih_u 'be'a im man y_u dāc'yεi ngue ni ngarbih_u. Ne gätho ah_u gan umhb_u da si ah_u n'da ngu n'da ah_u. Ne njam'b_u gan 'yεzehεh_u, nguetho:

Da z_u Ojā a din 'yεts'i,

pε di un rá mate a to'o hin din 'yεts'i.

6 Janangue'a ga øth_u ngue hin'y_u ma ts'edi zehεh_u b_u ja rá hmi Ojā, gam bεmh_u hønt'a ja rá ts'edi xinda guej_u. Janangue'a da 'yεsca zehεh_u Ojā 'b_u bi zøn ra pa.

7 Ne ga xihmb_u Ojā gätho ma dumb_uih_u, nguetho di jamansuj_u a.

8 Damín äthāh_u x_un ho, ngue damím fāhmb_u, nguetho nu man sūih_u ra zīthu i 'yo ua, tengu n'da ra zate i 'yo, in cūε, i honi to'o da za.

9 Pε dami sūhmb_u a ra zīthu nangue rá ts'edi Ojā guí εc'yεih_u. Ne gam bεmh_u ngue n'dat'ū y_un unbi dín nuh_u ma mi'yεc'yεih_u ngue gätho ra ximhäi.

10 Pε nu Ojā εmmε x_un ngu rá mate, bi zoncah_u ga comhb_u rá ts'edi mixte gätho y_u pa mazāi, nangue dí 'b_uhmb_u ra Cristo. Pε m'bet'o thoho dan unbah_u ts'ū, ngue di hoga ma mbūih_u Ojā, ne di hāt ra ts'edi ma mbūih_u, ne di jaj_u dan zāmh_u x_un ho b_u.

11 Nu Ojā nte hεmbi, gätho da zā da 'yøt'e, gätho y_u pa mazāi. Ne gue'a gam bεmh_u a ya.

Rán zεgui ran zεngua

12 Dí penh'nah_u ra søcuā i ja ua, ngue da gāx a ra Silas, nuna n'da ma cuh_u ngue da zā ga εc'yεih_u a man a. Nuna ra søcuā ja ua, hingui ngu 'be'a ma, n'da ran zofo thoho, ne dí xi'ah_u majuāni rá mate Ojā a guí tenhd_u. Janangue'a damín zāmh_u b_u.

13 I penh'nah_u ran zεngua ni cuh_u i 'b_ucua Babilonia, nthahni nangue Ojā, tengu ah_u. Nehna ra Xuua Marcos di zεngua ah_u, tengu'b_u ma ts'un't'ū na.

14 Ne zāi gan zohmb_u n'da ngu n'da ah_u nangue ran huεcate. Ne dín nde da hyu ni mbūih_u nangue guí tenhd_u ra Cristo. Ne gue'a gam bεmh_u a ya. Hønt'a dí xi'ah_u ya.

2 PEDRO

Ná yoho ra sɔcuɔ bi 'yo't'a ra Pedro

Ran zɛngua

1 Nugä dra Simón Pedrogä, rá 'yɛhɛgä ra Jesucristo, nɛ ma 'bäigä'be a. Dí pɛnh'nahɯ ra sɔcuɔ ja ua, ngue gätho n'dat'a dí ɛc'yɛihɯ a bi zāngahɯ Ojɔ. Nɛ 'da nan zimanhogdahɯ Ojɔ, nguetho 'da í hoga thohohɯ ra Jesucristo, nu'a ma Ojɔhɯ a nɛ mam pørpatehɯ a.

2 Dí äp Ojɔ man'da gui pɔhmbɯ a, nɛ ma Hmuhɯ ra Jesús. Nɛ man'da gui hyɔhmbɯ rá mate, nɛ man'da da hyu ni mbɯihɯ bɯya.

Nu Ojɔ i ørcahɯ dan jahɯ tengua

3 Nu rá ts'edi Ojɔ bi 'dajɯ 'bɛ'a gätho ga homhbɯ ngue dam 'bɯhmbɯ ra 'da'yom'bɯi, janangue'a bi zä bɯ dá tenhdɯ Ojɔ. Nguetho dá pɔhmbɯ a bi zoncahɯ 'darbɯ dam 'bɯhmbɯ bɯ bi ja rá ts'edi mixte.

4 Nɛ nangue rá ts'edi i ørcahɯ ran ho mixte thoho ngue mím ma, nguetho i ørcahɯ dan jahɯ tengua, ngue in yɔnjɯ bɯ ja rá ts'o'yu ra ximhäi i øt' ran ts'iyate.

5 Nɛ nu'bɯ dí pɔhmbɯ in yɔnjɯ Ojɔ nangue ra ts'o'yu, ɛmmɛ ga hɔdumbɯihɯ ga øthɯ 'bɛ'a mangua 'bɯ. Ya dí ɛc'yɛihɯ rá mate bi hogahɯ. Pɛ hinga hønt'a, nuya ga øthɯ yɯ hogant'øt'e. Nɛ hinga hønt'a ga øthɯ yɯ hogan t'øt'e,

pɛ man'da ga homhbɯ dan xähmbɯ ga pɔhmbɯ rá 'yu Ojɔ.

6 Nɛ hinga hønt'a dan xähmbɯ rá 'yu Ojɔ, pɛ man'da ga sɔmzɛhɛ ma mbɯihɯ. Nɛ hinga hønt'a ga sɔmzɛhɛ ma mbɯihɯ, nɛ man'da ga sɛthɯ. Nɛ hinga hønt'a ga sɛthɯ, nɛ man'da hønt'a Ojɔ gam bɛmhmbɯ.

7 Nɛ hinga hønt'a ga øthɯ ngue gam bɛmhmbɯ Ojɔ, nɛ man'da ga fäx ma mi 'yɛc'yɛihɯ. Nɛ hinga hønt'a ga fäx ma mi 'yɛc'yɛihɯ, nɛ man'da ga huɛjɯ gätho yɯ ja'i.

8 Nɛ nu'bɯ ɛmmɛ ga humbi ga øthɯ ɯ im mangua, dyɯ hoga mbɛfi gahɯ a ma Hmuhɯ 'bɯ, nɛ da zä ga fäx ma mi ja'i hɯ bɯya, nguetho dí pɔh ma Hmuhɯ ra Jesucristo.

9 Pɛ nu'bɯ hin ga øthɯ ɯ im mangua, hin dí cɯthɯ xɯn ho ran nɛqui ma mbɯihɯ 'bɯ. Nguetho dí pumbɛni thohɯ ngue m'bɛ't'e ma mbɯihɯ nangue yɯ ts'oqui mi øthɯ.

10 Pɛ ma zi cu'ahɯ, ɛmmɛ ga hɔdumbɯihɯ ga uhmbɯ ngue yú thahni gahɯ Ojɔ, ngue bi zoncahɯ a. Nɛ nu'bɯ din jabɯ ga øthɯ, hin hapɯ ga tɔnjɯ 'bɯ.

11 Nɛ din johya Ojɔ 'bɯ dá cɯthɯ bɯ di manda rá ts'edi mazɔi a ma Yɔntehɯ ma Hmuhɯ ra Jesucristo bɯya.

12 Janangue'a thocpa thoho dín nde ga bɛn'nahɯ na mangua, madague'bɯ gui pɔhmahɯ a, nɛ gui zɔnthɯ bɯ ja ram hma majuɔni ngue bi si ahɯ.

13 Pɛ man'da xɯn ho 'bɯ ga thoqui ga 'yomfɛni ahɯ, ngue

gätho yu pa dí 'bucä ua gätho ma ngøc'yëi, ga ja ahü guim bëmhhü a dá xi'ahü.

14 Nguetho mits'utho da zøn ra pa ngue ga soh ma ngøc'yëi, ngubü bi xicä ma Hmuhü ra Jesucristo.

15 Janangue emme dí humbi dí xi'ahü, n'damhma thocpa thoho guim bëmhbü a 'bü dá mbagä.

Dá nuhe rá ts'edi mixte ra Cristo ngue ma däsehe

16 Nugä xtá xi'ahü nangué rá ts'edi ma Hmuhü ra Jesucristo, din ja 'bü bá xcua mahøn'a a. Hinga ngu mi'da yu jã'i im bënse 'da yu cuento ngue ní hyät'a n'da. Pe nu'a dá nuhe, gue'a dí m mamhbe a. Ne gue'a xtá xi'ahü a, nguetho dá nushe rá ts'edi mixte ra Cristo ngue ma däsehe.

17 Gue'bü má øhmbe n'dandj rá nde Ojã bí 'yëh mahçts'i mixte thoho, ne gue'a í 'yëspa a rá Ts'ant'ü 'bü mi 'yëna: "Guehna ma Ts'ant'ügä na, ngue emme dadí huçcä na, ne ní hyu ma mbü na," bi 'yëh Ojã. Ne bi japi emme bi necthoho.

18 Ne majuani dá øhmbe rá nde Ojã bí 'yëh mahçts'i, nguetho 'darbü mi 'bühmbe ra Jesucristo bü ja ra t'øhø guepü bin yã.

19 Janangue'a man'da da zã ga pãhmbü majuani a mi hman bü ja yü søcuã yu pøngahyã maya'bü, ngue mi ma nangué ra Cristo ba çhë, ne din ja rá ts'edi mixte. Ne nu ram hma man t'o't'i, xøn ho 'bü thocpa thoho ga honi

ga pãhmbü, tengu'bü ra nyot'i di yot'ua ja ra 'bexui, gue'bü go bi zøn ra pa ngue da mbüdi gan nuhü yu hmepyã ngue udi ya ba epü ra Hmu, ga pãhmbü xøn ho 'be'a man t'o't'i büya.

20 Ne m'bet'o thoho ga pãhmbü ngue xinga n'da ra jã'i sä da bãse n'da rá t'ohni Ojã 'bü hin nangué a rá Hogandãhi di zedi.

21 Nguetho nu'ü yü pøngahyã Ojã ma'ueque yü mbüi, him bi bënse a ram hma bi 'yo't'ü, pe guese a rá Hogandãhi Ojã bi bënbi 'be'a bi 'yo't' 'bü mi 'yo't' rãm hman Ojã ü.

2

Dim 'büh yu hyäte xänbate

1 Ne mi 'bühmbü 'da yu hyäte pøngahyã yu jã'i israel maya'bü, ngutho ahü, gam 'bühmbü 'da yu hyäte xänbate. Ne yu zãndate tho, nguetho di cüt' yüm hmanse 'bü im man rãm hman Ojã. Ne nangué ü yüm hma dí m 'be'a n'da ü. Ne hingui ørpa rá pãhä a ra Hmu ngue bi gurba yü ts'oqui. Janangue a jã xøn dãmbeñi, ya xím 'bedi.

2 Ne xøn ngu da den'na dí 'yøt' yü pãhãzehe ü yu hyäte xänbate. Janangue da mba nthenni thoho a ra 'yu majuani.

3 Ne emme da nde da hyä ahü nangué yüm hma mahotho, nguetho da nde gui juthü ü. Pe ya maya'bü thoho bi ts'änni da nu yøn ünbi ü, tengu øt'ü, ne guehma da

nu nguetho hingui pa ma pumbɛni 'bɛ'a da nu.

4 Nguetho xinga gue'u yám 'bɛhni Oja mahɛts'i bi yám 'bɛ mi 'yɔt' ra ts'oqui. Nɛ'u bi hyɔtpɔja ra 'bɛxui, bi dɔt'i con yɛ cadena, guerpɛ bi got'u, da dɔmp'u ran juɔnbi.

5 Nɛ xím bi yɔn yɛ ja'i 'bɛ maya'bɛ a Oja, hinda hɔnt'a ra Noé, ngue bi 'yɛc'yɛi Oja, nɛ bi xih yɛ ja'i xtá 'yɔt' ran ho. Nɛ hɔnt'u yotonja'i min 'yohɛ ra Noé bi yɔn Oja 'bɛ mam bá pɛnh ra 'ye, bin ja ra dɔmbunt'i gátho ra ximhái nangue u yɛ ts'om'bái mi 'bɛi.

6 Ximangutho a ra hnini Sodoma nɛ Gomorra, bi nu ran ts'embi nɛ bi gohi bim 'bospi u. Janangue'a nu Oja i urcahɛ 'bɛ'a din jap u yɛ ja'i hinguin nde da dɛn Oja.

7 Pɛ bi yɔn a ra Lot ra hocja'i a. Nɛ nu'a ɛmme madin xɔmbɛi nangue u yán t'ɔt'e u mi sánzɛɛ 'bɛ'a mi ɔt'e.

8 Nɛ ɛmme madi unba rá mbɛi a ra hocja'i, nguetho n'dapa ngu n'dapa min nu yán t'ɔt'e xɛn ts'o nɛ mi ɔh yú ts'ore 'bɛ 'darbɛ mi 'bɛhmbɛ bɛ ra hnini Sodoma.

9 Janangue'a dí pɔhmbɛ ja rá ts'edi Oja i fɔrpa yú mbɛi u to'o mbɛn Oja, hin da 'yɔt'e tengu ɔt' yɛ ts'om'bái 'bɛ 'darbɛ i 'bɛhmbɛ. Nɛ i ja rá ts'edi Oja da gorbɛ ja ran unbi u yɛ ts'om'bái, nɛ ya in nu ya gátho yɛ pa tɔmp'u ran juɔnbi u.

10 Nɛ nu'u 'da i ɔrpa yú pähä yú ngɔc'yɛi, man'da da nu ran unbi u. Pɛ di ts'on yú mbɛi nangue i ɔzɛɛ yú pähä zɛɛ, nɛ

i san ma Hmuhɛ ra Cristo. Nu'u yɛ zambɛi u, nɛ yɔn 'yɛts'i u, i thenda u to'o ja yán t'ɛdi, nɛ hingui su.

11 Pɛ nu yám 'bɛhni Oja mahɛts'i man'da i ja yú ts'edi nɛ yán t'ɛdi xinda gue'u yɔn 'yohɛ i sante, pɛ i su di cospa ran ts'ante u go i sante, nguerpɛ ja rá hmi Oja.

12 Tengu yɛ zu'uɛ i 'bɛcua ja ra ximhái, i ts'ánba u ngue da fɛnt'i nɛ ma zä dim 'bɛdi, nɛ ngutho u yɛ hyäte xánbate. Nɛ i sani 'bɛ'a hingui pɔdi. Nɛ nu'bɛ bi du, hɔnt'a ran unbi mazai da nu.

13 I ɔt' ran ts'o, pɛ hɔnt'a ran unbi da dɔhɔ. Nɛ im bɛni ngue ran johya 'bɛ di thoc'a ní 'yɔt' yú pähä zɛɛ gä ra pa. Nɛ nu'u tengu yɔn ts'oni nɛ yɛ mbɛdi bɛ guidím petihɛ, nguetho di johya i ɔt' yú pähäzɛɛ 'bɛ guí sihmɛhɛ u.

14 Nɛ hɔnt'a ran 'yomt'ɛni im bɛm 'bɛ i hand yɛ xisu, nɛ njam'bɛ sä da 'yɛ'ts' yú ts'oqui. I hăt'u 'da hinga na ɛc'yɛi xɛn ho, nguetho nu'u thocpa thoho yɛ ziyate. Pɛ Oja di unba u.

15 Nguetho bi zoh ra 'yu xɛn juɔni, bi mbasɛ bɛ ma'ueni. Nɛ i tɛn ra 'yu mi tɛn ra pɔngahya Balaam, rá ts'unt'u a ra Beor, nu'a ɛmme madí ho din ju't'i nangue yɛ ts'oqui mi ɔt'e.

16 Pɛ bi hɛcpa Oja 'bɛ n'dandj, ngue bi japi bin yá rá fani hingui sä din yá. Pɛ bin yá rá fani ngue bi hɛcpa a ra pɔngahya, ngue hin da 'yɔt'a ra ts'oqui mi ɛna xtá 'yɔt'e.

17 Pɛ nuya yɛ hyäte ya,

tengu n'da ra hyädo ξna i po b_u ra dehe, pε nte po b_u. Nε tengu y_u güi i tuxta ran dähi, sä ξna din 'ye. Nε nts'änni ra 'bexui man'da x_um pothi da nu _u, tengu _u, gätho y_u pa mazai.

18 Nguetho εmme x_u ngu 'be'a ma, pε hin'y_u 'be'a nam b_oni. Nε i hät y_u jä'i mi ξna xtá 'uep_u ja ra ts'o'yu. Nε x_o i xifi dá 'y_oth_u y_u ts'oqui, nε εmme da 'y_orpa yú pähä yú ng_oc'y_ei, nε im b_eni nte din japi.

19 Nε i xifi, mathøgue thoho ah_u, njon da zamp ah_u 'b_u gui tengahe, sä ξna. Pε i fεhni _u, nguetho guesε _u i sam ra zithu _u. Nguetho nu'b_u bi dap ra ts'oqui n'da ra jä'i, ya rá 'y_ehε ra zithu a b_uya, nε hingui sä da mba mathøgue nangue yú ts'oqui.

20 Nguetho nu'b_u n'da ra jä'i bin ya_uni nangue rá ts'o'yu ra ximhäi, nangue bin xäh rám hma ma Hmuh_u mam pøteh_u ra Jesucristo, pε nu'b_u da mbengui mahøn'a, hingui sä da b_om b_u ja y_u ts'oqui mahøn'a a. Nε nub_uya man'da x_un ts'o da 'y_ot'e xinda gue'a mi øt' 'b_u him mi pa_h ra Cristo.

21 Janangue'a nu'_u to bi mbenc 'b_u ya mi d_u'mi da b_u'a ra hoga'yu, man'da x_un ho 'b_u hin xtí d_u'mi, nguetho bi hyεtho rá hogant'εdi Ojä 'b_u mi sänbi.

22 Nε bi 'y_ot'e tengu man t'o't'i: "Tengu'b_u n'da ra fo'yo bi zi mahøn'a yú ts'odi xí zani. Nε tengu'b_u n'da ra ts'udi bi 'yo mahøn'a ra b_ohäi 'b_u xín hi."

3

Ra Cristo bi ma majuqni ba εh mahøn'a

1 Ná yoho na ra søcuä dí ot'ah_u ya, ma zi cu'ah_u. Nε nu gätho yoho y_u søcuä n'dat'a dím b_eni man'da ga b_en'na ni hogan 'yomfεnih_u.

2 N'damhma guim bεmh_u _u y_um hma mi ma mam'bet'o _u yú pøngahyä Ojä. Nε guim bεmh_u mam hmamhbe dá xi'ahe, ma 'bäi gähe ma Hmuh_u ra Jesucristo, nε ma pørpateh_u a.

3 M'bet'o thoho ga pa_hmb_u 'be'a din ja 'b_u rán zεgui y_u pa. Di nequi 'da y_u 'y_uspate da denthoho ra 'yu majuqni, gue'_u zai øt' yú pähä zεhε.

4 Nε da 'y_ena: "Hap_u gán ya_hu ngue bi xi'ah_u ra Jesucristo ba εh mahøn'a, nε hin jam'b_u i sä ba εhε. Nε gue'b_u go mi 'b_u _u ndu ma ngarba bøtah_u maya'b_u thoho, guexta'a i ja, gue'b_u go rá mb_udi ra ximhäi," da 'y_ena.

5 Pε nu'_u 'da i ξna, i ξna nguetho di pumb_eni tho 'be'a bin ja maya'b_u, nε hinguin nde da b_udi, ngue bi juah ra ximhäi Ojä nangue ra dambant'i. Nguetho xí 'y_ot' Ojä mahεts'i nε ra ximhäi nangue rám hma. Nε bi japi bi b_ox p_u ja ra dehe a ra häi, nε gue'a ra dehe ín 'y_ot' ra häi.

6 Pε guet'a ra dehe bi juah ra ximhäi mi ja, ngue bi mb_unt'i.

7 Nε nuya mahεts'i nε ra ximhäi ngue i ja ya, Ojä i sänni di juadi mahøn'a. Pε i t_o'mi da z_on ra pa ngue bi ma ba pεnh

ra sibi ua ja ra häi, gue'a ran unbi da 'yøt'a Oja a nanguue yu ts'om'bäi.

⁸ Ma zi cu'ahu, hin ga pumbeni thohu ngue nu'a dí emfu n'da mahuahi njeya, da zä da 'yæn Oja n'dapa tho bu nam bæn a, ne nu'a dí emfu n'dapa thoho, da zä da 'yæn Oja n'da mahuahi njeya bu nam bæn a.

⁹ Ne hingui danyhei Oja tengu im man i'da, guemhma da 'yøt'e 'be'a bi ma da 'yøt'e. Pe i tøgbahu Oja da zøni ga coh ma mbuihu, nguetho in nde xinga n'da dam 'behmbu.

¹⁰ Pe nu'bu bá eh ra Hmu, tengu'bu ba é'a n'da ra be 'bu bin xui, hinga mfadi 'be'a ma ora da zøhø. Ne di juadi gätho u di nequi mahets'i, emme din thoni ndøspi, ne gätho 'be'a i ja da mbant'i ngue nám pa. Ne gätho ra häi, ne gätho 'be'a bi 'yøt' yu ja' i ua ja ra häi, gätho din zø u.

¹¹ Janangue'a nte man ts'o da bæn ma mbuihu, ne thocpa thoho gan numansuhu Oja, nguetho dí pahmbu da mbant' ra ximhäi ra sibi.

¹² Ne nuya dín dømdahu da zøn ra pa bi man Oja, ngue da 'yuh mahets'i, ne dim 'bedi gätho jabu. Ne dín hyegui 'be'a gätho i ja nanguue ra sibi. Ne dí xønhdu din ja n'dihi a.

¹³ Nguetho dí tømdahu ma'da'yo mahets'i ne ra ximhäi, tengu bi ma majuani Oja, ngue din zøm bu ran ho.

¹⁴ Janangue'a, ma zi cu'ahu, nu'bu dí tømhbu ngue din ja, ga humbi gan nde da numan-hoju ra Cristo 'bu bá ehé da

'yøt' ran ts'ut'abi. Ne nte man ts'oni, ne nte man dupate da dingham 'bu bá eh puya.

¹⁵ Ne gam bømhbhu ngue i set rá mbui Oja, i tøm'i dim pø'u 'bucua ja ra ximhäi. Tengu thoho bi 'yot'ahu ma zi cuhu ra Pablo nanguue rán 'yomfeni bi un Oja.

¹⁶ Ne mbe gätho yú søcuu bi 'yo't'i im ma tengu dí ot'ahu ya. Pe xun hei da fadi 'be'a nam bøn'i 'da yum hma bi 'yo't'a ra Pablo. Ne 'bu'i 'da him bin xädi ne him bin zøm bu ja ram hma. Janangue'a nu'bu sä im man'a rá t'ohni ra Pablo, ogue mi'da yú t'ohni Oja, pe hinga gue'a bu na hma. Ne gue'a im 'be'i 'da a.

¹⁷ Pe nu'ahu guí pahmbu ngue ngubu da 'yøt'i 'da yu ja' i. Janangue'a gam fähmbu hin da zix'ahu bu rá 'yu Oja gmí zømhbhu, gueru i yu u yu ja' i i honse yum hmanse.

¹⁸ Pe man'da damí pahmbu rá mate ma Hmuhu ra Jesu-cristo, ne ma pørpatehu a. Ne nu'a ga espahu a ya, ne gätho yu pa mazai. Ne gue'a gam bømhbhu a ya. Hønt'a dí xi'ahu yä.

1 XUUA

Ná n'da ra sɔcuɔ bi 'yo't'a rá 'bäiui ra Jesucristo ra Xuua

*Ram Hma ngue di 'dajɔ ra
'da'yote*

¹ Nu'a mí 'bɥ 'bɥ rá mbudi thoho, gue'a dá hɛthe ma dáhe, nɛ dá øhmbe a bi ma, nɛ dá nuhe xɥn ho, nɛ dá thähmbe ma 'yɛhe. Nɛ gue'a ra Jesucristo a, rám Hma Ojɔ ngue bi ma di 'dajɔ ra 'da'yote.

² Nguetho nu'a di 'dajɔ ra 'da'yote bin 'yuse gue bin ja'i, nɛ dá nuhe, janangue'a dí mamhbe majuaɔi a bin ja, nɛ dí xi aɥ ya gue zɔi xmi 'bui nɛ zɔi dim 'bui. Mam bí 'bɥhmi rá Ta nguetho n'dat' Ojɔ a, nɛ bin 'yuse ua dí 'bɥhmbɥ.

³ Nɛ nu'a dá nuhe nɛ dá øhmbe a bi ma, gue'a dí xi ahe a ya, n'dahma nɛ'ahɥ gui pɔhmɥ a, nɛ gátho dan yámanhohɥ a ra Ta nɛ rá Ts'ɥnt'ɥ ra Jesucristo.

⁴ Guehna dí ot'ahɥ na ya, n'damhma nɛ'ahɥ din ja aɥ ran johya xɥn ho.

Nu Ojɔ ran Nɛqui a

⁵ Nu'a Ojɔ ran Nɛqui a, nde da ma xɥn hotho a, nɛ hin'yɥ ra 'bɛxui nangue'a. Nɛ gue'a ram hma bi xije ra Jesucristo, nɛ gue'a dí xi'ahɥ a ya.

⁶ Sä dí ɛmhɥ dí yámanhohɥ ra Jesús, pɛ nu'ɥ guexta'a dí 'yohɥ ɥ ja ra 'bɛxui, dí fɛhniɥ 'bɥ, nguetho hín dí øthɥ a rán säui a majuaɔi.

⁷ Pɛ nu'ɥ majuaɔi dí 'yohɥ ɥ ja ran nɛqui guepɥ 'bɥ Ojɔ, hin'yɥ 'bɛ'a ga ɔhmɥ ɥ, nɛ dí yámanhohɥ a 'bɥ, nɛ nu rá ji ra Jesús rá Ts'ɥnt'ɥ Ojɔ, thocpa thoho i thugahɥ gátho ma ts'oquihɥ a.

⁸ Pɛ nu'ɥ sä dí ɛmhɥ hin'yɥ gahɥ ra ts'oqui, dadín hyäzehɛɥ 'bɥ, nguetho hin dá cɥt' ma mbuiɥ a majuaɔi.

⁹ Pɛ nu'ɥ ga mamhɥ ma ts'oquihɥ, gue hingui ho dá øthɥ, da zä di pungahɥ Ojɔ nangue ra Cristo bi gut'i, nɛ da mbercahɥ gátho ran ts'o, tengu mím ma.

¹⁰ Pɛ nu'ɥ sä dí ɛmhɥ hin te dá øthɥ yɥ ts'oqui, dí nubethɔniɥ Ojɔ 'bɥ, nguetho bi 'yɛn Ojɔ gátho bi 'yɔt' yɥ ts'oqui. Pɛ xíngui ts'ɥ dí cɥt' ma mbuiɥ rám hman a 'bɥ.

2

*Ma hocpatehɥ a ra Jesu-
cristo*

¹ Ma zi t'ɥhni aɥ gue dyɥ 'yɛc'yɛihɥ, dí ot'ahɥ ra sɔcuɔ i ja ua, dadí hɛc'ahɥ hin gui 'yøthɥ yɥ ts'oqui. Pɛ nu'ɥ ga øthɥ n'da ra ts'oqui, gue him majuaɔi dí numanhohɥ, pɛ dí 'bähmbɥ ma Hocpatehɥ din hocpau i ɥ 'bɥh ra Ta, ra Jesucristo, ra Hocjɔ'i a.

² Nguetho guesɛ a ran t'unni a di hoga ma ts'oquihɥ. Nɛ hinga hɔngdahɥ in nde di hogahɥ, pɛ gátho yɥ ts'oqui ja ua ja ra ximhäi in nde di hoqui nangue bi du ra Cristo.

³ Nu'ɥ majuaɔi dí øthɥ ɥ yún t'ɛdi Ojɔ, da zä ga pɔhmɥ gue dí yámanhohɥ a bɥya.

4 Pε sä εη i 'da: “Dí p̄açä Ojã,” εη u, pε fεhni u nε hingui ørpa yán t'εdi, nε hin di cu't' rá mbui a majuani.

5 Pε nu'bu i øt'a man Ojã n'da, hinga ndetho bi huεc Ojã n'da 'bu, pε bi bømanho a bi 'yørpe. Ga xi ah u ya 'berpu dán zã ga p̄ahmbu 'bu majuani dí 'buhmbu a ra Cristo.

6 Nguetho nu'bu εn'a n'da gue i 'buhmi ra Cristo, “jatho ga øt'ã tengu bi 'yøt' ra Cristo,” da 'yεnse 'bu.

7 Ma zi cu ah u, nu ran t'εdi dí ot'ah u gue dan huεju, him ma'da'yo a, pεgue guet'a ram hma mbudi bi sij u maya'bu, 'bu ra mbudi thoho dá p̄ahmbu ra Cristo.

8 Pεgue tengu 'bu ma'da'yo a, nguetho janaguehya dí øth u ya tengu bi 'yøt' ra Cristo. Nguetho bi du'mi di 'uegah u ra 'bexui ma mbuih u ra nyot'i majuani.

9 Nu'bu sä εn'a n'da i 'bupu ja ran nequi, nε i san rá cu, pε guexta bu ja ra 'bexui i 'bu 'bu.

10 Nε nu'a to'o di huεc rá cu, bin zãm bu ja ran nequi a, nε nu'a hin hap u da danc'a.

11 Pε nu'a to'o san rá cu, i 'bupu ja ra 'bexui a, nε i zãm bu. Hingui sä da badi nda'a xan ho, nguetho bi 'berpa ran 'yomfεni a ra 'bexui.

12 Dí ot'ah u ma zi t'uhni ah u, nguetho dí p̄adi x u pun'na ni ts'oquih u, bi hoc'ah u ra Cristo.

13 Nε nuya 'da ah u dyu d̄aç'yεih u, dí ot'ah u nguetho dí p̄adi guí p̄ahmbu a mí 'bui gue'bu rá mbudi thoho. Nε 'da ah u gyu ts'unt'uh u, dí ot'ah u

nguetho dí p̄adi gá t̄afu ra z̄ithu. Nε xø dí ot'ah u ya gátho ah u ma zi t'uhni ah u, nguetho gátho gah u dá p̄ahmbu ra Ta.

14 Nε xø dí ot'ah u, dyu d̄aç'yεih u, nguetho dí p̄adi gá p̄ahmbu a mí 'bui gue'bu rá mbudi thoho. Nε xø dí ot'ah u gyu ts'unt'uh u, nguetho dí p̄adi i ja ni ts'εdih u gá t̄afu ra z̄ithu, nangue rá m hman Ojã thocpa thoho guím bεmhbu.

15 O guídí hoh u rá pähä ra ximhäi, gue hin gui 'yøt' ni pähä zεhεh u. Nguetho nu'bu dadí ho ma pähä zεhεh u, hin dadi hoh u Ojã 'bu.

16 Nguetho nu' u yá pähä ra ximhäi, gátho him bi zãn Ojã u, 'be'a gá di ho ní ngøc'yεi n'da, nε ní dã n'da di ho 'be'a gátho in nu nde da mbεzεhε, nε'bu im bεni jase rán 'yomfεni n'da. Pε nu' u bi nequidã ua ja ra ximhäi u tengu u.

17 Pε nu ra ximhäi ní mba bu da guadi, nε' u yán 'yomfεni ra ximhäi da gua' u. Pε nu' u ørpa rá pähä Ojã, dim 'bømanho gátho yu pa mazai.

Ba εh rán suiui ra Cristo

18 Ma zi t'uhni ah u, rán zεgui ya. Nε xtã øhmbu ngue di nequi n'da rán suiui ra Cristo. Nε nuya bi mbudi bi nequi xan ngu yá mfäts'ih u a rán suiui ra Cristo. Janangue'a dí p̄ahmbu mbe rán zεgui ya.

19 Nε gue' u 'da xam bøngua dí 'buhmbu. Pε him majuani ma mi'yεc'yεih u u, nguetho nu'bu majuani ma cuh u u, hin xtã 'ue u 'bu. Pε bi bøn' u janangue'a bi 'yuse gue him

majuani ma cuh_u u gätho u bi b_oni.

²⁰ P_e nu ah_u bi 'daj_u rá Hogandähi Ojä a ra Cristo. Janangue'a gätho gah_u dí pähmb_u nda'a majuani.

²¹ Dí ot'ah_u na, p_e hin dí ϵ n'i hin guí pähmb_u a majuani. P_e guí pähmb_u a, n_e guí pähmb_u hinguin 'youi ra fehni a majuani.

²² Nu'a gue ξ na hing ra Cristo a ra Jesús, ϵ gue'a ra ngurpa fehni a, n_e rán swiui Ojä a, nguetho i ξ na hing rá Ts'ant'u Ojä a ra Jesucristo, n_e xingui ξ c'yelba a rá Ta b_uya.

²³ Nguetho nu'a to'o hingui ξ c'y_ei ra Cristo rá Ts'ant'u Ojä xinga gue'a Ojä rá Ta i p_adi. P_e nu'a to'o ξ c'y_ei rá Ts'ant'u n_e'a rá Ta i p_arpa a b_uya.

²⁴ N_e nu'a 'b_e'a gätho dá \emptyset hmb_u ra mb_udi dá pähmb_u ra Cristo, ga thoqui gam b_emhb_u a. Nguetho nu'b_u dí thoqui dí m b_emhb_u a, z_ai dí 'b_uhmb_u a ra Ts'ant'u n_e'a rá Ta b_uya.

²⁵ N_e bi xij_u majuani di 'daj_u ra 'da'yote gue i ja ya n_e nj_am'b_u da guadi.

²⁶ Guehna dí ot'ah_u na, nguetho 'b_u i 'da in nde da hyä ah_u.

²⁷ P_e nu ah_u, nu'a rá Hogandähi bi 'daj_u ra Jesucristo bin z_am b_u ma mb_uih_u a, n_e gues_e a i x_angah_u gätho 'b_e'a man Ojä. Janangue'a him mahyoni to'o da x_angah_u y_an theh_u. N_e nu'a i x_angah_u rá Hogandähi Ojä majuani a, hing ra fehni a. N_e di b_engah_u dan z_amhb_u b_u 'b_uh ra Cristo.

²⁸ N_e nuya ma zi t'uhni

ah_u, damin z_amhb_u b_u 'b_uh ra Cristo, n'damhma dan johyah_u 'b_u dá nuh_u n_e hin ga p_es' ma säh_u.

²⁹ Nu'b_u dí pähmb_u gue x_an ho Ojä, nguetho ga pähmb_u gue bim 'b_ui ma'da'yo nangue Ojä u to'o gätho i \emptyset t' ran ho.

3

Y_u t'uhnigah_u Ojä

¹ Dy_u 'y ϵ c'y_eih_u, gam b_emhb_u gue ξ mme x_an ngu rán hu ϵ cate ra Ta, ngue bi 'y \emptyset t'e ngue y_u t'uhnigah_u a. Janangue'a hingui paj_u u i t ϵ n ra ximhäi, nguetho nj_am'b_u mi p_a Ojä.

² Ma zi t'uhni ah_u, nuya y_u t'uhnigah_u Ojä. N_e hinga na urcah_u hague dán jah_u m'b_ejua. P_e nu'b_u bi n_equi 'b_e'a da 'y \emptyset rchah_u, dí pähmb_u dan jah_u tengu ra Cristo, nguetho da z_a ga pähmb_u hague majuani in ja a ra Cristo.

³ N_e n'da ngu n'daj_u 'b_u dí t \emptyset mhb_u dan jah_u tengu ra Cristo, janangue'a dad_un hoc z_eh_e ma mb_uih_u, d_un ndeh_u da gohi x_an ho tengu ra Cristo.

⁴ Nu'a to'o \emptyset t' ra ts'oqui i f ϵ sthoho rán t' ξ di Ojä, nguetho nu'a ra ts'oqui nam b_oni ram f ϵ 'ts'i nangue y_an t' ξ di.

⁵ P_e dí pähmb_u bi z \emptyset cua ra Cristo gue di 'berca ma ts'oquih_u. N_e nu'a ra Cristo hin'y_u rá ts'oqui a.

⁶ Nu'b_u z_ai 'b_uhmi ra Cristo n'da, hingui nde da 'y \emptyset t' y_u ts'oqui a. P_e nu'b_u bin z_am b_u ja y_u ts'oqui n'da, nj_am'b_u bi

cu't' rá mb̄i Hague in ja a ra Cristo, ne nj̄am'bu bi ndepe di hocpa rá mb̄i.

7 Ma zi t'uhni ah̄, njon gui jaf̄ da hyä ah̄, nguetho h̄ont'uh gue z̄ai øt' ran ho bi mba mahoqui u ne x̄un ho u tengu ra Cristo.

8 Pe nu'a z̄ai øt' ran ts'o, rá 'ȳehe ra z̄ithu a. Nguetho nu ra z̄ithu z̄ai øt' ra ts'oqui gue'bu go rá mb̄adi thoho. Ne gue'a í z̄ocua ja ra ximhäi rá Ts'unt'uh Oj̄a, gue di ts'onba rá 'be'fi ra z̄ithu.

9 Nu'uh to'o bim 'b̄ai mah̄on'a nangue Oj̄a, hingan z̄ai øt' yu ts'oqui u, nguetho í hȳaxta Oj̄a yá ta gue ra hogamb̄i. Hingui sä din z̄am bu ja yu ts'oqui nguetho bim 'b̄ai mah̄on'a nangue Oj̄a.

10 Da z̄a ga p̄ahmbu nda'uh yá t'uhni Oj̄a ne nda'uh yá t'uhni ra z̄ithu. Nguetho nu'uh to'o bin z̄am bu ja ra ts'oqui, ne hin di hūeç yá cu, hing yá t'uhni Oj̄a u.

Dan huej̄u n'da ngu n'daj̄u

11 Nguetho guehna ran t'edi bi siju 'bu rá mb̄adi dá p̄ahmbu ra Cristo, gue dan huej̄u n'da ngu n'daj̄u.

12 Ne hin ga øthu a bi 'yøt'a ra Caín gue í hȳaxta a rá m 'b̄ai ra z̄ithu ne bi hyo rán 'yohu. Hanja gue bi hyo a. Nguetho hingui ho rá mb̄i a, janangue'a bi hyo rán 'yohu gue x̄un ho rá mb̄i a.

13 Janangue'a, ma zi cu ah̄, hin ga hyonya thohohu gue'bu di ugah̄u yu j̄a'í i ten ra ximhäi.

14 Pe nuj̄u dí p̄ahmbu dá sohmbu rá ts'edi ran d̄ate, ne

dá sømhbu bu ja rá ts'edi ra te. Guehna dí p̄ahmbu nguetho dadí hūeç ma mi'ȳeç'ȳeihu. Nu'a to'o hin'yuh rán hūeçate, bin z̄am bu ja rá ts'edi ran d̄ate a.

15 Nu'a to'o di up rá cu, ra hyodu a. Ne dí p̄ahmbu njo'o n'da ra hyodu i ja ra 'da'yote maz̄ai.

16 Pe nu ra Cristo bi 'yurcahu 'be'a njuantho ran hūeçate, gue bi däse rá te nangueju. Ne jatho ngutho ga øthu, hin ga su ga dä ma teh̄u guepu da z̄a ga f̄ax ma cuhu.

17 Pe nu'a to'o i ja 'be'a i pe'ts'i, ne i p̄adi hin'yuh 'be'a da hyon a rá cu, ne nu'bu hingui ørpa ran hūeçate, hingui b̄eni da numanho Oj̄a a 'bu.

18 Ma zi t'uhni ah̄, hinga h̄ontho gam manthohu ran hūeçate, pe guemhma ga øthu a.

Dadín johyah̄u 'bu dí ȳah̄u Oj̄a

19 Ne nu'bu majuani dí øthu ran hūeçate, janangue dí p̄ahmbu yá t'uhnigahu a Majuani, ne gue'a nan johyah̄u bu ja rá hmi a.

20 Pe nu'bu ga jūanba zeh̄e ma mb̄ihu, pe da hyurca ma mb̄ihu Oj̄a, madague'bu i p̄adi 'be'a ḡätho dá øthu, nguetho man'da ja rán hūeçate xinda gueju.

21 Janangue'a ma zi cu ah̄, nu'bu hin te dí t̄imbu ja ma mb̄ihu a x̄un ts'o, dadín johyah̄u gue dí p̄ahmbu dí ȳamanhohu Oj̄a,

22 ne di 'daj̄u 'be'a ḡätho dí äfu 'bu dí ȳah̄u, nguetho dí

ørpahü yán t'ɛdi, nɛ dí ørpahü gätho i numanho.

²³ Nɛ i ja ua yán t'ɛdi Oja, gue ga ɛc'yɛihü rá Ts'ünt'ü, ra Jesucristo, nɛ dan huɛjü n'da ngu n'dajü, tengu bi xijü.

²⁴ Nɛ nu'a to'o i ørpa yán t'ɛdi, i 'bühmi Oja nɛ bim 'bøpü Oja bü rá mbüi a büya. Nɛ dí pähmbü dí 'bühmbü Oja, nguetho gue'a di bɛngahü rá Hogandähi bi 'dajü.

4

Nda'a rá m Hman Oja, nɛ nda'a rá m hman a rán süiui Oja

¹ Ma zi cu ahü, hingui sä ga ɛc'yɛihü 'bɛ'a gätho ním hma ɛmbi rá m hman Oja. Pɛ i jatho ga pähmbü 'bü majuäni ngue gue'a rá m hman Oja, uague hin'na. Nguetho xän ngu yü hyäte pøngahyá i 'youa ja ra ximhäi.

² Nɛ nu'a jatho ga pähmbü nda'a ním hma bi bɛnba rá Hogandähi Oja, nu'bü im ma ngue rá Thahni Oja ngue bin jä'i nɛ gue'a ra Jesucristo a, gue'a ram hma bi bɛnba rá Hogandähi Oja a büya.

³ Pɛ to'o gätho ngue ɛna hin bin jä'i a rá Thahni Oja gue ra Jesucristo, pɛ nu'a ra hyäte a 'bü, nguetho bi thocpa rá m hman a rán süiui ra Cristo. Xtá øhmbü ngue din 'yo ua rá m hma, nɛ ya i 'yo ua rá m hman a ya.

⁴ Ma zi t'ühni ahü, yá t'ühnigahü Oja. Ya dá táfü ü yü hyäte pøngahyá, nguetho nu'a dí 'bühmbü, man'da ja rá ts'ɛdi a xinda gue'a rán

süiui Oja, ngue i 'bücua ja ra ximhäi.

⁵ Nu yü hyäte pøngahyá, yá mbɛfi ra ximhäi ü, nɛ guecua ja ra ximhäi bi nɛquidá yám hman ü, janangue'a i ømanho ra ximhäi 'bɛ'a im man ü.

⁶ Pɛ nuju yá t'ühnigahü Oja. Janangue'a hønt'a to'o i pä a Oja i ømanho ma hmamhbü ü. Pɛ nu'ü ngue hin yá t'ühni Oja, hingui ømanho ma hmamhbü ü. Guerü na pähmbü büya nda'a i tɛn'na majuäni, nɛ nda'a i tɛn'na him majuäni.

Ran huɛcate a Oja

⁷ Ma zi cu ahü, nde'bü dan huɛjü n'da ngu n'dajü. Nguetho nu ran huɛcate bí 'yɛpü 'bü Oja. Nɛ nu'a di huɛc rá mijä'iuui, gue'a bim 'büi ma'da'yo nangue Oja, nɛ dim pähmi Oja a.

⁸ Pɛ nu'a hin'yü rán huɛcate, hingui pä a Oja a, nguetho nu'a Oja ran huɛcate a.

⁹ Oja bi 'yurcahü ran huɛcate 'bü mambá pɛnhua ja ra ximhäi rá 'dats'ünt'ü bi yänjü, n'dahma din jajü ra 'da'yote.

¹⁰ Oja bi 'yurcahü ran huɛcate ngue majuäni, nguetho bá pɛnhua rá Ts'ünt'ü ngue bin däɛ bi gurca ma ts'oquihü. Nɛ mada hangu gam bɛmhü Oja, pɛ njäm'bü da zä gam bɛmhü, tengu bü nam bɛnjü.

¹¹ Ma zi cu ahü, nu'bü emmɛ xän ngu rán huɛcate bi 'yørgahü Oja, nde'bü nɛjü dan huɛjü n'da ngu n'dajü.

¹² Hingui sä gan nuhü Oja nangue ma dähü. Pɛ mfädi

bin zəm bə ja ma mbəihə 'bə dadín huɛjə. Nε bi bəmanho rán huɛcate i ørcəhə bəya.

13 Dí pəhmbə ngue dí 'bəhmbə Ojə, nε nu Ojə bin zəm bə ja ma mbəihə. Guehna dí pəhmbə, nguetho bi 'dajə rá Hogandəhi,

14 neje dí bən'nahə nguetho dá nusehe rá Ts'ənt'ə Ojə, nε dí mamhbe majuəni bá pənh Ojə ua ja ra ximhəi gue da yənbə yú te yə jə'i.

15 Nu'a to'o im ma ngue rá Ts'ənt'ə Ojə a ra Jesús, nu'a Ojə bin zəm bə ja rá mbəi, nε nu'a ra jə'i xim mi 'bəhmi Ojə a.

16 Dín nuhə rán huɛcate Ojə, nguetho dí ɛc'yəibəhə a. Nu Ojə ran huɛcate a. Nu'a to'o zəi ɛc'yəi rán huɛcate Ojə, nε 'bə zəi di huɛc rá mijə'iui, nu'a i 'bəhmi Ojə a, nε Ojə bin zəm bə ja rá mbəi a.

17 Nε nangué dí 'bəhmbə Ojə dí pəhmbə xən ho rán huɛcate. Janangué'a dan johyahə 'bə bi zən ra pa din ja ran juənbə. Nguetho dí 'bəhmbə tengutho ma Hmuhə ra Cristo i 'bəhmi Ojə, madague'bə guexa dí 'bəhmbə ua ja ra ximhəi.

18 Nu'a to'o i su ran juənbə, i su nguetho hinga na pədi xən ho ran huɛcate i ørpa Ojə. Pε nu rán huɛcate Ojə dí 'uec'a ra mbidi a. Pε nu 'bə dín suhə, dí ɛmhə di ɛngəhə Ojə 'bə.

19 Dí øthə ran huɛcate, nguetho m'bet'o bi huɛgəhə Ojə.

20 "Dí numanho Oja," sə dí ɛmhə, pε dadí ɛp ma cuhə. Dí ɛhnhə 'bə. Nguetho nu 'bə

hin dadí huɛc ma cuhə gue zənt'a dín nuhə, hague dán zə ga numanhohə Ojə gue njəm'bə dín nuhə.

21 Nε jəua rán t'ɛdi Ojə, bi xijə: "Nu'a to'o da numanho Ojə, pε i jatho ngue nε'a rá cu da numanho, nε di huɛqui."

5

Dí təfə ra ximhəi nangué ma t'ɛc'yəihə

1 Nu'ə to'o gətho i ɛc'yəi gue bin jə'i Ojə nε n'dat'a ra Jesucristo a, yú t'əhni Ojə ə. Nε gətho to'o i numanho Ojə nε'ə yú t'əhni Ojə di huɛc'ə nguetho n'dat'a Ojə yú Ta.

2 Nε nu 'bə majuəni dín numanhohə Ojə, nε 'bə dí øthə yún t'ɛdi, dí pəhmbə bəya ngue majuəni dadí huɛc ma cuhə.

3 Nε nu 'bə majuəni dín numanhohə Ojə, ga øthə yún t'ɛdi, nε nu'ə yún t'ɛdi hingui hɛi.

4 Nguetho nu'ə to'o bim 'bəi ma'də'yo nangué Ojə bin t'un ra ts'ɛdi rá mbəi gue da dəp ra ximhəi. Nε dí təfə rá ts'ɛdi ra ximhəi nangué dí ɛc'yəihə ra Cristo.

5 To'o ngue i təp rá ts'ɛdi ra ximhəi. Nu'a gue i ɛc'yəi ngue rá Ts'ənt'ə Ojə a ra Jesús.

Rá Hogandəhi Ojə di bəngəhə rá Ts'ənt'ə Ojə a ra Jesús

6 Nu ra Jesucristo bi zəcua ja ra həi. Bin xixyə ra dehe a. Nε n'dat'a gue bi mbən rá ji 'bə mi du a. Nε hinga hənt'a ngue bin xixyə ra dehe, pε nε bi mbən rá ji, ngue bi du. Nu'a

ra Jesucristo, rá Thahni Ojã a. Gue'a im ma majuãni rá Hogandãhi Ojã nguetho hingui sä dim fehni a.

⁷ Hyu ɯ bí 'bãh mahçts'i im ma majuãni gue rá Ts'unt'ɯ Ojã a ra Jesucristo. Nu'a n'da, ra Ta, nu'a n'da ram Hma, nu'a n'da rá Hogandãhi Ojã, nɛ n'dat'a im man'ɯ.

⁸ Nɛ hyu ɯ i urcahɯ majuãni ua ja ra ximhäi gue rá Ts'unt'ɯ Ojã a ra Jesucristo. Nu'a n'da, rá Hogandãhi Ojã, nu'a n'da rán xixyã ra Jesucristo, nu'a n'da, rán dãte ra Jesucristo. Nɛ gãtho ɯ hyu n'dat'a i urcahɯ.

⁹ Dí çc'yɛihɯ yãm hman yɯ jã'i 'bɯ majuãni, pɛ man'da ja ts'edi tho ga çc'yɛihɯ rám hman Ojã. Nɛ bi man Ojã gue rá Ts'unt'ɯ a ra Jesús.

¹⁰ Nu'a to'o çc'yɛi rá Ts'unt'ɯ Ojã, i pãse mbo rá mbɯi gue majuãni a. Pɛ nu'a to'o hingui çc'yɛi, i nubethãni Ojã a 'bɯ, nguetho hingui çc'yɛi a bi man Ojã nangué rá Ts'unt'ɯ.

¹¹ Nɛ i jãua a ram hma ngue bi ma, gue Ojã bi 'dajɯ ra 'da'yote mazãi 'bɯ má çc'yɛihɯ rá Ts'unt'ɯ.

¹² Nu'a 'bãhmi rá Ts'unt'ɯ Ojã, i ja ra te ma'da'yo a, pɛ nu'a hingui 'bãhmi rá Ts'unt'ɯ Ojã, hingui ja ra te ma'da'yo a.

Dí pãhmbɯ dí pɛshɯ ra 'da'yote mazãi

¹³ Janangué'a dí ot'ahɯ gyɯ 'yçc'yɛihɯ a rá Ts'unt'ɯ Ojã, n'dahma gui pãhmbɯ i jajɯ ra 'da'yote.

¹⁴ Nɛ dadín johyahɯ gue dan yãhɯ Ojã, dí pãhmbɯ i numanhojɯ. Nɛ nu'bɯ din theui

rá pãhã Ojã a dí ähmbɯ, dí pãhmbɯ i ðmanho 'bɯ dí yãhɯ a.

¹⁵ Nɛ nu'bɯ dí pãhmbɯ ngue ðmanho, ga pãhmbɯ gue da 'yøt'a dí ähmbɯ 'bɯ.

¹⁶ Nu'bɯ dín nuhɯ n'da ma cuhɯ i øt' ra ts'oqui, ngue him má zã bi hyãx ra ts'o'yu, ga äfɯ rá mate Ojã nangué a. Nu Ojã bɯya di japi ba pengui to'o bi 'yøt' ra ts'oqui. Pɛ nu'bɯ 'bo'o má zã bi hyãx ra ts'o'yu, pɛ hin dí çn ahɯ ga äfɯ rá mate Ojã nangué a.

¹⁷ Gätho ɯ hing yãn thehɯ i øt'a n'da, ra ts'oqui a. Pɛ ja'bɯ øt' ra ts'oqui n'da him má zã bi hyãx ra ts'o'yu, janangué'a ga äfɯ Ojã bɯya.

¹⁸ Dí pãhmbɯ to'o gãtho bim 'bãi ma'da'yo nangué Ojã, hin din zãm bɯ ja yɯ ts'oqui a. Nguetho i fãh rá Ts'unt'ɯ Ojã a, nɛ hingui sä di 'uec'a ra zĩthu bɯ 'bɯ Ojã a.

¹⁹ Nɛ dí pãhmbɯ ngue yá t'ãhnigahɯ Ojã. Nɛ dí pãhmbɯ i o rá ts'edi ra zĩthu ɯ gãtho mi'da i 'bɯcua ja ra ximhäi.

²⁰ Nujɯ dí pãhmbɯ bi zøcua ja ra ximhäi rá Ts'unt'ɯ Ojã, nɛ nu'a bi jajɯ dá pãhmbɯ a majuãni. Nɛ dí 'bãhmbɯ a majuãni nguetho dí 'bãhmbɯ ra Jesucristo. Nɛ gue'a majuãni Ojã a, nɛ gue'a di 'dajɯ ra 'da'yote ma mbãihɯ a gue njãm'bɯ da guadi.

²¹ Ma zi t'ãhni ahɯ, hin ga çc'yɛihɯ yɯ hyãte ojã. Nɛ hønt'a dí xi ahɯ ya.

2 XUUA

Ná yoho ra sɔcuɔ bi 'yo't'a rá 'bäiui ra Jesucristo ra Xuua

Ran zengua

1 Nugä dra dɔc'yɛi ngɔrpiɡä, dí pɛnh'na ra sɔcuɔ jaua, grá xisu, nthahni nangue Ojɔ, nɛ guí 'bɔhmbɔ bɔ ni t'ɔhni. Dadí huɛc'ahɔ ngue'a n'dat'a dí tɛnhdɔ ram Hma majuɔni. Nɛ hinga hɔngdä dadí huɛc'ahɔ pɛ nɛ'ɔ gätho mi'da ngue i pɔ a Majuɔni.

2 Dadí huɛc'ahɔ, nangue'a ram Hma majuɔni bin zɔm bɔ ja ma mbɔihɔ nɛ njɔm'bɔ dim 'bɛpɔ a.

3 Ma zi cu ahɔ, 'da'angu dí m bɛmhɔ a ram hma majuɔni, nɛ dadín huɛjɔ. Janangue'a dí äp Ojɔ ma Tahɔ nɛ'a rá Ts'ɔnt'ɔ ra Jesucristo da gopɔ ni mbɔihɔ a rá mate, nɛ rán huɛcate, nɛ thocpa thoho da hyut'a ni mbɔihɔ.

Ga cohmbɔ bɔ ja rán xädi ra Cristo

4 Nugä ɛmmɛ dán johyagä 'bɔ má ɔcä ngue i tɛn'na ram Hman ɔ 'da ɔ ni t'ɔhni, tengu i xijɔ ra Ta.

5 Nɛ nuya, grá xisu, nthahni nangue Ojɔ, n'da ran t'ɛdi dí nde ga bɛn'ni i. Nɛ him ma'da'yo na ran t'ɛdi gue ga xi i, pɛ tengu thoho bi sijɔ rá mbɔdi dá pɔhmbɔ ra Cristo, ngue dan huɛjɔ n'da ngu n'dajɔ.

6 Nu'a ran huɛcate nam bɔni, gätho ga ɔthɔ yán t'ɛdi Ojɔ. Nɛ gue'a rán t'ɛdi bi sijɔ rá mbɔdi gue thocpa thoho dan huɛjɔ.

7 Guehna dí xi ahɔ na, nguetho xɔn ngu yɔ hyäte i 'youa ja ra ximhäi, ngue i ɛna him bin jɔ'i a ra Jesucristo. Pɛ nu'ɔ häte ɔ, nɛ i tɛn rán sɔiui Ojɔ ɔ.

8 Pɛ jatho gam fähhmbɔ njon da hyä ahɔ, janangue'a hin dim 'bɛ a xtá pɛhmbɔ. Pɛ dami thojɔ xɔn ho ni 'bɛfihɔ, janangue'a gätho gui tɔhmbɔ 'bɛ'a in nde Ojɔ di 'da ahɔ m'bɛjua.

9 Pɛ nu'a to'o in nde da mispa rán xädi ra Cristo, nu'a hinguin 'youi Ojɔ 'bɔ. Pɛ nu'a to'o copɔ ja rán xädi ra Cristo, nu'a din 'youi ra Ta nɛ rá Ts'ɔnt'ɔ a bɔya.

10 Nu'bɔ da zɔm bɔ n'da ɛna im man rá m Hman Ojɔ, pɛ nu'bɔ hin din thɛui rá m hman ra Cristo, hin ga säyabahɔ bɔ ma ngumhbɔ, xín ga äfɔ rá m fäts'i Ojɔ nangue a.

11 Nguetho nu'a to i äp rá m fäts'i Ojɔ nangue a, tengu thoho 'bɔ i fäx'ɔ yán t'ɔt'e gue hingui ho.

Dím bɛni ga mba bɔ

12 ɛmmɛ xɔn ngu 'bɛ'a dí nde ga xi ahɔ, pɛ masque hɔnt'a dá huxä ra sɔcuɔ jaua. Nguetho xɔmhma da zä ga mbagä bɔ, gan nu ahɔ bɔ, nɛ dan yɔhɔ bɔ, janangue a hin te ga 'bɛhmbɔ ran johya.

13 I pɛnh'na ran zengua ɔ yú t'ɔhni a ni juhue, nɛ'a nthahni

nangue Ojã a. Ne hønt'a dí xi
ahũ ya.

3 XUUA

Ná hyu ra sɔcuɔ bi 'yo't'a rá 'bäiui ra Jesucristo ra Xuua

Ran zengua

¹ Nugä dra ðac'yei ngarpigä, dí penh'na ra sɔcuɔ ma zi cu i Gayo, mahuɛqui i. Dadí huɛc'i i nangué ram Hma majuɔni dí ɛc'yeiui.

² Dí äp Ojã di ja i gui pømmanho, nɛ di zac ni jã'i, tengu nán zaqui ni mbui.

³ ɛmmɛ dán johyagä nangué'e, nguetho bi xicã 'da yu cu bá peng bu guí 'bui, ngue guí ten'na ram Hma majuɔni, nɛ nu'u gätho guí øt'e din theui a ram Hma.

⁴ Hin'yu man'da dán johyagä 'bu dí øde i ten'na ram hma majuɔni u dá xänbi.

Xun ngu rá mate ra Gayo

⁵ Ma zi cu i, xun ngu ni mate ngue'a gadí jamansu ni cuhu, madague'bu hin guí pã u.

⁶ Nu'u 'da yu cu gue bá peng bu guí 'bui bi ma nangué'e. Nu'bu máam petihe bi xije ngue i ja nin huɛcate. 'Yorqui ts'u ra mate guí fãx'u 'bu bi zøm bu mahøn'a, nguetho yán sãhu da 'bãx'u yãm 'behni Ojã.

⁷ Nguetho nu'u 'da bi 'behni da mba n'danni da ma nangué ra Jesucristo, nɛ hin te da 'yãp'u hingui ɛc'yei.

⁸ Janangué'a jatho ga jamansuhu u. Nɛ nu'bu dí fãxhu u, dí comhu ra 'befi nangué ráam Hman Ojã buya.

Nu ra Diótfrefes in hæcpate

⁹ Dá penh'na n'da ra sɔcuɔ bu ja nim petihu. Pɛ nu ra Diótfrefes hinguin nde da 'yøde 'be'a dí mamhbe, nguetho in nde dim 'bet'o nanguése.

¹⁰ Janangué'a, nu'bu dá mbagã bu, ga xi ah bu 'bu dãm petihu, 'be'a i øt'a ra Diótfrefes, ngue di c'aman'uje. Nɛ hinga høn't'a, nɛ hingui sin'u yãm 'behni ya ní nets'i, nɛ di hæcpa u to'o ɛna da zin u, nɛ i høn a thi buya.

Im mamanho nangué ra Demetrio

¹¹ Ma zi cu'i, dí xi i, hin ga tenhdu u yán t'øt'e yu ts'om'bäi, pɛ ga humbi ga tenhdu yán t'øt'e yu hocjã'i. Nu'u to'o zã øt' ran ho, bim 'bui ma'da'yo nangué Ojã. Pɛ nu'u to'o zã øt' ran ts'o hingui pã Ojã u.

¹² Pɛ nu ra Demetrio gätho im mamanho yu cu nangué'a. Nɛ nu yán t'øt'e gätho din theui a ram Hma majuɔni. Nɛcã n'dat'a díim mangã ngue xun ho a ra Demetrio. Nɛ guí pãdi ngue majuɔni díim mangã.

Rán zɛgui ran zengua

¹³ ɛmmɛ xun gu 'be'a dín nde ga xi'i, pɛ høn't'a dá huxã ra sɔcuɔ jaua.

¹⁴ Nguetho xømhma mi ts'utho ga mbagã bu ba nu i, nɛ dan yãui bu.

¹⁵ Ojã da hyut'a ni mbui. I penh'na ran zengua ni amigo 'bucua nɛ dami zengugahe ts'u n'da ngu n'da u guí 'buhmbu bu. Nɛ høn't'a dí xi ah buya.

JUDAS

Ra sɔcuɔ bi 'yo't'a rá 'bäiui ra Jesucristo ra Judas

Ran zengua

1 Nugä drá Judascä, drá 'yɛhɛgä ra Jesucristo, nɛ man 'yohugä a ra Jacobo Santiago. Dí o't'ahɛ ra sɔcuɔ hɔnbɛ go hapɛ i 'bɛh yɛ 'yɛc'yɛi, gätho ahɛ ngue Ojɔ bi huahn'nahɛ nɛ ɛmmɛ di huɛc'ahɛ, nɛ ra Jesucristo di jamansu ahɛ.

2 Nɛ Ojɔ dí ndepe di 'da ahɛ rá mate xɛn ngu, nɛ da hyut'a ni mbɛihɛ. Nɛ thocpa tho man'da gui hyɔmhɛbɛ rán huɛcate Ojɔ.

Yɛ hyäte xänbate

3 Nu'ahɛ ma zɛ cu ahɛ dadí huɛc'ahɛ, mí ndegä ga o't'ahɛ nangue 'bɛ'a í pɔjɛ Ojɔ gätho gahɛ. Pɛ dí m bɛngä ngue n'dan'yo jatho ga xi ahɛ. Jatho gui hyuthɛ nzambɛi guin yɔmhɛbɛ a rá m hma ma t'ɛc'yɛihɛ ngue bi 'dajɛ Ojɔ, dyɛ 'yɛc'yɛihɛ, n'damhma njon da zä di pät'ahɛ 'bɛ'a gui ɛc'yɛihɛ.

4 Dí xi ahɛ na, nguetho i 'bɛ i 'da ɛ yɛ hyäte xänbate, gue'ɛ 'darbɛ gadím pɛtihɛ, nɛ him bi xi ahɛ ngue xɛn ts'o im bɛni da 'yɔt'e. ɛmmɛ xɛn ts'otho nɛ hinguin 'yohɛ Ojɔ ɛ. Nguetho sä i ɛn ɛ: "Sä gui 'yɔthɛ 'bɛ'a go guím bɛnsɛhɛ, nɛ hin di ɛn'nahɛ Ojɔ nguetho i ja rá mate," sä i ɛn ɛ yɛ hyäte. Him majuaɛni i man ɛ, nɛ nu'ɛ

hingui ɛc'yɛi ma Hmuhɛ ra Jesucristo gue'a di mandagahɛ. Nɛ nt'o't'i bɛ ja rá m Hman Ojɔ 'bɛ'a ran ɛnbi da nu ɛ i ma tengu na. Nɛ Ojɔ da 'yɔt'e tengu bi ma.

5 Nuya dí nɛ ga bɛn'nahɛ 'bɛ'a gá pɔhmbɛ mäm'bet'o, ngue 'bɛ'a bi 'yɔt' Ojɔ maya'bɛ. Nu Ojɔ bi yɔn ɛ yɛ ja'i israel gue bi gɛcpɛ ja ra häi Egipto, pɛ to'o gätho him bi 'yɔt'e 'bɛ'a nde Ojɔ, gätho Ojɔ bi japi bi du bɛ ma'ueni ɛ.

6 Nɛ nu 'da ɛ yɛm 'bɛhni mahɛts'i mí ja yá ts'edi. Pɛ m'bɛjua bi 'bɛh yá ts'edi 'bɛ mí ts'on yán 'yomfɛni. Janangue'a bá pɔm bɛ mahɛts'i guerpɛ mí 'bɛi. Nuya Ojɔ hin di japi da bɔm bɛ ja ra 'bɛxui guerpɛ 'bɛhɛ. Nguetho nu'ɛ tengu nthu't'i yɛ cadena bɛ, nɛ da gopɛ asta gue'bɛ go da zɔn ra pa din ja rán ts'ɛmbi Ojɔ nts'utho.

7 Nɛ'ɛ yɛ ja'i mí 'bɛpɛ ja ra hnini Sodoma nɛ ra hnini Gomorra nɛ yɛ hnini mbɛ 'darbɛ mí jahɛ, bi 'yɔt' ran ts'o. Bi 'yɔt' yɛn 'yomt'ɛni, nɛ yɛn 'yohɛ bi 'yɔrpa ran ts'o yá min 'yohɛhɛ, tengu 'bɛ ra xisu i 'bɛhmi, nɛ yɛ xisu mí ɔt'e tengu a. Pɛ nu Ojɔ bi juadi nangue ra sibi mahɛts'i. Nɛ nu'a 'bɛ'a bi t'ɔrpɛ, Ojɔ bi 'yuh ra hmɛpya 'bɛ'a da 'yɔrpa yɛ dɔdits'oqui.

8 Pɛ madague'bɛ i ja yɛ hmɛpya 'bɛ'a da 'yɔt' Ojɔ, pɛ nu yɛ hyäte xänbate guexta'a i ɔt'e tengu mí ɔt' yɛ ja'i bɛ ja ra hnini Sodoma. I ma guese Ojɔ i uti 'bɛ'a da 'yɔt'e xɛn ho gue'bɛ i 'uɛ, nɛ i ɔrpa ran

ts'o rá ja'izehe. Ne i festhoho yán t'edi ra Hmu mahets'i, ne di c'aman'u tho yam 'behni mahets'i.

9 Pe nu ra Miguel rá hmu yam 'behni mahets'i, hingui ot'e tengu i ot'u ya hyäte xänbate. Nguetho nu'bu mín junt'ui ra zithu nangué rá ja'i ra Moisés xän du, nu'a ra Miguel mí paði ngue hingui ho 'bu dí yap'a ra zithu ram hma xän ts'o. Janangué'a bi t'em thoho a ra zithu: "Oja di hec'a'i."

10 Pe nu'u ya hyäte i man ran ts'o nangué yam 'behni mahets'i, ne nangué 'be'a gue majuani. Pe nu'u hingui paði 'be'a gue majuani. Hont'a i paði tengu ya xä'yo ne ya buru, ne i ot'e tengu u. Pe Oja di un yan unbi ne di jua u nangué ran ts'o i ot'u.

11 Huécate u i ot' yá pähä zehé tengutho bi 'yot'a ra Caín. Ne nu'u i nde da xänba ya ja'i 'be'a gue him majuani, tengu bi 'yot'a ra Balaam, n'damhma da dah ra mbeti. Nu'u i festhoho yán t'edi a i ja rá ts'edi di mandagahu, tengu bi 'yot'a ra Coré. Ne'u da mba ma juadi, tengutho ra Coré.

12 Ne nu'bu guí ot' nin ts'ihmehu, gue'a ra hmeppya gadín hueju n'da ngu n'da ahu, ne i som bu ya hyäte xänbate, nu'u tengu 'bu i pä't'a xän ts'o bu ja ni pahnihu. Ne nu'u xingui ts'u i pe'ts' yá sä da zi nangué yán johya zehé, ne xingui b'eni 'be'a nam bön'a ran ts'ihme. Pe nu'u ya hyäte hin te i ja a di muui, tengutho yu güi hinguin 'youi ra 'ye, ne

ran dahi i tuts'i. Ne nu'u tengu tho n'da ra za njam'bu zah yán dät'o. Tengutho n'da ra za xu 'yot'i bi yot'e.

13 Ne nu'u ya hyäte xänbate 'bu i ya, i mbafi tengu 'bu emme mahyoni tho u yám hma. Tengu ra dehe bu ja ra dadeja ngue emme di hi 'bu i en ran dahi, pe hont'a 'be'a xän ts'o min 'youi ra dehe bi zopu ndendeja. Ne nu'u hingui sä da 'yut ra 'yu n'da nguetho tengu ya sø bi dägui, hin din ja ran yot'i mahön'a, da gohi ra 'bexui mazai.

14 Nu'a ra Enoc bim pøngahya maya'bu 'be'a nin juanbi da nu a n'da ngue i ot'e tengu i ot'u. Nu'a ra Enoc, ná cut'a a rá m bom'beto ra Adán, bi ma: "Dami 'yohmbu ya 'be'a da 'yot' ra Hmu mahets'i. Ba éhe din 'yohu ya miyone tho ho u yám 'behni mahets'i,

15 ngue di juanba u gätho u i ot' ran ts'o. Ne di unbi nangué 'be'a hingui ho bi 'yot'u, ne bi man ran ts'o nangué Oja gätho u ngue him bi 'yéc'yei Oja."

16 Ne nu'u ya hyäte xänbate i sani nangué dí ot' mam 'buihu tengu i nde Oja. Ne i ma embi ngue'a n'da ra ja'i rá ts'oqui a 'be'a nám 'bu u. Nu'u i ot' ran ts'o tengu i ndese rá mbuihu, ne din 'yézehé. Ne i xih rán ho u mi'da ya ja'i ngue i honi 'be'a i ndese.

Nu ra Judas bi zqm ya 'yéc'yei ne bi xifi 'be'a da 'yot'e

17 Pe nu'ahu ma zu cu ahu, dadí huec'ahu, o guí pumbenihu 'be'a bi man

u yá 'bäih_u ma Hmuh_u ra Jesucristo.

¹⁸ Ya bi xi ah_u ngue dim 'b_u i 'da, gue'b_u rán zεgui, ngue da den'nah_u nε da 'yøt' ran ts'o i ja b_u mbo yá mb_ui u nε gue'a bi si ah_u.

¹⁹ Nε nu'u y_u hyäte di damp u y_u 'yεc'yεi din junt'i. Pε i sänzehe 'be'a i øt'e, nε hinguin 'yoh_u rá Hogandāhi Ojā u.

²⁰ Pε nu'ah_u ma z_u cu'ah_u, o guí øth_u tengu i øt' y_u hyäte, pε dami tenni x_un ho ni t'εc'yεih_u him ma thāspi, nε gue'a dán te ni mb_uih_u a b_uya. Nε dami japi di manda ah_u rá Hogandāhi Ojā 'b_u guí yāh_u Ojā.

²¹ Dami 'yøth_u ram 'b_ui x_un ho ngue din theui rán huεcate Ojā, nε dami tømhb_u a ra pa ba εh ra Jesucristo ma Hmuh_u, din ja rá yemb_ui nanguej_u nε di 'daj_u ra temazāi.

²² Dami japi da 'yεc'yεi to'o di 'yon yá mb_ui nangue Ojā.

²³ Dami yām b_u ja ran ts'o, tengu tho 'b_u gá yām b_u ja n'da ra sibi. Nε din ja ni yemb_ui nangue u 'da, pε damin jamansuse ngue hin guí 'yøth_u y_un ts'o tengu i øt'u. Dami samhb_u 'be'a i øt'u gue bi ts'on yá mb_ui u.

I εspa Ojā ra Judas

²⁴ Nu'a Ojā i ja rá ts'edi di jaj_u hin ga øth_u y_un ts'o, nε di dāj_u b_u ja rá hmi mahoqui tho ma mb_uih_u. Nε εmme din jaj_u ran johya b_u.

²⁵ Hønt'a n'datho Ojā i 'b_ui, nε hønt'a i pādi x_un ho. Nε di pøj_u nangue 'be'a bi 'yøt'a ra Jesucristo ma Hmuh_u. Nε

nu'a Ojā i ja rá nuixte thoho, nu'a ra Hmuts'ut'abi, nε di manda 'be'a gätho i ja a rá ts'edi, nε gätho mí ja, nε i ja ya, nε din ja mazāi. Nε hønt'a dí xi'ah_u ya.

APOCALIPSIS

Rán t'uti ra

Jesucristo bi nu ra

Xuua

*Rám hman ra Jesucristo bi
sih ra Xuua*

¹ Nu'a Ojã bi 'yut yá 'yêhê i 'bucua ja ra häi. Janangue'a nu ra Jesucristo bá pèhna n'da ráam 'behni mahêts'i bi 'yurcã dra Xuuagã, rá 'yêhêgã, 'bè'a din ja.

² Nê nugã dra Xuuagã dí ot'ã ya 'bè'a gãtho dín nugã, nê'a ráam hman Ojã nê'a ráam hman ra Jesucristo i xiqui. Gãtho dí ot'ã ngue da fãdi 'bè'a majuañi din ja.

³ Din johya gãtho to'o da man'a 'bè'a nt'o't'i ua ja ra søcuã. Nê din johya to'o gãtho da 'yõde 'bè'a din ja. Nê din johya 'bũ da 'yõt'e 'bè'a gãtho i mangua ja ra søcuã, nguetho him maya'a din ja 'bè'a gãtho nt'o't'i ua.

*I t'orpa ra søcuã yũ 'yêc'yêi
bũ ja yoto yũ hnini*

⁴ Nugã dra Xuuagã dí ot'ahũ ra søcuã gãtho yũ 'yêc'yêi dim pètibũ ja yoto yũ hnini bũ ja ra häi Asia. Ojã di jãp ahũ nê da hyut'a ni mbũihũ, guet'a Ojã i 'bũi nê mi 'bũi, nê guet'a dím 'bũi mazãi. Nê rá Hogandãhi Ojã i juadi xãn ho rá ts'edi, gue i 'bũpũ hapũ di manda rá ts'edi Ojã, i pèn'nahũ rán jãpi.

⁵ Nê bí pèn'nahũ rán jãpi a ra Jesucristo, nê da hyut'a ni mbũihũ. Nu'a ra Jesucristo zãi i mam majuañi, nê rá

mbũdi bi dãmbeñi 'bũ mi du, nê dim hmuts'ut'abi nê di manda gãtho yũ ts'ut'abi gue i 'bucua ja ra häi. Nu'a di huêgahũ nê bi yãñjũ nangue ma ts'oquihũ, bi mberca ma mbũihũ nangue ran ts'o, nangue rá ji bi mbãm 'bũ mi du bũ ja ra pont'i.

⁶ Nu ra Jesucristo bi 'dajũ ra ts'edi dan ts'ut'abihũ nê dam mbãjãhũ ga ørpahũ rá 'bèfi bũ i ja rá ts'edi Ojã rá Ta. Nê nu'a ra Jesucristo din ja rá nuixte nê rá ts'edi høn'bũ go njãm'bũ mazãi. Nê hønt'a gam bẽmhũ a ya.

⁷ Nuna ra Jesucristo guet'a ba êhê ban 'yohũ yũ güi, nê gãtho yũ jã'i da nu. Nê gãtho to'o bi ucpi da nu, nê gãtho yũ jã'i i 'bucua ja ra ximhäi emme din ja ra dumbũi 'bũ bi nu a. Majuañi njabũ din ja 'bũ bá êhê. Nê hønt'a gam bẽmhũ a ya.

⁸ Nu ra Cristo bi 'yẽna: "Nugã ra mbũdi dãm 'bucã, nê njãm'bũ him mi 'bucã," ên'a ra Hmu mahêts'i nuixte rá ts'edi, nu'a i 'bũi nê mi 'bũi, nê i 'bũi mazãi.

*Ra Xuua bi nu madã rá
ts'edi ra Cristo*

⁹ Nugã dra Xuuagã, ni cujũ nangue ra Cristo, dí ot'ahũ ra søcuã ya. Nujũ dí comhũ yũn unbi guín nuhũ nangue dí êc'yêihũ ra Hmu mahêts'i. Nu'a Ojã di manda bũ ja ma mbũihũ, nê ra Jesucristo bi 'dajũ ra ts'edi ngue hin dadí xõmbũihũ 'bè'a dí nuhũ. Nê nugã dra Xuuagã dí ofãdigã bũ ja ra häi Patmos, n'da ra t'ũhäi i ja bũ ja ra

dehe nguetho dí m mangä rá m hman Ojã ne dí mangä nangué ra Jesucristo.

10 Nu'a ra pa domingo dán yã'be Ojã, ne 'bex bi bẽngã a rá ts'edi rá Hogandãhi Ojã. Ne dá øcã n'da ra nde bũ ja ma xũthã tengu'bũ n'da ra thũxi, ẽmmẽ nts'edi thoho.

11 Ne nu ra nde bi 'yẽna: "Nugã dra mbũdigã ne hinjãm'bũ ngue him mi 'bũcã, ne zãí dí 'bũcã." Ne nu'a ra nde bi xicã, bi 'yẽna: "Gui 'yo't' ya 'be'a gãtho gui nu, ne gui pẽnpũ 'bũh yũ 'yẽc'yẽi, gue'ũ dim peti bũ ja yoto yũ hnini bũ ja ra hãi Asia, guepũ ja ra hnini Efeso, nepũ ja ra hnini Esmirna, nepũ ja ra hnini Pẽrgamo, nepũ ja ra hnini Tiatira, nepũ ja ra hnini Sardis, nepũ ja ra hnini Filadelfia, nepũ ja ra hnini Laodicea."

12 Ne nugã dra Xuuagã 'bex dá nyẽgui ngue dín nde ga nugã to'o bin yã. Ne dá nugã yoto yũ lámpara ngue ra oro yú gua.

13 Ne dá nugã i 'bã inde bũ ja yũ lámpara ra Cristo, ngue'a bin jã'i ua ja ra ximhãi, mi he ra pahni xãm mba, i sørpũ ja yú gua, ne man thu't'i rá tija n'da ran gũt'i ngue ra oro.

14 Nu'ũ yú xtã tengu ra t'axca xidẽ'yo, ogue tengu ra t'axcasẽ. Ne nu yú dã ẽmmẽ bi hyãt'i tengu'bũ n'da ra sibi i sũ.

15 Ne nu'ũ yú gua, ẽmmẽ di fẽxni tengu ra xit'ẽgui ra bronce di hoc ra sibi ne i pa nthãmmi xãn ho. Ne nu'a rá nde tengu yũ dãthe xãn ngu ne

nts'edi di hĩ.

16 Ne mi o rán 'yẽi yoto yũ sũ, ne bi bõxpũ ja rá nde tengu n'da ra espada i yoho yú het'i ngue din juãnbate. Ne nu'a rá hmi ẽmmẽ bi fẽxni tengu rá ts'edi ra hyadi 'bũ bi hyuxyadi.

17 Ne nu'bũ má nugã, dá tãngã bũ ja rá gua tengu'bũ ya xtã tugã. Pẽ nuna bi dosca rán 'yẽi ne bi xiqui: "Yo guín su, nguetho nugã dra mbũdigã ne dran zẽguigã, ne hinjãm'bũ him mi 'bũcã.

18 Nugã zãí dí 'bũi, guecã dá tugã pẽ nuya guí nu dí 'bũcã ya, ne dam 'bũcã mazãihõn'bũ go njãm'bũ. Ne i ja ma ts'edi gue dadí manda hapũ i pa ỹ xãn du. I jagã ran sogui ngue ga xocpa ỹ 'da, ne ga jurpa ỹ mi'da."

19 Ne bi xiqui, bi 'yẽna: "Dami 'yo't' ya 'be'a gãtho guí nu ya, ngue gãtho i ja ya, ne'ũ gãtho dín ja m'bejua.

20 Ga xi a ya 'be'a ní hmẽpya i ja bũ man 'yẽi, ngue yoto yũ sũ ne'ũ yoto yũ lámpara ngue yũ oro yú gua. Gue yoto yũ sũ, rá hmẽpya ỹ yoto yãm 'behni mahẽts'i, gue di zẽ'ũ dim peti bũ yoto yũ hnini, ngue 'da'a n'danni yũ hnini i 'bũi. Ne nu'ũ yoto yũ lámpara rá hmẽpya ỹ yoto yãm peti yũ 'yẽc'yẽi hapũ zãí dim peti."

2

Ram hma da hmam bũ ja ra hnini Éfeso

1 Nu'a ra nde bi xicã ngue ga o't'a n'da ra sũcuã, ga undã a ram 'behni ngue i fãx ỹ yũ

'yɛc'yɛi bɥ ja ra hnini Éfeso. Nɛ nu'a ra sɔcuɔ da hmam bɥ 'bɥh yɥ 'yɛc'yɛi. Nu yám hmansɛ a gue i 'yo inde bɥ ja yoto yɥ lámpara, nɛ i o rán 'yɛi yoto yɥ sɔ.

² Nɛ nu'a ra nde bi xi'ɥ yɥ 'yɛc'yɛi bɥ, bi 'yɛna: “Dí pɔcä 'bɛ'a gätho gá 'yøthɥ bɥ, nɛ dí pɔcä hangu nangu ra 'bɛfi gá 'yøthɥ. Nɛ dí pɔcä gue hin gán xømbɥi nangu ni 'bɛfiɥ. Nɛ dí pɔcä ngue xingui ts'ɥ gadí jafɥ da 'yøt' ran ts'om'bäi n'da. Nɛ gá 'yänhdɥ 'da yɥm hman ɥ to'o ɛna yú 'bäihɥ ra Cristo, nɛ gá pɔhmbɥ yɥ hyäte thoho ɥ.

³ Nɛ dí pɔcä gue hin gán xømbɥihɥ ran ɯnbi gá nuɥ, nɛ ra 'bɛfi gá 'yøthɥ nangu gá 'yɛc'yɛigahɥ, nɛ xingui ts'ɥ gá 'yɛ'ts' ni t'ɛc'yɛihɥ.

⁴ Pɛ i ja ahɥ ts'ɥ gue hin dí numanhogä, ngue gá 'yɛs'hɥ ts'ɥ a guí bɛnjɥ ya nɛ hín gadín huɛjɥ. Nɛ hin guín jahɥ bɥ 'bɥ ra mbɥdi thoho gá 'yɛc'yɛigahɥ.

⁵ Dami bɛmhɥ ya hangu na ngu bi gá'a ni t'ɛc'yɛihɥ 'bɥ gmí 'yɛs'hɥ a gní bɛnjɥ nɛ gá 'yɛ'ts' nin huɛcatehɥ. Dami päh nin 'yomfɛnihɥ ya. Dami thojɥ a gmí øthɥ rá mbɥdi thoho. Pɛ nu'bɥ guexta'a guí øthɥ, ga 'uecä n'da ra lámpara 'bɥ, nɛ him man ga ja ahɥ tengu'bɥ ra lámpara bɥ guí 'bɥhmbɥ, 'bɥ hin gui hoc nin 'yomfɛnihɥ.

⁶ Pɛ i ja ahɥ 'bɛ'a xɯn ho ts'ɥ, nguetho n'dat'a díɥ bɛmhɥ gue hin díɥ numanhohɥ a i øt'ɥ yɥ nicolaitas.

⁷ Nu'bɥ i ja ni zaguhɥ, gui 'yøhmbɥ 'bɛ'a da xi ahɥ a rá Hogandahi Ojɔ gätho gyɥ 'yɛc'yɛihɥ. Nɛ nu'ɥ to'o hin da thapi nangu ran ts'o, ga undä ran t'ɛdi da za yɥn dät'o bɥ ja ra za t'ɛmbi rá za ra temazai, gue i 'bäpɥ 'bɥ Ojɔ,” bi 'yɛn'a ra nde bi zoqui.

Ram hma da hmam bɥ ra hnini Esmirna

⁸ Nɛ xø bi 'yɛngui: “Nuya gui'yorpa ra sɔcuɔ ram 'bɛhni gue i fäx yɥ 'yɛc'yɛi bɥ ja ra hnini Esmirna. Nɛ gui xifi gue mam hmangä, guécä mi 'bɥcä 'bɥ ra mbɥdi thoho nɛ dam 'bɥcä mazai, nugä dá tugä nɛ dá ndants' mahø'n'a nɛ dí 'bɥhya, gui 'yɛna. Nɛ nu'a ra sɔcuɔ da hmam bɥ 'bɥh yɥ 'yɛc'yɛi bɥ ra hnini Esmirna.”

⁹ Nɛ ɛn'a ra nde: “Dí pɔcä 'bɛ'a gätho nín ɯnbi guí sähɥ nanguécä. Nɛ dí pɔcä gue gyɥ hyoyahɥ bɥ ja ra häi, pɛ xɯn ngu i ja ahɥ nangu Ojɔ. Nugä dí pɔcä gue di c'aman'ɥ ahɥ 'da yɥ judío gue ɛnsɛ majuani yɥ judío ɥ, gue nde da ma yú t'ɥhni Ojɔ ɥ. Pɛ him majuani yú t'ɥhni Ojɔ ɥ, pɛgue ráɥ peti ra zɪthu a i øt'ɥ.

¹⁰ Nɛ 'yo guí suhɥ ran ɯnbi gue mi ts'ɥtho din ja ahɥ. Gui 'yøhmbɥ ya 'bɛ'a din ja ahɥ, ngue gui nuɥ rán ts'äte ra zɪthu nu'bɥ da jo ahɥ 'da ahɥ. Nɛ 'dɛt'apa guín nuɥ yɥn ɯnbi. Nɛ nu'bɥ hin gui 'yɛ'ts' ni t'ɛc'yɛihɥ madague'a gui tuhɥ, gá tɔhmbɥ xɯn ho a ra te 'bɥ.

¹¹ Nu'bɥ i ja ni zaguhɥ, gui 'yøhmbɥ ya 'bɛ'a i xi ahɥ rá Hogandahi Ojɔ gyɥ 'yɛc'yɛihɥ.

Nε nu'u to'o hin da thapi nangue ran ts'o, hin da mba bu ja ran unbi mazai, ne hin di unba a ná yoho ran däte," bi 'yɛn'a ra nde bi xiqui.

Ram hma da hmam bu ra hnini Pérgamo

12 Nε bi xic mahon'a ra nde, bi 'yɛna: "Nuya gui 'yorpa ra sɔcuɔ ram 'behni ngue i fãx u yu 'yɛc'yɛi bu ja ra hnini Pérgamo, gue da mam bu 'buh yu 'yɛc'yɛi. Nε gui 'yo't'i 'be'a dí mangä gue i jagä ra espada yoho yú het'i.

13 Nugä dí pãcä 'be'a gui øthu hapu gui 'buhmbu, gueru di manda ra zithu. Nε dí pãcä gue hin gá hyehmbu ni t'ɛc'yɛih, xingui ts'u gá cønjü nu'bu mi mba ntho bu a ma hoga'yɛhɛ ra Antipas, gueru 'buh ra zithu.

14 Pε i ja ah u ts'u a gue hin dí numanhogä, nguetho i 'bu i 'da ah u i ten rán xädi ra Balaam, nu'a ran 'yohu gue bi xänba ra Balac 'be'a da 'yøt'e gue da hyät'u yu israel. Nu ra Balac bi xih yu ja'i da den yün gopa yu hmite, ngue da zi 'be'a bi mbøspa u, ne da 'yøt' ran 'yomt'ɛni.

15 Nε i 'bu i 'da ah u gue hingui nde da 'ye'ts' yün xädi yu nicolaítas, ne hin dí numanho 'be'a øt'u.

16 Janangue'a dami päh nin 'yomfɛnih. Nε nu'bu hin'na, ga mbagä bu n'dihi ne ga su'u nangue mam hmangä, tengu ra espada gue i pøm bu ma ndegä," bi 'yɛn'a ra nde gue bí 'yɛh mahɛts'i.

17 Nε bi thoqui bi xiqui, bi 'yɛna: "Nε to'o i ja yú zagu, da

'yøde 'be'a xi'a rá Hogandahi Oja yu 'yɛc'yɛi. Nε to'o hin da thapi nangue ran ts'o, ga undä ra maná mahɛts'i gue nt'agui. Nε ga undä n'da a n'da ra do xun t'axi gueru nt'o't'i ma'da'yo rá thuhu zehɛ. Nε xinga gue'u mi'da yu ja'i da badi 'be'a nt'o't'i bu, hont'a to'o da hyani," ɛn'a ra nde bí 'yɛh mahɛts'i.

Ram hma da hmam bu ra hnini Tiatira

18 Nε bi xic mahon'a, bi 'yɛna: "Nuya gui 'yorpa ra sɔcuɔ ram 'behni gue i fãx u yu 'yɛc'yɛi bu ja ra hnini Tiatira, gue da hmam bu 'buh yu 'yɛc'yɛi. Gui 'yorpi 'be'a dí mangä rá Ts'ant'ugä Oja, gue i sɔ ma dä tengu ra sibi i the, ne nu'u ma gua di fexni tengu n'da ra bronce ra xit'ɛgui gue i pa nthammi xun ho.

19 Dí pãcä 'be'a gätho gui øthu ne dí pãcä gue i ja nin huɛcatehu ne majuani guim bɛnjü, ne ja a ni t'ɛc'yɛih xun ho. Nε dí pãcä gue gui øthu xun ho rá 'befi Oja, ne hin gán xømbuh. Nε man'da xun ho gui øthu ya xinda gue'bu ra mbadi tho gá 'yɛc'yɛih.

20 Pε i ja ah u ts'u a hin dí numanhogä, nguetho gadí jafu in xänbate bu n'da ra xisu, ra Jezabel, gue'a i ɛnɛ rá pøngahya Oja. Pε nu'a i xänba yu 'yɛc'yɛi bu da den yün ts'ihme yu hmite, ne i xänba ran 'yomt'ɛni.

21 Nugä dá tøm'i a ra xisu ngue xtí päh rán 'yomfɛni, pɛ hingui nde, i nde di thocta a ra ts'on'yomfɛni.

22 Janangue'a ga un ran unbi nts'edi, gue din hyɛn'na ra xisu, nɛ'ɯ gätho to'o i tenni da nu ran unbi nts'edi gue ga undä. Nɛ din jabɯ ga øt'ä nu'bɯ hin di päh yün 'yomfɛni ɯ nɛ hin da hyɛh ran ts'o i øthɯ a ra xisu.

23 Nɛ nugä ga ho gätho yá t'uhni a ra xisu, guerpɯ da bɔ ɯ gätho yɯ 'yɛc'yɛi gue dí pɔcä yün 'yomfɛni yɯ jɔ'i, nɛ dí pɔcä 'bɛ'a gätho in nde yá mbɯi ɯ. Nɛ ga cos'ahɯ 'bɛ'a gá 'yøthɯ n'da ngu n'da ahɯ.

24 Pɛ mi'da ahɯ bɯ ja ra hnini Tiatira gue hin gá tenhdɯ rán xädi ra xisu, nɛ hin guí pɔhmbɯ rán xädi ra zĩthu tengu i man ɯ 'da gue ɛna pɔdi xɯn ho rán xädi ra zĩthu. Nɛ nugä hin ga 'da ahɯ man'da xɯn hɛi gui 'yøthɯ.

25 Pɛ hønt'a ga xi ahɯ, guim benthɯ xɯn ho ni t'ɛc'yɛihɯ asta gue'bɯ go bá ɛcä mahøn'a.

26 Nɛ nu'ɯ to'o hin da thɔpi nangue ran ts'o, nɛ'bɯ di thoqui da 'yøt'e 'bɛ'a gätho dí ndegä asta gue'bɯ go rán zegui ra pa, ga undä ran t'ɛdi di manda 'da yɯ xɛqui ra häi, ngue ga comhbe ra ts'edi bi 'dacä ma Ta.

27 Nɛ'ɯ di manda gätho ɯ yɯ jɔ'i ngue 'dahma 'dan'yo bɯ na yɔ. Nɛ da 'yut ram fɛt'ɛgui ɯ man sɯihe, tengu'bɯ da xɛn ra jähäi a ra bareta ngue din tɛxt'i. Nɛ gue'a ra ts'edi bi 'dacä ma Ta.

28 Nugä tengu'bɯ dra Dɔsø. Nɛ to'o da 'yøt'e 'bɛ'a xɯn ho, dam 'bɯhmbe 'bɯ guá pengä.

29 Nɛ nu'bɯ i ja ni zaguhɯ,

gui 'yøhmbɯ 'bɛ'a i xih rá Hogandahi Ojɔ yɯ 'yɛc'yɛi," ɛn'a rá Ts'unt'ɯ Ojɔ.

3

Ram hma da hmam bɯ ra hnini Sardis

1 Nɛ xø bi 'yɛng mahøn'a: "Nuya gui 'yorpa ra søcuɔ ram 'bɛhni i fäx ɯ yɯ 'yɛc'yɛi 'bɯpɯ ja ra hnini Sardis. Nɛ gui xih mam hmangä, ngue dí 'bɯ'be rá Hogandahi Ojɔ i juadi xɯn ho yá ts'edi. Nɛ i o ma 'yɛ ɯ yoto yɯ sø. Nɛ nuna mam hma da hmam bɯ 'bɯh yɯ 'yɛc'yɛi. Nugä dí pɔcä 'bɛ'a gätho gui øthɯ bɯ. Nu ahɯ gui mamhbɯ maxøts'e thofo, nɛ sä gui ɛmhbɯ gui 'bɯhmbɯ nangue Ojɔ, pɛ dí pɔcä, nu ahɯ, tengu'bɯ ya xɯn du ni tehɯ.

2 Pɛ daman nuhmbɯ ya, nɛ dami zacuahɯ a zɯ ts'ɯ ni t'ɛc'yɛihɯ bi bongui, n'damhma him majuɔni da du ni tehɯ ngue gan unbahɯ mazä. Nguetho dí pɔcä gue hin gui øthɯ in nde Ojɔ gui 'yøthɯ.

3 Dami bɛmhbɯ ya 'bɛ'a bi sän'nahɯ. Nuya dami päh nin 'yomfɛnihɯ, nɛ dami tenhdɯ 'bɛ'a gá pɔhmbɯ rá mbɯdi. Pɛ nu'bɯ hin gui päh nin 'yomfɛnihɯ, ga mbagä bɯ tengu n'da ra bɛ, nɛ hin gui pɔhmbɯ 'bɛ'a má ora ga søngä bɯ, nɛ ga un'nahɯ.

4 Pɛ i 'bɯ'i 'da ahɯ gue him bi ts'on yá mbɯi. Nɛ nu'ɯ dan 'yohe ɯ, nɛ da hye ɯ yɯ pahni xɯn t'axi nguetho yün sähɯ dan 'yohe," bi 'yɛn'a ra nde bí 'yɛh mahɛts'i.

⁵ Nε bi thoqui bi xic ra nde, bi 'yεna: “Nε nu'ε to'o hin da thapi nangue ran ts'o, da hye yε pahni xεn t'axi. Nε hin ga ts'onba yú thuhu i huxpε ja ra sɔcuɔ i ma to'o i ja ra temazaɔi. Nε gam mangä gue ma mbetigä ε, guerpε ja rá hmi ma Ta, guerpε i 'bäh yúm 'behni mahεts'i.

⁶ Nε nu'ε i ja ni zaguhε, dami 'yøhmbε 'be'a i xih rá Hogandahi Ojɔ ε yε 'yεc'yεi,” εn'a ra nde.

Ram hma da hmam bε ra hnini Filadelfia

⁷ Nε bi xiqui mahøn'a: “Nuya gui 'yo't' man'da ra sɔcuɔ, gui un'na ram 'behni i fäx'ε yε 'yεc'yεi 'bεpε ja ra hnini Filadelfia, gue da hmam bε 'bεh yε 'yεc'yεi. Nε gui xih mam hmangä gue xεn hothogä, hin'yε ma ts'oqui, nε hønt'a majuani dí m mangä. Nε dí hɔ ran sogui ngue ra hmεpya i jagä ra ts'edi tengu ra hmεpya bi 'yu'a ra David. Nε nu'ε ga xocpa n'da bε ja ma ts'edi, njo'o n'da da zä da gurpi, nε nu'ε ga jurpa n'da, njon da zä da xocpi.

⁸ Nugä dí pɔcä 'be'a gätho guí øthε bε, nε dá xoc'ahε rá 'yu Ojɔ man'da da zä gui 'yørcahε ma 'befi, nε hingui sä n'da ra jɔ'i da got ra 'yu. Nε dí pɔcä ngue hinguin zaqui ni t'εc'yεihε, pε i ja ahε ts'ε. Thocua thoho gá ten man xädigä, xingui ts'ε gá hyεgahε.

⁹ Pε nuya dami 'yøhmbε ts'ε yε 'be'a din ja yε jɔ'i bε gue i ten ra zithu, nu'ε im ma gue

yε hogajudío ε, pε him majuani yε hogajudío, ngue hingui ten Ojɔ ε. Nugä ga japi din danyahmu bε ja ni guahε to'o i ten'na ra zithu, n'dahma da bɔ ε εmme ngue dádi huεc'ahε gyε 'yεc'yεihε.

¹⁰ Nε nangue a dá xi ahε, nε hin gán xømbεihε 'bε mi mba ma εn'ni ahε, tengugä, janangue'a ga jamansu ahε nu'ε bi zøn ra pa din ja ran εnbi nts'utho ua ja ra ximhäi, ngue da ts'ä gätho yε jɔ'i i 'bεcua ja ra ximhäi.

¹¹ Nuya him maya'a ga mbagä bε. Nde'ε gan jamansuhε gue hin gui jafε n'da di ts'on'na ni t'εc'yεihε, ngue hin da zä gui hyamhbε 'be'a gá tɔhmbε.

¹² Nε nu'ε to'o hin da thapi nangue ran ts'o, ga japi da hyan a ra 'befi nuixte thoho, ngue tengu n'da ra guangu bε ja rá ngu ma Ojɔhε mahεts'i, nε njam'bε da bøm bε. Nε ga o't'ä rá thuhu ma Ojɔ bε ja rá jɔ'i, nε ga orpε rá thuhu rá hnini ma Ojɔ, Jerusalén ma'da'yo, guet'a ra hnini ba cɔpε bí 'bε Ojɔ mahεts'i. Nε'a ma thuhu ma'da'yo ga o't'ä bε ja rá jɔ'i ε.

¹³ Nε to'o i ja yú zagu, dami 'yøhmbε 'be'a i xih rá Hogandahi Ojɔ ε yε 'yεc'yεi,” bi 'yεna.

Ram hma da hmam bε ra hnini Laodicea

¹⁴ Nε bi xiqui mahøn'a, bi 'yεna: “Nuya gui 'yørcapε ram 'behni i fäx'ε yε 'yεc'yεi 'bεpε ja ra hnini Laodicea, da hmam bε a. Nε

gui xih mam hmangä guecä zai dím mam majuani. Nugä dá øt'ä 'be'a gätho i ja ua ya gue bi zänd Oja.

15 Nugä dí paçä 'be'a gätho gá 'yøth_u b_u, xøgue guí 'yo indeth_u, yoho nin 'yomf_uni_u, ne 'da xni hoth_u. Man'da xcá numanho ah_u 'b_u n'dat'a ni t'εc'y_ui_uh_u xquí 'yøth_u, xtán ho ogue hin di ho.

16 P_ε nugä dí san'nah_u a gá 'yøth_u, ne ga sox ah_u.

17 Guetho nu ah_u sä guí εmh_ub_u gy_u mεmbetih_u 'be'a gätho guí homhb_u, ne guí εmh_ub_u hin'y_u 'be'a man'da guí homhb_u. P_ε nugä dí paçä gue hin'y_u 'be'a i ja ah_u di muui. P_ε huεcate ah_u, xøgue ndumb_ui tho_u ah_u, tengu'b_u gy_u 'y_uq_uheh_u ne guí xädä_uh_u," εn'a ra nde bí 'y_uεh mahεts'i.

18 Nε xø bi 'y_uεna: "Nugä gan zo ah_u ts'ε, gua εhmb_u ga 'da ah_u ra temazai, tengu'b_u guí tāmhb_u ra oro mahoqui ngue ra sibi, janangue'a majuani gam mεmbetih_u. Nε ga 'da ah_u ran ho ni mb_ui_uh_u, tengu'b_u guí tån y_u pahni x_un t'axi guí hyeh_u, janangue'a hin guí pε'ts' ni säh_u ngue hin'y_u 'be'a gdí comp' ni j_uq'ih_u. Nε ga xoc'a ni däh_u, tengu'b_u guí tāmhb_u ra 'y_uεth_u guí cospa ni däh_u, janangue'a da zä guí nuh_u x_un ho.

19 Nugä ga dāmhy_u ah_u ts'ε, ne ga 'da ah_u ts'ε ran _umbi gätho to'o dadí huεcä, n'damhma di hoc'a ni mb_ui_uh_u. Janangue'a daman εhyah_u guí päh nin 'yomf_uni_uh_u.

20 Nuya guí 'yøhmb_u ts'ε,

nguetho dí 'bäcä b_u ja ra goxthi, dín zo ah_u. Nε to'o da 'yøh ma ndegä nε da xogui, ga c_ur_up_u, dam 'b_u'be b_u nε dam pa'be.

21 Nε to'o hin da th_upi nangue ran ts'o, ga japi ga huxhe b_u mahεts'i, guerp_u i ja ma ts'edi, tenguthoho 'b_u má t_upä ran ts'o nε dí hux'be ma Ta b_u mahεts'i.

22 Nε to'o i ja y_u zagu, da 'yø'a i xi a rá Hogand_uhi Oja _uy_u 'y_uεc'y_ui," bi 'y_uεn'a ra nde bi xiqui.

4

Ran th_unde b_u mahεts'i

1 Nε nu'b_u mi jua a bi mam b_uya, dá ndøts'e, ne dá nugä nsoqui n'da ra jut'i mahεts'i. Nε nu'a ra nde dá øcä tengu tho_u n'da ra th_uxi i y_u nts'edi, bi 'y_uεngui: "Ba εcua nε ga ut'a'i 'be'a jatho din ja m'bejua."

2 'Bex bi 'dacä ra ts'edi rá Hogand_uhi Oja gue bi zä dá nugä b_u. Nε dá nugä b_u mahεts'i n'da ran thuts'i mahoqui x_un ho, tengutho b_u hux y_u hmuts'ut'abi. Nε mí huxp_u n'da.

3 Nε nu'a to'o mi hup_u, di fεxni tengu y_u fεxna sodo ra jasje ogue ra cornalina. Nε bi go'ma ra 'bej_uni di fεxni tengu ra fεxna sodo ra esmeralda.

4 Nε bi mbäs' p_u ja ran thuts'i mi 'däte ma goho y_un thuts'i, guerp_u mi hup_u 'däte ma goho y_u d_uc'y_ui. Gätho mi he y_u pahni x_un t'axi nε mi hu'ts' y_u corona ra oro.

5 Nε guerp_u ja ran thuts'i mi hø inde, bi bøm b_u ra huei

nts'edi, ne ran gani emme di thoni, ne yu nde. Ne nubu mi hu a n'da, mi ja bu yoto yu sibi gue mi xeh yu t'usibi, ra hmepeya ra Hogandahi Oja u, gue i juadi xun ho yu ts'edi.

6 Ne nubu mi hu a n'da, mi ja bu n'da xna ra deja, ne xna ra xito. Ne da nugä goho yun t'uti gue madim 'ba't'a ran thuts'i, gue i 'bui. Ne gätho goho yun t'uti mi ja yu da bu yu hmi ne yu xuthä, ne gätho yu ja'i.

7 Nu'a n'da ran t'uti bi nequi tengu n'da ra zate ra león, ná yoho buya bi nequi tengu n'da ra toro, ne ná hyu buya bi nequi tengu ra hmi ran 'yohu, ne ná goho bi nequi tengu n'da ra dapeuts'u madí tants' yu zahua, tengu'bu 'yo.

8 Ne gätho goho yun t'uti i 'bui, ja n'da ngu n'da 'dato yu hua. Ne gätho yu hua i ja xun ngu yu da maxots'e nepe mbo. Ne ma pa ne ra xui bi dande Oja, xingui ts'u bin he'a nan tuhu, ne bi 'yem 'bu min tuhu: Xun ho, xun ho, xun hotho Oja nuixte ra ts'edi,

gue'a mi 'bui ne i 'buhya, ne guet'a i 'bui mazai.

9 Ne gätho goho yun t'uti bi dande a gue mi hu inde bu, bi 'yexpa a Oja ne bi xifi jamadi Oja gue i 'buhya ne dim 'bui mazai hon'bu go njam'bu.

10 Ne nu'bu mi dande Oja yun t'uti, gätho 'date ma goho yu dac'yei bin danyahmu bu ja ra hmi a i hu inde bu, ne bi un'ndu yu corona ra oro gue mi hu'ts'i.

11 Ne bi 'yena:

Nu'i ma Hmu ahe, ma Oja ahe,

hon'a thoho nin säui din ja ni nuixte ne ni ts'edi, ne hon'a thoho nin säui da numansu a u gätho i 'bui.

Nguetho gätho ga 'yot'e 'be'a i ja ya,

nangue ni pähä zehhe, ne gue'a ni pähä an ja'u 'be'a i ja ya.

5

Ra T'ude'yo ran säui di tants'a ra söcuq

1 Ne nugä dra Xuuagä da nugä a mi huxpu ja ran thuts'i mi ca bu ran 'yei n'da ra söcuq m'bants'i ne nt'o't'i maxots'e nepe mbo. Ne mi ja yoto yun cuahmi bu ja ra söcuq.

2 Ne da nugä n'da ram 'behni mahets'i xun zaqui, ne nts'edi bi ma: "Ha 'bu a n'da ran säui da xoc'u yun cuahmi i ja ua ja ra söcuq, ngue di tants'i," bi 'yena.

3 Ne xinga n'da mi 'bupu mahets'i, xinga n'da mi 'bupu ja ra häi, ne xinga n'da mi 'bupu i 'bu xun du ran säui da xoc yun cuahmi ra söcuq ngue da badi 'be'a nt'o't'i bu.

4 Ne nugä dra Xuuagä emme dán zongä nguetho njongui 'bui ran säui di tants'a ra söcuq ngue da nu 'be'a nt'o't'i bu.

5 Ne nu n'da ra dac'yei bi 'yengui: "O gui zoni," bi 'yengui, "nguetho 'bu'a n'da t'ëmbi ra León nangue ra 'yu ra Judá, ne ra 'yu ra ts'ut'abi ra David, nu'a him bi thapi nangue ran ts'o, ne da za da xoc'u yun cuahmi ra söcuq."

6 Ne 'bex dá nugä n'da i 'bä inde b_u 'b_uh y_un t'uti, ne'ü 'däte magoho y_u d_ac'y_ei. Ne nu'a bi nequi tengu n'da ra T'ude'yo bi mba ntho. Nu'a ra T'ude'yo mi ja yoto yú d_ani ne mi ja yoto yú dá, gue'a ra hm_epya rá Hogand_ahi Oj_a gue í juadi x_un ho yú ts'edi, bá 'behni gätho ná ng_uni ra ximhäi.

7 Ne bi mba b_u ne bi g_anba ra s_ocu_a gue mi ja b_u rán 'y_ei n'da gue mi hup_u ja ran thuts'i.

8 Ne nu'b_u mi g_anba ra s_ocu_a, nu'ü 'däte magoho y_u d_ac'y_ei bin d_anyahmu b_u ja rá gua ra T'ude'yo. Ne n'da ngu n'da mi h_a yú arpa'bida, ne gätho mi ja yú ximbo ra oro mayuh rán dega ra za i y_umanho, ra hm_epya gue ní mba nt'ëspi Oj_a, gue i ëspa Oj_a u yú t'ahni.

9 Ne gätho bin tu a n'da ra thuhu ma'da'yo, ën'ü:

H_on'a z_eh_e i nin säui gui x_ocua y_un cuahmi ra s_ocu_a,

nguetho ya bi tho i, ne nangu_e ni ji guí jut'ü y_u ja'i, ngue gá 'y_orpa yú mbeti Oj_a u

gätho u 'da gue 'dahma 'dan'yo b_u na y_a, ne gätho u 'da gue 'dahma 'dan'yo yú 'y_u, ne gätho u 'da gue 'dahma 'dan'yo yú häi mi 'b_ui.

10 Ne gá un ni ts'edi din ts'ut'abi, ne dim mbäjä b_u di manda rá ts'edi Oj_a,

ne di manda b_u ja ra häi, bi 'y_em 'b_u min tuhu.

11 Ne nugä dra Xuuagä, 'bex dá nugä ne dá öcä yú nde y_um 'behni mahëts'i ëmm_e x_un ngu y_u munts'i, ngue y_u millone thoho madím 'bä't'a mi hup_u ja ran thuts'i, ne y_un t'uti ne y_u d_ac'y_ei.

12 Ne gätho y_um 'behni mahëts'i nts'edi bin tuhu, ne bi 'y_em 'b_u min tuhu:

Nangu_e bi du ra Jesús ra T'ude'yo,

rán säui din t'un rá ts'edi, ne 'b_e'a gätho di muui,

ne ran 'yomf_eni nuixte, ne ra ts'edi nuixte,

ne da hy_anba y_um hman u i numansu. Ne da t'ëspi ne ëmm_e da hnumanho.

13 Ne 'bex dá öcä bi mba nt'ëspi a huxp_u ja ran thuts'i, ne ra Jesús ra T'ude'yo. Gätho i 'b_ui bi man'ü tengu n'dare thoho:

Maj_api thoho ne i hnumansu ngue nuixte thoho. Ne

din ja rá ts'edi x_un ho,

ne gätho i 'b_ui da 'y_espi h_on'b_u go nj_am'b_u maz_ai.

Njab_u bi ma gätho i 'b_up_u mahëts'i, ne p_u ja ra häi, ne'ü x_un du, ne'ü 'b_up_u ja y_u dej_a, ngue n'dat'a bi man'ü.

14 Ne gätho goho y_un t'uti i 'bäp_u mahëts'i bi 'y_ena: "Necähe n'dat'a dí_m b_emhb_e a," bi 'y_en'ü. Ne gätho 'däte magoho y_u d_ac'y_ei mi 'b_up_u bin d_anyahmu i th_ande a hu'inde b_u mahëts'i, ne ra T'ude'yo.

6

Yoto y_un cuahmi

1 Nε nugä dra Xuuagä dá nu ra Jesús ra T'ude'yo bi xóc'a rá mbüdi rán cuahmi ra sōcuā nε bi dü'mi di tants'a ra sōcuā. Nε n'da ran t'uti bi xicä, nε nt'ode rá nde tengu ran gāni: “Ba ęcua gua nuua,” bi 'yęngui.

2 Nε dá hętä b_u, nε dá nu n'da ra t'axca ndofani. Nε nu'a mi huxp_u mi hą n'da ran są, nε bi mba ma unni n'da ra corona. Nε bi mba b_u ząi da dah y_un s_ui din ja.

3 Nε nu ra Jesús ra T'ude'yo bi xóc'a ná yoho rán cuahmi ra sōcuā. Nε dá ocä a bi mam man'da ran t'uti, bi xicä: “Ba ęhe, gua nu,” bi 'yęngui.

4 Nε dá nugä, bi bōm b_u n'da ra thęnga ndofani. Nε mi huxp_u n'da, nε bi mba ma unni ra espada x_um mba. Nε bin t'un'na ran t'ędi gue di japi din s_u'u y_u ja' i gätho 'b_up_u ja ra ximhäi, ngue din hyo n'da ngu n'da u.

5 Nε nu'a ra Jesús ra T'ude'yo bi xōcua ná hyu ran cuahmi, nε xō dá ocä rá nde man'da ran t'uti bi xicä: “Ba ęhe, gua nu,” bi 'yęngui. 'Bex dá nugä bi bōm b_u n'da ra 'bondofani, nε mi huxp_u n'da mi hą ra t'ent'i.

6 Nε dá ocä n'da ra nde bi bōm b_u mi 'bäh y_un t'uti, bi 'yęna: “Hōnt'a n'da kilo ra trigo da dän'a n'dapa, nε hōnt'i hyu kilo ra cebada da dän'a n'dapa. Pε dami jaman-suh_u ra aceite nε ra vino, o gadí japi dim 'bedi.”

7 Nε nu'b_u mi xóc'a ná goho ran cuahmi a ra T'ude'yo, dá ocä rá nde man'da ran t'uti, bi 'yęngui: “Ba ęhe gua nu,” bi 'yęna.

8 Nε 'bex dá nugä bi bōm b_u n'da ra ndofani x_un c'axt'i ts'u. Nε mi huxp_u a n'da t'ęmbi ran dąte, nε mí ten'na ran dąte n'da gue xí bōm b_u 'b_u u x_un du. Nu'u bin t'un ra ts'edi di manda u ná goho b_u 'b_uh y_u ja' i gätho ra ximhäi. Nε nu'u bin ja ra ts'edi gue da hyo y_u ja' i nangue ra espada, nε nangue din tumanthuhu, nε nangue ra gęhe, nε y_u zate da hyo y_u ja' i.

9 Nε nu'b_u mi xóc'a ná cut'a rán cuahmi ra sōcuā a ra T'ude'yo, dá nugä b_u n'da ra męxa guerp_u i pa m'bōspe Oją, gue bim 'bōts'e zeh_u u y_u 'yęc'yei. Nε dá nugä bi hyup_u 'bimęxa yú te u gätho í tho a rām hman Oją, nε bi ma nangue ra Cristo.

10 Nε gätho u mi hup_u 'bimęxa nts'edi bi 'yęna: “Ma Hmu tątethoho ni ts'edi, nε x_un ho i, nε majuąni guím ma. Ham'mi pa gui tō'mi ngue gui 'yōrpa ran juąnbi u, nε gui cospa u y_u ja' i 'b_up_u ja ra ximhäi 'be'a bi 'yōrcahe,” bi 'yęn'u.

11 Pε nu'u bin t'un yú pahni x_un t'axi, nε bi sifi da dō'mi ts'u 'da y_u pa, ja gue'b_u bi gua'u dí du a rām hman Oją u yú mi'yęheh_u, ngue tengu u.

12 Nε nugä dra Xuuagä dá nugä ra T'ude'yo bi xóc'a ná 'dato rán cuahmi a ra sōcuā. Nε 'bex bin ja n'da ra 'yąmhäi nts'utho. Nε nu'a ra hyadi gätho 'bex bi boqui tengu n'da ra 'bo'bōt'e, nε nu'a ra ząna 'bex bi thęngui tengu ra ji.

13 Nε gätho y_u sō bi dāp_u häi, tengu n'da ra za i hōh y_un

dät'o 'b_u i huḡan ran dāhi.

14 Nε nub_u x_un c'ammi ra ximhäi, bi mba m'bants'i tengu'b_u ra sōcuḡ, bim 'bēdi. Nε gātho y_u t'uhāi mi ja b_u ja ra dehe, pε nε'ḡ gātho y_u t'ōhø, bi mba ma pädi b_u mi ja.

15 Nε gātho y_u ts'ut'abi b_u ja ra häi, nε gātho y_u ngurpi y_u ja'i, nε gātho y_u hmudof_ui, nε gātho y_u mēmbeti, nε gātho i jase y_u ts'edi, nε gātho y_u 'yēhe, nε gātho hing y_u 'yēhe, bi mba b_u dapo, mi honi hap_u din 'yaḡi guerp_u ja y_u hyānhāi, o guerp_u ja y_u hyādo.

16 Nε gātho mi nde ḡ da zemba y_u ya y_u do 'b_u bi xo't' y_u t'ōhø nε da go'mi, ngue i su da nu a rá cue a i huxp_u ja ran thuts'i mahęts'i, nε'a ra T'ude'yo.

17 Nguetho bi zōn ra pa ran ḡnbi nts'utho, nε njon da zä da hyät ran ḡnbi.

7

Rá 'bede ḡ y_u israel b_u mahęts'i

1 Nε nub_uya dá nugä goho y_um 'behni mahęts'i, nε 'da a n'danni mi 'bāp_u rá nyāni ra ximhäi i sām'ma ran dāhi i 'yo ua gue xingui ts'ḡ din 'yo b_u ja ra häi, o guerp_u ja ra dādeja, nε xinga gue di 'yaḡ y_u za. Nε'ḡ y_u dādeja hin di 'yaḡi, di nequi tengu n'da ra xito x_un juḡi tho.

2 Nε dá nugä n'da ram 'behni mahęts'i bí 'yerp_u ní bōx ra hyadi, nε nu'a bá hyḡ a rá sello Oja ngue i 'b_ui, nε nts'edi bi mba't'ḡ goho y_um 'behni Oja gue i 'bāp_u y_u nyāni ra ximhäi. Gue'ḡ mi 'bāp_u bin

t'un ra ts'edi di ḡnba ra häi nε ra dādeja.

3 Nε nu'a ram 'behni mi hḡ ra sello, bi xi ḡ mi'da gue da dø'mi ts'ḡ, him 'bex di ḡnba ra häi o gue ra dādeja o gue y_u za, ja gue'b_u di selloba b_u ja y_u dę y_u 'yęc'yēi a rá sello Oja.

4 Nε dá øcä hangu bi 'beh y_u ja'i di jap ra sello y_u dę, n'da ciento nε yote ma goho mahuḡi, bi thęsta ḡ yām bom'beto y_u ts'unt'ḡ ra Israel.

5 Bi thęsta ḡ 'de'mayo mahuḡi yām bom'beto ra Judá. Nε bi thęsta ḡ 'de'mayo mahuḡi yām bom'beto ra Rubén. Nε bi thęsta ḡ 'de'mayo mahuḡi yām bom'beto ra Gad.

6 Nε bi thęsta ḡ 'de'mayo mahuḡi yām bom'beto ra Aser. Nε bi thęsta ḡ 'de'mayo mahuḡi yām bom'beto ra Neftalí. Nε bi thęsta ḡ 'de'mayo mahuḡi yām bom'beto ra Manasés.

7 Nε bi thęsta ḡ 'de'mayo mahuḡi ḡ yām bom'beto ra Simeón. Nε bi thęsta ḡ 'de'mayo mahuḡi yām bom'beto ra Leví. Nε bi thęsta ḡ 'de'mayo mahuḡi ḡ yām bom'beto ra Isacar.

8 Nε bi thęsta ḡ 'de'mayo mahuḡi ḡ yām bom'beto ra Zabulón. Nε bi thęsta ḡ 'de'mayo mahuḡi ḡ yām bom'beto ra José. Nε bi thęsta ḡ 'de'mayo mahuḡi ḡ yām bom'beto ra Benjamín.

Y_u ja'i mi he y_u pahni x_un t'axi

9 Nε nugä dra Xuuagä, dá handi nε dá nugä x_un ngu y_u ja'i nε njon da zä da mbede

hangu na ngu dá nugä. Dá nu ɯ i 'bäpɯ gätho ɯ 'da gue 'dahma 'dan'yo bɯ na ya, ne gätho ɯ 'da gue 'dahma 'dan'yo yú 'yɯ, ne gätho ɯ 'da gue 'dahma 'dan'yo yú häi mi 'bɯi. Ne gätho ɯ mi 'bäpɯ mí hɛt'a mí huxpɯ ja ran thuts'i bɯ mahɛts'i, ne mi hɛt'a ra Jesús ra T'ude'yo. Gätho mi 'bäpɯ mi he yú pahni xɯn t'axi, ne mi cɔ yɯ xijam'boza.

10 Ne gätho nts'edi bi 'yɛna:

ɛmmɛ dín numanho ahe, ma Ojɔ ahe,

tətetho ni ts'edi, ne'e gra Jesús gra T'ude'yo, dí ɛs'ahe ngue gá pøje, bi 'yɛn ɯ.

11 Ne gätho yɯm 'behni mahɛts'i bi mbä'ts'a mi hupɯ made bɯ mahɛts'i, ne gätho 'däte ma goho yɯ dɔc'yɛi ne'ɯ gätho goho yɯn t'uti bi mbäs' thoho gätho mi 'bɯpɯ, bin dɔnyahmu, bi nye'mahäi, bi dɔnde Ojɔ i hu inde bɯ.

12 Gätho bi 'yɛna:

Necähe 'dat'a dím bɛmhbe, dí ɛs'ahe, ma Ojɔ ahe, nuixte xɯn ho i.

Ne gätho guí pɔdi. Zɔi dí xi ahe jamadi nangue ran ho guí ørcahe. Dín numansu ahe, ne nte guí hɛmbi, pɛ i ja ni ts'edi xɯn ho, ne gam 'bɯi høn'bɯ go njam'bɯ mazɔi.

Ne høn'a tho dím bɛn ahe ya, bi 'yɛn'ɯ.

13 Ne nu n'da ra dɔc'yɛi bi 'yängä dra Xuuagä: “Ha guí pɔdi hapɯ bá nex yɯ.”

14 Ne dá ɛmp'a ra dɔc'yɛi: “Nu'i guí pɔdi.” Ne nu'a ra

dɔc'yɛi bi 'yɛngui: “Nu'ɯ gue'ɯ bi 'yɛc'yɛi Ojɔ 'bɯ mi ja ran ɯnbi ndumbɯi tho bɯ ja ra ximhäi. Ne nu'a rá ji ra Jesús gue a í bo yú pahni ɯ, bi japi xtan t'axi.

15 Janangue'a i 'bähnu ja rá hmi Ojɔ yɯ. Ne in 'yɛhe ma pa ne ra xui ua ja rá nijɔ Ojɔ. Ne gue'a i huxpɯ ja ran thuts'i di jamansu yɯ.

16 Ne him man'dandj din tumanthuhu yɯ, ne him man'dandj din tuthe. Ne him man'dandj da nu ran ɯnbi nam pa ra hyadi, xinga gue ɯ mi'da xɯm pa di ɯnbi.

17 Nguetho nu ra Jesús ra T'ude'yo gue i 'bɯ inde bɯ mahɛts'i da 'yøt'e tengu 'bɯ ra mbändɛ'yo, ne da zixpɯ hapɯ i ja ra dehe gue di un ra te yú mbɯi. Ne nu'a Ojɔ him man'dandj di japi din zoni.”

8

Ná yoto ran cuahmi ne ra t'uts'i ra oro

1 Ne nu'bɯ mi xøcua na yoto yún cuahmi ra søcuɔ, made ora njom bin ya bɯ mahɛts'i ne nte bi 'yɔni.

2 Nu'bɯ mí gua'a buya dá nugä yoto yɯm 'behni mahɛts'i zɔi i 'bäpɯ ja rá hmi Ojɔ, ne bin t'un yɯ thɯxi n'da ngu n'da.

3 Ne dá nugä n'dan'yo ram 'behni mahɛts'i, bi mba bim 'bäpɯ ja rá mɛxa yɯn t'unni, ne mi the n'da ra t'uts'i ra oro ne bi mba nt'unni xɯn ngu rá ndɛga ra za din zø bɯ, i yɯman'u, ne nu'a rá 'bifi da mba ma uɔspi yám hma yɯ 'yɛc'yɛi 'bɯ i ɛspa Ojɔ. Ne gätho

i zø b_u ja rá mεxa ra oro gue i hør_u ja rá hmi a Ojå i hu inde b_u.

⁴ Nε nu'a ra 'bifi i nεxp_u ja rá t'uts'i a ram 'behni, mauqts'i yám hman y_u 'yεc'yεi 'b_u i εspa Ojå, nε bi zøm b_u bí 'b_u Ojå.

⁵ Nε nu'a ram 'behni bi yus' y_u despi b_u ja ra t'uts'i ra oro gue mi zø b_u ja ra mεxa, nε bi 'yεm b_u ja ra ximhäi. Nε 'bex dá øcä nts'edi y_un gäni din thoni. Nε dá nu nts'edi y_u huεi bi c'uεti b_u ja ra ximhäi, nε bin ja n'da ra 'yámhäi b_u.

Y_u thuxi

⁶ Nuya bim 'bäp_u yoto yám 'behni mahεts'i i tøm_i da huixt' yá thuxi.

⁷ Nε rá mbädi ram 'behni bi huixt' rá thuxi, 'bex bi t'εn b_u häi y_un do, nε ra sibi, mauqspi ra ji. Nε ná hyu xεqui ra häi bin zø, bi gop_u mi yoxεqui ra häi. Nεp_u na hyu xεqui bin zø y_u za nε y_u t'ei x_un c'ammi. Pε bi gohi yo xεqui ngue him bin zø.

⁸ Nε na yoho yám 'behni bi huixt' rá thuxi, nε dá nu tengu n'da ra t'øhø x_un ndoho, i ø nε εmme ndøspi, nε bi mba nt'ent'i b_u ja ra dådejå.

⁹ Nε na hyu xεqui ra dådejå bi japi din ji. Nε gätho bi du _u mi 'bäp_u mbo ra dehe. Nε gätho y_u dambosa gue mi 'yo b_u bin ts'oni. Pε bi go _u yoxεqui ra dådejå ngue him bin ts'oni.

¹⁰ Nε ná hyu yám 'behni bi huixt' rá thuxi. Nε 'bex bi däh mahεts'i n'da ra ø x_un ndoho ngue i zø nε εmme xεh y_u t'usibi. Nε bi dāp_u ja ná hyu

y_u dāthe nε ná hyu y_u mbøthe b_u ja ra ximhäi.

¹¹ Nu rá thuhu ra ø ngue bi dāgui ra Ajenjo na. Nε guerp_u bi däh ra ø gätho ra dehe εmme bi ju'ts'i. Nε x_un ngu y_u jå'i bi du ngue bi zi a ra dehe x_un ju.

¹² Nε nu ná goho ram 'behni bi huixt' rá thuxi. Nε 'bex bi boqui ná hyu xεqui ra hyadi, nε'a ná hyu xεqui ra zāna bi boqui. Nε a ná hyu nεts'i y_u ø bi boqui. Nε mbε ngoho ora ra pa nε ra xui him bin ja ran nεqui.

¹³ Nε drå Xuuagä dá nu n'da ram 'behni mahεts'i mi 'yo inde b_u mahεts'i, nε εmme nts'edi mbafi, bi 'yεna: "Huεcate, huεcate, huεcate y_u jå'i 'bäp_u ja ra ximhäi, nangue 'be'a din ja 'b_u bi huixt' yá thuxi y_u mi hyu yám 'behni mahεts'i gue i 'bäh_u," bi 'yεna.

9

¹ Nε ná cät'a yám 'behni bi huixt' rá thuxi nε dá nu n'da ra ø tengu n'da ram 'behni mahεts'i ngue hingui ho, bi dāp_u mahεts'i bi zøp_u ja ra ximhäi. Nε bin t'un'na n'da ran sogui da xoc ra hyähäi ngue εmme x_un hε nε nts'utho, guerp_u i 'b_u a ra zīthu.

² Nε nu 'b_u mí xoc'a, bi bøm b_u ra 'bifi x_um pothi tengu 'b_u f_un ra sibi x_un ndoho. Nε 'bex bi go'ma ra hyadi a ra 'bifi nε bin uqnts'ui ran dāhi gätho ra ximhäi.

³ Nε x_un ngu y_u hε'yāxi bi bøm b_u ja ra 'bifi ngue bin 'yo gätho ra ximhäi. Nε bin t'un

yú ts'edi da 'yøt'e tengu ran
 ʌnbi di un yu mbozu.

4 Ne bi sifi ngue hin di ts'on
 yu t'ei o gue yu za o gue mi'da
 i ja ua ja ra ximhäi, hont'u yu
 ja'i di ʌnbi gätho to'o him mi
 ja rá sello Oja bu ja yú de.

5 Ne him bi japi da hyo yu
 ja'i, hont'a cut'a zana di ʌnba
 yu ja'i, tengui øt' yu mbozu 'bu
 i sa n'da.

6 Ne nu'u yu pa gue i 'yo ua
 yu he'yaxi in nde yu ja'i da du
 pe hingui sä da du, hont'a ran
 ʌnbi thoho da nu.

7 Ne nu yu he'yaxi di nequi
 tengu yu fani xna da mba ra
 sai, pe nu yú hmi tengu yú hmi
 yu ja'i, ne i hu'ts' yu corona yu
 oro.

8 Ne nu u mi ja yú xtä tengu
 n'da ra xisu, ne mi ja yú ts'i
 tengu yú ts'i ra dazate.

9 Ne nu u mi ja bu yú tija
 tengu rá xi ra dahua, pe xum
 me tengu ra t'egui. Ne di hi yú
 zahua tengu'bu yu carro i jut
 yu fani i tih, emme di thoni
 tengu'bu i pa bu ja ran sai.

10 Ne nu yú 'yozu tengu
 yu mbozu, ne cut'a zana bin
 t'un ran t'edi di ʌnba yu ja'i,
 nanguue yú 'bite i ja yú 'yozu.

11 Ne nu'a rá hmu u yu
 he'yaxi 'buru ja ra hyahäi
 ngue emme xun he, ne nu'a rá
 thuhu ra Abadón ngue rá nde
 ra hebreo, ne nu'u yu griego
 embi ra Apolión. Pe nu rá
 thuhu nde da ma, gue nde di
 ts'oni 'be'a gätho i ja.

12 Nuya rá mbadi ran ʌnbi
 bi thogui, pe ba xh mi yoho
 yan ʌnbi.

13 Ne ná 'dato yum 'behni bi
 huixt' rá thaxi. 'Bex dá ocä

n'da ra nde bi bøm bu ja yú
 dani gue'u mi ja bu goho yú
 ts'at'i ra mexa ngue ra oro i
 hõru ja rá hmi Oja.

14 Ne nu a ra nde bi
 'yemp'a ná 'dato yum 'behni
 mahets'i gue i ja bu rá thaxi:
 "Dami xoc'u goho yum 'behni
 mahets'i ngue nthu't'i bu ja ra
 dathe Eufrates," bi t'embi.

15 Ne bi mba nsoqui,
 nguetho bi dø'mi da zøn ra
 ora, ne ra pa, ne ra zana, ne
 ra jeya da soc'u. Ne da mba u
 da hyo a ná hyu njä'i bu 'buh
 yu ja'i gätho ra ximhäi.

16 Ne yociento millone yu
 dofai i hux yu ndofani bi
 den'ndu. Nugä dra Xuugä dá
 ocä hangu na ngu bi mba.

17 Ne in ja bu 'bu má nugä
 yu ndofani, ne nu'u yu dofai
 madin togue bi dác yú tija ra
 t'egui ma cahu xun theni, xun
 c'ammie ne xun c'axt'i. Ne nu'u
 yú ya yu ndofani tengu yú ya
 yu dazate. Ne bi bøm bu ja yú
 nde yu ndofani ra sibi ne ra
 'bifi ne ra despi.

18 Ne na hyu ram 'bede yu
 ja'i mi 'bucua ja ra ximhäi bi
 du nanguue rán ʌnbi ra sibi, ra
 'bifi ne ra despi gue bi bøm bu
 yú nde yu ndofani.

19 Nu yu ndofani mi ja yú
 ts'edi nanguue 'be'a bi bøm bu
 ja yú nde, ne mi ja ra ts'edi yú
 'yozu, nguetho yú 'yozu i ja yú
 ya tengu yu pozu di ʌnba yu
 ja'i.

20 Ne gätho mi'da yu ja'i
 gue him bi du, him bi päh
 yún 'yomfeni, pe guexta'a bi
 dande yu zithu ne'u yu hmite
 bi 'yøzehe, yún t'øt'e ra oro
 ne ra t'axi ne ra fexna t'egui,

ne ra do, ne yu za, yu hmite
u gue hingui nute ne hingui
øhnaħya, ne hingui sä din 'yo.

21 Ne xingui ts'u bi hyeh
yuhn t'øt'e xun ts'o. Guexta'a
bin hyodu ne bim bađi ne bin
'yomt'eni, ne bim pe.

10

*Ra t'usøcuq i ca n'da räm
'behni Oja*

1 Ne nugä dra Xuuagä dá
nugä man'da räm 'behni Oja
bá caħ mahęts'i, mi ja rá ts'edi.
Ne bán 'youi n'da ra güi, ne
mi comba ra 'bejuni rá ya. Ne
nu'a rá hmi bi yoxni tengu ra
hyadi, ne nu'u yu gua madi
nequi tengu'bu n'da ra sibi.

2 Ne mi ca n'da ra t'usøcuq
ma tants'i. Ne nu'a rán 'yeigua
mí nemp'u ja ra dadeja, ne
nu'a rá gaħagua mi nemp'u ja
ra häi.

3 Ne nu'a ram 'behni nts'edi
bi mbafi, tengu'bu i mba a ra
dazate.

4 Ne nu'bu mi mbafi, 'bex
dá øcä yoto yun gäni. Ne mí
ęngä xcá o't'ä ra søcuq 'be'a
dá nugä, pe 'bex dá øcä n'da
ra nde mahęts'i bi 'yęngui:
"Yo guí o't'ya 'be'a bi ma yun
gäni, nguetho hingui sä gui
ma 'be'a bi man'u."

5 Ne dá nugä räm 'behni Oja
mahęts'i gue i 'bäpu ja ra deja
nepu ja ra häi, bi 'ua'ts' rán 'yei
bu mahęts'i.

6 Ne bi ndønba rá thuhu Oja
i 'bui ne dim 'bui mazai, gue bi
'yøt' mahęts'i ne ra ximhäi ne
ra deja ne gätho 'be'a i jabu. Bi
ndønba rá thuhu, gue majuaņi
hin da dø'mi mi'da yu pa 'be'a
din ja.

7 Ne ęna, nu'bu bi huixt' rá
thaxi a ná yoto räm 'behni
Oja gue mi 'bahunu, 'bex din
ja buya 'be'a bi xi Oja yu
pøngahya maya'bu gue din ja,
gue him mám fađi.

8 Ne nu'a ra nde mahęts'i
bi 'yęngä mahøn'a: "Nu'i, ní
mba bu, bá caņ'a ra søcuq gue
i ca'a räm 'behni Oja mahęts'i
i 'bahunu ja ra deja ne ra häi."

9 Janangue'a dá mbagä bu
mi 'bä'a ram 'behni mahęts'i,
ne dá xifi gue di 'dac'a ra
søcuq. Ne nu'a ram 'behni
bi 'yęngui: "Caņi, ne gui sa.
Ne nu'bu gá sa, tengu'bu ra
t'afit'asa bu dán zä ni nde, pe
nu'bu bi mba bu ni foho emme
xtán ju buya."

10 Ne dá caņgä ra søcuq
buya, ne dá sagä a. Ne bin ja
tengu bi xicä ram 'behni, xu
cuhi 'bu má sagä, emme xun u,
pe gueru ma foho, emme xun
ju.

11 Ne bi xiqui: "Jatho
gui mamp'a räm hma Oja
mahøn'a, hønbu go hapu 'bah
yu ja'i 'dahma 'dan'yo bu na
ya ne 'da n'danni yu häi, nepu
'bah yu ts'ut'abi." Ne gue'a bi
sicä a dra Xuuagä.

11

Yoho yu pøngahya

1 Ne nugä dra Xuuagä, bin
'dacä n'da ra t'eni gue ra za,
ne bi t'ęngui: "Ní mba bu ja
ra daņija ne gui 'yeni hangu
na ndoho ra ngu. Nepu ja ra
mexa i pøx yun t'unni yu ja'i."
Ne bi siqui ga pede hangu na
ngu yu ja'i i thande Oja bu.

² Pε bi sicä: “O guí eni hangu na ndoho ra häi ma mbä't'i b_u thi ja ra danijä, nguetho bin t'un'du y_u ja'i 'dahma 'dan'yo b_u na ya, gue'u hingui p_a Ojä. Nε yote ma yozna din 'yo b_u nε di un'na rá hogahnini Ojä.”

³ Nε bi 'yεngui: “Ga penhdä b_u yoho ma pøngahya, nε da hye y_u he tengu'b_u i tu yú mbui. Nε n'da mahuähi yo ciento nε hyäte pa da man'a mam hmangä b_u u,” εn Ojä.

⁴ Nε nu'u yoho yú pøngahya Ojä, gue'u mí u'u yoho y_u za ngue y_u olivo, nε'u yoho b_u tøh y_u lámpara gue i 'bäp_u ja rá hmi ra Hmu mahęts'i, gue'a di manda gätho ra ximhäi.

⁵ Nε to'o im bęni di unba u yoho y_un 'yoh_u gue yú pøngahya Ojä, da bøn ra sibi b_u yú nde ngue'a í zø'u. Nε gue'a dí du'u gätho y_un sui_u u yoho yú pøngahya Ojä.

⁶ Nε nu'u yoho y_u pøngahya, din ja yú ts'edi ngue di japi hin din 'ye gätho y_u pa gue dim pøngahya b_u. Nε din ja rá ts'edi gue gätho y_u dehe di japi ngue din ji. Nε din ja yú ts'edi hont'a go 'be'a man unbi di unba ra ximhäi, hont'a go ní pa i nde.

⁷ Nε nu'b_u mi gua'a rá 'befi Ojä u, 'bex bi bøm b_u ja ra hyähäi εmme x_un hę tengu n'da ran dątezate, rá_m 'bēhni ra zıthu εmme nts'utho. Nε bi mba b_u, bi z_u'u yoho yú pøngahya Ojä, nε bi dąha bi hyo u.

⁸ Nε nu'u yú ngøc'yēi u yoho bi du, mi 'bēm b_u ja ra calle made ra dąhnini, gue n'dat'a

ra hnini guep_u bi du ra Hmu mahęts'i b_u ja ra pont'i. Nε nu'a ran ts'o bin ja b_u ja ra dąhnini 'da'angu nan ts'oui bin ja b_u ja ra hnini Sodoma, nεp_u ja ra häi Egipto.

⁹ Nε nhyupa made bi mba y_u ja'i gätho 'dahma 'dan'yo b_u na ya gue bi nεxp_u gätho y_u häi, bi hyęt'u 'bom b_u xí du. Nε him bi japi bi mba nt'ägui.

¹⁰ Nε gätho y_u ja'i i 'bæcua ja ra ximhäi bin johya 'b_u mi du u, nε nangue ran johya, bi un y_un t'unni n'da ngu n'da, nε bi hyu yú mbui ngue hin di paha mahøn'a u yú pøngahya Ojä, nguetho bi nu ran unbi nangue 'be'a bi 'yørpa u.

¹¹ Pε nu'b_u mi tho a nhyupa made mi 'bom b_u, pε Ojä bi un ra xehya mahøn'a, nε 'bex bi ndants'u, nε gätho to'o bi nu, εmme bin su u.

¹² 'Bex bá ε'a n'da ra nde mahęts'i nts'edi bin ya, bi 'yęmp'u: “Ba εcua ya,” bi 'yęna. Nε bi ndex mahęts'i u, in 'yoh_u n'da ra güi. Nε gätho y_un sui_u mi 'bäp_u bi nu 'be'a bin ja.

¹³ Nε nu'b_u mi mba u yú pøngahya Ojä, 'bex bi 'ya_n ra häi b_u ja ra dąhnini, εmme nts'utho. Nε ná 'dēt'a ra xęqui ra hnini bin ts'oni, yoto mahuähi y_u ja'i bi du nangue nts'edi ra 'ya_nhäi. Nε nu'u y_u ja'i gue him bi du, εmme bin su, nε bi 'yęspa Ojä mahęts'i buya.

¹⁴ Nuya ná yoho y_un unbi bi thogui, nε 'bex ba ε'a ná hyu ran unbi.

Ná yoto ra thuxi

15 Ne nu'bu mi huixt'
rá thuxi a ná yoto ram
'bɛhni mahɛts'i gue mi 'bäpɛ,
'bexque nt'ode bu mahɛts'i
xun ngu yu nde nts'edi bin ya,
bi 'yɛna:

Nuya gätho ra ximhäi bi da
Ojä ma Hmuhɛ,

ne'a ra Cristo bi huahni,
ne hont'u di manda bu hön'bu
go njam'bu mazai, bi
'yɛn'u yu nde i ya
mahɛts'i.

16 Ne nu'u 'däte magoho yu
dɛc'yɛi ngue mi hupɛ ja yün
thuts'i di mbä't'a Ojä bu mi
hudi, bin danyahmu ne bi
dande Ojä.

17 Ne bi 'yɛm 'bu mi dande:

Nu'i ma Ojä ahe nte guí
hɛmbi,

Nu'i zai guí 'bui, ne zai gmi
'bui,

nuya gá dɛ'mi gá 'berpa yá
ts'edi gätho mi'da,

ne da zä guí manda xun ho
'be'a gätho i ja.

Dí xi ahe jamadi, ngue ya
gá 'yuh ni ts'edi tate
thoho.

18 Nu'u yu jã'i i 'bɛpɛ hönbu go
hapɛ i ja yu häi ɛmme
bin cue

ngue ya bi zøn ra ora da nu
ran unbi.

Nuya bi zøn ra ora da nu nin
juanbi, ne gätho ɛ xun
du.

Bi zøn ra ora gue gui un'du ya
'be'a bi dɛ'u ni 'yɛɛ ne
ni pɔngahya.

Ne bi zøn ra ora gue gui
un'du yun t'unni gätho
bi 'yɛc'yɛi,

hont'a go to'o i ja yá ts'edi, ne'u
hin'yu yá ts'edi.

Ne bi zøn ra ora, gue gui jua'u
gätho to'o di unba yá
mija'ihu, bi 'yɛn'u.

19 Ne nu'bu mi gua'a bi
man'u yu dɛc'yɛi, dra Xuuagä
dá nugä nsoqui ra danija
mahɛts'i. Ne dá nugä ra
huada i hɔpɛ mbo, guerpɛ
m'be'ts'i ran hoqui bi 'yɔt'ui
Ojä ɛ yá 'yɛc'yɛi. Ne bin ja
nts'edi ra hui, ne bin thoni,
ne yun gäni, ne bin ja n'da ra
'yãmhäi, ne bi hyøh yun do.

12

Ra xisu ne ra jarga

1 Ne dá hant'a n'da ran t'uti
xun ndoho bu magats'i, ngue
n'da ra xisu mi he ra hyadi
ngue rá pahni, ne mi tɔpɛ
ja ra zana. Ne mi hu'ts'a
n'da ra corona gue min 'youi
'de'mayoho yu sɔ.

2 Ne nu'a ra xisu mi
hät'uhni a, ne ɛmme mi mbafi
ngue xun ɛ, ngue nde dim
'buh rá t'uhni.

3 Ne bi nequi bu man'da ran
t'uti tengu n'da ra jarga xun
ndoho ne xun theni, ɛmme
nts'utho. Ne nu'a ra jarga mi
ja yoto yá ya, ne n'da ngu n'da
yá ya mi hu'ts' yu corona. Ne
mi ja 'det'a yá dani.

4 Ne nu'bu mi uan'na rá
'yoza, bi hyøm bu häi ná hyu
nets'i yu sɔ mi ja bu mahɛts'i.
Ne nu ra jarga 'darbu mi
'bähmi ra xisu, i nde da zap'a
rá t'uhni 'bu bim 'bui.

5 Ne bim 'bu'a n'da ra
ts'unt'u, rá t'uhni ra xisu buya.
Ne guehna ra ts'unt'u din
ts'ut'abi gätho yu häi, ne njon
di japi da mbesta'a da ma. Pe
nu'bu mim 'bui, bi jamansu

Ojā, nε 'bex bi zixpυ mahęts'i bí ja rá ts'edi.

6 Pε nu ra xisu bi 'dagui, bi mba bυ ma'ueni guepυ bi hocua Ojā dim 'bwi n'da mahuāhi nε yociento nε hyāte pa. Nε din ja bυ 'be'a gātho da hyoni.

7 Nε nu bυ mahęts'i bin ja n'da ra dāshwi, nu'a rá ngarba m'behni Ojā mahęts'i ngue ra Miguel nε gātho υ mi'da yám 'behni Ojā mahęts'i, bin sūhmbυ a ra jārga nε'υ gātho yú 'yęhe a ra jārga.

8 Pε nu'a ra jārga him bi dāha, nε Ojā him bi japi dim 'bapυ mahęts'i būya.

9 Nε bi thōn'a thi bυ mahęts'i a ra jārga, guet'a ra c'ęyā, ra zīthu a, rá thuhu ra Satanás, gue i hāte gātho ua ja ra ximhāi gue'bυ rá mbudi thoho.

10 Nε nubūya nugā dra Xuuagā dá øcā n'da ra nde mahęts'i nts'edi bin yā bi 'yęna: "Ya bi zōn ra pa da yān'υ yυ 'yęc'yęi, nε da nu a rá ts'edi Ojā, di manda rá ts'edi Ojā υ, nε a ra Cristo. Nguetho ya bi thōn'a thi bυ mahęts'i ra zīthu ngue nzāi madi yāp'υ ma cuhυ bυ ja rá hmi Ojā ma pa nε ra xui.

11 Pε gue'a rá ji ra Jesús, tengu'bυ ra Dε'yo, ní dāp'a ra zīthu υ yυ 'yęc'yęi, nε'bυ i ma ngue ęc'yęi ra Jesús, nε'bυ hin-gui su da du.

12 Janangue'a dan johyahυ gātho dí 'būhmbυ mahęts'i. Pε ndumbwi thoho ahυ gue guí 'būhmbυ bυ ja ra hāi, nεpυ ja ra dejā, nguetho bi zōm bυ ja

ra ximhāi ra zīthu, nε ęmme in cue. I pādi him maya'a yυ pa din ja rá ts'edi bυ," bi 'yęn'a ra nde dá øcā bin yā bυ mahęts'i.

13 Nε nu'bυ mi nu ra jārga zīthu ngue bá t'ent'ua hāi, bi gu'a ra xisu gue bim 'būh rá ts'unt'υ.

14 Pε nu'a ra xisu bi mba nt'unni yoho yυ zahua tengu n'da ra pents'υ xūn ndoho, nε bi zāgui bi mba ma'ueni guepυ him bi zā bi bent'a ra jārga. Nε bi mba ma jamansu bυ hyu jęya made.

15 Nu ra jārga būya bi bōn ra dehe rá nde, tengu'bυ n'da ra dāthe xūn ndoho, ęna xtán dux'a ra xisu ra dehe.

16 Pε Ojā bi xoc'a n'da ra hyāhāi guepυ bi yυ'a ra dehe bi bōm bυ rá nde ra jārga.

17 Pε nu ra jārga būya ęmme bi dε ra cue nangue'a ra xisu, nε bi mba bi zū'υ gātho mi'da ngue rá 'yυ'a ra xisu, gātho υ gue bi 'yōt'a bi man Ojā nε bi dēn'dū 'be'a bi man'a ra Jesús.

13

*Ran t'uti bi bōxpυ ja ra dejā,
nε ran t'uti bi bōxpυ ja ra hāi*

1 Nε bi mba bim 'bāpυ ja ndenthe a ra jārga zīthu. Nε nugā dra Xuuagā dá nu man'da tengu n'da ra zate, bi bōxpυ ja ra dādejā. Nε nuna ra zate mi ja yoto yú yā, nε 'det'a yú dāni, guepυ mi ja 'det'a yυ corona. Nε mán t'o't'i bυ yú yā yú thuhu zēhe a ra zate ęmbi guesε Ojā, nε bi ma mants'o nangue Ojā.

2 Nε nuna ra zate dá nu, gue bi bōxpυ ja ra dejā, tengu n'da ram hmasni, pε nu yú

gua tengu yá gua yu oso, ne nu u yá nde, tengu yá nde yu león. Ne nu'a ra jarga bi un zehé rá ts'edi ná yoho ra zate gue xí bõxp̃ ja ra deǵa. Ne bi un ran t'ǵdi di manda bu hap̃ i ja rá ts'edi ra jarga zĩthu, emme x̃n ra ts'edi mi ja a.

3 Nu'a n'da rá ya mi ja bu n'da ra seni ngue mí embi dí du a, pe bi zã. Ne gãtho yu ja'i mí 'bucua ja ra ximhã, bi denni, ne bi hyonya thoho nangué rá ts'edi mi ja.

4 Ne nu u yu ja'i bi dãnde ra jarga, nguetho ya xi un rá ts'edi ra zate xi bõxp̃ ja ra deǵa. Ne bi dãnde ra zate, ne bi 'yena: "Njo'o man'da tengu na, ne njo'o to'o da zã din sahmi na."

5 Ne bin t'un rán t'ǵdi ra zate xí bõxp̃ ja ra deǵa, da man ra ts'ore x̃n ts'o nangué Oǵa. Ne bin t'un ran t'ǵdi din ja rá ts'edi yote ma yozna.

6 Ne nu'bu mí nya, emme x̃n ts'o bi ma nangué Oǵa. Bi ndõm mánts'o rá thuhu Oǵa, nep̃ bí 'bui, ne gãtho u i 'bup̃ mahǵts'i.

7 Ne bin t'un ran t'ǵdi ngue din sahmb̃ yá t'uhni Oǵa ngue di japi di 'be'u. Ne bin t'un ra ts'edi ngue di manda gãtho ná ngu yu ja'i 'bucua ja ra ximhã, gãtho yu hã, ne gãtho 'dahma 'dan'yo bu na ya yu ja'i, gãtho yu hnini.

8 Ne gãtho yu ja'i bi dãnde a. Pe him bi dãnde u xmán t'o'ti yá thuhu bu ja rá søcuǵa ra Jesús gue bi 'yo't'a ra T'ude'yo gue'a bi tho. Ne ya mán t'o'ti bu u yá thuhu u 'bu má hin'yu

ra ximhã, im ma to'o i ja ra temazã.

9 Nu'u to'o i ja yá zagu, dami 'yõhmb̃ x̃n ho ya.

10 Nu'a to'o di un ran unbi yu ja'i gue da got' ra fãdi, nese a da nu ran unbi ngue da mba njot'i. Ne to'o din hote ngue di sente, nese a da nu ran dãte ngue da ts'eni. Janangué'a to'o gãtho u yá t'uhni Oǵa, jatho hõnt'a da bẽni gue yá yante Oǵa, ne hin din xõmbui.

11 Ne nub̃ya dá nu man'da ran t'uti gue bi bõxp̃ ja ra hã, ne mi ja yoho yá t'udani tengu n'da ra t'ude'yo. Pe nu'bu mín ya emme nts'utho tengutho ra jarga zĩthu.

12 Ne nu'a ran t'uti xí bõxp̃ ja ra hã bin ja rá ts'edi tengu ra zate ngue xí bõxp̃ ja ra dãdeǵa ngue mi ja n'da ra seni a n'da rá ya gue xí zã. Ne bi japi gãtho i 'bucua ja ra hã da dãnde ra mbudi ra zate.

13 Ne nu'a ran t'uti gue bi bõxp̃ ja ra hã, bi 'yõt' yun t'uti nts'utho, bi japi bá çah mahǵts'i ra sibi ngue da nu yu ja'i.

14 Ne bi hyät' yu ja'i gãtho 'bucua ja ra ximhã 'bu mi 'yõt' yu hyonya nt'õt'e. Ne hõn'bu i 'bãp̃ ja rá hmi ra zate xí bõxp̃ ja ra deǵa, bi zã bi 'yõt'u. Ne bi xih yu ja'i da 'yõt'a n'da ra nyoguido tengu ra zate xí bõxp̃ ja ra deǵa, gue mí ja ra seni bu ja n'da rá ya, ngue xí zã.

15 Ne nu'a ran t'uti gue bi bõxp̃ ja ra hã, bin t'un ran t'ǵdi di japi dim 'bu a ra nyoguido nt'õt'e tengu ra zate bi bõxp̃ ja ra deǵa. Ne di japi

din ya. Ne bi japi da mba ntho gätho to'o him bi dände a.

¹⁶ Ne bi manda ngue gätho yu ja'i din ja rá hmεpya ra nyoguido bu ja rá dε nεpu ja rán 'yεi, madague'a hōnt'a go má ja'i, gätho i ja yú ts'edi nε'u hin'yu yú ts'edi, gätho yu mεmbeti ne gätho yu hyoya, gätho yu 'yεhe ne gätho ngue hing yu 'yεhe, gätho yu ja'i jatho din ja ra hmεpya.

¹⁷ Ne hingui sä n'da ra ja'i dim pä o gue din tai 'bu hin di nequi rá hmεpya ra zate xí bεxpυ ja ra deja, nu bu ja rá ja'i. Gätho jatho din ja ra hmεpya ngue nam bōni rá thuhu, o rá número, rá hmεpya rá thuhu ra zate.

¹⁸ Jatho gan 'yomfεnihu xun ho ngue gui pāhmbu 'be'a nam bōn'a rá número ra zate, nguetho nu rá número, 'dato ciento ne hyate ma 'dato, rá número n'da ra ja'i.

14

Bin tuhu u bim pōhø

¹ Ne nubuya dá nugä ra Jesús ra T'ude'yo i 'bäpu ja ra nyuni t'εmbi Sión. Ne mi 'bähmbu ra Jesús n'da ciento ne yote ma goho mahuahi yu ja'i ngue gätho i ja bu ja yú dε rá thuhu ra Jesús ne rá thuhu rá Ta.

² Ne dá øcä n'da ra nde bu mahεts'i nt'øde tengu yu dehe xun ngu εmme di hi ne tengu ran gäni nts'edi di thoni. Ne dá øcä tengu'bu yu arpa'bida xun ngu i pei.

³ Ne nu'u n'da ciento ne yote ma goho mahuahi bi yan Oja bu ja ra ximhäi, ne bin tupu

n'da ra thuhu ma'da'yo bu ja rá hmi Oja gue'a i huxpu ja rán thuts'i, ne guepu 'bäh yan t'uti i 'bui, ne yu dαc'yεi. Ne njo'o mi'da bi zä bi bā a ra thuhu.

⁴ Ne nu'u, gätho xun hotho u, gue hōnt'a Oja mbεni. Ne i ten'na ra De'yo hōnbu go hapu da mba. Ne nu'u gue bi yam bu ja ra ximhäi bu 'buh mi'da yu ja'i, yan t'unni man'da xun ho bin t'un Oja ne ra De'yo.

⁵ Ne xinga n'da ra fehni bi thūnba u, xøgue xingui ts'u yú ts'oqui bu na nu Oja.

Nu'a bi man'u hyu yām 'behni Oja mahεts'i

⁶ Ne nubuya dá nugä man'da ram 'behni mahεts'i mi 'yo inde bu mahεts'i, ne i cā ra søcuā nt'o'ti bu ran ho ma'da'yo hin njam'bu da guadi ne da mba gätho nangani ra ximhäi. Da mba bu gätho yu häi ne nu yu ja'i 'dahma 'dan'yo bu na ya da 'yøde hōnt'a go to'o ní ja'i.

⁷ Ne nu'a ram 'behni mahεts'i nts'edi bi 'yεna: "Dami numansuhu Oja ne gui 'yεspahu rá ts'edi nuixte a, nguetho ya bi zōn ra ora da 'yøt' rán juānbi Oja. Dami thāndehu a ya, gue'a gue bi 'yøt' mahεts'i ne bi 'yøt' ra ximhäi. Ne bi 'yøt' yu deja ne bi 'yøt' yu mbøthe," bi 'yεna.

⁸ Ne nu'a man'da ram 'behni mahεts'i mahōn'a bi den'na rá mbudi m'behni, ne bi 'yεna: "Ya bin theh rá ts'edi ra dāhmini Babilonia ngue εmme mi ja rá ts'edi. Nguetho nu'u yu ja'i mi 'bupu

bi xāndi gātho ra ximhāi a ran 'yomt'ēni mí øzehē. Nē gātho ɱ bi 'yøt' ran ts'o tengu n'da ra řti gue com'ma rá sēi gātho mi'da," bi 'yēna.

9-10 Nē nu'a ná hyu ram 'behni mahęts'i bi den'na ná yoho, nē nts'edi bi 'yēna: "To'o gue da dānde ra zate gue bi bøxpɱ ja ra deĵa, nē ra nyoguido, ngue i ja rá hmępya bɱ ja rá dę o guerpɱ ja rá 'ye, da nu hangu nangu rá ts'edi rá cue Oĵa. Nu Oĵa xingui ts'ɱ da 'ye'ts'a ran ɱnbi di un'ndɱ nangué rá cue. Nē da nu a ra Jesús ra De'yo nē yú hogam 'behni mahęts'i 'bɱ bin t'un'na, ngue ra sibi n'youi ra despi.

11 Nu'a ra 'bifi i pøm bɱ njam'bɱ din hę a hønt'bɱ go njam'bɱ mazai. Nē nu'ɱ i 'bɱpɱ njam'bɱ din hę a ran ɱnbi i nu ɱ ma pa nē ra xui. Gue'ɱ gātho bi dānde ra zate xí bøxpɱ ja ra deĵa, nē ra nyoguido, gātho ɱ i ja bɱ ja rá ĵa'i rá hmępya nē rá thuhu ra zate.

12 Pē nu ahɱ gyɱ 'yęc'yēihɱ pē nde'bɱ man'da gui hyādumbɱihɱ gui thoc ni t'ęc'yēihɱ nē gui hyāthɱ yɱn ɱnbi. Nguetho yú t'ɱhni Oĵa ɱ gātho di thoqui i øt' yán t'ędi nē di thoqui i ęc'yēi ra Jesús," bi 'yēn'a ná hyu rá m ram 'behni Oĵa mahęts'i.

13 Nē nubɱya bi 'yęngä man'da ra nde dá øcä mahęts'i: "Dami 'yo't' ya 'be'a ga xi a i. Din johya thocho gātho ɱ xɱn du 'bɱ ya mí ęc'yēi a ra Hmu Cristo mahęts'i. Majapi thocho, ęn'a rá Hogandahi Oĵa, nguetho

din säya a rá 'befi mi øt'e. Nē nu'a ran ho mi øt'ua ja ra ximhāi ɱ, nē nubɱ mahęts'i da nu rá muui bɱ."

Rán sofo ra ximhāi

14 Nē dá nu n'da ra güi xɱn t'axi thocho nē mi hu inde bɱ ja ra güi a n'da tengu n'da ra ĵa'i. Nē mi hu'ts'a n'da ra corona ra oro. Nē mi hā ĵa ra mbore theni ęmmē het'i.

15 Nē bá pøm bɱ rá dānija Oĵa mahęts'i man'da rá m ram 'behni Oĵa, nē nts'edi bi xi a mi hupɱ ja ra güi: "Dami 'yørpa yɱ ĵa'i bɱ häi tengu'bɱ da hęc yɱ uva xɱn yāxpɱ ja ra nuāndät'o. Nguetho ya bi zøn ra ora gue gui pē'ts'ɱ bin ja bɱ ni huāhi," bi 'yēn'a rá m ram 'behni Oĵa.

16 Nē 'bex bi 'yøt'a mi hupɱ ja ra güi tengu xi sifi.

17 Nē man'da ram 'behni bá pøm bɱ ja rá ngu Oĵa mahęts'i nē'a mi hā n'da ra mbore theni ęmmē i het'i.

18 Nē xø bá pøm bɱ man'da rá m ram 'behni Oĵa bɱya guerpɱ ja rá mēxa yán t'unni Oĵa, nē nu'a di manda da dę ra sibi bɱ. Nē nts'edi bi xi a ram 'behni gue mi hā ra mbore theni: "Dami 'yøt' ya tengu i øt' yɱ ĵa'i 'bɱ i hęc yɱ uva hingu ho nguetho bi zøn ra ora gue da nu ran ɱnbi ɱ nangué rán juānbi Oĵa," bi 'yēna.

19-20 Nē njabɱ bi 'yøt' rá m ram 'behni Oĵa, tengutho 'bɱ di pet yɱ uva nē da 'yēn bɱ ja ran the'mi da bøn rán gui bɱya. Nē tengutho ra ĵa'i i nē't'ɱ yɱ uva da bøn yán gui, nē nguetho da 'yørpa ɱ to da zēmbi, da nu rá cue Oĵa ęmmē nts'utho.

Janangue'a ran t'uti ngue bi mbän rá ji. Ne bi 'yørpɛ ja ra ndehnini, ne εmme xɛn ngu ra ji bi mbäni, hyuciento kilómetro nan jänni, ne nan hɛ tengu 'bɛ da hyεcpɛ ja yú nde yɛ fani a ra ji bi 'yugui.

15

Yoto yɛm 'behni di manda yoto yɛn ɛnbi

¹ Ne nugä dra Xuuagä dá nu man'da ran t'uti bɛ mahɛts'i, ne εmme dá hyonya thoho. Mi 'bähmbɛ bɛ yoto yám 'behni Ojɛ mahɛts'i, gue ɛ di manda yoto yɛn ɛnbi din ja ua ja ra ximhäi, ne nu'bɛ bi thoh yɛn ɛnbi, ya bi thoh rá cue Ojɛ bɛya.

² Ne dá nu n'da ra xito di nequi tengu ra deɟ, rá cɛhɛ xɛn theni tengu ra sibi. Ne gätho mi 'bäpɛ ja ra xito, gue'ɛ gue him bi dɛnde ra zate xí bɔxpɛ ja ra dehe, bi zedi, hím bi dɛnde ra nyoguido ngue ra pɔte a, ne xím bin jap'a rá número o rá thuhu a. Ne n'da ngu n'da mi hɛ yɛ 'bida, ngue yɛ arpa xí un'na Ojɛ ɛ.

³ Ne gätho mi 'bäpɛ bin tuh rá thuhu ra Moisés rá 'yɛhe Ojɛ, ne bin tuh rá thuhu ra Jesús ra Dɛ'yo. Bi 'yɛn'ɛ:

Nu'i ma Ojɛ ahe, ma Hmu ahe, nuixte thoho ni ts'edi, εmme xɛn ho i, ne ma hyonya thoho nin t'ɔt'e.

Majuɛni nin t'ɔt'e xɛn hotho ɛ. Nu'i grá hoga ts'ut'abi mazɛi.

⁴ Xinga n'da dim 'bɛi gue hin da dɛnde i,

gue hin da numansu ni thuhu, nu'i ma Hmu ahe.

Hɔn'a thoho i xɛn ho i, ma Ojɛ ahe.

Gätho hɔnt'a go 'bɛ'a má nde da dɛnde i,

nguetho gätho ya bi nu ngue xɛn ho 'bɛ'a gätho guí ɔt'e, bi 'yɛn'ɛ.

⁵ Ne nubɛya dá nu nsoqui n'da ra jut'i i ja bɛ mbo rá dɛnijɛ Ojɛ bɛ mahɛts'i, guepɛ m'bɛ'ts'i yɛn t'ɛdi bi 'yo't' ra Moisés.

⁶ Ne yoto yám 'behni Ojɛ ngue di manda yɛn ɛnbi bɛ ja ra häi bi bɔm bɛ. Gätho i he yú pahni xɛn t'axi ngue ra lino, ne gätho bi du't' yú tɛya ra oro.

⁷ Ne nu'a n'da ran t'uti mí 'bäpɛ bi un'i yoto yɛ ximbo bi un'ndɛ yám 'behni Ojɛ. Gätho ma yudi rá cue Ojɛ, ne nu'bɛ 'dah mi'da da mbän ɛ mí po bɛ ja ra ximbo, gätho yɛ jɛ'i i'bɛcua ja ra ximhäi da nu rá cue Ojɛ, gue i 'bɛi mazɛi.

⁸ Ne gätho rá nijɛ Ojɛ bɛ mahɛts'i ma yudi rá ts'edi ne rá nuixte Ojɛ tengu ra 'bifi 'bɛ i yupɛ mbo ra ngu. Ne xinga n'da sä da yɛrpɛ asta gue'bɛ bi gua'a rá 'bɛfi ɛ yoto yɛm 'behni gue di manda yoto yɛn ɛnbi ua ja ra ximhäi.

16

Yɛ ximbo i po yɛn ɛnbi ngue rá cue Ojɛ

¹ Ne dá ɔcä n'da ra nde gue bi bɔm bɛ ja rá dɛnijɛ Ojɛ. Ne nu'a ra nde bi xi ɛ yɛm 'behni: "Dami fämhbɛ bɛ ja ra ximhäi rán ɛnbi Ojɛ nts'utho i po ɛ yoto ni ximbohɛ," bi 'yɛna.

2 Nu rá mbädi ram 'bēhni bi mbām b_u ja ra ximhäi rá cue Ojā mí po b_u ja rá ximbo. Nε gātho y_u jā'i gue bin ja rá hmεpya a ra zate xí bōxp_u ja ra dehe, nε'a ra nyoguido ngue i thānde _u, bi nu ran _u ngue y_u sās_i x_un ts'otho.

3 Nub_uya ná yoho ram 'bēhni mahεts'i bi mbän a rá cue Ojā mí po b_u ja rá ximbo, b_u ja ra dādejā. Nu'a ra dehe b_uya bin ja tengu rá ji n'da ra jā'i x_un du. Nε gātho mi 'bap_u mbo ra dejā bi du.

4 Nε ná hyu ram 'bēhni mahεts'i bi mbän'a rá cue Ojā mí po b_u ja rá ximbo hap_u ja gātho y_u dāthe nε gātho y_u mbōthe. Gātho ra dehe mi po b_u bin ji.

5 'Bex dá øcä rá nde rām 'bēhni Ojā gue'a bi _unba y_u dehe bi 'yεna: “Nu'i ma hoga Hmu, ma Ojā i, zāi guí 'b_ui nε gmí 'b_ui, x_un hotho gātho nin juānbi, nguetho rán sāui _u gá _unbi.

6 Ya gá un ra ji da zi _u, nguetho bi hyo _u nim 'bēhni b_u häi nε ni pōngahyā. Nuya gá cospa ra pengui nangue 'bε'a bi 'yōt'_u,” bi 'yεna.

7 Nε dá øcä n'da ra nde bi bōm b_u ja ra mεxa guep_u mí ja yán t'unni Ojā, i εna: “Ma Hmu i Ojā nuixte ni ts'edi x_un ho, njuāntho a nin juānbi, ngue rán sāui _u,” bi 'yεna.

8 Nε nu'a ná goho rām 'bēhni bi mbām b_u ja ra hyadi a rá cue Ojā mí po b_u ja rá ximbo. Nε εmme bin ja rá ts'edi ra hyadi ngue bin zø _u mi 'bap_u ja ra ximhäi nangue nam pa ra hyadi.

9 Nε nu'_u gue bi nu ran _unbi nangue rá ts'edi ra hyadi, bi ndōmants'o rá thuhu Ojā, gue'a bi manda y_un _unbi, pε guexta'a him bi 'yεspa Ojā, him bi pāh yán 'yomfεni _u.

10 Nuya ná cāt'a ram 'bēhni bi mbām b_u rá cue Ojā mí po b_u ja rá ximbo, nε bi mbām b_u hap_u i ja rá ts'edi ra zate xí bōxp_u ja ra dehe. Nε nup_u hap_u ja rá ts'edi, gātho x_um 'bexui thoho b_u. Nε nu'_u y_u jā'i gue i 'bap_u bi zase yú jāni nangue ran _unbi bi nu.

11 Nε bi c'āmants'otho Ojā nangue y_un _u, nε nangue y_u sās_i mi ja. Pε guexta'a him bi 'yε'ts'a ran ts'o mi øt'e, him bi pāh yán 'yomfεni.

12 Nε nu'a ná 'dato ram 'bēhni bi mbām b_u rá cue Ojā mí po b_u ja rá ximbo, bi mbām b_u ja ra dāthe x_un ndoho t'εmbi Eufrates. Nε bi xā ra dehe nε 'bex bi 'yo't' ra dāthe ngue da zā da thop_u y_u ts'ūt'abi gue ní 'yεp_u ní bōx ra hyadi.

13 Nε nugä dra Xuuagä, dá nu hyu y_u ts'onthi di nεqui tengu y_u 'uε, ngue bi bōm b_u ja rá nde ra jārga zithu, nεp_u ja rá nde ra zate xí bōxp_u ja ra dejā, nε bi bōm b_u ja rá nde ran t'uti xí bōxp_u ja ra häi, gue ra hyäte pōngahyā.

14 Nguetho nu'_u, gue'_u yú ts'onthi ra zithu _u i ja yú ts'edi ngue da 'yōt' y_u hyonya nt'øt'e. Nε nu'_u bi mba b_u gātho ná nguni ra ximhäi, hōnb_u go hap_u 'bah y_u ts'ūt'abi, ngue bi japi di pεt y_u jā'i. Ngue din ja ra dāšui din sähmb_u Ojā. Nε nu'a ra

pa din ja ra sæi gátho da nu rá ts'edi Ojå nuixte.

15 Ne dá øcå rá nde ra Jesucristo ngue bi 'yɛna: “Gui 'yøhmbu ya, nugå ba ɛcå tengu n'da ra bɛ. Hinga mfadi njam'bu ga søhø. Din johya thoho u gue him bin aha pe bi jamansu yu he dá unni, janangue'a hin din 'yahe ne hin din 'yaså buya, ngue im bɛntho a ran hoqui dá ørpa u, janangue'a hin di nequi yå ts'oqui, ne hin da mbe'ts' yå sä,” bi 'yɛna.

16 Ne gátho bim peti bu yu ts'ut'abi ne yu ja'i bu ja ra xequi t'ɛmbi Armagedón, ngue yå nde yu hebreo a.

17 Nuya ná yoto ram 'bɛhni bi mbåm bu rá cue Ojå mi po bu ja rá ximbo, bi huic ran dahi 'be'a mi po bu. 'Bex bi t'ø a n'da ra nde bi bøm bu ja rá nijå Ojå mahɛts'i, gueru i hu inde Ojå. Ne nu'a ra nde bi 'yɛna: “Ya da guadi gátho man ts'ɛmbi,” bi 'yɛna.

18 Ne 'bex bi hyåt'i nts'edi yu huɛi, ne nts'edi bin thoni yu ngåni. Ne bin ja n'da ra 'yanhåi nts'edi hin jam'bu bi nu n'da ra ja'i tengu na, asta gue'bu go mim 'bu u yu mbudi thoho yu ja'i.

19 Nu ra 'yanhåi bi xen'a ra dahnini Babilonia, hyu xequi bi bøni. Ne gátho mi'da yu hnini hønbu go hapu mi ja bi guadi. Ne bi bɛn Ojå gue xun ts'otho mi øt' yu ja'i 'buru ja ra dahnini Babilonia, ne nts'edi bi unba u, nangue rá cue nts'edi a, asta gue'bu go min theh rá cue Ojå.

20 Ne gátho yu t'uhåi i ja bu ja yu deja bim 'bedi. Ne gátho yu nyuni ne yu t'øhø bim 'bedi, hin'yu buya.

21 Ne 'bex bi dæru mahɛts'i yun do ɛmme nts'utho nguetho yote kilo nån hyu n'da ran do, bi zu i 'da yu ja'i. Pe nu u yu ja'i bi c'amants'o Ojå nangue ran unbi nts'edi bi nu nangue yun do.

17

Ra ngurpa 'yomt'ɛni xisu

1 Ne nu'a n'da u yum 'bɛhni Ojå mahɛts'i gue'a mí ja n'da ra ximbo, bi xicå: “Ba ɛhe ga ut'a i rán juånbi Ojå da nu ra 'yomt'ɛni xisu i hupu ja yu dehe 'dahma 'dan'yo bu gátho ra ximhåi.

2 Nu'u yu ts'ut'abi bu ja ra ximhåi bi 'yøthu ran ts'o a ra 'yomt'ɛni xisu. Ne yu ja'i 'buca ja ra ximhåi bi xånba bu gue da 'yøt' ran ts'o gueru 'bu a ra 'yomt'ɛni xisu. Gátho mi øt' ran ts'o tengu'bu iti thoho,” bi 'yɛm 'bu mi xiqui.

3 Ne nubaya nu rá m 'bɛhni Ojå bi zixcå bu ja n'da ra huenhåi ma'ueni njon mi 'buru. Ne nu rá Hogandahi Ojå bi jaqui gue dá handi, ne dá nugå a ra xisu i hux'a n'da ra zate xun theni. Nu ra zate mi ja yoto yå yå ne 'dæt'a yå dani, ne nt'o't'i bu ja rá ja'i ɛna jase rá ts'edi, gue rá thuhu ɛna guesɛ Ojå.

4 Nu ra xisu mi he n'da ra hoc'bø't'e xun jupoi ne xun theni. Ne ɛmme madín 'yøt'e xun ho nangue yu thebe ne yum fo'yɛ ra oro ne yu ts'ungu ɛmme xum hmadi thoho, ne

hønt'a go mi cuat rá pahni. Nε mi the n'da ra tasa ra oro. Pε gätho 'be'a mi po ra tasa ra hmεpya nangue gätho yæn ts'o mi øt' ra xisu.

⁵ Nε nubε ja rá dε nt'o't'i bε rá thuhu: “Ra dahnini Babilonia, ngue ja rá ts'edi tengu'bε rá mbe gätho yε 'yomt'εni ne tengu'bε rá mbe gätho i øt' ran ts'o hønbe go hapε i ja ra ximhäi,” bi 'yεn'a ra t'ohni. Pε hin da bæse n'da 'be'a ním bøn'a.

⁶ Nε dá hant'a ra xisu, tengu 'bε ðti thoho nangue yú ji ε gätho bi hyo 'bε mi den Ojä ne'bε mi mamp'a rá m hman ra Jesús. Nε nugä drá Xu-uagä, dadí hyonya thoho 'bε má nugä a n'da ran t'uti.

⁷ Nε nu rá m 'behni Ojä mahεts'i bi xiqui: “O gadí hyonya thoho, nguetho ga xi a ya 'be'a ni hmεpya a ra xisu, ne 'be'a ni hmεpya a ra zate i hux'a ra xisu, gue i ja yoto yú yá ne i ja 'det'a yú dani.

⁸ Nu'a ran t'uti ngue ra zate gá nu, pε gue'a n'da mi 'bui, ne hingui 'buh ya, pε him ma ya'a ba εhe mahøn'a, da bøm bε ja ra hyahäi εmme xæn hε. Nε m'bejua da nu ran dæte xæn ho hin dim 'buh mahøn'a. Nε gätho yε jå'i ngue hinga nt'o't'i yú thuhu bε ja ra søcuå mahεts'i, gue bi t'orpε 'bε ma hin'yε ra ximhäi, di hyonya thoho 'bε bi nu mahøn'a tengu bε í hnu ra zate. Nguetho mi 'bui, ne njo'o ya, pε dim 'bui mahøn'a.

⁹ Nu'u to'o i ja yán 'yomfεni xæn ho, sä da bædi 'be'a ním bøn a ra hmεpya. Nu yoto yú

yá ra zate ra hmεpya ngue ε yoto yε nyuni guerpε i hu a ra xisu.

¹⁰ Nε ra hmεpya gue'ε yoto yε ts'ut'abi, ngue yε ts'om'bäi thoho. Bi du ε cæt'a ne nu ná 'dato i 'bupε ya, ne ná yoto dim 'bui, pε hingan ya'a din ts'ut'abi.

¹¹ Nε nu'a n'da, ná hyåto ra ts'ut'abi bεya, gue'a gue mi 'bui, pε njo'o ya. Nu'bε bá εh mahøn'a, di manda tengu ε yoto yε ts'om'bäi ts'ut'abi, pε m'bejua da mba da nu ran unbi mazai.

¹² Nε nu'ε yú dani ra zate gá nu, yε hmεpya ngue 'det'a yε ts'ut'abi din ja yú ts'edi 'da yε t'ε ora tho ne da gomhbε rá ts'edi ra zate.

¹³ Nε gätho yε ts'ut'abi 'dat'a da bεni ngue di un ra ts'edi di manda ra zate.

¹⁴ Nε gätho yε ts'ut'abi da zε'a ra Jesús ra Dε'yo. Pε nu'a ra Jesús da dāha, nguetho ra Hmu a nangue gätho mi'da yε hmu, ne ra hmuts'ut'abi nangue gätho mi'da yε ts'ut'abi. Nε nu'ε gätho din 'yohε ra Jesús 'bε bi dāhå, gue'ε bi zon Ojä ε, ne bi huahni, ne him bi 'ye'ts'a ní denni,” bi 'yεn'a ram 'behni.

¹⁵ Nε nu rá m 'behni Ojä mahεts'i xø bi xicå mahøn'a dra Xuuagä: “Nu yε dehe gá nu guerpε mi huh ra xisu, ra hmεpya a nangue gätho mi'da yε jå'i i 'buh nanguni ra ximhäi, gätho yε häi gätho yε nde 'dahma 'dan'yo bε na yá.

¹⁶ Nε nu yε dani gá nu, ngue yú hmεpya yε ts'ut'abi, ne'a ra zate, m'bejua da zε a ra

'yomt'ɛni xisu ɯ. Ne nu'ɯ da hyɑcpɪ 'bɛ'a gǎtho mi ja a ra xisu, nɛ da zap rá ngɔc'yɛi a, nɛ da 'yu'ma ra xisu nangue ra sibi.

¹⁷ Nguetho Ojɑ bi bɛnba yɯ ts'ɯt'abi da 'yɔt'e tengu mim bɛn Ojɑ, ngue n'da ngu n'da ɯ di un rá ts'ɛdi ra zate di manda, asta gue'bɯ go bin ja 'bɛ'a bi man Ojɑ ngue din ja.

¹⁸ Ne nu'a ra xisu gá nu bɯ, rá hmɛpya ra dǎhnini gue'a di manda yɯ ts'ɯt'abi a, nangue gǎtho yɯ hǎi i ja ua ja ra ximhǎi," bi 'yɛn'a ram 'bɛhni.

18

Bi 'bɛh rá ts'ɛdi ra dǎhnini Babilonia

¹ M'bɛjua dá nugǎ man'da ram 'bɛhni bá cǎh mahɛts'i, nɛ ɛmmɛ i ja rá ts'ɛdi. Ne i ja rán nɛqui, bi hyät ra ximhǎi 'bɯ mi gǎi, tengu ra hyadi.

² Ne ɛmmɛ ts'ɛdi bin yɑ, bi 'yɛna: “Bi guahya, bi guahya rá ts'ɛdi ra dǎhnini Babilonia. Ne hɔnt'ɯ yɯ zɪthu dim 'bɯpɯ, nɛ gǎtho yɯ ts'onthɪ. Ne i 'bɯpɯ hɔnt'a go 'bɛ'a mán ts'o, nɛ yɯ doja gue hingui ho ɔt'e, xɯn ts'otho.

³ Nguetho nu yɯ mɛngu bɯ bi xánba ran ts'o gǎtho yɯ jǎ'i mi sɔm bɯ gue i 'bɯh ná nguni ra ximhǎi. Ne gǎtho yɯ ts'ɯt'abi bi gomhbɯ ran ts'o ra hnini, ngue tengu'bɯ ra 'yomt'ɛni xisu bɯ. Ne xɯn ngu yɯ jǎ'i 'da n'danni yú hǎi, bim mɛmbɛti 'bɯ mí mbäp'ɯ 'bɛ'a gǎtho bi numanhosɛ yɯ mɛngu bɯ ja a ra hnini,” bi 'yɛn'a ram 'bɛhni.

⁴ Ne dra Xuuagǎ dá ɔcǎ man'da ra nde bí 'yɛh mahɛts'i, bi 'yɛna: “Ba ɛhɛ gǎtho yɯ jǎ'i ngue ma mbɛtigǎ, dami pɔm bɯ ja ra dǎhnini, gue hin gui cohma ɔt'ehɯ ran ts'o i ja bɯ, nɛ hin guin nuhɯ ran ɯnbi gue da nu ɯ to'o da gopɯ.

⁵ Nguetho nu'bɯ sä da mba ma munts'i yún ts'o i t'ɔrpɯ, tengu'bɯ da zɯh nán hɛts'i ra ximhǎi mahɛts'i. Ne nu'a Ojɑ xíngui ts'ɯ bi pumbɛni ran ts'o 'bɛ'a bi t'ɔrpɯ.”

⁶ Ne bi sih yúm 'bɛhni Ojɑ bɯya: “Nuya dami cospahɯ ra pengui tenguthoho bi 'yɔrpa mi'da, dami cospahɯ ran ɯ gue gui yofɯ mahɔn'a.

⁷ Dami un ya ran ɯnbi nɛ nts'ɛdi ra dumbɯi 'bɛ'a rán thɛui bi 'yɔt'e. Nguetho bi bɛni maguesɛ, nɛ bi 'yɔt' yɯ ts'oqui bi numanhosɛ, nɛ xɯn ngu 'bɛ'a gǎtho bi hyonɛ. Tengu'bɯ n'da ra xisu da manɛ mbo rá mbɯi, da 'yɛna: “Nugǎ xɯn ngu ma ts'ɛdigǎ, hingan ts'ogui thohogǎ, nɛ njám'bɯ din jagǎ ra dumbɯi,” ngubɯ bi ma.

⁸ Pɛ janangue'a da nu ran ɯnbi di und Ojɑ, nɛ gǎtho 'bɛ'a din ja, 'da huɛtho án ja gǎtho yɯ 'yǎnthɪ. Ne da nu ra gɛhɛ nɛ ra dumbɯi, nɛ di juadi nangue ra sibi. Nguetho tǎte thoho rá ts'ɛdi Ojɑ ra Hmu, gue di un'na rán thɛui bi 'yɔt'e.

⁹ Ne nu yú ts'ɯt'abi gǎtho yɯ hǎi gue zǎi i comhbɯ ran ts'o, gǎtho din zoni nɛ dim mbafi 'bɯ i hand rá 'bifi ra dǎhnini ngue i zɔ.

¹⁰ Ne gǎtho dim 'bámanhɛ

nguetho εμμε i su da nu ran ʌnbi tengu in nu ʌ i 'bʌpʌ ja ra dʌhnini. Ne da ma: "Huεcate, huεcate, nguetho mahotho ra dʌhnini, ne εμμε mi ja rá ts'edi, pe n'da huεtho gue bi ts'embí," da 'yεn'ʌ.

11 Ne gátho yʌ mbä bʌ ja gátho ra ximhäi din zoni ne dim mbafi, nguetho njo'o da dämbi 'be'a da mbä.

12 Ngue yʌ oro, yʌ t'axi, yʌn 'yʊt'e, yʌ perla, ne ra 'bʊt'e ra lino xʌn ho, ra 'bʊt'e ra seda, ra 'bʊt'e xʌn tudi xʌn jʌpoi ne xʌn theni, ne gátho yʌ za gue muman'u, ne'ʌ nt'ʊt'e yʌ do'yo, ne gátho ʌ yʌ za nt'ʊt'e εμμε xʌm hmadi, ne'ʌ nt'ʊt'e ra bronze ngue ra thenga fεxna t'εgui, ne'ʌ nt'ʊt'e ra t'εgui, ne'ʌ nt'ʊt'e ra 'yaxi.

13 Ne zai mi 'bä bʌ yʌ canela, yʌ 'yεthi ngue in 'yohʌ yʌ tʌhʌ, ra t'ʌza muman'u, yʌ 'yεthi i yʌmanho, yʌ perfume, yʌ vino, yʌ aceite, ra hocjani, ra trigo, yʌn dʌni, yʌ de'yo, yʌ fani, yʌ carro, ne yʌ 'yεhe mi 'bä bʌ, nguetho mi 'bäp yʌ te yʌ ja'i tengu 'bʌ i 'bä yʌ fani.

14 Ne da 'yεn'ʌ yʌ mbä: "Gátho gue xʌn ho gmi honi bin thegue. Ne gátho yʌ mbeti ne gátho 'be'a mahotho ya bi mba. Him man'dandɨ guin nu mahʊn'a tengu mí ja bʌ," da 'yεn'ʌ.

15 Ne nu'ʌ gue bim membeti ngue'ʌ mim pä bʌ ja ra dʌhnini, dim 'bämanhε tho, nguetho i su da nu ran ʌnbi, tengu in nu'ʌ mi 'bʌpʌ. Ne εμμε din zoni, i tu yʌ mbäi, nguetho njo'o da dāi 'be'a i ja da mbä.

16 Ne da 'yεna: "Dumbäi thoho nanguie 'be'a bin ja ra dʌhnini, εμμε mi ja bʌ mahotho, ne mi ja bʌ yʌ 'bʊt'e ra lino, ne yʌ 'bʊt'e xʌn jʌpoi, ne yʌ 'bʊt'e xʌn theni, ne madi nequi bʌ 'be'a mahotho gue yʌ oro ne yʌn 'yʊt'e ne yʌ perla xʌm hmadi.

17 Nuya nte jabʌ ya, n'da oratho ám 'bedi gátho εμμε xʌm hmadi mi ja bʌ," da 'yεn'ʌ mim pä bʌ. Ne gátho yʌ hmu yʌ barco ne'ʌ gátho i hu bʌ, ne gátho yʌ mbefi di 'yon yʌ barco, mi 'bämanhεtho.

18 Ne bi du yʌ mbäi 'bʌ mi nu ra 'bifi i zʊ ra dʌhnini, ne bi 'yεna: "Hin'yʌ man'da ra hnini mahotho tengu nʌ."

19 Ne nu'ʌ, bi 'yʌx yʌ yʌ yʌ fonthäi, ra hmεpya gue tu yʌ mbäi, ne bin zoni ne bi mbafi, εna: "Huεcate ra dʌhnini εμμε mi ja rá ts'edi, nguetho gátho gahʌ dyʌ hmuhʌ yʌ barco dām membetihʌ nʌ, ne xʊgue n'da oratho ám 'bedi gátho mi ja bʌ," bi 'yεn'ʌ.

20 Pe gan johyahʌ gátho ahʌ gue guí 'bʌhmbʌ ua mahεts'i, gan johyahʌ nanguie 'be'a bin ja ra dʌhnini, bi ts'embí. Ne dan johyahe gátho gahe ma 'bäihe ra Cristo ua ja ra häi, ne gátho gyʌ pʊngahyʌhʌ Ojʌ, ne gátho gahʌ ngue dí tenhdʌ Ojʌ, dan johyahʌ, nguetho ya bi cos'ahʌ 'be'a bi 'yʊt'ahʌ yʌ ja'i mi 'bʌpʌ ja a ra dʌhnini.

21 Ne nubʌya n'da rá m 'behni Ojʌ mahεts'i ngue xʌn ngu rá ts'edi, bi gʌts'a n'da ra do εμμε xʌn ndoho, ne nts'edi bi 'yεm bʌ ja ra dʌdejʌ. Ne bi 'yεna: "Tengu thoho

din ja ra dāhnini Babilonia
ngue mi ja rá ts'edi, pɛ njam'bu
da hnu mahøn'a, gātho n'da
m'bɛdi thoho.

²² Nɛ hin da t'ɔpɛ mahøn'a
yɛ mbe'bida, gātho ɛ i pɛ yɛ
arpa, nɛ gātho ɛ i huixt yɛ
thaxi, xínga gue'ɛ yɛ hyaxi.
Xinga n'da ran 'yohɛ dim
pɛpɛ mahøn'a, nɛ njon din
cɛm bɛ mahøn'a.

²³ Nɛ din ca'ɓexui thoho,
him man'dandj mahøn'a di
nɛqui bɛ yɛ sibi, nɛ njon da
'yɔt' ran thɛti bɛ ngue din jo-
hya tengu mi ɔt'e. Nguetho
man'da mi ja yú ts'edi ɛ mi ɔt'
yú 'ɓefi bɛ xínda gue'ɛ mi'da
gātho ra ximhái. Pɛ mi hāt
yɛ ja'í 'bɛ mi xānbi di ho yú
pāhā zɛhɛ ɛ gātho mi sɔm bɛ,
bí nɛxpɛ ná ngani ra ximhái.

²⁴ Nɛ guerpɛ bim fān yú ji ɛ
yú pɔngahyá Ojɔ, nɛ ɛ gātho
mi'da yú t'uhni Ojɔ, gue bi tho.
Pɛ guerpɛ bi tho ɛ, nɛ gue'a í
ts'emba a ra dāhnini," bi 'yɛn'a
rám 'behni Ojɔ.

19

¹ Nɛ nubɛya, dra Xuuagä
dá ɔcä yú nde n'da munts'i
yɛ ja'í i 'bɛpɛ mahɛts'i. Nɛ
bi 'yɛn'ɛ: "Dí ɛspahɛ Ojɔ,
nguetho ma pɔrpɛtɛhɛ a, nɛ
hønse ma Ojɔhɛ i ja rá nuixte
nɛ tɛte thoho rá ts'edi.

² Xɛn ho rán ts'embi Ojɔ,
nguetho rán säui bi t'ɔrpa ra
dāhnini, tengu'bɛ ra 'yomt'ɛni
xisu, gue bi ts'onba yú mbɛi
gātho yɛ ja'í ra ximhái. Nɛ
nuya Ojɔ bi cospa ɛ gātho to'o
bi hyo yú 'yɛhɛ," bi 'yɛna.

³ Nɛ nts'edi bi mam
mahøn'a yɛ nde dá ɔcä: "Dí

ɛspahɛ Ojɔ nguetho ya bi juah
ra sibi a ra dāhnini, nɛ hin din
hɛ a nín 'yo rá 'bifi," bi 'yɛn'ɛ
yɛ ja'í.

⁴ Nubɛya gātho 'dāte
magoho yɛ dɛc'yɛi ngue zai
di mbä'ts'a Ojɔ, nɛ'ɛ goho yɛn
t'uti i 'bɛi, bin danyahmu bɛ
i hu a Ojɔ, nɛ bi dānde. Nɛ
gātho bi ma bi 'yɛn'ɛ: "Nɛcähe,
ngubɛ dímbɛhbe dí ɛspahɛ
Ojɔ," ɛn'ɛ.

Bi zin rá xisu ra Dɛ'yo

⁵ Nɛ dá ɔcä man'da ra nde
bi bɔm bɛ guerpɛ i hu a Ojɔ,
ngue bi ma: "Dami 'yɛspa ma
Ojɔhɛ gātho ɛ yú 'yɛhɛ. Dami
'yɛspahɛ gātho to'o i numansu
Ojɔ, nɛ'ɛ i ja yú ts'edi nɛ'ɛ
hin'na," bi 'yɛn'a ra nde.

⁶ Nɛ dá ɔcä yú nde yɛ ja'í
xɛn ngu, ngue di hɛ tengu'bɛ
xɛn ngu yɛ dehe, nɛ tengu'bɛ
bi thoni yɛn gāni. Nɛ bi
'yɛm 'bɛ mi yá: "Dí ɛspahɛ
Ojɔ, nguetho di manda ya ra
Hmu, ma Ojɔhɛ tɛte thoho rá
ts'edi.

⁷ Gātho dan johyahɛ, nɛ
da hyu ma mbɛihɛ, nɛ ga
ɛspahɛ Ojɔ ngue i ja rá ts'edi.
Nguetho bi zɔn ra ora da
zin yɛ 'yɛc'yɛi ra Jesús, ra
Dɛ'yo, tengu thoho n'da ran
'yohɛ din thɛt'ui rá xisu. Nɛ
mahøntho da mba ra xisu,
mahoqui thoho.

⁸ Nɛ bin t'un ran t'ɛdi da hɛ
ra pahni di fɛxni, gue ra lino
xíngui ts'ɛ ts'o. Nu'a ra pahni
xɛn t'axi nam bɔni ngue bi
mba mahoqui yú ts'oqui ɛ yú
t'uhni Ojɔ nɛ nubɛya i ɔt' yán
thɛhɛ."

⁹ Nɛ nuna ram 'behni
mahɛts'i bi xicä 'bɛ'a ga o't' ya:

“Din johya gätho to'o u bi ts'on bu ja ran sihme nangue rán thati ra De'yo. Majuani rá m hman Oja na dí xi a ya,” bi 'yeng rá m 'behni Oja mahets'i.

10 Ne nubuya dán danyahmu bu ja rá gua ram 'behni mahets'i. Pe nu'a bi xicä: “O guín jabu, nguetho nugä rá 'yeh thohogä Oja tengu thoho i, ne tengu ni cuhu, gätho u i mamp'a rá m hman Oja nangue ra Jesús, gätho dadí jafu da fah ra Jesús,” bi 'yeng 'bu mi xiqui.

Nu'a n'da bi hyux ra t'axca ndofani

11 Ne nubuya, dra Xuuagä, dá nugä nsoqui mahets'i. Ne mi 'bäpu n'da ra t'axca ndofani pa nthuts'i. Ne nu'a i huts'i, Majuani a rá thuhu, nguetho zai im mam majuani a. Ne di Ja'ts'a rá thuhu, janangue'a n'da ngu n'da di un'na rán säui 'bu bi juanbi, ne xun ho 'bu i ot' ran sui a.

12 Ne nu'u yu dá a mi huxpu, mi zø tengu ra sibi, ne mi jabu xun ngu yu corona bu ja rá ya. Ne nu rá thuhu nt'o't'i bu, hønse mi paði 'be'a rá thuhu.

13 Ne nu rá pahni mi he, bi zinni gätho ra ji, ne nu rá thuhu, ngue rá m Hman Oja a.

14 Ne nu'u yu dofui mahets'i, gätho mi he ra t'axca lino mahotho, xingui ts'u xun ts'o. Ne gätho mi hux yu t'axca ndofani, ne bi den'na ra mbudi mi huxpu ja ra ndofani.

15 Ne nu'a ra ngurbi i pøxpu ja rá nde n'da ra espada emme het'i, ngue da dap yün sui hu 'bupu gätho yu häi bu

ja ra ximhäi. Ne gätho di manda u buya, ne njon di japi da mbesta'a da ma. Ne tengutho ra ja'i bu ja ran the'ma gui'uva, i nen yu uva, ne ngutho da 'yørpa u to da zembi, di un rá cue Oja nts'utho, ngue nu'a nte hembu da 'yøt'e.

16 Ne nt'o't'i bu ja rá pahni ne rá xinthe rá thuhu, ngue ra Hmuts'ut'abi a ngue di manda gätho yu ts'ut'abi, ne rá thuhu, ngue ra Ngurpa Hmu a ngue di manda gätho yu hmu.

17 Ne dá nugä n'da rá m 'behni Oja mahets'i mi 'bäpu ja ra hyadi, ne nts'edi bi mba't'u gätho yu doja mi 'yo bu magats'i, bi 'yembi: “Gätho ahu gyu dojahu, ba ehmbu ya, nguetho Oja bi 'yøt'ahu n'da ra dants'ihme.

18 Ba ehmbu ya gui sihu yu ngoc'yei yu ts'ut'abi ne yu hmudofui, ne'u gätho mi ja yu ts'edi. Ne yu ndofani ne gätho mi huts'i, ne gätho yu ja'i yu 'yeh ne gätho hing yu 'yeh, ne yu hmu uague yu mbefi,” bi 'yem 'bu mi mba't' yu doja.

19 Ne dá nugä ra zate gue xí bøxpu ja ra dadeja, ne 'darbu bim petihu gätho yu ts'ut'abi ngue gätho yu häi, ngue da 'yørpa n'da ra dæui a mi huxpu ja ra t'axca ndofani, ne'u gätho mi tenni.

20 Ne nu ra zate buya bi mba mfent'i a, ne'a ra hyäte pøngahya bi fent'i, gue'a ran t'uti í bøx ra häi ne xí 'yøt' yu hyonya nt'øt'e bu ja rá hmi ra zate. Ne gue'a mi hät yu ja'i gätho to'o mi ja rá thuhu bu ja

rá dɛ. Gátho yoho bi t'entpɛ ja ra sibi ra azufre, tengu n'da ra deǵa na ndoho a ra sibi.

²¹ Nɛ gátho yɛ ja'i mi tɛn'na ra zate, bi tho nangue ra espada mi pɔxpɛ ja rá nde a mi huxpɛ ja ra t'axca ndɔfani. Nɛ nu'ɛ yɛ doǵa bɛya bin niyɔ tho ho nangue yɛ ngɔc'yɛi.

20

N'da mahuǵhi njɛya

¹ Nɛ nubɛya, dra Xuuagä dá nugä man'da rá m 'bɛhni Oǵa mahɛts'i bá ɕai nɛ bá hyɔ rán sogui ra hyǵhäi ɛmme xɛn hɛ nɛ nts'utho, guepɛ i 'bɛh yɛ zǵthu. Nɛ nu'a rá m 'bɛhni Oǵa mi ɕa n'da ra cadena xɛn ndoho.

² Nɛ bi bent'a ra jǵrga, nɛ t'ɛmbi ra c'ɛyǵa, pɛ guet'a ra zǵthu, rá thuhu í Satanás. Nɛ bi mba nthat'i n'da mahuǵhi njɛya nangue ra cadena.

³ Nɛ nu'a rá m 'bɛhni Oǵa bɛya, bi 'yentpɛ ja ra hyǵhäi a ra zǵthu. Nɛ bi go'mi, nɛ bi hyɛt'a ran sogui, nɛ bi cuahmi xɛn ho, ngue hin da zä da bɔm bɛ da hyät yɛ ja'i, asta gue'bɛ bi gua'a n'da mahuǵhi njɛya. M'bɛjua da mba nso'ts'i 'da yɛ pa.

⁴ Nɛ dá nugä man'da ra hmɛpya mahɛts'i, xɛn ngu yɛn thuts'i, nɛ nu to'o mi huxpɛ bin t'un ran t'ɛdi da 'yɔt' ran juǵnbate, gátho min 'yohɛɛ bi tho 'bɛ mi ma i ɛc'yɛi ra Jesús, nɛ'bɛ mi mamp'a rá m hman Oǵa. Gue nu'ɛ gátho him mi thǵnde ra zate xí bɔxpɛ ja ra deǵa nɛ rá nyo-guido. Nɛ nte mi ja bɛ yá dɛ

rá thuhu ra zate, xǵnga guepɛ ja yá 'yɛ. Nu'ɛ bi ndants' mahɔn'a 'bɛ mi du, nɛ bin 'yohɛ ra Jesús bin ts'ɛt'abi n'da mahuǵhi njɛya.

⁵ Nɛ guehya yá mbɛdi bi xox Oǵa bi t'urcä. Pɛ nu'ɛ mi'da gue bi du, hin da dǵmbɛni asta gue'bɛ bi gua'a n'da mahuǵhi njɛya.

⁶ Nɛ di johya nɛ majǵpi ɛ gátho ɛ ra mbɛdi da xox Oǵa, nɛ hin da nu a na yoho ran dǵte ngue ra sibi mazǵi. Nɛ dim mbäǵa nangue ra Cristo bɛ bí ja rá ts'ɛdi Oǵa, nɛ din 'yohɛ ra Cristo ngue din ts'ɛt'abi n'da mahuǵhi njɛya.

Da mba nthǵpi ra zǵthu

⁷ Nɛ nu'bɛ bi gua'a n'da mahuǵhi njɛya, da mba nsocui a ra zǵthu mi ofädi.

⁸ Nɛ nu'a ra zǵthu bɛya da bɔm bɛ, xɔ da hyät mahɔn'a yɛ ja'i gátho na ngɛni ra ximhäi. Da mba bɛ ja ra häi Gog nɛ ra häi Magog nɛ di jǵpi dim pɛti gátho nangue din ja ra dǵsɛi. Nɛ xɛn ngu da dɛnni hingui sä da 'bede, tengu ra 'bomu 'bom bɛ ndendeǵa, njon da hyät'i da mbede.

⁹ Nɛ din 'yɛrpa tho ho bɛ ní mba bi mbä'ts'i hapɛ mi 'bɛ ɛ min 'yohɛ Oǵa, guepɛ ja ra dǵhnini di huɛc Oǵa. Pɛ bá ɕah mahɛts'i ra sibi bi juadi gátho yún suiɛ.

¹⁰ Nɛ nu'a ra zǵthu ngue bi hyät'ɛ, bi t'entpɛ ja ra sibi i the ra azufre, tengu n'da ra deǵa na ndoho, guepɛ xí t'entpɛ ra zate xí bɔxpɛ ja ra dǵdeǵa, nɛ'a ra hyäte pɔngahyǵ gue ran t'uti xí bɔxpɛ ja ra häi.

Nε gātho hyu da nu ran ʌnbi nangue ra sibi, ma pa nε ra xui hɔn'bu go njam'bu gātho yu pa mazai.

Ran zεgui ran juanbi

11 Nε drá Xuuagä dá nugä mahɔn'a, gue n'da ran thuts'i xun ndoho xun t'axi, nε mi hupɔ Oja. Nε nu ra ximhäi nε mahɛts'i bim 'be 'bu mi hyant'a mi hupɔ, nε him man ja buya.

12 Nε dá nugä gātho ɛ xun du, hɔnt'a go 'be'a ní ja'i, mi 'bäpɔ ja rá hmi Oja i hupɔ. Nε bi mba ma tants'i yɛ sɔcuɔ bu, nε'a ra sɔcuɔ im ma to'o i ja ra temazai. Nε gātho bi mba ma juanbi nangue'a nt'o't'i bu 'be'a gātho bi 'yɔt'a, nu'bu mi 'bui.

13 Nε gātho ɛ gue bi du bu ja ra deǰa, nε gātho ɛ mi'da bi du hɔnbu go hapɔ, ngue gātho i 'bäpɔ 'bu'ɛ xun du, bi bɔm bu, nε bim 'bäpɔ ja rá hmi Oja. Nε bi mba ma juanbi nangue 'be'a gātho bi 'yɔt' 'bu mi 'bui.

14 Nε nu'a ra xεqui mi 'bu'ɛ xun du, bi t'entpɔ ja ra sibi, tengu ra deǰa na ndoho. Gue'a na yoho ran dǰa a.

15 Nε nubɔ ja ra sɔcuɔ gue im ma to'o i ja ra temazai, nε nu'ɛ gātho him man t'o't'i yá thuhu bu, bi t'entpɔ ja ra sibi.

21

Ma'da'yo mahɛts'i nε ra ximhäi

1 Nε nubɔya, dra Xuuagä, dá nugä man'da bi t'urcä, ngue ma'da'yo mahɛts'i nε ma'da'yo ra ximhäi. Nguetho ya bim 'bedi 'be'a gātho mi ja

bu mahɛts'i nε ra ximhäi. Nε hin'yɛ ra deǰa bu ja ra 'da'yo ximhäi.

2 Nε dá nugä bá çah mahɛts'i guepɔ bí 'bu Oja n'da ra hogahnini, gue'a ra Jerusalén ma'da'yo, mahotho, mahoqui, tengu n'da ra hmute i he ra pahni mahotho da mba dín that'ui rá ndø.

3 Nε dá øcä n'da ra nde nts'edi bin yǰ, gue bá nεxpɔ ja ran thuts'i bu bí hu Oja, bi 'yɛna: “Dami hyand ya, bi gǰcua mahɛts'i rá ngu Oja,” bí 'yɛna, nε nuya zai dim 'bahmbu yɛ ja'i a.

4 Nε guesε Oja di un ran johya, nε him man ja yɛ guidä yɛ ja'i, nε hin din ja ran dǰa mahɔn'a bu, nε hin din ja yɛ dumbui bu. Nguetho gātho 'be'a mán ʌnbi mi ja, ya bi thogui.

5 Nε nu Oja ngue i hupɔ ja ran thuts'i, bi 'yɛna: “Gātho ma'da'yo dá øt'ä ya.” Nε bi xiqui, dra Xuuagä: “Dami 'yo't' ya 'be'a dí xi a i, nε sä da t'ɛc'yɛi nguetho majuan a.”

6 Nε bi xiqui mahɔn'a: “Ya bi guadi 'be'a gātho dá øt'ä ya. Gātho dá dɛ'mi, nε ga juacä ra 'be'fi dá dɛ'mi. Zai däm 'bucä nε dam 'bui mazai. Nε nu'ɛ to'o i sä ngue di 'be a ra te mahyoni thoho, tengu'bu i tuthe, ga undä ra te i juadi, tengu'bu ra mbøthe im fonts'a ra dehe ga unni, nε hin da gurqui.

7 Nε to'o da dǰa, ga comhbe 'be'a gātho i jagä, nε ga øt'e ma t'ahnigä ɛ, nε dyɛ Ojagä ɛ.

8 Pε ga entpɔ ja ra sibi ɛ to'o

i su yuñ unbi 'b_u da dengui, ne' u to'o yoho yán 'yomfēni, ne gātho u x_{uñ} ts'o yá mbai, ne gātho y_u hyodu, ne gātho y_u 'yomt'ēni, ne gātho u in yañ_u y_u zīthu, ne gātho u i thānde hōnt'a go 'be'a gue him ma-juani, ne gātho u i man y_u fehni. Gātho ya da nu na yoho ran dāte, da t'entp_u i zø ra sibi ra azufre, tengu ra deǵa na ndoho," bi 'yeñ Oǵa.

*Ma'da'yo ra hnini
Jerusalén*

9 Ne xø dá nugä man'da ra hmēpya bi t'urcä. Nu'a n'da u yám 'behni Oǵa mahęts'i gue min 'yoh_u 'dato yám 'behni, gue' u mi the y_u ximbo gue bi un yuñ unbi b_u ja ra häi, ne nu'a bi xiqui: "Ba ēhe, ga ut'a ra hnini, tengu'b_u ra hmute bin thät'ui ra Dē'yo."

10 Ne nu'a rá Hogandāhi Oǵa bi bęngä man'da mahōn'a, tengu'b_u bi zixcä a rá_m 'behni Oǵa b_u ja n'da ra t'ohø x_{uñ} hęts'i, ne bi 'yurca ra hogah-nini Jerusalén ma'da'yo, bi gah mahęts'i guep_u bí 'b_u Oǵa.

11 Ne nu'a ra hnini ēmmē di yoxni nangue rán hose Oǵa i 'b_up_u mbo. Ne di yoxni tengu ra do ra jasje i pømhyats'i.

12 Ne nu'a ra hnini mi ja b_u ra mbät't'i, ra jado x_{uñ} hęts'i, goho yá ts'ät't'i. Ne nu'a ra mbät't'i, mi ja b_u 'de'magoho y_u dajut'i, ne n'da ngu n'da y_u jut'i mi 'bäp_u n'da rá_m 'behni Oǵa mahęts'i, da mbäh ra goxthi. Ne nu' u 'de'mayoho y_u jut'i, n'da a n'da nt'o't'i yá thuhu u 'de'ma yoho yá ts'ant' u ra Israel.

13 Ne n'da nguadi min ja hyu y_u jut'i, hyu i xop_u ní bøx ra hyadi, ne hyu i xop_u ní yañ ra hyadi, ne hyu i xop_u ra norte, ne hyu i xop_u ra sur.

14 Ne nu'a ra hnini mi fa'ts'i 'de'mayoho y_u do, n'da'a n'da nt'o't'i yá thuhu u 'de'mayoho yuñ 'yoh_u gue yá 'bāih_u ra Jesús, ngue ra Dē'yo.

15 Ne nu'a rá_m 'behni Oǵa mahęts'i gue dán ya'be, mi hā n'da ra t'eni ra oro, tengu'b_u ra metro, gue da 'yeñ ra hnini, hangu na ndoho y_u jut'i, ne y_u fø't'e.

16 Nu'a ra hnini x_{uñ} zant'ma ndoho, 'da'angu ná mba, ne 'da'angu nán j_{uñ}ni. Ne nu'a ram 'behni mahęts'i bi 'yeñ ra hnini, ne bi 'y_u' ra güenda ngue yo mahuāhi ne yo ciento kilómetro ná ndoho, 'da'angu ná mba, 'da'angu nán j_{uñ}ni, ne 'da'angu nán hęts'i.

17 Ne nu'a ram 'behni bi 'yeñi hangu nán hęts'i rá mbät't'i ra hnini, ne bi 'y_u' ra güenda ngue hyāte ma goho metro. Ne bi 'yeñi tengutho i øt' y_u jā'i.

18 Ne nu'a ra mbät't'i nt'øt'e nangue y_u do ra jasje, pē nu ra hnini nt'øt'e nangue ra oro, tengu'b_u ra xito a ra oro.

19 Ne nu' u 'de'mayoho y_u dādo mi fa'ts'a ra mbät't'i, x_{uñ} ngu nt'ut'i y_u t'udo 'dahma 'dan'yo, ngue di fēxni, x_{uñ} hmadi di muui. Nu'a rá mbadi ra dādo nt'ut'i y_u t'udo ra jasje, nu'a ná yoho ra dādo nt'ut'i y_u t'udo ra zafiro, nu'a ná hyu ra dādo nt'ut'i y_u ágata, nu ná goho ra dādo nt'ut'i y_u

esmeralda.

²⁰ Nε nu'a ná cút'a ra dādo nt'ut'i yu ónice, ná 'dato ra dādo nt'ut'i yu cornalina, ná yoto ra dādo nt'ut'i yu crisólita, ná hyāto ra dādo nt'ut'i yu berilo, ná gūto ra dādo nt'ut'i yu topacio, ná 'det'a ra dādo nt'ut'i yu crisoprasa, ná 'de'ma'da ra dādo nt'ut'i yu jacinto, ná 'de'mayoho ra dādo nt'ut'i yu amatista.

²¹ Nε gātho 'de'mayoho yá jut'i rá mbä't'i ra hnini nt'ot'e nangue yu perla gue xun t'axi, nε n'da'a n'da yu perla gue bi t'ot'e n'da ngu n'da ra jut'i. Nε nu'a ra calle xun ndoho bu mbo ra hnini nt'ot'e nangue ra oro xun ho, tengu'bu ra xito a ra oro.

²² Nε hin dá nugä n'da ra nijā bu, nguetho gātho rá nguse Ojā a ra hnini, ngue ra Hmu tātetho rá ts'edi, nε ra De'yo, nε 'darpū i 'buhmbū u i 'burū ja ra hnini.

²³ Nε nu'a ra hnini, him mahyoni ra hyadi di yorpu, ogue ra zāna, nguetho guese Ojā nε ra De'yo di yorpu.

²⁴ Nε nangue'a ra nyot'i i ja bu, gātho di yot'u nε dim 'būmanho u yu jā'i dim 'burū gātho yu hāi ua ja ra ximhāi. Nε yu ts'ut'abi gātho yu hāi dim 'būi di dā bu u yun ho xu 'yot'e, tengu'bu di um bu yun t'unni xun ngu di muui.

²⁵ Nε nsoquitho yu jut'i gātho ra pa, nε njām'bu da mba njut'i, nguetho njām'bu din xui bu.

²⁶ Nε hont'a go 'be'a gātho di muui, gue bi zān Ojā bi 'yot' yu jā'i 'dahma 'dan'yo yu hāi

ua ja ra ximhāi, nε gue'a da hyāxpū u, ní thīm bu mbo ra hnini.

²⁷ Pε hin da yurpu ja ra hnini 'be'a xun ts'o, xing yu ts'om'bāi da yurpu, xing yu hyāte. Pε hont'u to'o bi 'yorpa rá thuhu ra De'yo bu ja rá søcuā, gue to'o gātho bi un ra temazāi, hont'u da zā da yurpu.

22

Mi ts'utho ba εh ra Jesu-cristo

¹ Nε nu'a rām 'behni Ojā xø bi 'yurcā man'da mahøn'a, dra Xuuagä. Ngue n'da ra dāthe mahoqui thoho ra dehe xun güe tengu ra xito, t'εmbi rá dehe ra temazāi. Nε bí nεxpū ja rán thuts'i Ojā nε ra Jesús ra De'yo.

² Nε bi tho'inde bu ja ra calle xun ndoho bu ja ra hnini. Nε n'da n'danguadi mi 'bāpu yu za t'εmbi yu za gue di un ra te. Nε nu'u yu za din zūdi, n'dazna ngu n'dazna ma'da'yo yan dāt'o din zūpu, janangue'a 'demayo nidī din zūdi n'dajeyā. Nε nu'u yū xi di un yan zaqui gātho yu jā'i.

³ Nε hin'yū 'be'a dí hnu rán ts'εmbi Ojā bu. Pε din ja bu rá ts'edi Ojā nε rá ts'edi ra Jesús ra De'yo. Nε gātho yū 'yεε da dānde u nε da 'yōrpa yū 'befi.

⁴ Nε nu'u dim 'burū da nu rá hmi Ojā, nε gātho din ja rá thuhu Ojā bu ja yū dε.

⁵ Nε hin'yū bu ra xui, janangue'a njon da hyom man'da ran nēqui, xing ra hyadi, nguetho guese Ojā ra Hmu di yozεε bu. Nε nu'u

dim 'bapɥ din ts'ut'abi gätho yɥ pa mazai.

6 Nɛ nu'a ram 'bɛhni bi xicä: "Gätho ram hma gá 'yøde, majuani a, nɛ da zä da t'ɛc'yɛi gätho. Nu'a Oja ra Hmu, gue'a di un rá Hogandahi yá pøngahya, ya bá pɛncä ua drám 'bɛhnigä a, ngue ga xi ahɥ 'bɛ'a din ja, gue yá 'yɛhɛ ahɥ Oja. Nɛ him maya'a din ja," bi 'yɛna.

7 "Dami 'yøhmbɥ ya," ɛn'a ra Jesús, "him maya'a gue gua ɛcä. Gan johyahɥ gätho ahɥ gue guí ɛc'yɛihɥ 'bɛ'a din ja, nt'o't'i bɥja ra søcuä," bi 'yɛna.

8 Nɛ nugä dra Xuuagä, majuani dá øde nɛ dá nugä 'bɛ'a gätho bi t'urqui ngue dá o't'ä ua. Nɛ nu'bɥ mi gua'a 'bɛ'a dá øcä nɛ 'bɛ'a xí 'yurqui, dán danyahmu bɥ ja rá gua ram 'bɛhni mahɛts'i bi 'yurqui gätho, dí ɛna gue ga thände.

9 Pɛ nu ram 'bɛhni bi xiqui: "O guí thändegui, nguetho nugä dra 'yɛhɛgä tengu i, nɛ ni cuhɥ mi'da yɥ pøngahya, nɛ gätho mi'da ɥ gue i ɛc'yɛi 'bɛ'a gá 'yorpɥ ja ra søcuä. Hønsɛ Oja gui thände," bi 'yɛna.

10 Nɛ xø bi xicä ram 'bɛhni bɥya: "O guí pɛs' thoho na gá 'yo't'i, ngue 'bɛ'a din ja, nguetho him maya'a din ja.

11 Nɛ nu'ɥ to'o i øt' ran ts'o, thocua thoho da 'yøt' ran ts'o, nɛ gätho to'o i øt' ran ts'om'bäi, thocua thoho da 'yøt'e. Pɛ nu'ɥ to'o i øt' ran ho, thocua thoho da 'yøt' ran ho, nɛ to'o mahoqui thoho yá mbɥi thocua thoho gue xtán ho yá mbɥi," bi 'yɛn'a

rám 'bɛhni Oja mahɛts'i 'bɥ mi xiqui.

12 Nɛ bi 'yɛngä ra Jesús bɥya: "Nɛ guehna dí xí ahɥ, him maya'a ba ɛcä. Nɛ n'da ngu n'da ga un rán theui 'bɛ'a gätho bi 'yøt'e.

13 Nugä gätho dá dɥ'mi nɛ ga juacä ra 'bɛfi dá dɥ'mi, dra mbudigä nɛ dran zeguigä, zai däm 'bɥi nɛ dam 'bɥi mazai.

14 Majapi thoho gätho mahoqui yá mbɥi nangue Oja, tengu'bɥ m'beni yá pahni. Janangue'a i ja yún t'ɛdi da yɥrpɥ ja yá goxthi ra hnini. Nɛ nu'ɥ to'o da zä da yɥrpɥ, da zä da zi yán dät'o yɥ za gue t'ɛmbi yɥ za di un ra temazai.

15 Pɛ hingui sä da yɥrpɥ gätho ɥ ngue bi 'uegue nangue Oja. Nɛ da gopɥ thi ɥ gätho i yähɥ yɥ zithu, nɛ gätho yɥ 'yomt'ɛni, nɛ gätho yɥ hyodu, nɛ gätho i thände 'bɛ'a him majuani, nɛ gätho yɥ jã'i gue di ho da man yɥ fɛhni, hingui sä da yɥrpɥ ɥ.

16 Nugä dra Jesúsgä, dá pɛnhdä bɥ mam 'bɛhnigä gue da xi ahɥ gyɥ 'yɛc'yɛihɥ, gue 'bɛ'a gá 'yorpɥ ja ra søcuä. Nugä dram bom'betogä ra David, nɛ tengu'bɥ dra Daşø dín 'yo'be ran nɛqui," bi 'yɛn'a ra Jesús.

17 "Ba ɛhmbɥ gätho ahɥ," ɛn'a rá Hogandahi Oja, nɛ'a rá xisu ra Dɛ'yo ɛna. Nɛ'ɥ gätho gue i øde, da ma: "Ba ɛhmbɥ." Nɛ ba ɛcua gätho i tuthe, nɛ gui sihɥ ra dehe gue di un ra temazai, nɛ hin gui juthɥ a.

Ran zofu ran zegui

18 Nε nuya dí xi ah_u, gätho ah_u guí nuh_u ya y_um hma i jaua, ngue i ma 'be'a din ja, o gue ah_u guí øhmb_u 'b_u i hman ya y_um hma nt'o'ti ua, pε nu'b_u guí ξna gui hyus-pah_u mi'da y_um hma, pε da hyus'ah_u Oj_u u y_un unbi im mangua ja ra søcu_u 'b_u.

19 O nu'b_u guí ξmh_u him maju_uni 'da y_um hma nt'o'ti ua, ξna gue'b_u gdí 'uej_u u, pε Oj_u di 'uec'ah_u y_un j_upi im

mangua ngue hin di ja ah_u gui c_urp_u ja ra hogahnini, nε hin di ja ah_u gui sif_u y_un dät'o a ra za di un ra temaz_ui.

20 Nε nu'a ra Jesús gue bi man ya y_um hma gätho i jaua, i ξm b_uya, "Maju_uni ba ξcä n'dihi," bi 'y_una. Nε gue'a dín nde'e, nε dí xi a i, ba ξ_ue ma Hmu i Jesús.

21 Nε gätho ah_u dín nde guin nuh_u rán j_upi a ma Hmu_u ra Jesús. Nε hønt'a dí xi ah_u ya.